

Tarike-i Hayat

Bediuzzaman Said Nursî

Risale-i Nur Külliyyati Müellifi

Bediüzzaman

Saïd

Nursî

Hayati-Mesleği
Tercüme-i Hâli

İstanbul - 2007

TARİHÇE-İ HAYAT

Copyright © Şahdamar Yayınları, 2007

Bu eserin tüm yayın hakları İşik Ltd. Şti.'ne aittir.

Eserde yer alan metin ve resimlerin, İşik Ltd. Şti.'nin önceden yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılmazı, yayılanması ve depolanması yasaktır.

ISBN

978-975-9090-89-0

Yayın Numarası

79

Basım Yeri ve Yılı

Çağlayan Matbaası

Sarıçam Yolu Üzeri No:7 Gaziemir / İZMİR

Tel: (0232) 252 20 96

Ekim 2007

Genel Dağıtım

Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım

Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31

Tek-Er İş Merkezi Mahmutbey/İSTANBUL

Tel: (0212) 410 50 00 Faks: (0212) 444 85 96

Şahdamar Yayınları

Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5

34676 Üsküdar/İSTANBUL

Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20

www.sahdamaryayinlari.com

İçindekiler

Takdim.....	3
Önsöz.....	5
Giriş.....	20
İlk Hayatı.....	29
Barla Hayatı.....	143
Eskişehir Hayatı.....	209
Kastamonu Hayatı.....	273
Denizli Hayatı.....	387
Emirdağ Hayatı.....	443
Afyon Hayatı.....	527
Isparta Hayatı.....	597
Bediuzzaman ve Risale-i Nur.....	663
Risale-i Nur ve Hariç Memleketler.....	699

Tariħe-i Hayat

Takdim

Elinizdeki Tarihçe-i Hayat, 1958'de hazırlanarak Üstad Bediüzzaman Said Nursî'nin nazarından geçmiş, "Şahsına ait bahislerden ziyade hizmet-i Kur'âniye'ye müteallik kısımlar neşredilmeli" diyen Üstad'ın tashih ettiği şekilde neşredilmiştir. Eserin içinde münderic "Âyetü'l-Kubrâ" ve "Münâcât" gibi risalelerin ilâvesini ise Bediüzzaman Hazretleri bizzat tensib etmiş ve Risale-i Nur Külliyyat'ından mâdud bu eser için "Yirmi mecmua kadar ehemmiyeti var" diyerek tavsiyede bulunmuştur.

Bu itibarla, Tarihçe-i Hayat'ta muhterem müellifin son iki senelik hayatı ve dar-ı bekâya irtihalleri bulunmamaktadır.

Bediüzzaman Hazretleri, 23 Mart 1960'ta, Ramazan'ın yirmi beşinci günü Urfa'da âlem-i fânîden âlem-i bâkîye irtihal etti. Cenaze namazı, kardeşi Abdülmecid Efendi ile Türkiye'nin dört bucagından gelebilen talebeleri, dostları ve Urfa halkı tarafından eda edildi. Üç ayı mütecaviz bir zaman sonra 27 Mayıs idaresi tarafından mezarı yıkılarak mübarek na'sı meçhul bir yere nakledildi.

Bediüzzaman Said Nursî'nin vefatında, tereke hâkimi tarafından tesbit edilen saat, cübbe gibi 200-300 lira tutan eşyasi, onun aleyhindeki ithamlara en güzel cevabı teşkil etmiştir. Ömrü boyunca mal mülk sahibi olmamış bu büyük zâtın hayatı gibi memâti dahi, onun yegâne gayesinin rızâ-yı ilâhiye erişmek ve bu vatan evlâdının imanına hizmet etmekten ibaret olduğunu, bazı garazkârların itham ettikleri gibi dünyevî bir menfaat veya siyâsî bir gaye peşinde koşmadığını, ehl-i insafa isbat etmiştir.

Geçen zaman içinde şu hakikat alenî ve pek aşıkâr göründü ki: Kur'ân-ı Hakîm'in, asrımızın fehmine bir dersi olan Risale-i Nur Külliyyatı, dahil ve hariçte fevkâlâde inkişaf ve hizmete medardır. Bu süretle Tarihçe-i Hayat'a dercedilen muhterem Üstad'ın yazı, mektup ve müdafaalarındaki ifade ve beyanlarının tahakkuk ve tezahür etmiş olması, ehemmiyetle kayda değer bir hâdisedir. Çünkü bu hâdise, Bediüzzaman'ın Kur'ân hâdîmi ve iman-ı tâhkîki muallimi olarak yaşadığını göstermektedir. Yeni yetişen nesil, iman ve Kur'ân dersinde işte böyle bir muallime muhtaçtır. Bu ihtiyaç sebebiyledir ki bu

millet, bu memleket, bu zaman ve zemin Risale-i Nur hakikatine karşı lâkayt kalmamıştır.. kalamazdı da... Çünkü Bediüzzaman Hazretleri, asr-ı hâzırın ve gelecek nesillerin fitri ihtiyacını ve zamanımızın iktizasını, tâ bir asır önce keşfetmişti.

Reis-i Cumhur'a ve Başvekil'e yazdığı son mektuplarından birisinde, vaktiyle şarkta kurulacak olan üniversite için görüşlerini şöyle açıklıyor ve bu üniversitenin lüzum ve ehemmiyetini dile getiriyordu:

“Felsefe fúnunu ile ulûm-u dîniye birbirile bârisin ve Avrupa medeniye-ti, İslâmiyet hakâikiyle tam müsalâha etsin ve ehl-i mektep ve ehl-i medrese birbirine yardımcı olarak ittifak etsin.”

İşte Risale-i Nur hizmetinin ve dâvâsının özü ve ruhu budur.

Bediüzzaman Hazretleri böyle bir üniversiteyi, şimdi ciddî ve vahim bir hâl alan bir tehlikeye karşı bir tedbir olarak da düşünmüştür, bu tehlikeye yirminci asrin başından itibaren dikkat çekmiştir. Bu tehlike; anarşî, komünizm ve menfi ırkçılık gibi tehlikelerdir. Bediüzzaman, Afrika'da Camî'ül-Ezher olduğu gibi Asya'da da, hususan İslâm âleminin merkezi durumunda olan şârkî Anadolu'da bir darülfünun, bir İslâm üniversitesinin açılması ile, İslâm milletleri arasına sokulacak ırkçılık fitnesine karşı durabileceğini ve hakikî milliyet olan İslâmiyet milliyeti çerçevesinde kardeşçe yaşamamanın mümkün olabileceğini belirtmiştir.

Nitekim ırkçılık bugün bir problem halini almıştır. Millî birliğimizi tahribe müteveccih hücumlarda, yıkıcı ve bölücü cereyanlarda menfi ırkçılık fikrine daima bir tahrik unsuru olarak başvurulması, Bediüzzaman Hazretlerinin israrla dikkatleri menfi ırkçılık tehlikesine çekmek isteyişindeki mânâyı ortaya koymaktadır.

Irkçılık meselesinde olduğu gibi, daha birçok siyasi ve içtimai meselelerde de Bediüzzaman Hazretlerinin koyduğu teşhis ve gösterdiği çareler günümüzde canlılığını korumakta, hatta zaman geçtikçe onun fikirlerinin değeri daha iyi anlaşılmaktadır.^{1(*)}

Hazret-i Üstad'ın hizmetinde bulunan talebeleri

¹ (*)Bu Tarihçe-i Hayat'a Hazret-i Üstad'ın son hayatında "Reis-i Cumhur'a ve Başvekile" diye yazdığı mektubu ile vefatından az önce talebelerine yazdığı son vasiyetnamesini de ilave edip neşrediyoruz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَبِهِ نَسْتَعِينُ¹

Önsöz

[Bu önsöz Medine-i Münevvere'de bulunan mühim bir âlim tarafından yazılmıştır.]

Büyük İkbâl'e ait olan Önsöz'de demiştim ki; "Büyüklerin tarih-i hayatları okunurken, ulvî menkîbeler söylenip aziz hâtıraları anılırken, insan başka bir âleme girdiğini hissediyor, gönlünü tertemiz sevgi hislerinin ulvî atesi yakıyor ve ilâhî feyzi sarıyor. Tarih öyle büyük insanlar kaydeder ki, birçok büyükler onlara nisbetle küçük kalır."

Tarihe şerefler veren erler anılırken,
Yükselmede ruh, en geniş âlemlere yerden.
Bin rayihannın feyzi sarar ruhu derinden,
Geçmiş gibi cenneteki gül bahçelerinden...

Bu derin hakikati, önsözü yazarken bütün azamet ve ihtişamiyla idrak etmiş bulunuyorum. Zira, aziz ve muhterem okuyucularımıza en derin bir ihlâs ve samimiyetle takdim ettiğimiz bu eser, hemen bir asra yaklaşan uzun ve bereketli ömrünün her safhası binlerle harikaya sahne olan gönüller fatihi büyük Üstad Bediuzzaman Said Nursî'ye, onun yüz otuz parçadan ibaret olan Risale-i Nur Külliyatı'na ve ahlâk ve faziletleri, ihlâs ve samimiyetleri, iman ve irfanlarıyla hayatın her safhasında sadece bir ülkeye değil, bütün insanlık âlemine tertemiz örnekler vermekte devam eden Nur talebelerine aittir.

Bir kitabın mukaddimesini, o kitabın hülâsası diye tarif ederler. Hâlbuki, her mevzuu müstakil bir esere sığmayacak kadar derin ve geniş olan bu muazzam kitabın muhteviyatını böyle birkaç sayfalık mukaddimeye sığdırıkmak kabil midir?

¹ Ancak O'ndan yardım dileriz.

Bugüne kadar âcizâne yazdığım manzum ve mensur yazılarımın hiçbirinden bu kadar acz ve hayret içerisinde kalmamıştım. Binâenaleyh, bu eseri derin bir zevk, ilâhî bir neşe ve coşkun bir heyecanla okuyacak olanlar, hayranlıkla görecekler ki; Bediuzzaman, çocukluğundan beri müstesna bir şekilde yetişen ve bütün ömrü boyunca ilâhî tecellîlere mazhar olan bambaşka bir âlim ve mümtaz bir şahsiyettir.

Ben, bu büyük zâtı, eserlerini ve talebelerini incedenince inceleyip de o nur âleminde hissen, fikren ve ruhen yaşadıktan sonra, büyük ve eski bir Arap şâirinin, bir beytiyle çok derin bir hakikati ifade ettiğini öğrendim: “Bütün âlemi bir şahsiyette toplamak Cenâb-ı Hakk'a zor gelmez!”

Gayesinin ulviyetinden, dâvâsının ihtişamından ve imanının azametinden feyz ve ilham alan bu kutbun cazibesine takılanların adedi günden güne çoğalmaktadır. Akillara hayret veren bu ulvî hâdise, münkirleri kahrettiği gibi müminleri de şâd ve mesrûr eylemekte devam edip gidiyor.

İmanlı gönüllerde mânevî bir râbita hâlinde yaşayan bu ilâhî hâdiseyi büyük bir mücâhid, kalbleri vecd içinde bırakın bir üslûpla bakınız, nasıl ifade ediyor:

“Ahlâksızlık çırkefinin bir tufan hâlinde her istikamete taşıp uzanarak her fazileti boğmaya koyulduğu kara günlerde, onun yanı Bediuzzaman’ın feyzini bir sır gibi kalbden kalbe, mukâvemeti imkânsız bir hamle hâlinde intikal eder görmekle teselli buluyoruz. Gecelerimiz çok karardı ve çok kararan gecelerin sabahları pek yakın olur.”

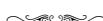
Evet, bir sır gibi kalbden kalbe, mukâvemeti imkânsız bir hâlde yayılıp dağılan bu nurun memleketin her köşesinde feyz ve tesirini görenler, hayret ve dehşetler içinde sormaya başladılar: Şöhreti memleketimizin her tarafını kaplayan bu zât kimdir? Hayatı, eserleri, meslek ve meşrebi nedir? Tuttuğu yol bir tarikat mı, bir cemiyet mi, yoksa siyâsî bir teşekkül müdür?

Bununla da kalmadı, derhal gerek idâri ve gerek adlı çok mühim takipler ve pek ciddî tetkikler, uzun ve müselsel mahkemeler cereyan etti. Neticede, bu ilâhî tecellînin gönüller ülkesine kurulan bir “iman ve irfan müessesesi”nden başka bir şey olmadığı tahakkuk edince, adaletin ilâhî bir sûrette tecellisi şu şekilde zuhur etti: “Bediuzzaman Said Nursî ve bütün Risale-i Nur eserlerinin beraati” kararı resmen ilân edildi. Ve artık *ruhun maddeye, hakanın*

bâtila, nurun zulmete, imanın küfre her zaman galebe çalacağı, ezelden ebede değişmeyecek olan ilâhî kanunların başında gelen bir hakikat ol-duğu güneşler gibi belirdi.

Herhangi bir iklimde zuhur eden bir ıslahatçının mahiyet ve hakikatini, sadakat ve samimiyetini gösteren en gerçek mîyar; dâvâsını ilâna başladığı ilk günlerle, muzaffer olduğu son günler arasında ferdî ve içtimai, uzvî ve ruhî hayatında vücûda gelen değişiklik farklarıdır, derler. Meselâ o adam ilk günlerde mütevazi, âlicenap, ferâgat ve mahviyetkâr.. hülâsa, bütün ahlâk ve fazilet bakımından cidden örnek olan gayet temiz ve son derece mümtaz bir şahsiyetti. Bakalım, cihadında muzaffer olup hislerde, emellerde, gönüllerde yer tuttuktan sonra, yine o eski temiz ve örnek hâlinde kalabilmiş mi? Yoksa, zafer neşesiyle, birçok büyük sanılan kimseler gibi yere göğe sığmaz mı olmuş?

İşte, büyük-küçük herhangi bir dâvâ ve gaye sahibinin mahiyet ve hakikatini, şahsiyet ve hüviyetini en hakikî çehresiyle aksettirecek olan en berrak ayna budur. Tarih boyunca bu müthîş imtihanı kazanmanın şaheser misalini, evvelâ peygamberler ve bilhassa Sultanu'l-enbiyâ (*sallallâhu aleyhi ve sellem*) Efendimiz, sonra onun halife ve sahabeleri ve daha sonra da onların nurlu yolunda yürüyen büyük zâtlar vermişlerdir.

Peygamber Efendimiz, şu *الْعَلَمَاءُ وَرَبَّهُ الْأَنْبِيَاءُ¹* yani: “Âlimler, peygamberlerin vârisleridirler.” hadis-i şerifleriyle âlim olmanın pek kolay bir şey olmadığını, i’câzkâr belâgatlarıyla beyan buyuruyorlar.

Zira, mademki bir âlim, peygamberlerin vârisidir; o hâlde, hak ve hakikatin tebliğ ve neşri hususunda, aynen onların tutmuş oldukları yolu takip etmesi lâzımdır. Her ne kadar bu yol, bütün dağ, taş, çamur, çakıl, uçurum; daha beteri takip, tevkif, muhakeme, hapis, zindan, sürgün, tecrid, zehirlenme, idam sehpaları ve daha akıl ve hayale gelmeyen nice bin zulüm ve işkenelerle dolu da olsa...

İşte Bediuzzaman, yarım asırdan fazla o mukaddes cihadi ile bütün ömrü boyunca bu çetin yolda yürüyen ve karşısına çıkan binlerle engeli bir yıldırım süratiyle aşan ve peygamberlerin vârisi olan bir âlim olduğunu amelî bir sûrette isbat eden bir zâtır.

¹ Tirmîzî, *îlim* 19; Ebû Dâvûd, *îlim* 1; İbni Mâce, *mukaddime* 17; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsnef* 5/196.

Kendisinin ilmî, ahlâkî, edebî, birçok fazilet ve meziyetleri arasında, beni en çok meftun eden şey, onun, o dağlardan daha sağlam, denizlerden daha derin, semâlardan daha yüksek ve geniş olan imanıdır. Rabbim, o ne muazzam iman! O ne bitmez ve tükenmez sabır! O ne çelikten irade! Hayal ve hâtíralara ürpermeler veren bunca tazyik, tehdit, tâzib ve işkencelere rağmen; o ne eğilmez baş, ne boğulmaz ses ve nasıl kışılmasız nefestir!

Büyük İkbâl'in heyecanlı şairlerinden aldığım coşkun bir ilham neşesiyle vakitiyle yazdığını "Mûcâhid" unvanını taşıyan bir manzumede, aşağıdaki misraları okuyanlardan, belki şâirâne bir mübalâğada bulduğumu söyleyenler olmuştur. Lâkin şu mukaddimesini yazmakla şeref duyduğum şaheseri okuyanlar, vecd ile dolu bir hayranlıkla anlayacaklar ki Allah'ın ne kulları varmış! Eğer bir iman, kemâlini bulursa neler yapar ve ne harikalar doğururmuş!

Bir azm, eğer iman dolu bir kalbe girerse,
İnsan da o imandaki son sırra ererse,

En azgın ölümler ona zincir vuramazlar,
Volkan gibi coşkun akiyor, durduramazlar!

Rabbimden iner azmine kuvvet veren ilham,
Peygamberi rüyada görür belki her akşam!

Hep nur onun iman dolu kalbindeki mihrap,
Kandil olamaz ufkuna dünyadaki mehtap!

Kar-kış demez, ırkilmez, üzülmez, acı duymaz;
Mevsim, bütün ömrünce ilk gölgeli bir yaz.

Cennetteki âlemleri dünyada görür de,
Mahvolsa eğilmez sıra dağlar gibi derde!

En sarp uçurumlar gelip etrafını sarsa,
Ay batsa, güneş sönse, ufuklar da kararsa,

Gökler yıkılıp çökse, yolundan yine dönmez,
Ruhundaki imanla yanana meş'ale sönmez!

Kalbinde yanardağ gibi, iman ne mukaddes!
Vicdanına her an şunu haykırmada bir ses:

Ey yolcu, şafaklar sökecek, durma, ilerle,
Zulmetlere kan ağlatacak meşalelerle!

Yıldızlara bas, çıkış yüce âlemlere, yüksels!
İnsanlığı kurtarmaya cennetten inen el...

Sanki bu mîrâclar iman kahramanı, büyük mücâhid Bedîuzzaman Hazretleri için yazılmış. Zira bu yüksek sıfatlar, hep onun sıfatlarıdır. Cenâb-ı Hak şu âyet-i kerîmede bakınız, mücâhidlere neler vaad ediyor:

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَّتَهُمْ سُبْلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ¹

Meâl-i şerifi: “Bizim uğrumuzda mücâhede edenlere mutlaka yollarımızı gösteririz. Ve hiç şüphe yok ki, Allah muhsinlerle –Allah’ı görür gibi ibadet eden mücâhidlerle– beraberdir.”

Demek ki, iman ve Kur’ân uğrunda candan ve cihandan geçen mücâhidlere büyük Allah, hakikat ve hidayet yollarını göstereceğini vaad buyuruyor. Hâşâ, Cenâb-ı Hak vaadinde hulf etmez! Yeter ki, bu azîm vaad-i ilâhîyi icap ettirecek şartlar tahakkuk etsin.

Bu âyet-i kerîme, Üstad’ın karakter ve şahsiyetini tahlil hususunda bize nûrdan bir rehber oluyor ve o nurun billûr ışığı altında artık enince çizgileri ve en hassas noktaları görüp sezebiliyoruz. Zira, mademki bir insan Cenâb-ı Hakk’ın hifz ve himâyesinde bulunmak nimetine mazhar olmuştur; artık onun için korku, endişe, üzüntü, yılma, usanma vesâire gibi şeyler bahis mevzuu olamaz.

Allah’ın nuru ile nurlanan bir gönlün semâsını hangi bulutlar kaplayabilir! Her an huzur-u ilâhîde bulunmak bahtiyarlığına eren bir kulun ruhunu, hangi fânî emel ve arzular, hangi zavallî teveccûh ve iltifatlar ve hangi pespâye gaye ve ihtiwaslar tatmin, teskin ve teselli edebilir!

Allah’tır onun yârı, mürebbisi, velisi,
Andıkça bütün nur oluyor duygusu, hissi.

Yükselmededir mârifet iklimine her an,
Bambaşka ufuklar açıyor ruhuna Kur’ân.

Kur’ân ona yâd ettiriyor “Bezm-i Elest”i.
Âşık, o tecellînin ezelden beri mesti.

¹ Ankebût süresi, 29/69.

İşte Bediüzzaman, böyle harikalar harikası bir inâyete mazhar olan mübarek bir şahsiyettir. Ve bunun içindir ki zindanlar ona bir gülistan olmuş, oradan ebediyetlerin nurlu ufklarını görür. İdam sehpaları, birer vaaz ve irşad kürsüsüdür; oradan insanlığa ulvî bir gaye uğrunda sabır ve sebat, metanet ve celâdet dersleri verir. Hapishaneler birer Medrese-i Yusufiye'ye inkılâb eder, oraya girerken bir profesörün üniversiteme ders vermek için girdiği gibi girer. Zira oradakiler, onun feyz ve irşadına muhtaç olan talebeleridir. Her gün birkaç vatandaşın imanını kurtarmak ve cânileri, melek gibi bir insan hâline getirmek onun için dünyalara değişilmez bir saadettir.

Böyle bir yüksek iman ve ihlâs şuuruna mâlik olan insan, hiç şüphesiz ki zaman ve mekân mefhumlarının fânîler üzerinde bıraktığı yıldızlı tesirleri, kesif madde âleminde bırakarak ruhu ile mânevîyat âleminin pırıl pırıl nûrlar saçan ufklarına yükselmiş bir hâldedir. Büyük mutasavvıfların (*rafîmetüllâhi aleyhî*) “fenâ fillâh”, “bekâ billâh” diye tarif ve tavsif buyurdukları yüksek mertebe, işte bu kudî şerefe nâîl olmaktadır.

Evet, her müminin kendine mahsus bir huzur, huşû, tefeyyûz, tecerrüt ve istîgrâk hâli vardır. Ve herkes iman ve irfanı, salâh ve takvâsı, feyz ve mânevîyatı nisbetinde bu ilâhî hazdan feyizyâb olabilir. Lâkin bu güzel hâl, bu tatlı visal ve bu emsâlsiz haz, geçen âyet-i kerîmedeki ihsan erbâbı olan o büyük mücahidlerde her zaman devam ediyor. Ve işte onlar, bu sebepten dolayıdır ki Mevlâ'yı unutmak gafletine düşmüyorum. Nefisleriyle arşanlar gibi bütün ömrüleri boyunca çarpışıyorlar. Ve hayatlarının her lâhzası en yüksek terakki ve tekâmûl hâtıraları kaydediyor. Ve bütün varlıklar o cemâl, kemâl ve celâl sıfatlarıyla muttasif olan Rabbü'l-âlemîn'in rızasında erimiş bulunuyorlar.

Mevlâ, bizleri de o bahtiyarlar zümresine ilhak eylesin, âmîn...

Yukarıdaki sayfalarda büyük Üstad'ın dostlarını meftun ve hayran ettiği kadar da düşmanlarını dehşetler içerisinde bırakın azametli imanından bahsettik. Biraz da mümtaz şahsiyeti, nurdan bir hâle hâlinde sarmakta olan üstün meziyetlerinden, ahlâk ve kemâlâtından bahsedelim. Mâlûm ya, her şahsiyeti, muhtelif ve muayyen meziyetler çerçeveler. Binâenaleyh, Üstad'ın şahsiyetini tekvin eden başlıca sıfatlar şunlardır:

Ferâgati

Bir dâvâ sahibinin ve bilhassa ıslahatçının muvaffakiyet şartlarının en mühimmi ferâgattır. Zira gözler ve gönüller, bu mühim noktayı en ince bir hassasiyetle tetkik ve takibe meyyaldırler. Üstad'ın bütün hayatı ise baştan başa ferâgatin şaheser misalleriyle dolup taşmaktadır.

Allâme Şeyhü'lislâm Mustafa Sabri Efendi merhumdan ferâgate ait şöyle bir söz işitmıştim: “İslâm bugün öyle mücâhidler ister ki dünyasını değil, âhiretini dahi feda etmeye hazır olacak!”

Büyük adamdan sâdîr olan bu büyük sözü tamamen kavrayamadığım için, mutasavvıfların istîgrâk hâllerinde söyledikleri esrarlı sözlere benzeterek, herkese söylememiştir ve olur olmaz yerlerde de açmamışım. Vaktâ ki aynı sözü Bediuzzaman'ın ateşler saçan heyecanlı ifadelerinde de okuyunca anladım ki büyulkere göre ferâgatin ölçüsü de büyüyor...

Evet, İslâm için bu kadar açıklı bir ferâgate katlanmaya razı olan mücâhidleri, Erhamürrâhimîn olan Allahu Zülkerîm Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri bırakır mı? O fedaî kulunu lütuf ve kereminden, inâyet ve merhametinden mahrum etmek, şânına –hâşâ– yakışır mı?

İşte Bediuzzaman, bu müstesna tecellînin en parlak misalidir. Bütün ömrü boyunca mücerred yaşadı. Dünyanın bütün meşrû lezzetlerinden tamamen mahrum kaldı. Bir yuva kurmak ve orada mesûd bir aile hayatı geçirmek sevdasına düşmeye vakit ve fırsat bulamadı. Fakat Cenâb-ı Hak, kendisine öyle şeyler ihsan etti ki, fânî kalemlerle tarif olunamayacak kadar muazzam ve muhteşemdir. Bugün, dünyada hangi bir aile reisi –mânen– Bediuzzaman Hazretleri kadar mesûddur? Hangi bir baba milyonlarla evlâda sahip olmuştur? Hem de nasıl evlâtlar! Ve hangi bir ustâd, bu kadar talebe yetiştirebilmiştir?

Bu kudsî ve ruhî râbîta –biizznillâhi teâlâ– dünyalar durdukça duracak ve nurdan bir sel hâlinde ebediyetlere kadar akıp gidecektir. Çünkü bu ilâhî dâvâ, Kur'ân-ı Kerîm'in nur deryasında tebellür eden bir varlık olduğu gibi Kur'ân'dan doğmuş ve Kur'ân'la beraber yaşayacaktır...

Şefkat ve Merhameti

Büyük Üstad, hak ve hakkı tâ çocukluğunda bulmuştı. Kalbinin fer-yadını ve ruhunun münâcâtını dinlemek için mağaralara kapandığı günlerde

bile ibadet ve taatten, tefekkür ve murâkabelerden, feyiz ve huzur almanın zevkine ermiş olan bir “ârif-i billâh” idi.

Lâkin, karanlık gece dalgalarını andıran korkunç küfür ve ilhad kâbusunun Müslüman Dünyası’nı ve dolayısıyla memleketimizi kaplamak üzere olduğu o tehlikeli günlerde, yatağından fırlayan bir arslan gibi yanardağları andıran bir kükreyişle cihad meydanına atıldı. Bütün rahat ve huzurunu bu mukaddes dâvâya feda etti. Ve işte bu hikmete mebnidir ki; o günden beri her sözü bir dilim lâv, her fikri bir ateş parçası olmuş; düştüğü gönülleri yakıyor; hisleri, fikirleri alevlendiriyor...

Büyük Üstad’ın tam bir uzlet ve inzivâdan sonra tekrar irşad ve cemiyet hayatına atılması, aynen İmam Gazâlî’nin hayatında geçirmiş olduğu o mühim ve tarihî merhaleye benzemektedir. Demek ki Cenâb-ı Hak, büyük mürşidleri böyle bir müddet inzivâda terbiye, tasfiye ve tezkiye ettikten sonra tenvir ve irşad vazifesiyle mükellef kılıyor. Ve bu sebepledir ki bir mâ-yı mukattardan daha temiz ve berrak olan yüreklerinden kopup gelen nefesler, kalblere akseder etmezambaşka tesirler icra ediyor. Arz ettiğim gibi İmam Gazâlî’nin bundan dokuz yüz sene evvel ahlâk ve fazilet sahasında yapmış olduğu fütuhâti bu asırda Bediüzzaman, iman ve ihlâs vâdisinde başarmıştır.

Evet, Hazreti Üstad’ı bu müthiş cihad meydanlarına sevk eden, hep bu eşsiz şefkat ve merhameti olmuştur. Ve bunu bizzat kendisinden dinleyelim:

“Bana, ‘Sen şuna buna niçin sataştın?’ diyorlar. Farkında değilim; karşısında müthiş bir yanım var, alevleri göklere yükseliyor. İçinde evlâdim yanıyor, imanım tutuşmuş yanıyor. O yanını söndürmeye, imanımı kurtarmaya koşuyorum. Yolda birisi beni kösteklemek istemiş de ayağım ona çarpmış, ne ehemmiyeti var! O müthiş yanım karşısında bu küçük hâdise bir kıymet ifade eder mi? Dar düşünceler, dar görüşler...”

İstiğnâsı

Üstad’ın hayatı boyunca cemiyetimizin her tabakasına vermektede olduğu binlerle istiğnâ örnekleri, dillere destan olmuş bir ulviyeti hâizdir. Mâsivâdan tam manasıyla istiğnâ ederek, uzungâ ve ruhî bütün varlığı ile Rabbü'l-âlemîn’in bitmez ve tükenmez hazinesine dayanmayı, müddet-i hayatında bir itiyad değil; âdetâ bir mezhep, meşrep ve meslek olarak kabul etmiştir. Ve bunda da ne pahasına olursa olsun sebat eylemekte hâlâ devam etmektedir. İşin orijinal tarafi; bu meslek, kendi şahsına münhasır kalmamış, talebelerine de kudsî bir

mefkûre hâlinde intikal etmiştir. Nur deryasında yikanmak şerefine mazhar olan bir Nur talebesinin istiğnâsına hayran olmamak kabil değildir!

Bakınız, Üstad, Mektubat unvanını taşıyan şaheserin İkinci Mektub’unda bu mühim noktayı altı vecih ile ne kadar asil bir iman ve irfan şuurıyla izah eder:

“Birincisi: Ehl-i dalâlet, ehl-i ilmi, ilmi vasita-yı cer etmekle itham ediyorlar. ‘İlmi ve dini kendilerine medar-ı maîset yapıyorlar.’ deyip insafsızcasına onlara hücum ediyorlar. Bunları fiilen tekzip lâzımdır.

İkincisi: Neşr-i hak için enbiyâya ittibâ etmekle mükellefiz. Kur’ân-ı Hakkîm’de hakkı neşredenler, إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ.. إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ.. diyerek insanlardan istiğnâ göstermişler.”

İşte Risale-i Nur Külliyyati’nın mazhar olduğu ilâhî fütuhât, hep bu enbiyâ mesleğinde sebat kahramanlığının şaheser misali ve harikulâde neticesidir. Ve bu sayede Üstad, izzet-i ilmiyesini cihan-kıymet bir elmas gibi muhafaza eylemiştir.

Artık herkesin uğrunda esir olduğu maaş, rütbe, servet ve daha nice bin şâhsî ve maddî menfaatlerle asla alâkası olmayan bir insan, nasıl olur da gönülâr fatihi olmaz! İmanlı gönüller, nasıl onun feyiz ve nuruyla dolmaz!

İktisatçılığı

İktisat, bundan evvel bahsettiğimiz “istiğnâ”nın tefsir ve izahından başka bir şey değildir. Zaten iktisat sarayına girebilmek için, evvelâ istiğnâ denilen kapıdan girmek lâzımdır. Bu sebeple iktisatla istiğnâ, lâzımla melzum kabîlin-dendir.

Üstad gibi istiğnâ hususunda peygamberleri kendine örmek kabul eden bir mücahidin iktisatçılığı, kendiliğinden husule gelecek kadar tabîî bir haslet hâlini alır. Ve artık ona günde bir tas çorba, bir bardak su ve bir parça ekmek kâfi gelebilir. Zira bu büyük insan, büyük ve munsif Fransız şâiri Lamartine’in dediği gibi: “Yemek için yaşamıyor, belki yaşamak için yiyor.”

Üstad’ın meşrep ve mesleğini tamamen anladıkten sonra, artık onun yüksek iktisatçılığını böyle yemek içmek gibi basit şeylerle mukayese etmeyi çok görüyorum. Zira bu büyük insanın yüksek iktisatçılığını mânevî sahalarda

¹ “Benim mükâfatım ancak Allah'a aittir.” (Yûnus sûresi, 10/72; Hûd sûresi, 11/29, 51; ...).

tatbik etmek ve maddî olmayan ölçülerle ölçmek lâzım gelir. Meselâ Üstad bu yüksek iktisatçılık kudretini sîrf yemek, içmek, giymek gibi basit şeýlerle değil; bilâkis fikir, zihin, istidat, kabiliyet, vakit, zaman, nefis ve nefes gibi mânevî ve mücerred kıymetlerin israf ve heder edilmemesiyle ölçen bir dâhidir. Ve bütün ömrü boyunca bir karakter hâlinde takip ettiği bu titiz muhasebe ve murakebe usûlunu, bütün talebelerine de telkin etmiştir. Binâenaleyh bir Nur talebesine olur olmaz eseri okutturmak ve her sözü dinlettirmek kolay bir şey değildir. Zira onun gönlünün mîhrâk noktasında yazılı olan şu “Dikkat!” kelimesi, en hassas bir kontrol vazifesi görmektedir.

İşte Bediuzzaman, kudretli bir İslahatçı ve harikalar harikası bir pedagog (müreibbî) olduğunu, yetiştirdiği tertemiz nesilie filen isbat etmiş ve iktisat tarihine nûrdan pirîltîlerla yazılan bir atlas sayfa daha ilâve eden bir nâdire-i fitrattır.

Tevazu ve Mahviyetkârlığı

Nur Risaleleri'nin bu kadar harikulâde bir şekilde cihana yayılmasında bu iki hasletin çok faydası olmuş ve pek derin tesirleri görülmüştür. Çünkü Üstad, sohbet ve teliplerinde kendine bir “kutbü'l-ârifîn” ve bir “gavsü'l-vâsilîn” süsü vermediği için göñüller ona pek çabuk isınmış, onu tertemiz bir samimiyetle sevmış ve derhal ulvî gayesini benimsemıştır.

Meselâ ahlâk ve fazilete, hikmet ve ibrete ait olan birçok sohbet ve telkinlerini, doğrudan doğruya nefsine tevcih eder. Keskin ve âteşin hitabelerinin ilk ve yegâne muhatabı, öz nefsidir. Oradan –merkezden muhîte yayılrası-na– bütün nur ve sürûra, saadet ve huzura müştâk olan gönüllere yayılır.

Üstad, hususi hayatında gayet halim-selim ve son derece mütevazidir. Bir ferdi değil, hiçbir zerreyi incitmek için âzamî fedakârlıklar gösterir. Sayısız zahmet ve meşakkatlere, iztirap ve mahrumiyetlere katlanır; fakat imanına, Kur'ân'ına dokunulmamak şartıyla!..

Artık o zaman bakmışsınız ki; o sâkin deniz, dalgaları semâlara yükselen bir tufan, sahillere heybet ve dehşet saçan bir umman kesilmiştir. Çünkü o, Kur'ân-ı Kerîm'in sâdîk hizmetkâri ve iman hudutlarını bekleyen kahraman ve feğâî bir neferidir. Kendisi bu hakikati veciz bir cümleyle şu şekilde ifade eder:

*“Bir nefer nöbette iken başkumandan da gelse silâhını bırakmaya-
cak. Ben de Kur'ân'ın bir hizmetkârı ve bir neferiyim. Vazife başınday-
ken karşımı kim çıkarsa çıksın ‘hak budur’ derim başımı eğmem!..”*

Vazife başında ve cihad meydanındayken şu mîsralar lisân-ı hâlidir:

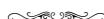
Şahlanan bir ata benzer, kıraram kanlı gemi,
Sinsi düşmanlara, hâşâ, satamam benliğimi!

Benliğimden uzak olmaktadır esaret bence,
Boyle bir zillete düşmek ne hazin işkence!

Ebedî vuslatın aşkıyla geçer her ânim,
Dest-i kudretle yapılmış kaledir imanım.

Bu mukaddes emelimden ne kadar dilşâdim,
Görmek ister beni cennette şehidecdadım.

Ruhum oldukça müebbed, ebedîdir ömrüm,
En büyük vuslata, Allah'a çıkan yoldur ölüm.

Kitaba girmezden evvel Üstad'ı ilmî, fîkrî, tasavvufî ve edebî cepheleriyle de mütâlaa etmek istedim. Fakat çok derin ve pek şümülli olan bu mevzuların birkaç sayfayla hülâsa edilemeyeceğini kat'î bir sûrette idrak ettikten sonra, artık adı geçen mevzulara birkaç cümleyle temas etmeyi münasip gördüm.

Rabbim imkânlar lutfederse, bu derin mevzuları, Risale-i Nur Külliyatı ve Nur talebeleri ile birlikte, büyük ve müstakil bir eserle, tahlîlî bir sûrette tetkik ve mütâlaa etmeyi bütün ruhumla arzu ediyorum. Bu hususta, büyük Üstadımız'ın ve aziz kardeşlerimin kıymetli dualarını niyaz eylerim!

Üstadın İlmî Cephesi

Merhum Ziya Paşa, şu:

“Âyinesi iştir kişinin, lâfa bakılmaz.
Şahsin görünür rütbe-i aklı eserinde.”

beyti ile nesilden nesile bir düstur hâlinde intikal edecek olan çok büyük bir hakikati ifade etmiştir.

Evet, Müslüman ırkımıza Risale-i Nur Külliyatı gibi muazzam bir iman ve irfan kütüphanesini hedîye eden, gönüller üzerinde mukaddes bir nur

müessesesi kuran mümtaz ve müstesna zâtin kudret-i ilmîyesi hakkında tefsî-lâta girişmek, öğle vakti güneşî tarif etmek kadar fuzûlî bir iştir.

Yalnız, yanık bir şâirimizin:

“Hüsн olur kim seyrederken ihtiyâr elden gider.”

dediği gibi, hayatının her lâhzasında ilâhî tecellîlere mazhar bulunan bu mübarek zâtin ilim ve irfanından, ahlâk ve kemâlâtından bahsetmek, insana bambaşka bir zevk ve ilâhî bir haz veriyor. Bunun için sözü uzatmaktan kendimi alamıyorum.

Üstad, Risale-i Nur Külliyatı'nda dinî, içtimaî, ahlâkî, edebî, hukukî, felsefi ve tasavvufî en mühim mevzulara temas etmiş ve hepsinde de harikulâde bir sûrette muvaffak olmuştur. Îşin asıl hayret veren noktası, birçok ulemânın tehlikeli yollara saptıkları en çetin mevzuları gayet açık bir şekilde ve en katî bir sûrette hallettiği gibi en girdaplı derinliklerden Ehl-i Sünnet ve Cemaat'in tuttuğu nurlu yolu takip ederek sahil-i selâmete çıkışmış ve eserlerini okuyanları da öylece çıkarmıştır.

Bu sebeple Risale-i Nur Külliyatı'nı aziz milletimizin her tabakasına kemâl-i emniyet ve samimiyetle takdim etmekle şeref duyuyoruz. Nur Risaleleri, Kur'an-ı Kerîm'in nur deryasından alınan berrak katreler ve hidayet günesinden süzülen billûr huzmelerdir. Binâenaleyh, her Müslüman'a düşen en mukaddes vazife, imanı kurtaracak olan bu nurlu eserlerin yayılmasına çalışmaktadır. Zira, tarihte pek çok defalar görülmüştür ki bir eser; nice fertlerin, ailelerin, cemiyetlerin ve sayısız insan kitlelerinin hidayet ve saadetine sebep olmuştur. Ah, ne bahtiyardır o insan ki bir mümin kardeşinin imanının kurulmasına sebep olur!

Üstad'ın Fikri Cephesi

Mâlûm ya her mütefekkirin kendine mahsus bir tefekkür sistemi, fikri hayatında takip ettiği bir gayesi ve bütün gönlüyle bağlılığı bir ideali vardır. Ve onun tefekkür sisteminden, gaye ve idealinden bahsetmek için uzun mukaddimeler serdedilir. Fakat Bediuzzaman'ın tefekkür sistemi, gaye ve ideali, uzun mukaddimelerle filân yorulmaksızın, bir cümleyle hülâsa edilebilir:

Bütün semâvî kitapların ve bilumum peygamberlerin yegâne dâvâları olan “Hâlik-ı kâinat”ın ulûhiyet ve vahdâniyetini ilân” ve bu büyük dâvâyı da ilmî, mantıkî ve felsefi delillerle isbat eylemektir.

– O hâlde Üstad'ın mantık, felsefe ve müsbet ilimlerle de alâkası var?

– Evet, mantık ve felsefe Kur'ân'la barışip hak ve hakikate hizmet ettiğleri müddetçe Üstad en büyük mantıkçı ve en kudretli bir filozoftur. Mukaddes ve cihanşümûl dâvâsını isbat vâdisinde kullandığı en parlak delilleri ve en katî burhanları, Kur'ân-ı Kerîm'in "Allah kelâmi" olduğunu her gün bir kat daha isbat ve ilân eden "müsbet ilim"dir.

Zaten felsefe, aslında hikmet manasına geldikçe, Vâcibü'l-vücûd Tealâ ve Tekaddes Hazretleri'ni, Zât-ı Bârî'sine lâyik sıfatlarla isbata çalışan her eser en büyük hikmet ve o eserin sahibi de en büyük hakîmdir.

İşte Üstad, böyle ilmî bir yolu, yani Kur'ân-ı Kerîm'in nurlu yolunu takip ettiği için binlerle üniversitelinin imanını kurtarmak şerefine mazhar olmuştur. Hazretin bu hususta hâiz olduğu ilmî, edebî ve felsefi daha pek çok meziyetleri vardır. Fakat onları, eserlerinden misaller getirerek –înŞâallah– müstakil bir eserde arz etmek emelindeyim. Ve minallâhi't-tevfil!

Tasavvuf Cephesi

Nakşibendî meşâyihinden, her harekâtını Peygamber-i Zîşan Efendimiz Hazretleri'nin harekâtına tatbik etmeye çalışan ve büyük bir âlim olan bir zâta sordum:

– Efendi Hazretleri, ulemâ ile mutasavvife arasındaki gerginliğin sebebi nedir?

– Ulemâ, Resûl-i Ekrem Efendimiz'in ilmine, mutasavviflar da ameline vâris olmuşlar. İşte bu sebepten dolayıdır ki, Fahr-i Cihan Efendimiz'in hem ilmine ve hem ameline vâris olan bir zâta 'zülcenâheyن', yani 'iki kanatlı' deniliyor. Binâenaleyh, tarikattan maksat, ruhsatlarla değil; azîmetlerle amel edip ahlâk-ı Peygamberî ile ahlâklanarak, bütün mânevî hastalıklardan temizlenip Cenâb-ı Hakk'ın rızasında fânî olmaktadır. İşte bu ulvî dereceyi kazanan kimseler, şüphesiz ki ehl-i hakikattirler. Yani, tarikattan maksut ve matlup olan gayeye ermişler demektir. Fakat bu yüksek mertebeyi kazanmak, her adama müyesser olamayacağı için, büyüğümüz matlup olan hedefe kolaylıkla erebilme için muayyen kâideler vaz' eylemişlerdir. Hülâsa tarikat, şeriat dairesinin içinde bir dairedir. Tarikattan düşen şeriat'a düşer, fakat –maâzâlah– şeriat'tan düşen ebedî hüsrandır kalır.

Bu büyük zâtın beyanatına göre, Bediüzzaman'ın açtığı nur yolu ile, hâkî ve şâibesiz tasavvuf arasında cevherî hiçbir ihtilâf yoktur. Her ikisi de rızâ-yı Bâri'ye ve binnetice cennet-i âlâya ve dîdar-ı Mevlâ'ya götüren yollardır.

Binâenaleyh, bu asıl gayeyi istihdaf eden herhangi mutasavvif bir kardeşimizin, Risale-i Nur Külliyyati'ni seve seve okumasına hiçbir mâni kalmadığı gibi; *bilâkis Risale-i Nur, tasavvuftaki "murâkabe" dairesini Kur'ân-ı Kerîm yoluyla genişleterek, ona bir de "tefakkür" vazifesini en mühim bir vird olarak ilâve etmiştir.*

Evet, insanın gözüne-gönlüneambaşka ufkular açan bu "tefakkür" sebebiyle, sadece kalbinin murâkabesiyle meşgul olan bir sâlik, kalbi ve bütün letâifiyle birlikte, zerrelerden kürelere kadar bütün kâinatı azamet ve ihtiâmiyla seyir ve temâşâ, murakabe ve müşâhede ederek, Cenâb-ı Hakk'ın o âlemlerde bin bir şekilde tecelli etmekte olan esmâ-yı hüsnâsını, sıfât-ı ulyâsını kemâl-i vecd ile görerek, artık sonsuz bir mâbedde olduğunu aynelyakîn, ilmelyakîn ve hakkalyakîn derecesinde hisseder. Çünkü içine girdiği mâbed öyle ulu bir mâbeddir ki; milyarlara sığmayan cemaatin hepsi aşk ve sevk, huşû ve istîgrâklar içinde Hâlik'ını zikrediyor. Yanık, tatlı ve güzel lisânları; şive, nağme, ahenk ve besteleriyle bir ağızdan

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرٌ¹

diyorlar.

Risale-i Nur'un açtığı iman ve irfan ve Kur'ân yolunu takip eden, işte böyle muazzam ve muhteşem bir mâbede girer.. ve herkes de iman ve irfanı, feyz ve ihlâsı nisbetinde feyizyâb olur.

Edebî Cephesi

Eskiden beri lafız ve mana, üslûp ve muhteva bakımından, edipler ve şâirler, mütefekkirler ve âlimler ikiye ayrılmışlardır. Bunlardan bazıları sadece üslûp ve ifadeye, vezin ve kâfiyeye kıymet vererek; manayı, ifadeye feda etmişlerdir ve bu hâl de kendini en çok şiirde gösterir. Diğer zümre ise en çok mana ve muhtevaya ehemmiyet vererek; özü, söze kurban etmemiştir.

¹ “Allah, her türlü noksandan münezzehtir. Bütün hamdler, övgüler Allah'adır. Allah'tan (*celle celâlîh*) başka ilâh yoktur. Allah, büyüktür. Hareket ve güç, ancak yüceler yücesi ve pek büyük olan Cenâb-ı Hakk'ın dilemesi ile olur.” (Buhârî, *teheccûd* 21; Ebû Dâvûd, *salât* 135; Nesâî, *iftitâh* 32; Ahmed İbnî Hanbel, *el-Müsned* 4/353)

Artık Bediüzzaman gibi büyük bir mütefekkirin edebî cephesi, bu küçük mukaddime ile kolayca anlaşılır sanırım. Zira Üstad, o kıymetli ve bereketli ömrünü, kulaklarda kalacak olan sözlerin tanzim ve tertibiyle değil; bilakis kalblerde, ruhlarda, vicdan ve fikirlerde kudsî bir ideal hâlinde insanlıkla beraber yaşayacak olan din hissini, iman şuurunun, ahlâk ve fazilet mefhumu-nun asırlara, nesillere telkinîyle meşgul olan bir dâhidir. Artık bu kadar ulvî bir gayenin tahakkuku için candan ve cihandan geçen bir mücâhid, pek tabiidir ki fânî şekillerle meşgul olamaz.

Bununla beraber Üstad zevk inceliği, gönül hassasiyeti, fikir derinliği ve hayal yüksekliği bakımından harikulâde denecek derecede edebî bir kudret ve melekeyi hâizdir. Ve bu sebeple üslûp ve ifadesi, mevzuya göre değişir. Meselâ ilmî ve felsefî mevzularda mantıkî ve riyâzî delillerle aklı ikna ederken gayet veciz terkipler kullanır. Fakat gönlü mest edip ruhu yükselteceği anlarda ifade o kadar berraklaşır ki tarif edilemez. Meselâ semâlardan, güneşlerden, yıldızlardan, mehtaplardan ve bilhassa bahar âleminden ve Cenâb-ı Hakk'ın o âlemlerde tecellî etmeyeceğini tasvir ederken üslûp o kadar latîf bir şekil alır ki; artık her teşbih, en tatlı renklerle çerçevelenmiş bir levhayı andırır.. ve her tasvir, harikalar harikası bir âlemi canlandırır.

İşte bu hikmete mebnidir ki; bir Nur talebesi, Risale-i Nur Külliyyati'nı müttâlaasiyla –üniversitenin herhangi bir fakültesine mensup da olsa– hissen, fikren, ruhen, vicdanen ve hayalen tam manasıyla tatmin edilmiş oluyor. Nasıl tatmin edilmez ki; Risale-i Nur Külliyyati, Kur'ân-ı Kerîm'in cihan-şümûl bahçesinden derilen bir gül demetidir. Binâenaleyh onda o mübarek ve ilâhî bahçenin nuru, havası, ziyası ve kokusu vardır.

Ruhun bu ihtiyacını söyler akan sular,
Kur'ân'a her zaman beşerin ihtiyacı var.

Ali Ulvi Kurucu

Giriş

Evvelâ şunu itiraf edelim ki; bu Tarihçe-i Hayat büyük Üstad'ın hayatını tam manasıyla ifade etmekten çok uzaktr. Pek çok noktalar kısa kesilmiştir.

Hem, onun şahsiyetine ait hususları aydınlatacak ve açacak mahiyetteki vak'a ve hâdiselerden bir çoğu zikredilmemiştir. Serd edilen fikir ve kanaatleri teyid eden vak'a ve hâdiseler pek çoktur. Bahsetmeyişimizin yegâne sebebi, kendisinin razı olmamasıdır.

Evvelden beri, hem sohbetlerinde, hem mektuplarında bu zamanın ce-maat zamanı olup, şahsî kemâlât ve meziyetlerin hizmet-i imaniyede şahs-ı mânevî kadar tesiri olmadığını zikretmesi; hem şahsından ziyade, Kur'ân-ı Hakîm'den nebean eden Risale-i Nur'a nazar edilmesini, bütün kıymet ve faziletin Risale-i Nur'da tecelli eden hakikat-i Kur'âniye'ye ait olduğunu defalarca ihtar etmesi ve kendisine ait böyle bir tarihçe-i hayat hazırladığını duyduğu zaman, "Tafsîlâtâ lüzum yok. Yalnız Risale-i Nur hizmetine dair bahisler yazılsın." diye haber göndermesi gibi sebeplere binaen, şahsına ait bahisler gayet kısa kesilmiştir.

Üstad'ın hayatına temas eden ve daha ziyade hizmet-i Nuriye'ye ait mektuplar, müdafaaalar, muhtelif zamanlara ait o zamandaki ahvâlini bir derece ifade eden makale ve hâtilarını olduğu gibi koyduk. Bu suretle, bu eser, istikbaldeki münevver Nur talebeleri için hakikî bir me'haz teşkil etmektedir. Muhterem edip ve muharrirler, bundan istifade ile inşaallah, daha mükemmel, daha hakikatli ve faydalı tarihçe-i hayatlar hazırlayacaklardır.

Şurasını da hatırlatmak isteriz ki bu eser, muhtelif meslek ve meşreplere mensup bulunan muharrirlerin indî mütâlaalarına, ve ediplerin yersiz mübabâlâgalara kaçan kalemlerine havale edilerek sâfiyeti bozulmamıştır.

Hem yine itiraf edelim ki Risale-i Nur'un parlak ve nurlu vasfına ve Said Nursî'nin baştan başa iffet-i mücesseme ve şecaat-i harika teşkil eden hayat ve ahlâkına lâyik izah, ifade ve üslûp ile meydana çıkamadık. Bu zâtin ffâ ettiği binler külli hizmetten bir tek hizmet, yaşadığı müteaddit zamanlardan tek bir zamanda gösterdiği kahramanlık ve harika şeacati, telif ettiği âsârından bir tek eseri dahi onun için muazzam bir tarihçe-i hayat hazırlanmasına sebep

olabilirken; binler ayrı ayrı seciye, ahlâk-ı âliye, hizmet-i Kur'âniye, şehâmet-i imaniye ile dolu ve yüz otuz kadar eserleriyle, değil bir kasaba, bir vilâyet, bir memlekette; belki milletler, devletler muvacehesinde âlem-i İslâm ve insaniyete şâmil ve müessir hizmet-i külliye ile mücehhez tarihçesi, elbette bu esere sığışmaz ve sığışmadı.

Hem Üstad'ın mesleğini, meşrebini ve hususî ahvâlini, pek çok seciye ve hasletleri şahsında ve hizmetinde toplayan şahsiyetini tarif edemedik. Onun yaşadığı müteaddit hayat safhalarını yakından gören ve içinde bulunan talebe ve hizmetkârlarını birer birer dinlemek ve görüşmek lâzımdır ki, tarihçe-i hayatı bir derece mufassal hazırlanabilisin.

Bu eserin mütalâasıyla görülecek ki; bugün, yalnız Anadolu ve âlem-i İslâm için değil, bütün insaniyet için kayda değer büyük bir hakikat meydana çıkmıştır. Bu hakikat, umumun iştirakiyle külliyyet kesbederek, "Risale-i Nur Hizmet-i İmaniyesi" ve "Bediüzzaman ve Nur Talebeleri" diye adlandırılmalıdır. Bu hakikatin ve bu cereyanın neden ibaret bulunduğu, menşeî, gaye ve ideali ne olduğu, halk tabakalarındaki tesiri, fert ve cemiyetin hayat-ı maddiye ve mânevîyesine, istikbaldeki milletçe emniyet ve saadetimizin teminine ait tesiri, bu Tarihçe-i Hayat ile tebarüz etmektedir.

Netice itibarıyla, zehirlemekten zevk alan akrep misillü ve anarşist ruhlu olmayan her bir fert, bu dâvânın karşısında ancak sevinç duyar.

Belki bize şöyle bir suâl sorulabilir: "Acaba bu Tarihçe-i Hayat ile Said Nursî, beşerin efkârına insan üstü bir varlık olarak gösterilmek mi isteniyor?"

– Hayır!...

Dünyanın ve hayatın mahiyetini bilen insanlar için, muvakkat âlâyişin, şan ve şöhretin hiçbir kıymeti yoktur. Hakikati müdrik bir insan, fânilerin sahte iltifatlarına kıymet vermez ve arkasına dönüp bakmaz. İşte, Said Nursî bu noktadan da mânevî büyük bir kahramandır. Hayati, insanı hayrette bırakan çeşitli kahramanlıklarla dolu olmakla beraber; hakta, hak yolunda fâni olup, şahsından ferâgat etmede de mümtaz bir fedakâr olarak nazara çarpmaktadır. İlâhî bir inâyete mazhariyetle, dağ gibi engelleri aşip, bu asrin yüzlerce menfi cereyanları karşısında kudsî dâvâsını çekinmeyerek ilân edip selâmete çıkarması, kendisinin şahsiyetinden tamamıyla ferâgat ettiğini, hak yolunda fedâî olduğunu göstermektedir.

Evet, Said Nursî şahsî dehâsiyla ve inâyet-i Hak'la insanlık âleminde yeni bir çığır açmıştır. Bu zat, bütün istidadını ve benliğini ezeli bir hakikate feda ederek, bütün zamanlarda hükümrân olan bu Kur'ânî hakikati dâvâ edinmiş-tir. Şahsında ve hizmetinde görünen bütün yüksek vasif ve kemâlât, ancak kudsî dâvâsından aksetmektedir. Nasıl ki binler ayna ortasında bulunan bir lâmba; nûranî, ışığa mâlik olduğu için karşısındaki aynalar adedince külliyyet kesbeder ve o kadar kıymet alır; zira her bir aynada bir lâmba, ışığıyla beraber mevcuttur. Aynen öyle de, Bediuzzaman, şu kâinatın ve umum zamanların mânevî güneşî olan Kur'ân-ı Hakîm'e ve din-i mübin-i İslâm'ın mübelliği Hazreti Muhammed (*aleyhissalâtü vesselâm*)'a müteveccih olmuştur. Ve onların zi-yasına mâkes Risale-i Nur'un zuhuruna, inkişafına vesile olduğu için, eserinden ışık alan, dâvâsından feyiz ve kuvvet alan yüz binler, hattâ milyonlarca insanın ayna-misal akıl, kalb ve ruhlarında mânen yaşamakta ve örnek bir insan, büyük bir mütefekkir olarak kabul ve yad edilmektedir.

İşte onu mânen yaşatan bu gibi kıymetlerdir. Dalâlet cereyanlarının karşısında ehl-i iman fedakârlarından büyük bir şahsî mânevî meydana çıkarak, muhkem bir sedd-i Kur'ânî ve imanî tesis edip müminlerin nokta-yı istinadı olmasıdır. İnandığı kudsî dâvâya gösterdiği azim ve sebatla müminlerin kalblerini ihtizaza vererek, ruhlarda İslâmî aşk ve heyecanı uyandırmıştır. Fânilere perestî eden biçare insanlara bâki ve lâyemut bir hakikati gösterip nazarları oraya çevirmeye çalışmasıdır. Vazifesinin böyle ulviyetiyle beraber –fakat beşeriyet itibarıyla– ubûdiyet vazifesiyle de kendini herkesten ziyade kusurlu, noksan ve âciz gören ve öyle bilen, dergâh-ı rahmette acz ve fâkîr ile niyaz eden ve insanlığa rahmeti, saadeti talep eden bir abd-i azizdir, bir fâkir-i müstağnidir. Evet O, "Bir kimsenin imanını kurtarırsam, o zaman bana cehennem dahi gül-gülistan olur." demektedir. Nefsindeki enaniyet ve gurur putunu kırmakla kalmamış; âlemdeki tabiat-perestlerin putlarını dahi târumâr etmek gibi bir vazife gördüğü, dost ve düşman, herkesin mâlûmu olmuştur.

İşte Bediuzzaman hakkında takdir ve tebriki ifade eden bütün yazılar bu manâ içindir.

Bazı gazetelerin zaman zaman yaptıkları neşriyattan anlaşılıyor ki; din ve İslâmiyet düşmanları, ekseriya perde ardından bahaneler îcad ederek dine saldırmaktadırlar. Doğrudan doğruya dinin ve İslâmiyet'in *aleyhinde* bulunmuyorlar; dine hizmet eden, bu uğurda türlü fedakârlıklara katılananları nazar-ı âmmede kötülemek, halkın sevgisini yürütmek için hücuma geçiyorlar ta ki dine hizmet edenleri âtlî vaziyete getirip dînî inkişafa mâni olsunlar; iman-

sızlığının, ahlâksızlığın revaç bulmasını temin etsinler. Demokrasi devrinde ve din hürriyetine müsaade edildiği bu zamanda böyle olursa, “Din zehirdir.” diye millet kırsuslarından ilânat yapıldığı bir devirde dindarlara, hususan İslâmî gelişme ve inkişafa hizmet edenlere nasıl davranışıldığı kolayca anlaşılır.

Devr-i sâbıkta, Üstad ve Nur talebelerini mahkemeye sevk edenler arasında öyleleri olmuş ki kanun perdesi altında menfi ideolojilerine, şahsi kin ve ihtaralarına göre hareket etmişler; vazifelerinin icabını yapmaları lâzım gelirken, sanki vatan ve millet hainlerini yakalamış gibi çeşitli hakaret ve iftiralara Bediuzzaman ve talebelerine hücum etmişler; mahkeme beraat vermişken, kanunu tatbik etmekle mükellef bazıları, Said Nursî için yakında idam edileceği şâyiasını etrafa yaymaktan sıkılmamışlardır. Biz, bu yazılarla onlar alehinde konuşmak değil, bir hakikati beyan etmek istiyoruz. Belki onlardan birçoğu bu hareketinde mâzurdur, mecburen yapmıştır. *Her ne olursa olsun, bu muameleler isbat ediyor ki, Bediuzzaman'ın muhakeme olunduğu, mahkemeye sevk edildiği tarihlerde gizli dinsizler, ifsat komiteleri faaliyyette idiler. Mahkeme eliyle mahkûm edemedikleri ve dâvâsına mâni olamadıkları Said Nursî'ye, insafsızca iftiralarda, yalan propagandalar da bulunacaktır ve bulundular. Bu elîm vaziyeti gören her insaf sahibi, onun müstakîm bir din adamı, hakikat adamı olduğunu söylemekten çekinmemiştir.* Binaenaleyh, Bediuzzaman ve Risale-i Nur hakkında tekrarla ve israrla devam edeğelen takdîrkâr yazı ve takrizlerin neşredilmesinin bir mühim âmili de bu olsa gerektir ve tenkit edilmemelidir. Nazar-ı dikkatle bu zatı ve eserlerini temâşâ edenler, kemâl-i takdirle tebrik ve senâdan kendilerini alamamışlardır.

Bilhassa mahkûm ettirilmek için sevk edildiği mahkemeler ve ehl-i vukuflar, eserlerini ve hayatını tetkikten sonra, eserlerinde görünen kemâlât ve güzelliği tasdik etmişlerdir. Şu hâlde, milletin en zeki ve ferasetli tabakasının, ehl-i akıl ve kalbin yarımadan asırdan beri devam edeğelen ve gittikçe umumiyet kesbeden Said Nursî ve Risale-i Nur hakkındaki kanaat ve ifadeleri, gerçekten büyük bir hakikatin tezahürü olarak kabul edilmek icap eder.

Suâl: Madem Allah Alîmdir. O'nun bilmesi ve iltifati kâfidir. Ehl-i kemâl büyük zatlar, daima kendilerini setretmişler. Hem bâki bir âlemde hâkikatler bütün çiplaklııyla ortaya döküleceğine göre, niçin Risale-i Nur'un mezîyetleri, ilâhî inâyet ve ikramlar çoklukla zikredilmiş; Said

Nursî'nin hizmet-i Kur'âniye'si esnasında mazhar olduğu harika muvaffakiyet ve kemâlât beyan edilmiş ve bunlar niçin neşredilmiştir; hattâ ilmî eserlerinin bir çoğunun arkasında bu nevi takrizler konulmuş?

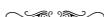
Cevap: Bu hususta mukni cevaplar bazı mektuplarda vardır. Bir hülâsası şudur:

Bediuzzaman'ın Risale-i Nur'un neşriyle hizmeti, doğrudan doğruya Kur'ân hesabınadır. İman hakikatlerinin neşri, müslümanların imanlarının takviyesi, kuvvetlenmesi, dolayısıyla İslâm dininin teâli etmesi, din düşmanlarının müfsit hücumlarının def edilmesi ve İslâm dininin insanlar arasında maddî ve mânevî kemâlâtın zübde ve hülâsası olduğunu âleme ilân etmek ve herkese kanaat-i kat'îye vermek için zikredilmiştir. Yukarıda bahsedildiği gibi aleyhete olanlar öyle insafsızca hücumlarda bulunmuşlardır ki Said Nursî hadsiz muarızlara, çok kuvvetli ve kesretli düşmanlara karşı az, fakir ve zayıf olan Risale-i Nur talebelerine kuvve-i mânevîye, gaybî imdat, teşci, sebat ve metanet vermek için, Risale-i Nur hakkındaki ikram-i ilâhî ve hizmetin makbuliyetine ait inâyet-i rabbâniyeyi zikretmiştir; insafsız hücum ve asılsız iftiralara karşı mecburiyetle müdafaya geçilmiştir.

Hem Tarihçe-i Hayat'a geçen bir mektubunda, Bediuzzaman:

“Ben itiraf ediyorum ki böyle makbul bir eserin mazharı olmaya hiç bir vecihle liyâkatım yoktur. Fakat çok ehemmiyetsiz bir çekirdekten koca dağ gibi bir ağacı halk etmek kudret-i ilâhiyenin şe'nindendir ve âdetidir ve azametine delildir. Ben kasemle temin ederim ki, Risale-i Nur'u senâdan maksadım, Kur'ân'ın hakikatlerini ve imanın rükünlerini teyid ve isbat ve neşirdir. Hâlik-ı Rahîm'ime yüz binler şükür olsun ki beni kendime beğendirmemiş, nefsimin ayıplarını ve kusurlarını bana göstermiş ve o nefsi emmâreyi başkalara beğendirmek arzusu kalmamış. Kabir kapısında bekleyen bir adamın arkasındaki fâni dünyaya riyâkârâne bakması, acıncak bir hamakattır ve dehşet verici bir hasarettir. İşte bu hâlet-i ruhiye ile yalnız hakâik-i imaniyenin tercümanı olan Risale-i Nur'un, Kur'ân'ın mali olarak meziyetlerini izhar ediyorum. Sözler'deki hakâik ve kemâlât benim değil, Kur'ân'ındır ve Kur'ân'dan teresûh etmiştir. Madem ben fâniyim, gideceğim; elbette bâki olacak bir şey ve bir eser benimle bağlanmamak gerektir ve bağlanmamalı. Evet, lezzetli üzüm salkımlarının hâsiyetleri kuru çubuğunda aranılmaz. İşte ben de öyle kuru çubuk hükümdeyim.”

Evet, Said Nursî, Risale-i Nur’la dinsizliğe ve İslâmiyet aleyhindeki cereyanlara karşı girdiği Kur’ân ve iman hizmetinde çok yardımcılar, hükümet ve milletçe teşvik ve müzahereye muhtaçken, bilâkis çeşitli iftira, tezvir ve it-hamlarla hapse sürümek, eserlerini imha etmek, halkın kendinden soğutmak için aleyhinde türlü isnadlar yapılmıştır. Elbette hakıldığı mesleğini, Kur’ân’ın şerefine ve Hazreti Peygamber’ın nübüvvetinin teâlisine ait hizmetini aleyh-teki iftiralardan müberra kılmak için hakikati söyleyecek, müdafâa bulunacak; faraza bazılar tarafından şahsî bir noksanlık telâkki edilse bile, umumun istifade ve saadeti için şahsî zararına da razi olacaktır. Onun için, Risale-i Nur hakkında beyan edilen ve neşredilen senâlara bu gibi noktalardan bilmek lâzımdır; yoksa hizmete zarar olur. Dar düşünce ile hareket etmek zamanında değiliz. İmansızlar, kendi muzır mesleklerini, menfi ideolojilerini, sahte kahramanları hattâ İslâm düşmanlarını –onlar asla lâiyik olmadığı hâlde– çeşitli medh ü senâ ile insanlığın nazarına göstermeye, alkış toplamaya çalışıyorlar. Uzağa gitmeye lüzum yok; dünyayı saran dehşetli dinsizlik cereyanını idare edenler büyük kahramanlar olarak ilân edilirken, neden müslümanlar hak dinlerini medh ü senâ etmesinler, onun kemâlâtını, ulviyetini neşretmesinler; Kur’ân’da ayna olan ve bu zamanın dinsizlik cereyanlarına meydan okuyup, dine en büyük hizmeti ifâ eden bir eser külliyatı ve onun muhterem, mütevazı ve hadsiz zulümlere maruz kalmış müellifi, medhedilmesin? Hâlbuki yazılıan yazılar, mücerred mevzular olarak değil, ekseriyetle müdafaa kabîlinden, aleyh-teki iftiralara cevap olarak neşredilmiş hakikatlerdir.

Üstad’ın hayatı, külli hizmeti noktasından topluca iki büyük safha arz etmektedir:

Birincisi: Doğuşundan itibaren tahsil hayatı, Van’da ikameti, İstanbul’a gelişî, siyâsi hayatı, seyahatleri, Harb-i Umumi’ye iştiraki, Rusya’daki esareti, İstanbul’da Dârû'l-Hikmeti'l-İslâmiye âzâlılığında bulunusu, Kuvâ-yı Milliye’de İstanbul’da hizmeti, Ankara’ya gelerek ilk Meclis-i Meb’usân’da faaliyetleri ve kısa bir müddet sonra Van’da çekilipl inzivâyi ihtiyar etmesi gibi her biri ayrı bir hayat sahnesi olan Üstad’ın hayatının bu birinci safhası, iman ve Kur’ân hizmeti itibarıyla ikinci safha hayatının mukaddimesi hükmündedir. İkinci büyük hizmetine hazırlıktır. Ömrünün ellinci senesine kadardır.

İkincisi: Van’da inzivâda iken garba nefyedilip Isparta’nın Barla nahiye-sinde ikamete memur edildiği zamandan başlar ki Risale-i Nur’un zuhuru ve

intişarıdır. Âzamî ihlâs, âzamî fedakârlık, âzamî sadakat, metanet ve dikkat ve iktisat içinde Risale-i Nur’la girdiği hizmet-i imaniye ve mânevî cihad-ı diniyedir.

Hayatının bu ikinci safhası, Harb-i Umumî neticesinde Osmanlı hilâfetinin inkıraz bulmasıyla insanlık âleminde medeniyet-i beseriyyeyi mahveden ve semâvî dinlerle mücadeleyi esas ittihaz edinen komünizm rejiminin insanlığıntın yarısını istilâ ederek dünyayı dehşete saldığı ve memleketicimizi tehdide yeltendiği ve mânevî tahribatının tehlikesine maruz kaldığımız bir devreye rastlar. Bu devre, bin senedir Kur’ân’â bayraktarlık yapmış, İslâmîyet’â asırlarca hizmet etmiş kahraman bir millet için dikkatle incelenmesi lâzım gelen bir devredir.

Üstad, Risale-i Nur’u telif ederken, Kur’ân’ın i’câzî lem’aları olan bu eserlerin her tâife-i insaniyede inkişaf edeceğini, dinsizliğin memleketicimizi istilâsına mâni olacağını, memleket ve millet için bir sedd-i Kur’ânî vazifesini göreceğini, Risale-i Nur hizmetinin umumiyyet kesbedip, Türk Milleti’nin yine İslâmîyet’â in kahraman bir ordusu ve fedakârı olacağını, Risale-i Nur’un neşri ve ileride resmen intişarı milletçe benimsenmesi ve Maarif dairesinin hakikat-i Kur’âniye’ye yapışması neticesi maddeten ve mânen milletin terakki edeceğini, İslâmîyet’ân büyük kuvvet bulacağını zikretmiştir.

Risale-i Nur bir alemdir, unvandır. Bu zamanda zuhur eden Kur’ânî hakikatler manzumesidir. Necip milletimizin, insaniyet-i kübrâ olan İslâmîyet’â sarılması, yepyeni bir ruh ve taze bir iman aşkı ve heyecanı içinde uyanmasının ifadesidir. İçinde bulunduğu asrın değiştirdiği hayat şartları ve yeni bir dünya nizamı ve görüşü karşısında imanın tâhkim ve takviyesiyle feveran eden hamiyet-i İslâmîye’nin manasıdır. Mütenebbih, kalbleri iman ve muhabbet-i nebevî ile coşkun ve cihan-değer şeref-i intisabıyla serefraz fedakârların yetişmesi ve bu milletin mazisine mütenasip kahramanlığı, yüksek iman ve ahlâkî izhar etmesi işaretidir.

Bediuzzaman, Risale-i Nur’u, hiçbir makam ve meşrebin tesiri altında kalmadan, maddî-mânevî hiçbir menfaat ve hissiyat karışmadan, doğrudan doğruya Kur’ân-ı Hakîm’ân, umumun istifade edebileceği ve umuma hitap eden hakikatlerini tefsir etmiş, bu hakikatlerin tercümanlığını yapmıştır. Tâlif ettiği âsârından herkes istifade edebilmektedir. Bir tâifeye, bir sınıf halka mahsus değildir. Bu Tarihçe-î Hayat, okuyucularının nazarnâ, -bu zaman-da- Kur’ân’ân hikmet nurları olan Risale-i Nur’â çevirip, ondan istifadeyi gös-

terecektir. Said Nursî ise Kur'ân'ın hizmetinde fedakârâne çalışmış, sünnet-i Peygamber'i ye ittiba etmiş, numûne-i imtisâl bir zat olarak görülmektedir.

Tarihçe-i Hayat'ta geçen bazı mektuplardan anlaşılacağı üzere Said Nursî, bir zamanlar felsefe mesleğinde çok ileri gitmiş, sonra Kur'ân-ı Hakîm'in irşadıyla hak ve hakikate erişmiş ve bu zamanda fen ve felsefe ile iştigal edip şek ve şüphelere mâruz kalanları, aklî delillerle şüphelerden kurtaracak eserler telif etmiştir.

Risale-i Nur'un yolu, mesleği, bu zamandaki hayat şartlarına, insanların ahvâl-i ruhiyelerine göre en selâmetli, en kısa ve umumî bir cadde-i Kur'ân'dır. Serapa ilim ve tefekkür üzerine gitmektedir. İçtimâî hayatı farklı hizmetler gören fertlerin istifadesi büyüktür. Risale-i Nur'u okuyan ve ondan ders alarak tefekkür-ü imaniyeyi kazananlar, dünyevî vazife ve mesleklerini âhiret hayatına ve ebedî saadet vesile yaparak büyük bahtiyarlığa erişecektir. İslâm dinindeki bu büyük hakikati derk eden münevverler, elbette, hak dininin hizmetini büyük bir saadetle deruhe edecekler, hakikati arayan fakat bulamayan insanlığa da neşre çalışacaklar. Evet talebe, profesör, meb'us, kim olursa olsun, mesuliyet dairesi olanlar, muhitini tenvir ile mükelleftir. Bir vilâyet, hattâ bir memleketin saadet ve selâmeti, tenvir ve irşadıyla mükellef olanlar, elbette çok daha ziyade müteyakkız davranış makamlarıdır. Bunları, okuyucuların Nur'lardan istifadelerine bir alâmet olduğu cihetle, Risale-i Nur hesabına kabul etmiş. Hakikatte Said Nursî'nin bu milletten, gençlikten istediği, iman ile, dünyevî ve uhrevî saadeti kazanmalarıdır. Bunun için, Kur'ân'ın bu zamana ait dersi olan Risale-i Nur'u esas tutup her yerde, her dairede neşrini, iman hakikatlerinin öğrenilmesini istemektedir. Kendisi defalarca bu millet ve memleket aleyhindeki cereyanlara karşı yegâne çarenin Risale-i Nur olduğunu ihtar etmekte ve müjdelemektedir.

Üstadın rızâ-yı ilâhiye mâtuf hizmet, hareket ve faaliyetlerini başka maksat ve gayelere yorumlamak isteyenler, ancak basiretsizliklerini ilân ediyorlar.

İnsanın yüksek mahiyet ve ruhunun istediği hakikî saadet, ancak Kur'ân'ın gösterdiği yolda ve rızâ-yı ilâhînin parıldadığı ufuktadır. Bediuzzaman, Risale-i Nur'la insanlığa bu yolu ve bu ufkı göstermeye, sırat-ı müstakîm

ashabının nurlu kaflesine iltihak etmenin insan için elzem olduğunu duyurmakta ve isbat etmektedir.

İşte biz, âcizâne hazırladığımız bu eserle bu hakikate bir nebze hizmet etmek istedik. İstikbalin münevver bahtiyarlarına bir me'haz olarak bu eseri neşredivoruz. Daha derin ve geniş bir tarihçe hazırlanması dileğimizdir.

وَمِنَ اللَّهِ التَّوْفِيقُ¹

Hazırlayanlar

¹ Tevfik ancak Allah'tandır.

Birinci Hisse

İlk Hayatı

Bediüzzaman Said Nursî, Rûmî 1293 tarihinde Bitlis vilâyetine bağlı Hizan kazasının İsparit nahiyesinin Nurs köyünde doğmuştur. Babasının adı Mirza, anasının adı Nuriye'dir. Dokuz yaşına kadar peder ve vâlidesinin yanında kaldı. O esnada bir hâlet-i ruhiye, tahsilde bulunan büyük biraderi Molla Abdullah'ın ilimden ne derece feyizâyâb olduğunu tetkike sevk etti. Molla Abdullah'ın gittikçe tekâmül ederek köydeki okumamış arkadaşlarından okumakla tezahür eden meziyetini düşünüp hayran kaldı. Bunun üzerine ciddî bir sevk ile tahsili gözüne aldı ve bu niyetle nahiyeleri İsparit ocağı dahilinde bulunan Tağ köyünde Molla Mehmed Emin Efendi'nin medresesine gitti. Fakat fazla duramadı. Hâlet-i fitriyeleri icabı, daima izzetini^{1(Hâşıye)} koruması ve hattâ âmirâne söylenen küçük bir söze dahi tahammül edememesi, medrese den ayrılmamasına sebep oldu. Tekrar Nurs'a döndü.

Nurs'ta ayrıca bir medrese olmadığından dersini büyük biraderinin haf-tada bir defa silaya geldiği günlere hasrederdi. Bir müddet sonra Pirmis kar-yesine, sonra Hizan Şeyhinin yaylasına gitti. Burada da tahakküme taham-mülâşlîğü, dört talebe ile geçinmemesine sebep oldu. Bu dört talebe birle-şip kendisini daima tâciz ettiklerinden, birgün Şeyh Seyyid Nur Muhammed Hazretleri'nin huzuruna çıkıp, izhar-ı acz ile, arkadaşlarını şikayet etmeyerek şöyle dedi:

“Şeyh efendi, bunlara söyleyiniz, benimle dövüştükleri vakit dördü bir-den olmasınlar, ikişer ikişer gelsinler.”

Seyyid Nur Muhammed, küçük Said'in bu mertliğinden hoşlanarak:

“Sen benim talebensin, kimse sana ilişemez.” buyurdu.

Bu hâdiseden sonra “Şeyh talebesi” diye yâd edildi. Burada bir müddet kaldıkten sonra, biraderi Molla Abdullah ile beraber Nursün köyüne geldiler. Yaz olması dolayısıyla, ahalî ve talebelerle birlikte Şeyhan YayLASI'na gittiler. Orada, biraderi Molla Abdullah ile birgün dövüşmüşt. Tâgî Medresesi Müder-risi Mehmed Emin Efendi, küçük Said'e:

¹ (Hâşıye) Molla Said'de küçük yaşta görülen bu izzet, nefse muhabbetten gelmiyordu. Kader-i ilâhî, istikbalde ilâ-yi kelimetullah vazifesini inâyetiyle vereceği bir abdine, o vazifeyi bihak-kin ifâsi için lâzım olacak hasletlerden biri olan izzet-i ilmiyeyi vermişti. Molla Said, henüz o zaman bunun mahiyet ve hikmetini belki bilemediyordu; fakat zaman gösterdi ki şimdi muh-teşem bir ağaç mahiyetini alan Risale-i Nur'un muazzam ve geniş hizmetinin levâzmatından olan izzet-i ilmiyeyi, Cenâb-ı Hak, Molla Said'in ruhunda, ta o zaman küçük bir çekir-dek olarak dercetmişti.

“Ne için kardeşinin emrinden çıkiyorsun?” diye işe karışmış.

Bulundukları medrese, meşhur Şeyh Abdurrahman Hazretleri'nin olması dolayısıyla, hocasına şu yolda cevap verir:

“Efendim, şu tekyede bulunmak hasebiyle siz de benim gibi talebesiniz. Şu hâlde burada hocalık hakkınız yoktur.” diyerek, gündüz vakti bile herkesin güçlükle geçebileceği cesîm bir ormandan geceleyin geçerek Nurşin'e gelir.

Şarkî Anadolu'da medrese teşkilâtındaki hususiyetlerden birisi şudur ki: İczaet almış bir âlim, istediği köyde hasbeten lillâh bir medrese açar. Medrese talebelerinin ihtiyacı, iktidarı olursa medrese sahibi tarafından, iktidarı yoksa halk tarafından temin edilir; hoca meccanen ders verir, talebelerin iâşe ve levâzimatını da halk deruhte ederdi. Bunların içinde yalnız Molla Said, hiçbir sûretle zekât almadı. Zekât ve başkasının eser-i minneti olan bir parayı katıyen kabul etmedi.

¹(Hâsiye-1)

Nurşin'de bir müddet kaldiktan sonra Hizan'a döndü. Sonra medrese hayatını terk ederek pederinin yanına geldi ve bahara kadar evde kaldı. O sırada şöyle bir rüya görür:

“Kıyamet kopmuş, kâinat yeniden dirilmiş. Molla Said, Peygamber (*aleyhissalâtü vesselâm*)’ı nasıl ziyaret edebileceğini düşünür. Nihayet sırat köprüsünün başına gidip durmak hatırlına gelir: ‘Herkes oradan geçer, ben de orada beklerim.’der ve sırat köprüsünün başına gider. Bütün Peygamberân-ı İzâm Hazerâti’ni birer birer ziyaret eder. Peygamber Efendimiz’i de ziyarete mazhar olunca uyanır.”

Artık bu rüyadan aldığı feyz, tahsil-i ilim için²(Hâsiye-2) büyük bir şevk ulyandırır. Pederinden izin alarak, tahsil yapmak üzere Arvâs nahiyesine gider. Burada icra-yı tedris eden meşhur Molla Mehmed Emin Efendi, kendisine ders

1 (Hâsiye-1) Zekât ve sadaka ve mukabsız hiçbir şey almadığının sebep ve hikmeti, Risale-i Nur'dan İlkinci Mektup ve sair risalelerde beyan edilmiştir. Evet, Molla Said'in istikbalde Risale-i Nur'la göreceği hizmet-i imaniyeyi kemâl-i ihlâsla ifâsi ve bu hizmetin meydanına gelebilmesi için “uhrevî hizmetin mukabilinde hiçbir şey talep etmemek” olan kudsî düsturun icmâlî bir fihristesi, daha küçük yaşında iken rahmet-i ilâhiye tarafından ruhunda yerleştirilmiştir.

2 (Hâsiye-2) Tarihçe-i hayatında yazılmamış, o rüyada mazhar olduğu bir hakikati sonrasında söyle anladık ki: Molla Said, Hazreti Peygamber'den ilim talebinde bulunmasına karşılık Hazreti Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*), ümmetinden suâl sormamak şartıyla ilm-i Kur'ân'ın tâlim edileceğini tebşîr etmişler. Aynen bu hakikat hayatı tezahür etmiş; daha sabâvetinde iken bir allâme-i asır olarak tanınmış ve kat'îyen kimseye suâl sormamış, fakat sorulan bütün suâllere mutlaka cevap vermiştir.

vermeye tenezzül etmeyip, talebelerinden birisine okutmasını tavsiye edince, izzetine ağır gelir. Birgün bu meşhur müderris camide ders okutmakta iken, Molla Said itiraz ederek, “Efendim, öyle değil!” hitabında bulunur. Okutmasına tenezzül etmediğini hatırlatır.

Orada bir müddet kaldıktan sonra, Mir Hasan Veli Medresesi’ne gitti. Aşağı derecede okuyan yeni talebelere ehemmiyet verilmemek bu medrese nin âdeti olduğunu anlayınca, sırayla okunması icap eden yedi ders kitabını terk ederek, sekizinci kitaptan okuduğunu söyledi.

Birkaç gün sonra Vastan kasabasına gittiyse de orada tebdil-i hava için ancak bir ay kadar kaldı. Bilâhare Molla Mehmed isminde bir zâtin refâkatinde Erzurum vilâyetine tâbi Bayezid'e hareket etti. Hakikî tâhsiline işte bu tarihte başlar. Bu zamana kadar hep “Sarf” ve “Nahiv” mebâdileriyle meşgul olmuştu ve “Îzhar”a kadar okumuştu. Bayezid'de Şeyh Mehmed Celâlî Hazretleri'nin nezdinde yaptığı bu hakikî ve ciddî tâhsili, üç ay kadar devam etmiştir. Fakat pek gariptir; zira Şarkî Anadolu usûl-ü tedrisiyle, Molla Câmî- den nihayete kadar ikmal-i nüsah etti. Buna da her kitaptan bir veya iki ders, nihayet on ders tederrüs etmekle muvaffak oldu ve mütebâkisini terk eyledi. Hocası Şeyh Mehmed Celâlî Hazretleri ne için böyle yaptığı suâl edince, Molla Said cevaben:

“Bu kadar kitabı okuyup anlamaya muktedir değilim. Ancak bu kitaplar bir mücevherat kutusudur, anahtarları sizdedir. Yalnız sizden şu kutuların içinde ne bulduğunu göstermenizin istirhamındayım. Yani bu kitapların neden bahsettiklerini anlayayım da bilâhare tab’ima muvâfik olanlara çalışırmım.” demiştir.

Maksadı ise esasen kendisinde fitraten mevcut bulunan îcad ve teceddüd fikrini medrese usûllerinde göstermek ve bir teceddüd vücûda getirmek¹(Hâsiye)

¹ (Hâsiye) Yirmi üç senede telifi tamamlanan ve yüz otuz kitaptan müteşakkil “Risale-i Nur” adlı eserleriyle ilm-i kelâm sahâsında bir teceddüd yaptığı görülmüştür. Evet, kendisi, on beş sene tâhsili lâzım gelen ilmi üç ayda elde etmesi, gaybî bir işaretdir ki: “Bir zaman gelecek, on beş sene değil, bir sene bile ilm-i iman dersini alacak medreseler ele geçmeyecek. İşte o zamanda müştâklarla on beş senelik dersi on beş haftada ellere verebilecek Kur’ânî bir tefsir çıkaracak ve Said onun hizmetinde bulunacak.” Evet, tam zuhur etti ve aynen görüldü. Risale-i Nur, otuz senelik müthiş bir zamanda gizli dinsiz ve ifsad komitelerinin hücumlarına rağmen iman hakikatleri derslerini yüz binler nûşhalıyla her tarafta neşrettiler ve binler kalemlerin gayretleriyle matbaalara ihtiyaç bırakmadan Kur’ân’ın bu yeni dersleri yayıldı, milyonlarca insanın imanlarının takviyesine vesile oldu. Anadolu’daki Risale-i Nur'un faaliyeti, iman hizmeti ve mâkul yüksek dersleri, herkesin nazar-ı dikkatini celb etti; mahkemeler ve tetkikler yoluyla Cenâb-ı Hak, Nur’ları, ehl-i siyaset ve hükümete de okutturdu;

ve bir sürü hâsiye ve şerhlerle vakit zayıf etmemekti. Bu süretle, alelusûl yirmi sene tâhsili lâzım gelen ulûm ve fünnün zübde ve hülâsasını üç ayda tahsil ve ikmal etmiştir.

Bunun üzerine hocalarının “hangi ilim tab’ına muvâfik” olduğu suâline cevaben, “Bu ilimleri birbirinden tefrik edemiyorum. Ya hepsini biliyorum veya hîbîrisini bilmiyorum.” der.

Herhangi bir kitabı eline alırsa, anlardı. Yirmi dört saat zarfında “Cem’ü'l-Cevâmi”, “Şerhü'l-Mevâkîf”, “İbnü'l-Hacer” gibi kitapların iki yüz sayfasını, kendi kendine anlamak şartıyla mütâlaa ederdi. O derece ilme dalmıştı ki, hayatı zâhirîyle hiç alâkadar görünmezdi. Hangi ilimden olursa olsun, sorulan suâle tereddüsüz derhal cevap verirdi.

○ Zamanki Hayatına Kısa Bir Bakış

Evvelâ: Hükemâ-yı İslâkîyyûn'un mesleklerine sülûk ederek, zühd ve riyâzete başladı. Hükemâ-yı İslâkîyyûn, tedric kanunu mûcibince vücuqlarını riyâzete alıştırmışlardı. O ise, tedrice riayet etmeyerek, birdenbire riyâzete daldı. Gün geçtikçe, vücutu tahammûl etmeyerek zayıf düşmeye başladı. Üç günde bir parça ekmekle idare ediyordu. Ulemâ-yı İslâkîyyûn'un “riyazetin küşâyiş-i fikre hizmet ettiği” nazariyesi üzerine, onlar gibi yapacağım diye çalışıyordu.

Sâniyen: İmam Gazâlî Hazretleri'nin İhyâ'u'l-ulûm'unda tasavvuf nokta-yı nazarında دُخْمَا يَرِبِّكَ إِلَى مَا لَا يَرِبِّكَ¹ kaidesine ittibaen, ekmeği bile bir zaman terk edip, ot ile idareye koyuldu.

Sâlisen: Nadir konuşuyordu. Kürtlerin edip dâhilerinden Molla Ahmed Hânî Hazretleri'nin, gündüzleyin bile havf ile girilen kubbe-i saadetine kapandır, bazen geceleyin de orada kalındı. Bundan dolayı ahali, Bediuzzaman'a “Ahmed Hânî Hazretleri'nin feyzine mazhar olmuştur.” diyordu. Bu hâli, müşârûnileyhin kerametine hamlelerlerdi. O vakitlerde kendisi on üç, on dört yaşlarında idi.

ve mektepler arasında yayıldı; genç İslâm ve iman fedakârları çoğaldı; ve bunun büyük bir neticesi olarak, kûfr-ü mutlakın ve dalâletin hücumu önlandı, geri çekildi. Yer yer bütün vatandaşın lehinde cereyanlar başladı. İzn-i ilâhî ile âlem-i İslâm ve insaniyete doğmaya başlayan İslâmî saadetin fecr-i sâdîkini gösterdi. Elhamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn...

¹ “Şüpheli bırak, şüphe vermeyene bak!” (Bzk.: Buhârî, buyû’ 3; Tirmizî, kıyâmet 60; Ahmed İbni Hanbel, el-Müsned 3/153)

Sonra, ulemâdan mümtaz simalarla mülâkat etmeye karar verdi ve Bağdat'a ziyaret kastiyla hocasından izin istedi. Dervîş kıyafetine girdi. Yolları takip etmeden dağlarda, ormanlarda gece dolaşarak Bağdat'a gitmek niyetinde iken Bitlis'e geldi. Bitlis'te Şeyh Mehmed Emin Efendi Hazretleri'nin yanına giderek, iki gün kadar dersinde bulundu. Şeyh Mehmet Emin Efendi, kendisine kisve-i ilmiyeye girmesini teklif etti. Molla Said cevaben:

“Ben henüz sinn-i bülûğa väsil olmadığımdan, muhterem bir müderris kıyafetini kendime yakıştırıyorum. Ve ben bir çocuk iken nasıl hoca olabilirim?” diyerek, teklifini kabul etmemiştir.

Bundan sonra, Şirvan'daki biraderinin yanına gitti. Orada büyük kardeşiyle ilk görüşmede aralarında şöylece kısa bir muhavere cereyan etti.

Molla Abdullah:

“Sizden sonra ben Şerh-i Şemsî kitabını bitirdim, siz ne okuyorsunuz?”

Bediüzzaman:

“Ben seksen kitabı okudum.”

Molla Abdullah:

“Ne demek?”

Bediüzzaman:

“İkmâl-i nüsah ettim ve sırانızda dahil olmayan birçok kitapları da okudum.”

Molla Abdullah:

“Öyleyse seni imtihan edeyim.”

Bediüzzaman:

“Hazırım, ne sorarsınız sorunuz!”

Molla Abdullah, biraderini imtihan eder. Kifayet-i ilmiyesini takdirle, sekiz ay evvel talebesi bulunan Molla Said'i kendisine ustâd kabul etti ve talebe-leinden gizli olarak küçük biraderinden ders almaya başladı. Ve bittabi, daha evvel okuttuğu kardeşini kendisine ustâd yaptığı sezdirmiyordu. Nihayet talebeler, Molla Abdullah'ın Molla Said nezdinde ders okuduğunu kapıdan, anahtar deliğinden gizlice görünce taaccüp ederek sormuştırlaşa da Molla Abdullah cevaben –nazar dejmemek için–:

“Ben ona ders veriyorum, demiş ve durumu geçiştirmiştı.”

Molla Abdullah'ın yanında bir müddet kaldıktan sonra Siirt'e gelir. Orada bulunan Molla Fethullah Efendi'nin medresesine gider. Molla Fethullah, Molla Said'e:

“Geçen sene Süyütî okuyordunuz, bu sene Molla Câmi'yi mi okuyorsunuz?”

Bediuzzaman:

“Evet Câmi'yi bitirdim.”

Molla Fethullah hangi kitabı sorduysa, “bitirdim” cevabını alınca, tahayürde kaldı. Bu kadar kitabı bitirdiğini, hem de az zamanda bitirdiğini aklına sığıştıramadı, taaccüp etti ve dedi:

“Geçen sene deli idin, bu senede mi delisin?”

Bediuzzaman:

“İnsan başkasına karşı kesr-i nefis için hakikati ketmedebilir. Fakat babadan daha muhterem olan ustادına karşı hakikat-i mahzdan başka bir şey söyleyemez. Emrederseniz, söylediğim kitaplardan beni imtihan ediniz.” der.

Molla Fethullah hangi kitaptan sorduysa, cevabını güzelce verir.

Bunun üzerine bu muhavereyi dinleyen ve bir sene evvel Said'in hocasının hocası bulunan Molla Ali-i Suran namındaki zat, kendilerinden ders almaya başladı.

Molla Fethullah:

“Pekâlâ, zekâda harikasınız. Fakat hifzınız nasıldır? Makamat-ı Harîriye'den birkaç satırını iki defa okumakla hifzedebilir misiniz?” diyerek, kitabı uzaştır.

Molla Said alarak, bir yaprağını bir defa okumakla hifzetti ve okudu.

Molla Fethullah:

“Zekâ ile hifzin ifrat derecede bir kimsede tecemmuu nâdirdir.” diyerek, hayrette kaldı.

Bediuzzaman orada iken, “Cem’ü'l-Cevâmi” kitabını, günde bir-iki saat istigal etmek üzere bir haftada hifzetti. Bunun üzerine Molla Fethullah şu kılâmi söyleyerek kitabın üzerine yazdı:

فَدْ جَمِيعَ فِي حِفْظِهِ جَمِيعَ الْجَوَامِعِ جَمِيعَهُ فِي جَمِيعَهِ¹

Bu hâl Siirt'te şüyü bulmuş ve Molla Fethullah, ulemâya:

“Bizim medreseye gayet genç bir talebe geldi. Her ne suâl ettimse bilâ-tevakkuf cevap verdi. Bu yaşta zekâsına ve ilmine ve fazlına hayran kaldım.” diyerek, pek çok metheder.

Bunun üzerine ulemâ bir yerde toplanarak Bediuzzaman'ı davet ederler. Bediuzzaman, intihap ettikleri bütün suâllerine bilâ-tereddüd cevap verirken, Molla Fethullah'ın yüzüne bakıyordu. Sanki kitaba bakıyor gibi kendilerinden okuyarak cevap veriyordu. Bunu gören ulemâ, Bediuzzaman'ın harikulâde bir genç olduğuna hükmedip, faziletini takdir ve senâ ettiler.

Bu hâl etrafta iştilir. Ahali, kendisine veliyyullah derecesinde ihtiram eder ve o nazarla bakarlar. Bu vaziyet, ikinci derecede bulunan birtakım âlim ve talebelerin rekabetlerini arttırdı. Genç, tecrübezi talebelerden bir kısmı, ilmen mağlûp edemedikleri Bediuzzaman'ı kavga yoluyla iskât etmek teşebbüsünde bulunmuşlarsa da meseleden haberdar olan Siirt ahalisi, kendisini kurtarmak için gelmişler. Ahali nazarında büyük mevkii olduğu için, derhal muarızların elliinden kurtarılmış ve bir odaya bırakılmış ise de Bediuzzaman, mesleklerine olan fevkalâde muhabbetinden, muarızları bulunan talebe ve ehl-i ilmin cahillere hedef olmamasını temin için kendisi odadan çıkış, muarızları tarafından telef edilse bile ehl-i ilmin işine cahillerin karışmamasını müdafaa eder. Bu ihtilâfi kaldırmak maksadıyla herhangi bir talebeye:

“Beni öldürünüz, ilmin haysiyetini muhafaza ediniz.” diyerek, yüzünü çevirmiş ise de hiçbir talebe kendisine hücum etmemiş ve nihayet ihtilâf bertaraf edilmiştir. Siirt Mutasarrîfi, kendisini muhafaza etmek üzere yanına çağrırdığı ve o talebeleri nefyedeceği haberini tebliğ etmeye gönderdiği jandarmaya karşı, Bediuzzaman:

“Biz talebeyiz; birbirimizle dövüşürüz, barışırız. Binaenaleyh, mesleğimiz haricinde bulunan birisinin bize karışması muvâfik olmadığından, gelemeyeceğim. Ve hatâ da benimdir.” cevabında bulunarak jandarmaları reddetmiştir.

Bu esnada on beş, on altı yaşlarında bulunuyordu. Lâkin kuvve-i bedeniyece pek çevik ve metindi. “Saidü'l-Meşhur” lâkabıyla yâd ediliyordu. Siirt'te,

¹ O, Cem'ü'l-Cevâmi kitabının tamamını bir haftada hifzetsmiştir.

kendisiyle mücadele etmek isteyen bütün arkadaşlarına karşı hazır bulunduğu ve aynı zamanda sorulacak bütün suâllere cevap vereceğini, kimseye suâl sormayacağını ilân etti. Sonra tekrar Bitlis'e geldi. Bitlis'te bir-iki şeyh hâne-danının, âlim ve talebelerin arasında geçimsizlik olduğunu işitir. Fesadı netice veren sözlerin, bilhassa giybetin İslâmiyet'e yakışmadığını onlara ihtar edince, Molla Said'i, Şeyh Emin Efendiye şikayet ederler. Şeyh Emin ise:

“Henüz çocuk olduğundan, kabil-i hitap değildir.” der.

Bu söz Molla Said'e tebliğ edildiği anda, zaten bu gibi sözlere fitraten ta-hammûlsuz olduğundan, Şeyh Emin Efendi'nin huzuruna çîkarak elini öper, ve:

“Efendim, beni imtihan ediniz. Kabil-i hitap olduğumu isbat etmek istem.” der.

Şeyh Emin Efendi, mütenevvi ilimlerden ve en müşkül meselelerden on altı suâl tertip ederek sorar. Molla Said, suâllerin umumuna cevap verdikten sonra, Kureyş Camii'ne gider, ahaliye vaaz ve nasihat etmeye başlar. Bunun üzerine Bitlis ahalisinin bir kısmı Molla Said'e, bir kısmı da Şeyh Emin Efendi'ye yardım etmek isterler. Bundan dolayı Vali, büyük bir vukuata meydan vermemek için Bediüzzaman'ı nefyeder. Bu defa da Şirvan'a gider.

Zaten infirad eden böyle zatların muarızları pek çok bulunur. Bilhassa mücadele-i ilmiyede mağlûp düşenlerden bazı zâhir hocalar, Molla Said'i ahali nazarında küçük düşürmek için var kuvvetleriyle çalışiyorlardı. Her hu-susatını tecessüs ettirirlerdi. Birgün, nasilsa kazaen sabah namazını geçirmiş. Buna vâkif olan hasımları:

“Molla Said namazı terk etmiştir.” diyerek, ahali arasında işâada bulun-dular. Molla Said'den soruldu ki:

“Niçin herkes bunu böyle söylüyor?”

Molla Said:

“Evet, esassız bir şey, âlemin içinde çabuk yayılmaz. Hata bendedir. Onun için iki cezaya uğradım: Birisi Allah'ın itâbi, diğeri nâsin târizi. Bunun esas se-bebi ise, geceleyin âdet edindiğim vird-i şerifi terk ettiğimdir. İşte âlemin ruhu bu hakikate temas etmişse de tamamını kavrayamayarak ismini bilemeyeip şu veçhile hatâyı isimlendirmiştir.” cevabını verir.

Şirvan'da bulunduğu sırada Siirt civarından birisi gelerek:

“Aman efendim, Siirt'e bir çocuk gelmiş, kendisi on dört, on beş yaşında, umum ulemâyi ilzam etti. Şunu ilzam etmek için sizi dâvete geldim.” der.

Molla Said de şu dâvete icabet ederek Siirt'e gitmek için hazırlanır. Yola düşerler, iki saat gittikten sonra, o küçük hocanın evsaf ve kıyafetini sorar. O adam:

“Efendim, ismini bilmiyorum; fakat ilk gelişte dervîş kıyafetinde olup omuzunda bir posteki vardı. Bilâhare talebe kıyafetine girdi ve umum ulemâyi ilzam etti.”

Bunu dinlediğinde, kendisinden bahsettiğini ve bir sene evvelki kendi vukuatının şimdi civar köylerde şüyük bulduğunu anlayarak geriye döner, dâvete icabet etmez.

Bilâhare Siirt'e bağlı Tillo kasabasına gitti. Meşhur bir türbeye kapandı. Orada harika olarak Kamus-u Okyanus'u Bâbü's-Sin'e kadar hifzetti. Ne fikre binaen kamusu hifzettiği sorulduğunda:

“Kamus, her kelimenin kaç mânâya geldiğini yazıyor. Ben de bunun ak-sine olarak, her mânâya kaç kelime kullanıldığını gösterir bir kamus vücûda getirmek meraklısına düştüm.” cevabında bulundu.

Mezkûr türbeye kapandığı vakit küçük biraderi Mehmed yemeğini getiriyordu. Yemek içindeki taneleri, kubbenin etrafında bulunan karıncalara vererek, kendisi ekmeğini yemeğin suyunu batırarak kanaat ediyordu.

“Neden dolayı taneleri karıncalara veriyorsun?” denildiğinde:

“Bunlarda hayat-ı içtimaiyeye mâlikiyet ve fevkâlâde vazifeşinaslık ve çalışma bulunduğu müşâhede ettiğim için, cumhuriyet-perverliklerine mükâfaten kendilerine muavenet etmek istiyorum.” cevabında bulunmuştur.¹

Tillo'da iken, bir gece Şeyh Abdülkadir Geylânî (*kuddise siruhî*) Hazretleri'ni rüyasında görür. Geylânî Hazretleri (*kuddise siruhî*) kendisine hitaben:

¹ (Hâşıye) 1935'te Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesi'nde “Cumhuriyet hakkında fikrin nedir?” suâline cevaben, “Eskişehir Mahkeme Reisinden başka, daha sizler dünyaya gelmeden benim dindar bir cumhuriyetçi olduğumu elinizdeki tarihçe-i hayatım isbat eder.” diyerek yukarıda zikredilen “karınca hâdisesini” anlatır ve söyle der: “Hulefa-yı Râşîdîn herbiri hem halife, hem reis-i cumhur idi. Sîddîk-î Ekber, Aşere-i Mübeşsere'ye ve Sahabe-i Kiram'a elbette reis-i cumhur hükmünde idi. Fakat manasız isim ve resim değil, belki hakikat-i adaleti ve hürriyet-i şer'iyyeyi taşıyan mana-yı dindar cumhuriyetin reisleri idiler.”

“Molla Said! Mîran aşireti reisi Mustafa Paşa’ya gidiniz ve kendisini tarik-i hidayete davet ediniz. Yaptığı zulümden vazgeçerek namaza ve emr-i mârufa müdadim olmasını tavsiye ediniz. Aksi takdirde öldürünüz!”

Molla Said, bu rüyayı görür görmez, hemen tedarikini yaparak Mîran aşiretine doğru Tillo’dan hareket eder, doğruca Mustafa Paşa’nın çadırına girer. Paşa orada bulunmadığından, biraz istirahat eder. Sonra Mustafa Paşa içeri girer. Orada hazır olanların hepsi kıyam ettikleri hâlde Molla Said yerinden bile kimildanmaz. Paşa’nın nazar-ı dikkatini celbedince, aşiret binbaşılılarından Fettah Bey’den kim olduğunu sorar. Fettah Bey, meşhur Molla Said olduğunu bildirir. Hâlbuki Paşa, ulemâdan hiç hoşlanmazdı. Şüphesiz bunun üzerine daha fazla kızmış ise de izhar etmemiştir. Molla Said’e niçin buraya geldiğini sorunca, Molla Said cevaben:

“Seni hidayete getirmeye geldim. Ya zulmü terk edip namazını kılacaksın veya hut seni öldürceğim.” demesinden, Paşa hiddetlenerek dışarı çıkar. Biraz dolaştıktan sonra yine çadırı girer ve Molla Said’e niçin geldiğini tekrar sorar. Molla Said:

“Sana söyledim ya, onun için geldim.” der.

Mustafa Paşa çadırın direğinde asılı bulunan Said’ın kılıcına işaret ederek:

“Bu pis kılıçla mı?”

Bediuzzaman:

“Kılıç kesmez, el keser!” cevabında bulunur.

Mustafa Paşa, tekrar dışarıya çıkarak biraz gezindikten sonra içeriye girer. Bediuzzaman'a:

“Benim Cezire’de çok âlimlerim var. Eğer hepsini ilzam edebilersen senin dediğini yaparım. Eğer ilzam edemezsən seni Fırat Nehri’ne atarım.”

Molla Said:

“Bütün ulemâyi ilzam etmek benim haddim olmadığı gibi, beni de nehire atmak senin haddin değildir. Fakat ulemâya cevap verince sizden bir şey isterim ki, o da mavzer tüfeğidir. Şayet sözünde durmazsan, seni onunla öldürceğim.” der.

Bu muhavereden sonra Paşa ile birlikte atlarla Cezire’ye giderler. Yolda, Paşa katiyen Molla Said’le konuşmaz. “Bani Hanı” dedikleri mevkie gelince,

yorgunluğundan Molla Said orada biraz yatar. Uykudan uyanır uyanmaz etrafında bütün Cezîre âlimlerinin, kitapları ellerinde beklediklerini görür. Biraz görüşükten sonra çay ikram edilir. Cezire âlimleri Molla Said'in şöhretini işitikleri için, mebhût ve hayran bir vaziyette çaylarını bile unutarak Molla Said'in suâline intizar etmekte idiler. Molla Said ise kendi çayını içtikten sonra, dalgın dalgin karşısında bulunan bir-iki âlimin çayını da içер, onlar fark edemezler. Mustafa Paşa, hocalara hitaben:

“Ben okumuş değilim; fakat Molla Said ile mücadelenizde mağlûp olacığınızı şimdi anlıyorum. Zira bakıyorum ki, siz düşünmekten çaylarınızı unuttuğunuz hâlde, Molla Said kendi çayını içtikten başka, iki-üç bardak da sizin çayınızı içti.”

Bunun üzerine, biraz latîfe ettikten sonra Molla Said bu âlimlere karşı:

“Efendiler! Bendeniz vaad etmişim, hiç kimseye suâl sormam. Binâenâ-leyh, suâllerinize muntazîrim.” der.

Bu hocalar kirk kadar suâl sorarlar. Umumuna cevap verdikten sonra, her nasılsa Molla Said bir suâlin cevabını yanlış söylediğî hâlde karşısındakiler doğru telâkki ederek tasdik etmişlerdi. Meclis dağılınca Molla Said hatırlar; hemen arkalarından koşarak:

“Affedersiniz, bir suâlin cevabını yanlış söylediğim hâlde farkına varmadınız.” diyerek, cevabını tashih eder.

Hocalar, dediler:

“İste şimdi hakkıyla bizi tam ilzam ettiniz!”

Sonra o hocalardan bir kısmı Molla Said'den ders almaya gelirler.

Bundan sonra Mustafa Paşa, ahdettiği mavzer tüfeğini hediye eder ve namaz kılmaya başlar.

Molla Said, ilimdeki emsâlsiz harika istidadı derecesinde vücutça da gayet idmanlı ve kuvvetli idi. Güreş tutmaktan pek hoşlanındı. Medreselerde bulunan umum talebelerle güreşirdi. Hiçbirisi güreşte bile onu mağlûp edemezdi.

Mustafa Paşa ile birgün at yarışına çıkarlar. Fakat kastî olarak Mustafa Paşa gayet serkeş ve tâlimsiz ve hiç binilmemiş bir at hazırlanmasını emreden. Molla Said'e binmek için verir. (Allahu âlem, attan düşüp ölmesini istemis.) On altı yaşında bulunan Molla Said, serkeş atı biraz dolaştırdıktan sonra

koşturmayı arzu eder. At, onun verdiği istikametten çıkararak başka bir istikamete doğru koşar. Var kuvvetiyle durdurmak ister ise de muvaffak olamaz. Nihayet çocukların bulunduğu yere gider. Cezire ağalarından birisinin oğlu yol üstündeyken hayvan iki ayağını kaldırıp çocuğun omuzları arasına vurunca çocuk yere düşerek hayvanın ayakları altında çırpinmaya başlar. Nihayet etrafından imdada ulaşırlar. Çocuğu hareketsiz, ölü süretinde görünce Molla Said'i öldürmek isterler. Ağanın hizmetçileri hançerlerini çekince, Molla Said hemen rovelverine el atar ve adamlara hitaben:

“Hakikate bakılırsa, çocuğu Allah öldürmüştür. Zâhire bakılırsa, at öldürmüştür. Sebebe bakılırsa, Kel Mustafa öldürmüştür; çünkü bu atı bana o verdi. Durunuz, ben gelip çocuğu bakayıp; ölmüşse sonra muharebe edelim.” diyecek attan inerek çocuğu kucaklar. Çocukta hareket görmeyince soğuk suyun içine batırıp çıkarır. Çocuk gülerek gözünü açar. Bunun üzerine bütün ahali mütehayyir kalırlar.

Bu acıb vak'a üzerine bir müddet Cezire'de kaldıktan sonra, talebesi Molla Salih ile bedevî Arapların meskeni olan Biro'ya giderler. Orada biraz kalanca tekrar Mustafa Paşa'nın eskisi gibi zulme başladığını işitir, yanına gider ve ona nasihat eder, tehdit eder. Bir gün bir münakaşa arasında Mustafa Paşa'ya: “Yine mi zulme başladın? Seni Hak namına öldürreceğim!” tehdidinde bulunur. Paşa'nın kâtibi ortaya atılır.

O sırada Molla Said, Mustafa Paşa'yı zulmünden dolayı çok tahkir eder.

Paşa bu tahkire tahammül edemeyerek, öldürmek için üzerine hücum eder; fakat Mîran ağaları zaptederler. Nihayet Mustafa Paşa'nın oğlu Abdülkerîm, Molla Said'e yaklaşarak: “Onun akidesi yanlıştır; rica ederim, şimdilik buradan başka yere teşrif ediniz.” der.

Abdülkârîm'in sözünü kırmaz; yalnız olarak, bedevîlerin meskeni olan Biro Çölüne doğru hareket eder. Yolda bedevî eşkiyalara tesadüf eder. Bedevîlerin silâhları mızrak ve Molla Said'in silâhı mavzer olduğundan, eşkiyalara doğru kurşun atmaya başlar, eşkiyalar çekilirler. Yoluna devam ederken ikinci çeteyle tesadüf eder. Bu defa eşkiyalar çok olduğundan etrafını çevirirler. Kendisini öldürecekleri sırada içlerinden birisi tanıyarak: “Ben bunu Mîran aşiretiň içinde gördüm. Bu meşhur bir adamdır.” deyince, derhal bedevîler çekilerek kusurlarının af buyrulmasını dilerler. Ve korkulu olan yerlerde kendilerine muhafizlik yapmak istemişlerse de, Molla Said reddedip yalnız olarak yoluna devam eder. Birkaç gün sonra Mardin'e gelir. Mardin ulemâsı muarazaya

kalkışırlarsa da muvaffak olamazlar; evlâtları yaşında olan genç Said'de harika bir şekildeki ilmî kudreti görünce kendilerine ustâd kabul ederler.

Bu esnada Mardin'e gelen iki talebeye tesadüf etti. Bunlardan birisi, Cemâleddin Efganî'ye mensup olup, diğeri Tarikat-ı Sünûsiye'den idi. Bunlar vasıtâsıyla hem Cemâleddin Efganî'nın mesleğine, hem de Tarik-i Sünûsi'ye âşinâlik peyda etti.

Molla Said çok genç yaşta iken siyâsi hayatı atılır, vatan ve millete hizmete başlar. İlk hayat-ı siyâsiyesi Mardin'de başlamıştır. Bunun üzerine bir mutasarrıfin pençe-i kahriyla, elleri bağlı, muhafiz nezaretinde Bitlis'e nefyedildi. Jandarmalarla yolda giderken namaz vakti gelir. Namaz kılmak için, kayıtların açılmasını jandarmalara ihtar eder. Jandarmalar kabul etmeyince, demir kayıtları bir mendil gibi açarak önerine atar. Jandarmalar bu hâli keramet addedip hayretler içinde kalırlar. Teslimiyetle, rica ve istirham ile: "Biz şimdîye kadar muhafiziniz idik; bundan sonra hizmetçiniziz." derler.^{1(*)}

Bitlis'te iken birgün kendilerine vali ile bir kısım memurların içki içikleri ihbar olununca, hiddetlenerek: "Bitlis gibi dindar bir memlekette hükümeti temsil eden bir zatın irtikâp ettiği bu muameleyi kabul edemem." diyerek, içki meclisine gider. Evvelâ içki hakkında bir hadis-i şerif okuduktan sonra pek acı sözler söyley. Valinin vurdurmak için işaret etmesi ihtimaline binaen de bir elini rovelverinin bulunduğu yerde tutar. Fakat vali fevkâlâde mütehammil ve hamiyetli bir zat olduğundan, katiyen ses çıkarmaz. Oradan ayrılnca valinin yaveri, genç Said'e: "Ne yaptınız? Söyledikleriniz, idamınızı müciptir." der.

Genç Said:

"İdam hayalime gelmedi; hapis ve nefiy zannederdim. Her ne ise, bir münkeri def etmek için ölürem ne zararı var?" cevabında bulunur.

Oradan avdetinden bir-iki saat sonra, iki polis vasıtâsıyla vali kendisini istetir. Valinin odasına girerken, vali hürmet ve tâzimle genç Said'i karşılayarak elini öpmek ister. İltifatla yer göstererek:

"Herkesin bir ustâdi vardır. Sen de benim ustâdımsın." der.

Genç Said, fitraten bir kanun altında yaşamayı ve harekâtının tahdit olunmasını sevmez, her hâlinde, her hareketinde gayet serbest olmasını arzu

¹ (*) Bir gün Bediuzzaman'a soruldu: "Kaydı nasıl açtin?" Dedi: "Ben de bilmem. Fakat, olsa olsa namazın kerametidir."

eder ve daima: “Ben hürriyet ve serbestiyetimi hiçbir keyfi kanunla tahlit et-tirmem.” derdi. Bunun içindir ki ilk İstanbul'a teşriflerinde yine her kayıttan uzak kalmakta ısrar etmiş ve hayatının bütün safhalarında bu vaziyet müşâhede edilmiştir. Ondaki bu serbestiyet ve hürriyet aşkı, hayatının yarısından sonra Avrupa'dan gelen müthiş bir dalâlet ve zindika taarruzuna karşı koymayı ve felsefe-i tabiiyeden doğan dehşetli bir istibdad-ı mutlakin hilâf-ı Kur'ân prensiplerine boyun eğmemeyi, onlara itaat etmemeyi ve hakikî hürriyet-i meşrûa olan İslâmî hürriyet ve medeniyete çalışmayı netice vermiştir.

Molla Said, Bitlis'te iken on beş-on altı yaşında idi. Henüz sinn-i bulûşa väsil olmuştu. O zamana kadar bütün mâlûmatı “sünihat” kabilinden olduğu için uzun uzadiya mütâlaaya lüzum görmezdi. Fakat o zaman sinn-i bülûşa väsil olduğundan mı veya hukuki siyasete karıştığından mı, her nedense eski sünihat yavaş yavaş kaybolmaya başladı. Bunun üzerine her türlü fenne ait eserleri tetkike koyuldu. Bilhassa din-i İslâm'a vârid olan şek ve şüpheleri reddetmek için “Metâli” ve “Mevâkif” nam eserlerle ulûm-u âliye (أطهاف) (Sarf, Nahiv, Mantık vesâire) ve âliyeye (عالیات) (Tefsir ve İlm-i Kelâm'a) dair kırk kadar kitabı iki sene zarfında hifzeyledi. Hattâ, her gün okumak şartıyla, hifzettiği kitapların üç ayda bir kere devrine muvaffak oluyordu. Molla Said'in iki mutezâd hâli vardı:

Birincisi: Fikrinin münkeşif bulunduğu vakitler ki her ne eline alırsa, onu anlamaması mümkün değildi.

İkincisi: Fikrinin münkabız bulunduğu vakitler ki; mütâlaa değil konuşmaktan bile hoşlanmadı.

Molla Said, günde bir-iki cüz okumak sûretille Kur'ân'ı hifza başlıdı. Her gün iki cüz ezber etmeye, Kur'ân'ın mühim bir kısmını hifzına aldı, fakat iki sünihat ile tek mili müyesser olmadı:

Birincisi: Kur'ân'ın çok süratle okunması bir hürmetsizlik olmasın diye.

İkincisi: Kur'ân hakâikinin hifzının daha ziyade lüzumu var diye kalbine gelmiş. Onun için, Kur'ân hakâikinin anahtarı olacak ve şübehâta karşı muhafaza ve mukâbele edecek, hikmet ve fünnûn-u İslâmiye'ye dair kırk risaleyi iki senede hifzına aldı. Her gün bir parça ezberden okumak sûretille, hepsini üç ayda ancak devrediyordu.

“Mirkat” ismindeki kitabı, hâsiye ve şerh olmaksızın hifzetmeye başladı. Bilâhare eline geçen mezkûr kitabın ve şerhi ile kendi nokta-yı nazarını

karşılaştırmış. Bütün meseleler muvâfik olup ancak üç kelime tevafuk etmemiş; bu tevcihleri de ulemânın tahsinine mazhar olarak kabul edilmiştir.

Birgün Bitlis meşâyihinden Şeyh Mehmed Küfrevî Hazretleri'nin kenderlerine beddua ettiğini birisi yalandan söyler. Bunun üzerine müşârûnileyhi ziyarete gider. Şeyh Hazretleri, Molla Said'e iltifat eder, teberrüken bir ders verir. İşte Molla Said'in en son aldığı ders bu olmuştur.

Bir gece Molla Said, rüyasında Şeyh Mehmed Küfrevî Hazretleri'ni görür. Kendisine hitaben: "Molla Said, gel beni ziyaret et, gideceğim." demesi üzerine hemen gider, ziyaret eder. Ve Şeyhin uçup gittiğini görünce uyanır. Saate bakar, saat gecenin yedisidir. Tekrar yatar. Sabahleyin Şeyhin hanesinden matem seslerinin yükseldiğini işittir, oraya gider ve Şeyh Hazretleri'nin gece saat yedide vefat ettiğini haber alır. Mahzun olarak geriye döner.

إِنَّا لِلّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ¹، رَحْمَةُ اللّهِ عَلَيْهِ أَمِينٌ²

Molla Said, Şark'ın büyük ulemâ ve meşâyihinden olan Seyyid Nur Mehmed, Şeyh Abdurrahman Tâğı, Şeyh Fehim ve Şeyh Mehmed Küfrevî gibi zevât-ı âliyenin her birisinden ilim ve irfan hususunda ayrı ayrı derslere nail olduğundan, onları fevkâlâde severdi. Ulemâdan Şeyh Emin Efendi, Molla Fethullah ve Şeyh Fethullah Efendilere de ziyade muhabbeti vardı.

Van'da mâruf ulemâ bulunmadığından, Hasan Paşa'nın daveti üzerine Molla Said Van'a gitti. Van'da on beş sene kalarak, aşâirin irşadı için aralarında seyahatle tedris ve tederüs vazifesile hayat geçirdi. Van'da bulunduğu müddet, vali ve memurîn ile ihtilât ederek, bu asırda yalnız eski tarzdaki İlm-i Kelâm'ın, İslâm dini hakkındaki şek ve şüphelerin reddine kâfi olmadığına kanaat hâsil etmiş ve fúnûnun tahsiline lüzum görmüştür.^{3(Hâsiye)}

Bu kanaati hâsil ettiği o zamanda, ulûm-u müsbete denilen bütün fenleri tetebbuâ başlayarak pek kısa bir zamanda tarih, coğrafya, riyâziyat, jeoloji, fizik, kimya, astronomi, felsefe gibi ilimlerin esaslarını elde etmiştir. Bu ilimleri bir hocadan ders alarak değil, yalnız kendi mütâlaası sayesinde hakkıyla anlamıştır. Meselâ bir coğrafya muallimini –mübâhaseye girişmeden evvel,

¹ "Biz Allah'a âidiz ve vakti geldiğinde elbette O'na döneceğiz." (Bakara sûresi, 2/156)

² Allah'ın rahmeti üzerine olsun, âmîn.

³ (Hâsiye) Bediuzzaman'ın çok genç yaşındaki bu vukufiyeti, onun istikbaldeki çok muazzam hizmet-i Kur'âniye ve İslâmiye'si için hazırlanmasını temin etmiştir. Bu kanaatini o zaman izhar ettiğinden, otuz-kirk sene sonra, İlm-i Kelâm'da bir teceddüd yapan Risale-i Nur Külliyyatı'nın telifine Cenâb-ı Hak muvaffak eylemiştir.

yirmi dört saat içerisinde eline geçirdiği bir coğrafya kitabını hifzettmek süretille ertesi gün– Van Valisi merhum Tahir Paşa'nın konağında onu ilzam eder. Ve yine aynı sürette bir muaraza neticesinde, beş gün zarfında kimya-yı gayr-i uzvîyi (inorganik kimya) elde ederek, kimya muallimiyle muarazaya girişir ve onu da ilzam eder. İşte pek genç yaşındaki mezkûr harikulâdeliklere ve bahr-i umman hâlinde bir ilme mâlikiyetine şahit olan ehl-i ilim, Molla Said'e "Bediuzzaman" lâkabını vermiştir. Bediuzzaman, Van'da bulunduğu müddet zarfında, o zamana kadar edindiği fikir ve mütâalaalar ve ilmî ve dinî tedris usûllerini görmekle ve zamanın ihtiyac-ı zarurîlerini nazar-ı itibara almakla kendisine mahsus bir usûl-ü tedris îcad eder. Bu da, hakâik-i diniyeyi asrın fehmîne uygun en yeni izah ve beyan tarzlarıyla isbat etmek suretiyle talebelerini tenvir etmektir.

Molla Said, Van'da bulunduğu zamanlarda, bazı hususlarda o havalının ulemâsına muhalif bulunuyordu.^{1(Hâsiye)} Bu hususlar şunlardır:

1– Katıyen hiç kimseden hediye olarak para almamak ve maaş bile kabul etmemek. Evet, hayatı hicbir maddî mülkiyeti olmayıp, fakir ve kimsesiz ve daimî nefîy ve hapislerle çok sıkıntılı ve dehşetli musibetler içerisinde yaşadığı hâlde kimseden para ve mukabelesiz hediye almadığı, bilmüşâhede görülmüştür.

2– Hiçbir âlimden suâl sormamak. Yirmi sene zarfında, daima ancak sorulanlara cevap vermişti. Bu hususta kendileri derlerdi ki: "Ben ulemânın ilmini inkâr etmem; binâenâleyh kendilerinden suâl sormak fazladır. Benim ilmimden şüphe edenler varsa sorsunlar, onlara cevap vereyim."

3– Yanında bulunan talebelerini aynı kendisi gibi zekât ve hediye almak-tan men etmek. Onları da yalnız rızâ-yı ilâhî için çalıştırırdı. Hattâ çok zamanlar talebelerini kendi iâşe ederdi.

4– Daima mücerred kalmak ve dünyada hiçbir şeyle alâka peyda etmemek. Bunun içindir ki: "Bütün malımı bir elimle kaldırıp götürebilmeliyim." demiştir. Bu hâlin sebebi sorulunca: "Bir zaman gelecek, herkes benim hâlime gipta edecektir. Sâniyen, mal ve servet bana lezzet vermiyor; dünyaya ancak bir misafirhane nazarıyla bakıyorum." derdi.

Van'da bulunduğu vakit, merhum Vali Tahir Paşa, Avrupa kitaplarını tetebebu ederek kendisine suâller tertip edip sorardı. Bunların hiçbirisini görmediği ve Türkçe'yi de yeni konuşmaya başladığı hâlde, cevabında tereddüt

¹ (Hâsiye) Aynı vaziyet, seksen senelik hayatında da devam etmiştir.

etmezdi. Birgün kitapları görür ve Tahir Paşa'nın bunlardan suâl tertip ettiğini anlayarak az bir zamanda kitapların muhtevasını elde eder.

O zamanda en büyük gaye ve düşüncesi, Mısır'daki Câmiu'l-Ezher'e mukabil Bitlis ve Van'da "Medresetü'z-Zehrâ" isminde bir darülfünûn vücûda getirmekti. Bu teşebbüsunü kuvveden fiile çıkarmak niyetinde olup bunu tasarlıyordu.

Van'da yaz zamanlarını, Bâshit ve Beytüssebab namındaki yaylalarda geçiriyordu. Birgün Tahir Paşa'ya, mezkûr dağların başında temmuzda bile buz bulduğunu söyler. Tahir Paşa itiraz eder ve: "Temmuz'da katıyen oralarda buz bulunmaz." iddiasında bulunur. Yaylada iken birgün bunu hatırlayarak Tahir Paşa'ya yazdığı ilk Türkçe mektubunda der: "Ey Paşa! Bâshit başında buz tuttu. Görmediğin şeyi inkâr etme. Her şey senin mâmûmatında münhasır değildir, vesselâm!"

Molla Said, aşıretler arasında olan herhangi bir geçimsizliği işitince hemen müdahale ederek, irşad yoluyla her iki tarafı da derhal barıştırıldı. Hattâ hükûmetin bile barıştırmaktan âciz kaldığı Şeker Ağa ile Mîran Reisi Mustafa Paşa'yı barıştırdı. Ve Mustafa Paşa'ya: "Daha tevbe etmedin mi?" diye sorunca, Mustafa Paşa da cevaben: "Seydâ! Ne söylerseniz sözünüzden çıkmam." demiştir.

Mustafa Paşa, at ile para teberru etmek ister. Bediüzzaman reddederek: "Şimdiye kadar kimseden para almadığımı işitmединiz mi? Bâhusus sizin gibi zalimden nasıl para alırım? Ve siz galiba tevbenizi bozdunuz. Şu takdirde Cezire'ye ulaşamazsınız." demiştir.

Ve hakikaten Cezire'ye yetişmeden yolda öldüğünü haber alır.

Bediüzzaman, riyâziyede harikulâde bir súrat-i intikale mâlik idi. Herhangi bir müşkül meseleyi, zihnen hemen hâlledeirdi. Hattâ Cebir Mukâbelî ilminde bir risale telif etmişti. Tahir Paşa nezdinde hesap meseleleri münakaşa mevzuu olduğunda, hesaba dair hangi mesele bahsedilse, başkaları ve en mahir kâtipler neticeyi bulamadan, Molla Said zihnen çıkarıyordu. Çok defalar böyle yarıslara girişir ve umumunda daima birinci gelirdi. Bir defasında şöyle bir suâl sordular: "On beş müslim, on beş gayr-i müslim farz edilerek, birbiri ardına dizilince bunlara yapılacak her kurada gayr-i müslime isabet etmesi matluptur. Nasıl taksim edilir?"

Bu suâle cevaben: "Bunların yüz yirmi dört vaziyet-i muhtemelesi vardır." diyerek yapar.

Hem de der: "Bundan daha müşkülünu de kendim icat ederim. İki bin beş yüz vaziyet-i muhtemeleye göre yaparım."

İki saat zarfında yüz adamdan elli adet gayr-i müslimi o vaziyette taksim eder ki daima kurayı gayr-i müslime düşürür. Ve hattâ beş yüz gayr-i müslim olmakla iki yüz elli bin vaziyet-i muhtemele üzerine bir mesele çıkarttı ve Tahir Paşa'ya göstererek bir risale şeklinde yazdı.¹(Hâsiye-1)

Bediuzzaman, Van'da bulunduğu zamanlarda, Vali Tahir Paşa ile bazı gazetelerden havâdis okurdu. Bilhassa İslâmiyet'i alâkadar eden hususlara dikkat ederdi. Van'daki ikameti esnasında, âlem-i İslâm'ın vaziyetini bir derece öğrenmiş bulunuyordu. Birgün Tahir Paşa bir gazetedede şu müthiş haberi ona göstermişti. Haber şu idi:

İngiliz Meclis-i Meb'usân'ında Müstemlekât Nâziri, elinde Kur'ân-ı Kerîm'i göstererek söylediğine bir nutukta: "Bu Kur'ân, İslâmların elinde bulundukça biz onlara hâkim olamayız. Ne yapıp yapmalıyız, bu Kur'ân'ı onların elinden kaldırılmalıyız; yahut müslümanları Kur'ân'dan soğutmalıyız." diye hitabede bulunmuş.

İşte bu müthiş haber, onda tarifin fevkinde bir tesir uyandırmıştı. İstidadi şimşek gibi alevli, duyguları ve bütün letâifi uyanık ve ilim, irfan, ihlâs cesaret ve şecaat gibi harika inâyet ve seciyelere mazhar olan Bediuzzaman'ın, bu havâdis üzerine: "Kur'ân'ın sönmez ve söndürülmeye mânevî bir güneş hükmünde olduğunu, ben dünyaya isbat edeceğim ve göstereceğim." diye kuvvetli bir niyet ruhunda uyanır ve bu sâikle çalışır.²(Hâsiye-2)

1 (Hâsiye-1) Maatteessûf o risale Van'da bir yangında yanmıştır.

2 (Hâsiye-2) Said Nursî, altmış beş sene evvel Van'da Vali Tahir Paşa'nın yanında iken okuduğu bir gazetedede, İngiliz Müstemlekât Nâziri'nin İngiliz Meclis-i Meb'usânında elinde Kur'ân'ı göstererek: "Bu Kur'ân Müslümanların elinde kaldıkça biz onlara hakiki hâkim olamayız. Ya Kur'ân'ı ortadan kaldırılmalıyız, veya onları Kur'ân'dan soğutmalıyız." sözü üzerine, ruhunda bir feveran ve nihayetsiz bir gayret uyanır. Kur'ân'ın bir mucize olduğunu isbat ederek her tarafa neşremek ve kâfirleri tam susturmak ister, buna katî karar verir. Van'da bulunduğu on beş sene müddet içerisinde hîfzına aldığı seksenden ziyade kitabı ezbere devrettiği gibi, âlem-i İslâm'ın hâl-i hazırda durumu hakkında da gerekli her türlü mâlûmatı elde eder.

Nazırsız bir allâme olan Bediuzzaman, daha genç yaşında görünen müstesna zekâ ve ilminden de anlaştığı gibi, sair emsâilleri fevkinde, kendisine ayrıca hikmet-i Kur'âniye tâlim edilmiştir. Kendisi, asr-ı hâzırın ihtiyacını karşılayacak, zamanın ilmî ve edebî seviyesinin fevkinde bütün dünyaya Kur'ân'ın mucize olduğunu isbat ve herkesi ikna edebilecek bir kabiliyet, metanet, emel ve fedakârlık taşıyordu.

Bediüzzaman, Şarkî Anadolu'da Medresetü'z-Zehrâ namında bir darül-fünun açmak, ya Van'da veya Van'da Diyarbakır'da darülfünun derecesinde bir medrese tesisine çalışmak için İstanbul'a geldi. İstanbul'a gelişini bir muharrir şöyle tasvir etmişti: "Şarkın yalçın kayalıklarından, bir atespâre-i zekâ, İstanbul âfâkında tulû etti."

İstanbul'a gelmeden evvel birgün Tahir Paşa: "Şark ulemâsını ilzam ediyorsun, fakat İstanbul'a gidip o denizdeki büyük balıklara da meydan okuyaabilecek misin?" demişti.

İstanbul'a gelir gelmez ulemâyı münazaraya davet etti. Bunun üzerine İstanbul'daki meşhur âlimler grup grup ziyarete gelip suâller soruyorlar ve o hepsinin de cevaplarını sahî olarak veriyordu. Bundan maksadı, Şarkî Anadolu'daki ilim ve irfan faaliyetine nazar-ı dikkati celbetmekti. Yoksa Molla Said, katyeni hodfuruluşlu sevmeydi. Her türlü gösteriş ve âlâyişten müberra olarak hareket ederdi. İlim, cesaret, hâfiza ve zekâ itibarıyla pek harika idi. Aynı derecede, belki daha ziyade olara, halis ve muhlis idi. Tasannu ve te-kellüften katyeni hoşlanmazdı. İstanbul'daki ikametgâhinin kapısında şöyle bir levha asılı idi: "*Burada her müşkül hâllede dir, her suâle cevap verilir; fakat suâl sorulmaz.*"¹(Hâsiye)

Bir buğday tanesi kadar çam çekirdeğinden dağ gibi bir ağacın zuhuru, kudret-i ilâhiyeyi açıkça gösterdiği gibi maddî hiçbir kuvvette sahip olmayan, bilâkis mazlum ve bir nevi elle-ri, kolları bağlı bir vaziyette Bediüzzaman'ın çekirdek-misal hayatı ve hizmetiyle tarihin en dehşetli bir devrinde hem Anadolu, hem âlem-i İslâm, hem dünyanın ekserisine de madde-ten tesir edecek ve zihniyetlerini değiştirecek mânevî, külli ve cihanşümûl bir inkışafın zuhuru, aynen bir kudret-i mutlaka ve istihdam-i ilâhî ve sevk-i rabbânî ile olduğu akla ve kalbe görünmektedir.

Filhakika, bir eserinde tahdis-i nimet sûretinde hizmet-i imaniyeye ait inâyet-i ilâhiyeden bahsederken söyle der: "Eski Harb-i Umumî'de ve daha evvellerinde bir vâkia-yi sâdîka-da görüyorum ki: Ararat Dağı denilen meşhûr Ağrı Dağı'nın altındayım. Birden o dağ müt-hîş infilâk etti; dağlar gibi parçaları dünyanın her tarafına dağıtti. O dehşet içinde baktım ki merhum validem yanımıdadır. Dedim:

'Ana, korkma. Cenâb-ı Hakk'ın emridir. O hem Rahîm'dir, hem Hakîm'dir.'

Birden o hâlette iken baktım ki, mühim bir zat bana âmirane diyor ki:

'İ'câz-ı Kur'ân'ı beyan et!'

Uyandım, anladım ki bir büyük infilâk olacak. O infilâk ve inkilâptan sonra Kur'ân etrafindaki surlar kırılacak. Doğrudan doğruya Kur'ân kendi kendini müdafaa edecek. Ve Kur'ân'a hücum edilecek. İ'câzi onun çelik bir zırhı olacak. Ve şu i'câzin bir nev'inî, şu zamanda izharına -haddimin fevkinde olara- benim gibi bir adam namzet olacak ve nam-zet olduğumu anladım."

¹ (Hâsiye) Burada şunu ilâveten beyan etmek icap eder ki: Said Nursî'nin hayatının son otuz-kırk senesinde, din-i İslâm'a ve Kur'ân'a hizmet cihetinde fevkâlâde bir rahmet ve inâyetle

İstanbul'da grup grup gelen ulemânin suâllerini cevaplandırıyordu. Genç yaşında böyle bilâ-istisna bütün suâllere cevap vermesi ve gayet mukni ve be-liğ ifade ve harika hâl ve tavırlarıyla, ehl-i ilmi hayranlıkla takdire sevk ediyor-du. Ve “Bediuzzaman” unvanına bihakkın lâyık görürüler ve bu fevkâlâde zatı, bir “nâdire-i hilkat” olarak tavsif ediyorlardı.

Hattâ bu zamanlarda Mısır Câmiu'l-Ezher Üniversitesi reislerinden meş-hur Şeyh Bahît Efendi İstanbul'a bir seyahat için geldiğinde, Kurdistan'ın sarp, yalçın kayaları arasından gelerek İstanbul'da bulunan Bediuzzaman Sa-id Nursî'yi ilzam edemeyen İstanbul ulemâsı, Şeyh Bahît'ten bu genç hocanın ilzam edilmesini isterler. Şeyh Bahît de bu teklifi kabul ederek bir münazara zemini arar. Ve bir namaz vakti Ayasofya Camii'nden çıkış çayhaneye oturulduğunda bunu fırsat telâkki eden Şeyh Bahît Efendi, yanında ulemâ hazır bulunduğu hâlde Bediuzzaman'a hitaben, **مَا تَقُولُ فِي حَقِّ الْأُورْبَانِيَّةِ وَالْعُشْمَانِيَّةِ** yani, “Avrupa ve Osmanlılar hakkında ne diyorsunuz, fikriniz nedir?” der.

Şeyh Bahît Efendi'nin bu suâlden maksadı, Bediuzzaman'ın sek olma-yan bir bahr-i umman gibi ilmini ve atespâre-i zekâsını tecrübe etmek değil, belki, zaman-ı istikbale ait şiddet-i ihatasını ve idare-i âlemdeki siyasetini an-lamak idi. Buna karşı Bediuzzaman'ın verdiği cevap şu oldu:

إِنَّ الْأُورْبَانَا حَامِلَةً بِالْإِسْلَامِيَّةِ فَسَتَلِدُ يَوْمًا مَا،

وَإِنَّ الْعُشْمَانِيَّةَ حَامِلَةً بِالْأُورْبَانِيَّةِ فَسَتَلِدُ يَوْمًا مَا

Yani, “Avrupa bir İslâm devletine hâmiledir, günün birinde onu doğura-cak. Osmanlılar da Avrupa ile hâmiledir; o da onu doğuracak.”

Bu cevaba karşı Şeyh Bahît Hazretleri: “Bu gençle münazara edilmez.

Risale-i Nur ihsan edildiğinden ve âlemeşümûl bir mânevî cihad-ı diniye ve hizmet-i Kur'âniye'de bulunduğuundan anlaşılmış ve sonra kendileri de bir mânevî ihtarla kaleme almışlardır ki onun hayatı bir intizam dairesinde geçiyordu. Yani, ileride mühim bir hiz-met-i Kur'âniye'de bulunacağı için, Cenâb-ı Hak o hizmet-i Kur'âniye'ye zemin hazırlamak hikmetiyle Saïd'i fevkâlhad şartlar içerisinde ve fevkâlâde inâyet altında harika bir zekâ ve deha ile mucâhelez olarak istihdam ve istimâl ediyordu. Onun için Tarihçe-i Hayat'ın başında beyan edildiği vecihle, onun hayat ve ahvâline bu nokta-yı nazarla bakmak lâzımdır. Ve hatta kendisi Hürriyet'ten evvel birçok talebelerine, dostlarına: “Bir nur görüyorum, istik-bale büyük ümitlerle bakıyorum.” diye, ehemmiyetli bir Kur'ân hizmetinin vuku bulacağını haber veriyordu. Bir hiss-i kablelvuku ile Risale-i Nur'un şimdiki mânevî hizmet-i Kur'âniye ve imaniyesini, o zamanları siyaset âleminde olacak zannedip, bütün kuvvetiyle İstanbul'da siyaseti dine, Kur'ân'a âlet ederek çalışıyordu.

Ben de aynı kanaatteyim. Fakat bu kadar veciz ve belîgâne bir tarzda ifade etmek, ancak Bediüzzaman'a hastır.”^{1(*)} demiştir.

Bediüzzaman'ın İstanbul'da hayatı, bir derece siyasîdir. Siyaset yoluyla İslâmîyet'e hizmet edilecek diye kanaat besliyordu. Siyasî hayatı karışması, İslâmîyet'e hizmet aşkınnın bir neticesi idi. Daima hürriyet taraftarı idi. Gördüğü haksızlıklardan dolayı Jön Türkler'e daima muhalefette bulunarak: “Siz dini incittiniz, gayretullahı dokundunuz, şeriatı tezyif ettiniz; neticesi vahim olacaktır.” diye izhar-ı muhalefetten çekinmiyordu.

Hürriyetten sonra mücahid arkadaşlarıyla beraber İttihad-ı Muhammedî (*aleyhissalâtü vesselâm*) Cemiyeti'ni kurmuşlar, cemiyet pek kısa bir zamanda inkişafa başlamış, hattâ Bediüzzaman'ın bir makalesiyle Adapazarı ve İzmit havasında elli bin kişi cemiyete dahil olmuştu.

Hürriyeti sû-i tefsir etmemek ve meşrûtiyeti, meşrûtiyet-i meşrûa olarak kabul etmek lâzım geldiğini ileri sürerek bu hususta dinî gazetelerde makaleler neşrediyor ve hitabelerde bulunuyordu. Bu makale ve hitabeleri, emsâlsiz denecek kadar belîg ve muknî idi. Ehl-i ilim ve ehl-i siyaset, Said Nursî'nin bu yazılarından ve derslerinden çok istifade etmişlerdir. O zamandaki intibah-ı millîyi, Anadolu ve Asya'nın saadet-i dünyeviyesinin fecr-i sâdîki olarak müjde veriyor, fakat elden kaçmaması için evâmir-i şer'iyeyi çabuk imtisâl etmenin zarurî olduğunu ileri sürüyordu. “Eğer meşrûtiyeti hürriyet-i şer'iye ile kabul etmezsek ve öyle tatbik edilmezse, elimizden kaçacak, müstebid bir idareye yerini terk edecek.” diye ihtar ediyordu. O nutuk ve makalelerden numûne olarak cüz'î bir kısmını buraya dercediyoruz:

¹ (*) Nitekim Bediüzzaman'ın dediği gibi; ihbâratın iki kutbu da tahakkuk etmiş, bir-iki sene sonra Meşrûtiyet devrinde şeâir-i İslâmîye'ye muhalif çok âdât-ı ecnebiyeyi ahzetmek ve gittikçe Türkiye'de yerleştirmek; ve şimdi Avrupa'da Kur'ân'a ve İslâmîyet'e karşı gösterilen hüsn-ü alâka ve bilhassa bahtiyar Alman milletinde fevc İslâmîyet'i kabul etmek gibi hâdiseler, o ihbarı tamamıyla tasdik etmişlerdir.

[Bediüzzaman Said Nursî'nin ilân-ı hürriyetin üçüncü gününde irticalen söylediği ve sonra Selânik'te Hürriyet Meydanında tekrar ettiği ve o zamanın gazetelerinin neşrettileri nutkunun sûretidir.]

Hürriyete Hitap

Ey hürriyet-i şer'i! Öyle müthiş ve fakat güzel ve müjdeli bir sada ile çağırıyorsun ki, benim gibi bir bedevîyi tabakat-ı gaflet altında yattığın uyandırıyorsun. Sen olmasaydın, ben ve umum millet, zindan-ı esarette kalacaktık. Seni ömrü ebedî ile tebşir ediyorum.

Eğer aynı'l-hayat şeriatı menba-ı hayat yapsan ve o cennette neşv ü nema bulsan; bu millet-i mazlûmenin de eski zamana nisbeten bir derece terakki edeceğini müjde veriyorum.

Eğer hakkıyla seni rehber etse ve ağrâz-ı şahsî ve fikr-i intikam ile sizi le-kedar etmezse...

Yâ Rab! Ne saadetli bir kiyâmet ve ne güzel bir hasır ki,¹ **وَالْبَغْثُ بَعْدَ الْكُوْتِ**
hakikatının küçük bir misalini bu zaman bize tasvir ediyor. Şöyledi ki:

Asya'nın ve Rumeli'nin köşelerinde medfun olan medeniyet-i kadîme hayatı başlamış; menfaatini mazarrat-ı umumiyede arayan ve istibdâdi arzu edenler **يَا لَيْلَنِي كُنْتُ تُرَابًا**² demeye başladilar.

Yeni Hükûmet-i Meşrûtamız mucize gibi doğduğu için inşâallah bir seneye kadar, **نُكَلَّمَ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبَّيَ**³ sırrına mazhar olacağız. Mütevekkilâne, sa-bûrâne tuttuğumuz otuz sene Ramazan-ı sükûtun sevabıdır ki azapsız cennet-i terakki ve medeniyet kapılarını bize açmıştır. Hâkimiyet-i millîyenin beraat-i istihlâli olan kanun-u şer'i, hâzin-i cennet gibi bizi duhûle davet ediyor.

Ey mazlûm ihvân-ı vatan! Gidelim dâhil olalım!

Birinci kapısı, şeriat dairesinde ittihad-ı kulûb;

İkincisi, muhabbet-i millîye;

¹ Ölümden sonra dirilişin (hak olduğu)..

² "Ah ne olurdu, (şuurlu, sorumlu bir varlık olacağımı) keşke toprak olaydım!" (Nebe sûresi, 78/40)

³ "(Meryem, (bana değil, O'na sorun manâsında) çocuğa işaret etti.) Beşikteki bir bebekle nasıl konuşabilirim ki? (dediler)." (Meryem sûresi, 19/29)

Üçüncüsü, maarif;

Dördüncüsü, sa'y-i insanî;

Beşincisi, terk-i sefahettir. Ötekilerini sizin zihninize havale ediyorum...

.....

Sakın ey ihvân-ı vatan! Sefahetlerle ve dinde lâübaliliklerle tekrar öldürmeyiniz. Ve bütün efkâr-ı fâsideye ve ahlâk-ı rezîleye ve desâis-i şeytaniyeye ve tabasbusata karşı; şeriat-ı garrâ üzerine müesses olan kanun-u esasî Azrail hükmüne geçti, onları susturdu.

Sakın ey ihvân-ı vatan! Îsrafat ve hilâf-ı şeriat ve lezâiz-i nâmeşrûa ile tekrar ihya etmeyiniz! Demek şimdîye kadar mezarda idik, çürüyorduk. Şimdi bu ittihad-ı millet ve meşrûtiyet ile rahm-i mâdere geçtik; neşv ü nema bulacağız.

Yüz bu kadar sene geri kaldığımız mesafe-i terakkiden –înşâallah– mucize-i Peygamberî (*aleyhissalâtü vesselâm*) ile şimendifer-i kanun-u şer'iye-i esasiye-ye amelen ve burak-ı meşveret-i şer'iyeye fikren bineceğiz. Bu vahşet-engiz sahra-yı kebiri kısa zamanda tayyetmekle beraber, milel-i mütemeddine ile omuz omuza müsabaka edeceğiz. Zira onlar kâh öküz arabasına binmişler, yola gitmişler.. Biz birdenbire şimendifer ve balon gibi mebâdiye bineceğiz, gececeğiz. Belki, câmî-i ahlâk-ı hasene olan hakikat-i İslâmiye'nin ve istidad-ı fitrînin ve feyz-i imanın ve şiddet-i açlığın hazma verdiği teshil yardımıyla fersah fersah gececeğiz. Nasıl ki vakityle geçmiştik. Talebeliğin bana verdiği vazife ile ve hürriyetin ferman-ı mezuniyetiyle ihtar ediyorum ki:

Ey ebnâ-yı vatan! Hürriyeti, sû-i tefsir etmeyiniz, tâ elimizden kaçmasın. Ve müteaffin olan eski esareti başka kapta bize içirmekle bizi boğmasın.^{1(Hâsiye)} Zira hürriyet, mürâât-ı ahkâm ve âdâb-ı şeriat ve ahlâk-ı hasene ile tahakkuk eder ve neşv ü nema bulur.

.....

Bediüzzaman

¹ (Hâsiye) Evet, daha dehşetli bir istibdat ile, pek acı ve zehirli bir esareti bize içirdiler.

Yaşasın Şeriat-ı Ahmedî (aleyhissalâtü vesselâm)

Dinî Ceride, no: 77

5 Mart 1325 (18 Mart 1909)

Seriat-ı garrâ, kelâm-ı ezelîden geldiğinden, ebede gidecektir. Nefs-i emmarenin istibdad-ı rezilesinden selâmetimiz, İslâmiyet'e istinat iledir. O hablümphetamine temessük iledir. Ve haklı hürriyetten hakkıyla istifade etmek, imandan istimdat iledir. Zira, Sâni-i âlem'e hakkıyla abd ve hizmetkâr olanın, halka ubûdiyete tenezzül etmemesi gerektir.

Herkes kendi âleminde bir kumandan olduğundan, âlem-i asgarında cihad-ı ekber ile mükelleftir. Ve ahlâk-ı Ahmedîye (aleyhissalâtü vesselâm) ile tahalluk ve sünnet-i nebeviyeyi ihyâ ile muvazzafdır.

Ey evliya-yı umûr! *Tevfik isterseniz, kavânîn-i âdetullahâ tevfik-i haraket ediniz. Yoksa tevfiksizlik ile cevab-ı red alacaksınız. Zira, mâruf umum enbiyâ'nın memâlik-i İslâmiye ve Osmaniye'den zuhuru, kader-i ilâhînin bir işaret ve remzidir ki; bu memleket insanların makine-i tekemmülatının buharı diyanettir. Ve bu Asya ve Afrika tarlasının ve Rûmeli bostanının çiçekleri ziya-yı İslâmiyet ile neşü ü nema bulacaktır.*

Dünya için din feda olunmaz. Gebermiş istibdadı muhafaza için, vakitiyle mesâil-i şeriat rüşvet verilirdi. Dinin meseleleri terk ve feda edilmesinden, zarardan başka ne faydası görüldü?

Milletin kalb hastalığı, zaaf-ı diyanettir. Bunu takviye ile sıhhat bulabilir.

Bizim cemaatimizin meşrebi, muhabbete muhabbet ve husûmete husûmettir. Yani, beyne'l-İslâm muhabbete imdat; ve husûmet askerini bozmaktır.

Mesleğimiz ise, ahlâk-ı Ahmedîye ile tahallûk ve sünnet-i Peygamberî'yi ihya etmektir. Ve rehberimiz şeriat-ı garrâ ve kılıcımız da berâhîn-i kâitia ve maksadımız îlâ-yı kelimetullahtır.

Bediüzzaman

Hakikat

Dinî Ceride, no: 70
26 Şubat 1324
Mart 1909

Biz “Kâlû Belâ”dan cemiyet-i Muhammedi’de dahiliz. Cihetü'l-vahdet-i ittihadımız tevhiddir. Peyman ve yeminimiz imandır. Madem ki muvahhidiz, müttehigidiz. Her bir mümin îlâ-yı kelimetullah ile mükelleftir. Bu zamanda en büyük sebebi, maddeten terakki etmektir. Zira, ecnebîler fünen ve sanayı silâhiyla bizi istibdad-ı mânevileri altında eziyorlar. Biz de fen ve sanat silâhiyla îlâ-yı kelimetullahın en müthiş düşmanı olan cehil ve faktır ve ihtilâf-ı efkârla cihad edeceğiz. Amma cihad-ı haricîyi şeriat-ı garrânın berâhin-i kâtiasının elmas kılıçlarına havale edeceğiz. Zira medenîlere galebe çalmak ikna ileydir, söz anlamayan vahşiler gibi icbar ile değildir.

Biz muhabbet fedaileriyiz, husûmete vaktimiz yoktur.

Meşrûtiyet ki; adalet ve meşveret ve kanunda inhisâr-ı kuvvetten ibarettir. On üç asır evvel şeriat-ı garrâ teessüs ettiğinden, ahkâmda Avrupa'ya dilencilik etmek, din-i İslâm'a büyük bir cinayettir. Ve şimale müteveccihen namaz kılmak gibidir.

Kuvvet kanunda olmalı. Yoksa, istibdat tevuzi olunmuş olur. *إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ*¹ hâkim ve âmir-i vicdanı olmalı. O da mârifet-i tam ve medeniyet-i âmm veya hut din-i İslâm nâmıyla olmalı. Yoksa istibdat daima hükümdarma olacaktır.

İttifak hûdâdadır, hevâ ve heveste değil.

İnsanlar hür oldular, ama yine abdullahtırlar. Her şey hür oldu; başkasının kusuru insanın kusuruna senet ve özür olamaz.

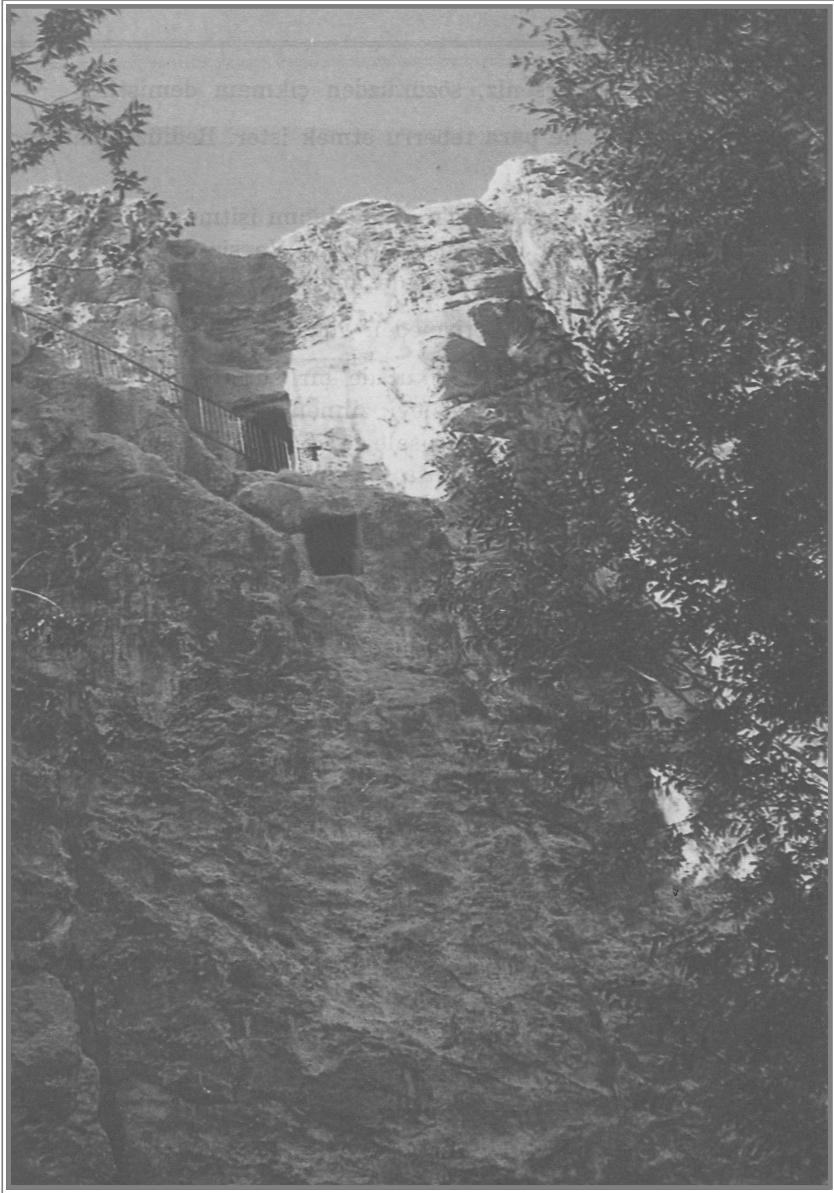
Yeis, mânî-i herkemâldir. “Neme lâzım, başkası düşünsün.” istibdadın yâdigârıdır.

Bediuzzaman

¹ “Muhakkak ki Allah, mutlak kuvvet sahibidir, her işte üstün ve mutlak galiptir.” (Hac sûresi, 22/40, 74)

*Üstad Bediüzzaman Hazretleri Birinci Cihan Harbi'nin akabinde
İstanbul'da biraderzadesi Abdurrahman ile birlikte*

*Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin Van'daki Horhor Medresesi'nin
bahçesinden Van Kalesi ve mağaraların görünüşü*

İstanbul Hahambaşısı Yahudi Karasso ile Bediüzzaman arasında Selânik'te cereyan eden bir konuşma sırasında, Karasso konuşmayı yarıda bırakarak dışarıya fırlamış ve arkadaşlarına, "Eğer yanında biraz daha kalsaydım, az kalsın beni de müslüman edecekti." diyerek mağlûbiyetini hayret ve telâşla izhar etmiştir. Karasso ki, Osmanlı İmparatorluğunu parçalamak için sinsi ve tertipli bir şekilde çalışan gizli bir teşkilâta mensup olup, ortada fevkâlâde bir rol oynuyordu. Karasso'nun Bediüzzaman'ı ziyaret etmekten maksadı, onu kendi fikrine çevirmek ve meş'um gayesine âlet etmekti. Fakat heyhat!...

Nihayet, menhus 31 Mart Hâdisesi meydana gelir. Şeriat isteyen ve o hâdisede ismi karışan on beş kadar hoca idam edilir. Bediüzzaman, onlar mahkeme binasının bahçesinde asılı durdukları ve kendisi de pencereden onları gördüğü bir hâlde muhakeme olunur. Mahkeme reisi Hurşid Paşa sorar: "Sen de şeriat istemişsin?"

Bediüzzaman cevap verir: "*Şeriatın bir hakikatine, bin ruhum olsa fedâ etmeye hazırlım. Zira şeriat, sebeb-i saadet ve adalet-i mahz ve fazilettir. Fakat, ihtilâlcilerin isteyiği gibi değil!*"

Bediüzzaman'ın Divan-ı Harp'teki bu kahramanca müdafası, o zaman iki defa tab edilip neşredilmiştir. O dehşetli mahkemeden idamını beklerken beraat etmiş ve mahkemeye teşekkür etmeyerek, yolda Bayezid'den ta Sultanahmed'e kadar, arkasında kalabalık bir halk kitlesi mevcut olduğu hâlde, "Zalimler için yaşasın cehennem! Zalimler için yaşasın cehennem!" niâdalarıyla ilerlemiştir.

Divan-ı Harp'teki müdafâasının bir kısmı bu Tarihçe-i Hayat'ta yazılmıştır. Ta ki 31 Mart Hâdisesi'nin iç yüzü ve Bediüzzaman'ın kahramanca müdafası bir derece anlaşılabilsin:

(İki Mekteb-i Musibet Şehadetnamesi yahut Divan-ı Harb-i Örfî ve Said Nursî adlı eserden parçalar)

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹ ، وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ²

Mukaddime

Vaktâ ki hürriyet divanelikle yâd olunurdu; zayıf istibdat timarhaneyi ba-na mektep eylesedi. Vaktâ ki itidal, istikamet irtica ile iltibas olundu; Meşrûtiyet-te şiddetli istibdat, hapishaneyi mektep yaptı.

Ey şu şehadetnâmemi temâşâ eden zevât! Lütfen ruh ve hayalinizi misafireten, yeni medeniyete karışmış asâbî bir bedevî talebenin hâl-i ihtilâlde olan ceset ve dimağına gönderiniz. Tâ tahtie ile hataya düşmeyiniz.

Otuz Bir Mart Hâdisesi’nde, Dîvan-ı Harb-i Örfî’de dedim ki:

Ben talebeyim. Onun için her şeyi mizan-ı şeriatla müvâzene ediyorum. Ben milliyetimizi, yalnız İslâmiyet biliyorum. Onun için her şeyi de İslâmiyet nokta-yı nazarından muhakeme ediyorum.

Ben hapishane denilen âlem-i berzahın kapısında dururken ve darağacı denilen istasyonda âhirete giden şimdifieri beklerken, cemiyet-i beşeriye-nin gaddarâne hâllerini tenkit ederek; değil yalnız sizlere, belki bu zaman-daki nev-i benîbesere îrad ettiğim bir nutuktur. Onun için ³يَوْمَ تُبَيَّنُ الْسَّرَّائِرُ sırrınca, kabr-i kalbden hakâik çıplak çıktı. Nâmahrem olan kimseler nazar etmesin.

Âhirete kemâl-i iştiyak ile mühey yayım. Bu asılanlarla beraber gitmeye hazırlım. Nasilki bir bedevî garâip-perest, İstanbul'un acâib ve mehâsinini işit-miş, fakat görmemiş; nasıl kemâl-i hâhişle görmeyi arzu eder! Ben de mârez-i acâib ve garâib olan âlem-i âhireti o hâhişle görmek istiyorum. Şimdi de öyleyim. Beni oraya nefyetmek, bana ceza değil; sizin elinizden gelirse, beni vicdanen tâzib ediniz! Ve illâ başka sûretle azap, azap değil, benim için bir şandır!

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² “Hiç bir şey yoktur ki, O’nu hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın.” (Îsrâ süresi, 17/44)

³ “O gün, gizli kalmış ne varsa hepsi ortaya dökülür.” (Târikh süresi, 86/9)

Bu hükûmet zamanı istibdatta akla husûmet ederdi. Şimdi de hayatı adavet ediyor. Eğer hükûmet böyle olursa; yaşasın cünûn! Yaşasın mevt! Zâlimler için de yaşasın cehennem!

Ben zaten bir zemin istiyordum ki efkârimı onda beyan edeyim. Şimdi bu Divan-ı Harb-i Örfî iyi bir zemin oldu. Bidayetlerde herkesten suâl olunduğu gibi Divan-ı Harp'te bana da suâl ettiler: "Sen de şeriat istemişsin?"

Dedim: "Şeriatın bir hakikatine, bin ruhum olsa feda etmeye hazırlım! Zira şeriat, sebeb-i saadet ve adalet-i mahz ve fazilettir. Fakat ihtilâlcilerin isteyişi gibi değil!"

Hem de dediler: "İttihad-ı Muhammediye'ye (*aleyhissalâtü vesselâm*) dahil misin?"

Dedim: "Maaliftihar! En küçük efradındanım. Fakat benim tarif ettiğim vecihle... Ve o ittihattan olmayan, dinsizlerden başka kimdir? Bana göstern!.."

İşte o nutku şimdi neşrediyorum. Tâ ki, Meşrûtiyeti lekeden ve ehl-i şeriatı me'yûsiyetten ve ehl-i asri tarih nazarında cehil ve cünûndan ve hakikati evham ve şüpheden kurtarayım. İşte başlıyorum:

Dedim: Ey Paşalar, zâbitler! Hapsimi iktiza eden cinayetlerin icmâli:

إِذَا مَحَاسِنِي الَّاتِي أَدْلُّ بِهَا كَانَتْ ذُنُوبِي فَقْلُ لِي كَيْفَ أَعْنَذُ

Yani "Medâr-ı iftihârım olan mehâsimim, şimdi günah sayılıyor! Artık nasıl itizar edeyim, mütehayyirim!"

Mukaddime olarak söylüyorum:

Mert olan cinayete tenezzül etmez. Şayet isnad olunsa cezadan korkmaz. Hem de haksız yere idam olunsam, iki şahid sevabını kazanırım. Şayet hapiste kalsam, böyle, hürriyeti lafizdan ibaret bulunan gaddar bir hükûmetin en rahat mevkii hapishane olsa gerektir. Mazlumiyle ölmek, zâlimiyetle yaşamaktan daha hayırlıdır.

Bunu da derim ki:

Siyaseti dinsizlige âlet yapan bazı adamlar, kabahatini setr için başkasını irtica ile ve dinini siyasete âlet yapmakla itham ederler. Simdiki hafiyeler es-kisinden beterdirler. Bunların sadakatine nasıl itimad olunur? Adalet onların sözlerine nasıl bina olunur? Hem de cerbeze ile insan, âdalet yaparken zulme

düşüyor. Zira insan kusursuz olmaz. Fakat uzun zamanda ve efrad-ı kesîre içinde ve tahallül-ü mehâsinle tâdil olunan müteferrik kusurları cerbeze ile cemidip, bir zaman-ı vâhidde bir şahs-ı vâhidden sudûrunu tevehhüm ederek şedit cezaya müstehak görür. Hâlbuki bu tarz, bir zulm-ü şeddittir.

Şimdi gelelim on bir buçuk cinayetlerimin tâdâdına:¹(Hâsiye)

Birinci Cinayet

Geçen sene bidayet-i hürriyette elli-altmış telgraf umum şark aşiretlerine sadâret vasıtasyyla çektim. Meâli şu idi:

“Meşrûiyet ve kanun-u esasî iştîtgîniz mesele ise; hakikî adalet ve meşveret-i şer’iyeden ibarettir. Hüsn-ü telâkki ediniz, muhafazasına çalışınız. Zira, dünyevî saadetimiz meşrûiyettedir. Ve istibdattan herkesten ziyade biz zarar-dîdeyiz.”

Her yerden bu telgrafların cevabı, müsbat ve güzel olarak geldi. Demek vilâyât-ı şarkiyeyi tenbih ettim, gafil bırakmadım. Tâ yeni bir istibdat onların gafletinden istifade etmesin. “Neme lâzîm” demediğimden cinayet işledim ki bu mahkemeye girdim!..

İkinci Cinayet

Ayasofya’da, Bayezid’de, Fatih’te, Süleymaniye’de umum ulemâ ve talebeye hitaben müteaddit nutuklar ile şeriatın ve müsemmâ-yı meşrûiyetin münasebet-i hakikiyesini izah ve teşrih ettim. Ve mütehakkimâne istibdadın, şeriatla bir münasebeti olmadığını beyan ettim. Şöyle ki: ²*سِيَدُ الْقُرْمَ خَادِمُهُمْ* hadisinin sırrıyla; şeriat âleme gelmiş, tâ istibdadı ve zâlimâne tahakkümü mahvetsin.

Herhangi bir nutuk îrad ettim ise; her bir kelimesine kimse bir itirazı varsa, burhan-ı kat’î ile isbata hazırlım. Ve dedim ki: “Asıl şeriatın meslek-i hakikîsi, hakikat-i meşrûiyet-i meşrûadır.”

Demek meşrûiyeti, delâil-i şer’iye ile kabul ettim. Başka medeniyetçiler

1 (Hâsiye) Müellifin meslek ve meşrebine ait parçalar alınmış olup, tafsîlât arzu edenler mezkûr esere müracaat etsinler.

2 “Halkın efendisi, onlara hizmet edendir. (Memuriyet bir hizmetkârlıktır; hâkimiyet ve benlik için bir tahakküm âleti değil)” el-Beyhakî, *Şuabü'l-îmân* 6/334; Hâfiâ el-Bağdâdî, *Târihu Bağdâd* 10/187; ed-Deylemî, *el-Müsned* 2/324; el-Münâvî, *Feyzu'l-kâdir* 4/122.

gibi, taklidi ve hilâf-ı şeriat telâkki etmedim. Ve şeriatı rüşvet vermedim. Ve ulemâ ve şeriatı, Avrupa'nın zunûn-u fâsidesinden iktidarına göre kurtarma-ya çalıştığmdan cinayet ettim ki, bu tarz muamelenizi gördüm!..

Üçüncü Cinayet

İstanbul'da yirmi bine yakın hemşehrilerimi, –hamal ve gafil ve safdil olduklarından– bazı particiler onları iğfal ile vilâyât-ı şarkiyeyi lekedâr etmele-rinden korktum. Ve hamalların umum yerlerini ve kahvelerini gezdim. Geçen sene, anlayacakları süretle meşrûtiyeti onlara telkin ettim. Şu meâlte:

“İstibdad, zulüm ve tahakkümdür. Meşrûtiyet, adâlet ve şeriatdır. Padi-şah, Peygamberimiz'in emrine itaat etse ve yoluna gitse halifedir. Biz de ona itaat edeceğiz. Yoksa, Peygamber'e tâbi olmayıp zulmedenler, padişah da olsalar haydutturlar. *Bizim düşmanımız cehalet, zaruret, ihtilâftır. Bu üç düşmana karşı; sanat, mârifet, ittifak silâhiyla cihad edeceğiz.* Ve bizi bir cihette teyakkuza ve terakkiye sevkeden hakikî kardeşlerimiz Türklerle ve komşularımızla dost olup el ele vereceğiz. Zira husûmette fenâlik var, husûmete vaktimiz yoktur. Hükûmetin işine karışmayacağız. Zira, hik-met-i hükümeti bilmiyoruz...”

İşte o hamalların, Avusturya'ya karşı –benim gibi bütün Avrupa'ya kar-şı^{1(*)} boykotajları ve en müşevves ve heyecanlı zamanlarda âkilâne hareketle-rinde bu nasihatın tesiri olmuştur. Padişaha karşı irtibatlarını tâdil etmeye ve boykotajlarla Avrupa'ya karşı harb-i iktisadî açmaya sebebiyet verdiğimden, demek cinayet ettim ki bu belâya düştüm!

Dördüncü Cinayet

Avrupa, bizdeki cehalet ve taassup müsaadesiyle, şeriatı –hâşâ ve kellâ-istibdada müsait zannettiklerinden, nihayet derecede, kalben üzülmüşüm. Onların zannını tekzip etmek için, meşrûtiyeti herkesten ziyade şeriat nâmına alkışladım. Lâkin yine korktum ki; başka bir istibdat tekrar o zanni tasdik eder diye, ne kadar kuvvetim varsa Ayasofya Câmii'nde meb'usâna hitaben feryat ettim. Ve söylediğim ki:

¹ (*) Bediuzzaman'a zurefâdan biri, birgün, irfanıyla mütenasip bir esvap giymesi lüzumundan bahseder. Mûşârûnileyh de: “Siz, Avusturya'ya güya boykot yapıyorsunuz, hem onun gönderdiği kalpakları giyiyorsunuz. Ben ise bütün Avrupa'ya boykot yapıyorum, onun için yalnız memleketimin maddî ve mânevî mamülâtını giyiyorum.” buyurmuştur.

Meşrûtiyeti, “meşrûiyet” unvanı ile telâkki ve telkin ediniz. Tâ yeni ve gizli ve dinsiz bir istibdat, pis eliyle o mübareği ağrâzına siper etmekle leke-dâr etmesin. Hürriyeti, âdâb-ı şeriatla tâkyid ediniz. Zira cahil efrat ve avâm-ı nâs kayıtsız hür olsa, şartsız tam serbest olsa, sefih ve itaatsiz olur. Adalet namazında kibleniz dört mezhep olsun. Tâ ki, namaz sahîh ola. Zira hakâik-i meşrûtiyetin sarahaten ve zîmnen ve iznen dört mezhepten istîhrâcî mümkün olduğunu dâvâ ettim.

Ben ki bir âdi talebeyim. Ulemâya farz olan bir vazifeyi omuzuma aldım, demek cinayet ettim ki bu tokadı yedim!

Beşinci Cinayet

Gazeteler, iki kıyas-ı fâsit cihetîyle ve haysiyet kırıcı bir neşriyat ile ahlâk-ı İslâmiye’yi sarstılar. Ve efkâr-ı umumiyyeyi perişan ettiler. Ben de gazetelerle, onları reddeden makaleler neşrettim. Dedim ki:

Ey gazeteciler! Edipler edebli olmalı, hem de edeb-i İslâmiye ile mü-teeddib olmalı. Ve onların sözleri, kalb-i umumî-müşterek-i milletten bitarafâne çıkmalı. Ve matbuat nizamnamesini, vicdanınızdaki hiss-i diyabet ve niyet-i hâlisa tanzim etmeli. Hâlbuki siz, iki kıyas-ı fâsitle, yani taşrayı İstanbul'a ve İstanbul'u Avrupa'ya kıyas ederek efkâr-ı umumiyyeyi bataklığa düşürdünüz. Ve şahsi garazları ve fikr-i intikamı uyandırdınız. Zira elif-bâ okumayan çocuğa, felsefe-i tabiiye dersi verilmez. Ve erkeğe, tiyatrocu karı libası yakışmaz. Ve Avrupa'nın hissiyâti, İstanbul'da tatbik olunmaz. Akvâmin ihtilâfi; mekânların ve aktârin tehalüfü, zamanların ve asırların ihtilâfi gibidir. Birisinin libası, ötekinin endamına gelmez. Demek Fransız büyük ihtilâli, bize tamamen hareket düsturu olamaz. Yanlışlık, tatbik-i nazariyât ve mukteza-yı hâli düşünmemekten çıkar.

Ben ki ümmî bir köylüyüüm, böyle cerbezeli ve muğâlatalı ve ağrâzlı mu-harrılere nasihat ettim; demek cinayet işledim!..

Altıncı Cinayet

Kaç defa büyük içtimalarda, heyecanları hissettim. Korktum ki avâm-ı nâs siyasete karışmakla âsâyîsi ihlâl etsinler. Türkçe’yi yeni öğrenen köylü bir talebenin lisanına yakışacak laflızlar ile heyecanı teskin ettim.

Ezcümle: Bayezid’de talebenin içtimaında ve Ayasofya mevlidinde ve

Ferah Tiyatrosu'ndaki heyecana yetiştim. Bir derece heyecanı teskin ettim. Yoksa bir fırtına daha olacaktı.

Ben ki bedevî bir adamım. Medenîlerin entrikalarını bildiğim hâlde işleri-ne karıştım. Demek cinayet ettim!

Yedinci Cinayet

İşittim; İttihad-ı Muhammedî (*aleyhissalâtü vesselâm*) nâmiyla bir cemiyet teşekkül etmiş. Nihayet derecede korktum ki bu ism-i mübarekin altında bazilarının bir yanlış hareketi meydana gelsin. Sonra işittim; bu ism-i mübareki bazı mübarek zevât, –Süheyl Paşa ve Şeyh Sâdik gibi zatlar– daha basit ve sîrf ibadete ve sünnet-i seniyyeye tebâiyete nakletmişler. Ve o siyâsi cemiyetten kat-ı alâka ettiler. Siyasete karışmayacaklar.

Lâkin tekrar korktum, dedim: Bu isim umumun hakkıdır, tahsis ve tahdit kabul etmez. Ben nasıl ki dindar müteaddit cemiyete bir cihette mensubum. Zira maksatlarını bir gördüm. Kezâlik, o ism-i mübareke intisap ettim. Lâkin tarif ettiğim ve dahil olduğum İttihad-ı Muhammedî'nin (*aleyhissalâtü vesselâm*) tarifi budur ki:

- Şarktan garba, cenuptan şîmale uzanan bir silsile-i nuranî ile merbut bir dairedir.
- Dahil olanlar da bu zamanda üç yüz milyondan ziyadedir.
- Bu ittihadın cihetü'l-vahdeti ve irtibati, tevhid-i ilâhîdir.
- Peyman ve yemini, imandır.
- Müntesipleri, "Kalû Belâ"dan dahil olan umum müminlerdir.
- Defter-i esmâları da, Levh-i Mahfuz'dur.
- Bu ittihadın nâşir-i efkârı, umum kütüb-ü İslâmiye'dir.
- Günlük gazeteleri de, îlâ-yı kelimetullahı hedef-i maksat eden umum dinî gazetelerdir.
- Kulüp ve encümenleri, cami ve mescidlerdir ve dinî medreseler ve zikir-hanelerdir.
- Merkezi de, Haremeyn-i Şerîfeyn'dir.
- Böyle cemiyetin reisi, Fahr-i âlem'dir (*aleyhissalâtü vesselâm*).

• Ve mesleği, herkes kendi nefsiyle mücahede; yani ahlâk-ı Ahmedîye (*aleyhissalâtü vesselâm*) ile tahalluk ve sünnet-i nebeviyeyi ihya ve başkalara da muhabbet ve –eğer zarar etmezse– nasihat etmektir.

• Bu ittihadın nizamnâmesi, sünnet-i nebeviye; ve kanunnâmesi, evâmir ve nevâhi-i şer'iyedir.

• Ve kılıçları da berâhin-i kâtiadır. Zira medenîlere galebe çalmak ikna iledir, icbar ile değildir. Taharri-i hakikat, muhabbet iledir. Husûmet ise vahşet ve taassuba karşı idi.

• Hedef ve maksatları da, îlâ-yı kelimetullahtır.

Seriat da yüzde doksan dokuz ahlâk, ibadet, âhiret ve fazilete aittir. Yüzde bir nisbetinde siyasete mütealliktir; onu da ülü'l-emirlerimiz düşünsünler.

Şimdiki maksadımız, o silsile-i nûraniyeyi ihtiyaza getirmekle herkesi bir şevk u hâhiş-i vicdaniye ile tarîk-i terakkide kâbe-i kemâlâtâ sevk etmektir. Zira îlâ-yı kelimetullahın bu zamanda bir büyük sebebi, maddeten terakki etmektir.

İşte ben bu ittihadın efradındanım. Ve bu ittihadın tezahürüne teşebbüs edenlerdenim. Yoksa sebeb-i iftirak olan firkalardan, partilerden değilim.

Elhâsil: Sultan Selim'e bîat etmişim. Onun ittihad-ı İslâm'daki fikrini kabul ettim. Zira o, vilâyât-ı şarkiyeyi ikaz etti. Onlar da ona bîat ettiler. Şimdiki şarklılar, o zamandaki şarklılardır. Bu meselede seleflerim Şeyh Cemaleddîn Efganî, allâmelerden Mısır müftüsü merhum Muhammed Abdûh, müfîrit âlimlerden Ali Suâvi, Hoca Tahsin ve ittihâd-ı İslâm'ı hedef tutan Namîk Kemâl ve Sultan Selim'dir ki, demiş:

İhtilaf u tefrika endişesi
Kûşe-i kabrimde hattâ bîkarar eyler beni.
İttihadken savlet-i âdâyı def'e çaremiz
İttihad etmezse millet, dâğ-dâr eyler beni.

Yavuz Sultan Selim

Ben zâhiren buna teşebbüs ettim, iki maksad-ı azîm için:

Birincisi: O ismi tahdit ve tahsistên halâs etmek ve umum müminlere şümûlünü ilân etmek... Tâ ki tefrika düşmesin ve evham çıkmasın.

İkinci: Bu geçen musibet-i azîmeye sebebiyet veren firkaların iftirakının, tevhid ile önüne sed olmaktı. Vâ esefâ ki zaman fırsat vermedi. Sel geldi, beni de yıldı. Hem derdim: Bir yangın olsa, bir parçasını söndüreceğim. Fakat hocalık elbisem de yandi. Ve uhdesinden gelemediğim bir yalancı şöhret de maa'l-memnuniye ref oldu.

Ben ki âdi bir adamım. Böyle meclis-i meb'usân ve âyan ve vükelânın en mühim vazifelerini düşündürecek bir emri, uhderme aldım. Demek cinayet ettim!

Sekizinci Cinayet

Ben işittim ki askerler bazı cemiyetlere intisap ediyorlar. Yeniçerilerin hâdise-i müdhîsesi hatırlıma geldi. Gayet telâş ettim. Bir gazetede yazdım ki: Şimdi en mukaddes cemiyet, ehl-i iman askerlerin cemiyetidir. Umum mümin ve fedakâr askerlerin mesleğine girenler, neferden ser-askere kadar dâhildir. Zira ittihat, uhuvvet, itaat, muhabbet ve îlâ-yi kelimetullah dünyanın en mükaddes cemiyetinin maksadıdır. Umum mümin askerler tamamıyla bu makasada mazhardırlar. Askerler merkezdir. Millet ve cemiyet onlara intisap etmek lazımdır. Sâir cemiyetler, milleti, asker gibi mazhar-ı muhabbet ve uhuvvet etmek içindir. Amma ittihad-ı Muhammedî (*aleyhissalâtü vesselâm*) ki umum müminlere şâmildir. Cemiyet ve firma değildir. Merkezi ve saff-ı evveli gaziler, şehidler, âlimler, mürşîdler teşkil ediyor. Hiçbir mümin ve fedakâr asker –zâbit olsun, nefer olsun– hariç değil ki tâ intisaba lüzum kalsın. Lâkin bazı cemiyet-i hayriye, kendine İttihad-ı Muhammedî diyebilir. Buna karışmam.

Ben ki âdi bir talebeyim. Böyle büyük ulemânın vazifelerini gasbettim. Demek cinayet ettim!

Dokuzuncu Cinayet

Martın otuz birinci günündeki dehşetli hareketi, iki-üç dakika uzaktan temâşâ ettim. Müteaddit metâlibi işittim. Fakat yedi renk süratle çevrilirse yalnız beyaz göründüğü gibi; o ayrı ayrı matablardaki fesadâti binden bire indiren ve avâmi anarşilikten kurtaran ve efrâd elinde kalan umum siyaseti, mucize gibi muhafaza eden lafz-ı şeriat yalnız göründü. Anladım; iş fena, itaat muhtel, nasihat tesîrsizdir. Yoksa her vakit gibi, yine o ateşin söndürülmesine teşebbüs edecektim. Fakat avâm çok.. bizim hemşehriler gafil ve safwil; ben de bir şöhret-i kâzibe ile görüneniyorum. Üç dakikadan sonra çekildim. Ba-

kirkköyü'ne gittim. Tâ beni tanıyanlar karışmasınlar. Rast gelenlere de karışmamak tavsiye ettim. Eğer zerre miktar dahlim olsa idi, –zaten elbisem beni ilân ediyor, istemediğim bir şöhret de beni herkese gösteriyordu– bu işte pek büyük görünecektim. Belki Ayastafanos'a kadar tek başıma olsun Hareket Ordusu'na mukabele ederek isbat-ı vücud edecektim, merdâne ölecektim. O vakit dahlim bedîhî olurdu. Tahkike lüzum kalmazdı.

İkinci günde bir ukde-i hayatımız olan itaat-i askeriyyeden suâl ettim. Dediler ki: "Askerlerin zâbitleri, asker kıyafetine girmiş. İtaat çok bozulmamış."

Tekrar suâl ettim: "Kaç zâbit vurulmuş?" Beni aldattılar, dediler: "Yalnız dört tane. Onlar da müstebid imişler. Hem şeriatın âdâb ve hududu icra olunacak."

Bir de gazetelere baktım; onlar da o kıyamı meşrû gibi tasvir ediyorlardı. Ben de bir cihette sevindim. Zira en mukaddes maksadım, şeriatın ahkâmını tamamen icra ve tabibtir. Fakat itaat-i askeriyyeye halel geldiğinden, nihayet derecede me'yûs ve müteessir oldum. Ve umum gazetelerle askere hitaben neşrettim ki:

"Ey askerler! Zâbitleriniz bir günah ile nefislerine zulmediyorlarsa, siz o itaatsizlikle otuz milyon Osmanlı ve üç yüz milyon nüfus-u İslâmiye'nin haklarına bir nevi zulmediyorsunuz. Zira umum İslâm ve Osmanlılar'ın haysiyet, saadet ve bayrak-ı tevhidi, bu zamanda bir cihette sizin itaatiniz ile kâimdir. Hem de şeriat istiyorsunuz. Fakat itaatsizlikle şeriatla muhalefet ediyorsunuz!"

Ben onların hareketini ve şecaatlarını okşadım. Zira efkâr-ı umumiyyenin yalancı tercümanı olan gazeteler, nazarıma hareketlerini meşrû göstermişlerdi. Ben de takdirle beraber, nasihatimi bir derece tesir ettirdim. İsyani bir derece bastırdım. Yoksa böyle âsân olmazdı.

Ben ki bilfil timarhaneyi ziyaret etmiş bir adamım, "Neme lâzım, böyle işleri akıllılar düşünün." demedigimden cinayet ettim!

Onuncu Cinayet

Harbiye nezaretindeki askerler içine cuma günü ulemâ ile beraber gittim. Gayet müteessir nutuklarla sekiz tabur askeri itaat etti. Nasihatlarım tesisini sonradan gösterdi. İşte nutkun sûreti:

"*Ey Asâkir-i Muvahhidîn! Otuz milyon Osmanlı ve üç yüz milyon İslâm'ın namusu ve haysiyeti ve saadeti ve bayrak-ı tevhidi, bir cihette sizin*

itaatinize vâbestedir. Sizin zâbitleriniz bir günah ile kendi nefsine zulmetse, siz bu itaatsizlikle üç yüz milyon İslâm'a zarar ediyorsunuz. Zira bu itaatsizlikle uhuvvet-i İslâmiye'yi tehlikeye atıyorsunuz.

Biliniz ki! Asker ocağı cesîm ve muntazam bir fabrikaya benzer. Bir çark itaatsizlik etse, bütün fabrika herc ü merc olur. Asker neferâtı si-yasete karışmaz. Yeniçeriler şahiddir. Siz şeriat dersiniz, hâlbuki şeriata muhalefet ediyorsunuz ve lekedâr ediyorsunuz.

Seriat ile, Kur'ân ile, hadîs ile, hikmet ile, tecrübe ile sabittir ki: Sağlam, dindar, hakperest ülü'l-emre itaat farzdır. Sizin ülü'l-emriniz, üstâdınız; zâbitlerinizdir. Nasîlki mâhir mühendis, hâzik tabip bir cihette günahkâr olsalar, tıp ve hendeselerine zarar vermez. Kezâlik münevverü'l-efkâr ve fenn-i harbe âşina, mektepli, hamiyetli, mümin zâbitlerinizin bir cüz'î nâmeşrû hareketi için itaatınıza halel vermekle Osmanlılar'a ve İslâmlar'a zulmetmeyiniz! Zira itaatsizlik yalnız bir zulüm değil, milyonlarca nüfusun hakkına bir nevi tecavüz demektir. Bilirsiniz ki bu zamannda bayrak-ı tevhid-i ilâhî sizin yed-i şecaatinizdedir. O yed'in kuvveti de itaat ve intizamıdır. Zira bin muntazam ve mutî asker, yüz bin başı-bozuğa mukabildir. Ne hâcet, yüz sene zarfında otuz milyon nüfusun vücuda getirmediği böyle pek çok kan döktüren inkılâbları siz itaatinizle kan dökmeden yaptınız.

Bunu da söylüyorum ki hamiyetli ve münevverü'l-fikir bir zâbiti zâyi etmek, mânevî kuvvetinizi zâyi etmektir. Zira şimdi hüküm-fermâ, şecaat-i imaniye ve akliye ve fenniyedir. Bazen bir münevverü'l-fikir, yüze mukabildir. Ecnebiler size bu şecaatle galebeye çalışıyorlar. Yalnız şecaat-i fitriye kâfi değil!...

Elhâsîl: Fahr-i âlem'in fermanını size tebliğ ediyorum ki: İtaat farzdır. Zâbitinize isyan etmeyiniz. Yaşasın askerler! Yaşasın meşrûta-yı meşrûa!..."

Demek ki ben, bu kadar âlim varken, böyle mühim vazifeleri deruhde ettiğimden cinayet ettim!...

On Birinci Cinayet

Ben vilâyât-ı şarkiyede aşiretlerin hâl-i perişaniyetini görüyordum. Anladım ki: Dünyevî bir saadetimiz, bir cihetle funûn-u cedide-i medeniye ile

olacak. O funûnun da gayr-i müteaffin bir mecrası ulemâ ve bir menbaî da medreseler olmak lâzımdır. Tâ ulemâ-yı din, funûn ile ünsiyet peyda etsin. Zira, o vilâyatta yarı-bedevî vatandaşların zimâm-ı ihtiyarı, ulemâ elindedir. Ve o sâik ile Dersaadet’ e geldim.

Saadet tevehhümü ile o vakitte –şimdi münkasım olmuş, şiddetlenmiş olan– istibdatlar, merhum Sultan-ı mahlüa isnad edildiği hâlde; onun zabtiye nâziri ile bana verdiği maaş ve ihsan-ı şâhânesini kabul etmedim, reddettim. Hata ettim. Fakat o hatam, medrese ilmi ile dünya malını isteyenlerin yanışlarını göstermekle hayır oldu. Aklimı feda ettim, hürriyetimi terk etmedim. O şefkatli sultana boyun eğmedim. Şahsî menfaatimi terk ettim.

Şimdiki sivrisinekler beni cebr ile değil, muhabbetle kendilerine müttefik edebilirler. Bir buçuk senedir burada memleketimin neşr-i maarifi için çalışıyorum. İstanbul'un ekserisi bunu bilir.

Ben ki bir hamalın oğluyum. Bu kadar dünya bana müyesser iken kendi nefsimi hamal oğulluguñdan ve fakr-ı hâlden çıkarmadım. Ve dünya ile kökleşemediğim ve en sevdığım mevki olan vilâyât-ı şarkiyenin yüksek dağlarını terk etmekle millet için tımarhaneye, tevkifhaneye ve meşrûtiyet zamanında işkenceli hapishaneye düşmemse sebebiyet veren öyle umûrlara teşebbüs etmekle büyük bir cinayet eyledim ki bu dehşetli mahkemeye girdim!...

Yarı Cinayet

Şöyledi ki: Daire-i İslâm’ın merkezi ve râbitası olan nokta-yı hilâfeti elinden kaçırılmamak fikriyle ve sâbık sultan merhum Abdülhamid Han Hazretleri, sâbık içtimâî kusuratını derk ile nedamet ederek kabul-ü nasihate istidad kesbetmiş zanniyla ve “Aslah tarîk, müsalâhadır.” mülâhazasıyla, şimdiki en çok ağrâz ve infiâlâta mebde ve tohum olan bu vukua gelen şiddet sûretini daha ahsen sûrette düşündüğümden, merhum Sultan-ı sâbık'a, ceride lisaniyla söyledim ki:

“Münhasif Yıldız’ı dârûlfunun et, tâ Süreyya kadar âlî olsun! Ve oraya seyyahlar, zebânîler yerine, ehl-i hakikat melâike-i rahmeti yerleştir; tâ cennet gibi olsun! Ve Yıldız’daki milletin sana hediye ettiği servetini, milletin baş hastalığı olan cehaletini tedavi için büyük dinî dârûlfunûnlara sarf ile millete iade et ve milletin mürûvvet ve muhabbetine itimad et. Zira senin şâhâne idarene millet mütekeffildir. Bu ömürden sonra sîrf âhireti düşünmek lâzım. Dünya seni terk etmeden evvel sen dünyayı terk et! Zekâtü'l-ömür, Ömer-i Sânî yolunda sarf eyle!”

Şimdi müvazene edelim: Yıldız, eğlence yeri olmalı veya dârûlfünûn olmalı? Ve içinde seyyahlar gezmemeli veya ulemâ tedris etmeli? Ve gasp edilmiş olmalı veya hediye edilmiş olmalı? Hangisi daha iyidir? İnsaf sahipleri hükmetsin.

Ben ki bir gedâyım, bir büyük padişaha nasihat ettim, demek yarı cinayet ettim.

Cinayetin öteki yarısını söylemek zamanı gelmedi.¹(Hâsiye)

Yazık! Eyyahlar olsun! Saadetimiz olan meşrûtiyet-i meşrûa, bir menba-i hayat-ı içtimaiyemiz ve İslâmîyet'e uygun olan maârif-i cedideye, millet nihayet derecede müştâk ve susamış olduğu hâlde, bu hâdisede ifrat-perver olanlar meşrûtiyete garazlar karıştırmakla ve fikren münevver olanlar da dinsizce harekât-ı lâübâliyâne ile milletin rağbetine karşı maatteessüf sed çektiler. Bu seddi çekenler, ref etmelidirler. Vatan namına rica olunur.

Ey paşalar, zâbitler! Bu on bir buçuk cinayetin şahitleri binlerle adamdır. Belki, bazlarına İstanbul'un yarısı şahittir. Bu on bir buçuk cinayetin cezasına rıza ile beraber, on bir buçuk suâlime de cevap isterim. İşte bu seyyiâtimâ bedel bir hasenem de var. Söylediğim:

Herkesin şevkini kırın ve neşesini kaçırın ve ağrâzlar ve taraftarlıklar hissini uyandıran ve sebeb-i tefrika olan ırkçılık cemiyât-ı akvâmiyeyi teşkiline sebebiyet veren ve ismi meşrûtiyet ve mânası istibdat olan ve ittihat ve terakki ismini de lekedâr eden buradaki şube-i müstebidâneye muhalefet ettim.

Herkesin bir fikri var. *İşte sulh-u umumî, aff-ı umumî ve ref-i imtiyaz lâzîm. Tâ ki biri, bir imtiyaz ile, başkasına haşerât nazarıyla bakmakla nifak çıkmasın.*

Fahir olmasın, derim: Biz ki hakikî müslümanız. Aldanırız, fakat aldatmayız. Bir hayat için, yalana tenezzül etmeyiz. Zira biliyoruz ki: إِنَّمَا الْحِيَلَةُ فِي تَزْكِيَّةِ الْحَاجِلِ² Fakat meşrû, hakikî meşrûtiyetin müsemmasına ahd ü peyman ettiğimden, istibdat ne şekilde olursa olsun, meşrûtiyet libası giysin ve ismini takşın; rast gelsem sille vuracağım.

Fikrimce meşrûtiyetin düşmanı; meşrûtiyeti gaddar, çirkin ve hilâf-ı şeriat

¹ (Hâsiye) O yarının zamanı; on beş sene sonra, yirmi sekiz senedir müellifin sebeb-i hapsi olan, "Siracû'n-Nur"un âhirindeki bahse bakınız. Tam o yarı cinayeti bileceksiniz.

² Hakiki kazanç, dolap çevirerek değil hileye etmeyerek sağlanır.

göstermekle meşveretin de düşmanlarını çok edenlerdir. “*Tebeddül-ü esmâ ile hakâik tebeddül etmez.*”

En büyük hata; insan, kendini hatasız zannetmek olduğundan, hatamı itiraf ederim ki: Nâsin nasihatini kabul etmeden nâsa nasihatı kabul ettirmek istedim. Nefsimi irşad etmeden başkasının irşadına çalıştığımdan, emr-i bilmârufu tesirsiz etmeye tenzil ettim.

Hem de tecrübe ile sabittir ki; ceza bir kusurun neticesidir. Fakat bazen o kusur, işlenmemiş başka kusurun sûretinde kendini gösterir. O adam masum iken cezaya müstehak olur. Allah musibet verir, hapse atar, adalet eder. Fakat hâkim ona ceza verir, zulmeder.

Ey ülü'l-emr! Bir haysiyetimvardı; onunla İslâmiyet milliyetine hizmet edecektim, kırdınız. Kendi kendine olmuş, istemediğim bir şöhret-i kâzibem vardı, onunla avâma nasihatimi tesir ettiriyordum, maa'l-memnuniye mahvettiniz. Şimdi usandığım bir hayat-ı zaîfem var. Kahrolayım, eğer idama esirgersem! Mert olmayayım, eğer ölmeye gülme gitmezsem! Sureten mahkûmiyetim, vicdanen mahkûmiyetinizi intâq edecektir. Bu hâl bana zarar değil, belki şandır!

Fakat millete zarar ettiniz. Zira nasihatimdeki tesiri kırdınız. Sâniyen: Kendinize zarardır. Zira hasminizin elinde bir hüccet-i kâtia olurum. Beni mihenk taşına vurdunuz. Acaba firka-yı hâlisa dediğiniz adamlar böyle mihenge vuруlsalar, kaç tanesi sağlam çıkacaktır?

Eğer meşrûtiyet, bir fırkanın istibdadından ibaret ise ve hilâf-ı şeriat hareket ise: ^{1(Hâsiye)} فَلَيُسْهِدَ النَّقَالَنَ آنَى مُرْتَجِعٌ Zira yalanlarla ittihat, yalandır. Ve ifsâdat üzerine müesses olan ism-i meşrûtiyet, fâsiddir. Müsemmâ-yı meşrûtiyet; hak, sîdk, muhabbet ve imtiyazsızlık üzerine beka bulacaktır.

.....

“Otuz Bir Mart Hâdisesi” denilen o sâika ve müthîş fırtına, esbab-ı adîde tahtında öyle bir istidad-ı tabîîyi müheyya etmişti ki; neticesi herc ü merc olduğu hâlde, min-indillâh ehl-i kiyâmîn lisanına daima mucizesini gösteren ism-i şeriat geldi. O fırtınayı gayet hafif geçirdiğinden, nisanın nîsfinden sonraki gazeteleri indallah mahkûm ediyor. Zira; o hâdiseye sebebiyet veren yedi mesele ve onunla beraber yedi hâl nazar-ı mütâalaaya alınsa, hakikat tezahür eder. Onlar da bunlardır:

¹ (Hâsiye) Yani; bütün dünya, cin ve ins şahit olsun ki ben mürteciyim.

1– Yüzde doksanı İttihad ve Terakki'nin aleyhinde, hem onların tahakkümü ve istibdadı aleyhinde bir hareket idi.

2– Fırkaların meydan-ı münakaşâti olan vükelâyı tebdil idi.

3– Sultan-ı mazlumu sukut-u musammemden kurtarmaktı.

4– Hissiyât-ı askeriyenin ve âdâb-ı dindarânelerinin muhalif telkinatının önüne sed olmaktı.

5– Pekçok büyütülen Hasan Fehmi Bey'in katilini meydana çıkarmaktı.

6– Kadro haricine çıkanları ve alay zâbitlerini mağdur etmemekti.

7– Hürriyeti, sefahete şumûlünü men ve âdâb-ı Şeriatla tahdit ve avâmin siyaset-i şer'i bildikleri yalnız kisas ve kat-ı yed haddini icra idi.

Fakat zemin bataklık ve dam (tuzak) ve plân serilmişti. Mukaddes olan itaat-i askeriye fedâ edildi. Üssü'l-esas esbâp, firkaların tarafdarâne ve garazkârâne münakaşâti ve gazetelerin belâgat yerine mübalâgat ve yalan ve ifrat-perverâne keşmekerleri idi. Bu metâlib-i seb'ada; nasılki yedi renk çevrilese yalnız beyaz görünür, bunda da yalnız ziya-yı şeriat-ı beyzâ tecelli etti. Zira fesadın önüne sed çekti.

Bütün kuvvetimle derim ki: Terakkimiz, ancak milliyetimiz olan İslâmiyet'in terakkisiyle ve hakâik-i şeriatın tecellisiyledir. Yoksa "Yürüyüşünü terk etti, başkasının da yürüyüşünü öğrenmedi." diye olan darb-ı mesele mâsadak olacağız.

Evet, hem şan u şeref-i millet-i İslâmiye, hem sevab-ı âhiret, hem hamîyet-i millîye, hem hamîyet-i İslâmiye, hem hubb-u vatan, hem hubb-u din ile mütehassis olmalıyız. Zira müsennâ daha muhkemdir.

Ey paşalar, zâbitler! Cinayetlerime ceza ve şimdi suâllerime de cevap isterim.

İslâmiyet ise insaniyet-i kübrâ.. ve şeriat ise medeniyet-i fuzlâ (en faziletli) olduğundan; âlem-i İslâmiyet, medine-i fâzila-yı Eflâtuniye olmaya sezâdır.

Birinci suâl:^{1(Hâşîye)} Gazetelerin aldatmalarıyla meşrû bilerek, buradaki görenek ve âdâta binâen cereyan-ı umumîye kapılan safdillerin cezası nedir?

İkinci suâl: Bir insan yılan sûretine girse, yahut bir veli haydut kıyafetine

¹ (Hâşîye) Bu suâller, kırk-elli mâsum mahpusun tahliyesine sebep oldu.

girse veya hut meşrûtiyet, istibdat şecline girse; ona taarruz edenlerin cezası nedir? Belki hakikaten onlar yıldırırlar, hayduttular ve istibdattırlar.

Üçüncü suâl: Acaba müstebid yalnız bir şahıs mı olur? Müteaddit şahıslar müstebid olmaz mı? *Bence, kuvvet kanunda olmalı, yoksa istibdat münkasım olmuş olur. Ve komitecilikle tam şiddetlenir.*

Dördüncü suâl: Bir mâsumu idam etmek mi yoksa on câniyi affetmek mi daha zarardır?

Beşinci suâl: Maddî tazyikler, ehl-i meslek ve fikre galebe etmediği gibi daha ziyade nifak ve tefrika vermez mi?

Altıncı suâl: Bir mâden-i hayat-ı içtimaiyemiz olan ittihad-ı millet, ref-i imtiyazdan başka ne ile olur?

Yedinci suâl: Müsâvati ihlâl ve yalnız bazılara tahsis ve haklarında kanunu tamamıyla tatbik etmek zâhiren adalet iken, bir cihette acaba müsâvatsızlıkla zulüm ve garaz olmaz mı? Hem de tebrie ve tahliye ile mâsumiyetleri tebeyyün eden esker-i mahbusının, belki yüzde sekseni mâsum iken; acaba ekseriyet nokta-yı nazarda bu hâl hüküm-ferma olsa, garaz ve fikr-i intikam olmaz mı? Divan-ı Harb'e diyeceğim yok, ihbar edenler düşünsünler!

Sekizinci suâl: Bir firka kendisine bir imtiyaz taksa, herkesin en hassas nokta-yı asabiyesine daima dokundura dokundura zorla herkesi meşrûtiyete muhalif gibi gösterse ve herkes de onların kendilerine taktığı ism-i meşrûtiyet altında olan muannit istibdada ilişmiş ise acaba kabahat kimdedir?

Dokuzuncu suâl: Acaba bahçivan bir bahçenin kapısını açsa, herkese ibahе etse, sonra da zâyat vuku bulsa kabahat kimdedir?

Onuncu suâl: Fikir ve söz hürriyeti verilse, sonra da muaheze olunsa; acaba bîçâre milleti ateşe atmak için bir plân olmaz mı? Böyle olmasa idi, başka bahaneye mevki-i tatbike konulacağı hayale gelmez mi idi?

On birinci suâl: Herkes meşrûtiyete yemin ediyor. Hâlbuki ya müsem-mâ-yı meşrûtiyete kendi muhalif veya muhalefet edenlere kaşı süküt etse, acaba keffâret-i yemin vermek lâzım gelmez mi? Ve millet yalancı olmaz mı? Ve mâsum olan efkâr-ı umumiye; yalancı, bunak ve gayr-i mûmeyyiz addolunmaz mı?

Elhâsil: Şedid bir istibdat ve tahakküm, cehalet cihetiyle şimdî hüküm fermadır. Güya istibdat ve hafiyelik tenasüh etmiş. Ve maksat da Sultan

Abdülhâmid'den istirdadı hüriyet değilmiş. Belki hafif ve az istibdadı, şiddetli ve kesretli yapmış!

Yarım suâl: Nazik ve zayıf bir vücud ki sıvrisineklerin ve arıların ısırmasına tahammül edemediği için gayet telâş ve zahmetle onları def'e çalışırken biri çıksa, dese ki: "Maksadı sıvrisinekleri, arıları def etmek değil.. belki büyük arsları ikaz edip kendine musallat etmek ister." Acaba böyle demekle, hangi ahmağı kandıracaktır?

Suâlin diğer yarısı çıkmaya izin yoktur.

Ey paşalar, zâbitler! Bütün kuvvetimle derim ki:

Gazetelerde neşrettiğim umum makalâtımdaki umum hakâikte ni-hayet derecede musırrım. Şayet zamanı mâzi cânibinden, asrı saadet mahkemesinden adaletnâme-i şeriatla dâvet olunsam; neşrettiğim hakâiki aynen ibraz edeceğim. Olsa olsa o zamanın ilcaâtının modasına göre bir libas giydireceğim.

Şayet müstakbel tarafından üç yüz sene sonraki tenkidâtı ukalâ mahkemesinden tarih celbnâmesiyle celb olunsam; yine bu hakikatleri tevessü ve inbisat ile çatlayan bazı yerlerini yamalamakla beraber, taze olarak orada da göstereceğim.

Demek, "Hakikat tahavvül etmez; hakikat haktır. **الْحَقُّ يَعْلُو وَلَا يُنْعَلِي**"¹

Millet uyanmış, muğâlata ve cerbeze ile iğfal olunsa da devam etmeyecektir. Hakikat telâkki olunan hayalin ömrü kısadır. Feveran eden efkâr-ı umumiye ile o aldatmalar ve muğâlatalar dağılacaktır ve hakikat meydana çıkacaktır. **İnşâallah!....**

Sizin içkenceli hapishanenizin hâli; zaman müthîş, mekân muvahhiş, mahbusîn mütevahhiş, gazeteler mürcif, efkâr müşevves, kalbler hazin, vicdanlar müteessir ve me'yûs, bidâyet-i hâlse memurlar şemâtetli, nöbetçiler müz'îc olmakla beraber; vicdanım beni tâzib etmediği için o hâl bana eğlence gibi idi. Musibetlerin tenevvü, müzikînin nagmelerinin tenevvü gibi bana geliyordu.

Hem de geçen sene tımarhanede tahsil ettiğim dersi, şimdi bu mektepte

¹ "Hak yücedir ve ona üstün gelinmez." Bkz.: Buhârî, cenâiz 79; et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-eusat* 6/128.

itmam ettim. Musibet zamanının uzunluğundan, uzun dersler gördüm. Dün-yanın ruhanî lezzeti olan hüzn-ü mâsumâne ve mazlûmâneden, zayıfa şefkat ve gадre şiddet-i nefret dersini aldım.

Ümidim kavîdir ki çok mâsumların kalblerinden hararet-i üzünle tebah-hur eden “Ây! Vây!” ve “Âh!”lar, rahmetli bir bulut teşkil edecektir. Ve âlem-i İslâm’daki yeni yeni İslâm devletlerinin teşekküleriley o rahmetli bulut teşek-küle başlamıştır.

Eğer medeniyet böyle haysiyet kirici tecavüzlere ve nifak verici iftiralara ve insafsızcasına intikam fikirlerine ve şeytancasına muğâlatalara ve diyanette lâubâlicesine hareketlere müsait bir zemin ise; herkes şahit olsun ki; o “saadet-saray-ı medeniyet” tesmiye olunan böyle mahall-i ağrâza bedel, vilâyât-ı şarkiyyenin hürriyet-i mutlakanın meydanı olan yüksek dağlarındaki bedeviyet ve vahşet çadırlarını tercih ediyorum. Zira bu mimsiz medeniyette görmediğim hürriyet-i fikir ve serbestî-i kelâm ve hüsн-ü niyet ve selâmet-i kalb, şarkî Anadolu’nun dağlarında tam manasıyla hüküm-fermadır.

Bildiğime göre edipler, edepli olurlar. Edepsiz bazı gazeteleri nâşir-i ağrâz görüyorum. Eğer edep böyle ise ve efkâr-ı umumî böyle karmakarışık olsa; şahit olunuz ki böyle edebiyattan vazgeçtim. Bunda da dahil değilim. Vatanı-
min yüksek dağlarında, yani Başıt başındaki ecrâm ve elvâh-ı âlemi, gazete-
lere bedel mütâlaa edeceğim.

Muarrâdır fezâ-yı feyzimiz şeyn-i temennâdan
 Bize dâd-ı ezeldir, zîrden bâlâdan istiğnâ
 Çekildik neşve-i ümitten, tûl-ü emellerden
 Öyle mecnunuz ki ettik vuslat-ı leylâdan istiğnâ...

Tenbih

Medeniyetten istifam, sizi düşündürecek. Evet böyle istibdat ve se-fahete ve zilletle memzuç medeniyete, bedeviyeti tercih ediyorum. Bu medeniyet, eşhası fakir ve sefih ve ahlâksız eder. Fakat hakikî medeniyet nev-i insanın terakki ve tekemmülüne ve mahiyet-i nev'iyesinin kuvveden fiile çıkışmasına hizmet ettiğinden, bu nokta-yı nazardan medeniyeti istemek, insanlığı istemektir.

Hem de mana-yı meşrûtiyete iptilâ ve muhabbetimin sebebi şudur ki: As-ya'nın ve âlem-i İslâm'ın istikbalde terakkisinin birinci kapısı, meşrûtiyet-i

meşrûa ve şeriat dairesindeki hürriyyettir. Ve tâli ve taht ve baht-ı İslâm’ın anahtarı da meşrûtiyetteki şûrâdır. Zira şimdiye kadar üç yüz yetmiş milyon İslâm, ecânibin istibdâd-ı mânevîsi altında eziliyordu. Şimdi hâkimiyet-i İslâmiye, âlemde bâhusus bundan sonra Asya’da hükümdâr olduğu hâlde her bir ferd-i müslüman, hâkimiyetin bir cüz-ü hakikîsine mâlik olur. Ve hürriyet, üç yüz yetmiş milyon İslâm’ı esaretten halâs etmeye bir çare-i yegânedir. Farz-ı muhâl olarak burada yirmi milyon nüfus, tesis-i hürriyyette çok zarardî de olsalar da feda olsunlar. Yirmiyi verir, üç yüzü alırız.

Yazık! Eyvahlar olsun! Bizdeki unsurlar, ırklar, hava gibi muhtelittir. Su gibi memzuç olmamışlar. İnsâallah elektrik-i hakâik-i İslâmiyet’le imtizaç ederek, ziya-yı maârif-i İslâmiye hararetiyle kuvvet tevlid ederek, bir mizâc-ı mutedile-i adalet vücuda gelecektir.

Yaşasın meşrûtiyet-i meşrûa!.. Sağ olsun hakikat-i şeriat terbiyesinden tam ders alan neyyir-i hürriyet!

İstibdadın Garibuzzaman’ı
Meşrûtiyetin Bediuzzaman’ı
Şimdikinin de Bid’atüzzaman’ı
Said Nursî

Bundan sonra İstanbul’da fazla kalmaz, Van’a gitmek üzere İstanbul’dan ayrılır, Batum yoluyla Van’a giderken Tiflis’e uğrar. Tiflis’te, Şeyh San’an Tepesine çıkar. Dikkatle etrafi temâşâ ederken yanına bir Rus polisi gelir ve sorar:

“Niye böyle dikkat ediyorsun?”

Bediuzzaman der:

“Medresemîn plânını yapıyorum.”

O der:

“Nerelisin?”

Bediuzzaman:

“Bitlisliyim.”

Rus polisi:

“Bu Tiflis’tir!”

Bediuzzaman:

“Bitlis, Tiflis birbirinin kardeşiidir.”

Rus polisi:

“Ne demek?”

Bediuzzaman:

“Asya’da âlem-i İslâm’da üç nur birbiri arkasında inkişafa başlıyor. Sizde birbiri üstünde üç zulmet inkişafa başlayacaktır. Şu perde-i müstebidâne yırtılacak, takallüs edecek, ben de gelip burada medresemi yapacağım.”

Rus polisi:

“Heyhat!.. Şaşarım senin ümidine?”

Bediuzzaman:

“Ben de şaşarım senin aklına! Bu kışın devamına ihtimal verebilir misin? Her kışın bir baharı, her gecenin bir nehârı vardır.”

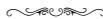
Rus polisi:

“İslâm, parça parça olmuş?”

Bediuzzaman:

“Tahsile gitmişler. İşte Hindistan, İslâm’ın müstäid bir veledidir; İngiliz mekteb-i idadîsinde çalışıyor. Mısır, İslâm’ın zeki bir mahdumudur; İngiliz mekteb-i mülkiyesinden ders alıyor. Kafkas ve Türkistan, İslâm’ın iki bahadır oğullarıdır; Rus mekteb-i harbiyesinde tâlim ediyorlar. İlâ âhir...

Yahu, şu asilzade evlât, şehadetnâmelerini aldıktan sonra, her biri bir kîta başına geçecek, muhteşem âdil pederleri olan İslâmîyet'in bayrağını âfâk-ı kemâlâtta temevvüç ettirmekle, kader-i ezelînin nazârunda feleğin inadına, nev-i beşerdeki hikmet-i ezeliyeniń sırrını ilân edecektir.

Van'a muvâsalat ettikten sonra, aşâiri (âsiyretleri) dolaşarak içtimâî, medenî, ilmî derslerle onları irşâda çalışmıştır. Bu hususta, suâl-cevap hâlinde, "Münâzarât" isimli bir kitap neşretmiştir.

Bediuzzaman'ın bir taraftan ehl-i siyasetle, diğer taraftan halk tabakası ve aşiretlerle muhaveresi, şüphesiz ki gayet merak-âverdir. Bütün bunlarda; bu zâtın yegâne azim ve gayesinin İslâmîyet nûrunun ve Kur'ân hakikatlerinin dünyaya yayılması olduğu ve kendisinin de bir dellâl-ı Kur'ân vazifesini bütün hayatında ifa ettiği görülmektedir.

Bediuzzaman'ın Şark'taki Aşâirle Muhavere ve Münazaralarından Birkaç Misâl

Suâl. Dine zarar olmasın, ne olursa olsun?

Cevap: İslâmiyet güne gibidir, üflemekle sönmez. Gündüz gibidir; göz yummakla gece olmaz. Gözünü kapayan, yalnız kendine gece yapar. Hem de mağlûp bîcâre bir reise yahut müdâhin memurlara veya hukum mantıksız bir kısım zâbitlere itimat edilirse ve dinin himayesi onlara bırakılırsa mı daha iyidir; yoksa efkâr-ı âmme-i milletin arkasındaki hissiyât-ı İslâmiye'nin madeni olan, herkesin kalbindeki şefkat-i imaniye olan envâr-ı ilâhînin lemeâtinin içtimalarından ve hamiyet-i İslâmiye'nin şerârât-ı neyyirânnesinin imtizacından hâsil olan amûd-u nuranının ve o seyf-i elmasın hamiyetine bırakılırsa mı daha iyidir, siz muhakeme ediniz!

Evet, şu amûd-u nuranî, dinin himâyetini, şehâmetinin başına, murâka-benin gözüne, hamiyetinin omuzuna alacaktır. Görüyorsunuz ki lemeât-ı müteferrika, tele'lue başlamış. Yavaş yavaş incizap ile imtizaç edecktir. Fenn-i hikmette takarrur etmiştir ki: Hiss-i dinî, lâsiyyemâ (bâhusus) din-i hakk-ı fitrînin sözü daha nâfiz, hükmü daha âlî, tesiri daha şeddittir.

Evet, evet... Sivrisinek tantanasını kesse, balarısı demdemesini bozsa, sizin şevkiniz hiç bozulmasın, hiç teessûf etmeyiniz. Zira, kâinatı nagamâtiyla raksâ getiren hakâikin esrarını ihtizaza veren musika-yı ilâhiye hiç durmuyor; mütemadiyen güm güm eder.

Padişahlar padişahı olan Sultan-ı Ezelî, Kur'ân denilen musika-yı ilâhiyesi ile umum âlemi doldurarak kubbe-i âsumanda şiddetli ses getirmekle, sadef-i kefh-misal olan ulemâ ve meşâyi ve hutebânın dimağ, kalb ve femlerine vurarak, aks-i sadâsı onların lisânlarından çıkış seyr u seyelân ederek, çeşit çeşit sadâlarla dünyayı güm güm ile ihtizaza getiren o sadânın tecessüm ve intibâıyla; umum kütüb-ü İslâmiye'yi bir tanbur ve kanunun bir teli ve bir şeridi hükmüne getiren ve her bir tel, bir neviyle onu ilân eden o sadâ-yı semavî ve ruhanîyi kalbin kulağıyla işitmeyen veya dinlemeyen; acaba o sadâya nisbeten sivrisinek gibi bir emîrin demdemelerini ve karasinekler gibi bir hükûmetin adamlarının vizvizlarını işitecek midir?...

Suâl. Hürriyeti bize çok fena tefsir etmişler. Hattâ âdetâ hürriyyette insan her ne sefahet ve rezalet işlerse, başkasına zarar etmemek şartıyla bir şey denilmez, diye bize anlatmışlar. Acaba böyle midir?

Cevap: Öyleleri hürriyeti değil, belki sefahet ve rezaletlerini ilân ediyorlar ve çocuk bahanesi gibi hezeyan ediyorlar. Zira, nâzenin hürriyet, âdâb-ı şeriatla müteeddibe ve mütezeyyine olmak lâzımdır. Yoksa, sefahet ve rezaletteki hürriyet, hürriyet değildir. Belki hayvanlıktır, şeytanın istibdadıdır. Nefs-i emmâreye esir olmaktadır.

Hürriyet-i umumi, efrâdin zerrât-ı hürriyatının muhassalıdır. Hürriyetin şe'ni odur ki: Ne nefsine, ne gayriya zararı dokunmasın.

Fakat, ey göçerler! Sizde olan yarı hürriyettir, diğer yarısı da başkasının hürriyetini bozmamaktır.

Hem de küt-u lâyemut ve vahşet ile âlûde olan hürriyet, sizin dağ komşularınız olan hayvanlarda da bulunuyor. Vâkı'a, şu bîcâre vahşi hayvanların bir lezzeti ve tesellisi varsa, o da hürriyetleridir. Lâkin, güneş gibi parlak, her ruhun mâşukası ve cevher-i insaniyetin küfüvü o hürriyettir ki: Saadet-saray-ı medeniyette oturmuş ve mârifet ve fazilet ve İslâmiyet terbiyesiyle ve hulleliyle mütezeyyine olan hürriyettir...

Suâl: Nasıl hürriyet imanın hâssasıdır?

Cevap: Zira, rabita-yı iman ile Sultan-ı kâinat'a hizmetkâr olan adam, başkasına tezellül ile tenezzül etmeye ve başkasının tahakküm ve istibdadı altına girmeye o adamın izzet ve şehâmet-i imaniyesi bırakmadığı gibi, başkasının hürriyet ve hukukuna tecavüz etmeyi dahi o adamın şefkat-i imaniyesi bırakmaz!

Evet, bir padişahın doğru bir hizmetkârı, bir çobanın tahakkümüne tezel-lül etmez. Bir bîcâreye tahakküme dahi o hizmetkâr tenezzül etmez. Demek iman ne kadar mükemmel olursa, o derece hürriyet parlar. İşte asr-ı saadet!...

Suâl: Bir büyük adama ve bir veliye ve bir şeyhe ve bir büyük âlime karşı nasıl hür olacağız. Onlar meziyetleri için bize tahakküm etmek haklarıdır. Biz onların faziletlerinin esiriyiz.

Cevap: Velâyetin, şeyhliğin, büyülüğün şe'ni; tevazu ve mahviyet-tir, tekebbür ve tahakküm değildir! Demek tekebbür eden, sabiyy-i müte-seyyihtir, siz de büyük tanımayınız!

Suâl: Heyhat! Bize teselli veren şu ulvî emeli, yeise inkilâp ettiren ve etrafımızda hayatımıza zehirlendirmek ve devletimizi parça parça etmek için ağızlarını açmış olan o müthiş yılanlara ne diyeceğiz?

Cevap: Korkmayınız! Medeniyet, fazilet ve hürriyet, âlem-i insaniyette galebe calmaya başladığından, bizzarure terazinin öteki yüzü şey'en-feşey'-en hafifleşecektir. Farz-ı muhâl olarak –Allah etmesin!– eğer bizi parça parça edip öldürseler; emin olunuz, biz yirmi olarak öleceğiz, üç yüz olarak dirileceğiz. Başımızdan rezâil ve ihtilâfatın gubârnı silkip, hakikî münevver ve müttehid olarak kervan-ı benîbesere pîşdarlık edeceğiz. Biz, en şedit, en kavi ve en bâki hayatı intaç eden öyle bir ölümden korkmayız. Biz ölse de İslâmiyet sağ kalır. O millet-i kudsîye sağ olsun!..

Suâl: Gayr-i müslimlerle nasıl müsâvi olacağınız?

Cevap: Müsâvat ise fazilet ve şerefte değildir; hukuktadır. Hukukta ise şah ve gedâ birdir. Acaba bir şeriat, “Karincaya bilerek ayak basmayınız!” dese, tâzibinden men etse, nasıl benîâdemin hukukunu ihmâl eder? Kellâ... Biz imtisâl etmedik. Evet İmam Ali’nin (*radîyâllâhu anhî*) âdi bir yahudi ile muhâkemesi ve medâr-ı fahriniz olan Salâhaddin-i Eyyûb’ün miskin bir hristiyan ile mûrâfaası, sizin şu yanlışınızı tashih eder zannederim.¹(Hâsiye)

Zira meşrûtiyet, hâkimiyet-i millettir; hükûmet, hizmetkârdır. Meşrûtiyet doğru olursa, kaymakam ve vali, reis degiller; belki ücretli hizmetkârlardır. Gayr-i müslim, reis olamaz, fakat hizmetkâr olur. Farz ediniz ki, memuriyet bir nevi riyâset ve bir aagalıktır; gayr-i müslimlerden üç bin adamı aagalığımıza, riyâsetimize şerik ettiğimiz vakitte, Millet-i İslâmiye’den aktâr-ı âlemde üç yüz bin adamın riyâsetine yol açıyor. Biri zâyi edip bini kazanan zarar etmez.

[Otuz Bir Mart Hâdisesi Hakkında Bir Cevabı]

Ben Otuz Bir Mart Hâdisesi’nde şuna yakın bir hâl gördüm. Zira, İslâmiyet’iñ meşrûtiyet-perver ve hamiyetli fedaileri, cevher-i hayat makamında bil dikleri nimet-i meşrûtiyeti şeriatı tatbik edip ehl-i hükûmeti adalet namazında kibleye irşad.. ve nâm-ı mukaddes şeriatı meşrûtiyet kuvvetiyle İlâ.. ve meşrûtiyeti şeriat kuvvetiyle ibka.. ve bütün seyyiât-ı sâbıkayı muhalefet-i şeriat üzerine ilka etmek için bazı telkinatta ve teferruatın tatbikatında bulundular.

1 (Hâsiye) Eski Said, Nur’un parlak hâsiyetinden gelen kuvvetli bir ümit ve tam teselli ile siyaseti İslâmiyet’e âlet yaparak hararetle hürriyete çalışırken; diğer bir hiss-i kable'l-vuku ile dehşeti ve lâdinî bir istibdâd-ı mutlakın geleceğini bir hadis-i şerîfin manasından anlayıp, elli sene evvel haber vermiş. Said’in teselli haberlerini, o istibdâd-ı mutlak yirmi sene bilfil tekzip edeceğini hissetmiş ve otuz seneden beri أَغْوَذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالْتِبَâسِ¹* deyip siyaseti bırakmış, Yeni Said olmuştur.

*1 Şeytandan ve siyasetten Allah'a sigınırmı.

Sonra, sağını solundan fark edemeyenler –hâşâ– şeriatı, istibdada müsait zannederek, tûfi kuşları taklidi gibi “Şeriat isteriz!” demekle, hakikî maksat ortada anlaşılmaz oldu. Zaten plânlar serilmişti. İşte o zaman yalan olarak hâmiyet maskesini takınan bazı herifler, o ism-i mukaddese tecavüz ettiler. İşte câyi ibret bir nokta-yı siyah!.....^{1(Hâsiye)}

Hakikaten bence bir Müslüman neslinden gelen bir adamın akıl ve fikri, İslâmiyet’ten tecerrüt etse bile, fitratı ve vicdanı hiçbir vakit İslâmiyet’ten vazgeçemez. En ebleh ve en sefih bile, sedd-i rasîn-i istinadımız olan İslâmiyet’e bütün mevcudiyetiyle tarافتardır. Lâsiyyemâ, siyasetten haberdar olanlar...

Hem Zaman-ı Saadetten şimdîye kadar hiçbir tarih bize bildirmiyor ki bir Müslüman, muhakeme-i akliyesi ile başka bir dini, İslâmiyet’e tercih etmiş olsun ve delil ile başka bir dine dahil olmuş olsun. Dinden çıkanlar var. O başka mesele... Taklit ise, ehemmiyetsizdir. Hâlbuki edyân-ı sâire müntesipleri; mutlaka fevc fevc muhakeme-i akliye ile ve burhan-ı kat’î ile daire-i İslâmiyet’e dahil olmuşlar ve olmaktadır.

Eğer biz doğru İslâmiyet’i ve İslâmiyet’e läyik doğruluğu ve istikame- ti göstersek, bundan sonra onlardan fevc fevc dahil olacaklardır.

Hem de tarih bize bildiriyor ki: *Ehl-i İslâm’ın temeddünü, hakikat-i İslâmiyet’e ittibaları nisbetindedir. Başkalarının temeddünü ise, dinleriyle mâkûsen mütenâsiptir.* Hem de hakikat bize bildiriyor ki: *Mütenebbih olan beşer, dinsiz olamaz. Lâsiyyemâ, uyanmış, insaniyeti tatmış, müstakbele ve ebede namzet olmuş adam, dinsiz yaşayamaz.* Zira uyanmış bir beşer, kâinatın tehâcümüne karşı istinat edecek ve gayr-i mahdut âmâline (emellerine) neş ü nemâ verecek ve istimdadgâhi olacak noktayı, yani din-i hak olan dâne-i hakikati elde etmezse yaşamaz!.. *Bu sirdandır ki herkeste din-i hakkı bulmak için bir meyl-i taharri uyanmıştır.* Demek, istikbalde nev-i beşerin din-i fitrişi İslâmiyet olacağına berâatü'l-istihlâl vardır.

Ey insafsızlar! Umum âlemi yutacak, birleştirecek, besleyecek, ziyanlıdıracak bir istidatta olan hakikat-i İslâmiyet'i nasıl dar buldunuz ki fukaraya ve mutaassip bir kısım hocalara tahsis edip, İslâmiyet'in yarı ehlini dışarıya atmak istiyorsunuz!

¹ (Hâsiye) Gitme, dikkat et; âlihimmet olanlar, o hâdisede sükût ettiler. Garazkâr cerideler, hakikî hürriyetin sadâsını susturdular. Meşrûtiyet pek az adamların üstüne münhasır kaldı, fedakârları da dağıldılar.

Hem de umum kemâlâtı câmî ve bütün nev-i beşerin hissiyâtı âliyesini besleyecek mevâddı muhit olan o kasr-ı nuraniy-i İslâmiyet'i, ne cüretle matem tutmuş bir siyah çadır gibi, bir kısım fukaraya ve bedevilere ve mürtecile-re has olduğunu tahayyül ediyorsunuz! *Evet, herkes aynasının müşahedâtı-na tâbidir.* Demek sizin siyah ve yalancı aynanız, size öyle göstermiştir.

Suâl: İfrat ediyorsun, hayali hakikat görüyorsun, bizi de techil ile takdir ediyorsun. Zaman âhirzamandır, gittikçe daha fenalaşacak?

Cevap: Neden dünya herkese terakki dünyası olsun da, yalnız bizim için tedenni dünyası olsun?! Öyle mi?! İşte ben de sizinle konuşmayacağım, şu tarafa dönüyorum. Müstakbeldeki insanlarla konuşacağım.

Ey üç yüz seneden sonraki yüksek asırın arkasında gizlenmiş ve sâkitâne Nur'un sözünü dinleyen ve bir nazar-ı hafiyî-gaybî ile bizi temâşâ eden Saidler, Hamzalar, Ömerler, Osmanlar, Tahirler, Yusuflar, Ahmedler vesâireler!.. Sizlere hitap ediyorum. Başlarınızı kaldırınız, "Sadakte!" deyiniz!.. Ve böyle demek sizlere borç olsun. Şu muasırılarım, varsın beni dinlemesinler. Tarih denilen mâzi derelerinden sizin yüksek istikbalinize uzanan telsiz telgrafla sizin ile konuşuyorum. Ne yapayım, acele ettim, kışta geldim; sizler cennet-âsâ bir baharda geleceksiniz. Şimdi ekilen Nur tohumları, zemininizde çiçek açacaktır. Biz, hizmetimizin ücreti olarak sizden şunu bekliyoruz ki: Mâzi kitâsına geçmek için geldiğiniz vakit, mezarımıza uğrayınız. O bahar hediyelerinden bir kaç tanesini medrese-min^{1(Hâsiye-1)} mezar taşı denilen ve kemiklerimizi misafir eden ve Horhor toprağının kapıcısı olan kalenin başına takınız. Kapıcıya tenbih edeceğiz, bizi çağırınız. Mezarımızdan ²لَكُمْ هَنِئَا sadâsını işiteceksiniz.

Şu zamanın memesinden bizimle süt emen ve gözleri arkada mâzi-ye bakan ve tasavvuratları kendileri gibi hakiksiz ve ayrılmış olan bu çocukların, varsınlar şu kitabın^{3(Hâsiye-2)} hakâikini hayal tevehhüm etsinler. Zira ben biliyorum ki, şu kitabın mesâili hakikat olarak sizde tahakkuk edecektir.

Ey muhataplarım! Ben çok bağıriyorum. Zira asr-ı sâlis-i aşr'in, yâni

1 (Hâsiye-1) Medresetü'z-Zehrâ'nın Van'daki numunesi olan ve vefat eden "Horhor Medresesi"nin mezar taşı hükmünde bulunan Van Kalesi demektir.

2 Ne mutlu size! Gözünüz aydın..

3 (Hâsiye-2) İstikbalde telif edilecek Risale-i Nur Külliyyati'nı hiss-i kable'l-vuku ile haber veriyor.

on üçüncü asırın minaresinin başında durmuşum, sûreten medenî ve din-de lâkayt ve fikren mâzinin en derin derelerinde olanları camiye davet ediyorum.

İşte ey iki hayatın ruhu hükmünde olan İslâmiyet'i bırakan iki ayaklı mezar-ı müteharrik bedbahtlar! Gelen neslin kapısında durmayınız. Mezar sizi bekliyor, çekiliniz, tâ ki hakikat-i İslâmiye'yi hakkıyla kâinat üzerrinde temevvûc-sâz edecek olan nesl-i cedid gelsin!..

Suâl/ Eskiler bizden âlâ veya bizim gibi. Gelenler bizden daha fena gelecekler?

Cevap: Ey Türkler ve Kürdler! Acaba şimdî bir miting yapsam, sizin bin sene evvelkiecdadınızı ve iki asır sonradaki evlâtlarınızı şu gürültühane olan asr-ı hâzır meclisine dâvet etsem... Acaba sağ tarafta saf tutan eskiecdadınız demeyecekler mi:

“Hey mirasyedi yaramaz çocuklar! Netice-i hayatımız siz misiniz?! Heyhat! Bizi akım bir kıyas ettiniz, bizi kısır bırakınız!” Hem de sol tarafında duran ve şehrîstan-ı istikbaldeñ gelen evlâtlarınız, sağdakiecdatlarınızı tasdik ederek demeyecekler mi ki: “Ey tembel pederler! Siz misiniz hayatımızın suğrâ ve kübrâsı?! Siz misiniz şu şanlıecdadımızla bizi rabteden râbitamızın hadd-i evsati?! Heyhat... Ne kadar hakikatsiz ve karıştırıcı ve müşâgabeli bir kıyas oldunuz!”¹(Hâşıye-1)

İşte ey bedevî göçerler ve ey inkılâp softaları!²(Hâşıye-2) Manzara-yı hayal ^{3(Hâşıye-3)} üstünde gördünüz ki, şu büyük mitingde iki taraf da sizi protesto ettiler.

[Cevaplardan Bir Kısım]

Öyle ise ben derim: Hakikaten sizin harikulâde şecaate istidadınız vardır. Zira, bir menfaat veya cüz'î bir haysiyet veya itibârî bir şeref için veya “Filân yiğittir.” sözlerini işitmek gibi küçük emirlere hayatını istihfaf eden, veya ağasının namusunu istîzam için kendini feda eden kimse, eger uyansalar, hazineledeğer olan İslâmiyet milliyetine,^{4(Hâşıye-4)} yani üç yüz milyon İslâm’ın

¹ (Hâşıye-1) Fenn-i mantıkın tâbiratı, o zaman ilm-i mantık dersini alan talebeleri o mecliste bulunmasından öyle söylemiş.

² (Hâşıye-2) Sonradan ilâve edilmişdir.

³ (Hâşıye-3) Hayal dahi bir simotograftır.

⁴ (Hâşıye-4) Milliyetimiz bir vücuttur. Ruhu, İslâmiyet; aklı, Kur'ân ve imandır.

uhuvvetlerini ve mânevî yardımlarını kazandıran İslâmiyet milliyetine, binler ruhu da olsa, acaba istihfâf-ı hayat etmezler mi? Elbette hayatını on paraya satan, on liraya binler şevkle satar...

Maatteessüf, güzel şeylerimiz, gayr-i müslimler eline geçtiği gibi, güzel olan ahlâklarımızı da yine gayr-i müslimler çalmışlar. Güya bizim bir kısım içtimâî ahlâk-ı âliyemiz, yanımızda revaç bulmadığından, bize darılıp onlara gitmiş. Ve onların bir kısım rezâili, kendileri içinde çok revaç bulmadığından cehaletimizin pazarına getirilmiş!..

Hem büyük bir taaccüp ile görmüyor musunuz ki: Terakkîyât-ı hâzırınan üssü'l-esası ve belki din-i hakkin muktezası olan “Ben ölürem; devletim, milletim ve ahabaplarım sağdırlar.” gibi kelime-i beyzâ ve haslet-i hamrâyı gayr-i müslimler çalmışlar. Çünkü onların bir fedaisi der: “Ben ölürem, milletim sağ olsun. İçinde, bir hayat-ı mâneviyem vardır.” Ve bütün sefaletin ve şahsiyâtın esası olan: “Ben öldükten sonra, dünya ne olursa olsun, isterse tûfan olsun.” veyahut *وَإِنْ مِثْ عَطْشًا فَلَا نَزَلَ الْقَطْرُ*¹ olan kelime-i hamkâ ve seciye-i avrâ himmetimizin elini tutmuş, rehberlik ediyor.

İşte en iyi haslet ki, dinimizin muktezasıdır. Biz ruhumuzla, canımızla, vicdanımızla, fikrimizle ve bütün kuvvetimizle demeliyiz ki: “Biz ölseğ, milletimiz olan İslâmiyet haydr, ile'l-ebed bâkidir. Milletim sağ olsun, sevab-ı uhrevî bana kâfidir. Milletin hayatındaki hayat-ı mâneviyem, beni yaşattırır, âlem-i ulvîde beni mütelezziz eder, *وَالْمُؤْتُ بِيَوْمٍ نُورُوزَنَّا*² deyip, Nur'un ve hamiyetin nurlu rehberlerini kendimize rehber etmeliyiz.

Suâl: Her şeyden evvel bize lâzım olan nedir?

Cevap: Doğruluk.

Suâl: Daha?

Cevap: Yalan söylememek.

Suâl: Sonra?

Cevap: Sıdk, ihlâs, sadakat, sebat, tesanüd.

¹ Ben susuzluktan ölürem, tek damla bile yağmasın!

² Ölüm, Nevruz günümüzdür, baharımızdır.

Suâl: Yalnız?

Cevap: Evet!..

Suâl: Neden?

Cevap: Küfrün mâhiyeti yalandır, imanın mâhiyeti sıdkıtır. Şu burhan kâfi değil midir ki; hayatımızın bekası, imanın ve sıdkın ve tasarından devamıyledir.

Suâl: En evvel rüesâmız ıslah olunmalı?

Cevap: Evet, reisleriniz, malınızı ceplerine indirip hapsettiler gibi akılolarınızı da sizden almışlar veya dimağınızda hapsetmişler. Öyle ise şimdi, onların yanındaki akıllarınızla konuşacağım:

Eyyühe'r-rüûs ve'r-rüesâ! Tekâsûlî olan tevekkülden sakınınzı! İslî birbirinize havale etmeyiniz! Elinizdeki malınızla ve yanınızdaki aklınızla bize hizmet ediniz. Çünkü şu mesâkîni istihdam etmekle ücretinizi almışsınız. İşte, şimdi hizmet vaktidir...

فَعَلَيْكُمْ بِالتَّدَارِكِ لِمَا ضَيَّعْنَمْ فِي الصَّيْفِ¹

Elhâsil: İslâm uyandı ve uyanıyor.^{2(Hâsiye)} Fenalığı fena, iyiliği iyi olarak gördüler. Evet, şu dereeler aşâirini tevbekâr eden işte bu sırdır. Hem de bütün İslâm yavaş yavaş bu istadıdı almakta ve kesbetmektedir. Lâkin sizler bedevî olduğunuzdan ve fitrat-ı asliyeniz oldukça bozulmamış olduğundan, İslâmiye'tin kudsî milliyetine daha yakınsınız.

Seyahatimde beni tanımayanlar kıyafetime bakıp beni tâcir zannettiklerinden derlerdi ki:

Suâl: Tâcir misin?

Cevap: Evet hem tâcirim hem de kimyagerim.

¹ Vakit geçmiş değil, eskiden kaybettiklerinizi şimdi tadârik edin.

² (Hâsiye) Evet, kirk beş sene evvel söylenen bu sözü; Pakistan, Arabistan aşâiri dahi hâkimiyet ve istiklâliyetlerini kazandıklarından, Eski Said'i bu dersinde tasdik ediyorlar ve daha da edecekler...

Suâl. Nasıl?

Cevap: İki madde var mezc ettiyorum. Birinden tiryakî şâfi, birinden elektrik-i muzî tevellüd eder.

Suâl. Bunlar nerede bulunur?

Cevap: Medeniyet ve fazilet açısından; cephesinde insan yazılı, iki ayak üstünde gezen sandık içinde ki; üstünde kalb yazılan ya siyah veya pırlanta gibi parlak olan bir kutudadır.

Suâl. İsimleri nedir?

Cevap: İman, muhabbet, sadakat, hamiyet!...

Ceride-i seyyare, Ebû lâ-şey,
İbnü'z-zaman, Ehu'l-acâib,
İbnü ammi'l-garâib
Said Nursî

Sonra Van'dan Şam'a gider. Şam ulemâsının ilhahı ve ısrarı üzerine, Câmiu'l-Emevî'de on bine yakın ve içerisinde yüz ehl-i ilim bulunan azîm bir cemaate karşı bir hutbe îrad eder. Bu hutbe fevkâlâde takdir ve tahsin ile kabule mazhar olur. Bilâhare, buradaki hutbesi, "Hutbe-i Şamiye" namıyla tab edilmiştir.

Bu Hutbe-i Şamiye; İslâm âleminin içinde bulunduğu maddî-mânevî hastalıkların nelerden ibaret olduğunu, felâket ve esarete hangi sebeplerden dolayı maruz kaldıklarını bildiren; ve buna karşı çare-i halâs gösteren; ve bundan sonra, İslâmî medeniyetin kemâl-i haşmetle meydana geleceğini ve zemin yüzünü pisliklerden temizleyeceğini delâil-i akliye ile isbat eden, müjde veren, çok kıymettar, bütün müslümanlara hattâ insanlığa şâmil bir derstir, bir hutbedir.

Hutbe-i Şamiye'nin baş taraflarında diyor:

Ben, bu zaman ve zeminde beşerin hayat-ı içtimaiye medresesinde ders aldım ve bildim ki; ecnebiler, Avrupalılar terakkide istikbale uçmalarıyla beraber, bizi maddî cihette kurûn-u vustada durdurun ve tevkif eden; altı tane hastalık. O hastalıklar da bunlardır:

- 1- Yeisin (ümitsizliğin) içimizde hayat bulup dirilmesi.
- 2- Sıdkın hayat-ı içtimaiye-i siyasiyede ölmesi.
- 3- Adâvete muhabbet.
- 4- Ehl-i imanı birbirine bağlayan nuranî râbitaları bilmemek.
- 5- Çeşid çeşid sâri hastalıklar gibi intişar eden istibdat.
- 6- Menfaat-i şahsiyesine himmeti hasretmek.

Bu altı dehşetli hastalığın ilâcını da bir tıp fakültesi hükmünde hayat-ı içtimaiyemizde, eczahane-i Kur'âniye'den ders aldığım altı kelime ile beyan ediyorum. Mualecenin esasları, onları biliyorum.

Birinci Kelime

“El-emel”, yani rahmet-i ilâhiyeden kuvvetli ümit beslemek.

Evet, ben kendi hesabına aldığım derse binaen:

Ey İslâm Cemaati! Müjde veriyorum ki şimdiki âlem-i İslâm'ın saadet-i dünyeviyesi, bâhusus Osmanlılar'ın saadeti ve bilhassa İslâm'ın terakkisi onların intibahiyla olan Arab'ın saadetinin fecr-i sâdikinin emareleri inkişafa başlıyor, ve saadet güneşinin de çıkışması yakınlaşmış. yeisin rağmına olarak ben dünyaya iştittirecek^{1(Hâsiye)} derecede kanaat-i kat'iyemle derim:

İstikbal yalnız ve yalnız İslâmiyet'in olacak; ve hâkim, hakâik-i Kur'-âniye ve imaniye olacak. Bu dâvâma çok burhanlardan ders almışım. Şimdi o burhanlardan mukaddemâtlı bir buçuk burhanı zikredeceğim. O burhanın mukaddematına başlıyoruz.

İslâmiyet hakâiki; hem mânen, hem maddeten terakki etmeye kâbil ve mükemmel bir istidadı var.

Birinci cihet olan mânen terakki ise: Biliniz! Hakikî vukuati kaydeden tarih, hakikate en doğru şahittir. İşte tarih bize gösteriyor, hattâ Rus'u mağlûp eden Japon başkumandanının İslâmiyet'in hakkâniyetine şahadeti de şudur ki:

1 (Hâsiye) Eski Said hiss-i kable'l-vuku ile 1371'de başta Arap Devletleri, âlem-i İslâm'ın ecnebi esaretinden ve istibdadından kurtulup İslâmî devletler teşkil edeceklerini, kırk beş sene evvel haber vermiş. İki harb-i umumî ve otuz-kırk sene devam eden istibdad-ı mutlakı düşünmemiş, 1370'te olan vaziyeti 1327'de olacak gibi müjde vermiş, tehirinin sebebini nazara almamış.

“Hakikat-i İslâmiye’nin kuvveti nisbetinde ve müslümanlar o kuvvette göre hareket etmeleri derecesinde ehl-i İslâm temeddün edip terakki ettiğini tarih gösteriyor ve ehl-i İslâm’ın, hakikat-i İslâmiye’de zâfiyeti derecesinde tevahhus ettiklerini, vahşete ve tedenniye düştüklerini ve herc ü merc içinde belâlara, mağlûbiyetlere düştüklerini tarih gösteriyor.” Sâir dinler ise bilâkis- tîr.

Eğer biz ahlâk-i İslâmiye’nin ve hakâik-i imaniyenin kemâlâtını ef’â- limizle izhar etsek, sâir dinlerin tâbileri, elbette cemaatlerle İslâmiyet’e girecekler. Belki küre-i arzın bazı kıtaları ve devletleri de İslâmiyet’e de- hâlet edecekler.

Ey bu Câmi-i Emevî’deki kardeşlerim gibi, âlem-i İslâm’ın cami-i kebî- rinde olan kardeşlerim! Siz de ibret alınız. Bu kırk beş senedeki bu dehşetli hâdisâttan ibret alınız, tam aklınızı başınıza alınız, ey mütefekkir ve akıl sahibi ve kendini münevver telâkki edenler!

Hâsil-i kelâm: Biz Kur’ân şâkirtleri olan müslümanlar, burhana tâbi olu- yoruz; akıl ve fikir ve kalbimizle hakâik-i imaniyeye giriyoruz. Başka dinlerin bazi efrâtları gibi ruhbanları taklit için burhanı bırakmıyoruz. *Onun için akıl ve ilim ve fennin hükümettiği istikbalde, elbette burhan-ı aklíye istinat eden ve bütün hükümlerini akla tesbit ettiren Kur’ân hükmedecek!*

Hem de İslâmiyet güneşinin inkişafına ve beseri tenvir etmesine mümâ- naat eden perdeler açılmaya başlamışlar; o mümânaat edenler çekilmeye başlıyorlar. Kırk beş sene evvel, o fecrin emareleri göründü. Yetmiş birde fecr-i sâdik başladı veya başlayacak. Eğer bu, fecr-i kâzib de olsa, otuz-kırk sene sonra fecr-i sâdik çıkacak. Evet hakikat-i İslâmiyet’in mâzi kitasını tamamen istilâsına sekiz dehşetli mânilere mümânaat ettiler.

Birinci, ikinci, üçüncü mânilere: Ecnebilerin cehli ve o zamanda vahşet- leri ve dinlerine taassuplarıdır. Bu üç mâni, mârifet ve medeniyetin mehâsini ile kırıldı, dağılmaya başlıyor.

Dördüncü, beşinci mânilere: Papazların, ruhanî reislerin riyâsetleri ve tahakkümleri ve ecnebilerin körükörüne onları taklit etmeleridir. Bu iki mâni dahi; fikr-i hürriyet ve meyl-i taharri-i hakikat nev-i beserde başlamasıyla ze- val bulmaya başlıyor.

Altıncı, yedinci mânilere: Bizdeki istibdat ve şeriatın muhalefetinden ge- len sû-i ahlâkımız mümânaat ediyordular.

Bir şahıstaki münferit istibdat kuvveti şimdi zevâl bulması, cemaat ve komitenin dehşetli istibdatlarının otuz-kırk sene sonra zevâl bulmasına işaret etmekle ve hamiyet-i İslâmiye'nin şiddetli feveranıyla ve sû-i ahlâkin çırın neticeleri görülmesiyle bu iki mâni de zevâl buluyor ve bulmaya başlamış. İnhâallah tam zevâl bulacak.

Sekizinci mâni: Fünûn-u cedîdenin bazı müsbet mesâili, hakâik-i İslâmiye'nin zâhirî mânalarına muhalif ve muariz tevehhüm edilmesiyle, zaman-ı mâzideki istilâsına bir derece sed çekmiş. Meselâ küre-i arzda emr-i ilâhî ile nezarete memur "sevr" ve "hût" namlarında iki ruhanî melâikeyi¹ dehşetli, cismânî bir öküz, bir balık tevehhüm edip, ehl-i fen ve felsefe hakikati bilmediklerinden İslâmiyet'e muâriz olmuşlar.

Bu misal gibi yüz misal var ki hakikati bilindikten sonra en muannit feylesof da teslim olmaya mecbur oluyor. Hattâ Risale-i Nur, "Mucizât-ı Kur'âniye"de fennin iliştiği bütün âyetlerin her birisinin altında Kur'ân'ın bir lem'a-yı i'câzini gösterip, ehl-i fennin medâr-ı tenkit zannettikleri Kur'ân-ı Kerîm'in cümle ve kelimelerinde fennin eli yetişmediği yüksek hakikatleri izhar edip, en muannit feylesofu da teslime mecbur ediyor. Meydandadır, isteyen bakanılır ve baksın; bu mâni, kirk beş sene evvel söylenen o sözdén sonra nasıl kırıldığini görsün.

Evet bazı muhakkikîn-i İslâmiye'nin bu yolda telîfatları var. Bu sekizinci dehşetli mârianın zîr u zeber olacağına dair emareler görünüyor.

Evet şimdî olmasa da otuz-kırk sene sonra fen ve hakikî mârifet ve medeniyetin mehâsini, bu üç kuvveti tam teçhiz edip, cihâzâtını verip, o sekiz mânileri mağlûp edip dağıtmak için; taharri-i hakikat meyelânını ve insafi ve muhabbet-i insaniyeti, o sekiz düşmanın tâifesinin sekiz cephesine göndermiş, şimdî onları kaçırılmaya başlamış. İnhâallah, yarım asır sonra onları darmadağın edecek. Evet, meşhurdur ki: "*En kat'i fazilet odur ki, düşmanları dahi o faziletin tasdikine şehadet etsin.*"

.....

Bedüzzaman; misal olarak, İslâmiyet'in hakkâniyeti hakkında takdirkâr ifadelerde bulunan "Prens Bismark" ile "Mister Carlayl"ın sözlerini naklettiktan sonra diyor:

İşte Amerika ve Avrupa'nın zekâ tarlaları Mister Carlayl ve Bismark gibi

¹ Bkz.: et-Taberî, *Câmiu'l-beyân* 1/153, 194, 21/72; el-Hâkim, *el-Müstâdrek* 4/636; İbni Abdilberr, *et-Temhîd* 4/9; el-Heysemî, *Mecmeu'z-zevâid* 8/131 (Bezzar'dan naklen).

böyle dâhi muhakkikleri mahsulat vermesine istinaden ben de bütün kanaatimle derim ki: Avrupa ve Amerika, İslâmiyet'e hamiledir. Günün birinde bir İslâmî devlet doğuracak. Nasılkı Osmanlılar Avrupa ile hamile olup bir Avrupa devleti doğurdu.

Ey Cami-i Emevîdeki kardeşlerim ve yarım asır sonraki âlem-i İslâm camiindeki ihvanlarım! Acaba baştan buraya kadar olan mukaddimeler netice vermiyor mu ki; istikbalin kıtalarda hakikî ve mânevî hâkim olacak ve besseri, dünyevî ve uhrevî saadete sevk edecek yalnız İslâmiyet'tir ve İslâmiyet'e inkılâp etmiş ve hurâfâttan, tahrifâttan sıyrılacak İsevîlerin hakikî dinidir ki, Kur'ân'a tâbi olur, ittifak eder.

İkinci Cihet: Yani maddeten İslâmiyet'in terakkisinin kuvvetli sebepleri gösteriyor ki: İslâmiyet, maddeten dahi istikbale hükmedecek. "Birinci Cihet" mânevîyat cihetinde terakkiyâtı isbat ettiği gibi; bu "İkinci Cihet" dahi maddî terakkiyâtını ve istikbaldeki hâkimiyetini kuvvetli gösteriyor. Çünkü âlem-i İslâm'ın şahs-ı mânevîsinin kalbinde, gayet kuvvetli, kırılmaz "Beş Kuvvet" içtima ve imtizaç edip yerleşmiş:

Birincisi: Bütün kemâlâtın ustası ve üç yüz yetmiş milyon nefisleri bir tek nefis hükmüne getirebilen ve hakikî bir medeniyetle ve müsbet ve doğru fenlerle teçhiz edilmiş olan ve hiçbir kuvvet onu kırımayacak bir mahiyette bulunan **hakikat-i İslâmiyet**'tir.

İkinci kuvvet: Medeniyet ve sanatın hakikî ustası ve vesilelerin ve mebâdilerin tekemmlüle cihazlanmış olan şedit bir ihtiyaç ve belimizi kiran **tam bir fakr** öyle bir kuvvettir ki susmaz ve kırılmaz.

Üçüncü kuvvet: Yüksek şeylere müsabaka sûretinde besere yüksek maksatları ders veren ve o yolda çalışıran ve istibdâdâti parça parça eden ve ulvi hisleri heyecana getiren ve gipta ve haset ve kıskançlık ve rekabetle ve tam uyanmakla ve müsabaka şevkiyle ve teceddüt meyliyle ve temeddün meyelâniyla teçhiz edilen üçüncü kuvvet, yalnız **hüriyet-i şer'i**yedir. Yani insaniyete lâyık en yüksek kemâlâtla olan meyl ve arzu ile cihazlanmış olmak.

Dördüncü kuvvet: **Şefkatle cihazlanmış şehamet-i imaniyedir.** Yani tezellül etmemek; haksızlara, zalimlere zillet göstermemek.. mazlumları da zelil etmemek. Yani hüriyet-i şer'iyenin esasları olan; müstebitlere dalkavukluk etmemek ve bîcârelere tahakküm ve tekebbür etmemektir.

Beşinci kuvvet: **İzzet-i İslâmiye**'dir ki, îlâ-yı kelimetullahı ilân ediyor.

Ve bu zamanda îlâ-yı kelimetullah, maddeten terakkiye mütevakkif... medeniyet-i hakikiyeye girmekle îlâ-yı kelimetullah edilebilir. İzzet-i İslâmiye'nin iman ile kat'î verdiği emri, elbette âlem-i İslâm'ın şahs-ı mânevîsi –o kat'î emri– istikbalde tam yerine getireceğine şüphe edilmez.

Evet nasıl eski zamanda İslâmiyet'in terakkisi, düşmanın taassubunu parçalamak ve inadını kırmak ve tecavüzâtını def etmek, silâh ile kılıç ile olmuş; istikbalde silâh, kılıç yerine hakikî medeniyet ve maddî terakki ve hak ve hakkaniyetin manevî kılıçları düşmanları mağlûp edip dağıtacak.

Biliniz ki bizim muradımız medeniyetin mehâsini ve besere menfaati bulunan iyilikleridir. Yoksa medeniyetin günahları, seyyiatları değil ki; ahmaklar o seyyiâtları, o sefahetleri mehâsin zannedip, taklit edip malımızı harap ettiler. Ve dini rüşvet verip, dünyayı da kazanamadılar. Medeniyetin günahları iyiliklerine galebe edip seyyiâti hasenâtına râcîh gelmekle beşer –iki harb-i umumî ile– iki dehşetli tokat yiyip, o günahkâr medeniyeti, zîr u zeber edip öyle bir kustu ki, yeryüzünü kanla bulaştırdı. İnşâallah istikbaldeki İslâmiyet'in kuvvetiyle medeniyetin mehâsini galebe edecek, zemin yüzünü pisliklerden temizleyecek, sulh-u umumîyi de temin edecek.

Evet Avrupa'nın medeniyeti, fazilet ve hûda üstüne tesis edilmediğinden; belki heves ve heva, rekabet ve tahakküm üzerine bina edildiğinden, şimdîye kadar medeniyetin seyyiâti hasenâtına galebe edip, ihtilâlcî komitelerle kurtlaşmış bir ağaç hükmüne girdiği cihetle; Asya medeniyetinin galebesine kuvvetli bir medar, bir delil hükmündedir. Ve az vakitte galebe edecektir.

Acaba istikbale karşı ehl-i iman ve İslâm için böyle maddî ve mânevî terakkiyâta vesile ve kuvvetli, sarsılmaz esbap varken ve demiryolu gibi istikbal saadetine yol açıldığı hâlde, nasıl me'yûs olup yeise düşüyorsunuz ve âlem-i İslâm'ın kuvve-i mânevîyesini kırıyorsunuz?! Ve yeis ve ümitsizlikle zannediyorsunuz ki, "Dünya herkese ve ecnebîlere terakki dünyasıdır; fakat yalnız bîcâre ehl-i İslâm için tedennî dünyası oldu!" diye pek yanlış bir hataya düşüyorsunuz. Madem meylü'l-istikmal (tekâmûl meyli) kâinatta, fitrat-ı beseriye de fitraten dercedilmiş. Elbette beşerin zulüm ve hatasıyla başına çabuk bir kıymet kopmazsa; istikbalde hak ve hakikat, âlem-i İslâm'da nev-i beşerin eski hatırlatına keffâret olacak bir saadet-i dünyeviyeyi de gösterecek inşâallah...

Evet bakınız, zaman hatt-ı müstakîm üzerine hareket etmiyor ki mebede ve müntehâsı birbirinden uzaklaşın. Belki küre-i arzin hareketi gibi

bir daire içinde dönüyor. Bazen terakki içinde yaz ve bahar mevsimi gösterir. Bazen tedenni içinde kış ve fırtına mevsimini gösterir. Her kıştan sonra bir bahar, her geceden sonra bir sabah olduğu gibi, nev-i beserin dahi bir sabahı, bir baharı olacak inşâallah.

Hakikat-i İslâmiye'nin güneşî, sulh-u umumî dairesinde hakikî medeniyeti görmeyi, rahmet-i ilâhiyeden bekleyebilirsiniz.

.....

İkinci Kelime

Müddet-i hayatında tecrübelerimle fikrimde tevellüd eden şudur:

Yeis en dehşetli bir hastaliktır ki âlem-i İslâm'ın kalbine girmiştir.

İşte o yeistir ki bizi öldürmüş gibi garpta bir-iki milyonluk küçük bir devlet, şarkta yirmi milyon müslümanları kendine hizmetkâr ve vatanlanrı müstemleke hükmüne getirmiştir.

Hem o yeistir ki yüksek ahlâkımızı öldürmüş, menfaat-i umumiyyeyi bırakıp menfaat-i şahsiyeye nazarımızı hasrettirmiştir.

Hem o yeistir ki kuvve-i mâneviyemizi kırmış. Az bir kuvvetle imandan gelen kuvve-i mâneviye ile şarttan garba kadar istilâ ettiği hâlde o kuvve-i mâneviye-i hârika, me'yûsiyetle kırıldığı için, zalim ecnebiler dört yüz seneden beri üç yüz milyon müslümanı kendilerine esir etmiş. Hattâ bu yeis ile başkasının lâkaylığıını ve fûtûrunu kendi tembelliğine özür zanneder, "Neme lâzım." der, "Herkes benim gibi berbattır." diye şehâmet-i imaniyeyi terk edip hizmet-i İslâmiye'yi yapmıyor.

Madem bu derece bu hastalık bize bu zulmü etmiş, bizi öldürüyor biz de o kâtilimizden kısasımızı alıp öldürreceğiz. لا تُقْنِطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ kılıç ile o yeisin başını parçalayacağız.¹ ² ما لَا يُدْرِكُ كُلُّهُ لَا يُتْنِي كُلُّهُ hadîsinin hakikatıyla belini kıracağız inşâallah!

Yeis; ümmetlerin, milletlerin "seretan" denilen en dehşetli bir hastalığıdır. Ve kemâlâtâ mâni ve³ ^{أَنَا عَنْ حُسْنِ ظَنِّ عَبْدِي بِي} hakikatine muhaliftir;

¹ "Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyiniz." (Zümer sûresi, 39/53)

² Bir şey bütünüyle elde edilmezse, tamamen de terk edilmez.

³ "Kulum beni nasıl tanırsa, onunla öyle muamele ederim." Buhârî, tevhid 15, 35; Müslim, zikir 2, 19, tevbâ 1; Tirmîzî, zühd 51, deavât 131.

korkak, aşağı, âcizlerin şe'nidir, bahaneleridir. Şehâmet-i İslâmiye'nin şe'ni değildir. Hususan Arap gibi nev-i beserde medâr-ı iftihar yüksek seciyelerle mümtaz bir kaomin şe'ni olamaz. Âlem-i İslâm milletleri Arab'ın metânetinden ders almışlar. Înşâallah yine Araplar yeisi bırakıp İslâmiyet'in kahraman ordusu olan Türklerle hakiki bir tesanüt ve ittifak ile el ele verip Kur'ân'ın bayrağını dünyanın her tarafında ilân edeceklerdir.

Üçüncü Kelime

Bütün hayatimdaki tâhkîkatımla ve hayat-ı içtimaiyenin çalkamasıyla hü-lâsa ve zübdesi bana kat'î bildirmiş ki:

Sîdk, İslâmiyet'in üssü'l-esasıdır ve ulvî seciyelerinin râbitasıdır ve hissiyyât-ı ulviyesinin mizacıdır.

Öyle ise hayat-ı içtimaiyemizin esası olan sîdkı, doğruluğu içimizde ihyâ edip onunla mânevî hastalıklarımızı tedavi etmeliyiz.

Evet sîdk ve doğruluk, İslâmiyet'in hayat-ı içtimaiyesinde ukde-i hayatıyesidir.

Riyakârlık, fiilî bir nevi yalancılıktır.

Dalkavukluk, tasannu, alçakça bir yalancılıktır.

Nifak ve münâfîklîk, muzır bir yalancılıktır.

Yalancılık ise Sâni-i Zülcelâl'in kudretine iftira etmektir.

Küfür, bütün envâıyla kizptır, yalancılıktır.

Îman sîdktir, doğruluktur.

Amma maslahat için kizb ise zaman onu neshetmiştir.....

Dördüncü Kelime

Bütün hayatimdada, hayat-ı içtimaiye-i beseriyyeden kat'î bildiğim ve tâhkîkatların bana verdiği netice sudur ki:

Muhabbete en lâyik şey muhabbettir ve husûmete en lâyik sıfat hûsûmettir. Yani hayat-ı içtimaiye-i beseriyyeyi temin eden ve saadete sevk eden muhabbet ve sevmek sıfatı, en ziyade sevilmeye ve muhabbete lâyiktir. Ve hayat-ı içtimaiye-i beseriyyeyi zîr u zeber eden düşmanlık ve adâvet, her şeyden ziyade nefrete ve adavete ve ondan çekilmeye müstehak ve çirkin ve muzır bir sıfattır.....

Beşinci Kelime

Meşveret-i şer'iyeden aldığım ders budur:

Şu zamanda bir adamın bir günahı, bir kalmıyor. Bazen büyür, sirayet eder, yüz olur. Bir tek hasene bazen bir kalmıyor. Belki bazen binler dereceye terakki ediyor. Bunun sırrı hikmeti şudur:

Hürriyet-i şer'ije ile meşveret-i meşrûa, hakikî milliyetimizin hâkimiyetini gösterdi. Hakikî milliyetimizin esası, ruhu ise İslâmiyet'tir. Ve Hilâfet-i Osmaniye ve Türk Ordusu'nun o milliyete bayraktarlığı itibarıyla o İslâmiyet milliyetinin sadefi ve kalesi hükmündedir. Arap ve Türk hakikî iki kardeş, o kale-i kudsiyenin nöbettarlarıdır.

İşte bu kudsî milliyetin râbitasıyla, umum ehl-i İslâm bir tek aşiret hükmüne geçiyor. Aşiretin efrâdı gibi İslâm tâifeleri de, birbirine uhuvvet-i İslâmiye ile murtabît ve alâkadar olur. Birbirine mânen (lüzum olsa maddeten) yardım eder. Güya bütün İslâm tâifeleri bir silsile-i nurâniye ile birbirine bağlıdır. Nasılık bir aşiretin bir ferdi bir cinayet işlesse, o aşiretin bütün efrâdı, o aşiretin düşmanı olan başka aşiretin nazarında müttehem olur. Güya her bir ferd o cinayeti işlemiş gibi o düşman aşiret onlara düşman olur. O tek cinayet, binler cinayet hükmüne geçer. Eğer o aşiretin bir ferdi, o aşiretin mahiyetine temas eden medâr-ı iftihâr bir iyilik yapsa, o aşiretin bütün efrâdı onunla iftihâr eder. Güya her bir adam, aşirette o iyiliği yapmış gibi iftihâr eder.

İşte bu mezkûr hakikat içindir ki bu zamanda, hususan kırk-elli sene sonra seyyie, fenâlik, işleyenin üstünde kalmaz. Belki milyonlar nüfûs-u İslâmiye'nin hukukuna tecavüz olur. Kırk-elli sene sonra çok misalleri görülecek.

Ey bu sözlerimi dinleyen bu Cami-i Emevi'deki kardeşler ve kırk-elli sene sonra âlem-i İslâm camiindeki ihvân-ı müslimân! "Biz zarar vermiyoruz, fakat menfaat vermeye iktidârimiz yok, onun için mâzuruz." diye böyle özür beyan etmeyiniz. Bu özrüñüz makbul değil. Tembellığınız ve "Neme lâzım!" deyip çalışmamanız ve ittihad-ı İslâm ile milliyet-i hakikiye-i İslâmiye ile gayrete gelmediğiniz, sizlere gayet büyük bir zarar ve bir haksızlıktır. İşte seyyie böyle binlere çıktıgı gibi bu zamanda hasene -yani İslâmiyet'in kudsiyetine temas eden iyilik- yalnız işleyene münhasır kalmaz. Belki bu hasene, milyonlar ehl-i imana mânen fayda verebilir. Hayat-ı mâneviye ve maddiyesinin râbitasına kuvvet verebilir. Onun için "Neme lâzım!" deyip kendini tembellik döşeğine atmak zamanı değil!..

Ey bu camideki kardeşlerim ve kırk-elli sene sonraki âlem-i İslâm mescid-i kebîrindeki ihvanlarım!

Zannetmeyiniz ki ben bu ders makamına size nasihat etmek için çıktım. Belki buraya çıktım, sizde olan hakkımızı dâvâ ediyorum. Yani Kurd gibi küçük tâifelerin menfaati ve saadet-i dünyeviyeleri ve uhreviyeleri, sizin gibi büyük ve muazzam tâife olan Arap ve Türk gibi hâkim ustâdlarla bağlıdır. Sizin tembelliğiniz ve fûtûrunuz ile biz bîçare küçük kardeşleriniz olan İslâm tâifeleri zarar görürüz.

Hususan ey muazzam ve büyük ve tam intibâha gelmiş veya gelecek olan Araplar! En evvel bu sözler ile sizinle konuşuyorum. Çünkü bizim ve bütün İslâm tâifelerinin ustâdları, imamları ve İslâmiyet'in mücahidleri sizlerdiniz. Sonra muazzam Türk Milleti o kudsî vazifenize tam yardım ettiler. Onun için tembellikle günahınız büyktür. Ve iyiliğiniz ve haseniniz de gayet büyük ve ulvîdir. Hususan kırk-elli sene sonra Arap tâifeleri, Cemâhir-i Müttefika-yı Amerika gibi en ulvî bir vaziyete girmeye, esarette kalan hâkimiyet-i İslâmiye'yi eski zaman gibi küre-i arzin nisfinda belki ekserisinde tesinine muvaffak olmanızı rahmet-i ilâhiyeden kuvvetle bekliyoruz. Bir kıyâmet çabuk kopmazsa, inşâallah nesl-i âti görecek.

Sakın kardeşlerim! Tevehhüm, tahayyül etmeyiniz ki ben bu sözlerimle siyasetle iştigal için himmetinizi tahrik ediyorum... Hâşâ! Hakikat-i İslâmiye bütün siyasâtın fevkindedir. Bütün siyasetler ona hizmetkâr olabilir. Hiçbir siyasetin haddi değil ki İslâmiyet'i kendine âlet etsin.

Ben kusurlu fehmimle şu zamanda heyet-i içtimaiye-i İslâmiye'yi çok çark ve dolapları bulunan bir fabrika sûretinde tasavvur ediyorum. O fabrikanın bir çarkı geri kalsa, yahut bir arkadaşı olan başka bir çarka tecavûz etse, makinenin mihanlığı bozulur. Onun için ittihad-i İslâm'ın tam zamanı gelmeye başlıyor. Birbirinizin şahsî kusurlarına bakmamak gerektir.

Bunu da teessüf ve teellüm ile size beyan ediyorum ki: Ecnebîlerin bir kısmı, nasıl kıymettar malımızı ve vatanlarımızı bizden aldılar. Onun bedeline çürük bir mal verdiler... Aynen öyle de yüksek ahlâkımızı ve yüksek ahlâkımızdan çıkan ve hayat-ı içtimaiyeye temas eden seciyelerimizin bir kısmını bizden aldılar. Terakkilerine medar ettiler. Ve onun fiyatı olarak bize verdikleri sefihâne ahlâk-ı seyyieleridir, sefihâne seciyeleridir.

Meselâ bizden aldıkları seciye-i millîye ile bir adam onlarda der: "Eğer ben ölseم milletim sağ olsun. Çünkü milletimin içinde bir hayat-ı bâkiyem

var.” İşte bu kelimeyi bizden almışlar ve terakkiyâtlarında en metin esas da budur. Bizden hırsızlamışlar. Bu kelime ise din-i haktan ve iman hakikatlerinden çıkar. O bizim, ehl-i imanın malidir.

Hâlbuki ecnebilerden içimize giren pis ve fena seciye itibarıyla bir hodgâm adam bizde diyor: “Ben susuzluktan ölseم, hiç yağmur bir daha dünyaya gelmesin. Eğer ben görmezsem bir saadeti, dünya istediği gibi bozulsun.” İşte bu ahmakâne kelime dinsizlikten çıkıyor, âhireti bilmemekten geliyor. Hariçten içimize girmiş, zehirliyor.

Hem o ecnebilerin bizden aldıkları fikr-i milliyetle bir ferdî, bir millet gibi kıymet alıyor. Çünkü bir adamın kıymeti, himmeti nisbetindedir. Kimin himmeti milleti ise, o kimse tek başıyla küçük bir millettir.

Bazılarımızdaki dikkatsizlikten ve ecnebilerin zararlı seciyelerini almamızdan, kuvvetli ve kudsi İslâmî milliyetimizle beraber herkes “Nefsî! Nefsî!” demekle ve milletin menfaatini düşünmemekle ve menfaat-i şahsiyesini düşünmekle bin adam, bir adam hükmüne sukut eder.

Yani, “Kimin himmeti yalnız nefsi ise o insan değil. Çünkü insanın fitrati medenîdir. Ebnâ-yı cinsini mülâhazaya mecburdur. Hayat-ı içtimaiye ile hayat-ı şahsiyesi devam edebilir.”

Meselâ bir ekmeği yese kaç ellere muhtaç ve ona mukabil o elleri mânen öptüğünü ve giydiği libasla kaç fabrikayla alâkadar olduğunu kıyas ediniz. Hayvan gibi bir postla yaşamadığından ebnâ-yı cinsiyle fitraten alâkadar olmasından ve onlara mânevî bir fiyat vermeye mecbur olduğundan fitratiyla medeniyet-perverdir.

Menfaat-i şahsiyesine hasr-ı nazar eden, insanlıktan çıkar, masum olmayan câni bir hayvan olur. Bir şey elinden gelmese, hakikî özrü olsa o müstesna!

Altıncı Kelime

Müslümanların hayat-ı içtimaiye-i İslâmiye'deki saadetlerinin anahatı, meşveret-i şer'iyedir.¹ **وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ** âyet-i kerîmesi, şûrâyı esas olarak emrediyor.

¹ “İşleri, aralarında istişareye dayalı olarak yürütülür.” (Şûrâ sûresi, 42/38)

Evet nasılıkî nev-i beşerdeki telâhuk-u efkâr unvanı altında asırlar ve zamanların tarih vasıtâsıyla birbiriyle meşvereti, bütün beşeriyetin terakkiyâtı ve fúnûnunun esası olduğu gibi en büyük kita olan Asya'nın en geri kalmasının bir sebebi, o şûra-yı hakikiyeyi yapmamasıdır.

Asya kıtasının ve istikbalinin keşfâsi ve miftahi, şûradır. Yani nasıl ferdler birbiriyle meşveret eder; tâifeler, kitalar dahi o şûrayı yapmaları lâzım dir ki üç yüz belki dört yüz milyon İslâm'ın ayaklarına konulmuş çeşit çeşit istibdatların kayıtlarını, zincirlerini açacak, dağıtacak, meşveret-i şer'iye ile şe hâmet ve şefkat-i imaniyeden tevellüd eden hürriyet-i şer'iyedir ki o hürriyet-i şer'iye, âdâb-ı şer'iye ile süslenip, garp medeniyet-i sefihânesindeki seyyiâti atmaktır. İmandan gelen hürriyet-i şer'iye, iki esası emreder:

أَنْ لَا يَذَلِّلَ وَلَا يَتَدَلَّ .. مَنْ كَانَ عَبْدًا لِّهُ لَا يَكُونُ عَبْدًا لِّلْعِبَادِ.

أَنْ لَا يَجْعَلَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ.

نَعَمْ: الْحُرِيَّةُ الشَّرْعِيَّةُ عَطِيَّةُ الرَّحْمَنِ.

Yani iman bunu iktiza ediyor ki:

- *Tahakküm ve istibdat ile başkasını tezlil etmemek ve zillete düşür memek ve zalimlere tezellül etmemek.. Allah'a hakikî abd olan, başka lara abd olamaz.*

- *Birbirinizi –Allah'tan başka– kendinize Rab yapmayınız!* Yani Allah'ı tanımayan; her şeye, herkese nisbetine göre bir rubûbiyet tevehhüm eder, başına musallat eder.

Evet: Hürriyet-i şer'iye, Cenab-ı Hakk'ın Rahmân, Rahîm tecelliîsiyle bir ihsanıdır ve imanın bir hâssasıdır.

فَلَيَحِيَا الصِّدْقُ وَلَا عَاشَ الْيَاسُ فَلَيَتُدْمِنُ الْمُحَبَّةُ وَالْتَّقْوَى وَالشُّورِيَّ

وَالْمَلَامُ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُرُى وَالسَّلَامُ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى. أَمِينَ.

Yaşasın sîdk! Ölsün yeis! Muhabbet devam etsin! Şûra kuvvet bulsun! Bütün levüm ve itâb ve nefret, heva ve hevese tâbi olanlara olsun! Selâm ve selâmet hüdâya tâbi olanlar üstüne olsun! Âmîn!..

Şam'da fazla kalmadı. Şarkî Anadolu'da Medresetüz-Zehrâ nâmıyla vücûda getirmek istediği dârûlfünunun küşadı için çalışmak üzere İstanbul'a geldi. Sultan Reşad'ın Rumeli'ye seyahati münasebetiyle Vilâyât-ı Şarkîye nâmına refâkat etti. Yolda şimendiferde iki mektep muallimi ile aralarında bir bahis açılır. Şimendiferde yaptıkları bu mübâhasenin hülâsası, *Hutbe-i Şamiye* adlı eserin zeylinde yazılmıştır. Bir kaç cümlesini aynen alıyoruz:

“Hürriyetin başında, Sultan Reşad'ın Rumeli'ye seyahati münasebetiyle vilâyât-ı şarkîye nâmına ben de refâkat ettim. Şimendiferimizde iki mektepli mütefennin arkadaşla bir mübâhase oldu. Benden suâl ettiler ki: “Hamîyet-i dîniye mi, yoksa hamîyet-i millîye mi daha kuvvetli, daha lâzım?”

O zaman dedim: “*Biz müslümanlar indimizde ve yanımızda din ve milliyet, bizzat müttehittir. İtibarî, zahirî, ârizî bir ayrılık var. Belki din, milliyetin hayatı ve ruhudur. İkisine, birbirinden ayrı ve farklı bakıldığı zaman; hamîyet-i dîniye, avâm ve havassa şâmil oluyor. Hamîyet-i millîye, yüzden birisine –yani menfaat-i şâhsiyesini millete feda edene– has kalır. Öyle ise hukuk-u umumiye içinde hamîyet-i dîniye esas olmalı, hamîyet-i millîye ona hâdim ve kuvvet ve kalesi olmalı.*

Hususan biz şarkılılar, garplılar gibi değiliz. İçimizde, kalblerde hâkim, hiss-i dinîdir. Kader-i ezelî, ekser enbiyâyi şarkta göndermesi işaret ediyor ki: Yalnız hiss-i dinî, şarkı uyandırır, terakkiye sevk eder. Asr-ı sadet ve Tâbiîn bunun bir burhan-ı kat’ısidır.

Ey bu hamîyet-i dîniye ve millîyeden hangisine daha ziyade ehemmiyet vermek lâzım geldiğini soran bu şimendifer denilen medrese-i seyyarede ders arkadaşlarımlı ve şimdi zamanın şimendiferinde istikbal tarafına bizimle beraber giden bütün mektepliler! Size de derim ki:

“Hamîyet-i dîniye ve İslâmiyet millîyeti, Türk ve Arap içinde tamamıyla mezcolmuş ve kâbil-i tefrik olamaz bir hâle gelmiş. Hamîyet-i İslâmiye, en kuvvetli ve metin ve arştan gelmiş bir zincir-i nurânıdır. Kırılmaz ve kopmaz bir urvetü'l-vûskâdr, tahrip edilmez, mağlûp olmaz bir kudsî kaledir.” dediğim vakit, o iki münevver mektep muallimleri bana dediler: “Delilin nedir? Bu büyük dâvâya, büyük bir hüccet ve gayet kuvvetli bir delil lâzım, delil nedir?”

Birden şimendiferimiz tünelden çıktı, biz de başımızı çıkardık, pencere-den baktık; altı yaşına girmemiş bir çocuğu şimendiferin tam geleceği yolun yanında durmuş gördük. O iki muallim arkadaşımı dedim: “İşte bu çocuk lisân-ı hâliyle suâlimize tam cevap veriyor. Benim bedelime o mâsum çocuk,

bu seyyar medresemizde ustadımız olsun. İşte lisân-ı hâli, bu gelecek hakikatider: Bakınız, bu dâbbetü'l-arz, dehşetli hücum ve gürültüsü ve bağırmayıyla ve tünel deliğinden çıkış hücum ettiği dakikada geçeceği yola bir metre yakınılıkta o çocuk duruyor. O dâbbetü'l-arz, tehdidiyle ve hücumunun tâhakkümü ile bağırrarak tehdit ediyor: 'Bana rast gelenlerin vay hâline!' dediği hâlde; o mâsum, yolunda duruyor. Mükemmel bir hürriyet ve harika bir cesaret ve kahramanlıkla, beş para onun tehdidine ehemmiyet vermiyor. Bu dâbbetü'l-arzin hücumunu istihfaf ediyor ve kahramancılığıyla diyor: 'Ey şimendifer! Sen, gök gürültüsü gibi bağırmalı beni korkutamazsan!' Sebat ve metânetinin lisân-ı hâli güya der: 'Ey şimendifer! Sen bir nizamın esirisin. Senin gem'in, dizginin, seni gezdirenen elindedir. Senin, bana tecavüz etmek haddin değil. Beni istibdadın altına alamazsin. Haydi yoluna git, kumandanın izniyle yolundan geç!'

İşte ey bu şimendiferdeki arkadaşlarım ve ellî sene sonra, fenlere çalışan kardeşlerim! Bu mâsum çocuğun yerinde, Rüstem-i İranî veya Herkül-ü Yunanî o acîb kahramanıklarıyla beraber tayy-i zaman ederek o çocuğun yerinde bulunduğu farz ediniz. Onların zamanında şimendifer olmadığı için elbette şimendiferin bir intizam ile hareket ettiğine bir itikatları olmayacağı. Birden tünel deliğinden, başında ateş, nefesi gök gürültüsü gibi gözlerinde elektrik berkleri olduğu hâlde, birden çıkan şimendiferin dehşetli tehdit hücumıyla Rüstem ve Herkül tarafına koşmasına karşı, o iki kahraman ne kadar korkacaklar; ne kadar kaçacaklar; o harika cesaretleriyle bin metreden fazla kaçacaklar. Bakınız, nasıl bu dâbbetü'l-arzin tehdidine karşı hürriyetleri, cereasetleri mahvolur. Kaçmaktan başka çare bulamıyorlar. Çünkü onlar, onun kumandanına ve intizamına itikat etmedikleri için müftî bir merkep zannetmiyorlar; belki gayet müthiş, parçalayıcı, vagon cesâmetinde yirmi arslanı arkasına takmış bir nevi arslan tevehhüm ederler."

Ey kardeşlerim ve ey ellî sene sonra bu sözleri işten arkadaşlarım! İşte altı yaşına girmeyen bu çocuğa, o iki kahramandan ziyade cesaret ve hürriyet ve çok mertebe onların fevkinde bir emniyet ve korkmamak hâletini veren; o masumun kalbinde hakikatin bir çekirdeği olan "şimendiferin intizamına ve dizgini bir kumandanın elinde bulunduğuna ve cereyanı bir intizam altında ve birisi onu kendi hesabıyla gezdirmesine" olan itikadı ve itmînanı ve imanıdır.

Ve o iki kahramanı gayet korkutan ve vicdanlarını vehme esir eden, onların "onun kumandanını bilmemek ve intizamına inanmamak" olan cahilâne itikatsızlıklarıdır.

.....

O iki temsilde, o iki acıp kahramanın pek acıp korku ve telâşlarına ve elemelerine sebep, onların adem-i itikatları ve cehaletleri ve dalâletleri olduğu gibi; Risale-i Nur'un yüzer hüccetlerle isbat ettiği bir hakikati ki, bu risalenin mukaddimesinde bir-iki misali söylenmiş, mesele şudur ki:

Küfür ve dalâlet, bütün kâinatı ehl-i dalâlete binler müthiş düşmanlar tâifeleri ve silsileleri gösteriyor. Kör kuvvet, serseri tesadûf, sağır tabiat elliye, manzume-i şemsiyeden tut, ta kalbdeki verem mikroplarına kadar binler tâife düşmanlar biçare beşere hâcüm ettiplerini ve insanın câmî mahiyeti ve külli istidâdâti ve hadsiz ihtiyacı ve nihayetsiz arzularına karşı mütemadiyen korku, elem, dehşet ve telâş vermesiyle, küfür ve dalâlet bir cehennem zakumu olduğunu ve bu dünyada da sahibini bir cehennem içine koyduğunu; din ve imandan hariç binler fen ve terakkîyât-ı beşeriye o Rüstem ve Herkül'ün kahramanlıklar gibi beş para fayda vermediğini, yalnız iptal-i his nev'inden muvakatene o elîm korkuları hissetmemek için sefahet ve sarhoşlukla şırında ediyor...

İşte, iman ve küfrün muvâzenesi âhirette cennet ve cehennem gibi meyveleri ve neticeleri verdiği gibi, dünyada da imân bir mânevî cenneti temin ve ölümü bir terhis tezkeresine çevirmesini, ve küfür dünyada dahi bir mânevî cehennem ve hakikî saadet-i beşeriyeyi mahvetmesi ve ölümü bir idam-i ebedî mahiyetine getirmesini katî bir his ve şühua istinad eden Risale-i Nur'un yüzer hüccetlerine havale edip kısa kesiyoruz.

Bu temsilin hakikatini görmek isterseniz, başınızı kaldırınız, bu kâinata bakınız. Ne kadar şimendifer misilli balon, otomobil, tayyare, berriye ve bahriye gemiler, karada, denizde havada kudret-i Ezeliyenin nizam ve hikmetle halk ettiği yıldızların kürelerine ve kâinat ecrâmına ve hâdisatın silsilelerine ve müteselsil vakıatlarına bakınız.

Hem âlem-i şehadette ve cismanî kâinatta bunların vücudu gibi, âlem-i ruhanî ve mânevîyâtta kudret-i ezeliyenin daha acıp müteselsil naâzîreleri var olduğunu, aklı bulunan tasdik eder, gözü bulunan çoğunu görebilir.

İşte, kâinat içinde maddî ve mânevî bütün bu silsileler, imânsız ehl-i dalâlete hâcüm ediyor, tehdit ediyor, korku veriyor, kuvve-i mânevîyesini zîr u zeber ediyor.

Ehl-i imana değil tehdit ve korkutmak, belki sevinç ve saadet, ünsiyet ve ümit ve kuvvet veriyor. Çünkü ehl-i iman iman ile görüyor ki, o hadsiz

silsileleri, maddî ve mânevî şimendiferleri, seyyar kâinatları mükemmel intizam ve hikmet dairesinde birer vazifeye sevk eden bir Sâni-i Hakîm onları cağılışıyor. Zerre miktar vazifelerinde şaşırıyorlar, birbirine tecavüz edemiyorlar. Ve kâinattaki kemâlât-ı sanata ve tecelliyyât-ı cemâliyeye mazhar olduklarını görüp kuvve-i mânevîyeyi tamamıyla eline verip, saadet-i ebediyenin bir numunesini iman gösteriyor.

İşte, ehl-i dalâletin imansızlıktan gelen dehşetli elemlerine ve korkularına karşı hiçbir şey, hiçbir fen, hiçbir terakkîyat-ı beşeriye buna karşı bir tesellî veremez, kuvve-i mânevîyeyi temin edemez. Cesareti zîr u zeber olur. Fakat muvakkat gaflet perde çeker, aldatır.

Ehl-i iman, iman cihetyle değil korkmak ve kuvve-i mânevîyesi kırılmak, belki o temsildeki mâsum çocuk gibi, fevkâlâde bir kuvvet-i mânevîye ve bir metanetle ve imandaki hakikatle onlara bakıyor. Bir Sâni-i Hakîm'in hikmet dairesinde tedbir ve iradesini müşahede eder, evham ve korkulardan kurtulur. "Sâni-i Hakîmin emri ve izni olmadan bu seyyar kâinatlar hareket edemezler, ilişsèmezler" deyip anlar. Kemal-i emniyetle, hayat-ı dünyeviyesinde de derecesine göre saadete mazhar olur.

Kimin kalbinde imandan ve din-i haktan gelen bu hakikat çekirdeği vicdanında bulunmazsa ve nokta-yı istinadı olmazsa, bilbedahe, temsildeki Rüstem ve Herkül'ün cesaretleri ve kahramanlıklarını kırıldığı gibi, onun cesareti ve kuvve-i mânevîyesi muzmahil olur ve vicdanı tefesûh eder. Ve kâinatın hadisatına esir olur. Herşeye karşı korkak bir dilenci hüküme düşer. İmanın bu sîrr-ı hakikatini ve dalâletin de bu dehşetli şekavet-i dünyeviyesini Risale-i Nur üzerinden kat'î hüccetlerle isbat ettiğine binaen, bu pek uzun hakikati kısa kesiyoruz.

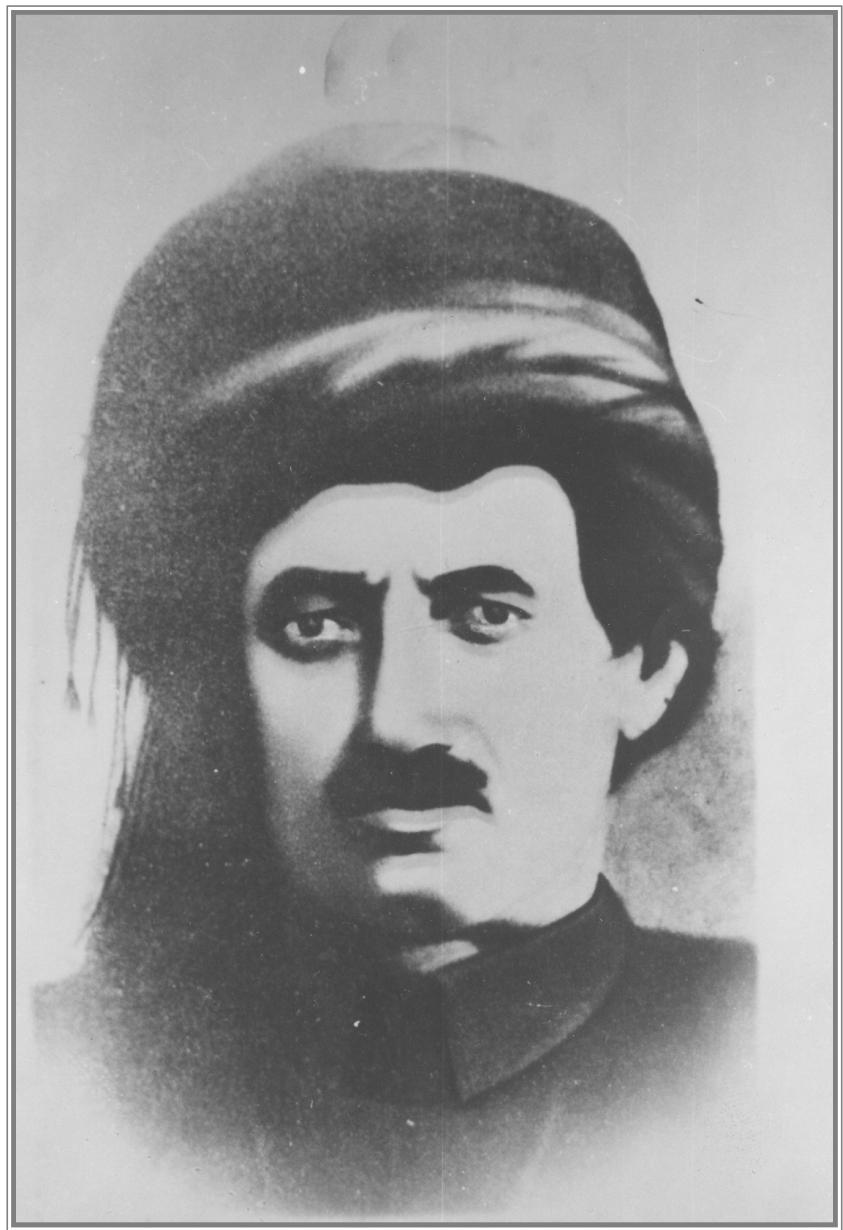
Acaba en ziyade kuvve-i mânevîyeye ve teselliye ve metanete ihtiyacını hissetmiş bu asırdaki beşer, bu zamanda o kuvve-i mânevîyeyi ve teselliyi ve saadeti temin eden ve İslâmîyet ve imandaki nokta-yı istinad olan hakâîk-i imaniyeyi bırakıp, garplılaşmak unvanıyla, İslâmîyet milliyetinden istifade yerine, bütün bütün kuvve-i mânevîyeyi kırıp ve teselliyi mahveden ve metanetini kırın dalâlet ve sefahete ve yalancı politika ve siyasete dayanmak, ne kadar maslahat-ı beşeriyyeden ve menfaat-i insaniyeden uzak bir hareket olduğunu, pek yakın bir zamanda intibaha gelmiş, başta İslâm olarak, beşer hissedelecek. Dünyanın ömrü kalmışsa Kur'an'ın hakâikine yapışacak.

O vakit Kosova'da, büyük bir İslâm dârülfünunun tesisine teşebbüs edilmişti. Orada hem İttihadçılara, hem Sultan Reşad'a der ki: "Şark, böyle bir dârülfünuna daha ziyade muhtaç ve âlem-i İslâm'ın merkezi hükmündedir." Bunun üzerine şarkta bir dârülfünun açılacağını vaad ederler. Bilâhare Balkan Harbi çıkışıyla, o medrese yeri yani Kosova istilâ edilir. Bunun üzere müracaatla Kosova'daki dârülfünün için tahsis edilen on dokuz bin altın liranın şark dârülfünunu için verilmesini talep eder, bu talebi kabul edilir.

Bediüzzaman tekrar Van'a hareket eder. Van Gölü kenarındaki Artemit'te (Edremit) o dârülfünunun temeli atılır. Fakat ne çare ki Harb-i Umumi'nin zuhuruyla, teşebbüs geri kalır. Zaten o kış Molla Said, talebelerine: "Hazır olunuz, büyük bir musibet ve felâket bize yaklaşıyor!" diye haber vermiştir.

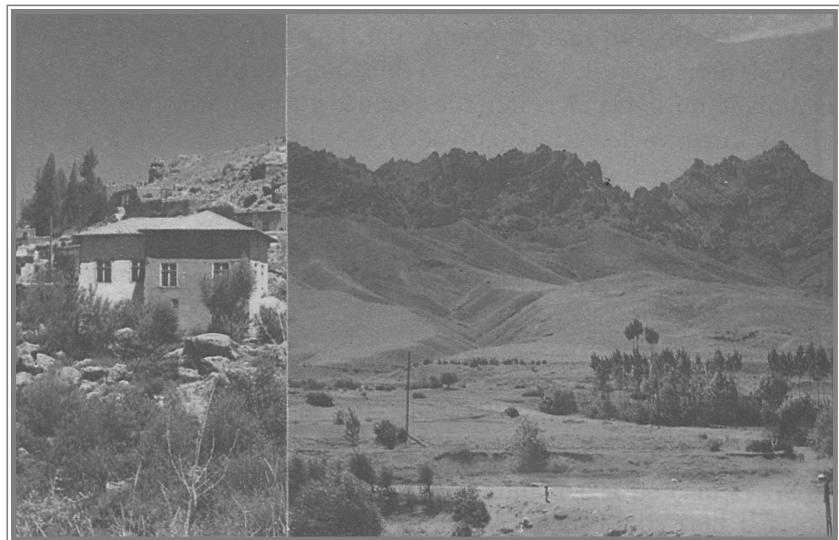

Üstad Bediuzzaman Hazretleri Birinci Cihan Harbi'nin sonlarında

*Üstad Bediüzzaman Said Nursî'nin temelini attığı
Dârulfünun'un yeri*

*Bediüzzaman Hazretleri'nin Van'daki hayatı ait Çoravanis
Köyü'ndeki medresenin yanından Erek Dağı'nın görünüşü*

Bediüzzaman Said Nursî'nin gönüllü alay kumandanı olarak vatan ve millete fedakârâne hizmetleri

Bediüzzaman Kafkas Cephesi'nde Enver Paşa ve firma kumandanının hayranlıkla takdir ettikleri hizmet-i cihadiyeyi yaptıktan sonra, Rus kuvvetlerinin ilerlemesinden dolayı Van'a çekildi. Van'ın tahliyesi ve Rusların hücumu sırasında, bir kısım talebeleriyle Van kaleşinde şehid oluncaya kadar müdafaya katî karar verdikleri hâlde, geri çekilen Van valisi Cevdet Bey'in israrıyla, Vastan kasabasına çekildi. Vali, kaymakam, ahalî ve asker Bitlis tarafına çekilirken, bir alay Kazak süvarisi Vastan üzerine hücum etmişti. Molla Said, Van'dan kaçan ahalinin mal ve çoluk-çocuklarının düşman eline geçmemesi için otuz-kırk kadar kaçamamış asker ve bir kısım talebeleriyle o Kazaklara karşı koymuş ve hepsinin kurtulmasını sağlamıştır. Hattâ hücum eden Kazaklara dehşet vermek için, geceleyin onların üstündeki yüksek bir tepeye hücum tarzında çıkıyor, güya büyük bir imdat kuvveti gelmiş zannettirerek, Kazakları oyalayıp ilerletmiyordu. Böylelikle, Vastan'ın Rus istilâsına kurtulmasına sebep olmuştur.

O muharebe zamanlarında sipere döndüğü vakit, kıymettar talebesi Molla Habib ile “İşârâtü'l-îcâz” namındaki tefsirini telif ediyordu. Bazen avci hatında, bazen at üzerinde, bazen de sipere girdikleri zaman; kendisi söylüyor, Molla Habib de yazıyordu. “İşârâtü'l-îcâz”ın büyük bir kısmı bu vaziyette telif edilmiştir.^{1(Hâsiye)} Bu harika tefsirin başındaki “İfade-i Meram”ı tefsir hakkında bir derece mâmûmat vermesi itibarıyla aynen dercediyoruz.

1 (Hâsiye) **Tenbih:** Bu “İşârâtü'l-îcâz” tefsiri, eski harb-i umumînin birinci senesinde, cephe-i harpte, me’hâzîsî olarak, kitap mevcut olmadığı hâlde telif edilmiştir. Harp zamanının zaruretinden başka, dört sebebe binaen gayet muhtasar ve içazlı bir tarzda yazılmış; “Fatîha” ve nîsf-i evvel daha mücîmel, daha muhtasar kalmıştır.

Evvelâ: O zaman, izaha müsaade etmiyordu. Eski Said, içazlı ve kısa tâbiratla ifade-i meram ediyordu.

Sâniyen: Gayet zeki olan kendi talebelerinin derece-i fehimlerini düşünüyordu, başkaların anıtlamalarını düşünmüyordu.

Sâlisen: Eski Said, en dakik ve en ince olan nazm-ı Kur’ân’dâ içazlı olan i’câzi beyan ettiği için, kısa ve ince düşmüştür. Fakat şimdi ise Yeni Said nazariyla mütalââ ettim. Elhak, Eski Said’in bütün hatiatıyla beraber, şu tefsirdeki tetkikât-ı ilmiyesi, onun bir şaheseridir.

İfade-i Meram

Kur'ân-ı Azîmüssâن; bütün zamanlarda gelip geçen nev-i beşerin tabakalarına, milletlerine, fertlerine hitaben, Arş-ı Âlâ'dan îrad edilen ilâhî ve şümüllü bir nutuk ve umumî ve rabbânî bir hitabe olduğu gibi bilinmesi bir ferdin veya küçük bir cemaatin iktidarından hariç olan, bilhassa bu zamanda, dün-ya maddiyâtına ait pek çok fenleri, ilimleri câmîdir.

Bu itibarla; zamanca, mekânca, ihtisasça, daire-i ihatası pek dar olan bir ferdin fehminden, karîhasından çıkan bir tefsir, bihakkın Kur'ân-ı Azîmüssâ'n'a tefsir olamaz... Çünkü Kur'ân'ın hitabına muhatap olan milletlerin, insanların ahvâl-i ruhiyelerine, maddiyâtına ve câmî bulunduğu ince fenlere, ilimlere bir fert vâkif ve sahib-i ihtisas olamaz ki ona göre bir tefsir yapabilsin. Maahâzâ; bir ferdin mesleği, meşrebi, taassuptan hâli olamaz ki hakâik-i Kur'-âniye'yi görsün, bîtarafâne beyan etsin. Maahâzâ ferdin fehminden çıkan bir dâvâ, kendisine has olup, başkası o dâvâının kabulüne davet edilemez. Meğer ki bir nevi icmâîn tasdikine mazhar ola.

Binaenaleyh, Kur'ân'ın ince manalarının ve tefsirlerde dağınık bir sûrette bulunan mehâsininin ve zamanın tecrübeyle fennin keşfi sayesinde tecelli eden hakikatlerinin tesbitiyle, her biri birkaç fende mütehassis olmak üzere, muhakkikîn-i ulemâdan yüksek bir heyetin tetkikâtıyla, tâhrikatıyla bir tefsirin yapılması lazımdır. Nitekim kanunî hükümlerin tanzim ve ittirâdi, bir ferdin fîkrinden değil, yüksek bir heyetin nazar-ı dikkat ve tetkikâtından geçmesi lazımdır ki umumî bir emniyeti ve cumhur-u nâsın itimadını kazanmak üzere

Yazıldığı vakit daima şehid olmaya hazırlandığı için, hâlis bir niyet ile ve belâgatın kanunlarına ve ulûm-u Arabîye'nin düsturlarına tatbik ederek yazdığını için hiçbirini cerh edemedim. Belki Cenâb-ı Hak, bu eseri ona keffâret-i zünüb yapacak ve bu tefsiri tam anlayacak adamları da yetiştirecek, inşâallah! Eğer Birinci Harbi Umumî gibi mânilер olmasayı, tefsirin şu birinci cildi, i'câz vûcûhundan olan i'câz-ı nazmîyi beyan ettiği gibi, diğer cüzler ve mektuplar da müteferrik tefsir hakikatlerini içine alsaydı, Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'a güzel bir tefsir-i câmî olurdu. Belki inşâallah, şu cüz-ü tefsir yüz otuz adet "Sözler" ve "Mektubat" risaleleriyle beraber me'haz olursa, ileride bahtiyar bir heyet öyle bir tefsir-i Kur'ân yazsın, inşâallah!

Said Nursî

Hem, İstanbul'da Fetva Emini Ali Riza Efendi, çok zaman bu tefsiri mütâlaa ile yanına gelen dostlarına müteaddit defalar: "Bu İşârâtü'l-îcâz, bin tefsir kuvvetinde ve kıymetinde dir!" diye yemin ederek ilân ediyordu.

Şark ulemâsı, Şam ve Bağdad'da büyük âlimler: "İşârâtü'l-îcâz gayet harika ve emsâlsiz bir tefsirdir." diye istihsan etmişlerdir.

millete karşı bir kefalet-i zımnîye husule gelsin ve icma-ı ümmet, hücceti elde edebilsin.

Evet, Kur'ân-ı Azîmûşşân'ın müfessiri, yüksek bir deha sahibi ve nâfiz bir içtihada mâlik ve bir velâyet-i kâmileyi hâiz bir zat olmalıdır. Bilhassa bu zamanda bu şartlar, ancak yüksek bir azîm bir heyetin tesanüdüyle telâhuk-u efkârından ve ruhlarının tenasübüyle birbirine yardım etmekten ve hürriyet-i fikirle taassuptan âzâde olmakla tam ihlâslarından doğan dâhî bir şahs-ı mânenvîde bulunur; ve o şahs-ı mânenvî, Kur'ân'ı tefsir edebilir. Çünkü "Cüzde bulunmayan, külde bulunur." kaidesine binaen, her fertte bulunmayan bu gibi şartlar, heyette bulunur. Böyle bir heyetin zuhurunu çoktan beri bekliyorken, hiss-i kable'l-vuku kâbilinden, memleketi yıkıp yakacak büyük bir zelzelenin arifesinde bulunduğumuz zihne geldi.^{1(Hâsiye-1)}

"Bir şey tamamıyla elde edilmediği takdirde tamamıyla terk etmek caiz değildir." kaidesine binaen, acz ve kusurumla beraber, Kur'ân'ın bazı hakikatleriyle, nazmındaki i'câzına dair bazı işaretleri tek başıma kaydetmeye başladım. Fakat Birinci Harb-i Umumî'nin patlamasıyla Erzurum'un, Pasinler'in dağlarına ve derelerine düştük. O kiyâmetlerde, o dağ ve tepelerde fırsat buldukça, kalbime gelenleri birbirine uymayan ibarelerle o dehşetli ve muhtelif hâllerde yazıyorum. O zamanlarda, o gibi yerlerde müracaat edilecek tefsirlerin, kitapların bulunması mümkün olmadığından; yazdıklarım, yalnız sünûhât-ı kalbiyemden ibaret kaldı. Şu sünûhâtım eğer tefsirlere muvâfık ise, nurun alâ nur; şayet muhalif cihetleri varsa, benim kusurlarima atfedilebilir.

Evet, tashihe muhtaç yerleri vardır; fakat hatt-ı harpte, büyük bir ihlâsla, şehidler arasında yazılıp giydirilen o yırtık ibarelerin tebdiline -şehidlerin kan ve elbiselerinin tebdiline cevaz verilmediği gibi- cevaz veremedim ve kalbim razı olmadı, şimdi de razı değildir. Çünkü hakikat-i ihlâs ile baktım, tashih yerini bulamadım. Demek, sünûhât-ı Kur'âniye olduğundan i'câz-ı Kur'âniye onu yanlışlardan himaye etmiş.

Maahâzâ, kaleme aldığım şu *Îşârâtü'l-Îcâz* adlı eserimi, hakikî bir tefsir niyetiyle yapmadım. Ancak ulemâ-yı İslâmdan ehl-i tahkîkin takdirlerine mazhar olduğu takdirde, uzak bir istikbalde yapılacak yüksek bir tefsire bir

¹ (Hâsiye-1) Evet Van'da, Horhor Medresemizin damında, esnâ-yı derste büyük bir zelzelenin gelmekte olduğunu söyledi. Hakikaten söylediğî gibi az bir zaman sonra Harb-i Umumî başladı.

örnek ve bir me’hzaz olmak üzere, o zamanların insanlarına bir yâdigâr mak-sadiyla yaptım.

O muharebede yirmi talebe kadar kıymettar ve “İşârâtü'l-İ'câz” tefsirinin kâtibi olan Molla Habib, İran cephesinde kumandan Halil Paşa ile mühim bir muhabere vazifesini temin ettikten sonra Vastan’dâ şehid düşer.

O muharebeler esnasında, Ermeni fedaileri bazı yerlerde çoluk çocuğu kesiyorlardı. Buna karşı Ermenilerin çocukları da bazen öldürülüyordu. Bediüzzaman’ın bulunduğu nahiyeeye binlerle Ermeni çocuğu toplanmıştı. Molla Said askerlere: “Bunlara ilışmeyiniz!” diye emretti. Daha sonra bu Ermeni çoluk çocuğunu serbest bıraktı; onlar da, Ruslar’ın içerisindeki ailelerinin yanına döndüler. Bu hareket Ermeniler için büyük bir ibret dersi olup, müslümanların ahlâkına hayran kalmışlardı. Bu hâdise üzerine, Ruslar bizi istilâ ettiklerinde, fedai komitelerin reisleri müslüman çoluk-çocuğunu kesmek âdetini bırakıp, “Madem Molla Said bizim çoluk-çocuklarımıza kesmedi, bize teslim etti; biz de bundan sonra müslümanların çocuklarını kesmeyeceğiz.” diye ahdettiler. Molla Said, bu sûretle o havâlideki binlerle masumların felâketten kurtulmasını temin etmiş oldu.

Bir müddet sonra Ruslar, Van ve Muş tarafını istilâ edip, üç firka ile Bitlis’ e hücum ettiği sırada, Bitlis Valisi Memduh Bey ile Kel Ali, Bediüzzaman'a: “Elimizde bir tabur asker ve iki bin kadar gönüllünüz var; biz geri çekilmeye mecburuz.” dediler.

Bediüzzaman onlara: “Etraftan kaçip gelen ahalinin ve hem de Bitlis halkın malları, çoluk ve çocukları düşman eline düşecek; biz mahvoluncaya kadar dört-beş gün mukavemete mecburuz.” demesi üzerine onlar:

“Muş’un sukat etmesi dolayısıyla otuz topumuzu askerler bu tarafa kaçırma çalıyorlar. Eğer sen, o otuz topu gönüllülerinle ele geçirebilirsen, birkaç gün o toplarla mukâbele ederiz ve ahali de kurtulur.” dediler.

Bediüzzaman: “Öyle ise ben, ya ölüüm veya o topları getiririm.” diyerek üç yüz gönüllünün başına geçti.

Geceleyin, Nurşin tarafına, topların getirildiği cihete gitti. Topları takib eden bir alay Rus Kazakı’na kendi muhbirleri: “Bitlis’i müdafaa eden gönüllü kumandanı üç bin adamla ve dağdaki meşhur Musa Bey bin kişi ile topları kurtarmaya geliyorlar.” diyerek pek ziyade mübalâğa ile ihbar etmeleri üzerine, Kazak kumandanı korkmuş, ilerleyememişti. Bediüzzaman da, beraberindeki

uç yüz gönüllüyü rast geldikleri toplara birer ikişer taksim edip Bitlis'e gönderecek; kendisi ise ilerleyerek topları birer birer kurtarıp, en son topu da üç arkadaşıyla birlikte ele geçirir. Bu şekilde, otuz topun Bitlis'e gelmesini temin eder. O toplarla üç-dört gün asker ve gönüllüler düşmana mukabele edip, bütün ahalide ve cihâzât ve mallar kurtulur.

Bediüzzaman, o harpte gönüllülere cesaret vermek için sipere girmeyerek avcı hattında dolaşırırdı. Avcı hattında en ilerde atını sağa sola koştururken, birden hatırlına gelir ve ruhuna ilışır ki: "Şu anda şehid olsam; bu vaziyetim, yani en ilerde göze çarpan şu hâlim, sakın mertebe-i şehadetin bir esası olan ihlâsimâa zarar vermesin, bir hodfürûşluk manası olmasın." diyerek, birden atını döndürür ve arkadaşlarının yanına gelir.^{1(Hâsiye)}

Avcı hattında dolaşırken vücutduna dört gülle isabet etmiş, fakat geri çekilmemiş ve gönüllülerin cesareti kırılmaması için sipere dahi girmemiştir. Hattâ bunu işten vali Memduh Bey ve kumandan Kel Ali, "Aman geri çekilsin!" diye haber gönderdikleri zaman, demiş:

"Bu kâfirlerin güllesi beni öldürmeyecek!.."

Hakikaten üç gülle, ölecek yerine isabet ettiği hâlde; biri hançerini, diğeri tütün tabakasını delip geçmiş ve kendisine bir zarar vermemiştir.

Geceleyin vali ve kumandan Kel Ali ve ahalide kurtulduktan, gönüllüler ve askerler çekildikten sonra; bir kısmı fedakâr talebeleriyle Bitlis'te bakiye kalan bir kısmı bîcâreler için, kendilerini feda etmek fikriyle kaçmazlar. Sabahleyin düşmanın bir taburu ile müsademe ederler, arkadaşlarının çoğu şahid olur. Hattâ yeğeni ve fedakâr bir talebesi olan Ubeyd dahi kendi bedeline şahid düştükten sonra düşmanın üç sıra askerini yararak geçip, hayatı kalan üç

¹ (Hâsiye) İşte, muharebenin şiddetli anında, hayat-memâmat meselesi vakitinde "Benim zâhiren kahramanlık gibi görünen bu vaziyetim hakikî ihlasa aykırı olmasın!?" diye düşünmesi kemalât-ı insâniyenin bir misâlidir, denilebilir. Meydan-ı harpte, düşman karşısında, gülleler içerisinde; talebelerine cesaret vermek için en elzem bir kahramanlığı ifâ göstermek emeliyle avcı hattında atını sağa sola döndürürken, bu sûretle cesaret-i imaniye ve şehâmet-i İslâmiye'yi en âlâ bir derecede bir kumandan manasıyla ifâ ederken, ruhunda ve niyetinde en âlı ve safi bir mertebe-i kemal olan sîrr-i ihlasi kaçırılmamayı ehemmiyetle düşünmesi ve dikkat kesilmesi; onun zâhiren takdire şâyan hizmet-i diniyesi, fedakârâne mücahedesî kadar, belki daha ziyade, ruhunun kemaline de delalet eder.

İste Molla Said bütün hayatının şehadetiyle gerçek beyne'l-İslâm "Bediüzzaman", "Sâhibüzzaman", "Fâhrûddeveran", "Fatînûlas" unvanıyla yâdedilmiş, fakat bu hiçbir zaman hakikatsiz ve bir sözden ibaret değildir. Risale-i Nur ile yaptığı muazzam hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'si ve teşkil ettiği hamîyet-i dîniye ile serfîraz milyonlar fedakâr talebelerin kudsî şâhs-ı manevîsi, bir şâhid-i sadık ve bir delil-i kâtîdir.

talebesiyle pek acip bir sûrette su üzerinde bulunan bir sütreye girer. Hem yaralı, hem ayağı kırık bir hâlde; otuz üç saat su ve çamur içinde kalır. Tüfek ellerinde, o vaziyet-i müdhişe içinde, üst kattaki odada düşman askeri ve zâbitleri bulunduğu hâlde, kemal-i istirahat-i kalble ve ahalinin kurtulmasının sevinciyle sürur içinde, beraberindeki arkadaşlarına teselli vererek der:

“Karşımıza ne vakit çoklukla düşman askerleri gelirse; o vakit silâhlarımızı kullanacağız, kendimizi ucuza satmayacağız, bir-iki düşmana kurşun atmaya-cağız...”

Latîf bir inâyet-i ilâhiyedir ki; otuz üç saat, onlar Rus askerlerini gördükleri ve Ruslar da onları aradıkları hâlde bulamadılar. Bu esnada Bediüzzaman, talebeleri olan gönüllü fedailere hitaben:

“Arkadaşlar! Durmayın... Sizlere hakkımı helâl ettim, beni bırakınız, siz kendinizi kurtarmaya çalışınız.” demesi üzerine, fedakâr ve kahraman talebeler:

“Sizi bu hâlde bırakıp gidemeyiz; şehid olursak, yine hizmetinizde olsun.” deyip kalırlar. Sonra Ruslar esir edip; Van, Celfa, Tiflis, Kiloğrif, Kosturma'ya sevkederler.

Ermeni fedaileri meşhurdur; hattâ öyle rivayet ederler ki: “Fedailerin yüzleri, kızarmış kömür üstüne tutulup gözleri patlama derecesine gelse dahi, yine sır vermezler.” İşte Ruslar o zaman diyorlardı ki: “Bediüzzaman’ın gönüllüler, Ermeni fedailерinin fevkindedir! Bunun içindir ki, bizim Kazaklarımızı imhada fazla muvaffak olmuşlardır.”

Bediüzzaman’ı üserâ kampina götürürler. Burada şu şekilde şâyân-ı takdir bir hâdise cereyan eder. Şöyleden ki:

Bir gün Rus Başkumandanı esirleri teftişe gelir. Teftiş esnasında, Bediüzzaman kumandana selâm vermez ve yerinden kalkmaz. Kumandan kızar, belki tanımamıştır diyerek tekrar önünden geçtiği zaman yine yerinden kalkmayıncı, kumandan tercüman vasıtasyyla der:

“*Beni herhâlde tanımadılar?*”

Bediüzzaman:

“*Tanıyorum, Nikola Nikolaviç’tir.*”

Kumandan:

“*Şu hâlde Rus ordusuna, dolayısıyla Rus Çarına hakaret ediyorlar.*”

Bediüzzaman:

“Hakaret etmedim. Ben bir müslüman âlimiyim. İmanlı bir kimse, Cenab-ı Hakkı tanımayan bir adamdan üstündür. Binaenaleyh ben sana kıyam etmem!” der.

Bunun üzerine Bediüzzaman divan-ı harbe verilir. Birkaç zâbit arkadaşı, hemen özür dileyerek vahîm neticenin önlenmesine çalışmasını istirham ederler.

Fakat Bediüzzaman:

“Bunların idam kararı, benim ebedî âleme seyahat etmem için bir pasaport hükmündedir, deyip kemal-i izzet ve şecâatle hiç ehemmiyet vermez.”

Nihayet idamına karar verilir. Hüküm infaz edileceği vakit, namaz kılmak için müsaade ister; vazife-i diniyesini ifadan sonra, atılacak kurşunlara göğsünügereceğini beyan eder. Tam bu esnada, namazını eda ederken, Rus kumandanı gelerek, Bediüzzaman'dan özür dileyip:

“O hareketinizin, mukaddesatiniza olan bağlılıktan ileri geldiğine kanaat getirdim, rica ederim, beni affediniz.” diyerek verilen idam hükümünyü geri alındır.

Bediüzzaman, iki buçuk sene kadar Sibirya taraflarında esarette kalır. Bütün hayatını, fîsebilillâh Kur'ân'a, İslâmîyet'e, sünnet-i seniyyenin ihyasına hasr ve vakfeden bu fedakâr-ı İslâm, buralarda da katiyen boş durmaz. İçerisinde bulunduğu muhiti tenvir ve irşad için çalışır. Bu müddet içinde kendisiyle beraber esarette bulunan zâbitlere dersler veriyordu. Bir gün, doksan zâbit arkadasına ders verdiği sırada, bir Rus kumandanı gelir. “Siyasi ders veriyor” diye dersine mâni olursa da, faaliyetinin dinî, ilmî, içtimaî olduğunu öğrenince serbest bırakır.

Nihayet esaretten firar ile kurtulup; Petersburg ve Varşova'ya gelmeye muvaffak olur. Bilâhare Viyana tarîkiyle 1334 senesinde İstanbul'a teşrif eder.

Harb-i Umumîde gönüllü alay kumandanı olan Bediüzzaman Said Nursî, bu esaret hayatını bir eserinde^{1(Hâsiye)} şöyle anlatıyor:

¹ (Hâsiye) Bu esaretten hayli zaman geçtikten sonra, Barla'ya bir esir gibi gönderilen Üstad, eski macera-yı hayatından bir kısmını da “Yirmi Altıncı Lem'anın On Üç Ricası” olarak kaleme almıştır. Merak edenler o risaleye müracaat edebilirler.

دویچه نورم و می - ۱۹۰۹

Offener Befehl

Nr. 63

ОТКРИТЬ ЛИСТЬ

N°

آچق امر

نورم

- ۷۲ -

számú

Nyilt paranes

für Herrn... } said circa ... ölüme { für részre
zu Posten... }

Ступеней чину,

Truppenteil...)

Csapatteil...)

Отъ ход воиню.)

на часту.

Staatsangehö-

rigkeit ...)

Honosság ...)

Невласті ...)

Reist von ...)

Utazik ...)

Начало една ...)

nach.)

از ...)

Zweck der Reise)

Az utazás célja)

Провод на въл ...)

и т.в.)

Osmanlı

sofia

istanbul

esareteden avdet

میراث از ۱۹۰۹ تاریخ من سفر کرد از آنکه

لارنکا

طرقبن

ملشون

بـ آچق امر) ۱۷ می ۱۹۰۹ تاریخ من سفر کرد از آنکه

لارنکا

طرقبن

Dieser Ausweis - offene Befehl - ist nur gültig im Zusammenhang mit

ausgestellt von

ÖN YÜZÜ

İsmi : Said Mirza Efendi

Rütbesi : Fahrî Kaymakam

Kitası : Gönülli Kürt Süvari Alayı

Tâbiiyeti : Osmanlı

Seyahat mebdei : Sofya

Gideceği mahal : İstanbul (Dersaadet)

Sebeb-i seyahat : Esaretten avdet 17 Haziran 1918

Bediüzzaman'ın Rusya esaretinden firar edip Almanya yolu ile Sofya'ya geldiği zaman, Sofya Ateşemiliterliği tarafından verilen pasaportudur

Das Einverständnis zur Benutzung des Balkanzuges* wird ~~hiermit erteilt~~ erteilt.

* A Balkánvonat használatára való beleegyezés nem adalik meg** megadatik

„За съдъл**) разрешение за използване на Балканския влакъ.

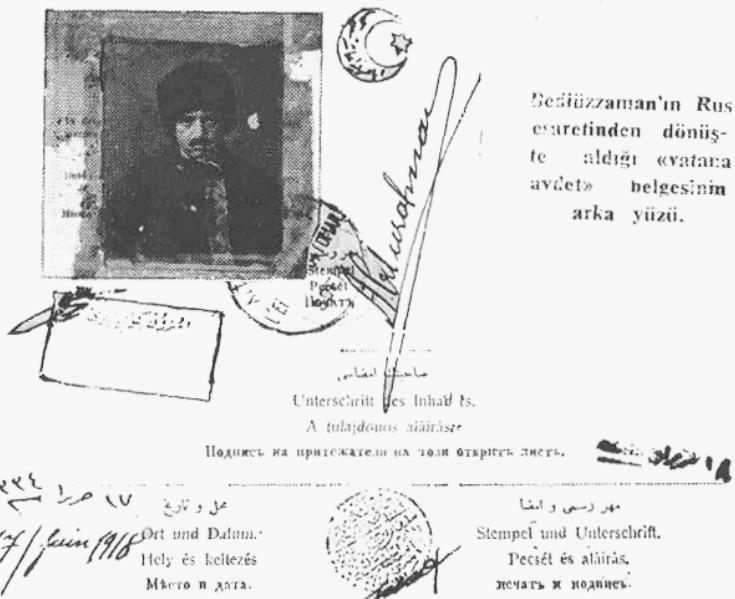
**)

اجرت اردو ادارہ، حسابہ کمیٹیک - پیغمبر اور جقدار میں۔

Die Fahrkosten sind zu Ihnen der Heeresverwaltung Stunden sind bar zu zahlen**).

zendük — megfizetemek).

(Приема на използването като и разрешението за багажа съм на кредит и остават във военно управление трябва да се заплати отъ ватника**).

Bediuzzaman'ın Rus esaretinden dönüste aldığı «vatanı avdet» belgesinin arka yüzü.

عل و تاریخ
17/ Jun 1918 Ort und Datum:
Hely és keltezés
Місто и дата.

میر رسی و لاما
Stempel und Unterschrift.
Pecsét és aláírás.
иметь и подпись.

(*) بالان و مدنی سایت ایگون و چنی مساعدة ک اعلان نامه ایکن متصدر در (**) آن ایگان پر کار چنکار.

- *) Die endgültige Genehmigung zur Benutzung des Balkanzuges ist den hierfür zuständigen Dienststellen vorbehalten.
- **) Nicht Zutreffendes ist zu durchstreichen.
- **) Nicht meigefieloirtende:
- **) آن ایگان پر کار چنکار نهاده نمایند.

طبله نامه ملائمه

Bediuzzaman'ın Rus esaretinden dönüste aldığı
“Vatanı Avdet” belgesinin arka yüzü

Yirmi Altıncı Lem'anın Dokuzuncu Ricası'ndan Bir Kısım

Harb-i Umumî'de esaretle, Rusya'nın şarkı şimalısinden, çok uzak olan Kosturma vilâyetinde bulunuyordum. Orada Tatarların küçük bir câmii, meşhur Volga Nehri'nin kenarında bulunuyordu. Oradaki arkadaşlarım olan esir zâbitler içinde sıkılıyordum. Yalnızlık istedim; dışında izinsiz gezemiyordum. Tatar mahallesi, kefâletle beni o Volga Nehri'nin kenarındaki küçük câmiye aldılar.

Ben yalnız olarak câmide yatıyordu. Bahar da yakın. O şimal kıtasının pek çok uzun gecelerinde çok uyanık kalmışdım. O karanlık gecelerde ve karanlıklı gurbette, Volga Nehri'nin hazîn şırıltıları ve yağmurun rikkatlı şıplıtları ve rüzgârin fırkatlı esmesi, beni derin gaflet uykusundan muvakkaten uyandırdı. Gerci daha kendimi ihtiyar bilmiyordum, fakat Harb-i Umumî'yi gören ihtiyardır. *جِئْنَمْ يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيَّا*¹ sırrına mazhar olarak, öyle günlerdir ki; çocukları ihtiyarlarındırıldığı cihetle, kırk yaşında iken, kendimi seksen yaşında bir vaziyette buldum. O karanlıklı uzun gece ve hazîn gurbet ve hazîn vaziyet içinde hayattan ve vatandan bir me'yûsiyet geldi. Aczime, yalnızlığımı baktım, ümidi kesildi. O hâlette iken Kur'ân-ı Hakîm'den imdad geldi; dilim *حَسْبَنَا اللَّهُ وَنَعْمَ الْوَكِيلُ*² dedi, kalbim de ağlayarak dedi:

غَرِيبَنِمْ بِيكَسْمْ ضَعِيفَمْ نَائِنَمْ الْأَمَانُ گُويَمْ

عَفْوُ جُوَيَمْ مَدْ خَوَاهَمْ زِدْرَكَاهَتْ إِلهِي³

Rûhum dahi vatanımdaki eski dostları düşünüp o gurbette vefatımı tâhayyül ederek, Niyazi-i Mîsrî gibi dedim:

Dünya gamından geçip,
Yokluğa kanat açıp,
Şevk ile her dem uçup,
Çağırırim dost, dost!⁴ diye, dostları arıyordu.

¹ “Dehşetinden çocukların birden ak sağlı ihtiyarlara çevirecek o gün...” (Muzzemmil sûresi, 73/17)

² “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmrân sûresi, 3/173).

³ Garibim, kimsesizim, zayıfım, gücsüzüm, imdât derim. Dergâhından affını, yardımını dilerim, ey Allah'ım!

⁴ Niyazi Mîsrî, *Dîvân* s.169 (157. şiir, 11. beyit)

Her ne ise... O hüzünlü, rikkatlı, firkatlı uzun gurbet gecesinde, dergâh-ı ilâhîde zaaf u aczim o kadar büyük bir şefaatçı ve vesile oldu ki, şimdi de hayretteyim. Çünkü birkaç gün sonra, gayet hilâf-ı me'mûl bir sûrette, yayan gidilse bir senelik mesafede, tek başımla Rusça bilmemişim hâlde firar ettim. Zaaf u aczime binâen gelen inâyet-i ilâhiye ile hârika bir sûrette kurtuldum. Tâ Varşova ve Avusturya'ya uğrayarak İstanbul'a kadar geldim ki, bu sûrette kolaylıkla kurtulmak pek hârika olmuştu. Rusça bilen en cesur ve en kurnaz adamların muvaffak olamadıkları, çok teshîlât ve çok kolaylıkla, o uzun firarî seyahati bitirdim.

Fakat o Volga Nehri kenarındaki câmideki mezkûr gecenin vaziyeti bana bu kararı verdirmişi ki; "Bakîyye-i ömrümü mağaralarda geçireceğim. Bu insanların hayat-ı içtimâîyesine karışmak artık yeter. Madem sonunda yalnız kabre gideceğim; yalnızlığa alışmak için, şimdiden yalnızlığı ihtiyar edeceğim.", demiştim.

Fakat, maatteessüf, İstanbul'daki ciddî ve çok ahbap ve İstanbul'un şâşalı hayat-ı dünyeviyesi, hususan haddimden çok fazla bana teveccüh eden şân ü şeref gibi neticesiz şeyler, o kararımı muvakkaten bana unutturdular. Güyü o gurbet gecesi, hayatımın gözünde nurlu siyahaklıtı. Ve İstanbul'un beyaz şâşalı gündüzü, o hayat gözümün nursuz beyazı idi ki, ileriyi göremedi, yine yattı. Tâ iki sene sonra Gavs-ı Geylânî, *Fethu'r-Rabbânî* kitabıyla tekrar gözümü açtırdı.

İstanbul'u tekrar şerefleştirmesi, ehl-i ilmi ve halkı çok fazla memnun ve mesrur etti. Kendisine haber verilmeden, Meşîhat dairesindeki Dârû'l-Hikmet-i'l-İslâmiye âzâlığına tâyin olundu. Dârû'l-Hikmet, o zaman, Mehmed Akif, İzmirli İsmail Hakkı, Elmalılı Hamdi gibi İslâm âlimlerinden mürekkep bir İslâm akademisi mahiyetinde idi.

Çok zeki, kahraman ve gayûr bir âlim olan veled-i mânevîsi ve birader-zadesi Abdurrahman (*rahîmetullahî aleyhî*) şöyle anlatıyor:

"1334 senesinde esaretten geldikten sonra, amcam rızası olmadan Dârû'l-Hikmet-i'l-İslâmiye'ye âzâ tâyin edildi. Fakat esarette çok sarsılmış olduğundan, bir müddet mezûnen vazifeye gidemedi. Çok defa istifa etmek teşebbüsünde bulundu, fakat dostları bırakmadılar. Bunun üzerine Dârû'l-Hikmet'e devama başladı. Haline dikkat ediyordum ki, zaruretten fazla kendine masraf

yapmıyordu. ‘Maişetçe neden bu kadar muktesit yaşıyorsun?’ diyenlere cevaben:

“Ben sevâd-ı âzama tâbi olmak isterim. Sevâd-ı âzam ise, bu kadar tedarik edebilir. Ben, ekalliyet-i müsrifeye tâbi olmak istemem” demişlerdir.

Dârû'l-Hikmet'ten aldığı maaştan miktar-ı zarureti ayırdıktan sonra, mütebakisini bana vererek, ‘Hifzet!’ derdi. Ben de, bir sene zarfındaki fazla kalmış paraları amcamin bana olan şefkatine; hem malî istihkar etmesine itimaden, haberi olmadan tamamen sarf ettim. Sonra bana dedi ki: “Bu para bize helâl değildi, millet malî idi, niçin sarf ettin? Madem ki öyledir, ben de seni vekilharçlıktan azl ile kendimi nasbettim!”

Bir müddet aradan geçti... Hâkâikten on iki telifatını tab ettirmek kalbine geldi. Maaştan toplanan paraları, o telifatların tabına verdi. Yalnız bir-iki küçüğü müstesna olmak üzere, diğerlerini etrafı meccânen dağıttı. Niçin sattırmadığını suâl ettim. Dedi ki:

“Maaştan bana küt-u lâyemut caizdir, fazlası millet mahîdir. Bu sûretle millete iade ediyorum...”

Dârû'l-Hikmet'teki hizmeti, hep böyle şahsi teşebbübü ile idî. Çünkü orada müstereken iş görmek için bazı mâniler görüyordu. Onu tanıyanlar biliyorlar ki, Bediüzzaman kefenini boynuna takmış ve ölümünü göze almıştır. Onun içindir ki, Dârû'l-Hikmet'i'l-İslâmiye'de demir gibi dayandı. Ecnebi teşiratı, Dârû'l-Hikmet'i kendine âlet edemedi. Yanlış fetvalara karşı pervasızca mücadele etti. İslâmiyet'e muzır bir cereyan ortaya atıldığı vakit, o cereyanı kırmak için eser neşrederdi.

(Esaretten Avdetinden Sonraki İstanbul Hayatına Dair
Kaleme Aldığı Bir Parçadır)

(Yirmi Altıncı Lem'a'dan)

Onuncu Rıca

Bir zaman esaretten geldikten sonra, İstanbul'da bir-iki sene yine gaflet galebe etti. Siyaset havası, nazarımı nefsimden kaldırıp âfâka dağıtmış iken, bir gün İstanbul'un Eyüp Sultan kabristanının dereye bakan yüksek bir yerinde oturuyordum. İstanbul etrafındaki âfâka baktım. Birden, bakıyorum benim hususî dünyam vefat ediyor, bazı cihette rûh çekiliyor gibi bir hâlet-i hayaliye bana geldi. Dedim: "Acaba bu kabristanın mezar taşlarındaki yazıları midir ki, bana böyle hayal veriyor?" diye nazarımı çektim. Uzağa değil, o kabristana baktım, kalbime ihtâr edildi ki:

"Bu senin etrafındaki kabristanın, yüz İstanbul, içinde vardır. Çünkü yüz defa İstanbul buraya boşalmış. Bütün İstanbul'un halkını buraya boşaltan bir Hâkim-i Kadîr'in hükmünden kurtulup müstesnâ kalamazsin, sen de gideceksin."

Ben kabristandan çıkışip, bu dehşetli hayal ile Sultan Eyüp Câmii'nin mahfelindeki küçük bir odaya çok defa girdiğim gibi, bu defa da girdim. Düşündüm ki; ben üç cihette misafirim; bu menzilcikte misafir olduğum gibi, İstanbul'da da misafirim, dünyada da misafirim. Misafir, yolunu düşünmeli. Nasıl ki bu odadan çıkacağım, bir gün de İstanbul'dan da çıkacağım, diğer bir gün de dünyadan çıkacağım.

İşte bu hâlette, gayet rikkatlı ve firkatlı, elemli bir hüzün ve gam kalbime, başıma çöktü. Çünkü ben yalnız bir-iki dostu kaybetmiyorum; İstanbul'da binler sevdiğim dostlarımdan müfârakat gibi, çok sevdiğim İstanbul'dan da ayrılacağım. Dünyada yüz binler dostlarımдан iftirâk gibi, çok sevdiğim ve müptelâ olduğum o güzel dünyadan da ayrılacağım, diye düşünürken, yine kabristanın o yüksek yerine gittim. Ara sıra sinemaya ibret için gittiğimden; bana, İstanbul içindeki insanlar, o dakikada sinemada geçmiş zamanın gölgelelerini hazırlama getirmek cihetile, ölmüş olanları ayakta gezer süretinde gösterdikleri gibi aynen ben de o vakit gördüğüm insanları, ayakta gezen cenazeler vaziyetinde gördüm. Hayalime dedim ki: "Madem bu kabristanda olanlardan bir kısmı sinemada gezer gibi görülmeyecekler, ileride katıyen bu kabristana girecekleri, girmiş gibi gör; onlar da cenazelerdir, geziyorlar."

Birden Kur'ân-ı Hakîm'in nuruyla ve Gavs-ı Âzam Şeyh-i Geylânî Hazretlerinin irşâdiyla, o hazîn hâlet, sürurlu ve neşeli bir vaziyete inkilâp etti. Şöyle ki:

O hazîn hâle karşı Kur'ân'dan gelen nur böyle ihtâr etti ki; senin, şimal-i şarkîde, Kosturma'daki gurbetinde bir-iki esir zâbit dostunvardı. Bu dostların her hâlde İstanbul'a gideceklerini biliyordun. Sana birisi dese idi: "Sen İstanbul'a mı gideceksin, yoksa burada mı kalacaksın?" Elbette zerre miktar aklın varsa, İstanbul'a ferah ve sürurla gitmesini kabul edecektil. Çünkü bin birden dokuz yüz doksan dokuz ahbabın İstanbul'dadırlar. Burada bir-iki tanne kalmış, onlar da oraya gidecekler. Senin için İstanbul'a gitmek; hazîn bir firâk, elîm bir iftirâk değil. Hem de geldin, memnun olmadın mı? O düşman memleketindeki pek karanlık uzun gecelerinden ve pek soğuk fırtına kişilerinden kurtuldun. Bu güzel, dünya cenneti gibi İstanbul'a geldin.

Aynen öyle de; senin küçüklüğünden bu yaşına kadar, sevdiklerinden yüzde doksan dokuzu sana dehşet veren kabristana göçmüşler. Bu dünyada kalan bir-iki dostun var, onlar da oraya gidecekler. Dünyada vefatın firâk değil, visâldır; o ahbaplara kavuşmaktadır. Onlar, yani o ervâh-ı bâkiye, eskimiş yuvalarını toprak altında bırakıp bir kısmı yıldızlarda, bir kısmı âlem-i berzah tabakâtında geziyorlar diye ihtâr edildi.

Evet, bu hakikati, Kur'ân ve îmân o derece katî bir sûrette isbât etmiştir ki; bütün bütün kalbsiz, rûhsuz olmazsa veya hâl dalâlet kalbini boğmamış ise, görüyor gibi inanmak gerektir. Çünkü bu dünyayı hadsiz envâ-ı lütuf ve ihsâniyla böyle tezyin edip mükrimâne ve şefikâne rubûbiyetini gösteren ve tohumlar gibi en ehemmiyetsiz cüz'î şeyleri dahi muhafaza eden bir Sâni-i Kerîm ve Rahîm; masnûâti içinde en mükemmel ve en câmi, en ehemmiyetli ve en çok sevdiği masnûu olan insanı, elbette ve bilbedâhe sûreten göründüğü gibi böyle merhametsiz, âkibetsiz idam etmez, mahvetmez, zayı etmez. Belki bir çiftçinin toprağa serptiği tohumlar gibi, başka bir hayatı sünbüle vermek için, Hâlik-ı Rahîm o sevgili masnûunu bir rahmet kapısı olan toprak altına muvakkaten atar.¹(Hâsiye)

İşte bu ihtâr-ı Kur'ânîyi aldıktan sonra, o kabristan, İstanbul'dan ziyâde bana ünsiyetli oldu. Halvet ve uzlet, bana sohbet ve muâşeretten daha ziyâde hoş geldi. Ben de Boğaz tarafındaki Sarıyer'de, bir halvethâne kendime

¹ (Hâsiye) Bu hakikat; iki kere iki dört eder derecesinde sâir risalelerde, hususan Onuncu ve Yirmi Dokuzuncu Sözler'de isbât edilmiştir.

buldum. Gavs-ı Azam (*kaddesallâhu sirrahî*) *Fethu'r-Rabbânî*'siyle, bana bir ustâd ve tabip ve mürşid olduğu gibi, İmam Rabbânî de (*kaddesallâhu sirrahî*) Mektubât'ıyla, bir enîs, bir müşfîk, bir hoca hükmüne geçti. O vakit ihtiyarlığa girdiğimden ve medeniyetin ezvâkından çekildiğimden ve hayat-ı içtimâiyeden sıyrıldığımdan pek çok memnun oldum. Allah'a şükrettim.

On Birinci Rica

Esaretten geldikten sonra, İstanbul'da Çamlıca Tepesi'nde bir köşkte, merhum biraderzâdem Abdurrahmân ile beraber oturuyorduk. Bu hayatım, hayat-ı dünyeviye cihetinde bizim gibilere en mes'ûdâne bir hayat sayılabilirdi. Çünkü esaretten kurtulmuştum, Dâru'l-Hikmet'te meslek-i ilmiyeme münasip en âlî bir tarzda neşr-i ilme muvaffakiyet vardı. Bana teveccûh eden haysiyet ve şeref, haddimden çok fazla idi. Mevkice İstanbul'un en güzel yeri olan Çamlıca'da oturuyordum. Hem her şeyim mükemmeldi. Merhum biraderzâdem Abdurrahmân gibi gayet zeki, fedâkâr, hem bir talebe, hem hizmetkâr, hem kâtip, hem evlâd-ı mânevîyem beraberdi. Dünyada herkesten ziyâde kendimi mes'ûd bilirken aynaya baktım; saçında, sakalında beyaz kilları gördüm.

Birden esarette, Kosturma'daki câmideki intibâh-ı rûhî yine başladı. Onun eseri olarak, kalben merbut olduğum ve medâr-ı saâdet-i dünyeviye zannettiğim hâlâtı, esbâbı tetkike başladım. Hangisini tetkik ettimse, baktım ki; çürütür, alâkaya değil mi, aldatıyor. O sıralarda en sadâkatlı zannettigim bir arkadaşımda, umulmadık bir sadâkatsızlık ve hatira gelmez bir vefasızlık gördüm. Hayat-ı dünyeviyeden bir ürkmeğ geldi. Kalbime dedim: "Acaba ben bütün bütün aldanmış mıyım? Görüyorum ki; hakikat noktasında acınacak halimize, pek çok insanlar gitba ile bakıyorlar. Bütün bu insanlar dîvâne mi olmuşlar, yoksa şimdi ben dîvâne mi oluyorum ki, bu dünya-perest insanları dîvâne görüyorum?"

Her ne ise... Ben, ihtiyarlığın verdiği şiddetli intibâh cihetinde, en evvel alâkadar olduğum fânî şeylerin fânîliğini gördüm. Kendime de baktım, ni-hayet-i aczde gördüm. O vakit, bekâ isteyen ve bekâ tevehhümyle fânîlere müptelâ olan rûhum bütün kuvvetiyle dedi ki: "Madem cismen fânîyim, bu fânîlerden bana ne hayır gelebilir? Madem ben âcizim, bu âcizlerden ne bekleyebilirim? Benim derdime çare bulacak bir Bâkî-i Sermedî, bir Kadîr-i Ezelî lâzım." diyerek taharriye başladım.

O vakit, her şeyden evvel, eskiden beri tahsil ettiğim ilme müracaat edip, bir teselli, bir rica aramaya başladım. Maatteessüf o vakte kadar ulûm-u felsefeyi, ulûm-u İslâmiye ile beraber havsalama doldurup o ulûm-u felsefeyi pek yanlış olarak maden-i tekemmül ve medâr-ı tenevvür zannetmiştim. Hâlbuki o felsefi meseleler rûhumu çok fazla kirletmiş ve terakkiyât-ı mâneviyemde engel olmuştu.

Birden, Cenâb-ı Hakk'ın rahmet ve keremiyle Kur'ân-ı Hakîm'deki hikmet-i kudsiye imdâda yetişti. Çok risalelerde beyân edildiği gibi; o felsefi meselelerin kirlerini yıkadı, temizlettirdi.

Ezcümle, fûnûn-u hikmetten gelen zulümât-ı rûhiye, rûhumu kâinata boğduruyordu. Hangi cihete baktım, nur aradım; o meselelerde nur bulamadım, teneffüs edemedim. Tâ Kur'ân-ı Hakîm'den gelen ve ^{لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ}¹ cümlesiyle ders verilen tevhid, gayet parlak bir nur olarak bütün o zulümâtı dağıttı; rahatla nefes aldım. Fakat nefis ve şeytan, ehl-i dalâlet ve ehl-i felsefeden aldıkları derse istinâd ederek, akıl ve kalbe hücum ettiler. Bu hücumdaki münazarat-ı nefsiye, -lillâhilhamd- kalbin muzafferiyetiyle neticelendi. Çok risalelerde kısmen o münazaralar yazılmış. Onlara iktifâ edip, burada yalnız binde bir muzafferiyet-i kalbiyeyi göstermek için, binler bûrhândan bir tek bûrhân beyân edeceğim. Tâ ki, gençliğinde hikmet-i ecnebiye veya fûnûn-u medeniye nâmi altındaki kısmen dalâlet, kısmen mâlâyâniyat meseleleriyle rûhunu kirletmiş, kalbini hasta etmiş, nefsinı şımartmış bir kısım ihtiyanların rûhunda temizlik yapşın. Tevhid hakkında şeytan ve nefsin şerrinden kurtulsun. Şöyled ki:

Ulûm-u felsefiyeyi vekâleti nâmına nefsim dedi ki:

“Bu kâinattaki eşyanın tabiatıyla bu mevcûdâta müdahaleleri var. Her şey bir sebebe bakar. Meyveyi ağaçtan, hububatı topraktan istemeli. En cüz’î, en küçük bir şeyi de Allah’tan istemek ve Allah’a yalvarmak ne demektir?”

O vakit nur-u Kur'ân ile sîrr-ı tevhid, şu gelecek sûrette inkişâf etti. Kalbim o mütefelsif nefsimde dedi:

En cüz’î ve en küçük şey, en büyük şey gibi, doğrudan doğruya bütün bu kâinat Hâlikinin kudretinden gelir ve hazinesinden çıkar. Başka sûrette olamaz. Esbab ise bir perdedir. Çünkü en ehemmiyetsiz ve en küçük zannettiğimiz mahlûklar, bazen sanat ve hilkat cihetinde en büyüğünden

¹ “Allah, o hak Mabuddur ki kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur.” (Bakara sûresi, 2/163, 255; Âl-i İmrân sûresi, 3/2, 6, 18; Nisâ’ sûresi, 4/87; ...)

*daha büyük olur. Sinek tavuktan sanatça ileri geçmezse de, geri de kalma-*z. Öyle ise büyük küçük tefrik edilmeyecek. Ya bütünü esbâb-ı maddiye-ye taksim edilecek veya hut bütün birden bir tek Zât'a verilecektir. Birinci sık muhâl olduğu gibi, bu sık vâciptir, zarurîdir. Çünkü bir tek Zât'a, yani bir Kadîr-i Ezelî'ye verilse; madem bütün mevcûdâtin intizamat ve hikmetleriyle vücudu katî tahakkuk eden ilmi, her şeyi ihâta ediyor; ve madem ilminde her şeyin miktarı taayyün ediyor; ve madem bilmüşâhede her vakit hiçten, niha-yetsiz sühûletle, nihayetsiz sanatlı masnûlar vücuda geliyor; ve madem o Kadîr-i Alîm'ın bir kibrît çakar gibi emr-i kün feyekûn¹ ile hangi şey olursa olsun îcâd edebildiğini, hadsiz kuvvetli deliller ile, çok risalelerde beyân ettiğimiz ve hususan Yirminci Mektup ve Yirmi Üçüncü Lem'a'nın âhirinde isbât edildiği gibi, hadsiz bir kudreti var. Elbette, bilmüşâhede görülen hârikulâde sühûlet ve kolaylık, o ihâta-yı ilmiyeden ve azamet-i kudretten geliyor.

Meselâ, nasıl ki göze görülmeyen eczâlı bir mürekkeple yazılan bir kitala, o yazıyı göstermeye mahsus bir eczâ sürülse; o koca kitab, birden her bir göze vücudunu gösterip kendini okutturur. Aynen öyle de; o Kadîr-i Ezelî'nin ilm-i muhîtinde, her şeyin sûret-i mahsusası bir miktar-ı muayyen ile taayyün ediyor. O Kadîr-i Mutlak emr-i kün feyekûn ile, o hadsiz kudretiyle ve nafiz iradesiyle, o yazıya sürülen eczâ gibi, gayet kolay ve sühûletle kudretin bir cilvesi olan kuvvetini o mâhiyet-i ilmiyeye sürer, o şeye vücud-u hâricî verir; göze gösterir, nukûş-u hikmetini okutturur.

Eğer bütün eşya birden o Kadîr-i Ezelî'ye ve Alîm-i Külli Şey'e verilmezse; o vakit sinek gibi en küçük bir şeyin vücudunu, dünyanın ekser nev'ile-rinden hususî bir mîzan ile toplamak lâzım gelmekle beraber, o küçük sineğin vücudunda çalışan zerreler o sineğin sırr-ı hilkatını ve kemâl-i sanatını bütün dekaikiyle bilmekle olabilir. Çünkü esbâb-ı tabiiye ile esbâb-ı maddiye, bilbe-dâhe ve umum ehl-i aklin ittifâkıyla, hiçten îcâd edemez. Öyle ise, her hâlde onlar îcâd etse, elbette toplayacak. Madem toplayacak, hangi zîhayat olursa olsun, ekser anâsır ve envâîdan nûmûneler, içinde vardır. Âdetâ kâinatın bir hülâsası, bir çekirdeği hükmündedir. Elbette, o hâlde bir çekirdeği bütün bir ağaçtan, bir zîhayatı bütün rûy-u zeminden ince elekle eleyip ve en hassas bir mîzan ile ölçüp toplattırmak lâzım geliyor. Ve madem esbâb-ı tabiiye cahildir, câmiddir; bir ilmi yoktur ki bir plân, bir fîhrîste, bir model, bir program takdir etsin, ona göre mânevî kalîba gelen zerrâti eritip döksün; tâ dağılmasın,

¹ “(O, bir şeyi yaratmak isteyince sadece) ‘ol!’ der, o da oluverir.” (Bakara sûresi, 2/117; Âl-i İmrân sûresi, 3/47, 59; En’âm sûresi, 6/73; Nahl sûresi, 16/40; ...)

intizamını bozmasın. Hâlbuki her şeyin şekli, hey'eti hadsiz tarzlarda olabildiği için, hadsiz hadd ü hesaba gelmez eşkâller, miktarlar içinde, bir tek şekil ve mikarda sel gibi akan anâsının zerreleri dağılmayarak, muntazaman, miktarsız, kalıpsız birbiri üstünde kitle hâlinde durdurmak ve zîhayata muntazam bir vücut vermek; ne derece imkândan, ihtimâlden, akıldan uzak olduğu görüneniyor. Elbette kimin kalbinde körlük yoksa, görür.

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَحْلُمُوا بِبَأْبَا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ¹
 Evet bu hakikate binâen, **ما خَلْفُكُمْ وَلَا يَغْتَكُمْ إِلَّا كَثْرَسِ**² bu âyet-i azîmenin sırrıyla^{2(Hâsiye)} bütün esbâb-ı maddiye toplansa, onların ihtiyarları da olsa, bir tek sineğin vücutunu ve o vücutun cihâzatını mîzan-ı mahsusla toplayamazlar. Toplasalar da, o vücutun miktar-ı muayyenesinde durduramazlar. Durdursalar da, dâimâ tazelenmekte olan ve o vücuda gelip çalışan zerrâtı, muntazaman çalıştırılamazlar. Öyle ise; bilbedâhe esbab, bu eşyaya sahip çıkamazlar. Demek Sahib-i Hakikîleri başkadır.

مَا خَلْفُكُمْ وَلَا يَغْتَكُمْ إِلَّا كَثْرَسِ³ âyetinin sırrıyla, bütün zeminin yüzündeki zîhayatı, bir sineğin ihyâsı kadar kolay yapar. Bir baharı, bir tek çiçek kolaylığında îcâd eder. Çünkü toplamaya muhtaç değil. Emr-i kün feyekûn'e⁴ mâlik olduğundan ve her bâharda hadsiz mevcûdât-ı bahariyenin madde-i unsuriyesinden başka, hadsiz sıfât ve ahvâl ve eşkâllerini hiçten îcâd ettiğinden ve ilminde her şeyin plânı, modeli, fihristesi ve programı taayyün ettiğinden ve bütün zerrât O'nun ilim ve kudreti dâiresinde hareket ettiklerinden, kibrît çakar gibi her şeyi nihayet kolaylıkla îcâd eder. Ve hiçbir şey, zerre miktar hareketini şaşırmaz. Seyyârât mutî bir ordusu olduğu gibi, zerrât dahi muntazam bir ordusu hükmüne geçer. Madem o kudret-i ezeliyeye istinaden hareket ediyorlar ve o ilm-i ezelînin düsturuyla çalışıyorlar; işte o eserler, o kudrete göre vücuda gelir. Yoksa o küçük, ehemmiyetsiz şahsiyetlerine bakmakla o eserler küçülmez. O kudrete intisap kuvvetiyle bir sinek, bir Nemrud'u gebertir.⁵ Karınca, Firavun'un sarayıını harap eder. Zerre gibi küçük çam tohumu, dağ gibi koca bir çam ağacının

¹ Hac sûresi, 22/73.

² (Hâsiye) Yani Allah'tan başka bütün çağırığınız ve ibâdet ettiğiniz şeyler toplasalar, bir sineği halk edemezler.

³ "Sizin hepinizi yaratmak da, ölümünüzün ardından (âhirette) hepinizi diriltmek de, (O'nun için) ancak bir kişiyi yaratmak ve diriltmek gibidir." (Lokman sûresi, 31/28)

⁴ "(O, bir şeyi yaratmak isteyince sadece 'ol!' der, o da oluverir." (Bakara sûresi, 2/117; Âl-i İmrân sûresi, 3/47, 59; Enâm sûresi, 6/73; Nahl sûresi, 16/40; ...)

⁵ Ibni Kesîr, *el-Bidâye* 1/140-141.

yükünü omuzunda taşıyor. Bu hakikati çok risalelerde isbât ettiğimiz gibi, nasıl ki bir nefer, askerlik vesikasıyla padişaha intisap noktasında yüz bin defa kendi kuvvetinden fazla, bir şahı esir etmek gibi eserlere mazhar olur. Öyle de, her şey, o kudret-i ezeliyyeye intisabıyla, yüz bin defa esbâb-ı tabiiyeden fevkinde mucizât-ı sanata mazhar olabilir.

Elhâsîl: Her şeyin nihayet derecede hem sanatlı, hem sühûletli vücudu gösteriyor ki, muhît bir ilim sahibi olan bir Kadîr-i Ezel'în eseridir. Yoksa yüz bin muhâl içinde, değil vücuda gelmek, belki imkân dâiresinden çıkip, imtinâ dâiresine girecek ve mümkün süretinden çıkip, mümtenî mâhiyetine girecek ve hiçbir şey vücuda gelmeyecek, belki de vücuda gelmesi muhâl olacaktır.

İşte bu gayet ince ve gayet kuvvetli ve gayet derin ve gayet zâhir bir bürhân ile şeytanın muvakkat bir şâkirdi ve ehl-i dalâletin ve ehl-i felsefenin bir vekili olan nefsim sustu. Ve, –lillâhilhamd– tam îmâna geldi. Ve dedi ki:

Evet, bana öyle bir Hâlik ve Rab lâzım ki, en küçük hâtrat-ı kalbimi ve en hâfi niyazımı bilecek ve en gizli ihtiyâc-ı rûhumu yerine getirdiği gibi, bana saâdet-i ebediyeyi vermek için, koca dünyayı âhirete tebdil edecek¹ ve bu dünyayı kaldırip âhireti yerine kuracak; hem sineği halk ettiği gibi semâvâti da içâd edecek, hem güneşî semânnın yüzüne bir göz olarak çaktığı gibi bir zerreyi de göz bebeğimde yerlestirecek bir kudrete mâlik olsun. Yoksa sineği halk edemeyen, hâtrat-ı kalbime müdahale edemez, niyaz-ı rûhumu işitemez. Semâvâti halk etmeyen, saâdet-i ebediyeyi bana veremez. Öyle ise, benim Rabbim O'dur ki; hem hâtrat-ı kalbimi İslah eder, hem cevv-i havayı bulutlarla bir saatte doldurup boşalttığı gibi, dünyayı âhirete tebdil edip, cenneti yapıp, kapısını bana açar; “Haydi, gir!” der.

İşte, ey nefsim gibi bedbahaklı neticesinde bir kısım ömrünü nûrsuz felsefî ve ecnebî fûnûnuna sarf eden ihtiyar kardeşlerim! Kur'ân'ın lisânındaki mütemâdiyen ^{لَا هُوَ إِلَّا اللَّهُ}² ferman-ı kudsiyesinden ne kadar kuvvetli ve ne kadar hakikatli ve hiçbir cihette sarsılmaz ve zedelenmez ve tagayyür etmez kudsî bir rükn-ü îmânîyi anlayınız ki, nasıl bütün mânevî zulümâti dağıtır ve mânevî yaraları tedâvi eder!

¹ Dünyanın kaldırılıp yerine ahiret yurdunun ikame edileceğini gösteren ayet-i kerîme için bkz.: İbrahim sûresi, 14/48.

² “Allah, o hak Mabuddur ki kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur.” (Bakara sûresi, 2/163, 255; Âl-i Imran sûresi, 3/2, 6, 18; Nisâ sûresi, 4/87; ...)

(İstanbul'da Dârû'l-Hikmet'te bulunduğu zaman, Sünûhat risalesinde yazdığı gayet acıp bir vâkıa-yı ruhaniye)

Rüyada Bir Hitabe

1335 senesi Eylül'ünde, dehrin hâdisâtının verdiği yeisle, şiddetle müzatırıp idim. Şu kesif zulmet içinde bir nur arıyorum. Mânen rüya olan yakazada bulamadım. Hakikaten yakaza olan rüya-yı sâdikada bir ziya gördüm. Tafsîlâtı terk ile, yalnız bana söylettirilmiş noktaları kaydedeceğim. Şöyle ki:

Bir Cuma gecesinde nevm ile âlem-i misale girdim.

Biri geldi, dedi: "Mukadderat-ı İslâm için teşekkür eden bir meclis-i muhteşem seni istiyor."

Gittim, gördüm ki, münevver, emsâlini dünyada görmediğim, Selefi Salihinden ve âsârin mebuslarından her asrin mebusları içinde bulunur bir meclis gördüm. Hicap edip kapıda durdum.

Onlardan bir zat dedi ki: "Ey felâket, helâket asrının adamı, senin de reyin var. Fikrini beyan et."

Ayakta durup dedim: "Sorun, cevap vereyim."

Biri dedi: "Bu mağlûbiyetin neticesi ne olacak; galibiyette ne olurdu?"

Dedim: "Musibet şerr-i mahz olmadığı için, bazen saadette felâket olduğu gibi, felâketten dahi saadet çıkar. Eskiden beri îlâ-yı kelimetullah ve beka-yı istiklâliyet-i İslâm için, farzı kifâye-i cihadı deruhe ile kendini yek-vücut olan âlem-i İslâm'a fedaya vazifedar ve hilâfete bayraklar görmüş olan bu devlet-i İslâmiye'nin felâketi, âlem-i İslâm'ın saadet-i müstakbelesiyle telâfi edilecektir. Zira, şu musibet, mâye-i hayatımız ve âb-ı hayatımız olan uhuvvet-i İslâmiye'nin inkışaf ve ihtizâzını hârikulâde tâcil etti. Biz incinirken âlem-i İslâm ağlıyor. Avrupa ziyade incitse, bağıracaktır. Şayet ölse, yirmi öleceğiz, üç yüz dirileceğiz. Harikalar asrındayız. İki-üç sene mevutten sonra meydanda dirilenler var."

Biz mağlûbiyetle bir saadet-i âcile-i (عاجله) muvakkate kaybettik. Fakat bir saadeti âcile-i (أجله) müstemirre bizi bekliyor. Pek cüz'i ve mütehavvîl ve mahdut olan hâli, geniş istikbal ile mübadele eden kazanır."

Birden meclis tarafından denildi: "İzah et."

Dedim: "Devletler, milletler muharebesi, tabakat-ı beser muharebesine terk-i mevki ediyor. Zira beser esir olmak istemediği gibi, ecir olmak da istemez. Galip olsa idik, hasmımız ve düşmanımız elindeki cereyan-ı müstebidâneye, belki daha şedîdâne kapılacak idik. Hâlbuki o cereyan hem zâlimâne, hem tabiat-ı âlem-i İslâm'a münâfi, hem ehl-i imânın ekseriyet-i mutlakasının menfaatine mübâyin, hem ömrü kısa, parçalanmaya namzettir. Eğer ona yapışsa idik, âlem-i İslâm'ı fitratına, tabiatına muhalif bir yola sürükleyecek idik.

Şu medeniyet-i habîse ki, biz ondan yalnız zarar gördük. Ve nazar-ı şeriatta merdut ve seyyiatı hasenatına galebe ettiğinden, maslahat-ı beser fetvasıyla mensuh ve intibah-ı beserle mahkûm-u inkıraz, sefih, mütemerit, gaddar, mânen vahşî bir medeniyetin himayesini Asya'da deruhte edecektik."

Meclisten biri dedi: "Neden şeriat şu medeniyeti^{1(Hâsiye)} reddeder?"

Dedim: "Çünkü beş menfi esas üzerine teessüs etmiştir:

- Nokta-yı istinadı kuvvettir. O ise, şe'ni tecavüzdür.

- Hedef-i kastı menfaattır. O ise, şe'ni tezâhumdur.

- Hayatta düsturu, cidaldır. O ise, şe'ni tenazudur.

- Kitleler mâbeynindeki rabitası, âheri yutmakla beslenen unsuriyet ve menfi milliyettir. O ise, şe'ni böyle müthiş tesadümdür.

- Câzibedar hizmeti, hevâ ve hevesi teşcî ve arzularını tatmin ve metâlibini teshildir. O heva ise, şe'ni insaniyeti derece-i melekiyeden, dereke-i kelbiyete indirmektedir. İnsanın mesh-i mânevîsine sebep olmaktadır.

¹ (Hâsiye) Bizim muradımız, medeniyetin mehasını ve besere menfaati bulunan iyiliklerdir. Yoksa, medeniyetin günahları, seyyiatları değil ki, ahmaklar o seyyiatları, o sefahetleri mehâsin zannedip taklit edip, malmızı harap ettiler.

Medeniyetin günahları, iyiliklerine galebe edip, seyyiatı hasenatına râcih gelmekle, beser iki harb-i umumi ile iki dehşetli tokat yiyip, o günahkâr medeniyeti zır u zeber edip öyle bir kustu ki, yeryüzünü kanla bulaştırdı. İnsâallah, istikbaldeki İslâmîyet'in kuvvetiyle, medeniyetin mehâsini galebe edecek, zemin yüzünü pisliklerden temizleyecek, sulh-u umumîyi de temin edecek.

(Müellif-i muhteremi sonradan ilâve etmiştir.)

Bu medenîlerden çoğu, eğer içi dışına çevrilse, kurt, ayı, yılan, hınzır, maymun postu görülecek gibi hayale gelir.

*İşte, onun için bu medeniyet-i hâzîra, beşerin yüzde seksenini meşakkate, şekavete atmış; onunu mümevveh (*hayâlî*) saadete çıkarmış; diğer onu da, beyne beyne bırakmış. Saadet odur ki, külle, ya eksere saadet ola. Bu ise, ekall-i kalîlindir ki, nev-i besere rahmet olan Kur'ân, ancak umumun, lâakal ekseriyetin saadetini tazammun eden bir medeniyeti kabul eder.*

Hem serbest hevânin tahakkümüyle havâic-i gayr-i zaruriye, havâic-i zaruriye hükmüne geçmişlerdir. Bedâvette bir adam dört şeye muhtaç iken, medeniyet yüz şeye muhtaç ve fakir etmiştir. Sa'y, masrafa kâfi gelmediğinden, hileye, harama sevketmekle, ahlâkin esasını şu noktadan ifsat etmiştir. Cemaate, nev'e verdiği servet, haşmete bedel, ferdi, şahsi fakir ahlâksız etmiştir.

Kurûn-u ûlânın mecmu-u vahşetini, bu medeniyet bir defada kustu!

Âlem-i İslâm'ın şu medeniyete karşı istinkâfi ve soğuk davranışları ve kabulde iztirabı cây-ı dikkattir. Zira istığnâ ve istiklâliyet hâssasıyla mümtaz olan seriattaki ilâhî hidayet, Roma felsefesinin dehâsiyla aşılanmaz, imtizaç etmez, bel' olunmaz, tâbi olmaz.

Bir asıldan tev'em (ikiz) olarak neşet eden eski Roma ve Yunan iki dehâları, su ve yağ gibi mürûr-u âsâr (asırlar) ve medeniyet ve Hristiyanlığın temzicine çalıştığı hâlde, yine istiklâllerini muhafaza, âdetâ tenasuhla o iki ruh şimdi de başka şekillerde yaşıyorlar. Onlar tev'em ve esbab-ı temziç varken imtizaç olunmazsa, seriâtın ruhu olan nur-u hidayet, o muzlim pis medeniyetin esası olan Roma dehâsiyla hiçbir vakit mezcolunmaz, bel' olunmaz.

Dediler: “Şeriat-ı garrâdaki medeniyet nasıldır?”

Dedim: “Şeriat-ı Ahmedîye'nin (*aleyhissalâtü vesselâm*) tazammun ettiği ve emrettiği medeniyet ise ki, medeniyet-i hâziranın inkişâından inkişaf edecektir. Onun menfi esasları yerine, müspet esaslar vaz' eder:

♦*İşte nokta-yı istinad, kuvvete bedel haktır ki, şe'ni adalet ve tevâ-zündür.*

♦ *Hedef de, menfaat yerine fazilettir ki, şe’ni muhabbet ve tecâzüp-tür.*

♦ *Cihetü'l-vahdet de unsuriyet ve milliyet yerine, rabişa-yı dinî, vatanî, sınıfıdır ki, şe’ni samimî uhuvvet ve müsâlemet ve haricin tecavüzüne karşı yalnız tedâfüdür.*

♦ *Hayatta düsturu, cidal yerine düstur-u teavündür ki, şe’ni ittihat ve tesanüttür.*

♦ *Hevâ yerine hüdâdir ki, şe’ni insaniyeten terakkî ve ruhen tekâ-müldür. Hevâyi tahdit eder; nefsin hevesât-ı süfliyesinin teshiline bedel, ruhun hissiyat-ı ulviyesini tatmin eder.*

Demek, biz mağlûbiyetle ikinci cereyanı takıldık ki, mazlumların ve cumhurun cereyanıdır. Başkalarından yüzde seksen fakir ve mazlumsa, İslâm’dan doksan, belki doksan beştir.

Âlem-i İslâm şu ikinci cereyanı karşı lâkayt veya muarız kalmakla hem istinatsız, hem bütün emeği heder, hem onun istilâsıyla istihaleye mâruz kalmaktan ise, âkılâne davranışın onu İslâmî bir tarza çevirip, kendine hâdim kılmaktır. Zira düşmanın düşmanı, düşman kaldıkça dosttur. Nasıl ki, düşmanın dosta, dosta kaldıkça düşmandır.

Şu iki cereyan birbirine zıt, hedefleri zıt, menfaatleri zıt olduğundan; birincisi dese ‘Öl!..’ diğeri diyecek ‘Diril!..’ Birinin menfaati zarar, ihtilâf, tedennî, zaaf, uyumamızı istilzam ettiği gibi; ötekinin menfaati dahi kuvvetimizi, ittihadımızı bizzarure iktiza eder.

Şark husûmeti, İslâm inkişafını boğuyordu; zâil oldu ve olmalı. Garp husûmeti, İslâm’ın ittihadına, uhuvvetin inkişafına en müessir sebeptir; bâki kalmalı.”

Birden o meclisten tasdik emareleri tezahür etti.

Dediler: “Evet, ümitvar olunuz. Şu istikbal inkılâbı içinde, en yüksek gür sadâ İslâm’ın sadası olacaktır!”

Tekrar biri sordu: “Musibet, cinayetin neticesi, mükâfatın mukaddimesidir. Hangi fiilinizle kadere fetva verdirdiniz ki, şu musibetle hükümetti? Musibet-i âmme ekseriyetin hatasına terettüp eder. Hazırda mükâfatınız nedir?”

Dedim: “Mukaddimesi üç mühim erkân-ı İslâmiye’deki ihmâlimizdir: Salât, savm, zekât.

Zira, yirmi dört saatten yalnız bir saati, beş namaz için Hâlik Teâlâ bizden istedi. Tembellik ettik; beş sene yirmi dört saat talim, meşakkat, tahrik ile bir nevi namaz kıldırdı. Hem senede yalnız bir ay oruç için nefsimizden istedi. Nefsimize acıdık; keffâreten beş sene oruç tutturdu. Ondan, kırktan yalnız biri, ihsan ettiği maldan zekât istedi. Buhl ettik, zulmettik; O da bizden müterâkim zekâtı aldı.¹ *الْجَزَاءُ مِنْ جِنْسِ الْعَمَلِ*

Mükâfat-ı hazırlamız ise: Fâsık, günahkâr bir milletten, humsu olan dört milyonu velâyet derecesine çıkardı; gazilik, şehadetlik verdi. Müşterek hatadan neşet eden müşterek musibet, mâzi günahını sildi.”

Yine biri dedi: “Bir âmir, hata ile felâkete atmış ise?”

Dedim: “Musibetzede mükâfat ister. Ya âmir-i hatadarın hasenatı verilecektir; o ise hiç hükmünde... Veya hazine-i gayp verecektir. Hazine-i gaypta böyle işlerdeki mükâfatı ise, derece-i şehadet ve gaziliktir.”

Baktım, meclis istihsan etti. Heyecanımdan uyandım. Terli, el-pençe yataktak oturmuş, kendimi buldum. O gece böyle geçti...

Bediuzzaman, yanında başka kitaplar bulundurmuyordu.

“Neden başka kitaplara bakmıyorsun?” denildiğinde, buyururlardı ki:

“Herşeyden zihnim tecrit ile Kur’ân’dan fehmediyorum.”

Eserlerden nakletse de, bazı mühim gördüğü mesâili, tağyir etmeden alırdı.

“Ne için aynen böyle tekrar ediyorsun?” diye sorulduğunda,

“Hakikat usandırmaz. Libası değiştirmek istemem.” buyururdu.

Yukarıda bir nebze zikredilmişti ki, Bediuzzaman, hakâik-i Kur’âniye’ye-
2(Hâsiye) ait on iki telîfâtını tab ettirmiştir. Bu eserlerden üç-dördü Türkçe olup,

¹ “Her amel kendi cinsinden şeyle karşılık görür.” (İbni Receb, *Câmiu'l-ulûmi ve'l-hikem* 1/186; İbni Hacer, *Fethu'l-bâri* 10/77; Aliyyûlkârî, *el-Esrâru'l-merfûa* s.103).

² (Hâsiye) Üstad Bediuzzaman Said Nursî Hazretleri'nin İstanbul'da ve bir kısmını bilâhâre Ankara'da tab ile neşrettiği o zamanki eserleri, kırk sene sonra “Arabi Mesnevî-i Nuriye” ismiyle bir arada bir mecmua halinde neşredildi. İşte bu *Mesnevî-i Nuriye*'nin mukaddime-sinde bu eserler hakkında diyor:

“Kirk elli sene evvel eski Said, ziyade ulûm-u akliye ve felsefiyede hareket ettiği için hâkitâ'u'l-hâkîke karşı ehl-i tarikat ve ehl-i hakikat gibi bir meslek aradı. Ekser ehl-i tarikat gibi, yalnız kalben harekete kanaat edemedi. Çünkü aklı, fikri hikmet-i felsefe ile bir ⇔

mütebakisi Arabî'dirler. Bu zamana kadar hiçbir kitapta emsâli bulunmayan bir tarz-ı beyan ve ifadeyle hakikatleri isbat ediyorlar.

derece yaralı idi; tedavi lâzımdı. Sonra; hem kalben, hem aklen hakikate giden bazı büyük ehl-i hakikain arkasında gitmek istedî. Baktı; onların herbirinin ayrı, câzibedar bir hâssası var. Hangisinin arkasından gitmeyeceğine tahayyürde kaldı. İmam Rabbânî de, ona gaybi bir tarzda "Tevhid-i kible et!" demiş. Yani: "Yalnız bir Üstadın arkasından git!" O çok yaralı Eski Said'in kalbine geldi ki: Üstad-i hakikî Kur'ân'dır, tevhid-i kible bu üstadla olur, diye yalnız o üstad-ı kudsînin irşadıyla hem kalbi, hem ruhu, gayet garip bir tarzda sülûke başladılar. Nefs-i emmâresi de, şükkû ve şübehâtiyle onu manevî ve ilmî mücahedeye mecbur etti. Gözü kapalı olarak değil, belki İmam Gazâli, Mevlâna Celâleddin ve İmam Rabbânî gibi kalb, ruh ve akıl gözleri açık olarak, ehl-i istîgrâkin akıl gözünü kapadığı yerlerde, o makamlarda gözü açık olarak gezmiş. Cenâb-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki, Kur'ân'ın der-style, irşadıyla hakikate bir yol bulmuş. Hatta, ^{۱۰۷} وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَهُ اِنْدَلُ عَلَى اللَّهِ وَاجْدَنْ hakikati-ne mazhar olduğunu Yeni Said'in Risale-i Nur'ulla göstermiş. Mevlâna Celâleddin, İmam Rabbânî ve İmam el-Gazâli gibi akıl ve kalb ittifakıyla gittiği için, herseyden evvel kalb ve ruhun yaralarını tedavi ve nefsinin evhamdan kurtulmasını te'mine çalışıp –felillâhilhamd-Eski Said, Yeni Said'e inkilâb etmiş. Aslı Farîsi, sonra Türkçe olan Mesnevi-i Şerif gibi, o da Arapça bir nevi mesnevi hükmünde "Katré", "Hubab", "Habbe", "Zühre", "Zerre", "Şemme", "Şûle", "Lemalar", "Reshalar", "Lâsiyyemalar" vesaire dersleri ve Türkçe de, "Nokta" ve "Lemeât"ı gayet kısa bir sûrette yazmış, fırsat buldukça da tab etmiş. Yarım asra yakın o mesleği Risale-i Nur suretinde, fakat dahili nefis ve şeytanla mücadeleye bedel; hariçte, muhtaç mütehayyirlere ve dalâlette giden ehl-i felsefeye karşı Risale-i Nur, geniş ve külli mesneviler hükmüne geçti.

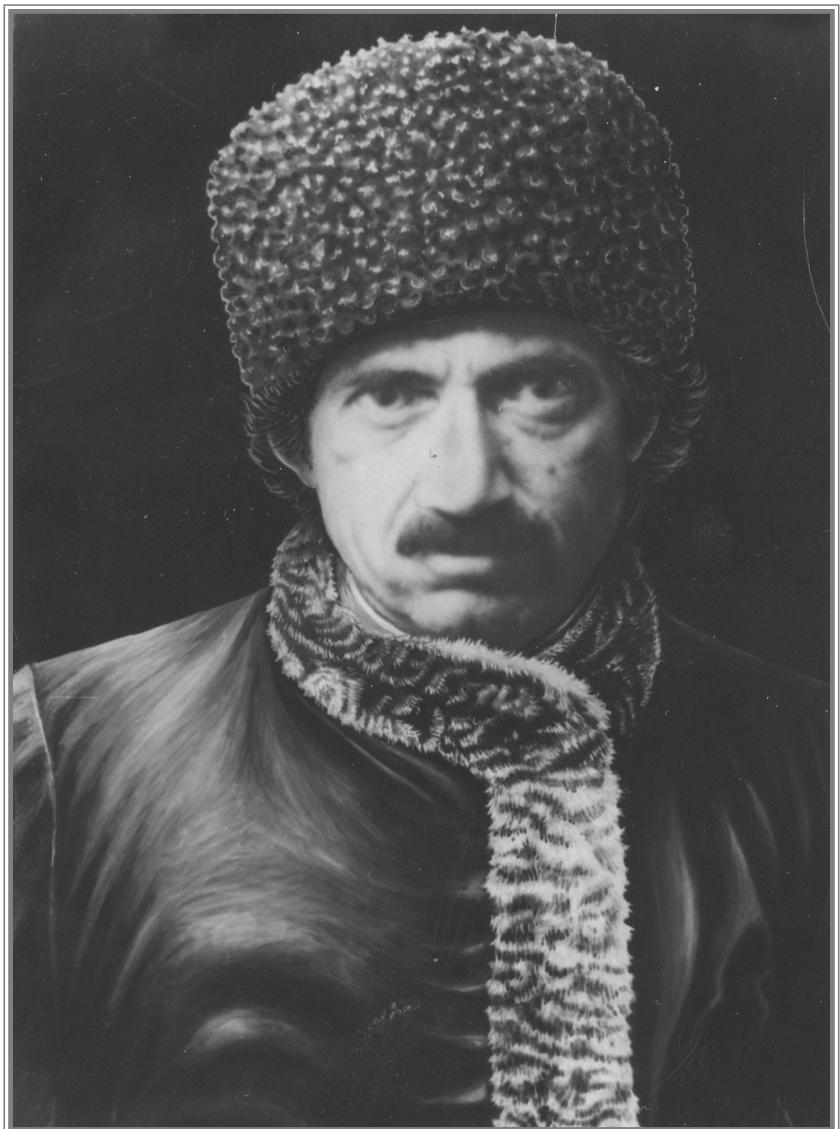
O fidanlık mesnevî, turuk-u hafiye gibi enfüsî ve dahili cihetinde çalışmış, kalb ve ruh içinde yol açmaya muvafak olmuş. Bahçesi olan Risale-i Nur; hem enfüsî hem ekser cihetinde turuk-u cehriye gibi âfâkî ve hariç daireye bakıp, mârifetullahâ genîş ve her yerde yol açmış. Adeta, Musa (*aleyhisselâm*) in âsâsi gibi nereye vurmuş, su çıkarmış.

Hem; Risale-i Nur, hükemâ ve ulemânın mesleğinde gitmeyip, Kur'ân'ın bir i'câz-ı maneviyle herseyde bir pencere-i marifet açmış, bir senelik işi bir saatte görür gibi, Kur'ân'a mahsus bir sırrı anlamıştır ki, bu dehşetli zamanda hadsiz ehl-i inadın hücumlarına karşı mağlub olmayıp galebe etmiş..."

^{۱۰۷} "Bütün her şeyde Allah'ın varlık ve birliğini gösteren bir âyet (işaret) vardır." (Bkz.: el-Esfahanî, *el-Eğânî* 4/39; el-Kalkâşendî, *Subhu'l-a'sâ* 12/413; el-Übşeyhî, *el-Müstatraf* 1/16, 2/280)

Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin Barla'ya dört-beş saat
mesafedeki Çam Dağı'nda bulundukları zaman,
üzerinde tefekkür ettikleri çam ağacı

Bediuzzaman Hazretleri Rusya esaretinden avdet edip Almanya'ya uğradığı zaman Almanlar tarafından 1918 tarihinde alınmış fotoğrafı

Dârû'l-Hikmet'te bulunduğu zamanlarda geçirdiği bir inkılâb-ı ruhîyi, bilâhare neşrettiği bir eserinde şöyle beyan ediyor:

Eski Said'in gafil kafasına müthiş tokatlar indi..¹ الْمَوْتُ حَقٌّ kaziyyesini düşündü.. kendini bataklık çamurunda gördü.. medet isted.. bir yol aradı.. bir halâskâr tahrri etti. Gördü ki yollar muhtelif.. tereddütte kaldı. Gavs-ı Âzam olan Şeyh-i Geylânî'nin (*radîyallâhu anhî*) *Fethu'r-Rabbânî* nâmındaki kitabıyla tefe'ül etti. Tefe'ülde şu çıktı:

أَنْتَ فِي دَارِ الْحِكْمَةِ فَاطْلُبْ طَبِيعًا يَدَاوِي فَلْبِكَ² Acıptır ki, o vakit ben Dârû'l-Hikmet'i İslâmiye âzâsı idim. Güya ehl-i İslâm'ın yaralarını tedaviye çalışan bir hekim idim. Hâlbuki en ziyade hasta bendim.. hasta evvelâ kendine bakma-lı.. sonra hastalara bakabilir.

İşte, Hazreti Şeyh bana der ki: "Sen kendin hastasın. Kendine bir tabip ara." Ben dedim: "Sen tabibim ol." Tuttum, kendimi ona muhatap adderek, o kitabı bana hitap ediyor gibi okudum. Fakat kitabı çok şiddetliydi.. gururumu dehşetli kırıyordu.. nefsimde şiddetli ameliyat-ı cerrahiye yaptı.. dayanamadım, yarısına kadar kendimi ona muhatap ederek okudum, bitirmeye tahammülüm kalmadı. O kitabı dolaba koydum. Fakat sonra, ameliyat-ı şifakârâneden gelen acılar gitti, lezzet geldi. O birinci ustadımın kitabını tamam okudum ve çok istifade ettim.. ve onun virdini ve münâcâtını dinledim.. çok istifâza ettim.

Sonra İmam Rabbânî'nin Mektubat kitabını gördüm, elime aldım, hâlis bir tefe'ül ederek açtım. Acâiptendir ki, bütün Mektubat'ında yalnız iki yerde "Bediuzzaman" lafzi var.³ O iki mektup bana birden açıldı. Pederimin ismi Mirza olduğundan, o mektupların başında "Mirza Bediuzzaman'a Mektup" diye yazılı olarak gördüm. "Fesûbhânallah," dedim. "Bu bana hitap ediyor." O zaman Eski Said'in bir lâkabı "Bediuzzaman" idi. Hâlbuki hicretin üç yüz senesinde, Bediuzzaman Hemedânî'den başka o lâkapla iştihâr etmiş zâtları bilmiyordum. Demek İmam'ın zamanında dahi öyle bir adamvardı ki, ona o

¹ "Ölüm kesin bir gerçektir." (Bkz.: et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr* 3/180. Ayrıca, ölüm gerçeğini ifade eden âyet-i kerîmeler için bkz.: Bakara sûresi, 2/28; Âl-i İmrân sûresi, 3/185; Hac sûresi, 22/66; Câsiye sûresi, 45/26; Kaf sûresi, 50/19; Cum'a sûresi, 62/8; Mâlik sûresi, 67/2).

² "Sen Dârû'l-Hikmet'tesin; kalbini tedâvi edecek bir doktor ara!" (Bkz.: Abdulkadir Geylânî, *el-Fethu'r-Rabbânî* s.265)

³ İmâm Rabbânî, *el-Mektûbât* 1/86 (74. Mektup), 1/87 (75. Mektup).

iki mektubu yazmış. O zâtın hâli benim halime benziyormuş ki, o iki mektubu kendi derdime devâ buldum.

Yalnız İmam, o mektuplarında tavsiye ettiği gibi çok mektuplarında müsirrâne şunu tavsiye ediyor: “*Tevhid-i kible et!*¹” Yani, “*Birini ustâ tut, arkasından git, başkasıyla meşgul olma!*” Şu en mühim tavsiyesi, benim istidadıma ve ahvâl-i ruhiyeme muvâfik gelmedi. Ne kadar düşündüm: Bu-nun arkasından mı, yoksa ötekinin mi, yoksa daha ötekinin mi arkasından gideyim? Tahayyürde kaldım.. her birinde ayrı ayrı cazibedar hâsiyetler var.. biriyle iktifâ edemiyordum. O tahayyürde iken, Cenâb-ı Hakk’ın rahmetiyle kalbime geldi ki: “*Bu muhtelif turukların başı ve bu cetvellerin menbaî ve şu seyyarelerin güneşî Kur’ân-ı Hakîm’dir. Hakikî tevhid-i kible bunda olur. Öyleyse, en âlâ mûrsid de ve en mukaddes ustâd da O’dur.*” O’na yapıştım. Nâkis ve perişan istidadım elbette lâyıkıyla o mûrsid-i hakikînin âb-ı hayat hûkmündeki feyzini massedip alamıyor. Fakat ehl-i kalb ve sahib-i hâlin derecâtına göre, o feyzi, o âb-ı hayatı, yine onun feyziyle gösterebiliriz.

Demek, Kur’ân’dan gelen o Sözler ve o nurlar, yalnız aklî mesâil-i ilmiye değil; belki kalbî, ruhî, hâlî mesâil-i imaniyedir. Ve pek yüksek ve kıymettar maârif-i ilâhiye hûkmündedirler.

“Harb-i Umumi”de mağlûbiyetimizden dolayı fazla müteessir olduğumu-zu görüyoruz.” diyenlere cevaben;

“Ben kendi elemlerime tahammül ettim; fakat, ehl-i İslâm’ın eleminden gelen teellümat beni ezdi. Âlem-i İslâm’da indirilen darbelerin en evvel kalbime indiğini hissediyorum. Onun için bu kadar ezildim. Fakat bir ışık görüyorum ki, o elemlerimi unutturacak inşaallah” diyerek tebessüm eylerdi.

İstanbul’da en büyük ve en ehemmiyetli ve tesirli hizmet-i vataniye ve mil-liyesinden birisi de “*Hutuvât-ı Sitte*” adlı eseriyle gaddar zalimlerin yüzlerine tükürüp, izzet-i diniyeyi ve şeref-i İslâmiye’yi muhafaza etmesidir. İstanbul’un yabancılardan işgali sıralarında, İngiliz Anglikan Kilisesi’nin, Meşîhat-i İslâmiye’den sorduğu altı suâline, altı tükürük mânâsında verdiği mâkul ve sert cevapları, onun derece-i cesaret ve kemâlât ve şeacatını filen göstermektedir. *Hutuvât-ı Sitte*’yi neşrettiği zaman, Çanakkale’de muharebe oluyor-du. İstanbul’un işgalini müteakip İngiliz Başkumandanına bu eser gösterilir

¹ İmâm Rabbânî, *el-Mektûbât* 1/87 (75. Mektup).

ve Bediuzzaman'ın bütün kuvvetiyle aleyhе bulunduğu kendisine ihbar edilir. O cebbar kumandan, idam kararıyla vücutunu ortadan kaldırmak istediyse de, fakat kendisine, Bediuzzaman idam edilirse bütün Şarkî Anadolu, İngiliz'e ebediyyen adâvet edeceği ve aşiretler her ne pahasına olursa olsun isyan edecekleri söylemesi üzerine bir şey yapamaz.

İstanbul'da, İngilizler desiseleriyle Şeyhülislâm'ı ve diğer bazı ulemâyi lehlerine çevirmeye çalışmalarına mukabil, Bediuzzaman, *Hutuvât-ı Sitte* adlı eseri ve İstanbul'daki faaliyetiyle İngilizin, âlem-i İslâm ve Türkler aleyhindeki müstemlekecilik siyasetini ve entrikalarını, tarihî düşmanlığını etrafa neşrederek, Anadolu'daki Millî Kurtuluş Hareketini desteklemiş, bu hususta en büyük âmillerden birisi olmuştu.

Bu hizmetine dair kendi ifadesinden bir parça:

“Bir zaman İngiliz Devleti, İstanbul Boğazı'nın toplarını tahrip ve İstanbul'u istilâ ettiği hengâmda, o devletin en büyük daire-i diniyesi olan Anglikan Kilisesi'nin Başpapazı tarafından, Meşîhat-ı İslâmiye'den dini altı suâl sorıldı. Ben de o zaman, Dârû'l-Hikmeti'l-İslâmiye'nin âzâsı idim. Bana dediler: ‘Bir cevap ver. Onlar, altı suâllerine altı yüz kelimeyle cevap istiyorlar.’ Ben dedim: ‘Altı yüz kelimeyle değil, altı kelimeyle değil, hattâ bir kelimeyle değil, belki bir tükürükle cevap veriyorum. Çünkü o devlet, işte görüyorsunuz, ayağını boğazımıza bastığı dakikada, onun papazı mağrurane üstümüzde suâl sormasına karşı yüzüne tükürmek lâzım geliyor... Tükürün o ehl-i zulmün o merhametsiz yüzüne!..’ demiştim.”

İstanbul'daki bu çok ehemmiyetli ve muvaffakiyetli hizmetinden Türk milletine pek ziyade menfaatler husule geldiğini müşâhede eden Ankara hükümeti, Bediuzzaman'ın kıymet ve ehemmiyetini takdir ederek Ankara'ya davet ederler. M. Kemal Paşa, şifreyle davet etmişse de, cevaben:

“Ben, tehlikeli yerde mücahede etmek istiyorum. Siper arkasında mücahede etmek hoşuma gitmiyor. Anadolu'dan ziyade burayı daha tehlikeli görüyorum.” demiştir.

Üç defa şifreyle davet ediliyor. Eski Van Valisi, dostu meb'us Tahsin Bey vasıtasiyla davet edildiği için, nihayet karar verir ve Ankara'ya gelir. Ankara'da alkışlarla karşılaşır. Fakat ümit ettiği muhiti bulamaz. Kendisi, Hacı Bayram civarında ikamet eder. Meclis-i Meb'usân'da dine karşı gördüğü lâkaytlık

ve garplilaşmak bahanesi altında Türk milletinin kudsî mefahir-i tarihiyesi olan şeâir-i İslâmiye'den bir soğukluk gördüğü için, meb'usların ibadete, bilhassa namaza müdafavim olmalarının lüzum ve ehemmiyetine dair bir beyanname neşreder ve meb'uслara dağıtır. Kâzım Karabekir Paşa da M. Kemal'e okur. O beyanname şudur:

يَا أَيُّهَا الْمُبَغُثُونَ! إِنَّكُمْ لَمَبْغُثُونَ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ!

Ey mücahidîn-i İslâm! Ey ehl-i hall ü akit! Bu fakirin bir meselede on sözünü, birkâç nasihatini dinlemenizi rica ediyorum.

Evvelâ: Şu muzafferiyetteki hârikulâde nimet-i ilâhiye bir şükran ister ki devam etsin, ziyade olsun. Yoksa, nimet şükru görmezse gider. Mademki Kur'ân'ı, Allah'ın tevfikiyle düşmanın hücumundan kurtardınız; Kur'ân'ın en sarih ve en kat'î emri olan salât gibi ferâizi imtisâl etmeniz läzîmdir. Tâ onun feyzi böyle harika sûretinde üstünüzde tevâli ve devam etsin.

Sâniyen: Âlem-i İslâm'ı mesrur ettiniz, muhabbet ve teveccühünü kazandınız. Lâkin o teveccüh ve muhabbetin idamesi, şeâir-i İslâmiye'yi iltizam ile olur. Zira, Müslümanlar İslâmiyet hesabına sizi severler.

Sâlisen: Bu âlemde evliyaullah hükmünde olan gazi ve şühedalara kumandanlık ettiniz. Kur'ân'ın evâmir-i kat'îyesine imtisâl etmekle, öteki âlemdede de o nuranî gürûha refik olmaya çalışmak, sizin gibi himmetlilerin şe'nidir. Yoksa, burada kumandan iken orada bir neferden istimdad-ı nur etmeye muztar kalacaksınız. Bu dünya-yı deniyye, şan ve şerefiyle öyle bir meta değil ki sizin gibi insanları işbâ etsin, tatmin etsin ve maksud-u bizzat olsun.

Râbian: Bu millet-i İslâm'ın cemaatleri –çendan bir cemaat namazsız kalса, fâsık da olsa yine– başlarındakini mütedeyyin görmek ister. Hatta umum Kurdistan'da umum memurlara dair en evvel sordukları suâl bu imiş: "Acaba namaz kılıyor mu?" derler. Namaz kıłarsa mutlak emniyet ederler; kılmazsa, ne kadar muktedir olsa nazarlarında müttehemdir.

Bir zaman, Beytüssebap aşâirinde isyan vardi. Ben gittim, sordum:

– "Sebep nedir?"

Dediler ki:

– "Kaymakamımız namaz kılmıyordu, rakı içiyordu. Öyle dinsizlere nasıl itaat edeceğiz?"

Bu sözü söyleyenler de namazsız, hem de eşkiya idiler.

Hâmisen: Enbiyânın ekseri şarkta ve hükemanın ağılesi garpta gelmesi kader-i ezelînin bir remzidir ki şarkı ayağa kaldıracak din ve kalbdır, akıl ve felsefe değil. Şarkı intibâha getirdiniz, fitratına müvâfik bir cereyan veriniz. Yoksa, sa'yiniz ya hebâen gider veya muvakkat, sathî kalır...

Sâdisen: Hasminiz ve İslâmiyet düşmanı olan firenklar dindeki lâkaytlığınızdan pek fazla istifade ettiler ve ediyorlar. Hatta diyebilirim ki hasminiz kadar İslâm'a zarar veren, dinde ihmâlinizden istifade eden insanlardır. Mâlahat-ı İslâmiye ve selâmet-i millet namına, bu ihmali âmâle tebdil etmeniz gerektir. Görülmüyor mu ki İttihadçılar o kadar harika azm ü sebat ve fedakârlıklarıyla, hatta İslâm'ın şu intibâhâna da bir sebep oldukları hâlde, bir derece dinde lâübalilik tavrını gösterdikleri için, dahildeki milletten nefret ve tezyif gördüler. Hariçteki İslâmlar dindeki ihmallerini görmedikleri için hürmeti verdiler.

Sâbian: Âlem-i küfür, bütün vesâitiyle, medeniyetiyle, felsefesiyle, fûnûnuyla, misyonerleriyle âlem-i İslâm'a hücum ve maddeten uzun zamandan beri galebe ettiği hâlde, –âlem-i İslâm'a– dinen galebe edemedi. Ve dahil bütün firâk-ı dâlle-i İslâmiye de birer kemmiye-i kalile-i muzirra sûretinde mahkûm kaldığı; ve İslâmiyet metanetini ve salâbetini sünnet ve cemaatle muhafaza eylediği bir zamanda, lâübâliyane, Avrupa medeniyet-i habise kışından süzülen bir cereyan-ı bid'atkârâne, sinesinde yer tutamaz. Demek âlem-i İslâm içinde mühim ve inkilâpvâri bir iş görmek, İslâmiyet'in desâtirine inkiyad ile olabilir, başka olamaz. Hem olmamış, olmuş ise de çabuk ölüp, sönmüş...

Sâminen: Zaaf-ı dine sebep olan Avrupa medeniyet-i sefihânesi yırtılma-ya yüz tuttuğu bir zamanda ve medeniyet-i Kur'ân'ın zuhura yakın geldiği bir anda, lâkaydâne ve ihmalkârâne müsbet bir iş görülmez. Menfice, tahripkârâne iş ise bu kadar rahnelere maruz kalan İslâm zâten muhtaç değildir.

Tâsian: Sizin bu "İstiklal Harbi"ndeki muzafferiyetinizi ve âlî hizmetinizi takdir eden ve sizi can u dilden seven, cumhur-u müminîndir. Ve bilhassa tabaka-yı avamdır ki sağlam müslümanlardır. Sizi ciddî sever ve sizi tutar ve size minnettardır ve fedakârlığınızı takdir ederler. Ve intibâha gelmiş en cesîm ve müthîş bir kuvveti size takdim ederler. Siz dahi, evâmir-i Kur'âniye'yi imtisâl ile onlara ittisal ve istinad etmeniz mâlahat-ı İslâm namına zârûrîdir. Yoksa, İslâmiyet'ten tecerrüt eden bedbaht, milliyetsiz Avrupa meftunu firenk

mukallitleri, avam-ı müslimîne tercih etmek, maslahat-ı İslâm'a münafi olduğundan, âlem-i İslâm nazarını başka tarafa çevirecek ve başkasından istimdat edecek...

Âşiren: Bir yolda dokuz ihtimal-i helâket, tek bir ihtimal-i necat varsa; hayatından vazgeçmiş, mecnun bir cesur lâzım ki o yola sülük etsin. Şimdi, yirmi dört saatte bir saat işgal eden farz namaz gibi zaruriyat-ı diniyede, yüzde doksan dokuz ihtimal-i necat var. Yalnız, gaflet ve tembellik haysiyetiyle, bir ihtimal zarar-ı dünyevî olabilir. Hâlbuki ferâizin terkinde, doksan dokuz ihtimal-i zarar var. Yalnız gaflet ve dalâlete istinad, tek bir ihtimal-i necat olabilir. Acaba dine ve dünyaya zarar olan ihmâl ve ferâizin terkine ne bahane bulunabilir? Hamiyet nasıl müsaade eder?

Bâhusus bu gürûh-u mücahidin ve bu yüksek meclisin efâli taklit edilir. Kusurlarını millet ya taklit veya tenkit edecek; ikisi de zarardır. Demek onlarda hukukullah, hukuk-u ibâdi da tazammun ediyor. Sîrr-ı tevâtür ve icmâi tazammun eden hadsiz ihbaratı ve delâili dinlemeyen ve safsata-yı nefis ve vesvese-i şeytandan gelen bir vehmi kabul eden adamlarla, hakikî ve ciddî iş görülmez.

Şu inkılâb-ı azîmin temel taşları sağlam gerek. Şu meclis-i âlînin şahsiyet-i mânevîyesi, –sahip olduğu kuvvet cihetile– mânâ-yı saltanatı deruhte etmiştir. Eğer şeâir-i İslâmiye'yi bizzat imtisâl etmek ve ettirmekle mânâ-yı hilâfeti dahi vekâleten deruhte etmezse, hayat için dört şeye muhtaç fakat an'ane-i müstemirre ile günde lâakal beş defa dine muhtaç olan, şu fitrati bozulmayan ve lehviyat-ı medeniye ile ihtiyacat-ı ruhiyesini unutmayan bu milletin hâcât-ı diniyesini meclis tatmin etmezse, bilmecburiye mânâ-yı hilâfeti, taman men kabul ettiğiniz isme ve lafza verecek. O mânâyi idame etmek için kuvveti dahi verecek. Hâlbuki meclis elinde bulunmayan ve meclis tarîkiyle olmayan böyle bir kuvvet, inşîkak-ı asâya sebebiyet verecektir. İnşîkak-ı asâ ise, ¹ وَاعْصِمُوا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَيْعَانًا âyetine zittir. Zaman cemaat zamanıdır. Cemaatin ruhu olan şâhs-ı mânevî daha metindir ve tenfîz-i ahkâm-ı şer'iyye daha ziyyade muktedirdir. Halife-i şâhsî, ancak ona istinad ile vezâifi deruhte edebilir. Cemaatin ruhu olan şâhs-ı mânevî eğer müstakîm olsa, ziyade parlak ve kâmil olur; eğer fena olsa, pek çok fena olur. Ferdin, iyiliği de fenâlığı da mahduttur. Cemaatin ise gayr-i mahduttur. Harice karşı kazandığınız iyiliği, dahildeki fenâlikla bozmayınız. Bilirsiniz ki ebedî düşmanlarınız ve zıtlarınız ve hasımlarınız,

¹ “Hepiniz toptan, Allah'ın ipine (dinine) sımsıkı sarılın.” (Al-i İmran süresi, 3/103)

İslâm'ın şeâirini tâhrip ediyorlar. Öyle ise zarurî vazifeniz, şeâiri ihya ve muhafaza etmektir; yoksa şuursuz olarak şuurlu düşmana yardımındır. Şeâirde tehâvün, zaaf-i milliyeti gösterir. Zaaf ise düşmanı tevkif etmez, teşci' eder...

حَسْبَنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ¹ ، نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ الْبَصِيرُ²

Bu meb'usâna hitap, namaz kılanlara altmış meb'us daha ilâve eder. Namazgâh olan küçükük odayı, büyük bir odaya tebdil ettirir.

Bu parça, meb'uslara ve umum kumandanlara ve ulemâlara okutturulmakla, Reisle şiddetli bir münakaşa sebebiyet verir. Birgün divan-ı riyâsette, elli-altmış meb'us içinde, karşılıklı fikir teatisinde, M. Kemal Paşa:

“Sizin gibi kahraman bir hoca bize lâzımdır. Sizi, yüksek fikirlerinizden istifade etmek için buraya çağırıldık. Geldiniz, en evvel namaza dair şeyleri yazdınız, aramiza ihtilâf verdiniz” der.

Bu söz üzerine Bediüzzaman, birkaç mâkul cevabı verdikten sonra, şiddetle ve hiddetle iki parmağını ileri uzatarak:

“Paşa! Paşa! İslâmiyet'te, imandan sonra en yüksek hakikat namazdır. Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduttur.” der. Fakat Paşa tarziye verir, ilişemez.

Bediüzzaman, Ankara'da bulunduğu müddetçe, en birinci maksadı olan, Şark darülfünûnunun tesisi için uğraşmaktan katyeni geri durmadı.

Birgün meb'uslar heyetine der:

“Bütün hayatımда bu darülfünûnu takip ediyorum. Sultan Reşad ve İttihadçılar, yirmi bin altın lira verdiler. Siz de o kadar ilâve ediniz...”

O zaman, yüz elli bin banknot vermeye karar verdiler. Bunun üzerine, “Bunu meb'uslar imza etmelidirler.” der. Bazı meb'uslar diyorlar ki:

“Yalnız, sen medrese usulüyle, sîrf İslâmiyet noktasında gidiyorsun. Hâlbuki şimdi, garplılara benzemek lâzım.”

Bediüzzaman:

“O vilâyat-ı şarkîye, âlem-i İslâm'ın bir nevi merkezi hükmündedir; fûnun-u

¹ “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmrân sûresi, 3/173)

² “O ne güzel mevlâ, ne güzel yardımcıdır!” (Enfâl sûresi, 8/40).

cedide yanında ulûm-u diniye de lâzım ve elzemdir. Çünkü ekser enbiyânın Şark'ta, ekser hüküमânın Garp'ta gelmesi gösteriyor ki, Şark'ın terakkiyatı din ile kaimdir. Başka vilâyetlerde sîr funun-u cedide okuttursanız da, Şark'ta herhâlde millet, vatan maslahatı namına, ulûm-u diniye esas olmalıdır. Yoks'a, Türk olmayan müslümanlar, Türk'e hakikî kardeşliğini hissedemeyecek. Şimdi bu kadar düşmanlara karşı teavün ve tesanüde muhtacız. Hatta bu hususta size bir hakikatli misal vereyim:

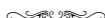
Eskiden, Türk olmayan bir talebem vardı. Eski medresemde, hamiyetli ve gayet zeki o talebem, ulûm-u diniyeden aldığı hamiyet dersiyle her vakit derdi: 'Salih bir Türk, elbette fâsîk kardeşimden ve babamdan bana daha ziyade kardeşir ve akrabadır.' Sonra, aynı talebe, talihsizliğinden, sîr madâfî funun-u cedide okumuş. Sonra ben –dört sene sonra– esaretten gelince onunla konuştım. Hamiyet-i millîye bahsi oldu. O dedi ki:

'Ben şimdi, râfîzî bir kürdü, salih bir Türk hocasına tercih ederim.' Ben de:

'Eyvah!' dedim, 'Ne kadar bozulmuşsun!' Bir hafta çalıştım, onu kurtardım, eski hakikatli hamiyete çevirdim."

İşte, ey meb'uslar!... O talebenin evvelki hali, Türk milletine ne kadar lüzumu var! İlkinci hali, ne kadar vatan menfaatine uygun olmadığını fikrinize havale ediyorum. Demek –farz-ı muhâl olarak– siz başka yerde dünyayı dine tercih edip, siyasetçe dine ehemmiyet vermeniz de, herhâlde şârk vilâyetlerinde din tedrisatına âzamî ehemmiyet vermeniz lâzım.

Bu hakikatli maruzat üzerine, muhalifler dışarı çıkip, yüz altmış üç meb'uş o kararı imza ederler.

Bediuzzaman, küçük yaşında iken tasavvur ettiği ve hayatını o yolda feda etmeye azmettiği ve hayatının bir gayesi ve neticesi olarak kabul ettiği "âlem-i İslâm'da büyük bir intibah ve inkışaf" emeliyle Ankara'ya gelmişti. Daha Meşrûtiyet'in ilânından evvel, İstanbul'a gelmeden, Şarkî Anadolu'da yüzlerce ehl-i ilim ve erbab-ı fazilet kimselerle mübahaselere ve İstanbul'da birdenbire meydana çıkarak ulemâyı hayrete sevk etmesi ve ehl-i siyaseti telâşa düşürmesi, ruhunda büyük bir İslâmî inkılâbin müessisi halinin mevcut olduğunu gösteriyordu. Ve kendisi, daha eskiden ruhunda bu vazifenin mesuliyetini, hem sevk ve sürurunu hissetmişti.

Hürriyetin ilânını müteakip, gazetelerde meşrûtiyeti şeriata hâdim yapmakla, Anadolu ve âlem-i İslâm kitasında büyük bir saadetin zuhuruna vesile olunacak ümidiyle neşrettiği makaleler ve muhtelif içtimalardaki nutukları, hep bu mezkûr niyet ve tasavvurunun neticesi idi. “el-Hutbetü’ş-Şâmiye”, “Sünihat” ve “Lemeât” gibi bazı eserlerinde de görüldüğü gibi, “Şu istikbal zulümâti ve inkilâpları içerisinde en gür ve en muhteşem sadâ, Kur’ân’ın sadâsı olacaktır!” diye beyanatı vardı.

Abbasîleri müteakiben âlem-i İslâm içinde İslâmî idareyi ele alan Türklerin bin senelik muazzam idaresinden ve hilâfet sürdürmelerinden sonra, bütün dünnyayı dehşete veren bir Harb-i Umumî meydana gelmiş, Osmanlı Devleti inkıraz bulmuş, İslâm’ın ebedî düşmanları merkez-i hükûmeti istilâ ederek, Müslümanlığın mahvolduğu kanaatine varmışlardı. İşte Bediuzzaman, ilâhî kudretin tecellîsiyle ve ihsaniyla, böyle en elzem bir vakitte, dine revaç verebilecek bir teşekkülün zuhuru dolayısıyla ve kendisi de beraber çalışmak ümidiyle Ankara’ya gelmişti. Avn-i ilâhî ve mucize-i Peygamberî ile düşman taarruzlarını defeden ve milletin idaresinin başına geçen yeni Hükûmet-i Cumhuriye’de, doğrudan doğruya Kur’ân’da istinat eden ve âlem-i İslâm’ın vahdetini nokta-yı istinad yapacak ve İslâmiyet’in hakikatinde mevcut kuvve-i ulviye ile maddî ve mânevî medeniyeti meydana getirecek bir niyet ve gayeyi bulundurmak ve aşılamak üzere Meclis’tे çalışıyordu. Fakat pek kuvvetli mânilere karşına çıktı.

Âlem-i İslâm’ı alâkadar eden ve bin üç yüz yıllık ümmetin, dehşetli tehlikesinden istiaze ettiği (Allah’a sağındığı) bir zamanın ve fitneyi ateslendiren ceklerin kimler olduğunu anlamış bulunuyordu. Birgün riyâset odasında, M. Kemal Paşa ile iki saat kadar konuştular. İslâm ve Türk düşmanlarının arasında nam kazanmak emeliyle şeâir-i İslâmiye’yi tahrip etmenin bu millet ve vatan ve âlem-i İslâm hakkında büyük zarar tevlid edeceğini; eğer bir inkilâp yapmak icap ediyorsa, doğrudan doğruya İslâmiyet’e müteveccihen Kur’ân’ın kudsî kanun-u esasî noktasından yapmak lâzım geldiği mealinde ihtarlarla bulunur ve şu temsili ders verir:¹(Hâsiye)

“Meselâ; Ayasofya Câmii, ehl-i fazl ve kemâlden mûbarek ve muhterem zâtlarla dolu olduğu bir zamanda; tek tük, sofada ve kapıda haylaz çocuklar ve serseri ahlâksızlar bulunup, câmiin pencerelerinin üstünde ve yakınında ecnebilerin eğlence-perest seyircileri bulunsa, bir adam o câmi içine girip ve o cemaat içine dâhil olsa, eğer güzel bir sadâ ile şirin bir tarzda Kur’ân’dan

¹ (Hâsiye) Mektubat, s.466-467 (29. Mektup, 6. Risale olan 6. Kısım).

bir aşır okusa, o vakit binler ehl-i hakikatin nazarları ona döner, hüsn-ü teveccühle, mânevî bir dua ile, o adama bir sevab kazandırırlar. Yalnız, haylaz çocukların ve serseri mülhidlerin ve tek tük ecnebilerin hoşuna gitmeyecek. Eğer o mübarek câmiye ve o muazzam cemaat içine o adam girdiği vakit, süflî ve edepsizce fuhşa ait şarkları bağıriп çagırsa, raks edip ziplasa; o vakit o haylaz çocukların güldürecek, o serseri ahlâksızları fuhşiyata teşvik ettiгî için hoşlarına gidecek ve İslâmiyet'in kusurunu görmekle mütelezziz olan ecnebilerin istihzâkârâne tebessümlerini celbedecek. Fakat umum o muazzam ve mübarek cemaatin bütün efradından, bir nazar-ı nefret ve tahkir celbedecktir. Esfel-i sâfilîne sukut derecesinde nazarlarında alçak görünecektir.

İşte aynen bu misal gibi; Âlem-i İslâm ve Asya, muazzam bir câmidir.. ve içinde ehl-i iman ve ehl-i hakikat, o câmideki muhterem cemaattir. O haylaz çocuklar ise, çocuk akıllı dalkavuklardır. O serseri ahlâksızlar; frenk-meşrep, milliyetsiz, dinsiz heriflerdir. Ecnebi seyirciler ise, ecnebilerin naşır-i efkârı olan gazetecilerdir. Her bir müslüman, husûsan ehl-i fazl ve kemâl ise, bu câmide derecesine göre bir mevkii olur, görünür, nazar-ı dikkat ona çevrilir. Eğer İslâmiyet'in bir sırr-ı esası olan ihlâs ve rızâ-yi ilâhî cihetinde, Kur'ân-ı Hakîm'in ders verdiği ahkâm ve hakâik-i kudsiyeye dair harekât ve a'mâl ondan sudûr etse, lisân-ı hâli mânen âyât-ı Kur'âniye'yi okusa, o vakit mânen Âlem-i İslâm'ın her bir ferdinin vird-i zebâni olan **اللَّهُمَّ اعْفُرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ**¹ duasında dâhil olup hissedar olur ve umumu ile uhuvvetkârâne alâkadar olur. Yalnız hayvanât-ı muzîra nev'inden bazı ehl-i dalâletin ve sakallı çocukların hükmündeki bazı ahmakların nazarlarında kıymeti görünmez. Eğer o adam, medar-ı şeref tanıldığı bütünecdadını ve medar-ı iftihar bildiği bütün geçmişlerini ve ruhen nokta-yı istinad telâkki ettiгî selef-i sâlihînin cadde-i nurânilerini terk edip heveskârâne, hevâ-perestâne, riyâkârâne, şöhret-perverâne, bid'âkârâne işlerde ve harekâttâ bulunsa; mânen bütün ehl-i hakikat ve ehl-i imanın nazarında en alçak mevkie düşer. **إِنَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ فَإِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللَّهِ**² sîrrîne göre; ehl-i iman ne kadar âmî ve cahil de olsa, aklı derk etmediği hâlde, kalbi öyle hodfürûş adamları görse soğuk görür, mânen nefret eder.

İşte hubb-u câha meftun ve şöhret-perestliğe müptelâ adam –ikinci adam–, hadsiz bir cemaatin nazarında esfel-i sâfilîne düşer. Ehemmiyetsiz ve

¹ Allah'ım! Erkegiyle kadınıyla bütün müminleri bağışla.

² "Müminin ferasetinden çekin! Zira o baktı mı Allah'ın nuruyla bakar." (Tirmîzî, *tefsîru sûre* (15) 6; et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* 8/102; et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-eusat* 3/312, 8/23).

müstehzi ve hezeyancı bazı serserilerin nazarında, muvakkat ve menhûs bir mevki kazanır. ^۱ آلَّا خَلَاءٌ بِوَمَزِيزٍ بَعْضُهُمْ لِبَغْضٍ عَدُوٌ إِلَّا الْمُتَّقِينَ sırrına göre; dünya-da zarar, berzahta azab, âhirette düşman bazı yalancı dostları bulur.

Birinci sûretteki adam, faraza hubb-u câhi kalbinden çıkarmazsa, fakat ihlâsi ve rızâ-yı ilâhîyi esas tutmak ve hubb-u câhi hedef ittihaz etmemek şartıyla; bir nevi meşrû makam-ı mânevî, hem muhteşem bir makam kazanır ki, o hubb-u câh damarını kemâliyle tatmin eder. Bu adam az, hem pek az ve ehemmiyetsiz bir şey kaybeder; ona mukabil, çok hem pek çok kıymettar, zarsız şeyleri bulur. Belki birkaç yılını kendinden kaçırır; ona bedel, çok mübarek mahlûkları arkadaş bulur, onlarla ünsiyet eder. Veya ısrıcı yabanî eşek arılarını kaçırıp, mübarek rahmet şerbetçileri olan arıları kendine celbeder. Onların ellerinden bal yer gibi, öyle dostlar bulur ki; daima dualarıyla âb-ı kevser gibi feyzler, Âlem-i İslâm'ın etrafından onun ruhuna içrilir ve defter-i âmâline geçirilir.”

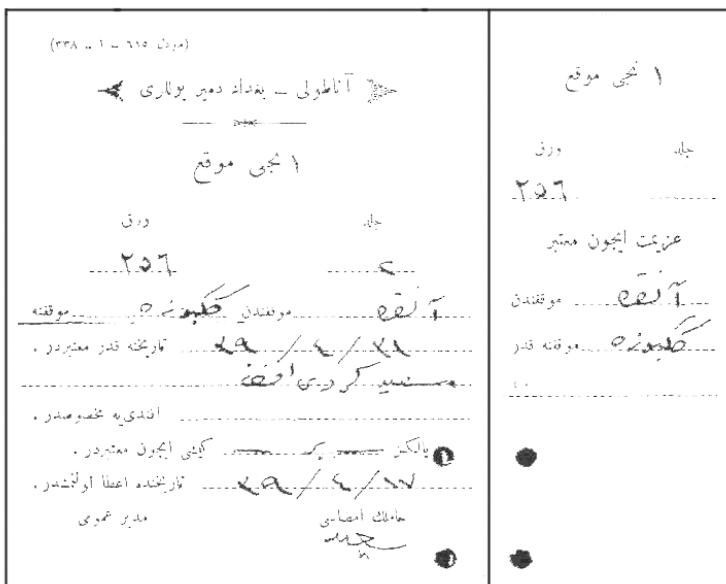
M. Kemal Paşa itiraz ile içindeki niyet ve hâlet-i ruhiyesini ifadeyle Bediuzzaman'ı kendine çekmek ve nüfuzundan istifade etmek ister. Ve Bediuzzaman'a meb'uслuk, hem Dârû'l-Hikmetteki eski vazifesini, hem şarkta Şeyh Sünûsi'nin yerine vaiz-i umumî, hem bir köşk tahsisi gibi teklifler yapar.

Bediuzzaman, rivayetlerde gelen eşhas-ı âhirzamana ait haberlerin mühim bir kısmını ve Hürriyet'ten evvel İstanbul'da tevilini söyledişi hadislerin ihbar ettiği âhirzamanın dehşetli şahıslarının âlem-i İslâm ve insaniyette zuhur ettiğini görür. Ve yine, gelen rivayetlerden, onlara karşı çıkacak ve mukabele edecek olan hizbü'l-Kur'ân hakkında, “*O zamana yetiştiğiniz zaman, siyaset cânibiyle onlara galebe edilmez; ancak mânevî kılıç hükmünde i'câz-ı Kur'ân'ın nurlarıyla mukabele edilebilir*” tavsiyesine mürâatla, Ankara'da teşrik-i mesai edemeyeceği için, kendisine tevdî edilmek istenen meb'uслuk, Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye gibi Diyanetteki azalığı, hem vilâyât-ı şarkİYE vaiz-i umumiliği tekliflerini kabul etmez. Kendisini fikrinden vazgeçirmek için çالışan ve Ankara'dan ayrılmamasını rica için istasyona kadar gelen bir kısım meb'uслların da arzularına uyamayacağını bildirerek Ankara'dan ayrılır, Van'a gider. Ve orada hayat-ı içtimaiyeden uzaklaşarak Erek Dağı eteginde, Zernabad Suyu başında bir mağaracıkta idame-i hayat etmeye başlar.

¹ “Müttakiler dışında dünyadaki bütün dostlar, o gün birbirine düşmandır.” (Zuhurf sûresi, 43/67).

Ankara'daki Hayatına Dair Risale-i Nur'dan Bir Parça
(Yirmi Üçüncü Lem'a "Tabiat Risalesi"nden)

“.....1338’de Ankara’ya gittim.¹ İslâm Ordusu’nun Yunan’a galebesinden neşe alan ehl-i imanın kuvvetli efkârı içinde gayet müthiş bir zindika fikri, içine girmek ve bozmak ve zehirlendirmek için dessasâne çalıştığını gördüm. Eyvah dedim, bu ejderha imanın erkânına ilişsecek! O vakit, şu âyet-i kerîme bedâhet derecesinde vücûd ve vahdâniyeti ifham ettiği cihetle ondan istim-dâd edip, o zindikanın başını dağıtacak derecede Kur’ân-ı Hakîm’den alınan kuvvetli bir burhanı, Nur’un Arabî risalesinde yazdım. Ankara’da, Yeni Gün Matbaası’nda tab’ ettermiştim. Fakat maatteessüf Arabî bilen az ve ehem-miyetle bakanlar da nadir olmakla beraber, gayet muhtasar ve mücîmel bir sûrette o kuvvetli burhan tesirini göstermedi. Maatteessüf o dinsizlik fikri hem inkişâf etti, hem kuvvet buldu.....”

Bediuzzaman kendisine tevdî edilen meb'usluğunu ve teklif edilen Diyanet'teki Müşavere âzâlılığını ve "Şark Vilayetleri Umumî Vâizliği"ni kabul etmeyerek Ankara'dan Van'a giderken "Eski Said'i yeni Said'e götürüren tren biletini."

¹ Yani 1922 yılında.

İkinci Hisse

Barla Hayati

Risale-i Nur'un Zuhuru

(Üstad Bediüzzaman Said Nursî'nin Şarkî Anadolu'da dünyaya gelisinden itibaren geçirdiği hayat safhalarını buraya kadar birer birer gördük, temâşâ ettik. Şimdi, geçen kirk-elli senelik hayatının neticesi ve meyvesi hükmünde, tarihin pek ender kaydettiği cihan vüs'atindeki muazzam bir dâvâya giriyoruz. Bütün maddî ve mânevî zulmetleri izale edip âlemi nuruyla ziyalandıracak olan Risale-i Nur meydana çıkıyor; dünya ilim ve irfan sahasına Türkiye'den bir güneş doğuyor!)

Bediüzzaman Hazretlerinin Vilâyat-ı Şarkîye'den Garbî Anadolu'ya Nefyedilmesi, Risale-i Nur'un Zuhuru, Telif ve Negri

Van'da, mezkûr mağarada yaşamakta iken, Şark'ta ihtilâl ve isyan hareketleri oluyor. "Sizin nüfuzunuz kuvvetlidir." diyerek yardım isteyen bir zatin mektubuna, "Türk milleti asırlardan beri İslâmîyet'e hizmet etmiş ve çok veliler yetiştirmiştir. Bunların torunlarına kılıç çekilmez. Siz de çekmeyiniz; teşebbüsunuzden vazgeçiniz. Millet, irşad ve tenvir edilmelidir." diye cevap gönderiyor. Fakat yine, hükûmet, Bediüzzaman'ı Garbî Anadolu'ya nefyediyor.

Van'da mağaradan çıkarılıp Anadolu'ya hareket etmek üzere jandarmalarla sevk edilirken, yollara dökülüp "Aman, efendi hazretleri, bizi bırakıp gitme. Müsaade buyur, sizi göndermeyelim. Arzu ederseniz Arabistan'a götürürelim." diye yalvaran silâhlı gruplara, ahaliye ve ileri gelen zatlara: "Ben Anadolu'ya gideceğim, onları istiyorum." diyerek, hepsini teskin ediyor. Evvelâ Burdur vilâyetine askerî muhafızlarla nefyediliyor. Burdur'da zulüm ve tarassutlar altında işkenceli bir esaret hayatı geçiriyor. Fakat asla boş durmuyor; on üç ders olan "Nurun İlk Kapısı" kitabındaki hakikatleri bir kısım ehl-i imâna ders verip, gizli olarak kitap haline getiriyor. Bu hikmet cevherlerinin kıymetini takdir eden müştâk ehl-i iman, el yazılarıyla bu kitabı çoğaltıyorlar. Nihayet, "Burada Said Nursî boş durmuyor, dinî musahabelerde bulunuyor." diye, gizli din düşmanları tarafından rapor tanzim ettiriliyor. Ve burada da, "Ücra bir köşede, mahrumiyetler, kimsesizlik ve gurbet hayatı içinde kendi kendine ölüür gider." düşüncesiyle dağlar arasında tenha bir yer olan Isparta vilâyetine bağlı Barla nahiyesine gönderilmeye karar veriliyor.

Bediüzzaman Said Nursî Burdur'da iken, birgün, o zamanın Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reisi Mareşal Fevzi Çakmak Burdur'a geliyor. Vali, Mareşal'e, "Said Nursî hükümete itaat etmiyor; gelenlere dinî dersler veriyor." diye şekâvâda bulunuyor. Mareşal Fevzi Çakmak, Bediüzzaman'ın ne kadar dâhi ve ne kadar mânevî büyük ve müstakîm bir zat olduğunu bildiği için diyor ki: "Bediüzzaman'dan zarar gelmez. İlişmeyiniz, hürmet ediniz."

Sürgün edildiği bütün yerlerde, Bediüzzaman aleyhinde cebirle, resmî kimseler vasıtasyyla dehşetli propagandalar yaptırılarak, ehl-i imanın Üstad Bediüzzaman'a yaklaşmamaları ve dinî derslerinden istifade etmemeleri için çok menfi gayretler sarf ediliyor. Fakat Üstad'ın imanî derslerinin nüfuz ve kıymeti, ahali arasında kalbden kalbe sirayet ediyor ve eserlerine olan aşk ve muhabbet, kalbleri istilâ ediyor.

Barla

Barla, ehl-i imanın mânevî imdadına gönderilen Risale-i Nur Külliyatı'nın telif edilmeye başlandığı ilk merkezdir. Barla, millet-i İslâmiye'nin, husus-an Anadolu halkın başına gelen dehşetli bir dalâlet ve dinsizlik cereyanına karşı, Kur'ân'dan gelen bir hidayet nurunun, bir saadet güneşinin tulû ettiği beldedir. Barla, rahmet-i ilâhiyenin ve ihsan-ı rabbanînin ve lütf-u Yezdânî'nin bu mübarek Anadolu hakkında, bu kahraman İslâm milletinin evlâtları ve âlem-i İslâm hakkında, hayat ve mematlarının, ebedî saadetlerinin medarı olan eserlerin lemean ettiği bahtiyar yerdir.

Bediuzzaman Said Nursî, Barla nahiyesinde daimî ve çok şiddetli bir istibdat ve zulüm ve tarassut altında bulunduruluyordu. Barla'ya nefiy sebebi ise, kalabalık şehirlerden uzaklaştırıp böyle ücra bir köye atılarak, ruhunda mevcut hamiyet-i İslâmiyenin feveran etmesine mâni olmak, onu konuştur-mamak, söyletmemek, İslâmî, imanî eserler yazdırılmamak, âtil bir vaziyete düşürüp dinsizlerle mücahededen ve Kur'ân'a hizmetten men etmek idi. Bediuzzaman ise, bu plânın tamamen aksine hareket etmekte muvaffak oldu. Bir an bile boş durmadan, Barla gibi tenha bir yerde Kur'ân ve iman hakikat-lerini ders veren Risale-i Nur eserlerini telif ederek perde altında neşrini temin etti. Bu muvaffakiyet ve bu muzafferiyet ise, çok muazzam bir galibiyet idi. Zira o pek dehşetli dinsizlik devrinde, hakikî bir tek dinî eser bile yazdırılmış yordu. Din adamları susturulup yok edilmeye çalışılıyordu. Dinsizler Bediuzzaman'ı yok edememişler, uyuşmuş kalb ve akılları ihtiżaza getiren İslâmî ve imanî neşriyatına mâni olamamışlardı. Bediuzzaman'ın yaptığı bu dinî neşriyat, yirmi beş senelik eşedd-i zulüm ve istibdad-ı mutlak devrinde hiçbir zatin yapamadığı bir iş idi.

Bediuzzaman, Barla'ya 1925-1926 senelerinde nefyedilmiştir. Bu tarih-ler, Türkiye'de yirmi beş sene devam edecek bir istibdad-ı mutlakin icrâ-yi faaliyetinin ilk seneleri idi. Gizli dinsiz komiteleri, "İslâmî şeâirleri birer birer kaldırarak İslâm ruhunu yok etmek, Kur'ân'ı toplatıp imha etmek" plânlarını güdüyorlardı. Buna muvaffak olunamayacağını iblisane düşünerek, "Otuz sene sonra gelecek neslin kendi eliyle Kur'ân'ı imha etmesini intâç edecek bir plân yapalım." demişler ve bu plânı tatbike koyulmuşlardır. İslâmiyet'i yok etmek için, tarihte görülmemiş bir tahribat ve tecavüzat hüküm sürdürmüştür.

Evet, altı yüz sene, belki Abbasiler zamanından beri, yani bin seneden beri Kur'ân-ı Hakîm'in bir bayraktarı olarak bütün cihana karşı meydan okuyan Türk milletini, bu vatan evlâtlarını, İslâmiyet'ten uzaklaştırmak ve mahrum bırakmak için, Müslümanlığa ait her türlü bağların koparılmasına çalışılıyor ve bilfil de muvaffak olunuyordu. Bu vâkia căz'î değil, külli ve umumî idi. Milyonlarca insanın, hususan gençlerin ve milyonlar mâsumların, talebelerin iman ve itikatlarına, dünyevî ve uhrevî felâketlerine taalluk eden çok geniş ve şümüllü bir hâdise idi. Ve kiyâmete kadar gelip gelecek Anadolu halkın ebedî hayatlarıyla alâkadardı. O zaman ve o senelerde, bin yıllık parlak mâzînin delâlet ve şehadetyle, Kur'ân'ın bayraktarı olarak en yüksek bir mevkî-i muallâyı iħraz etmiş bulunan kahraman bir milletin hayatında, İslâmiyet ve Kur'ân aleyhinde dehşetli tahavvüler ve tahrîpler yapılıyor ve cihanın en namdar ordusunun bin senelik cihad-ı dîniye ile geçen parlak mâzisi ve o mâzide medfun muhteremecdâdi, yeni nesillere ve mektepli talebelere unutturulmaya çalışılıyor ve mâzî ile irtibatları kesilerek birtakım maskeli ve sûretâ parlak kelâmlarla īğfalâttâ bulunularak, komünizm rejimine zemin hazırlanıyor! İslâmiyet'in hakikatinde mevcut maddî-mânevî en yüksek terakkî ve medeniyet umdeleri yerine, dinsiz felsefenin bataklığındaki nursuz prensipler, edepsiz edip ve filozofların fikir ve ideolojileri, gizli komünistler, farmasonlar, dinsizler tarafından telkin ediliyor ve çok geniş bir çapta tedris ve talime çalışılıyor. Bilhassa İngiliz, Fransız gibi İslâm düşmanlarının İslâm âlemini maddeten ve mânen yıpratmak, sömürmek emellerinin başında, kahraman Türk milletinin dinî bağılardan uzaklaştırılması, örf-âdet, an'ane ve ahlâk bakımından tamamen İslâmiyet'e zıt bir duruma getirmek plânları vardı ve bu plânlar maalesef tatbik sahasına konmuştu!..

İşte, Bediuzzaman Said Nursî'nin, Risale-i Nur'la Anadolu'daki hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'sine cansiperane çalışan bir fedai-yi İslâm olarak başladığı seneler ki, zemin yüzünün görmediği pek dehşetli bir dinsizlik devrinin başlangıcı ve teessüs zamanı idi. Bunun için, Bediuzzaman'ın Risale-i Nur'la hizmetine nazar edildiği vakit, böyle dehşetli bir zamanı göz önünde bulundurmak icap eder. Zira, tarihte emsâli görülmemiş bu kadar ağır şerait tâtında yapılan zerre kadar hizmet, dağ gibi bir kıymet kazanabilir; ufacık bir hizmet, büyük bir değeri ve neticeyi haiz olabilir.

İşte Risale-i Nur, böyle dehşetli ve ehemmiyetli bir zamanın mahsülü ve neticesidir. Risale-i Nur'un müellifi, yirmi beş senelik din yıkıcılığının hükmettiği dehşetli bir devrin cihad-ı dîniye meydanının en büyük kahramanı ve tâ

kıyâmete kadar ümmet-i Muhammediye'yi (*aleyhissalâtü vesselâm*) dârüsselâma davet eden ve beseriyete yol gösteren rehber-i ekmelidir. Ve hem Risale-i Nur, Kur'ân'ın elmas bir kılıcıdır ki, zaman ve zemin ve fiiliyat bunu kat'iyetle isbat etmiş ve gözlere göstermiştir. İşte öyle elîm ve fecî ve dehşetli bir devri ihdas eden dinsizlerin icraatı olan pek ağır şartlar dahilinde Bediüzzaman'ın inâyet-i Hakla telife muvaffak olduğu Risale-i Nur eserleri, dinsizliğin istilâsına karşı, yıkılması gayr-i kabil olan muazzam ve muhteşem bir sed teşkil etmiştir. Risale-i Nur, maddiyunluk, tabiiyunluk gibi dine muarîz felsefenin muhal, bâtil ve mümtenî olduğunu, cerh edilmez burhanlarla, aklî, mantıkî delillerle isbat ederek en dinsiz filozofları dahi ilzam etmiştir. Küfr-ü mutlakı mağlûbiyet'e duçar etmiş, dinsizliğin istilâsını durdurmuştur.

Evet, Bediüzzaman'a yapılan o tarihî zulüm ve işkence ve ihanetler altında feveran edip parlayan Risale-i Nur, bu zamanda ve istikbalde bir seyfî'l-İslâm'dır.

Risale-i Nur, ruhların sevgilisi, kalblerin mahbubu, âşıkların mâşuku, canların cânâni olmuş; icabında bu cânan için canlar feda edilmiştir.

Risale-i Nur, beşerin sertacı ve halâskârı mevki-i muallâsında hizmet yapmış ve yapmaktadır.

Risale-i Nur, Kur'ân'ın son asırlarda beklenen bir mucize-i mânevîsi olarak tulû etmiş ve başta müellifi Bediüzzaman Said Nursî olarak milyonlarla talebeleri ve kardeşleri, bu hakikat-i Kur'âniye etrafında pervaneler gibi dönenek onun nuruyla nurlanmışlar, ondaki Kur'ân ve iman hakikatlerini mas-setmişler (emmişler), imanlarını kuvvetlendirmişler ve bu hakikat-i kübrâyı bütün dünyaya ilân etmek ve ölünceye kadar onu okumak ve ona hizmet etmek gayesini azmetmemışlardır.

Evet, Türk milletini ve bu vatan ahalisini ve âlem-i İslâm'ı ebede kadar şerefle yaşatacak ve mâzide olduğu gibi istikbalde de tarihin altın sayfalarına, Kur'ân ve İslâmiyet hizmetinde âlem-i İslâm'ın pişdarı ve namdar kumandanı olarak kaydettirecek medâr-i iftihâri Risale-i Nur'dur. Büyük bir vüs'at ve külâyeti taşıyan ve Anadolu'da ve İslâm âleminde zuhur edip her tarafta hüsn-ü kabule ve tesire mazhariyetle gittikçe inkişaf ve intîşar eden bu eser, Kur'ân'ın malîdir, âlem-i İslâm'ın ve ehl-i imanın malîdir ve bu vatan ahalisinin İslâmî bir medâr-i iftihâridir. Bu memlekette hükümden bir hükümetin nokta-yı istinâdi, hem aynı zamanda bütün dünyaya duyuracağı muazzam hakikatler manzumesidir ki, inşallah bir zaman gelip radyoyla bütün âlemlere ders verecek ve ilân edilecektir.

Evet, dünya ilim ve irfan sahasına Türkiye'den bir güneş doğmuştur. Bu yeni doğan güneş, bin üç yüz yıl evvel âlem-i beşeriyyete doğmuş olan güneşin bir in'ikâsıdır ve o mânevî güneşin her asırda parlayan lem'alarından birisidir ve beklenilen son mucize-i mânevîsidir. Yalnız mânevîyat sahasında değil, zahiren ve maddeten dahi tesirini göstermiştir.

Evet, Risale-i Nur, bütün dünya milletlerinin hayatlarını muhafaza ve müdafaa için sarıldıkları ve güvendikleri atom ve emsâli bomba ve silâhlarının fevkinde muazzam bir tesire sahiptir. Bunun böyle olduğunu, bir parça ilim ve basiret nazarıyla Nur Risalelerine bakanlar ve Risale-i Nur Müellifi Bediuzzaman Said Nursî'nin otuz seneden beri Anadolu'daki hizmet-i imaniyelerine dikkat edenler görür, anlar ve tasdik ederler. Hakikate nüfuz eden zatlar için, Risale-i Nur'un tulundan bugüne kadar geçen zaman içerisindeki yapılan hizmetin neticeleri nihayet derecede muhteşem ve muazzamdır, mil-yarlar takdir ve tebrike läyiktir!

Evet, Risale-i Nur, iman-ı tahkîki bu vatanda neşretmekle imanı kuvvetlendirip, bu memleketteki dinsizlik ve imansızlık, dalâlet ve sefahete karşı mukabele ve müsbet bir tarzda mücadele ederek bunları mağlûp etmiştir. Büyük ve külli ve umumî mücahede-i diniyesinde muzaffer olmuştur. Tâife-i mücahidîn olan Nur talebeleri, âzamî sadakat ve ittihattan neşet eden azîm, mânevî, makbul bir sırla rahmet-i ilâhiyenin celbine ve teveccühüne vesile olmuştur. Bu ihlâslı tâife-i mücahidîn, küçük bir çekirdek gibi dar bir dairede iken, o çekirdekte âlemi istilâ edecek bir şecere-i tubanın mahiyeti bulunduğu misilli, on dördüncü asr-ı Muhammedî'de (*aleyhissalâtü vesselâm*) Kur'ân'dan çıkan Risale-i Nur'un Anadolu'da tulù ve intîşar etmesiyle, neticede neş ünema ederek âlem-i İslâm ve insaniyete kadar genişlemiş ve daha da genişleyecektir!

İşte, Risale-i Nur, hem fevkâlâde ihlâsı ve hem yalnız tevhid ve iman akıdelerinin hizmetini esas-ı meslek ittihaz ederek bir kudsiyet kazanması ve mahiyetinde bütün hakâik-i Kur'âniye ve İslâmiye mevcut bulunarak her tarafı kaplayacak bir nûr-u hakikat olması dolayısıyla, rahmet-i ilâhiye cânibinde, bu millet-i İslâmiye'yi, maddî-mânevî felâket ve helâket tehlikelerinden, bir sedd-i Kur'âni ve nûr-u imanî olarak muhafazaya vesile olmuştur.

Risale-i Nur, iman ve Kur'ân muhaliflerine karşı mücadeleinde cebir ve münazaa yolunu değil, ikna ve isbat yolunu ihtiyar etmiştir.

Risale-i Nur, yüz otuz risalelerinde, doğrudan doğruya hakikatin berrak

veçhesini bütün vuzuh ve çiplaklııyla göstermiştir. Din-i hak olan İslâmiyet'i ve âlem-i insaniyetin hidayet güneşî olana Kur'ân'ın mucizeliğini bütün dünya efkâri muvacehesinde ve bütün fikir ve felsefe sahasında cerh edilmez katî delillerle göstermiştir. Ve mantıkî hüccetlerle isbat etmiştir ki, yeryüzündeki bilumum kemâlât ve medeniyet ve terakki umdeleri, semavî dinler ve peygamberler eliyle gelmiş ve bilhassa İslâmiyet'in zuhuruyla âlem-i insaniyet, İslâm âleminin taht-ı riyâsetinde cehalet gayyâsından kurtulmuş ve kurtulacaktır. Felsefe ve hikmetin içerisinde görünen fazilet, menfaat-i umumiye ve saire gibi insanî esaslar ise, güneşin doğmasıyla ondan yayılan ve aydınlanan gece âleminin nurları gibi, nübüvvet güneşinin tulû, beşeriyyetin fikir ve kalblerinde akışlar ve lem'alar husule getirmiş olmasındandır. Hakikatli felsefe ve hikmetin, fen ve sanatın üzerinde görünen bu ışıklar, Kur'ân güneşinin ve Nübüvvet kandilinin âlem-i beşeriyyete akışlarından ve cilvelerinden mütevellittir.

Ey âlem-i İslâm! Uyan, Kur'ân'a sarıl, İslâmiyet'e maddî ve mânevî bütün varlığını müteveccih ol!

Ve Ey Kur'ân'a bin yıllık tarihinin şehadetiyle hâdim olan ve İslâmiyet nurunun zemin yüzünde nâşiri bulunan yüksekecdadın evlâdi! Kur'ân'a yönel ve onu anlamaya, okumaya ve onu anlatacak, onun bu zamanda bir mucize-i mânevîsi olan Nur Risalelerini mütalââ etmeye çalış. Lisanın, Kur'ân'ın âyetlerini âleme duyururken, hâl ve etvâr ve ahlâkin da onun mânâsını neşretsin; lisân-ı hâlinle de Kur'ân'ı oku. O zaman sen, dünyanın efendisi, âlemin reisi ve insaniyetin vasıta-yı saadeti olursun!

Ey asırlardan beri Kur'ân'ın bayraktarlığı vazifesiyle cihanda en muakkades ve muhterem bir mevki-i muallâyı ihrâz etmiş olan ecdadın evlât ve torunları! Uyanınız! Âlem-i İslâm'ın fecr-i sâdikînda gaflette bulunmak, katyeni akıl kârı değil! Yine âlem-i İslâm'ın intibahında rehber olmak, arkadaş, kardeş olmak için Kur'ân'ın ve imanın nuruyla münevver olarak İslâmiyet'in terbiyesiyle tekemmül edip hakikî medeniyet-i insaniye ve terakki olan medeniyet-i İslâmiye'ye sarılmak ve onu, hâl ve harekâtında kendine rehber eylemek lâzımdır.

Avrupa ve Amerika'dan getirilen ve hakikatte yine İslâm'ın malî olan fen ve sanati, nur-u tevhid içinde yoğurarak, Kur'ân'ın bahsettiği tefekkür ve mânâ-yı harfî nazarıyla, yani onun sanatkârı ve ustası namıyla onlara bakmalı ve "Saadet-i ebediye ve sermediyeyi gösteren hakâik-i

imaniye ve Kur'âniye mecmuası olan Nur'lara doğru ileri, arş!" demeli ve dedirmeliyiz!..

Ey eski çağların cihangir Asya ordularının kahraman askerlerinin torunları olan muhterem din kardeşlerim!

Beş yüz senedir yattığınız yeter! Artık Kur'ân'ın sabahında uyanınız. Yoksa, Kur'ân-ı Kerîmin güneşinden gözlerinizi kapatarak gaflet sahra-sında yatmakla vahşet ve gaflet sizi yağma edip perişan edecktir.

Kur'ân'ın mecrâsına ayrılarak birleşmeyen su damları gibi toprağa düşmeyeiniz. Yoksa, toprak gibi sefahet ve şehvet-i medeniye sizi emerek yutacaktır. Birleşen su damları gibi, Kur'ân-ı Kerîm'in saadet ve selâmet mecrasında ittihat ederek, sefahet ve rezalet-i medeniyyeyi süpürüp, bu vatana âb-ı hayat olan, hakikat-i İslâmiye sularını akıtınız!

O hakikat-i İslâmiye sularıyla bu topraklarda iman ziyası altında hakikî medeniyetin fen ve sanat çiçekleri açacak, bu vatan maddî ve mâne-î saadetler içinde gül ve gülistan'a dönecektir, inşaallah!..

Sadece dönüyoruz. Evet, Bediuzzaman Said Nursî, Barla'da ikamete memur edilip Risale-i Nur'u telfi ettiği seneler, yukarıda bir nebze zikrettiğimiz gibi, zerreyi dağ gibi kıymetlendiren ehemmiyetli seneler idi. Nasıl ki kışın dondurucu soğukunda ve ağır şerait altında bir saatlik nöbet, bir sene ibadetten hayırlıdır. Aynen öyle de, o zaman-ı müdhişede, değil yüz otuz risaleyi, belki iman ve İslâmiyet'e dair hakikî bir tek risale yazabilmek dahi, binler risale kıymet ve ehemmiyetinde idi.

Evet, dinsizliğin hükümlerma olduğu o dehşetli devirde, ehl-i din, terzil edilmeye çalışılıyordu. Hatta Kur'ân'ı dahi tamamen kaldırırmak ve Rusya'daki gibi dinî akideleri tamamen imha etmek düşünülmüş; fakat millet-i İslâmiyece bir aksü'lâmeli netice verebilmesi ihtimali ileri sürülcünce bundan vazgeçilmiş, yalnız şu karar alınmıştır: "Mekteplerde yaptıracağımız yeni öğretim usulleriyle yetişecek gençlik, Kur'ân'ı ortadan kaldıracak ve bu sûretle milletin İslâmiyet'le olan alâkası kesilecek!"

Bütün bu dehşet-engiz plânları çeviren o müthiş fitnenin menbaları, şimdiki dinî inkişâfin muarızı ve düşmanları olan hariç dinsiz cereyanların reisleri ve adamları idi. Evet, Türk milleti içerisinde meydana getirilen o dehşetli hadisatin iç yüzünü, tafsîlâtını, istikbalin hakikat-perest tarihçilerine ve bunları, şimdi Demokrat idaredeki serbestiyetle bir derece neşretmekte olan İslâm-Türk muharrirlerine havale ediyoruz. *Bizim vazifemiz, yalnız ve yalnız*

hakâik-i imaniye ve Kurâniye ile meşgul olmaktadır. Biz yalnız ve yalnız iman ve İslâmiyet cereyanındayız.

Evet, o dalâlet ve zindikanın en azgın devirlerinde Bediüzzaman Said Nursî, daimî nezaret ve tarassut altında ve böyle müthiş ve pek çok ağır şerait içerisinde idi. Nemrutların, Firavunların, Şeddadların ve Yezidlerin yapamadığı zulümelerin envârı Bediüzzaman'a yapılyordu. Ve yirmi beş sene böyle devam etti. O zaman âlem-i İslâm, maddeten fakirdi ve müstevlilerin esaretinde bulunuyordu. Bütün gizli fesat ve dinsizlik komiteleri, hem Türkiye'de, hem âlem-i İslâm'da müthiş faaliyetler yapıyor ve taraftarları onları destekliyor ve hepsi de İslâmiyet aleyhinde ittifak ediyorlardı.

İşte Risale-i Nur, asr-ı saadette, İslâm'ın cihanı fetih anahtarları hükmünde olan Bedir, Uhud muharebelerinin ehemmiyeti nev'inden bir kıymeti ihtiyaç eden bir zamanın mahsulüdür ki, vesile olduğu hizmet-i imaniye ve ifasında bulunduğu mânevî cihad-ı diniye, tarihte asr-ı saadetten mâada hiçbir zamanda görülmemiş bir azamettedir. Eli kolu bağlı hükmünde olan Bediüzzaman Said Nursî, öyle dehşetli bir esarette, nefiy ve inzivâda telif ve neşrettiği yüz otuz parça Risale-i Nur eserleriyle, beliğ bir hatip olarak Anadolu mescidinde ve âlem-i İslâm câmiinde konuşuyor, ehl-i İslâm'a Kur'ân'dan aldığı dersini tekrar ediyor. Güya Bediüzzaman Said Nursî, on dördüncü asr-ı Muhammedî'nin ve yirminci asr-ı milâdînin minaresinin tepesinde durup, müasıruları olan ehl-i İslâm ve insaniyete bağınıyor ve bu asırın arkasında dizilmiş ve müstakbel sıralarında saf tutmuş olan nesl-i âti^{1(Hâsiye)} ile bir mûrsid-i âzam, bir müceddid-i ekber olarak konuşuyor.

¹ (Hâsiye) Risale-i Nur'a herkesten ziyade iştıyar gösteren, mâsum gençler ve çocukların Binler numunesinden bir numunesi sudur:

Bir zaman, Bolvadin kazasından geçerken, Üstad'ın geldiğini gören ilk ve orta mektep talebeleri, bilâ-istisna hepsi mektebin bahçesinden çkarak arabanın etrafını alıp selâm veriyorlardı ve lisân-ı hâlleriley "Hoşgeldiniz" diyerek tebriklerini ve minnettarlıklarını takdim ediyorlardı. Bunun hikmetini, bir müddet evvel Emirdağ'da, bindiği faytonun geçtiğiini görüp tâ uzaklardan dikenlere basarak "Bediüzzaman dede, Bediüzzaman dede!" diye Emirdağ köylerinin yollarında koşuşan mâsum çocuklar münasebetiyle, Üstadımızdan sormuştuk. O zaman, "Bu mâsumların akulları derk etmiyor; fakat ruhları bir hiss-i kabbel-vuku ile hissediyor ki, Risale-i Nur'la bunlar hem imanlarını kurtaracak; hem vatanlarını, hem kendilerini, hem istikballerini dehşetli tehlikelerden muhafaza edecekleri için bu hakikati kalbleri hissetmiş. Ve benim Risale-i Nur'un tercümanı olmam hasebiyle, Risale-i Nur'a ait muhabbet, teşekkürât ve minnettarlığı bana gösteriyorlar." dedi ve onlara dua ettiğini söyledi. Üstad Bediüzzaman, çocukları pek sever, böyle etrafında toplandıklarında, "Mâsum olduğunuz için dualarınız makbuldür, bana dua ediniz." diye onlara iltifat ederdi. İşte, anneleri hep Nur talebeleri olan Bolvadin mâsumlarının samimî alâkalarının sebebi bu idi.

Risale-i Nur'un Telifi ve Neşri

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri öyle müşkül ve ağır vaziyetler altında Risale-i Nur Külliyatını telif ediyor ki, tarihte hiçbir ilim adamının karşılaşmadığı zorluklara mâruz kalıyor. Fakat, sönmeyen bir azim, irade ve hizmet aşkına mâlik olduğu için, yılmadan, yıpranmadan, usanıp bıkmadan, bütün kuvvetini sarf ederek emsâlsiz bir sabır ve tahammül ve ferâgat-ı nefis ile, bu millet ve memleketi komünizm ejderinden, mason âfâtından, dinsizlikten muhafaza edecek, –eden ve etmekte olan– ve âlem-i İslâm'ı ve beşeriyeti tenvir ve irşadda büyük bir rehber olan bu harikulâde Risale-i Nur eserlerini meydana getiriyor. Yüz otuz parça olan Risale-i Nur Külliyatının telifi, yirmi üç senede hitama eriyor.

Nur Risaleleri, şiddetli ihtiyaç zamanında telif edildiğinden, her yazılan risale, gayet şifali bir tiryak ve ilâç hükümnü taşıyor ve öyle de tesir edip pek çok kimselerin mânevî hastalıklarını tedavi ediyor. Risale-i Nur'u okuyan her bir kimse, güya o risale kendisi için yazılmış gibi bir hâlet-i ruhiye içinde kalarak, büyük bir istiyak ve şiddetli bir ihtiyaç hissederek mütâlaa ediyor. Nihayet öyle eserler vücuda geliyor ki, bu asır ve gelecek asırların bütün insanların imanî, İslâmî, fıkrlî, ruhî, kalbî, aklî ihtiyaçlarına tam cevap verecek ve kâfi gelecek Kur'ânî hakikatler ihsan ediliyor.

Risale-i Nur, Kur'ân-ı Hakîm'in hakîkî bir tefsiridir. Âyetler, sırasıyla değil; devrin ihtiyacına cevap veren imanî hakikatleri mübeyyin âyetler tefsir edilmiştir.

Tefsir iki kısımdır: Biri, âyetin ibaresini ve lafzını tefsir eder; biri de, âyetin mânâ ve hakikatlerini izahla isbat eder. Risale-i Nur, bu ikinci kısım tefsirlerin en kuvvetlisi ve en kıymettarı ve en parlağı ve en mükemmel olduğu, ehl-i tahkik ve tetkikten binlercesinin şehadetiyle ve tasdiğiyle sabittir.

Risale-i Nur'un telifi ve neşriyatı, şimdîye kadar misli görülmemiş bir tarzdadır. Bediüzzaman Said Nursî, kendi eliyle risaleleri yazıp teksir edecek deredecede bir yazıya mâlik değildir, yarı ummîdir. Bunun için kâtiplere süratle söyler ve süratle yazılır. Günde bir-iki saat telîfatla meşgul olarak on, on iki ve bir-iki saatte yazılan harika eserler vardır.

Üstad Bediüzzaman'ın telif ettiği risaleleri, talebeler, elden ele ulaştırmak

süretille müteaddit nüshalar yazarlar, yazılan nüshaları müellifine getirirler. Müellif, müstensihlerin yanlışlarını düzeltir. Bu tashihatı yaparken, eserin aslı ile karşılaşmadan kontrol eder. Şimdi de yirmi beş otuz sene evvel telif ettiği bir eseri tashih ederken asılına bakmaz.

Yazılan risaleleri, etraf köylerden ve kazalardan gelenler, büyük bir merak ve istiyakla alıp gidiyorlar ve el yazısıyla neşrediyorlardı.

Üstad Bediuzzaman, Kur'an'dan başka hiçbir kitaba müracaat etmeden ve telifat zamanında yanında hiçbir kitap bulunmadan Nur Risaleleri'ni telif etmiştir.

Merhum Mehmed Âkif'in:

“Doğrudan doğruya Kur'an'dan alıp ilhamı,

Asrın idrakine söyletmeliyiz İslâm'ı.”

beytiyle ifade ettiği idealini tahakkuk ettirmek, Bediuzzaman'a müyesser olmuştur.

Risale-i Nur'un neşir keyfiyeti de tarihte hiçbir eserde görülmemiştir...
Şöyle ki:

Kur'an hattını muhafaza etmek hizmetiyle de muvazzaf olan Risale-i Nur'un, muhakkak Kur'an yazısıyla neşredilmesi lâzımdı. Eski yazı yasak edilmiş ve matbaaları kaldırılmıştı. Bediuzzaman'ın parası, serveti yoktu; fakirdi, dünya metâıyla alâkası yoktu. Risaleleri elle yazarak çoğaltanlar da, ancak zarurî ihtiyaçlarını temin ediyorlardı. Risale-i Nur'u yazanlar karakollara götürülüyordu, işkence ve eziciyetler yapılıyor, hapislere atılıyordu. Bediuzzaman alehinde hükümet eliyle yaptırılan propaganda ve tazyiklerle her tarafa dehşetler saçılıyordu; ahalî, Hazreti Üstada yaklaşmaya, ondan din, iman dersi almaya cesareti kalmayacak derecede evhamlandırılıyordu. Vaktiyle de, din adamlarının, hakikat-perestlerin, sîrf dindar oldukları için darağaçlarında can vermeleri, bir korku ve yılginlık havası meydana getirmiştir. Hüküm sürmekte olan eşedd-i zulüm ve istibdad-i mutlak içinde, ehl-i diyanet sükût-u mutlaka mahkûm edilmişti. Ne dinin hakikatlerinden bahsedeni hakikî bir risale neşrettiliyor ve ne de o hakikatler millete ders verdiriliyordu. Bu sûretle İslâmiyet, ruhsuz bir ceset haline getirilmeye çalışılıyor; din-i İslâm'ın mahiyeti ve esaslarını ders vermek, katyien men ediliyordu.^{1(Hâsiye)}

¹ (Hâsiye) Bütün o dinsizlik icraatını bugünkü dinî inkişafi hazmedemeyen gizli dinsizler

İşte başlangıçta pek azgın olan bu dinsizlik devri, Risale-i Nur'un umumiyet kesbeden neşriyatıyla yıkılmış; ehl-i imanın mânevî ve maddî (bilhassa mânevî) hayatına tattık edilen istibdat zincirleri parçalanmıştır. Risale-i Nur, dinsizliğin belini kırmış ve temel taşlarını târûmar etmiştir.

Evet, o zamanlar ki, dinsizliğin mukabil cephesinde Risale-i Nur şimşekler gibi parlamiş ve Kur'ân-ı Hakîm'in bu nuru bütün satvet ve şevketiyle zuhur ederek perde altında neşrolunmuştur.

Risale-i Nur'dan tahkikî iman dersi alan ve gittikçe ziyaadeleşen Nur talebelerinin imanları inkişaf etmiş, imanî bir şehamet ve İslâmî bir cesarete sahip olmuşlardır. Nasıl ki, cesur bir kumandan yüzlerce askere lisân-ı hâliyle cesaret verir ve nokta-yı istinad olursa, aynen öyle de, Risale-i Nur şahs-ı mânevîsinin mümessili olan Bediuzzaman Said Nursî Hazretleri başta olarak, tahkikî iman dersleriyle imanları kuvvetlenen yüz binlerce, şimdi milyonlarca Nur talebeleri, ehl-i imana bir nokta-yı istinad ve bir hüsn-ü misal olmuşlardır. Nur talebelerinin bu iman kuvvetleri ve dinsizliğe karşı kahramanca mücadeleleri, halkın üzerinde çok tesir yapmış ve bir intibah (uyanıklık) husule getirmiştir. Böylelikle, milletin içindeki korku ve evhamları da Risale-i Nur'la izale etmişler, vatan ve millette umumî bir cesaret, ümit ve ferahlık husule getirip müslümanları yeisten kurtarmışlardır.

Risale-i Nur'u gaye-i hayat edinen bir Nur talebesi, yüz adam kuvvetinde olduğu ve yüz nâsih kadar iman ve İslâmiyet'e hizmet ettiği, ehl-i hakikatçe müsellem ve musaddaktır. Nur talebeleri, dinsizliğin şâsaali taarruzlarına, tantanalı yaygaralarına, zulümllerine, hapislerine, Üstadları gibi, kıymet vermeden, korkmadan, lüzumunda canlarını, mallarını, evlât ve iyâllerini dahi çekinmeden Risale-i Nur'la iman ve İslâmiyet'e hizmet uğrunda feda etmişlerdir. Nur talebeleri, tek bir şeyi gaye edinmiştir: *"İmanlarını kurtarmak niyetiyle Risale-i Nur'u okumak ve rızâ-yı ilâhî için iman ve İslâmiyet'e Risale-i Nur'la hizmet etmek."* Bu gayelerinde muvaffak olmak için, herşeylerini bu hizmete hizmetkâr yapmışlardır.

Evet, Nur talebeleri, Ümmet-i Muhammediye'yi sahil-i selâmete çikan bir sefine-i rabbâniyenin hademeleri olduklarına inanmışlardır. Hayatta en büyük gayeleri, Kur'ân ve imana hizmet ederek, ümmet-i Muhammedin refah ve saadet içinde yaşamاسına vesile olmaktadır.

Risale-i Nur'un el yazısıyla neşri senelerinde, evlerinden yedi-sekiz sene çıkmadan Risale-i Nur'u yapıp neşredenler olmuştur. O zamanlar, Isparta havâlisinde, erkek, kadın, genç ve ihtiyarlardan binlerce Nur talebesi, hatta Nur dershaneleri olan Sav Köyü, bin kalemlerle senelerce Nur Risalelerini yapıp çoğaltıyorlardı. Risale-i Nur, telifinden yirmi sene sonra, teksir makinesiyle neşredilmiş ve otuz beş sene sonra da matbaalarda basılmaya başlanmıştır. İňşaallah, bir zaman gelecek, Risale-i Nur Külliyesi altına yazılacak ve radyo diliyle muhtelif lisanlarda okunacak ve zemin yüzünü geniş bir dershane-i Nuriye'ye çevirecektir.

Risale-i Nur'un neşrinde, mübarek hanımlar da ehemmiyetli fedakârlıklara mazhar olmuşlardır. Hatta, Hazreti Üstad'a gelip: "Üstadım! Ben, efen-dimin göreceği dünyevî işleri de yapmaya çalışacağım; o senindir, Risale-i Nur'undur." diyen ve erkeklerin Risale-i Nur hizmetinde çalışmalarına daha fazla imkânlar veren kahraman hanımlar görülmüştür. Risale-i Nur'u yazan efendilerine geceleri lâmba tutarak, onların din, iman hizmetlerine canla başla iştirak etmişlerdir. Risale-i Nur'u, hanımlar, kızlar elleriyle yazmışlar, göz nurları dökmüşler, mübarek kâtibeler olarak imana hizmet etmişlerdir. Hatta öyle Nur talebesi hanımlar vardır ki, kendilerini son nefeste iman nuruyla hüsn-ü hâtimeye nail edecek Nur Risalelerini hararetle okumuşlar ve diğer din kardeşleri olan hanımlara da okuyup tanıtmışlar; Nur'ları hanımlar içinde neşrederek, çok hanımların Kur'ân ve iman nurlarıyla nurlanmalarına vesile olup kahramanca hizmette bulunmuşlardır. Risale-i Nur'u okuyup okutmakla iman mertebelerinde terakki edip âdetâ birer mûrsid mertebesine yükselmişlerdir. Hanımlar, sırf Allah rızasını tâhsil için, safvet ve ihlâsla, Risale-i Nur'daki parlak ve çok feyizli Kur'ân nurlarına bağlanmış ve kalblerinde sönmez bir muhabbet ve sevgi besleyerek dünya ve âhirette bahtiyar olacak bir vaziyete kavuşmuşlardır. Risale-i Nur'un kıymet ve büyülüğu, temiz kalblerine o kadar yerleşmiş ki, onu beraberce okuyup dinledikçe, içleri nurlarla, feyizlerle dolup taşmış, nuranî gözyaşları dökerek cûş u hurûşa gelmişlerdir. Ne bahti-yardır o hanımlar ki, Risale-i Nur'un bu mukaddes imanî hizmetinde çalışıkları için, onlar daima hayırla yâd edilecek, âhiretlerine nurlar gönderilecek, kabirleri cennet-misâl pürnur olacak ve âhirette de en yüksek mertebelere ula-şacaklardır, inşaallah. En başta Bediuzzaman Hazretleri'nin dualarına dahil olmakla beraber, Nur talebeleri mabeyinindeki şirket-i mânevîye sırrıyla defter-i hasenatlarına hayırlar kaydedilmektedir. Risale-i Nur'a samîmî alâkaları, o fedakâr hanımları, milyonlarca Nur talebelerinin dualarına nail etmektedir.

Risale-i Nur'ları okuyup okutmakla büyük mânevî kazançlara, yüksek derecelere erişmekte dirler. İnşaallah, ekserî hanımların böyle olmasını, rahmet-i ilâhîden kuvvetle itikat ve ümit ve niyaz ediyoruz.

Basiretli Nur nâşırleri, otuz beş sene evvel Risale-i Nur'daki yüksek hâkîkatleri görmüş, o kudsî dersleri almış ve o zamandan beri ihlâs ve sadakatla gizli din düşmanlarına göğüs germiştir. Nur kahramanlarının haneleri müte-addit defalar aranlığı ve kendileri defalarca hapislere atılarak orada şiddetli azaplar ve sıkıntılar çekтирildiği hâlde, elmas kalemleriyle Risale-i Nur'un bu kadar senedir nâşırlığını yapmışlardır. İstedikleri takdirde dünya nimetleri kendilerine yâr olduğu hâlde, her türlü şahsî, dünyevî rütbelerden, varlıklar- dan ferâgatle, ömürlerini Risale-i Nur'un hizmetine vakfetmişlerdir.

“Acaba, Risale-i Nur şâkirtlerindeki bu cehd ve kuvvetin, bu ferâgat ve fedakârlığın ve bu derece sebat ve sadakatin sebebi nedir?” diye bir suâl sorulursa, bu suâlin cevabı muhakkak ki şu olacaktır: “*Risale-i Nur'daki cerh edilmez yüksek hakikatler, iman hizmetinin yalnız ve yalnız rızâ-yı ilâhî için yapılması ve Bediuzzaman Hazretleri'nin âzamî ihlâsıdır.*”

Bediuzzaman Said Nursî Hazretleri, Barla'da sekiz sene kadar kalmıştır. Ekserî zamanlarını kırlarda, bağ ve bahçelerde geçiriyordu. İki-üç saat kadar uzaklıktaki tenha dağlara veya bağlara çekilir, Nur Risalelerini telif eder; bir taraftan da telif ettiği risaleler Isparta ve havâlîsinde el yazısıyla istinsah edilip kendisine gönderildiğinde bunları tashih ederdi. Birgün içinde hem tashihat yapar, hem gidip gelme dört-beş saat süren yerlere yaya olarak gider, hem aynı günün üç-dört saatini telfîata hasreder ve hem de çok zaman yemeğini kendisi hazırlardı. O zamanlarda kırk yerde, risaleler, Risale-i Nur'a müştâk ilk talebeler tarafından el yazısıyla çoğaltılmıştı. Üstad bu kitapları sırtına yüklenir; dağ, bağ veya kırlara kadar gider, orada tashihini yapar, evine gelirdi. Nefye mahkûm edilerek, zamanın en dehşetli zulmüne mâruz bırakılmış ve kimseyle görüşmesine müsaade edilmemiştir. Fakat o, bu yokluk içinde tükenmez bir varlığa kavuşmuştur. Çünkü o, âlem-i İslâm ve insaniyeti tenvir ve irşad edecek Kur'ân'dan gelen iman hakikatlerini telif ediyor ve aynı zamanda neşrediyyordu. Bütün meşgalesini, telif etmekte olduğu eserlere hasretmiştii. Birgün gelecek bu eserler Anadolu'ya yayılacak, âlem-i İslâm merkezlerine giticek, ehl-i siyasetin nazarı dikkatini celbedecek ve o zaman, âlem-i İslâm'ın asırlardır bayraktarlığını yapmış bir millet içerisinde yerleştirilmek istenen dinsizlik, imansızlık ideolojilerini parçalayacak; son asırların dalâlet tâğıtlarının şahsî mânevîsinden ibaret olan ehl-i küfür, ehl-i sefahet ve ehl-i dalâlet

cereyanlarının bu vatanı istilâsına sed çekecek, istikbal nesillerinin ebedî kurtuluş ve saadetini temine medar olacaktır.

İşte o, tarihin en muazzam bir hâdisesinin mebdeini izn-i ilâhî ve tasarruf-u rabbanî ile hazırladığı için, böyle çok mukaddes bir mâneyi havi dâvânın hâmili bulunduğu itibarıyla, dünyanın en mes'udu, zamanın en bahtiyarı idi. Giyinişinde, gayesinde, idealinde zerre kadar değişiklik ve tezelzül olmamıştı. Bilâkis, hâl-i âlemin itikatlarını düzeltceek, zulmeti izale edecek bir meş'ale-i hidayeti hâmîl idi. Vazifesi ve hizmeti, bütün insanların iki cihana ait saadet ve refahını tazammun ettiği için, bir cehd ve azim içinde bulunuyordu.

Üstad'ın Barla'daki ikametgâhi, iki odadan ibaret bir evdir. Esasen müstakil bir evi ve yeryüzünde taht-ı tasarruf ve temellükünde bir karış yeri dahi yoktur. Barla'da sekiz sene müddetle ikamet ettiği ev, üç yüz elli milyon ehl-i İslâm'ın merkezi hükümdede ilk dershane-i Nuriyesi'dir. Bu dershane-i Nuriye'nin altında, daimî akan bir çeşme vardır. Ve önünde, dershane-i Nuriye'ye bitişik çok kalın ve üç sütun hâlinde semaya yükselen gayet muhteşem bir çınar ağacı vardır. Çınar ağacının dalları arasında bir kulübecik yapılmıştır. Burası, Hazreti Üstadın bahar ve yaz mevsimlerindeki istirahati ve vazife-i tefekkûriye ve ubûdiyeti için en münasip bir menzildir. Üstadın siddîk hizmet-kârları, talebeleri ve Barla ahalisi diyorlar ki:

“Üstad’ı, geceleri, dershane-i Nuriye’nin önündeki bir şecere-i mübareke olan çınar ağacının dalları arasında bulunan kulübecikte, sabahlara kadar tesbihatla, ezkârla terennüm eder görürdü. Hele bahar ve yaz mevsimlerinde bu muhteşem ağacın binlerce dalları arasında şevk ve cezbe içinde uçuşan kuşlar arasında Üstad’ın böyle sabahlara kadar çalışmasını görürdük de, ne zaman uyur, ne zaman kalkar, bilemezdi.”

Üstad çok hasta olur, çok vakitleri de hastalık ve sıkıntıyla geçerdi. Pek az yer, o da bir parça çorba gibi mahdut bir şeydi. Geceleri, Kur’ân-ı Kerîm’den vird edindiği sûreleri ve Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*)’ın münâcât-ı meşhûresi olan Cevşenü'l-Kebir namındaki münâcâtını ve Şâh-ı Geylânî ve Şâh-ı Nakşibend gibi eâzîm-ı evliyanın münacat ve hizblerini ve salavât-ı Nuriye’leri ve bilhassa Risale-i Nur'un menbârı olan *Hizbü'n-Nuriye*'yi ve âyat-ı Kur’âniye'nin lemeâti olan ve bir silsile-i tefekkûr bulunan ve Yirmi Dokuzuncu Lem'a da cem edilen hizb ve münacatları okur, bunları tamam edince de yine Risale-i Nur'la meşgul olurdu.

Gündüzleri ise, daima Risale-i Nur'un mütalâası ve tashihiyle meşgul olur; Risale-i Nur hizmetini herseye tercih eder, Risale-i Nur'a ait, yetişecek acele bir iş zamanında diğer meşguliyetlerini bırakır, evvelâ o işi tamamlardı.

Said Nursî, bahar mevsiminde menzilinin önündeki muhteşem çınar ağacının dalları arasındaki kulübeciğe çıkar, vazifesini orada ifâ eder; Risale-i Nur'un hakikatlerini, menba ve mâden-i hakikîsi olan mele-i âlâda tefeyyûz ve temâşâ ve tefekkür ederdi. Üstadın, gerek ^{شَجَرَةُ مُبَارَكَةٍ}¹ sırına mazhar olan bu çınar ağaçrı ve gerekse Çam Dağları'ndaki o çok ünsiyet ettiği ağaçların ve dağların başındaki tefekkür ve hissiyatını ifade edebilmek acaba mümkün müdür? Asla mümkün değildir!

Cenab-ı Hak, kemâl-i rahmetiyle bu ferd-i ferîdi, kemâlât-ı insaniyenin bütün envâîni câmî bir istidatta yaratmış ve bu istidatların da âzamî şekilde inkişafını irade etmiş ki; bu müstesna zati, İslâmîyet ağacının son asırlara uzaanan ve binler dal budak salan Risale-i Nur şahs-ı mânevîsi itibarıyla bütün hakâikte “üstad-ı küll” hükmüne getirmış ve topyekûn İslâmîyet hakikatlerinin bir aks-i nurunu ve tecellîsini Risale-i Nur şahs-ı mânevîsinde dercederek, ehl-i hakikat ve kemâli hayretle baktırmış ve böylece, risalet-i Ahmedîye ve hakikat-i Muhammediye'nin câmî bir aynası olan Risale-i Nur ile Said Nursî, bir Said olarak çürümüş, erimiş, fakat mânen bütün âlem-i İslâm olarak tevellüd etmiş, beka bulmuştur. Ve tâ kiyâmete kadar Risale-i Nur bâki kalacak ve daima tekemmül edecktir. Hiç mümkün müdür ki, sinek kanadının icadından lâkayt kalmayan ve o kanadın zerrelerinde pek çok hikmet ve maslahatları takip eden Sâni-i Zülcelâl, Risale-i Nur ile, onun telîf edildiği menzillerle ve Nur Müellifi'nin kudsî vazifelerini gördüğü yerlerle alâkadar olmasın ve öyle kudsî hizmetlere hâdim (hizmet eden) olan mekânlar ve dershane-i Nuriye'ler, ve şecere-i mübarek, rahmetin kasd-ı tahsisinden hariç kalsın? Katiyen mümkün değildir.

Said Nursî Hazretleri Barla'da iken, yaz aylarında bazen Çam Dağı'na çıkar, bir müddet yalnız olarak orada kalırdı. Bulundukları dağ hayli yükselti. Barla dershane-i Nuriye'sinin önündeki çınar ağacının tepesindeki kulübeciğî gibi, Çam Dağı'nın en yüksek tepesinde olan iki büyük ağaç üzerinde dershane-i Nuriye mânasında birer menzili vardı. Bu çam ve katran ağaçlarının tepelerinde Risale-i Nur'la meşgul oluyordu. Hem ekser zamanlar, Barla'dan

¹ “Kutlu, pek bereketli bir ağaç...” (Nûr sûresi, 24/35)

bu ormanlık havaliye gelip giderdi. Ve derdi ki: "Ben bu menzilleri, Yıldız Sa-rayı'na değişimem!"

Şimdi sözü burada keserek, Üstad'ın Risale-i Nur'u telif ettiği mezkûr Çam Dağı'nda ve Barla nahiyesindeki hayatına ve Risale-i Nur'un mahiye-tine ait risale ve mektuplardan bir kaçını aşağıya dercediyoruz.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹ ، وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ²

سَلَامُ اللَّهِ وَرَحْمَتُهُ وَبَرَّكَاتُهُ عَلَيْكُمْ وَعَلَى إِخْرَانِكُمْ لَا إِسْمَامًا³... الْخ

Aziz kardeşlerim,

Ben şimdi Çam Dağı'nda, yüksek bir tepede, büyük bir çam ağacının tepesinde bir menzilde bulunuyorum. İnsten tevahhus ve vuhan'a ünsiyet ettim. İnsanlarla sohbet arzu ettiğim vakit, hayalen sizleri yanında bulur, bir hasbihal ederim, sizinle müteselli olurum. Bir mâni olmazsa, bir-iki ay burada yalnız kalmak arzusundayım. Barla'ya döensem, arzunuz veçhile sizden ziyade müstâk olduğum şifâhî bir musahabe çaresini arayacağız.

Şimdi bu çam ağacında hatıra gelen iki-üç hatırlayı yazıyorum:

Birincisi

Bir parça mahrem bir sirdır, fakat senden sır saklanmaz, şöyle ki:

Ehl-i hakikatin bir kısmı, nasıl ki ism-i Vedûd'a mazhardırlar ve âzamî bir mertebede o ismin cilveleriyle, mevcudâtın pencereleriyle Vâcibü'l-vücûd'a bakıyorlar; öyle de şu hiç-ender hiç olan kardeşinize yalnız hizmet-i Kur'-ân'a istihdamı hengâmında ve o hazine-i bînihâyenin dellâlı olduğu bir vakitte, ism-i Rahîm ve ism-i Hakîm mazhariyetine medar bir vaziyet verilmiş. Bütün Sözler, o mazhariyetin cilveleridir. İnsâallah, o Sözler, وَمَنْ يُؤْتَ الْحُكْمَةَ فَقَدِ اُوتيَ خَيْرًا كَثِيرًا⁴ sîrrına mazhardırlar.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² "Hiç bir şey yoktur ki, O'nun hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın." (Îsrâ süresi, 17/44)

³ Allah'ın selâmi, rahmeti ve bereketi, size ve kardeşlerinize olsun. Hâssaten...

⁴ "Kime hikmet nasip edilmişse doğrusu, büyük bir hayra mazhar olmuştur." (Bakara süresi, 2/269).

İkincisi

Tarîk-i Nakşî hakkında denilen:

“Der tarîk-i Nakşibendî lâzım âmed çâr terk:
Terk-i dünya, terk-i ukbâ, terk-i hestî, terk-i terk.”

olan fıkra-yı rânâ birden hatırlaya geldi. O hatırlaya ile beraber, birden şu fıkra tuldu etti:

“Der tarîk-i acz-mendî, lâzım âmed çâr çiz;
Fakr-ı mutlak, acz-ı mutlak, şükr-ü mutlak, şevk-ı mutlak, ey aziz!”

Sonra senin yazdığını: “Bak kitab-ı kâinatın safha-yı rengînne... ilâ âhir...” olan rengin ve zengin şiir hatırlama geldi. O şiir ile semânenin yüzündeki yıldızlarla baktım. “Keşke şâir olsaydım, bunu tek mil etseydim!” dedim. Hâlbuki şiir ve nazma istidadım yokken yine başladım, fakat nazım ve şiir yapamadım; nasıl hutûr etti ise, öyle yazdım. Benim vârisim olan sen, istersen nazma çevir, tanzim et. İşte birden hatırlaya gelen şu:

Dinle de yıldızları, şu hutbe-i şirinine,
Nâme-i nurunu hikmet, bak ne takrir eylemiş.

Hep beraber nutka gelmiş, hak lisaniyla derler:
Bir Kadîr-ı Zülcelâl'in haşmet-i sultanına,
Birer burhan-ı nur-efşânız, vücûd-u Sâni'a
Hem vahdete, hem kudrete şahidleriz biz!..

Şu zeminin yüzünü yıldızlayan
Nâzenin mucizâtı gün melek seyranına.
Şu semânenin arza bakan, cennete dikkat eden,
Binler müdakkik gözleriz biz!..^{1(Hâsiye)}

¹ (Hâsiye) Yani, cennet çiçeklerinin fidanlık ve mezraacı olan zeminin yüzünde hadsiz mucizât-ı kudret teşhir edildiğinden semâvât âlemindeki melâikeler o mucizâtı ve o harikalara temâşâ ettikleri gibi; ecrâm-ı semâviyenin gözleri hükmünde olan yıldızlar dahî, güya melâikeler gibi zemin yüzündeki nâzenin masnûâtı gördükçe cennet âlemine bakıyorlar ve o muvakkat harikalari bâki bir sûrette cennette dahi temâşâ ediyorlar gibi bir zemine, bir cennete bakıyorlar. Yani, o iki âleme nezâretleri var demektir.

Tûba-yı hilkatten semâvât şîkkîna,
 Hep kehkeşân ağsânına,
 Bir Cemîl-i Zülcelâl'in dest-i hikmetiyle takılmış,
 Pek güzel meyveleriz biz!..

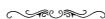
Su semâvât ehline birer mescid-i seyyâr,
 Birer hâne-i devvâr, birer ulvî âşiyâne,
 Birer misbah-i nevvâr, birer gemi-i cebbâr,
 Birer tayyâreleriz biz!..

Bir Kadîr-i Zulkemâl'in, bir Hakîm-i Zülcelâl'in
 Birer mucize-i kudret, birer harika-yı sanat-i hâlikâne,
 Birer nâdire-i hikmet, birer dâhiye-i hilkat,
 Birer nur âlemyiz biz!..

Böyle yüz bin dil ile yüz bin burhan gösteririz,
 İşittiriz insan olan insana!..
 Kör olası dinsiz gözü, görmez oldu yüzümüzü,
 Hem işitmez sözümüzü, hak söyleyen âyetleriz biz!..

Sikkemiz bir, turramız bir,
 Rabbimize musahharız;
 Müsebbihiz, zikrederiz âbidâne.
 Kehkeşânın halka-yı kübrâsına mensup birer meczuplarız biz!..

¹ الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي
 Said Nursî

¹ Kendinden başka her şeyin fâni olduğu gerçek Bâkî, Allah'tır.

Altıncı Mektup

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹ ، وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ²
سَلَامُ اللَّهِ وَرَحْمَتُهُ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمَا وَعَلَى إِخْوَانِكُمَا مَا دَامَ الْمَلَوَانِ
وَتَعَاقَبَ الْعَضْرَانِ وَمَا دَارَ الْقَمَرَانِ وَاسْتَقْبَلَ الْفَرَقَادَانِ³

Gayretli kardeşlerim, hamiyetli arkadaşlarım ve dünya denilen di-yâr-ı gurbette medar-ı tesellilerim,

Madem Cenâb-ı Hak sizleri, fikrime ihsan ettiği manalara hissedar etmiştir. Elbette hissiyâtıma da hissedar olmak hakkınızdır. Sizleri ziyade müteessir etmemek için, gurbetimdeki firkatimin ziyyade elîm kısmını tayyedip, bir kısmını sizlere hikâyeye edeceğim, şöyle ki:

Şu iki-üç aydır pek yalnız kaldım. Bazen on beş-yirmi günde bir defa misafir yanında bulunur. Sâir vakitlerde yalnızım. Hem yirmi güne yakındır, dağcılar yakınımda yok, dağıldılar...

İşte gece vakti, garîbâne, su dağlarda sessiz, sadâsız, yalnız ağaçların hâzinâne hemhemeleri içinde kendimi birbiri içinde beş muhtelif renkli gurbetlerde gördüm:

Birinci: İhtiyarlık sırrıyla, hemen ekseriyet-i mutlaka ile, akran ve ahbabım ve akâribimden yalnız ve garip kaldım. Onlar beni bırakıp âlem-i berzaha gittiklerinden neşet eden hazin bir gurbeti hissettim.

•İşte, şu gurbet içinde ayrı diğer bir daire-i gurbet açıldı; o da geçen bahar gibi alâkadar olduğum ekser mevcudât, beni bırakıp gittiklerinden hâsil olan firkatlı bir gurbeti hissettim.

•Ve şu gurbet içinde bir daire-i gurbet daha açıldı ki; vatanımdan ve akâribimden ayrı düşüp, yalnız kaldığımdan tevellüd eden firkatlı bir gurbeti hissettim.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² “Hiç bir şey yoktur ki, O’nu hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın.” (Isrâ süresi, 17/44)

³ Allah'ın selâmi, rahmeti ve bereketleri, gece ve gündüz devam ettikçe, sabah ve akşam geldikçe, ay ve güneş döndükçe, ferkadân denilen iki yıldız doğdukça ikinize ve kardeşlerinize olsun.

• Ve şu gurbet içinde gecenin ve dağların garîbâne vaziyeti bana rikkatlı bir gurbeti daha hissetti.

• Ve şu gurbetten dahi, şu fâni misafirhâneden ebedü'l-âbâd tarafına hârekete âmâde olan ruhumu fevkâlâde bir gurbette gördüm.

Birden “Fesübhânallah!” dedim, bu gurbetlere ve karanlıklara nasıl dayanılır diye düşündüm, kalbim feryad ile dedi:

Yâ Rab! Garîbem, bîkesem, zaîfem, nâtüvâñem, alîlem, âcizem, ihitâyarem;

*Bî-ihtiyârem, el-amâñ-gûyem, afv-cûyem, medet-hâhem zidergâhet İlâhî!*¹

Birden nur-u iman, feyz-i Kur'ân, lütf-u Rahmân imdadıma yetiştiler. O beş karanlıklı gurbetleri, beş nurâni ünsiyet dairelerine çevirdiler.

Lisanım, ² حَسِّنَنَا اللَّهُ وَنَعْمَ الْوَكِيلُ söyledi.

فَإِنْ تَوَلُّوا فَقْلُ حَسِّنَيِ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ ³ âyetini okudu.

Aklım dahi ızdırabından ve dehşetinden feryâd eden nefsim hitaben dedi:

Bırak bîçâre feryâdi, belâdan kil tevekkül.

Zira feryâd; belâ-ender, hatâ-ender belâdır bil!

Belâ vereni buldunsa eğer;

Safâ-ender, vefâ-ender, atâ-ender belâdır bil!

Madem öyle, bırak şekvâyi, şükret!

Çün belâbil, demâ keyfinden güler hep gül-mül.

Ger bulmazsan bütün dünya;

Cefâ-ender, fenâ-ender, hebâ-ender belâdır bil!

¹ Allah'ım! Garibim, kimsesizim, zayıfım, gücsüzüm, hastayım, âcizim, yaşlıyım, ihtiyârim elimde değil, aman diliyorum, af istiyorum, yardım diliyorum, senin dergahından Allah'ım!

² “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmrân süresi, 3/173).

³ “(Ey Rasûlüm! Sen böyle onların üzerine titterken) onlar halâ senden ve yolundan yüz çevirecek olurlarla de ki: Bana (yardımcı ve destekçi olarak) Allah kâfidir. O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Ben O’na dayandım, O’na güvendim ve O, (bütün kâinatın, bütün varlıkların idare merkezi olan) Büyük Arş’ın Rabbi, (bütün kâinatın mutlak Sultanı, bütün varlıkların yegâne siğnağı, besleyip yaştanı, koruyup gözetenidir).” (Tevbe süresi, 9/129)

Cihan dolu belâ başında varken,
Ne bağırsın küçük bir belâdan, gel tevekkül kil!

Tevekkül ile belâ yüzünde gül, tâ o da gülsün;
O güldükçe küçülür, eder tebeddül.

Hem ustadlarından Mevlânâ Celâleddin'in nefsine dediği gibi dedim:

أُوْگَفْتِ اللَّسْتُ وْ تُوْكَفْتِي بَلَى شُكْرِي بَلَى چِيْسْتُ كَشِيدَنْ بَلَ
سِرَّ بَلَّا چِيْسْتُ كِه، يَعْنِي مَنْ حَلْقَه زَنِ دَرَّه فَقْرُو فَنَا¹

O vakit nefsim dahi: "Evet, evet... Acz ve tevekkül ile, faktır ve iltica ile nur kapısı açılır, zulmetler dağılır.²" الْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى نُورِ الإِيمَانِ وَالإِسْلَامِ dedi. Meşhur Hikem-i Atâîyye'nin şu fikrasi:

مَاذَا وَجَدَ مَنْ فَقَدَهُ وَمَاذَا وَجَدَهُ مَنْ وَجَدَهُ³

Yani: "Cenâb-ı Hakk'ı bulan, neyi kaybeder? Ve O'nu kaybeden, neyi kazanır?"

Yani: "O'nu bulan her şeyi bulur; O'nu bulmayan hiçbir şey bulmaz, bulsa da başına belâ bulur." Ne derece âlı bir hakikat olduğunu gördüm ve 4 hadisinin sırrını anladım, şükrettim.

İşte kardeşlerim! Karanlıklı bu gurbetler, çendant nur-u imanla nurlandılar, fakat yine bende bir derece hükümlerini icra ettiler ve şöyle bir düşünçeyi verdiler: "Madem ben garîbim ve gurbetteyim ve gurbete gideceğim. Acaba şu misafirhânedeki vazifem bitmiş midir? Tâ ki sizleri ve Sözler'i tevkil etsem ve bütün bütün alâkamı kessem..." fikri hatırlıma geldi. Onun için sizden sormuşum ki; "Acaba yazılan Sözler kâfi midir, noksanı var mı? Yani, vazifem bitmiş midir? Tâ ki rahat-ı kalble kendimi nurlu, zevkli, hakikî bir gurbete atıp, dünyayı unutup, Mevlânâ Celâleddin'in dediği gibi

¹ "O 'Ben sizin Rabbiniz değil miyim?' dedi. Ve sen 'belâ' (evet Rabbimizsin) dedin. Belâ demenin şukrû nedir? Belâ çekmektir. Belâ çekmenin sırrı nedir? 'Fakr u fânahâ dergâhının (kapısının) halkasına vuran benim' demekti." (Bkz.: *Divân-ı Kebîr* s.157 *Gazel* 251).

² İman ve İslâm nûrundan dolayı hamdolsun Yüce Rabbimize.

³ Bkz.: eş-Şûrnûbî, *Şerhu Hikemi'l-Atâîyye* s.208.

⁴ "Gariplere müjdeler olsun." (Bkz.: Müslim, *îmân* 232; Tirmîzî, *îmân*, 13; İbni Mâce, *fîten* 15).

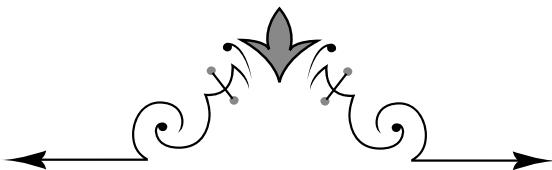
دَانِي سَمَاعِ چَهْ بُودْ بِي خُودْ شُدَنْ زِهَشْتِي

أَنْدَرْ فَنَايِ مُطْلَقْ دَوْقِ بَقَا چَشِيدَنْ¹

deyip, ulvî bir gurbeti arayabilir miyim?” diye sizi o suâller ile tasdî etmiştim.

الباقِي هُوَ الْباقِي²

Said Nursî

¹ Semâ’ın ne olduğunu bilir misin? Varlık âleminden geçip, mutlak fenâ (makam) içinde bekâ zevkini tatmaktadır.

² Kendinden başka her şeyin fâni olduğu gerçek Bâkî, Allah’tır.

On Üçüncü Mektup

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹ ، وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسْتَبْحَى بِحَمْدِهِ²

السَّلَامُ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى³ ، وَالْمَلَامُ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُوَى⁴

Aziz kardeşlerim,

Hâl ve istirahatimi ve vesika için adem-i müracaatımı ve hâl-i âlem siyasetine karşı lâkaytlığımı pek çok soruyorsunuz. Şu suâlleriniz çok tekerrür ettiğinden, hem mânen de benden sorulduğundan; şu üç suâle, Yeni Said değil, belki Eski Said lisaniyla cevap vermeye mecbur oldum.

Birinci Suâliniz

İstirahatin nasıl? Hâlin nedir?

Ecevap: Cenâb-ı Erhamü'r-râhimîn'e yüz bin şükrediyorum ki; ehl-i dünyanın bana ettiği envâ-i zulmü, envâ-i rahmete çevirdi. Şöyledi ki:

Siyaseti terk ve dünyadan tecerrüt ederek bir dağın mağarasında âhireti düşünmekte iken, ehl-i dünya zulmen beni oradan çıkarıp nefyettiler. Hâlik-ı Rahîm ve Hakîm o nefyi bana bir rahmete çevirdi. Emniyetsiz ve ihlâsi bozacak esbaba maruz o dağdaki inzivâyi; emniyetli, ihlâslı Barla dağlarındaki halvette çevirdi. Rusya'da esarette iken niyet ettim ve niyaz ettim ki, âhir ömrümde bir mağaraya çekileyim. Erhamü'r-râhimîn, bana Barla'yı o mağara yaptı, mağara faydasını verdi. Fakat sıkıntılı mağara zahmetini, zayıf vücudu ma yüklemeye.

Yalnız, Barla'da iki-üç adamda bir vevhamlık vardı. O vevhamlık sebebiyle bana eziyet verildi. Hatta o dostlarım, güya istirahatimi düşünüyorlar. Hâlbuki o vevhamlık sebebiyle hem kalbime, hem Kur'ân'ın hizmetine zarar verdiler.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² "Hiç bir şey yoktur ki, O'nun hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın." (Îsrâ sûresi, 17/44)

³ "Kurtuluş ve selamet, hidâyete uyandıradır." (Tâhâ sûresi, 20/47).

⁴ Azarlama, kınama da nefsine tâbi olanlardır.

• Hem ehl-i dünya bütün menfilere vesika verdiği ve canileri hapisten çikarıp affettikleri hâlde, bana –zulüm olarak– vermediler. *Benim Rabb-i Rahîm'im, beni Kur'ân'ın hizmetinde ziyade istihdam etmek ve Sözler nâmıyla envâr-ı Kur'âniye'yi bana fazla yazdırmak için, dağdağasız bir sûrette beni şu gurbette bırakıp, bir büyük merhamete çevirdi.*

• Hem ehl-i dünya, dünyalarına karışabilecek bütün nüfuzlu ve kuvvetli rüesâları ve şeyhleri, kasabalarda ve şehirlerde bırakıp akrabalıyla beraber herkesle görüşmeye izin verdikleri hâlde, beni zulmen tecrit etti, bir köye gönderdi. Hiç akraba ve hemşehrilerimi –bir-iki tanesi müstesna olmak üzere– yanımıza gelmeye izin vermedi. *Benim Hâlik-ı Rahîm'im o tecridi, benim hakkımda bir azîm rahmete çevirdi. Zihnimî sâfi bırakıp, gill u giştan âzâde olarak Kur'ân-ı Hakîm'in feyzini olduğu gibi almaya vesile etti.*

• Hem ehl-i dünya bidayette, iki sene zarfında iki âdi mektup yazdığını çok gördü. Hatta şimdi bile, on veya yirmi günde veya bir ayda bir-iki misafirin sîrf âhiret için yanımıza gelmesini hoş görmediler, bana zulmettiler. *Benim Rabb-i Rahîm'im ve Hâlik-ı Hakîm'im o zulmü bana merhamete çevirdi ki, doksan sene mânevî bir ömrü kazandıracak şu şuhûr-u selâsede, beni bir halvet-i mergûbeye ve bir uzlet-i makbûleye koymaya çevirdi.* اللَّهُمَّ حَمْدُكَ عَلَى كُلِّ حَالٍ¹, işte hâl ve istirahatım böyle...

İkinci Suâliniz

Neden vesika almak için müracaat etmiyorsun?

Eckeüp: Şu meselede ben kaderin mahkûmuyum, ehl-i dünyanın mahkûmu değilim. Kadere müracaat ediyorum. Ne vakit izin verirse, rızımı buradan ne vakit keserse, o vakit giderim. Şu mananın hakikati şudur ki:

Başa gelen her işte iki sebep var; biri zâhirî, diğeri hakikî. Ehl-i dünya zâhirî bir sebep oldu, beni buraya getirdi. Kader-i ilâhî ise, sebeb-i hakikîdir; beni bu inzivâya mahkûm etti. Sebeb-i zâhirî zulmetti; sebeb-i hakikî ise adâlet etti. Zâhirîsi şöyle düşündü: “Şu adam, ziyadesiyle ilme ve dine hizmet eder, belki dünyamıza karışır.” ihtimaliyle beni nefyedip üç cihetle katmerli

¹ “Bize uygun gördüğü her hâlimizden ötürü hamdolsun Rabbimize..” Bkz.: Tirmizî, deavât 128; Ebû Davûd, edeb 97, 98; İbnî Mâce, edeb 55, duâ 2; Ahmed İbnî Hanbel, el-Müsned 2/117.

bir zulüm etti. Kader-i ilâhî ise benim için gördü ki, hakkıyla ve ihlâsla ilme ve dine hizmet edemiyorum.. beni bu nefye mahkûm etti. Onların bu katmerli zulmünu muzaaf bir rahmete çevirdi.

Mademki nefyimde kader hâkimdir ve o kader âdildir; ona müracaat ederim. Zâhirî sebep ise, zâten bahane nev'inden bir şeyleri var. Demek onlara müracaat manasızdır. Eğer onların elinde bir hak veya kuvvetli bir esbap bulunsaydı, o vakit onlara karşı da müracaat olunurdu.

Başlarını yesin! Dünyalarını tamamen bıraktığım ve -ayaklarına do-laşsın- siyasetlerini büsbütün terk ettiğim hâlde; düşündükleri bahane-ler, evhamlar, elbette asılsız olduğundan, onlara müracaatla o evhamlara bir hâkikat vermek istemiyorum. Eğer, uçları ecnebi elinde olan dünya si-yasetine karışmak için bir iştiham olsayıdı; değil sekiz sene, belki sekiz saat kalmayacak tereşşuh edecekti, kendini gösterecekti. Hâlbuki sekiz senedir birtek gazete okumak arzum olmadı ve okumadım. Dört senedir burada taht-ı ne-zayette bulunuyorum; hiçbir tereşşuh görünmedi. Demek Kur'ân-ı Hakîm'in hizmetinin bütün siyasetlerin fevkînde bir ulviyeti var ki, çoğu yalancılık-tan ibaret olan dünya siyasetine tenezzüle meydan vermiyor.

Adem-i müracaatımın ikinci sebebi şudur ki: *Haksızlığı hak zanne-den adamlara karşı hak dâvâ etmek, hakka bir nevi haksızlıktır. Bu nevi haksızlığı irtikâp etmek istemem.*

Üçüncü Suâliniz

Dünyanın siyasetine karşı ne için bu kadar lâkaytsın? Bu kadar safahât-ı âleme karşı tavrını hiç bozmuyorsun? Bu safahâtı hoş mu görüyorsun? Veya-hut korkuyor musun ki, sükût ediyorsun?

Ecelim: *Kur'ân-ı Hakîm'in hizmeti, beni şiddetli bir sûrette siyaset âleminden men etti. Hatta düşünmesini de bana unutturdu. Yoksa büt-tün sergüzeş-i hayatım şahittir ki, hak gördüğüm meslekte gitmeye karşı korku, elimi tutup men edememiş ve edemiyor.*

Hem neden korkum olacak? Dünya ile, ecelimden başka bir alâkam yok.. çoluk çocuğumu düşüneceğim yok.. malımı düşüneceğim yok.. hâ-nedanımın şerefini düşüneceğim yok... Riyâkâr bir şöhret-i kâzibeden ibaret olan şân ve şeref-i dünyeviyenin muhafazasına değil, kırılmasına yardım edene rahmet!.. Kaldi ecelim... O, Hâlik-ı Zülcelâl'in elindedir.

Kimin haddi var ki, vakti gelmeden ona ilişsin. Zâten izzetle mevti, zillet-le hayatı tercih edenlerdeniz. Eski Said gibi birisi şöyle demiş:

وَنَحْنُ أَنَاشُ لَا تَوْسِطَ بَيْنَنَا لَكَ الصَّدْرُ دُونَ الْعَالَمِينَ أَوْ الْقَبْرِ¹

Belki hizmet-i Kur'ân, beni hayatı içtimaiye-i siyasiye-i beşeriyyeyi düşünmekten men ediyor, şöyle ki:

Hayatı beşeriye bir yolculuktur. Şu zamanda, Kur'ân'ın nuruyla gördüm ki, o yol bir bataklığa girdi. Mülevves ve ufûnetli bir çamur içinde kafile-i beşer düşे kalka gidiyor. Bir kısmı, selâmetli bir yolda gider. Bir kısmı, mümkün olduğu kadar çamurdan, bataklıktan kurtulmak için bazı vâsitaları bulmuş. Bir kısmı ekseri o ufûnetli, pis, çamurlu bataklık içinde karanlıkta gidiyor. Yüzde yirmisi sarhoşluk sebebiyle, o pis çamuru misk ü amber zannederek yüzüne gözüne bulaştırıyor.. düserek kalkarak gider, tâ boğulur. Yüzde sekseni ise, bataklığı anlar, ufûnetli, pis olduğunu hisseder.. fakat mütehayyirler, selâmetli yolu göremiyorlar.

İşte bunlara karşı iki çare var:

Birisı: Topuz ile o sarhoş yirmisini ayıltmaktadır.

İkincisi: Bir nur göstermekle mütehayyirlere selâmet yolunu irâe etmek tır.

Ben bakıyorum ki; yirmiye karşı seksen adam, elinde topuz tutuyor. Hâlbuki o bîçâre ve mütehayyir olan seksene karşı hakkıyla nur gösterilmıyor. Gösterilse de bir elinde hem sopa, hem nur olduğu için emniyetsiz oluyor. Mütehayyir adam "Acaba nurla beni celbedip, topuzla dövmek mi istiyor?" diye telâş eder. Hem de bazen ârizalarla topuz kırıldığı vakit, nur dahi uçar veya söner.

İşte, o bataklık ise gafletkârâne ve dalâlet-pîse olan sefihâne hayatı içtimaiye-i beşeriyyedir. O sarhoşlar, dalâletle telezzüz eden mütemerritlerdir. O mütehayyir olanlar; dalâletten nefret edenlerdir, fakat çıkamıyorlar.. kurtulmak istiyorlar, yol bulamıyorlar.. mütehayyir insanlardır. O topuzlar ise siyaset cereyanlarıdır. O nurlar ise hakâik-i Kur'âniye'dir. Nura karşı kavga

¹ "Biz kendilerine arada, ortada bir yer olmayan kişileriz. Bizim için ya âlemin üstünde yer almak, ya da kabre girmek vardır." (Bkz.: Ebû Fîrâs el-Hamedânî, *Dîvân* (Şerh: Dr. Halîl Duveyhi) s.165; İbni Kays, *Kîra'd-dayf* 1/71).

edilmez, ona karşı adâvet edilmez. Sîrf şeytan-ı racîmden başka ondan nefret eden olmaz.

İşte, ben de nur-u Kur'ân'ı elde tutmak için ^{أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالسَّيْاسَةِ}¹ deyip, siyaset topuzunu atarak, iki elimle nura sarıldım. Gördüm ki:

Siyaset cereyanlarında hem muvâfikta, hem muhalifte o nurların âşıkları var. Bütün siyaset cereyanlarının ve tarafçılıklerin çok fevkinde ve onların garazkârâne telâkkiyâtlarından müberrâ ve sâfi olan bir makamda verilen ders-i Kur'ân ve gösterilen envârı Kur'âniye'den hiçbir taraf ve hiçbir kısım çekinmemek ve itham etmemek gerektir. Meğer din-sizliği ve zindikayı siyaset zannedip ona tarafçılık eden insan süretinde şeytanlar ola veya beşer kıyafetinde hayvanlar ola...

Elhamdülillâh! Siyasetten tecerrüt sebebiyle, Kur'ân'ın elmas gibi hakikatlerini propaganda-yı siyaset ithamı altında cam parçalarının kıymetine indirmedim. Belki gittikçe o elmaslar kıymetlerini her tâifenin nazarında parlak bir tarzda ziyadeleştiriyor.

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي هَدَنَا إِلَهٗنَا وَمَا كُنَّا بِنَهْتَدِي لَوْلَا أَنْ هَدَنَا اللّٰهُ
لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبِّنَا بِالْحَقِّ²

³ الباقى هو الباقى

Said Nursî

¹ Seytandan ve siyasetten Allah'a sığınırım.

² "Hamdolsun bizi bu cennete erişiren Allah'a! Eğer Allah bizi muvaffak kılmaması, biz kendiliğimizden yol bulamazdık. Rabbimizin elçilerinin gerceği bildirdikleri bir kere daha kesinlikle anlaşılmıştır." derler." (A'râf sûresi, 7/43)

³ Kendinden başka her şeyin fâni olduğu gerçek Bâkî, Allah'tır.

*Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin Barla'ya ilk geldikleri
zaman çekilmiş resmi*

*Üstad Bediuzzaman'ın Barladaki medresesi ve üzerinde ders ve
evrad okudukları çınar ağacı*

Yirmi İkinci Lem'a

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Isparta'nın âdil valisine ve adliyesine ve zabıtاسına,

En mahrem ve en has ve hâlis kardeşlerime mahsus olarak yirmi iki sene evvel Isparta'nın Barla nâhiyesinde iken yazdığım gayet mahrem bu risale-ciğimi Isparta milletiyle ve hükümetiyle alâkadarlığını gösterdiği için takdim ediyorum. Eğer müناسip görulse, ya yeni veya eski harfle dakteilo ile birkaç nüsha yazılsın ki, yirmi beş otuz senedir esrârimi arayanlar ve tarassud edenler de anlasınlar ki; gizli hiçbir sırrımız yok. Ve en gizli bir sırrımız, işte bu rısaledir; bilsinler!

Said Nursî

İşârât-ı Selâse

On Yedinci Lem'anın On Yedinci Notası'nın Üçüncü Meselesi iken suâllerinin şiddet ve şümûlüne ve cevaplarının kuvvet ve parlaklısına binâen, Otuz Birinci Mektup'un Yirmi İkinci Lem'ası olarak Lemeât'a karşıtı. Lem'alar bu Lem'aya yer vermelidirler. Mahremdir; en has ve hâlis ve sâdik kardeşlerimize mahsustur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بِالْعَمْرِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قُدْرًا²

Bu Mesele "Üç İşaret"tir.

Birinci İşaret

Şahsıma ve Risale-i Nur'a âit mühim bir suâl.

Çoklar tarafından deniliyor ki: Sen, ehl-i dünyanın dünyasına kâşmadığın hâlde, nedendir ki, her fırsatта onlar senin âhiretine

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² "Allah'a dayanıp güvenenе Allah kâfidir. Allah buyruğunu elbette yerine getirir. Gerçekten Allah her şey için bir ölçü, her iş için bir vâde belirlemiştir." (Talâk súresi, 65/3)

karışıyorlar; hâlbuki hiçbir hükûmetin kanunu, târikü'd-dünya ve münzevîlere karışmıyor?

Ecevap: Yeni Said'in bu suâle karşı cevabı süküttür. Yeni Said: "Benim cevabımı kader-i ilâhî versin." der. Bununla beraber, mecburiyetle, emaneten istiâre ettiği Eski Said'in kafası diyor ki:

Bu suâle cevap verecek, Isparta vilâyetinin hükûmetidir ve şu vilâyetin milletidir. Çünkü bu hükûmet ve şu millet, benden çok ziyâde bu suâlin altın-daki mânâ ile alâkadardırılar. Madem binler efrâdı bulunan bir hükûmet ve yüz binler efrâdı bulunan bir millet benim bedelime düşünmeye ve müdafaa etmeye mecburdur; ben neden lüzumsuz olarak müddeâlerle konuşup müdafaa edeyim? Çünkü dokuz senedir ben bu vilâyetteyim; gittikçe daha ziyâde dünyalarına arkamı çeviriyorum. Hiçbir hâlim de mestur kalmamış. En gizli, en mahrem risalelerim dahi hükûmetin ve bazı meb'usların ellerine geçmiş. Eğer ehl-i dünyayı telâşa ve endişeye düşürecek dünyevî bir karişmak hâlim ve karıştırmak teşebbüsüm ve fikrim olsaydı, bu vilâyet ve kazalardaki hükûmet, dokuz sene dikkat ve tecessüs ettikleri hâerde ve ben de çekinmeyerek yanına gelenlere esrârimi beyân ettiğim hâerde, hükûmet bana karşı sükût edip iliş mediler. Eğer milletin ve vatanın saâdetine ve istikbâline zarar verecek bir kabahatım varsa, dokuz seneden beri valisinden tut, köy karakol kumandanına kadar kendilerini mesul eder. Onlar kendilerini mesuliyetten kurtarmak için, hakkında habbeyi kubbe yapanlara karşı, kubbeyi habbe yapıp beni müdafaa etmeye mecburdurlar. Öyle ise bu suâlin cevabını onlara havale ediyorum.

Amma şu vilâyetin milleti, umumiyetle benden ziyâde beni müdafaa etmek mecburiyetleri şundandır ki; bu dokuz senedir hem kardeş, hem dost, hem mübarek olan bu milletin hayat-ı ebediyesine ve kuvvet-i imaniyesine ve saâdet-i hayatıyesine bilfiil ve maddeten tesirini gösteren yüzer risalelerle çâlıştığımızı ve hiçbir dağdağa ve zarar, hiç kimseye o risaleler yüzünden gelmediği ve hiçbir garazkârâne tereşshuhât-ı siyasiye ve dünyeviye görülmemişti ve –illâhilhamd– şu Isparta vilâyeti, eski zamanın Şam-ı Şerifinin mübarekiyeti ve âlem-î İslâm'ın medrese-i umumîsi olan Misir'in Câmiü'l-Ezher'i mübarekiyet makamını Risale-i Nur vasıtıyla kazanarak; bu vilâayette, imanın kuvveti lâkaydlığa ve ibâdetin iştiyakî sefâhete hâkim olmasını ve umum vilâyetlerin fevkinde bir meziyet-i dindaraneyi Risale-i Nur bu vilâyete kazandırdığından, elbette bu vilâyetteki umum insanlar, hattâ faraza dinsizi de olsa, beni ve Risale-i Nur'u müdafaya mecburdur. Onların çok ehemmiyetli müdafaa

hakları içinde, benim gibi vazifesini bitirmiş ve –lillâhilhamd– binlerle şâkirtler benim gibi bir âcizin yerinde çalışmış ve çalıştığı hengâmada, ehemmiyetsiz cüz'î hakkım, beni müdafaya sevk etmiyor. Bu kadar binlerle dâvâ vekilleri bulunan bir adam, kendi dâvâsını kendi müdafaa etmez.

İkinci İşaret

Tenkitkârâne bir suâle cevaptır.

Ehl-i Dünya tarafından deniliyor ki: Sen neden bizden küstün? Bir defa olsun hiç müracaat etmeyeip süküt ettin? Bizden şiddetli şekvâ edip “Bana zulmediyorsunuz!” diyorsun. Hâlbuki bizim bir prensibimiz var, bu asrin muktezâsı olarak hususî düsturlarımız var. Bunların tatbikini sen kendine kabul etmiyorsun. Kanunu tatbik eden zâlim olmaz, kabul etmeyen isyan eder.

Ezcümle, bu asr-ı hürriyyette ve bu yeni başladığımız cumhuriyetler devrine, müsâvât esası üzerine tahakküm ve tagallübü kaldırırmak düsturu, bizim bir kanun-u esasımız hükmüne geçtiği hâlde, sen kâh hocalık, kâh zâhidlik sûretinde teveccûh-ü âmmeyi kazanarak, nazar-ı dikkati kendine celbederek, hükümetin nûfuzu hâricinde bir kuvvet, bir makam-ı içtimâî elde etmeye çalıştığın, zâhir hâlin ve eski zamandaki macera-yı hayatının delâletiyle anlaşılıyor. Bu hâl ise, –şimdiki tâbir ile– burjuvaların müstebidâne tahakkümleri içinde hoş görünebilir. Fakat bizim tabaka-yı avâmin intibâhiyla ve galebe-siyle tezâhür eden tam sosyalizm ve bolşevizm düsturları, bizim daha ziyâde işimize yaradığı için; o sosyalizm düsturlarını kabul ettiğimiz hâlde, senin vaziyetin bize ağır geliyor, prensiplerimize muhalif düşüyor. Onun için sana verdiğimiz sıkıntından şekvâya ve küsmeye hakkın yoktur?

Elcevap: Hayat-ı içtimâiye-i beseriyyede bir çığır açan, eğer kâinatta-ki kanun-u fitrata muvâfik hareket etmezse; hayırlı işlerde ve terakkide muvaffak olamaz. Bütün hareketi şer ve tahrip hesabına geçer. Madem kanun-u fitrata tatbik-i harekete mecburiyet var; elbette fitrat-ı beseriyyeyi değiştirmek ve nev-i beserîn hilkatindeki hikmet-i esâsiyeyi kaldırırmakla, mutlak müsâvât kanunu tatbik edilebilir. Evet ben, neseben ve hayatça avâm tabâkasındanım. Ve meşreben ve fikren “müsâvât-ı hukuk” mesleğini kabul edenlerdenim. Ve şefkaten ve İslâmiyet’ten gelen sîrr-ı adâlet ile, burjuva denilen tabaka-yı havassın istibdat ve tahakkümlerine karşı eskiden beri muhalefetle çalışanlardanım. Onun için bütün kuvvetimle adâlet-i tâmme lehinde, zulüm ve tagallübün ve tahakküm ve istibdadın aleyhindeyim.

Fakat nev-i beşerin fitratı ve sırr-i hikmeti, müsâvât-ı mutlaka kanununa ziddır. Çünkü Fâtır-ı Hakîm, kemâl-i kudret ve hikmetini göstermek için, az bir şyeden çok mahsulât alır ve bir sayfada çok kitapları yazdırır ve bir şey ile çok vazifeleri yaptırdığı gibi, beşer nev'i ile de binler nev'in vazifelerini gördür.

İşte o sırr-i azîmdendir ki, Cenâb-ı Hak, insan nev'ini binlernev'ileri sünbüл verecek ve hayvanâtın sâir binler nev'ileri kadar tabakât gösterecek bir fitratta yaratmıştır. Sâir hayvanât gibi kuvâlarına, laffâfelerine, duygularına had konulmamış; serbest bırakıp hadsiz makamâtta gezecek istidât verdiğiinden, bir nev' iken binler nev' hükmüne geçtiği içindir ki, arzın halifesi¹ ve kâinatın neticesi ve zîhayatın sultânı hükmüne geçmiştir.

İşte nev-i insanın tenevvüünün en mühim mâyesi ve zenbereği, müsabaka ile, hakikî imanlı fazilettir. Fazileti kaldırırmak, mâhiyet-i beşeriyenin tebdiliyle, aklın söndürülmesiyle, kalbin öldürülmesiyle, rûhun mahvedilmesiyle olabilir. Evet şu hürriyet perdesi altında müthiş bir istibdadı taşıyan şu asrin gaddar yüzüne çarpmaya lâyik iken ve hâlbuki o tokada müstehak olmayan gayet mühim bir zâtın yanlış olarak yüzüne savrulan kâmilâne şu sözün:

*Ne mümkün zulm ile, bîdâd ile, imha-yı hürriyet!
Çalış idraki kaldırı, muktedirsen âdemiyetten!²*

sözünün yerine, bu asrin yüzüne çarpmak için ben de derim:

*Ne mümkün zulm ile, bîdâd ile, imha-yı hakikat!
Çalış kalbi kaldırı, muktedirsen âdemiyetten!*

Veyahut,

*Ne mümkün zulm ile, bîdâd ile, imha-yı fazilet!
Çalış vicdanı kaldırı, muktedirsen âdemiyetten!*

Evet imanlı fazilet, medâr-ı tahakküm olmadığı gibi, sebeb-i istibdad da olamaz. Tahakküm ve tagallüb etmek, faziletsizliktir. Ve bilhassa ehl-i faziletin en mühim meşrebi, acz ve faktır ve tevazu ile hayat-ı içtimâiye-i beşeriyeye karışmak tarzındadır. Lillâhilhamd, bu meşreb üstünde hayatımız gitmiş ve

¹ Bkz.: Bakara süresi, 2/30.

² Namık Kemal, Hürriyet Kasidesi.

gidiyor. Ben kendimde fazilet var diye fahir sûretinde dâvâ etmiyorum. *Fakat nimet-i ilâhiyeyi tahdis sûretinde, şükretmek niyetiyle diyorum ki: Cenâb-ı Hak fazl u keremiyle, ulûm-u imaniye ve Kur'âniye'ye çalışmak ve fehmetmek faziletini ihsân etmiştir.* Bu ihsân-ı ilâhiyi bütün hayatımda –lillâhilhamd– tevfik-i ilâhî ile şu millet-i İslâmiye'nin menfaatine, saâdetine sarf ederek; hiçbir vakit vasita-yı tahakküm ve tagallüb olmadığı gibi; ekser ehl-i gafletçe matlub olan teveccüh-ü nâs ve hüsn-ü kabul-ü halk dahi, mühim bir sırra binâen benim menfurumdur; onlardan kaçıyorum. Yirmi sene eski hayatı zayı ettiği için onları kendime muzır görüyorum. Fakat Risale-i Nur'u beğenmelerine bir emâre biliyorum, onları küstürmüyorum.

İşte ey ehl-i dünya! Dünyanızla hiç karışmadığım ve prensiplerinizle hiçbir cihet-i temasım bulunmadığı ve dokuz sene esaretteki bu hayatımın şehâdetiyle yeniden dünyaya karışmaya hiçbir niyet ve arzum yokken, bana eski bir mütegallib ve dâimâ fırsatı bekleyen ve fîkr-i istibdad ve tahakkümü taşıyan bir adam gibi yapılan bunca tarassud ve tazyikiniz, hangi kanun iledir? Hangi maslahat iledir? Dünyada hiçbir hükümet böyle fevka'l-kanun ve hiçbir ferdin tasvibile mazhar olmayan bir muâmeleye müsaade etmediği hâlde, bana karşı yapılan bu kadar bed muâmelelere, yalnız, değil benim küsmem, belki eğer bilse nev-i beşer küser, belki kâinat küsüyor!

Üçüncü İşaret

Mağlatalı dîvânecesine bir suâl.

Bir kısım ehl-i huküm diyorlar ki: Madem sen bu memlekette duruyorsun; şu memleketin cumhuri kanunlarına inkiyâd etmek lâzım gelirken, sen neden inzivâ perdesi altında kendini o kanunlardan kurtarıyorsun? Ezcümle; şimdiki hükümetin kanununda, vazife hârinde bir meziyeti, bir fazileti kendine takip, onunla bir kısım millete tahakküm edip nüfuzunu icrâ etmek, müsâvât esasına istinâd eden cumhuriyetin bir düsturuna münâfîdir. Sen neden vazifesiz olduğun hâlde elini öptürüyorsun? Halk beni dinlesin diye hodfürüşâne bir vaziyet takınıyorsun?

Ekleme: Kanunu tatbik edenler evvelâ kendilerine tatbik ettikten sonra başkasına tatbik edebilirler. Siz kendinize tatbik etmediğiniz bir düsturu başkasına tatbik etmekle, herkesten evvel siz düsturunuza, kanununuzu kıriyorsunuz ve karşı geliyorsunuz. Çünkü bu müsâvât-ı mutlaka kanununun bana tatbikini istiyorsunuz. Ben de derim:

Ne vakit bir nefer, bir müşirin makam-ı içtimâisine çıkarsa ve milletin o müşire karşı gösterdikleri hürmet ve teveccühe iştirak ederse ve onun gibi o teveccüh ve hürmete mazhar olursa veya o müşir, o nefer gibi âdileşirse ve o neferin sönüklük vaziyetini alırsa ve o müşirin vazife hâricinde hiçbir ehemmiyeti kalmazsa; hem eğer, en zeki ve bir ordunun muzafferiyetine sebebiyet veren bir erkân-ı harp reisi, en aptal bir neferle teveccüh-ü âmmede ve hürmet ve muhabbetté müsâvâtâ girerse; o vakit sizin bu müsâvât kanununuz hükmünce bana şöyle diyebilirsiniz: “Kendine hoca deme! Hürmeti kabul etme! Faziletini inkâr et! Hizmetçine hizmet et! Dilencilere arkadaş ol!”

Erger deseniz: Bu hürmet ve makam ve teveccüh, vazife başında olduğu vakte mahsustur ve vazifedarlara hastır. Sen vazifesiz bir adamsın; vazifedarlar gibi milletin hürmetini kabul edemezsin.

Elcevap: Eğer insan yalnız bir cesetten ibaret olsa ve insan dünyada lâyemutâne dâimî kalsa ve kabir kapısı kapansa ve ölüm öldürülse, o vakit vazife yalnız askerlik ve idare memurlarına mahsus kalırsa; sözünüzde dahi bir mâna olurdu.

Fakat *madem* insan yalnız cesetten ibaret değil. Cesedi beslemek için; kalb, dil, akıl, dimağ koparılıp o cesede yedirilmez, onlar imha edilmez. Onlar da idare ister.

Ve *madem* kabir kapısı kapanmıyor ve *madem* kabrin öbür tarafındaki endişe-i istikbâl her ferdin en mühim meselesidir. Elbette milletin itaat ve hürmetine istinâd eden vazifeler, yalnız milletin hayat-ı dünyeviyesine âit içtimâî ve siyâsî ve askerî vazifelere münhasır değildir.

Evet yolculara seyahat için vesika vermek bir vazife olduğu gibi, ebed tarafına giden yolculara da hem vesika, hem o zulümâtlı yolda nur vermek öyle bir vazifedir ki, hiçbir vazife o vazife kadar ehemmiyetli değildir. Böyle bir vazifenin inkârı, ölümün inkâriyla ve her gün ¹المُؤْتَحَقُ dâvâsını, cenazelerinin mührüyle imza edip tasdik eden otuz bin şâhidin şehâdetini tekzip ve inkâr etmeyece olur.

Madem mânevî hâcât-ı zaruriyeye istinâd eden mânevî vazifeler var. Ve o vazifelerin en mühimmi, ebed yolunda seyahat için pasaport varakası ve

¹ “Ölüm kesin bir gerçektir.” (Bkz.: et-Taberânî, *el-Mu’cemü'l-kebir* 3/180. Ayrıca, ölüm gerçeğini ifade eden âyet-i kerîmeler için bkz.: Bakara sûresi, 2/28; Âl-i İmrân sûresi, 3/185; Hac sûresi, 22/66; Câsiye sûresi, 45/26; Kaf sûresi, 50/19; Cum'a sûresi, 62/8; Mâlik sûresi, 67/2).

berzah zulümâtında kalbin cep feneri ve saâdet-i ebediyenin anahtarı olan imandır ve imanın ders ve takviyesidir. Elbette o vazifeyi gören ehl-i mârifet her hâlde küfrân-ı nimet sûretinde kendine edilen nimet-i ilâhiyeyi ve fazilet-i imaniyeyi hiçe sayıp, sefihler ve fâsikların makamına sukût etmeyecektir. Kendini, aşağıların bid’alarıyla, sefâhetleriyle bulaştırmayacaktır. İşte beğenmediğiniz ve müsâvâtsızlık zannettiğiniz inzivâ bunun içindir.

İşte bu hakikatle beraber, beni işkence ile tâciz eden sizin gibi enaniyette ve bu kanun-u müsâvâti kırmakta firavunluk derecesinde ileri giden mütekebbirlere karşı demiyorum. Çünkü mütekebbirlere karşı tevazu, tezellül zannedildiğinden, tevazu etmemek gerektir. Belki ehl-i insaf ve mütevazi ve âdil kısmına derim ki:

Ben –felillâhilhamd– kendi kusurumu, aczimi biliyorum; değil müslümanlar üstünde mütekebbirâne bir makam-ı ihtarım istemek, belki her vakit nihayetsiz kusurlarımı, hicliğiğini görüp, istigfar ile teselli bulup, halklardan ihtarım değil, duâ istiyorum. Hem zannederim benim bu mesleğimi, benim bütün arkadaşlarımlı biliyorlar. Yalnız bu kadar var ki, Kur’ân-ı Hakîm’ın hizmeti esnasında ve hakâik-i imaniyenin dersi vaktinde o hakâik hesabına ve Kur’ân şerefine o makamın iktizâ ettiği izzet ve vakar-ı ilmiyeyi ders vaktinde muhafaza edip, başımı ehl-i dalâlete eğmemek için, o izzetli vaziyeti muvakatten takınıyorum. Zannederim, ehl-i dünyanın kanunlarının haddi yoktur ki, bu noktalara karşı çıkabilsin!

Cây-ı Hayret Bir Tarz-ı Muâmele: Mâlûmdur ki; her yerde ehl-i maarif, mârifet ve ilim noktasında muhâkeme eder. Nerede ve kimde mârifet ve ilmi görse, meslek itibâriyla ona karşı bir dostluk ve bir hürmet besler. Hattâ düşman bir hükümetin bir profesörü bu memlekete gelse, ehl-i maarif, onun ilim ve mârifetine hürmeten onu ziyaret ederler ve ona hürmet ederler. Hâlbuki İngiliz'in en yüksek meclis-i ilmiyesinin, Meşîhat-ı İslâmiye'den sorduğu altı suâlin cevabını, altı yüz kelime ile Meşîhat-ı İslâmiye'den istedikleri zaman, bura maarifinin hürmetsizliğine uğrayan bir ehl-i mârifet, o altı suâle altı kelime ile mazhar-ı takdir olmuş bir cevap veren ve ecnebîlerin en mühim ve hükmâların en esaslı düsturlarına hakikî ilim ve mârifetle muaraza edip galebe çalan ve Kur’ân’dan aldığı kuvvet-i mârifet ve ilme istinaden Avrupa feylesoflarına meydan okuyan ve hürriyetten altı ay evvel İstanbul'da hem ulemâyi ve hem de mekteblileri münazaraya davet edip kendisi hiç suâl sormadan

suâllerine noksansız olarak doğru cevap veren^{1(Hâsiye)} ve bütün hayatını bu milletin saâdetine hasreden ve yüzer risale, o milletin Türkçe olan lisâniyla neşredip o milleti tenvir eden; hem vatandaş, hem dindaş, hem dost, hem kardeş bir ehl-i mârifete karşı en ziyâde sıkıntı veren ve hakkında adâvet benselyen ve belki hürmetsizlik eden, bir kısım maarif dâiresine mensup olanlarla az bir kısım resmî hocalardır.

İşte, gel bu hâle ne diyeceksin? Medeniyet midir? Maarif-perverlik midir? Vatan-perverlik midir? Milliyet-perverlik midir? Cumhuriyet-perverlik midir? Hâşâ! Hâşâ! Hiç hiçbir şey değil. Belki bir kader-i ilâhîdir ki, o kader-i ilâhî, o ehl-i mârifet adamın dostluk ümit ettiği yerden adâvet gösterdi ki, hürmet yüzünden ilmi riyâya girmesin ve ihlâsı kazansın.

Hâtıme

Kendimce cây-ı hayret ve medâr-ı şükran bir taarruz:

Bu fevkâlâde enaniyetli ehl-i dünyanın enaniyet işinde o kadar hassasiyet var ki, eğer şüuren olsa idi, kerâmet derecesindeveyahut büyük bir deha derecesinde bir muâmele olurdu. O muâmele de şudur: Kendi nefsim ve aklım bende hissetmedikleri bir parça riyâkârâne enaniyet vaziyetini, onlar enaniyetlerinin hassasiyet mîzâniyla hissediyorlar gibi, şiddetli bir sûrette, ben hissetmediğim enaniyetimin karşısına çıkyorlar. Bu sekiz-dokuz senede, sekiz-dokuz defa tecrübe var ki, onların zâlimâne bana karşı muâmelelerinin vukûundan sonra, kader-i ilâhîyi düşünüp “Ne için bunları bana musallat etti.” diye nefsimin desiselerini arıyorum. Her defada, ya nefsim şuûrsuz olarak enaniyete fitri meyletmışveyahut bilerek beni aldatmış, anlıyorum. O vakit kader-i ilâhî, o zâlimlerin zulmü içerisinde hakkında adâlet etmiş, derdim.

Ezcümle; bu yazın arkadaşlarım güzel bir ata beni bindirdiler. Bir sey-rangâha gittim. Şuûrsuz olarak nefsimde hodfürüşâne bir keyif arzusu uyanmakla ehl-i dünya öyle şiddetli o arzumun karşısına çıktılar ki, yalnız o gizli arzuyu değil, belki çok iştihalarımı kestiler. Hattâ ezcümle, bu defa Ramazan'dan sonra, eski zamanda gayet büyük, kudsî bir imamın bize karşı gaybî

¹ (Hâsiye) Yeni Said diyor ki: Şu makamda Eski Said'in iftiharkârâne söyledişi şu sözlere ben iştirak etmiyorum. Bu risalede sözü ona verdiğim için susturamıyorum. Enaniyetlilere karşı bir parça enaniyetini göstersin diye süküt ediyorum.

kerâmetiyle iltifâtından sonra kardeşlerimin takvâ ve ihlâsları ve ziyareçilerin hürmet ve hüsn-ü zanları içinde –ben bilmeyerek– nefsim müftehirâne, güyâ müteşekkirâne perdesi altında riyâkârâne bir enaniyet vaziyetini almak istedî. Birden bu ehl-i dünyanın hadsiz hassasiyetle vehattâ riyâkârlığının zerrelerini de hissedebilir bir tarzda, birden bana iliştîler. Ben Cenâb-ı Hakk'a şükredi-yorum ki, bunların zulmü bana bir vasita-yı ihlâs oldu.

رَبِّ أَغُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَغُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ¹

اللَّهُمَّ يَا حَفِظُ يَا حَفِظِي يَا خَيْرُ الْحَافِظِينَ احْفَظْنِي وَاحْفَظْ نَاسِرَ هَذِهِ الرَّسَائِلِ وَرُفَقَائِي مِنْ شَرِّ النَّعْسِ وَالشَّيْطَانِ وَمِنْ شَرِّ الْجِنِّ وَالإِنْسَانِ وَمِنْ شَرِّ أَهْلِ الصَّلَاةِ وَأَهْلِ الطُّعْيَانِ أَمِينَ أَمِينَ²

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلِمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ³

¹ “Sen de ki: Yâ Rabbi! Şeytanların vesveselerinden, onların yanında bulunmalarından Sana sığınırmış!” (Mü'minûn sûresi, 23/97-98)

² Ey Hâfız ve Hafız olan ve muhafaza edenlerin en hayırlısı olan Allahım! Beni, bu risalelerin nâşırını ve arkadaşlarımı nefsin ve şeytanın şerrinden, cinlerin ve insanların şerrinden, dalâlete düşmüş ve azgınlık yapanların şerrinden muhafaza et, âmîn, âmîn, âmîn...

³ “Sübhânsın yâ Rab! Senin bize bildirdiğinden başka ne bilebiliriz ki? Her şeyi hakkıyla bilen, her şeyi hikmetle yapan sensin.” (Bakara sûresi, 2/32)

Yirmi Altıncı Lem'anın Altıncı Ricası

Bir zaman elim bir esaretimde, insanlardan tevahhus edip Barla Yaylası'nda Çam Dağı'nın tepesinde yalnız kaldım. Yalnızlıkta bir nur arıyordu. Bir gece, o yüksek tepenin başındaki yüksek bir çam ağacının üstündeki üstü açık odacıkta idim. Üç dört gurbeti birbiri içinde ihtiyarlık bana ihtar etti. Altinci Mektup'ta izah edildiği gibi; o gece issız, sessiz, yalnız, ağaçların hisslerinden ve hemhemelerinden gelen hazîn bir sadâ, bir ses, rikkatime, ihtiyarlığıma, gurbetimde ziyâde dokundu. İhtiyarlık bana ihtar etti ki; gündüz nasıl şu siyah bir kabre tebeddül etti, dünya siyah kefenini giydi, öyle de; senin ömrünün gündüzü de geceye ve dünya gündüzü de berzah gecesine ve hayatın yazı dahi ölümün kış gecesine inkilâp edeceğini kalbimin kulağına söyledi. Nefsim bilmecburiye dedi:

Evet, ben vatanımdan garip olduğum gibi, bu elli sene zarfindaki ömrümde zevâl bulan sevdiklerimden ayrı düştüğümden ve arkalarında onlara ağlayarak kaldığımdan, bu vatan gurbetinden daha ziyâde hazır ve elim bir gurbettir. Ve bu gece ve dağın garibâne vaziyetindeki hazır gurbetten daha ziyâde hazır ve elim bir gurbete yakınlaşıyorum ki, bütün dünyadan birden müfârakat zamanı yakınlaştığını ihtiyarlık bana haber veriyor. Bu gurbet gurbet içinde ve bu hüzen hüzen içindeki vaziyetten bir rica, bir nur aradım.

Birden îmân-ı billâh imdâda yetişti. Öyle bir ünsiyet verdi ki; bulunduğum muzaaf vahşet bin defa tezâuf etse idi, yine o teselli kâfi gelirdi.

Evet, ey ihtiyar ve ihtiyareler! Madem Rahîm bir Hâlikımız var; bizim için gurbet olamaz. Madem O var, bizim için her şey var. Madem O var, melâkeleri de var. Öyle ise bu dünya boş değil, hâli dağlar, boş sahrâlar Cenâb-ı Hakk'ın ibâdiyla doludur.¹ Zîşûr ibâdından başka, O'nun nuruyla, O'nun hesabıyla taşı da ağaç da birer mûnis arkadaş hükmüne geçer; lisân-ı hâl ile bizim ile konuşabilirler ve eğlendirirler.

Evet, bu kâinatın mevcûdâti adedince ve bu büyük kitab-ı âlemin harfleri sayısınca vücutuna şehâdet eden ve zîrûhların medâr-ı şefkat ve rahmet ve inâyet olabilen cihâzâti ve mat'ûmâti ve nimetleri adedince rahmetini

¹ Göremediğimiz her tarafın secde eden meleklerle dolu olduğunu bildiren hadis-i şerif için bkz.: Tirmizi, zühd 9; İbni Mâce, zühd 19; el-Bezzâr, el-Müsned 9/358.

gösteren deliller, şâhidler, bize Rahîm, Kerîm, Enîs, Vedûd olan Hâlikimizin, Sânî'imizin, Hâmîmizin dergâhını gösteriyorlar. O dergâhta en makbul bir şefaatçı, acz ve zaaftr. Ve acz ve zaafın tam zamanı da, ihtiyarlıktır. Böyle bir dergâha makbul bir şefaatçı olan ihtiyarlıktan küsmek değil, sevmek lâzım-dır.

Bediuzzaman Said Nursî'nin birkaç mektubu ve Nur Risaleleri'nin telifi zamanlarında Risale-i Nur'u el yazılarıyla neşredenlerden bazlarının fikralarıdır.

Yirmi Sekizinci Mektub'un Üçüncü Meselesi'nin tetimmesi olabilir küçük ve hususî bir mektuptur.

Âhiret kardeşlerim ve çalışkan talebelerim Hüsrev Efendi ve Refet Bey,

Sözler nâmındaki envâr-ı Kur'âniye'de üç keramet-i Kur'âniye'yi hissediyorduk. Sizler dahi gayret ve şevkinizle bir dördüncüsünü ilâve ettirdiniz. Bildiğimiz üç ise:

Birincisi: Telifinde fevkâlâde sühûlet ve sürattir. Hatta beş parça olan On Dokuzuncu Mektup, iki-üç günde ve her günde üç-dört saat zarfında –mecmuu on iki saat eder– kitapsız, dağda, bağda telif edildi. Otuzuncu Söz hastalıklı bir zamanda, beş-altı saatte telif edildi. Yirmi Sekizinci Söz olan Cennet Bahsi bir veya iki saatte, Süleyman'ın dere bahçesinde telif edildi. Ben ve Tevfik ile Süleyman bu sürate hayrette kaldık ve hâkezâ.. telifinde bu keramet-i Kur'âniye olduğu gibi...

İkincisi: Yazmasında dahi fevkâlâde bir sühûlet, bir iştiyak ve usanmak var. Şu zamanda ruhlara, akıllara usanç veren çok esbap içinde bu Sözler'den biri çıkar.. birden çok yerlerde kemâl-i iştiyakla yazılmaya başlanıyor.. mühim meşgaleler içinde onlar her şeye tercih ediliyor ve hâkezâ...

Üçüncü Keramet-i Kur'âniye: Bunların okunması dahi usanç vermiyor. Husûsan ihtiyaç hissedilse, okundukça zevk alınıyor, usanılmıyor.

İşte, siz dahi dördüncü bir keramet-i Kur'âniye'yi isbat ettiniz. Hüsrev gibi kendine tembel diyen ve beş senedir Sözler'i iştittiği hâlde yazmaya cidden tembellilik edip başlamayan bir kardeşimiz, bir ayda on dört kitabı güzel ve dikkatli yazması şüphesiz dördüncü bir keramet-i esrar-ı Kur'âniye'dir. Husûsan Otuz Üçüncü Mektup olan Otuz Üç Pencereler'in kıymeti tamamen takdir edilmiş ki, gayet dikkatle ve güzel yazılmış. **Evet, o risale, mârifetullah ve iman-ı billâh için en kuvvetli ve en parlak bir risaledir.** Yalnız, başındaki pencereler gayet icmal ve ihtisarla gidilmiştir. Fakat gittikçe inkişaf eder, daha ziyade parlar. Zaten sâir telifâtâ muhalif olarak ekser Sözler'in başları müclem başlar, gittikçe genişlenir, tenevvür eder.

Yirmi Sekizinci Mektub'un Yedinci Meselesi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَعْصِي اللَّهَ وَبِرَّ حُمَّةٍ فَذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَحْمَغُونَ¹

Şu mesele, "Yedi İşaret"tir.

Evvelâ, tahdis-i nimet sûretinde birkaç sırrı inâyeti izhar eden "Yedi Sebeb"i beyan ederiz.

Birinci Sebep: Eski Harb-i Umumî'den evvel ve evâilinde, bir vâkia-yı sâdîkada görüyorum ki Ararat Dağı denilen meşhur Ağrı Dağı'nın altındayım. Birden o dağ, müthiş infilâk etti. Dağlar gibi parçaları dünyanın her tarafına dağıttı. O dehşet içinde baktım ki merhum vâlidem yanıldadır. Dедим: "Ana, korkma! Cenâb-ı Hakk'ın emridir, O Rahîm'dir ve Hakîm'dir." Birden, o hâlette iken baktım ki mühim bir zât bana âmirâne diyor ki: "İ'câz-ı Kur'ân'ı beyan et!" Uyandım, anladım ki; bir büyük infilâk olacak.. o infilâk ve inkılâptan sonra Kur'ân etrafındaki surlar kırılacak.. doğrudan doğruya Kur'ân kendi kendini müdafaa edecek.. ve Kur'ân'a hücum edilecek.. i'câzi, onun çelik bir zırhı olacak.. ve şu i'câzin bir nev'ini şu zamanda izharına, haddimin fevkînde olarak benim gibi bir adam namzet olacak.. ve namzet olduğumu anladım.

Madem i'câz-ı Kur'ân'ı bir derece beyan, Sözler'le oldu. Elbette, o i'câzin hesabına geçen ve onun reşehâti ve berekâti nev'inden olan hizmetimizdeki inâyâti izhar etmek, i'câza yardımındır ve izhar etmek gerektir.

İkinci Sebep: Madem Kur'ân-ı Hakîm mürşidimizdir, ustadımızdır, imamımızdır, her bir âdâpta rehberimizdir. O, kendi kendini methodiyor. Biz de onun dersine ittibâen, onun tefsirini methodedeceğiz.

Hem madem yazılan Sözler, onun bir nevi tefsiridir.. ve o risaleler ki hakâik-i Kur'âniye'nin malîdir ve hakikatleridir.. ve madem Kur'ân-ı Hakîm

¹ "De ki; Allah'ın lütfıyla, rahmetiyle, evet sadece bununla ferahlanın. Çünkü bu, onların dünya malı olarak topladıkları bütün şeylerden daha hayırlıdır." (Yûnus sûresi, 10/58).

ekser sûrelerde, husûsan ¹الْلَّا 'larda ²فِي 'lerde kendi kendini kemâl-i haşmetle gösteriyor, kemâlâtını söylüyor, lâyik olduğu methi kendi kendine ediyor. Elbette, Sözler'de *in'ikâs etmiş Kur'ân-ı Hakîm'in lemeât-ı i'câziyesinden ve o hizmetin makbuliyetine alâmet olan inâyât-ı rabbâniyenin izharına mükellefiz*. Çünkü o ustâdımız öyle eder ve öyle ders verir.

Üçüncü Sebep: Sözler hakkında, tevazu sûretinde demiyorum; belki bir hakikati beyan etmek için derim ki:

Sözler'deki hakâik ve kemâlât benim değil, Kur'ân'ındır ve Kur'ân'dan tereşşuh etmiştir. Hatta Onuncu Söz, yüzer âyât-ı Kur'âniye'den szüzlümüş bazı katarattır. Sâir risaleler dahi umumen öyledir.

Madem ben öyle biliyorum ve madem ben fâniyim, gideceğim. Elbette bâki olacak bir şey ve bir eser, benimle bağlanmamak gerektir ve bağlanmamalı. Ve madem ehl-i dalâlet ve tuğyan, işlerine gelmeyen bir eseri, eser sahibini çürütmekle eseri çürütmek âdetleridir. Elbette, semâ-yı Kur'ân'ın yıldızlarıyla bağlanan risaleler, benim gibi çok itirazâta ve tenkidâta medar olabilen ve sukut edebilen çürük bir direk ile bağlanmamalı.

Hem madem örf-ü nâsta, bir eserdeki mezâyâ, o eserin masdarı ve menbaî zannettikleri müellifinin etvârında aranılıyor.. ve bu örfe göre, o hakâik-i âliyeyi ve o cevâhir-i gâliyeyi kendim gibi bir müflise ve onların binde birini kendinde gösteremeyen şahsiyetime mal etmek, hakikate karşı büyük bir haksızlık olduğu için; *risaleler kendi malîm değil, Kur'ân'ın malî olarak, Kur'ân'ın reşehât-ı meziyâtına mazhar olduklarını izhar etmeye mecburum. Evet, lezzetli üzüm salkımlarının hâsiyetleri, kuru çubugunda aranılmaz. İşte ben de öyle bir kuru çubuk hükmündeyim.*

Dördüncü Sebep: Bazen tevazu, küfrân-ı nimeti istilzam ediyor; belki küfrân-ı nimet olur. Bazen de tahdis-i nimet, iftihar olur. İkisi de zarardır. Bunun çare-i yegânesi –ki ne küfrân-ı nimet çıksın, ne de iftihar olsun– meziyet ve kemâlâtları ikrar edip, fakat temellük etmeyerek, Mün'im-i Hakiki'nin eser-i *in'âmi* olarak göstermektir. Meselâ, nasıl ki murassa ve müzeyyen bir elbise-i fâhireyi biri sana giydirse ve onunla çok güzelleşsen,

¹ "Elif, Lâm, Râ." (Yûnus sûresi, 10/1; Hûd sûresi, 11/1; Yûsuf sûresi, 12/1; İbrahim sûresi, 14/1; Hicr sûresi, 15/1).

² "Hâ, Mîm." (Mü'min sûresi, 40/1; Fussilet sûresi, 41/1; Şûrâ sûresi, 42/1; Zuhurf sûresi, 43/1; Duhân sûresi, 44/1; Câsiye sûresi, 45/1; Ahkaf sûresi, 46/1).

halk sana dese, "Mâşallah, çok güzelsin, çok güzellesün." Eğer sen tevazu-kârâne desen, "Hâşâ, ben neyim? Hiç! Bu nedir, nerede güzellik?" O vakit küfrân-ı nimet olur ve hulleyi sana giydiren mahir sanatkâra karşı hürmetsizlik olur. Eğer müftehirâne desen, "Evet, ben çok güzelim. Benim gibi güzel nerede var? Benim gibi birini gösteriniz." O vakit, mağrurâne bir fahirdir. İşte fahirden, küfrândan kurtulmak için demeli ki: "Evet, ben güzellestim. Fakat güzellik libasındır ve dolayısıyla libası bana giydirenindir, benim değildir."

İşte, bunun gibi ben de sesim yetişse bütün küre-i arza bağırarak derim ki: *Sözler güzeldirler, hakikattirler. Fakat benim degildirler; Kur'ân-ı Keric'in hakâikinden telemmû etmiş şuâlardır.*

وَلِكُنْ مَدْحُثٌ مَقَالَتِي بِمُحَمَّدٍ ﷺ وَمَا مَدْحُثٌ مُحَمَّدًا بِمَقَالَتِي

düsturuyla derim ki:

وَلِكُنْ مَدْحُثٌ كَلِمَاتِي بِالْقُرْآنِ وَمَا مَدْحُثٌ الْقُرْآنِ بِكَلِمَاتِي

Yani, "Kur'ân'ın hakâik-i i'câzını ben güzellestiremedim, güzel gösteremedim. Belki Kur'ân'ın güzel hakikatleri benim tâbirâtlarımı da güzellestirdi, ulviéstirdi."

Madem böyledir; hakâik-i Kur'ân'ın güzelliği nâmına, Sözler nâmındaki aynalarının güzelliklerini ve o aynadarlığa terettüp eden inâyât-ı ilâhiyeyi izhar etmek, makbul bir tahdis-i nimettir.

Beşinci Sebep: Çok zaman evvel, bir ehl-i velâyetten işittim ki: O zât, eski velilerin gaybî işaretlerinden istihraq etmiş ve kanaati gelmiş ki; "Şark tarafından bir nur zuhur edecek, bid'alar zulümâtını dağıtacak." Ben, böyle bir nurun zuhuruna çok intizar ettim ve ediyorum. Fakat çiçekler baharda gelir. Öyle kudsî çiçeklere zemin hazır etmek lâzım gelir. Ve anladık ki, bu hizmetimizle o nurâni zâtlara zemin ihzar ediyoruz.

Madem kendimize ait değil; elbette, Sözler nâmındaki nurlara ait olan inâyât-ı ilâhiyeyi beyan etmekte medar-ı fahir ve gurur olamaz, belki medar-ı hamd ve şükür ve tahdis-i nimet olur.

¹ "Ben sözlerimle Muhammed'i (*aleyhissalâtü vesselâm*) övmüş olmadım; aslında sözlerimi Muhammed (*aleyhissalâtü vesselâm*)la övmüş ve güzellesmiş oldum." Hassân İbnî Sâbit'in sözü olarak; İbnü'l-Esîr, *el-Meselü's-sâir* 2/357; el-Kalkaşendî, *Subhu'l-a'sâ* 2/321; İmâm Rabbânî, *el-Mektûbât* 1/58 (44. Mektup).

Altıncı Sebep: Sözler'in telifi vâsıtasiyla Kur'ân'a hizmetimize bir mükâfât-ı âcile ve bir vâsita-yı teşvik olan inâyât-ı rabbâniye, bir muvaffakiyyettir. Muvaaffakiyet ise izhar edilir. Muvaaffakiyetten geçse, olsa olsa bir ikram-ı ilâhî olur. *İkram-ı ilâhî ise, izharı bir şükr-ü mânevîdir.*

Ondan dahi geçse, olsa olsa, hiç ihtiyârimız karışmadan bir keramet-i Kur'âniye olur. Biz mazhar olmuşuz. Bu nevi ihtiyârsız ve habersiz gelen bir kerametin izharı zararsızdır. Eğer âdi kerâmâtın fevkine çıksa, o vakit olsa olsa Kur'ân'ın i'câz-ı mânevîsinin şûleleri olur. Madem i'câz izhar edilir; elbette i'câza yardım edenin dahi izhari, i'câz hesabına geçer. Hiç medar-ı fahir ve gurur olamaz; belki medar-ı hamd ve şükrandır.

Yedinci Sebep: *Nev-i insanın yüzde sekiseni ehl-i tahkik değildir ki; hakikate nüfuz etsin ve hakikati, hakikat tanıyıp kabul etsin. Belki, sûrete, hüsn-ü zanna binâen makbul ve mütemet insanlardan işittikleri mesâili taklidin kabul ederler. Hatta, kuvvetli bir hakikati zayıf bir adamın elinde zayıf görür.. ve kıymetsiz bir meseleyi kıymettar bir adamın elinde görse, kıymettar telâkki eder.*

İşte ona binâen, benim gibi zayıf ve kıymetsiz bir bîcârenin elindeki hâkâik-i imaniye ve Kur'âniye'nin kıymetini, ekser nâsin nokta-yı nazarında düşürmemek için, bilmecburiye ilân ediyorum ki; ihtiyârimız ve haberimiz olmadan birisi, bizi istihdam ediyor; biz bilmeyerek, bizi mühim işlerde çalıştırıyor. Delilimiz de şudur ki, şuurumuz ve ihtiyârimızdan hariç bir kısım inâyâta ve teshilâta mazhar oluyoruz. Öyleyse, o inâyetleri bağırrarak ilân etmeye mecburuz.

İşte, geçmiş yedi esbaba binâen, külli birkaç inâyet-i rabbâniyeye işaret edeceğiz.

Birinci İşaret: Yirmi Sekizinci Mektub'un Sekizinci Meselesi'nin Birinci Nüktesi'nde beyan edilmişdir ki, "tevâfukat"tır. Ezcümle: Mucizât-ı Ahmedîye Mektubatı'nda, Üçüncü İşareti'nden tâ On Sekizinci İşareti'ne kadar altmış sayfa; habersiz, bilmeyerek, bir müstensihin nüshasında -iki sayfa müstesna olmak üzere mütebâki bütün sayfalarda- kemâl-i muvâzenetle, iki yüzden ziyade Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*) kelimeleri birbirine bakıyorlar. Kim insafla iki sayfaya dikkat etse, tesadüf olmadığını tasdik edecek. Hâlbuki tevâfuk, olsa olsa bir sayfada kesretli emsâl kelimeleri bulunsa yarı yarıya tevâfuk olur, ancak bir-iki sayfada tamamen tevâfuk edebilir. O hâlde böyle umum sayfalarda Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*) kelimesi; iki olsun, üç

olsun, dört olsun veya daha ziyade olsun, kemâl-i mizanla birbirinin yüzüne baksa elbette tesadüf olması mümkün değildir. Hem sekiz ayrı ayrı müsten- sihin bozamadığı bir tevâfukun, kuvvetli bir işaret-i gaybiye içinde olduğunu gösterir.

Nasıl ki ehl-i belâgatın kitaplarında belâgatın derecâtı bulunduğu hâlde, Kur'ân-ı Hakîm'deki belâgat, derece-i i'câza olmuş; kimsenin haddi değil ki ona yetişsin. Öyle de mucizât-ı Ahmedîye'nin bir aynası olan On Dokuzuncu Mektup ve mucizât-ı Kur'âniye'nin bir tercümanı olan Yirmi Beşinci Söz ve Kur'ân'ın bir nevi tefsiri olan Risale-i Nur eczalarında tevâfukat, umum kitap- ların fevkinde bir derece-i garâbet gösteriyor. Ve ondan anlaşılıyor ki; mucizât-ı Kur'âniye ve mucizât-ı Ahmedîye'nin bir nevi kerametidir ki o aynalarda tecellî ve temessûl ediyor.

İkinci İşaret: Hizmet-i Kur'âniye'ye ait inâyât-ı rabbâniyenin ikincisi şudur ki: Cenâb-ı Hak benim gibi kalemsiz, yarı ummî, diyar-ı gurbette kimse- siz, ihtilâttan men edilmiş bir tarzda; kuvvetli, ciddî, samîmî, gayûr, fedakâr.. ve kalemleri birer elmas kılıç olan kardeşleri bana muâvin ihsan etti. Zayıf ve âciz omzuma çok ağır gelen vazife-i Kur'âniye'yi, o kuvvetli omuzlara bindirdi, kemâl-i kereminden yükümü hafifletti. O mübarek cemaat ise –Hulûsi'nin tâbirîyle– telsiz telgrafın âhizeleri hükmünde –ve Sabri'nin tâbirîyle– Nur fabri- kasının elektriklerini yetiştiren makineler hükmünde ayrı ayrı meziyetleri ve kuy- mettar muhtelif hâsiyetleriyle beraber –yine Sabri'nin tâbirîyle– bir tevâfukat-ı gaybiye nev'inden olarak, şevk ve sa'y u gayret ve ciddiyette birbirine benzer bir sûrette, esrar-ı Kur'âniye'yi ve envâr-ı imaniyeyi etrafa neşremeleri ve her yere eriştmeleri ve şu zamanda (yani hurufât değişmiş, matbaa yok, herkes envâr-ı imaniyeye muhtaç olduğu bir zamanda) ve fütur verecek ve şevki kira- cak çok esbap varken; bunların fûtûrsuz, kemâl-i şevk ve gayretle bu hizmetleri, doğrudan doğruya bir keramet-i Kur'âniye ve zâhir bir inâyet-i ilâhiyedir.

Evet, velâyetin kerameti olduğu gibi, niyet-i hâlisanın dahi kerameti vardır. Samîmiyetin dahi kerameti vardır. Bâhusus, lillâh için olan bir uhuvvet dairesindeki kardeşlerin içinde ciddî, samîmî tesânuðün çok ke- rametleri olabilir. Hatta söyle bir cemaatin şahs-ı mânevîsi bir velîyy-i kâmil hükmüne geçebilir, inâyâta mazhar olur.

İşte, ey kardeşlerim ve ey hizmet-i Kur'ân'da arkadaşlarım! Bir kaleyi fetheden bir bölüğün çavuşuna, bütün şerefi ve bütün ganimetini vermek nasıl zulümdür, bir hatadır. Öyle de şahs-ı mânevînizin kuvvetiyle ve kalemlerinizle

hâsîl olan fütuhattaki inâyâtı benim gibi bir bîçâreye veremezsiniz. *Elbette, böyle mübarek bir cemaatte, tevâfukat-ı gaybiyeden daha ziyade kuvvetli bir işaret-i gaybiye var ve ben görüyorum, fakat herkese ve umuma gösteremiyorum.*

Üçüncü İşaret: Risale-i Nur eczaları, bütün mühim hakâik-i imaniye ve Kur'âniye'yi, hatta en muannide karşı dahi parlak bir sûrette isbatı, çok kuvvetli bir işaret-i gaybiye ve bir inâyet-i ilâhiyedir. Çünkü hakâik-i imaniye ve Kur'âniye içinde öyleleri var ki en büyük bir dâhi telâkki edilen İbni Sina, fehminde aczını itiraf etmiş, "Akil buna yol bulamaz!" demiş. Onuncu Söz Risalesi, o zâtın dehâsiyla yetişemediği hakâiki, avâmlara da çocuklara da bildiriyor.

Hem meselâ; sırr-ı kader ve căz-ü ihtiyârının hâlli için, koca Sa'd-ı Tefätzânî gibi bir allâme, kırk elli sayfada mesur *Mukaddemât-ı Isnâ Aşer* nâmıyla Telvih nâm kitabında ancak hallettiği ve ancak havassa bildirdiği aynı mesâili, kadere dair olan Yirmi Altıncı Söz'de İkinci Mebhas'ın iki sayfasında tamamıyla, hem herkese bildirecek bir tarzda beyanı, eser-i inâyet olmazsa nedir?

Hem bütün ukûlü hayrette bırakın ve hiçbir felsefenin eliyle keşfedeilemeye ve sırr-ı hilkat-i âlem ve tilsim-ı kâinat denilen ve Kur'ân-ı Azîmûssân'ın içâziyla keşfedilen o tilsim-ı müşki'l-küsâ ve o muamma-yı hayret-nûmâ, Yirmi Dördüncü Mektup ve Yirmi Dokuzuncu Söz'ün âhirindeki remizli nûktede ve Otuzuncu Söz'ün, tahavvülât-ı zerrâtın altı adet hikmetinde keşfedilmiştir. Kâinattaki faaliyet-i hayret-nûmânın tilsimini ve hilkat-i kâinatın ve âkibetinin muammasını ve tahavvülât-ı zerrâtta harekâtın sırr-ı hikmetini keşif ve beyan etmişlerdir; meydandadır, bakılabilir.

Hem sırr-ı ehadiyet ile şeriksiz vahdet-i rubûbiyeti, hem nihayetsiz kurbiyet-i ilâhiye ile nihayetsiz bu'diyetimiz olan hayret-engiz hakikatleri, kemâl-i vuzuyla On Altıncı Söz ve Otuz İkinci Söz, beyan ettikleri gibi; kudret-i ilâhiye ye nisbeten zerrât ve seyyârât müsâvi olduğunu.. ve haşr-i âzamda umum zîruhun ihyâsı, bir nefsin ihyâsı kadar o kudrete kolay olduğunu.. ve şırkınlık hilkat-i kâinatta müdahalesi imtinâ derecesinde akıldan uzak olduğunu kemâl-i vuzuyla gösteren Yirminci Mektup'taki **وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ¹** kelimesi beyanında ve üç temsili hâvi onun zeyli, şu azîm sırr-ı vâhdeti keşfetmiştir.

¹ "Allah herşeye kâdirdir." (Mâide sâresi, 5/120; Hûd sâresi, 11/4; Rûm sâresi, 30/50; ...)

Hem hakâik-i imaniye ve Kur'âniye'de öyle bir genişlik var ki en büyük zekâ-yı beserî ihata edemediği hâlde; benim gibi zihni müşevveş, vaziyeti perişan, mûracaat edilecek kitap yokken, sıkıntılı ve süratle yazan bir adamda, o hakâikin ekseriyet-i mutlakası dekâikiyle zuhuru, doğrudan doğruya Kur'ân-ı Hakîm'in i'câz-ı mânevîsinin eseri ve inâyet-i rabbâniyenin bir cilvesi ve kuvvetli bir işaret-i gaybiyedir.

Dördüncü İşaret: Elli altmış risaleler¹(Hâsiye) öyle bir tarzda ihsan edilmiş ki; değil benim gibi az düşünen ve zuhurata tebâiyet eden ve tetkike vakit bulamayan bir insanın, belki büyük zekâlardan mürekkep bir ehl-i tatkîkin sa'y ve gayreyle yapılmayan bir tarzda telifleri, doğrudan doğruya bir eser-i inâyet olduklarını gösteriyor. Çünkü bütün bu risalelerde bütün derin hakâik, temsilât vâsitasıyla, en âmî ve ümmî olanlara kadar ders veriliyor. Hâlbuki o hakâikin çoğunu, büyük âlimler “Tefhim edilmez!” deyip değil avâma, belki havassa da bildiremiyorlar.

İşte, en uzak hakikatleri en yakın bir tarzda, en âmî bir adama ders verecek derecede, benim gibi Türkçe'si az, sözleri muğlâk, çoğu anlaşılmaz ve “Zâhir hakikatleri dahi müşküllerdir.” diye eskiden beri istihâr bulmuş ve eski eserleri -kismen- o sâ'i istihâri tasdik etmiş bir şahsin elinde bu harika teshîlât ve sühûlet-i beyan; elbette, bilâ-şüphe, bir eser-i inâyettir ve onun hüneri olamaz ve Kur'ân-ı Kerîm'in i'câz-ı mânevîsinin bir cilvesidir ve temsilât-ı Kur'âniye'nin bir temessüldür ve in'ikâsidır.

Beşinci İşaret: Risaleler umumiyetle pekçok intişar ettiği hâlde; en büyük âlimden tut, tâ en âmî adama kadar ve ehl-i kalb büyük bir veliden tut, tâ en muannit dinsiz bir feylesofa kadar olan tabakât-ı nâs ve tâifeler, o risaleleri gördükleri ve okudukları ve bir kısmı tokatlarını yedikleri hâlde tenkit edilmemesi.. ve her tâife derecesine göre istifade etmesi, doğrudan doğruya bir eser-i inâyet-i rabbâniye ve bir keramet-i Kur'âniye olduğu gibi, çok tatkîkât ve taharriyâtın neticesiyle ancak husûl bulan o çeşit risaleler, fevkâlâde bir süratle, hem idrakimi ve fikrimi müşevveş eden sıkıntılı inkibâz vakitlerinde yazılması dahi, bir eser-i inâyet ve bir ikram-ı rabbânidir.

Evet, ekser kardeşlerim ve yanındakî umum arkadaşlarım ve müstensihler biliyorlar ki On Dokuzuncu Mektub'un beş parçası, birkaç gün zarfında; her gün iki-üç saatte ve mecmuu on iki saatte, hiçbir kitâba mûracaat edilmeden yazılması; hatta en mühim bir parça ve o parçada lafz-ı Resûl-i Ekrem (*alêyhissalâtü vesselâm*) kelimesinde zâhir bir hâtem-i nübüvveti

¹ (Hâsiye) Şimdi yüz otuzdur.

gösteren dördüncü cüz; üç-dört saatte, dağda, yağmur altında, ezber yazılmış. Ve Otuzuncu Söz gibi mühim ve dakik bir risale, altı saat içinde bir bağda yazılmış. Ve Yirmi Sekizinci Söz, Süleyman'ın bahçesinde bir, niha-yet iki saat içinde yazılması gibi.. ekser risalelerin böyle olması ve eskiden beri sıkıntılı ve münkabız olduğum zaman en zâhir hakikatleri dahi beyan edemediğimi, belki bilemediğimi yakın dostlarım biliyorlar. Husûsan o sıkıntıya hastalık da ilâve edilse, daha ziyade beni dersten, teliften men etmekle beraber; en mühim Sözler ve risalelerin, en sıkıntılı ve hastalıkli zamanımda, en süratlı bir tarzda yazılması, doğrudan doğruya bir inâyet-i ilâhiye ve bir ikram-ı rabbânî ve bir keramet-i Kur'âniye olmazsa nedir?

Hem hangi kitap olursa olsun, böyle hakâik-i ilâhiyeden ve imaniyeden bahsetmişse, alâküllîhâl bir kısım mesâili, bir kısım insanlara zarar verir. Ve zarar verdikleri için, her mesele herkese neşredilmemiş. Hâlbuki şu risaleler ise, şimdîye kadar hiç kimsede –çoklardan sorduğum hâlde– sû-i tesir ve aksülamel ve tahdîş-i ezhân gibi bir zarar vermedikleri, doğrudan doğruya bir işaret-i gaybiye ve bir inâyet-i rabbâniye olduğu bizce muhakkaktır.

Altıncı İşaret: Şimdi bence kat'iyet peydâ etmiştir ki; ekser hayatım, ihti-yâr ve iktidarımın, şuur ve tedbirimin haricinde, öyle bir tarzda geçmiş ve öyle garip bir sûrette ona cereyan verilmiş, tâ Kur'ân-ı Hakîm'e hizmet edecek olan bu nevi risaleleri netice versin. Âdetâ bütün hayat-ı ilmiyem, mukadde-mât-ı ihzâriye hükmüne geçmiş ve Sözler'le i'câz-ı Kur'ân'ın izhari, onun neticesi olacak bir sûrette olmuştur. Hatta, şu yedi sene nefyimde ve gurbetimde ve sebepsiz ve arzumun hilâfında tecerrûdüm ve meşrebime muhalif, yalnız bir köyde imrâr-ı hayat etmekliğim.. ve eskiden beri ülfet ettiğim hayat-ı içtimaiyenin çok râbitalarından ve kaidelerinden nefret edip terk etmekliğim, doğrudan doğruya bu hizmet-i Kur'âniye'yi hâlis, sâfi bir sûrette yaptmak için bu vaziyet verildiğine şüphem kalmamıştır. Hatta çok defa bana verilen sıkıntı ve zulmen bana karşı olan tazyikat perdesi altında bir dest-i inâyet tarafından merhametkârâne, Kur'ân'ın esrarına hasr-ı fikir ettirmek ve nazarı dağıtmamak için yapılmıştır, kanaatindeyim. Hatta eskiden mütâlaaya çok müştâk olduğum hâlde, bütün bütün sâir kitapların mütâlaasından bir men, bir mücânebet ruhuma verilmişti. Böyle gurbette medar-ı teselli ve ünsiyet olan mütâlaayı bana terkettiren, anladım ki doğrudan doğruya âyât-ı Kur'â-niye'nin ustâd-ı mutlak olmaları içindir.

Hem yazılan eserler, risaleler –ekseriyet-i mutlakası– hariçten hiçbir sebep gelmeyerek, ruhumdan tevellüt eden bir hâcete binâen, âni ve def'i

olarak ihsan edilmiş. Sonra bazı dostlarımı gösterdiğim vakit demişler: "Şu zamanın yaralarına devâdir." İntişar ettiğinden sonra ekser kardeşlerimden anladım ki tam şu zamandaki ihtiyaca muvâfik ve derde lâyik bir ilâç hükmüne geçiyor.

İşte, ihtiyâr ve şuurumun dairesi haricinde, mezkûr hâletler ve sergüzeşti hayatım ve ulûmların envâlarda hilâf-ı âdet, ihtiyârsız tetebbuâtim, böyle bir netice-i kudsiyeye müncer olmak için, kuvvetli bir inâyet-i ilâhiye ve bir ikram-ı rabbânî olduğuna bende şüphe bırakmamıştır.

Yedinci İşaret: Bu hizmetimiz zamanında, beş-altı sene zarfında, bilâ-mü-balâğa yüz eser-i ikram-ı ilâhî ve inâyet-i rabbâniye ve keramet-i Kur'âniye'yi gözümüzle gördük. Bir kısmını On Altinci Mektup'ta işaret ettik. Bir kısmını Yirmi Altinci Mektub'un Dördüncü Mebhâsi'nin Mesâil-i Müteferrikası'nda, bir kısmını Yirmi Sekizinci Mektub'un Üçüncü Meselesi'nde beyan ettik. Benim yakın arkadaşlarım bunu biliyorlar. Dâîmî arkadaşım Süleyman Efendi, çoklarını biliyor. *Husûsan Sözler'in ve risalelerin neşrine ve tashihâtında ve yerlerine yerlestirmekte ve tesvid ve tebyizinde fevka'l-me'mûl, kerametkârâne bir teshilâtâ mazhar oluyor.. keramet-i Kur'âniye olduğuna şüphemiz kalmıyor. Bunun misalleri yüzlerdir.*

Hem maîset hususunda o kadar şefkatle besleniyoruz ki en küçük bir arzu-yu kalbimizi bizi istihdam eden Sahib-i Înâyet, tatmin etmek için fevka'l-me'mûl bir sûrette ihsan ediyor ve hâkezâ...

İşte bu hâl gayet kuvvetli bir işaret-i gaybiyedir ki biz istihdam oluyoruz. Hem rıza dairesinde, hem inâyet altında bize hizmet-i Kur'âniye yaptırılıyor.

الْحَمْدُ لِلّٰهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي¹

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلِمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ²

اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ رِضاً وَلِحَقِّهِ أَدَاءً وَعَلَى أَهْلِ وَصْخِبِهِ
وَسَلِّمْ تَشْلِيمًا كَثِيرًا، أَمِينًا.³

¹ Allah'a hamdolsun; bu Rabbimin ihsanıdır.

² "Sübhânsın yâ Rab! Senin bize bildirdiğinden başka ne bilebiliriz ki? Her şeyi hakkıyla bilen, her şeyi hikmetle yapan sensin." (Bakara süresi, 2/32)

³ Allah'ım! Efendimiz Muhammed'e, O'nun âl ve ashabına, senin hoşnutluğuna ve O'nun hakkının ödenmesine vesile olacak şekilde çok salât ve selâm eyle, âmîn...

Mahrem Bir Şüâle Cevaptır

[Şu sırrı inâyet, eskiden mahremce yazılmış; On Dördüncü Söz’ün âhirine ilhak edilmişti. Her nasılsa ekser müstensihler unutup yazmamışlardı. Demek münasip ve lâyik mevkii burasıymış ki gizli kalmış.]

Benden suâl ediyorsun: “Neden senin Kur’ân’dan yazdığını Sözler’de bir kuvvet, bir tesir var ki, müfessirlerin ve âriflerin sözlerinde nâdire bulunur? Bazen bir satırda bir sayfa kadar kuvvet var, bir sayfada bir kitap kadar tesir bulunuyor.”

Elacevap: Güzel bir cevaptır! Şeref, i’câz-ı Kur’ân’ ait olduğundan ve bana ait olmadığından, bilâ-pervâ derim:

Ekseriyet itibarıyla öyledir. Çünkü; yazılan Sözler tasavvur değil, tasdiktir.. teslim değil, imandır.. mârifet değil, şehâdet, şuhûddur.. taklit değil, tahkiktir.. iltizam değil, iz’andır.. tasavvuf değil, hakikattir.. dâvâ değil, dâvâ içinde burhandır.

Şu sırrın hikmeti budur ki: Eski zamanda esâsât-ı imaniye, mahfuzdu; teslim, kavî idi. Teferruâtta, âriflerin mârifetleri delilsiz de olsa beyanâtları makbul idi, kâfi idi. Fakat şu zamanda dalâlet-i fenniye, elini esâsâta ve erkâna uzatmış olduğundan:

•*Her derde lâyik devâyi ihsan eden Hakîm-i Rahîm olan Zât-ı Zülcelâl, Kur’ân-ı Kerîm’iñ en parlak mazhar-ı i’câzinden olan temsilâtından bir şûlesini, acz ve zaafîma, faktır ve ihtiyacımı merhameten hizmet-i Kur’ân’ ait yazılarımı ihsan etti..*

•*Felillâhilhamd, sırrı temsil dürbünüyle en uzak hakikatler, gayet yakın gösterildi..*

•*Hem sırrı temsil cihetü'l-vahdetiyle, en dağınık meseleler toplattı..*

•*Hem sırrı temsil merdiveniyle, en yüksek hakâike kolaylıkla yetişti..*

•*Hem sırrı temsil penceresiyle, hakâik-i gaybiyeye, esâsât-ı İslâmiye'ye şuhûda yakın bir yakîn-i imaniye hâsîl oldu..*

•Akıl ile beraber vehim ve hayal, hatta nefis ve hevâ teslime mecbur olduğu gibi, şeytan dahi teslim-i silâha mecbur oldu...

Elhâsil: Yazılılarında ne kadar güzellik ve tesir bulunsa, ancak temsilât-ı Kur'âniye'nin lemeâtındandır. Benim hissem; yalnız şiddet-i ihtiyacıyla taleptir.. ve gayet aczimle tazaruumdur. Dert benimdir, devâ Kur'ân'ındır.

(Yirmi Sekizinci Mektup'tan)

Yedinci Meselenin Hâtimesidir

(Sekiz inâyet-i ilâhiye sûretinde gelen işârât-ı gaybiyeye dair gelen veya gelmek ihtimali olan evhamı izâle etmek ve bir sırr-ı azîm-i inâyeti beyan etmeye dairdir.)

Şu Hâtime “Dört Nükte” dir.

Birinci Nükte: Yirmi Sekizinci Mektub'un Yedinci Meselesi'nde yedi-sekiz külli ve mânevî inâyât-ı ilâhiyeden hissettiğimiz bir işaret-i gaybiyeyi, “Sekizinci İnâyet” namıyla, “tevâfukât” tâbiri altındaki nakışta o işârâtın cilvesini gördüğümüzü iddia etmiştık. Ve iddia ediyoruz ki, bu yedi-sekiz külli inâyâtlar o derece kuvvetli ve kat'îdirler ki, her birisi tek başıyla o işârât-ı gaybiyeyi isbat eder.

Farz-ı muhâl olarak, bir kısmı zayıf görülse, hatta inkâr edilse, o işârât-ı gaybiyenin kat'iyetine halel vermez. O sekiz inâyâti inkâr edemeyen, o işârâtı inkâr edemez. Fakat tabakât-ı nâs muhtelif olduğu, hem kesretli tabaka olan tabaka-yı avâm, gözüne daha ziyade itimat ettiği için o sekiz inâyâtın içinde en kuvvetlisi değil, belki en zâhirîsi tevâfukât olduğundan –çandan ötekiler daha kuvvetli, fakat bu daha umumî olduğu için– ona gelen evhamı defetmek maksadıyla, bir muvâzene nev'inden, bir hakikati beyan etmeye mecbur kaldım. Şöyledi ki:

O zâhirî inâyet hakkında demiştik: Yazdığımız risalelerde, *Kur'ân* kelimesi ve *Resûl-i Ekrem* (*aleyhissalâtü vesselâm*) kelimesinde öyle bir derece tevâfukât görünüyor; hiçbir şüphe bırakmıyor ki, bir kast ile tanzim edilip muvazi bir vaziyet verilir. Kast ve irade ise bizlerin olmadığına delilimiz, üç-dört sene sonra muttali olduğumuzdur. Öyleyse, bu kast ve irade, bir inâyet eseri olarak gaybîdir. Sîrf i'câz-ı Kur'ân ve i'câz-ı Ahmedîye'yi teyid sûretinde ve iki kelimedede tevâfuk sûretinde o garip vaziyet verilmiştir. Bu iki kelimenin mübarekiyeti, i'câz-ı Kur'ân ve mucîzât-ı Ahmedîye'ye bir hâtem-i tasdik olmakla beraber; sâir misil kelimeleri dahi, ekseriyet-i azîme ile tevâfuka mazhar etmişler. Fakat onlar birer sayfaya mahsus; şu iki kelime, bir-iki risalenin umumunda ve ekser risalelerde görünüyor. Fakat mükerrer demişiz: Bu tevâfukun aslı, sâir kitaplarda da çok bulunabilir. Ama kast ve irade-i âliyeyi gösterecek bu derece garâbette değildir.

Şimdi bu dâvâmızı çürütmek kabil olmadığı hâlde, zâhir nazarlarda çürümüş gibi görmekte bir-iki cihet olabilir:

Birisi: "Sizler düşünüp öyle bir tevâfuku rast getirmişsiniz," diyebilirler.
"Böyle bir şey yapmak kast ile olsa, rahat ve kolay bir şeydir."

Buna karşı deriz ki: Bir dâvâda iki şahid-i sâdîk kâfidir. Bu dâvâmızdaki kast ve irademiz taalluk etmeyerek, üç-dört sene sonra muttali olduğumuza yüz şahid-i sâdîk bulunabilir. Bu münasebetle bir nokta söyleyeceğim: Bu keramet-i 'câziye, Kur'ân-ı Hakîm belâgat cihetinde derece-i 'câzda olduğu nev'inden değildir. Çünkü i'câz-i Kur'ân'da kudret-i beser, o yolda giderek o dereceye yetişemiyor. Şu keramet-i 'câziye ise, kudret-i beserle olamıyor; kudret, o işe karışamıyor.¹(Hâşıye)

Üçüncü Nükte: İşaret-i hâssa, işaret-i âmme münasebetiyle bir sırrı dâlik-i rubûbiyet ve rahmâniyete işaret edeceğiz:

Bir kardeşimin güzel bir sözü var. O sözü bu meseleye mevzu edeceğim. Sözü de şudur ki; bir gün güzel bir tevâfukâtı ona gösterdim. Dedi:

"Güzel! Zaten her hakikat, güzeldir. Fakat bu Sözler'deki tevâfukât ve muvaffakiyet daha güzeldir." Ben de dedim: *"Evet, her şey ya hakika-ten güzeldir, ya bizzat güzeldir veya neticeleri itibarıyla güzeldir. Ve bu güzellik, rubûbiyet-i âmmeye ve şümûl-ü rahmete ve tecelli-yi âmmeye bakar. Dediğin gibi, bu muvaffakiyetteki işaret-i gaybiye daha güzeldir. Çünkü bu rahmet-i hâssaya ve rubûbiyet-i hâssaya ve tecelli-yi hâssaya bakar bir sûrettedir."* Bunu bir temsille fehme takrib edeceğiz, söyle ki:

Bir padişahın umumî saltanatı ve kanunu ile merhamet-i şâhanesi umum efrad-ı millete teşmil edilebilir. Her fert, doğrudan doğruya o padişahın lüt-funa, saltanatına mazhardır. O sûret-i umumiyyede efradin çok münasebât-ı hususiyesi vardır. İkinci cihet, padişahın ihsânât-ı hususiyesidir ve evâmir-i hâssasıdır ki; umumî kanunun fevkinde bir ferde ihsan eder, iltifat eder, emir verir.

İşte bu temsil gibi, Zât-ı Vâcibu'l-vücûd ve Hâlik-ı Hakîm ve Rahîm'in

¹ (Hâşıye) On Dokuzuncu Mektub'un On Sekizinci İşareti'nde, bir nûshada, bir sayfada dokuz Kur'ân tevâfuk sûretinde bulunduğu hâlde, birbirine hat çektilik, mecmuunda "Muhammed" lafzi çıktı. O sayfanın mukabilindeki sayfada sekiz Kur'ân tevâfukla beraber, mecmuunda "lafzullah" çıktı. Tevâfukâtta böyle bedî şeyler çok var.

Bu hâsiyenin meâlini gözümüzle gördük.

Bekir, Tevfik, Süleyman, Galip, Said

umumî rubûbiyet ve şümûl-ü rahmeti noktasında her şey hissedardır. Her şeyin hissesine isabet eden cihette, hususî onunla münasebettardır. Hem kudret ve irade ve ilm-i muhitîyle her şeye tasarrufâti, her şeyin en căz’î işlerine müdahalesi, rubûbiyeti vardır. Her şey, her şe’ninde O’na muhtaçtır.. O’nun ilim ve hikmetiyle işleri görülür, tanzim edilir. Ne tabiatın haddi var ki, o daire-i tasarruf-u rubûbiyetinde saklansın.. ve tesir sahibi olup müdahale etsin.. ve ne de tesadüfun hakkı var ki, o hassas mizan-ı hikmet dairesindeki işlerine karışın. Risalelerde, yirmi yerde kat’î hüccetlerle tesadüfü ve tabiatı nefyetmişiz.. ve Kur’ân kiliciyla idam etmişiz.. müdahalelerini muhâl göstermişiz. Fakat, rubûbiyet-i âmmâdeki daire-i esbab-ı zâhiriyede, ehl-i gafletin nazarında hikmeti ve sebebi bilinmeyen işlerde, tesadüf nâminı vermişler. Ve hikmetleri ihata edilmeyen bazı efâl-i ilâhiyeden kanunlarını –tabiat perdesi altında gizlenmiş– görememişler, tabiatça müracaat etmişler.

İkincisi, hususî rubûbiyetidir ve has iltifat ve imdad-ı rahmânîsidir ki, umumî kanunların tazyikati altında tahammül edemeyen fertlerin imdadına, Rahmânî’r-Rahîm isimleri imdada yetişirler, hususî bir sûrette muâvenet ederler, o tazyikattan kurtarırlar. Onun için, her zîhayat, husûsan insan, her anda O’ndan istimdat eder ve medet alabilir. İşte bu hususî rubûbiyetindeki ihsânâtı, ehl-i gaflete karşı da tesadüf altına gizlenmez ve tabiatca havale edilmez.

İşte bu sirra binâendir ki; İ’câz-ı Kur’ân ve Mucizât-ı Ahmedîye’deki işâ-rât-ı gaybiyeyi, hususî bir işaret telâkkî ve itikat etmişiz.. ve bir imdad-ı hususî ve muannitlere karşı kendini gösterecek bir inâyet-i hâssa olduğunu yakîn ettik.. ve sîrf lillâh için ilân ettik. Kusur etmişsek Allah affetsin, âmîn...

رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَلْنَا¹

¹ “Ey Rabbimiz! Unutur veya hataya düşer de bir kusur işlersek bizi onunla hesaba çekme!” (Bakara sûresi, 2/286)

Kardeşlerim,

Size Üstad ve talebeler ve ders arkadaşları içinde fayda verecek bir fikrimi beyan edeceğim. Şöyle ki:

Sizler –haddimin fevkinde– bir cihette talebensiniz ve bir cihette ders arkadaşlarınızınız ve bir cihette muîn ve müşavirlerinizsiniz.

Aziz kardeşlerim, Üstâdınız lâyuhtî değil... Onu hatasız zannetmek hatadır. Bir bahçede çürük bir elma bulunmakla bahçeye zarar vermez. Bir hazinede silik para bulunmakla, hazineyi kıymetten düşürtmez. Hasenin on sayılmasıyla, seyyienin bir sayılماk sırrıyla, insaf odur ki: Bir seyyie, bir hata görünse de, sair hasenata karşı kalbi bulandırıp itiraz etmemektir. Hakâike dair mesâilde külliyatları ve bazen de tafsîlâtları sünûhat-ı ilhâmiye nev'inden olduğundan, hemen umumiyetle şüphesizdir, kat'ıdır.

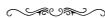
Biliniz, kardeşlerim ve ders arkadaşım! Benim hatamı gördüğünüz vakit serbestçe bana söyleseniz mesrur olacağım. Hatta başıma vursanız, Allah razı olsun diyeceğim. Hakk'ın hatırını muhafaza için başka hatırlara bakılmaz. Nefs-i emmârenin enâniyeti hesabına Hakk'ın hatırı olan bilmemişim bir hâkîkatî müdafaa değil, –ale'r-re'si ve'l-ayn– kabul ederim.

Biliniz ki şu zamanda şu vazife-i imaniye çok mühimdir. Benim gibi zayıf, fikri çok cihetlerle inkışam etmiş bir bîcâreye yüklenmemeli, elden geldiği kadar yardım etmeli. Cenâb-ı Hak, kemâl-i rahmetinden, iki senedir ciddî hakâike nisbeten yemişler, fâkiheler nev'inden tevâfukat-ı lafîfeyle ezhânımızı taltif etti, zihnimizi neşelendirdi. Kemâl-i merhametinden o tevâfukat-ı lafîfe meyveleriyle, ciddî bir hâkîkat-i Kur'ânîye'ye zihnimizi sevketti ve ruhumuzu, o meyveleri gıda ve kut yaptı. Hurma gibi, hem fâkihe, hem kut oldu. Hem hâkîkat, hem ziynet ve meziyet birleşti...

Kardeşlerim, bu zamanda dalâlet ve gaflete karşı pekçok mânevî kuvvette muhtacız. Maatteessüf, ben şahsim itibarıyla çok zayıf ve müflisim. Hari ka kerâmâtım yok ki, bu hâkîki onunla isbat edeyim. Ve kudsî bir himmetim yok ki, onunla kulûbu celbedeyim. Ulvî bir deham yok ki, onunla ukulü teshir edeyim. Belki, Kur'ân-ı Hakîm'in dergâhında, bir dilenci hâdim hükümdeyim. Bu muannit ehl-i dalâletin inadını kırmak ve insafa getirmek için,

Kur'ân-ı Hakîm'in esrarından bazen istimdat ederim. Kerâmât-ı Kur'âniye olarak, tevâfukatta bir ikram-ı ilâhî hissettim, iki elimle sarıldım.

Evet, Kur'ân'dan tereşuh eden İşârâtü'l-îcâz ve Risâle-i Haşîr'de katî bir işaret hissettim. Emsâlleri bulunsun bulunmasın, bence bir keramet-i Kur'âniye'dir.

Aziz, siddik, çalışkan kardeşim,

Senin gördüğün vazife-i Kur'âniye'nin hepsi mübarektir. Cenâb-ı Hak sizi muvaffak etsin, fütur vermesin, sevkınızı artırsın.

Uhuvet için bir düsturu beyan edeceğim ki o düsturu cidden nazara almalısınız:

Hayat, vahdet ve ittihadın neticesidir. İmtizaçkârâne ittihat gittiği vakit, mânevî hayat da gider.¹ لَا تَنَازَّعُوا فَتَقْبَلُوا وَتَدْهَبُ رِيَحُكُمْ işaret ettiği gibi, tesanûd bozulsa cemaatin tadi kaçar. Bilirsiniz ki üç elif ayrı ayrı yazılısa kıymeti üçtür. Tesanûd-ü adedî ile içtima etse, yüz on bir kıymetinde olduğu gibi, sizin gibi üç-dört hâdim-i Hak, ayrı ayrı ve taksimü'l-a'mâl olmamak cihetile hareket etseler, kuvvetleri üç-dört adam kadardır. Eğer hakikî bir uhuvetle, birbirinin faziletleriyle iftihar edecek bir tesanûde, birbirinin aynı olmak derecede bir tefâni sırrıyla hareket etseler, o dört adam, dört yüz adam kiyimetindedirler.

Sizler koca Isparta'yı değil, belki büyük bir memleketi tenvir edecek elektriklerin makinistleri hükmündesiniz. Makinenin çarkları birbirine muavenete mecburdur. Hem birbirini kıskanmak değil, belki bilâkis birbirinin fazla kuvvetinden memnun olurlar. Şuurlu farzettiğiniz bir çark, daha kuvvetli bir çarkı görse memnun olur. Çünkü vazifesini tâhîf ediyor. Hak ve hakikatîn, Kur'ân ve imanın hizmeti olan büyük bir hazine-i âliyeyi omuzlarında taşıyan zâtlar, kuvvetli omuzlar altına girdikçe iftihar eder, minnettâr olur, şükreder.

Sakın birbirinize tenkit kapısını açmayınız. Tenkit edilecek şeyler kardeşlerinizden hariç dairelerde çok var. Ben nasıl sizin meziyetinizle iftihar ediyorum, o meziyetlerden ben mahrum kaldıkça, sizde bulunduğuandan memnun oluyorum, kendimindir telâkkî ediyorum. Siz de

¹ "Sakın birbirinizle ihtilâf etmeyin; sonra korkuya kapılıp zaafa düşersiniz, rüzgârinız (kuvvetiniz) gider." (Enfâl sûresi, 8/46)

Üstadınızın nazarıyla birbirinize bakmalısınız. Adeta, her biriniz ötekinin faziletlerine naşır olunuz.

Bediüzzaman

Sevgili ve muhterem Üstadım,

Sözlerinizin (yani risalelerinizin) herbiri birer derya-yı azîmdir. Sözlerinden pekçok feyz alıyorum. O kadar ki, okudukça tekrar etmeyi istiyorum. Ve tekrarında duyduğum ilâhî bir zevki tarif edemeyeceğim. Bugün Sözlerinden değil hepsini, bir tanesini alan insafla okursa, hakkı teslime ve münkir ise gittiği yolu terke, fâsik ise tevbeye mecbur olacağına katıyen ümitvârim.

Hüsrev

(Nur Risalelerine çok müştâk ve onların mütalâasından intibâha gelen bir doktora yazılan mektuptur.)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Merhaba ey kendi hastalığını teşhis edebilen bahtiyar doktor, samimî ve aziz dostum,

Senin hararetli mektubunun gösterdiği intibâh-ı ruhî şâyân-ı tebriktir. Biliniz ki mevcudat içinde en kıymettar, hayatıdır. Ve vazifeler içinde en kıymettar, hayatı hizmettir. Ve hidemât-ı hayatı içinde en kıymettarı, hayatı fâniyenin hayat-ı bâkiyeye inkılâp etmesi için sa'yetmektir. Şu hayatın bütün kıymeti ve ehemmiyeti ise, hayat-ı bâkiyeye çekirdek ve mebde ve menşe olması cihetindendir. Yoksa, hayat-ı ebediyeyi zehirleyecek ve bozacak bir tarzda şu hayat-ı fâniyeye hasr-ı nazar etmek, ânî bir şimşeğin sermedî bir güneşe tercih etmek gibi bir divaneliktir.

Hakikat nazarında herkesten ziyade hasta olan, maddî ve gâfil doktorlardır. Eğer eczahane-i kudsiye-i Kur'âniye'den tiryak-misal imanî ilâçları alabilirler, hem kendi hastalıklarını, hem beşeriyyetin yaralarını tedavi ederler, inşâallah. Senin şu intibâhin senin yarana bir merhem olduğu gibi, seni dahi doktorların marazına bir ilâç yapar.

Hem bilirsin, meyus ve ümitsiz bir hastaya mânevî bir teselli, bazen bin ilâçtan daha ziyade nâfidir. Hâlbuki, tabiat bataklığında boğulmuş bir tabip,

o bîçâre marîzin elîm yeisine bir zulmet daha katar. İňşallah, bu intibahin seni öyle bîçârelere medar-ı tesellî eder, nurlu bir tabip yapar. Bilirsin ki ömür kisadır, lüzumlu işler pekçoktur. Acaba benim gibi sen dahi kafanı teftiş etsen, mâtûmatın içinde ne kadar lüzumsuz, faydasız, ehemmiyetsiz, odun yiğinları gibi câmid şeyleri bulursun. Çünkü ben teftiş ettim, çok lüzumsuz şeyleri buldum. İşte o fennî mâtûmatı, o felsefi maârifî faydalı, nurlu, ruhlu yapmak çaresini aramak lâzımdır. Sen dahi Cenâb-ı Hak'tan bir intibah iste ki senin fikrini Hakîm-i Zülcelâl'in hesabına çevirsin, tâ o odunlara bir ateş verip nurlandırsın. Lüzumsuz maârif-i fenniyen, kıymettar maârif-i ilâhiye hüküme geçsin.

Zeki dostum, kalb çok arzu ederdi, ehl-i fenden envâr-ı imaniyeye ve esrar-ı Kur'âniye'ye iştiyak derecesinde ihtiyacını hissetmek cihetinde Hulûsi Bey'e benzeyecek adamlar ileri atılsın. Hem madem Sözler senin vicdanınla konuşabilirler. Herbir Söz'ü, şahsîmdan değil, belki Kur'ân'ın dellâlînden sana bir mektuptur ve eczahane-i kudsiye-i Kur'âniye'den birer reçetedir farzet. Gaybûbet içinde hâzırâne bir musâhabâ dairesini onlarla aç.

Hem arzu ettiğin vakit bana mektup yaz. Ben cevap yazmasam da gücenme. Çünkü eskiden beri mektupları pek az yazarım. Hatta üç senedir kardeşimin çok mektuplarına karşı bir tek cevap yazdım.

Said Nursî

(Risale-i Nur'un tesvidinde çok hizmeti sebkat eden temiz kalbli, ihlâslı, güzel bir hâfız, müdakkik bir hoca olan Hâfız Halid'in bir fikrasıdır.)

Risale-i Nur'un müellifi Bediüzzaman, nâdire-i cihan, hâdim-i Kur'ân Said Nursî hakkında hissiyatımdan binden birini beyan ediyorum:

Üstadım, kendisi Nur ism-i celîline mazhardır. Bu ism-i şerif, kendi-leri hakkında bir ism-i âzamdır. Kendi karyesinin ismi Nurs, vâlidesinin ismi Nuriye, Kadirî ustادının ismi Nureddin, Nakşî ustادının ismi Seyyid Nur Muhammed, Kur'ân ustâdlarından Hâfız Nuri, hizmet-i Kur'âniye'-de hususî imamî Zinnûreyn; fikrini, kalbini tenvir eden âyet-i nûr¹ olması ve müşkûl mesâilini izaha vasita olan nur temsilâtı gayet kıymettardır. Resâilin mecmuuna Risale-i Nur tesmiyesi, Nur ismi onun hakkında ism-i âzam olduğunu teyid etmektedir.

¹ Nûr süresi, 24/35.

Risale-i Nur adlı harika telifatının bir kısmı Arabî olmakla beraber, Risale-i Nur eczaları şimdiye kadar yüz on dokuza bâlîğ olmuştur. Herbir risale, kendi mevzuunda harikadır. Gayet yüksek olmakla beraber, Onuncu Söz ismiyle iştihar eden haşre dair olan risalesi pek harikadır, câmidir. Ulemâca sîrf naklî olan haşri ve neşri, gayet kuvvetli ve katî delâil-i akliye ile isbat etmiştir. Onunla çokların imanını kurtarmışlar.

هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا¹

âyetinin sırrıyla diyebilirim ki Risale-i Nur bir kamer-i mârifettir ki, şems-i hâlikat olan Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın nurunu istifâza eylemiş ki,

نُورُ الْقَمَرِ مُسْتَفَدٌ مِنَ الشَّمْسِ²

olan meşhur kazîye-i felekiyeye mâsadak olmuştur. Hem diyebilirim ki, Üstadım Kur'ân hakkında bir kamer hükmünde olup, semâ-yı risaletin şemsi olan Resûl-i Ekrem'den (*aleyhissalâtü vesselâm*) nuru istifade edip Risale-i Nur şeklinde tezâhür etmiş.

Üstadım, başkalarında nadiren bulunan mümtaz hasletlerinden, zâhirî tavrinin pek fevkînde bir vaziyet gösteriyor. Zâhir hâle bakılsa, ilmihali bilmeyi gibi görünüyor; birden, bakarsın, bir derya kesiliyor. Mezun olduğu miktarı ve Resûl-i Ekrem'den (*aleyhissalâtü vesselâm*) istifade derecesi nisbetinde söyler. Resûl-i Ekrem'den (*aleyhissalâtü vesselâm*) cihet-i istifadesi olmadığı vakitlerde, yeni ay gibi mahviyet gösterir. "Bende nur yok, kıymet yok." der. Bir hasleti de tam tevazudur ve رَفَعَةُ اللَّهِ مَنْ تَوَاضَعَ³ hadisiyle tam âmil olmasıdır.

İşte bu haslet icabatındandır ki bizim gibi talebelerinden bazı mesâil-i ilmiyede muhalefet bulunsa, onların sözlerini, içinde arar, hak bulduğu vakit, kemâl-i tevazuyla ve lezzetle kabul ederek teslim eder. "Mâşallah!" der "Siz benden daha iyi bildiniz." der. "Allah razi olsun." der. Hak ve hâlikati, nefsin gurur ve enâniyetine daima tercih eder. Hatta ben bazı meselelerde muhalefet ediyordum. Bana karşı gayet mültefit, memnunâne bir tavır alır; eğer yanlış yapsam, güzelce, damarına dokumayarak beni ikaz eder. Eğer güzel bir şey söylemiş isem, çok memnun olur.

¹ "O Allah ki, güneşî aydınlatan parlak bir ışık kaynağı yaptı; ay ise (güneşe bağlı olarak) ışıklı kaldı." (Yûnus sûresi, 10/5)

² Ayın ışığı, kendinden değil güneşten gelir.

³ "Kim Allah için mütevazı davranışsa Allah Teâlâ hazretleri (ondan hiçbir şeyi eksiltmez; aksine) onu sadece yükseltir." el-Bezzâr, *el-Müsned* 3/161. Ayrıca yakın mânâdaki hadis-i şerifler için bkz.: Müslüm, *birr* 69; Tirmîzî, *birr* 82; İbni Mâce, *zühd* 16; Dârimî, *zekât* 35.

Üstadım bilhassa hikmet-i hakikiye fenninde, yani hikmet-i şeriat ve İslâmiyet noktasında pek harikadır ve hikmet-i beseriyyede dahi çok ileridir. Hatta o ilimde, Eflâtun ve İbni Sina'yı geçmiş diyebilirim...

Bundan on üç sene evvel, Dârû'l-Hikmetî'l-İslâmiye âzâsına iken, küçükten beri şimdiye kadar mânen izn-i ilâhî ile onun bir muîni ve nâsırı ve muhafizi olan kutb-u rabbânî ve kandil-i nurânî Abdülkadir-i Geylânî (*aleyhi nazaru'r-rahmâni*) Hazretlerinin Fethu'r-Rabbânî risalesini tefe'ülen açtığı esnada,

أَنْتَ فِي دَارِ الْحِكْمَةِ فَاتَّلُّبْ طَبِيَّاً يُدَّاوِي قَلْبَكَ¹

ibâresi çıktı. O ibare, onun hakkında pek mânidar olarak, Eski Said'i Yeni Said'e çevirmesine sebebiyet vermiştir.

Eski Said olduğu zamanlarda, İngilizlerin dinî suâllerine gayet latîf ve müskit bir cevap vermiştir. Ve ilm-i mantıkta, İbni Sina'nın telifatından geçecek Tâlikat namında harika bir risalesi var. Îşkâl-i mantikiyeyi kıyawâs-ı istikrââ cihetile on bine kadar iblâğ edip, hiçbir âlimin yetişemediği bir derece-i ihata göstermiş... Sunuhat isminde bir risalesinde gördüm ki, Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*), âlem-i manada, bir medresede ona ders verdiğiğini görmüş. O ders-i mâneviyeye binaen İşârâtü'l-İ'câz namındaki harika tefsiri yazmış. Bana birgün dedi ki:

“Harb-i Umumî hâdisat ve netâicileri mâni olmasaydı, İşârâtü'l-İ'câz'ı Allah'ın tevfiki ve izniyle altmış cilt yazacaktım. İnşaallah, Risale-i Nur, âhiren o mutasavver harika tefsirin yerini tutacak.”

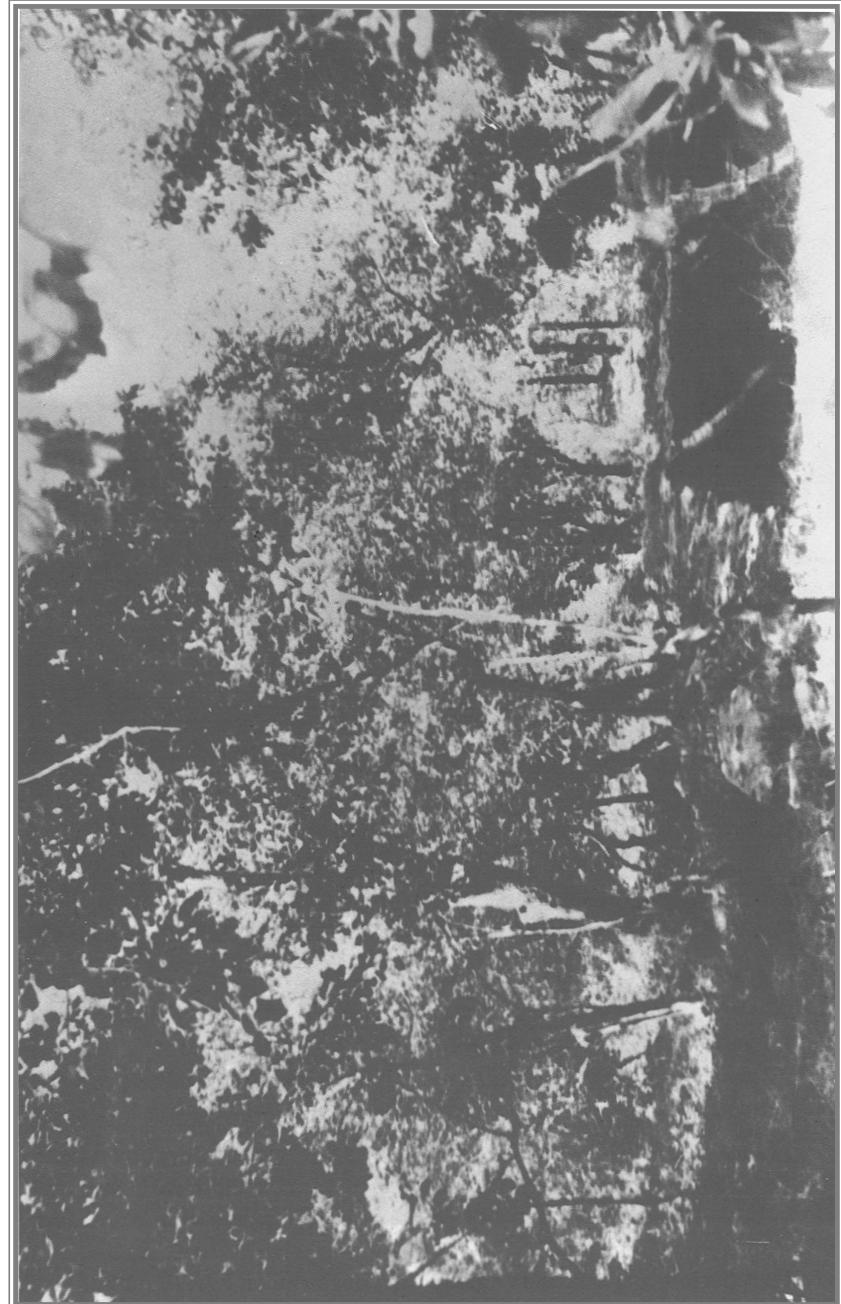
Üstadımla yedi-sekiz sene musahabetim esnâsında mühim meşhudatım çoktur. Fakat *الْقَطْرَةُ تَدْلُّ عَلَى الْبَحْرِ*² mûcibince, deryaya delâlet maksadı ile bu fikra kâfi görüldü. Çünkü Üstadımdan iftirak zamanı idi; acele yazdım. Üstadımla *وَالصَّاحِبُ بِالْجَنْبِ*³ âyetinin sırrıyla çok defa yanlarında beni musahip bulmak hakkını ve teveccûh duasıyla yerine getireceklerine eminim...

Hâfiż Halid (rahmetullahi aleyhi)

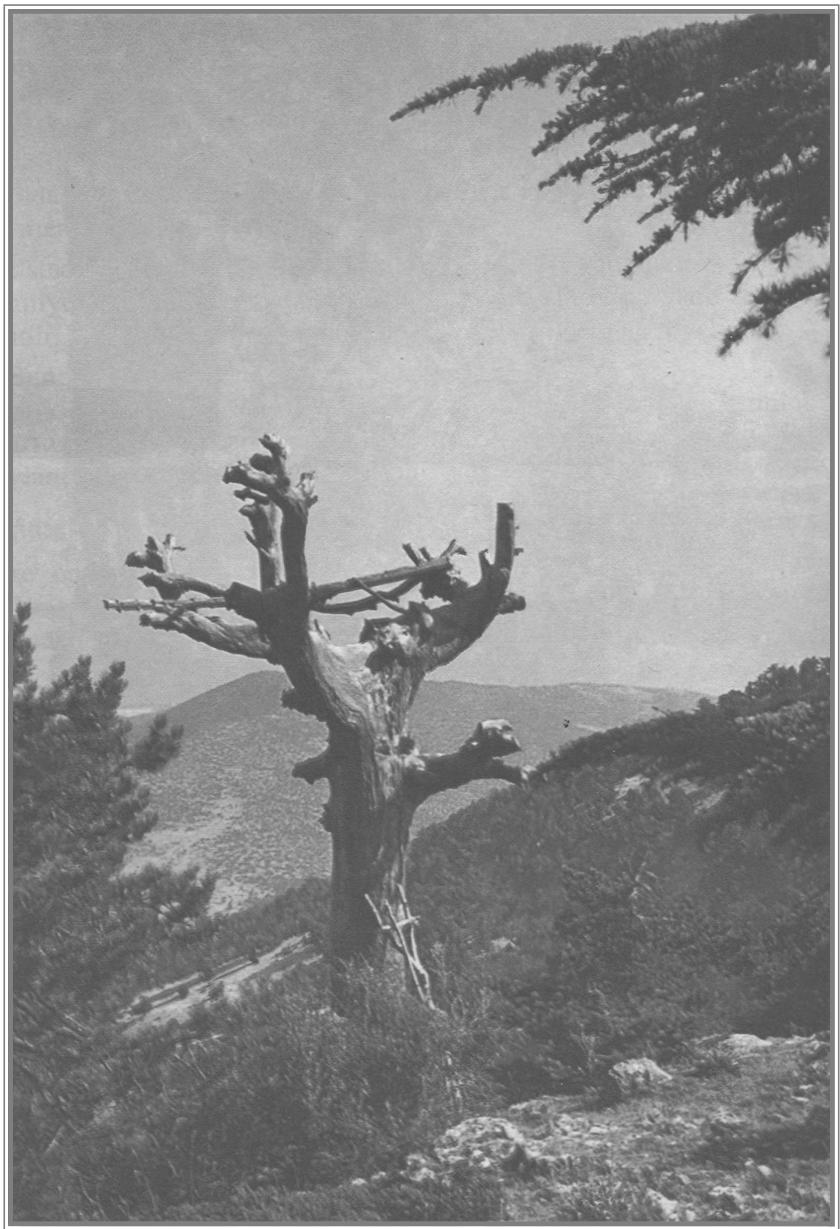
¹ “Sen Dârû'l-Hikmet'tesin; kalbini tedâvi edecek bir doktor ara!” (Bkz.: Abdülkadir Geylânî, *el-Fethu'r-Rabbânî* s.265)

² Damla, denizin varlığını gösterir.

³ “Yakın komşulara” (Nisâ sûresi, 4/36)

Bediuzzaman Said Nursî Hazretleri'nin Barla'da Yirmi Sekizinci Söz'ü tefsif ettikleri
“Cennet Bahçesi” diye tesmiye olunan Süleyman in bahçesi

*Üstad Hazretleri'nin yaz aylarında kaldığı Çam dağlarından Eğridir
Gölü'ne nâzır tepedeki Katran ağacı*

Üçüncü Kısım

Eskişehir Hayatı

Risale-i Nur'un gittikçe inkişaf ettiğini, iman ve İslâmiyet'in kuvvetlenmeye başladığını anlayan gizli din düşmanları, "Bediüzzaman, gizli cemiyet kuruyor, rejim aleyhindedir, rejimin temel nizamlarını yıkıyor!" gibi uydurma ve hükûmeti aldatıcı tertip ve ithamlarla, 1935 senesinde, Eskişehir Ağırceza Mahkemesi'nde, idam kastıyla ve muhakkak sûrette mahkûm edilmesi direktifîyle hakkında dâvâ açtırılıyor. Bunun üzerine, Dahiliye Vekili ve Jandarma Umum Kumandanı, teçhiz edilmiş askerî bir kîta ile birlikte Isparta'ya geliyorlar. Isparta-Afyon yolu boyunca süvari askerleri yerleştiriliyor. Isparta vilâyeti ve civarı askerî birliklerle kontrol altında bulunduruluyor. Bir sabah vakti, mâsum ve mazlum Bediüzzaman inzivâgâhından çıkarılarak, talebeleriyle beraber, elli kelepçeli olarak kamyonlarla Eskişehir'e sevk ediliyor. Yolda, Bediüzzaman ve talebelerine yakın bir alâka duyan müfreze kumandanı Ruhi Bey kelepçeleri çözdürüyor. Bu sûretle namazlar kazaya bırakılmadan yola devam ediliyor. Hakikati ve Bediüzzaman'ın mâsumiyetini idrak eden müfreze kumandanı, Bediüzzaman ve talebelerinin bir dostu olmuştur.

Yüz yirmi talebesiyle Eskişehir Hapishanesi'ne getirilen Said Nursî, tam bir tecrid-i mutlak içerisinde alınarak, kendisine ve talebelerine dehşetli işkenceler tatbikine başlanıyor... Bediüzzaman Said Nursî, kendisine yapılan bu işkence ve azaplara rağmen, Otuzuncu Lem'a ve Birinci ve İkinci Şuları telif ediyor. Hapisteki birçok kimseler, Üstad Bediüzzaman hapse girdikten sonra ıslah-ı nefis ederek mütedeyyin bir hâle geliyorlar.

Gizli dinsizler, Isparta havâlisinde, "Bediüzzaman ve talebeleri idam edilecek" diye propagandalar yaptırarak, korku ve dehşet saçıyorlar.¹(Hâsiye) Diğer taraftan Bediüzzaman'ın hapse konulmasından mütevellit muhtemel bir isyan hareketinin vukuundan korkan istibdat ve ceberut devrinin hükûmet reisi, şark vilâyetlerine seyahate çıkıyor.

Hâlbuki Bediüzzaman, ömrü boyunca müspet hareket etmeyi düstur edinmiş, "Birkaç adamın hatâsıyla üzericaların zarar görmesine sebep olunamaz." demiştir. Bunun içindir ki, yapılan o kadar gaddarâne zulümler esnasında bir tek hâdise meydana gelmemiş ve Bediüzzaman Said Nursî,

¹ (Hâsiye) Evet, zulmün sonu, zalimin mahvina olarak öyle tecelli eder ve etmiştir ki, o plânları yapanlar, şimdî ölümün idam-ı ebedîsine mahkûm bir vaziyette cehennemin esfel-i safiliğine yuvarlanmaktadır, tam mağlûbiyet ve cehennem azabından daha şedid azaplar içerisinde, sevketi sönümsüz olarak, zelilâne bir ömür geçirmektedirler.

Bediüzzaman ise, iman ve İslâmiyet'in bahâdir ve kahraman bir hâdimi olarak, İslâmî bir izzet ve imanî bir şehâmetle hâlâ yaşamakta, Kur'ân ve iman hizmetini devam ettirmekte ve İslâmî zaferleriyle Müslüman Türk milletine ve âlem-i İslâm'a mânevî bayramlar idrak ettirmektedir.

talebelerine daima sabır ve tahammül ve yalnız iman ve İslâmiyet'e çalışmayı tavsiye etmiştir. Ve bu gibi evhamların, dinsizlik hesabına, maksadı mahsusla husule getirildiğini herkes anlamıştır.

Bediuzzaman yüz yirmi talebesiyle beraber 1935'de Eskişehir Ağırceza Mahkemesi'ne sevk ediliyor. Âni yapılan araştırmalarla elde edilen bütün rısale ve mektuplar meydanda olduğu hâlde, mahkûmiyetlerini intâç edecek bir delile rast gelinmemiş ve neticede kanaat-i vicdaniye ile, keyfi bir sûrette Said Nursî'ye on bir ay ve on beş arkadaşına da altışar ay ceza vererek, mütebaki kalan yüz beş kişiyi beraat ettiğidir. Hâlbuki isnad edilen suç sabit olsaydı, Bediuzzaman Said Nursî'nin idamına ve arkadaşlarının da hiç olmazsa ağır hapsine hükmedilecekti. Nitekim bu yersiz karara Bediuzzaman itiraz etmiş ve bu cezanın bir beygir hırsızına veya bir kız kaçırıcısına lâyık olduğunu belirterek, kendisinin ya beraatine veya idamına veyhut yüz bir sene hapse mahkûmiyetine hükmedilmesini ısrarla istemiştir.

Burada, harika bir hâdiseyi nakletmeden geçemeyeceğiz. Şöyledi ki:

Bediuzzaman hapiste iken, birgün, o zamanın Eskişehir Mûddeiumumisi, Üstad'ı yanında görür. Hayret ve taaccüple ve vazifesine son vereceği ihtarıyla, hapishane müdürüne:

“Niçin Bediuzzaman'ı çarşıya çıkardınız? Şimdi yanında gördüm.” der.

Müdür de: “Hayır efendim. Bediuzzaman hapishanede, hattâ tecrittedir. Bakınız!” diye cevap verir.

Bakarlar ki, Üstad yerindedir. Bu harika vâkıia adliyede şâyi olur. Hakimler “Bu hâle akıl erdiremiyoruz.” diye birbirlerine naklederler.¹(Hâsiye)

¹ (Hâsiye) Aynen bunun gibi bir vâkıia da, Bediuzzaman Denizli hapsinde iken olmuştur. Üstad'ı, halk, iki-üç defa muhtelif camilerde sabah namazında görür. Savcı işittir. Hapishane müdürüne pürhiddet: “Bediuzzamanı sabah namazında dışarıya, camiye çıkarmışsınız” der. Tahkikat yapar ki, Üstad hapishaneden dışarıya kat'ıyen çıkarılmamış.

Eskişehir hapishanesinde iken de, bir Cuma günü, hapishane müdürü, kâtip ile otururken bir ses duyuyor: “Müdür bey! Müdür bey!” Müdür bakıyor. Bediuzzaman yüksek bir sesle: “Benim mutlaka bugün Ak Camide bulunmam lazım! Müdür: “Peki Efendi Hazretleri,” diye cevap veriyor. Kendi kendine: “Herhalde, Hoca Efendi kendisinin hapiste olduğunu ve dışarıya çıkamayacağını bileyim.” diye söylenen ve odasına çekilir. Öğle vakti, Bediuzzamanın gönlünü alayım, Ak Camiye gidemeyeceğini izah edeyim düşüncesiyle Üstad'ın koğuşuna gider. Koğuş penceresinden bakar ki, Bediuzzaman içerisinde yok! Hemen jandarmaya sorar, “İçeride idi, hem kapı kilitli!” cevabını alır. Derhal camiye koşar. Bediuzzaman'ın ileride, birinci safda, sağ tarafta namaz kıldığını görür. Namazın sonrasında Bediuzzaman'ı yerinde göremeyip, hemen hapishaneye döner; Hazreti Üstad'ın “Allahu ekber!” diyerek secdeye kapandığını hayretler içerisinde görür. (Bu hâdiseyi bizzat o zamanki hapishane müdürü anlatmıştır.)

Bediüzzaman Said Nursî'nin Eskişehir Mahkemesi Müdafaaatından Bir Kısımlı

1935

(Eskişehir Mahkemesi’nde, Said Nursî’nin siyasi şeylerle meşgul olmadığı tahakkuk etmiş, sadece bir âyet-i kerîmeyi tefsir eden bir risalesinden dolayı¹ ceza verilmiştir ki, âyet-i kerîme tefsirinden dolayı bir müfessiri cezalandırmak, dünyanın hiçbir mahkemesinde görülmemiştir, elbette ve elbette büyük bir adlı hatâdır.)

O Müdafaadan Bir Parça

Ey heyet-i hâkime! Beni dört-beş madde ile itham edip tevkif ettiler.

Birinci Madde

İrtica fikriyle dini âlet edip, emniyet-i umumiyeyi ihlâl edebilecek bir teşebbüs niyeti olduğu ihbar edilmiş.

Elcevap: Evvelâ, imkânat başkadır, vukuat başkadır. Her bir fert, çok adamları ölübürebilmesi mümkündür. Bu imkân-ı katil cihetiyle mahkemeye verilir mi? Her bir kibrît bir haneyi yakması mümkündür. Bu yangın imkânıyla kibrîtler imha edilir mi?

Sâniyen: Yüz bin defa hâşâ! İştigal ettiğimiz ulûm-u imaniye, rızâ-yı ilâhi-yeden başka hiçbir şeye âlet olamaz. Evet, güneş kamere peyk ve tâbi olmadığı gibi, saadet-i ebediyenin nuranî ve kudsî anahtarları ve hayat-ı uhreviyenin bir günüşi olan iman dahi, hayat-ı içtimaiyenin âleti olamaz. Evet, bu kâinatın en muazzam meselesi ve şu hilkat-i âlemin en büyük muammâsı olan sırr-ı imandan daha ehemmiyetli bir mesele-i kâinat yoktur ki, bu mesele-i sırr-ı iman ona âlet olsun.

Ey heyet-i hâkime! Eğer bu işkenceli tevkifim yalnız hayat-ı dünyeviye-me ve şahsına ait olsaydı; emin olunuz ki, on seneden beri süküt ettiğim gibi yine süküt edecektim. Fakat bu tevkifim, çokların hayat-ı ebediyelerine ve muazzam tilsim-ı kâinatın keşfini tefsir eden Risale-i Nur'a ait olduğundan,

¹ Tesettür Risalesi’nde (24. Lem'a) üzerinde durulan bu âyet, Ahzâb sûresi, 33/59. âyetidir.

yüz başım olsa ve her gün biri kesilse, bu sırrı azımden vazgeçmeyeceğim. Ve sizin elinizden kurtulsam, elbette ecel pençesinden kurtulamayacağım. Ben ihtiyarım, kabir kapısındayım.

İşte o müthiş tilsim-i kâinat keşşafi olan Kur'ân-ı Hakîm'in o muazzam keşfini göze gösterir bir sûrette tefsir eden Risale-i Nur'un, o tilsimde ait üzeren meselelerinden, bu herkesin başına gelecek olan ecele ve kabre ait yalnız bu sırrı imana bakınız ki:

Acaba, bu dünyanın bütün muazzam mesâil-i siyasiyesi, ölüme, ecele inanan bir adama daha büyük olabilir mi ki, bunu ona âlet etsin. Çünkü vakit muayyen olmadığından, her vakit baş kesebilen ecel, ya idam-ı ebedîdir ve-yahut daha güzel bir âleme gitmeye terhis tezkeresidir. Hiçbir vakit kapanmayan kabir, ya hiçlik ve zulümât-ı ebedîye kuyusunun kapısıdırveyahut daha daimî ve daha nuranî, bâki bir dünyanın kapısıdır.

İşte Risale-i Nur, keşfiyat-ı kudsîye-i Kur'âniye'nin feyzîyle, iki kere iki dört eder derecesinde kat'iyetle gösterir ki, eceli, idam-ı ebedîden terhis vesikasına ve kabri dipsiz, hiçlik kuyusundan müzeyyen bir bahçe kapısına çevirmeleri, şüphesiz, kat'î bir çaresi var. İşte bu çareyi bulmak için, bütün dünya saltanatı benim olsa bilâ-tereddüt feda ederim. Evet, hakikî aklı başında olan, feda eder...

İşte efendiler! Bu mesele gibi üzeren mesail-i imaniyeyi keşif ve izah eden Risale-i Nur'a, evrak-ı muzırra gibi –hâşâ, yüz bin defa hâşâ!– siyaset cereyanlarına âlet edilmiş garazkâr kitaplar nazarıyla bakmak, hangi insaf müsaade eder, hangi akıl kabul eder, hangi kanun iktiza eder? Acaba istikbalin nesl-i âtisi ve hakikî istikbal olan âhiretin ehli ve Hâkim-i Zülcelâl'i, bu suâli, müsebbiplerinden sormayacaklar mı? Hem, bu mübarek vatanda ve fitraten dindar bu millete hükümedenler, elbette dindarlığa taraftar olması ve teşvik etmesi, vazife-i hâkimiyet cihetile lâzımdır. Hem madem; lâik cumhuriyet prensibiyle bîtarafane kalır ve o prensibiyle dinsizlere ilişmez; elbette dindarlara dahi bahanelerle ilişmemek gerektir.

Sâlisen: Bundan on iki sene evvel Ankara reisleri, İngilizlere karşı “Hutuvât-ı Sitte” namındaki eserimle mücahedatımı takdir edip, beni oraya istediler. Gittim. Gidişatları, benim ihtiyarlık hissiyatıma uygun gelmedi.

“Bizimle çalış!” dediler.

Dedim: “Yeni Said öteki dünyaya çalışmak istiyor. Sizinle çalışmaz, fakat size de ilişmez.”

Evet, ilişmedim ve iliesenlere de iştirak etmedim. Çünkü an'anât-ı millîye-i İslâmiye lehinde istimâl edilebilir bir dehâ-yı askerîyi, an'ane aleyhine çevirmeye maatteessüf bir vesile oldu. Evet, ben, Ankara reislerinde, hususan Reisicumhur'da bir dehâ hissettim ve dedim:

“Bu dehayı, kuşkulandırmakla an'anât aleyhine çevirmek caiz değildir. Onun için, ne kadar elimden gelmişse, dünyalarından çekildim, karışmadım. On üç seneden beri siyasetten çekildim. Hattâ bu yirmi bayramdır, bir-ikisinden başka umumlarında, bu gurbette, kendi odamda yalnız ve mahpus gibi geçirdim; tâ ki siyasete bulaşmam tevehhüm edilmesin. Hükûmetin işlerine ilişmediğime ve karışmak istemediğime delâlet eden:

Birinci delil: On üç senedir siyaset lisansı olan gazeteleri bu müddet zarfında hiç okumadığım; dokuz sene oturduğum Barla köyünde ve dokuz ay ikamet ettiğim Isparta'daki dostlarım biliyorlar. Yalnız, Isparta tevkifhanesinde, gayet insafsız bir gazetecinin dinsizcesine, Risale-i Nur'un talebelerine hûcumunun bir fikrasi, istemediğim hâlde kulağıma girdi.

İkinci delil: On senedir Isparta vilâyetinde bulunuyordum. Dünyanın çok tahavvülâti içinde siyasete karışmak teşebbüsüne dair hiçbir emare, hiçbir tereşşuhât görülmemiştir.

Üçüncü delil: Hiçbir hatırlı gelmeyen, âni olarak benim ikametgâhim bastırıldı, tam taharrî edildi. On seneden beri en mahrem evrakımı ve kitaplarımları aldilar. Hem vali dairesi, hem polis dairesi bu kitaplarımда siyaset-i hûkûmete ilişsecek hiçbir maddeyi bulamadıklarını itiraf etmeleridir. Acaba, on sene değil, belki on ay benim gibi sebepsiz nefyedilen ve merhametsizce zulüm gören ve işkenceli tazyik ve tarassut edilen bir adamın en mahrem evrakı meydana çıksa, zalimlerin yüzlerine savrulacak on madde çıkmaz mı?

Eğer denilse: “Yirmiden ziyade mektupların yakalandı.”

Ben de derim: O mektuplar, birkaç sene zarfında yazılmışlar. Acaba, on sene zarfında on dosta, on ve yirmi ve yüz mektup çok mu? Madem muhabere serbesttir ve dünyانıza ilişmezler; bin olsa da bir suç teşkil etmezler.

Dördüncü delil: Müsadere edilen bütün kitaplarımı görüporsunuz ki, siyasete arkalarını çevirip, bütün kuvvetleriyle imana ve Kur'ân'a, âhirete müteveccih olmalarıdır. Yalnız iki-üç risalelerde Eski Said sükûtu terk ederek, bazı gaddar memurların işkencelerine karşı hiddet etmiş; hûkûmete değil, belki vazifesini sû-i istimâl eden o memurlara itiraz etmiş, mazlumane şekvasını

yazmış. Fakat, yine o iki-üç risaleyi mahrem deyip neşrine izin vermedim. Has bir kısım dostlarımı münhasır kalmışlardır. Hükûmet ele bakar ve zahire dikkat eder. Kalbe bakmak, gizli ve hususî işlere bakmak hakkı yoktur ki, herkes kalbinde ve hanesinde istediğini yapabilir ve padişahları zemmeder, beğenmez...

Ezcümle: Yedi sene evvel –daha yeni ezan çıkmadan– bir kısım memurlar sarığımı, hem hususî Şafiîce ibadetime müdaħale etmek istemelerine mukabil, bir kısa risale yazıldı. Bir zaman sonra yeni ezan çıktı; ben o risaleyi mahrem dedim, intişarını men ettim. Hem, ezcümle, Dârû'l-Hikmetî'l-İslâmiye'de bulunduğu zaman, tesettür âyeti aleyhinde Avrupa'dan gelen itiraza karşı bir cevap yazmıştım. Bundan bir sene evvel, eski matbu risalelerimden alınan ve "On Yedinci Lem'a" namındaki risalenin bir meselesi olarak kaydedilmiş ve sonra "Yirmi Dördüncü Lem'a" ismini alan kısacık *Tesettür Risalesi*, ilerdeki kanunlara temas etmemek için, o *Tesettür Risalesi*'ni setrettim. Her nasılsa, yanlışlıkla bir yere gönderilmiş. Hem o risale, medeniyetin, Kur'ân'ın âyetine ettiği itiraza karşı, müskit ve ilmî bir cevaptır. Bu hürriyet-i ilmiye, Cumhuriyet zamanında elbette kayıt altına alınamaz.

Beşinci delil: Dokuz senedir, bir köyde inzivâyı ihtiyar ettiğim; ve hayatı içtimaiyeden ve siyasetten sıyrılmak istedigim; ve bu defa gibi, müteaddit başıma gelen bütün iştancelere tahammül edip, dünya siyasetine karışmamak için bu on senede hiç müracaat etmediğimdir. Eğer müracaat etseydim, Barla yerine İstanbul'da oturabilirdim. Ve belki, bu defadaki gaddarâne tevkifimin sebebi, müracaatsızlıktan küsen ve gururlarına dokunan Isparta Valisinin ve hükûmetin bazı memurlarının, garazlarından veya iktidarsızlıklarından habbeyi kubbe yapıp, Dahiliye Vekâletini evhamlandırmışıdır.

Elhâsil: Benimle temas eden bütün dostlarım bilirler ki, siyasete değil karışmak, değil teşebbüs, belki düşünmesi dahi esas maksadıma ve ahvâl-i ruhiyeme ve hizmet-i kudsiye-i imaniyeme muhaliftir ve olamıyor. Bana nur verilmiş, siyaset topuzu verilmemiş. Bu hâlin bir hikmeti şudur ki: *Hakâik-i imaniyeye cidden müştâk ve memuriyet mesleğine giren birçok zatları, bu hakâike endişeli ve tenkitkârâne baktırmamak, onlardan mahrum etmemek için, Cenab-ı Hak kalbime siyasete karşı şiddetli bir kaçınmak ve bir nefret vermiştir, kanaatindeyim...*

Binbaşı Merhum Asım Bey isticvab edildi. Eğer doğru dese, Üstad'ına zarar gelir ve eğer yalan dese, kırk senelik namuskârâne ve müstakîmâne

askerliğinin haysiyetine çok ağır gelir diye düşünüp, “Yâ Rab! Canımı al!” diyerek on dakikada teslim-i ruh eyledi, istikamet şehidi oldu. Ve dünyada hiçbir kanunun hatâ diyemeyeceği bir muavenet-i hayriyeye ve bir tasdike hatâ tevehhüm edenlerin çirkin hatâlarına kurban oldu.

Evet, Risale-i Nur’dan tam ders alan, bir su içeri gibi, kolayca terhis tezkesi telâkki ettiği ecel şerbetini içер. Eğer benden sonra dünyada kalan kardeşlerimin teellümlerini düşünmeseydim, ben de, âlicenap kardeşim Asım Bey gibi “Yâ Rab! Canımı da al!” diyecektim. Her neyse...

Benim sebeb-i ithamımdan olan,

Üçüncü Madde

Risale-i Nur’un müsaade-i hükûmet alınmadan intişarı ve hissiyat-ı imaniyeyi kuvvetleştirmesiyle, ileride belki hükûmetin serbestane prensiplerine sed çeker ve emniyet-i umumiyyeyi ihlâl eder.

Elcevap: Risale-i Nur, nurdur. Nurdan zarar gelmez. Siyaset topuzunu on üç seneden beri atmıştır ve bu vatanın ve bu milletin iki hayatlarının temel taşları olan hakikat-i kudsiyesini tespit eder ve bu mübarek milletin yüzde doksan dokuzuna zararsız menfaati olduğuna, eczalarını okuyan bütün zatları işhad edebilirim. Haydi biri çıksın, desin: “Bunda bir zarar gördüm.”

Ve sâniyen: Benim matbaam yok ve müteaddit kâtiplerim yok. Birisini zorla bulabılırim. Ve hüsn-ü hattım yok. Yarım ümmîyim, bir saatte ancak bir sayfayı çok noksan yazımla yazabilirim. Merhum Asım Bey gibi bazı zatlar, benim için bir yâdîgâr olarak, güzel yazılarıyla yardım ettiler. Benim çok hâzin gurbetimdeki hatırlatımı yazdılar. Sonra, o envâr-ı imaniyeyi derdine tam derman bulan bir kısım zatlar, onları okumak istediler ve okudular; hayat-ı ebediyelerine tam bir tiryak olduğunu hakkalyakân gördüler, kendilerine istinsah ettiler. Elinize geçen ve nazar-ı teftişinizde bulunan “Führste Risalesi” gösteriyor ki, Risale-i Nur’un her bir cüzü, bir âyet-i Kur’âniye’nin hakikatini tefsir eder. Hususan erkân-ı imaniyeye dair âyetleri öyle bir vuzuyla tefsir eder ki, Avrupa filozoflarının bin seneden beri Kur’ân aleyhinde hazırladıkları hücum plânlarını ve esaslarını bozuyor.

Şimdilik elinizde “İhtiyar Risalesi”nin “On Birinci Rica”sında binler imanî ve tevhidî burhanlardan bir tek burhan var. Numûne için ona bakınız, dikkat ediniz; dâvâm doğru mudur, yanlış mıdır, anlarsınız. Hem bu vatana ve bu millete ne kadar menfaatli olduğuna numûne için, Risale-i Nur’un eczalarından

olan “İktisat Risalesi” ve hastalara, imandan gelen yirmi beş devali risale ve ihtiyarlara, imandan gelen yirmi altı rica ve teselli risaleleri, bu mübarek milletin yarısından ziyade bir yekûn teşkil eden fakirler, hastalar, ihtiyarlar tâifelerine gayet kıymettar bir hazine-i servet ve tiryak ve ziya olduğunu insafla bakan herkes kabul eder kanaatindeyim.

Hem vazife-i tahkikatınıza yardım için derim: Fihriste Risalesi, yirmi senelik risalelerin bir kısmının fihristesidir. İçindeki risalelerin bir kısmının asılları Dârû'l-Hikmet'ten başlar. Fihriste'deki numaralar, telif tertibiyle degildirler. Meselâ, Yirmi İlkinci Söz, Birinci Söz'den daha evvel telif edilmiş ve Yirmi İlkinci Mektup, Birinci Mektup'tan daha evvel yazılmış. Bunlar gibi çok var...

Sâlisen: İman ilminden ibaret olan Risale-i Nur eczaları, emniyet ve âsâyişi temin ve tesis ederler. Evet güzel seciyelerin ve iyi hasletlerin menşe ve menbaî olan iman, elbette emniyeti bozmaz, temin eder. İmansızlıktır ki, seciyesizliğiyle emniyeti ihlâl eder.

Hem bunu biliniz ki, yirmi-otuz sene evvel bir gazete gördüm ki, İngilizlerin bir Müstemlekât Nâzırı demiş: “Bu Kur'ân müslümanların elinde varken biz onlara hakikî hâkim olamayız... Bunun kaldırılmasına ve çürütülmesine çalışmalıyız!”

İşte, bu kâfir muannidin bu sözü, otuz senedir nazaramı Avrupa filozoflarına çevirmiş olduğundan, nefsimden sonra onlarla uğraşıyorum. Dahiliyeye pek bakamıyorum ve dahildeki kusuru, Avrupa'nın hatası, ifsadıdır, derim. Avrupa filozoflarına hiddet ediyorum, onları vuruyorum. Felillâhîlhamd, Risale-i Nur o muannit kâfirin hülyasını kırdığı gibi, maddiyyun, tabiiyyun filozoflarını tam susturur bir vaziyete girmiştir. Dünyada, hangi şekilde olursa olsun, hiçbir hükümet yoktur ki, kendi memleketinin böyle mübarek mahsulünü ve sarsılmaz bir mâden-i kuvve-i mânevîyesini yasak etsin ve nâşırını mahkûm eylesin! Avrupa'da rahiplerin serbestiyeti gösteriyor ki, hiçbir kanun, târik-i dünya olanlara ve âhirete ve imana kendi kendine çalışanlara ilişmez.

Elhâsil: On sene kadar sebepsiz bir nefye mahkûm; ihtilâttan, muhabeden memnu, gurbetzede bir ihtiyar adâmın, saadet-i ebediyenin anahtarları olan imanına dair hâtırat-ı ilmiyesini yazmasını, dünyada hiçbir kanun ona yasak diyemez ve demez kanaatindeyim. Ve şimdîye kadar hiçbir âlim tarafından tenkit edilmemesi, elbette o hâtırat, ayn-ı hak ve mahz-ı hakikat olduğunu isbat eder.

Benim ithamım ve tevkifime sebep gösterilen,

Dördüncü Madde

Devletçe yasak edilen tarikat dersini vermekle ihbar edilmiş olmaklığımdır.

Elcevap: Evvelâ, elinizde bulunan bütün kitaplarım şahittirler ki, ben hakâik-i imaniyeyle meşgulüm. Hem müteaddit risalelerimde yazmışım ki: “*Tarikat zamanı değil, belki imanı kurtarmak zamanıdır. Tarikatsız cennete giden pek çok; fakat imansız cennete girecek hiç yok. Onun için imana çalışmak lâzımdır.*” diye beyan etmişim.

Sâniyen: On senedir Isparta vilâyetinde bulunuyorum. Biri çıksın, “Bana, tarikat dersi vermiş” desin! Evet, bazı has âhiret kardeşlerime ulûm-u imaniye ve hakâik-i âliye dersini hocalık itibarıyla vermişim. Bu, tarikat talimi değil, belki hakikat tedrisidir. Yalnız bu kadar var ki: Ben Şafîiyim; namazdan sonraki tesbihatım, Hanefî tesbihatından biraz farklıdır. Hem, akşam namazından yatsı namazına kadar ve fecirden evvel, hiç kimseyi kabul etmemek şartıyla, kendi kendime günahlarımдан istigfar ve âyetleri okumak gibi şeyle meşguliyetim var. Zannederim, dünyada hiçbir kanun bu hâle yasak diyemez.

Bu mesele-i tarikat münasebetiyle hükûmet ve mahkeme memurları tarafından benden soruluyor: “Neyle yaşıyorsun?”

Elcevap: Dokuz sene ikamet ettiğim Barla halkın müshâhedesiyle, şiddet-i iktisat berekâtiyla ve tam kanaat hazinesiyle ve ekser günlerde her bir gün yüz para ile, bazı daha az bir masrafla yaşadığımı benimle temas eden dostlarım bilirler. Hattâ yedi sene zarfında elbise, pabuç gibi şeylere yedi banknotla idare ettim.

Hem, elinizde bulunan tarihçe-i hayatımın şahadetiyle, bütün hayatımda halkların hediye ve sadakalarından istinkâf edip, en sâdik dostlarımın hatırlarını rencide ederek hediyesini reddetmişim. Eğer mecburiyetle hediye almışsam, mukabilini vermek şartıyla aldığımı, bana hizmet eden dostlarım bilirler. Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye'de aldığı maaştan çoğunu, o zaman yazdığım kitapların tab'ına sarf ettim; az bir kısmını, hacca gitmek için sakladım. İşte o cüz'î para, iktisat ve kanaat berekâtiyla on sene bana kâfi geldi ve yüz suyu mu döktürmedi. Daha o mübarek paradan biraz var.

Ey heyet-i hâkime! Bu uzun ifâdâtımı dinlemekten usanmamak gerektir. Çünkü yirmi-otuz kitab, benim tevkifnamemin evrakî içine girmișler. Bu

kadar itham evrakıma karşı, elbette bu uzun olan ifade kısa kalır. Ben, on üç senedir dünya siyasetine karışmadığımdan, kanunları bilmiyorum. Hem, kendimi müdafaa için aldatmaya tenezzül etmediğime tarihçe-i hayatım şahittir. Ben, hakikat-i hali olduğu gibi beyan ettim. Sizin vicdanınız var ve kanunların gadırsız vech-i tatbiklerini bilirsiniz, hakkında hükmünüzü verirsiniz. Bunu da biliniz ki:

Bazı iktidarsız memurların ya iktidarsızlıklarından veya evhamlarından veya keçi, kurt bahanesi nev'inden veya kendilerine bir pâye vermek veya hükümete yaranmak fikriyle, yeni serbestî kanunlarının tatbiklerine zemin hazırlamak entrikalarından, hakkında dürbünle bakarak habbeyi kubbe gösterdiler. Sizlerden ümidişim sudur ki: İktidarınızdan, onların evhamlarının kubbesinin habbe olduğunu göstermektir. Yani onların dürbünlerini aksine çevirip bakarsınız...

Hem bir ricam var: Müsadere edilen kitaplarımın, bin liradan ziyade bence kıymetleri var; bana iade ediniz. Onların mühim bir kısmı on iki sene evvel Ankara Kütüphanesi'ne iftihar ve teşekkürle kabul edildiğini, kütüphane nâzırı gazeteyle ilân etmiştir.

Şimdilik hayatına hükümleri geçen heyetinizin reyiyle bu ifademin bir sûretini mûdde-i umumîye verip beni bu zarara sarkanlar aleyhinde ikame-i dâvâ etmek ve bir sûretini Dahiliye Vekâleti'ne ve bir sûretini de Meclis-i Meb'usân'a vermek istiyorum.

Yukarıdaki Müdafaatımın Birinci Tetimmesi

*Beni istintak eden zatin ve heyet-i hâkimenin nazar-ı dikkatlerine,
Evvelki ifademe üç maddeyi ilâve ediyorum.*

Birinci Madde

Bizi hayrette bırakan ve gayet şaşırtan ve bir garazı ihsas eden ve bililtizam hiçten bir sebeb-i itham icat etmek nev'inden, müsîrane, bir cemiyet ve teşkilât varmış gibi soruyorlar ve “Bu teşkilâti yapmak için nereden para alıyorsunuz?” diyorlar.

Elcevap: Evvelâ, ben dahi soranlardan soruyorum: Böyle bir cemiyet-i siyasiyenin, bizim tarafımızdan vücuduna dair hangi vesika, hangi emareler

var ve parayla teşkilât yaptıgımıza hangi delil ve hangi hüccet bulmuşlar ki, bu kadar musırrane soruyorlar? Ben, on senedir Isparta vilâyetinde şiddetli tarassut altında bulunmuşum. Bir-iki hizmetkâr ve on günde bir-iki yolcu- dan başka adamları görmeyen garip, kimsesiz, dünyadan usanmış, siyasetten gayet şiddetle nefret etmiş ve kuvvetli siyâsi muhalif cemiyetlerin ne kadar aksü'lâmeller ile zararlı ve akîm kaldığını mükerrer müşahedatla görmüş ve kendi kavim ve binler dostları içinde, en mühim fırsattha, siyâsi cemiyet ve ceyyanları reddetmiş ve karışmamış ve iman-ı tahkikîn gayet kudsî ve hiçbir şeyle zedelenmesi caiz olmayan hizmeti bozmak ve ağrâz-ı siyâsi ile çürütme- yi en büyük bir cinayet telâkki ederek şeytandan kaçar gibi siyasetten kaçan ve on seneden beri *أَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالسَّيَاةِ*¹ kendine düstur eden; ve hileyi hilesizlikte bulan, asabî ve bilâ-perva esrarını fâseden; on sene koca Isparta vilâyetinin hassas ve cessas memurlarına böyle teşkilât sezdirmeyen bu adamdan, “Böyle bir teşkilât var ve siyâsi bir dolabı çeviriyorsunuz.” diyenle- re karşı, yalnız ben değil, belki Isparta vilâyeti ve bütün beni tanıyanlar, belki bütün ehl-i akıl ve vicdan, onların iftiralarını nefretle karşılar ve “Garazkâr plânlar ile onu itham ediyorsunuz.” diyecekler.

Sâniyen: Meselemiz imandır. İman uhuvvetiyle bu memlekette ve Isparta'nın yüzde doksan dokuz adamlarıyla uhuvvetimiz var. Hâlbuki cemiyet ise, ekser içinde ekalliyetin ittifakıdır. Bir adama karşı, doksan dokuz adam cemiyet olmaz. Meğer, gayet insafsız bir dinsiz, herkesi –hâşâ– kendisi gibi tevehhüm edip, bu mübarek ve dindar milleti tahkir etmek niyetiyle böyle işaa eder...

Sâlisen: Benim gibi pek ciddî bir muhabbetle Türk milletini seven; ve Kur'ân'ın senâsına mazhariyetleri cihetiyle Türk milletini pek çok takdir eden; ve altı yüz seneden beri bütün dünyaya karşı koyan ve Kur'ân'ın bayraktarı olan bu millete karşı gayet şiddetli taraftar bulunan; ve bin Türkün şehadetiyle, bin milliyetçi Türkçüler kadar Türk milletine bilfiil hizmet eden; ve kıymettar otuz-kırk Türk gençleri, namâzsız otuz bin hemşehrilerine tercih etmekle bu gurbeti ihtiyar eden; ve hocalık haysiyetiyle izzet-i ilmiyeyi muhafaza eden ve hakâik-i imaniyeyi pek vâzih bir sûrette ders veren bir insanın, on sene ve belki yirmi-otuz sene zarfında, yirmi-otuz değil, belki yüz ve bin talebesi, sîrf iman ve hakikat ve âhiret noktasında onunla fedakârâne bağlansa ve âhiret kardeşi olsa çok mudur ve zararı mı var? Hiç ehl-i vicdan ve insaf bunları tenkide cevaz verir mi? Ve bunlara cemiyet-i siyasiye nazarıyla bakabilir mi?

¹ Şeytandan ve siyasetten Allah'a sığınırım.

Râbian: On sene zarfında yüz banknot ile idare eden ve günde bazen kırk para ile geçenen ve yetmiş yamalı bir abayı yedi sene giyen bir adam hakkında; “Nereden para alıp yaşıyorsun ve teşkilât yapıyorsun?” diyenlerin, ne kadar insaftan uzak düştüklerini ehl-i insaf anlar.

İkinci Madde

Menemen hâdisesinin bir yalancı taklidini yapıp, millete dehşet verip, serbestî kanunları kolayca tatbik etmek desisesiyle hükûmeti iffal ederek, güya “Hükûmetin serbestî kanunlarını kabul ettirmesine yardım ediyoruz.” entrikasiyla, beni Barla’dan Isparta’ya cebren celbettiler. Baktılar, ben öyle fitnelere âlet olamıyorum ve öyle her cihetçe vatana, millete, dine zararlı olan akîm teşebbüsleré meylim yoktur, anladılar ki o vakit plânlarını değiştirdiler. Benim beğenmediğim bir şöhret-i kâzibemden istifade edip, hiç hatırl ve hayalimi ze gelmeyen entrikalarla başımıza Menemen hâdise-i vâkiasının bir mevhüm taklidini geçirdiler. Hem millete, hem hükûmete, hem mâsum, mevkuf birçok efrad-ı millete büyük zarar verdiler. Şimdi yalanları meydana çıktıktan, kurduń keçiye bahane bulması nev’inden bahaneler bulup, memurîn-i adliyeyi şaşırtmak istiyorlar. Adliye memurların bu meselede çok dikkate ve ihtiyata muhtaç olduklarını müdafaa-ı millîe hukukum noktasında hatırlatıyorum. Asıl itham edilecek onlardır ki, hükûmetin bazı erkânına dalkavukluk edip ve sahtekârlıkla, bir yalancı cemiyet maskesi altında, bazı safdil, mâsum bîcâreleri tehyîç ederek küçük bir hâdise çıkarır; sonra şeytan gibi habbeyi kubbe gösterip hükûmeti şaşırır, çok mâsumları ezdirir, memlekete büyük bir zarar verir, kabahati de başkalara yükler. İşte bu meselemiz aynen böyledir.

Üçüncü Madde

Hükûmetin daireleri içinde en ziyade hürriyetini muhafaza etmeye ve tesirat-ı hariciyeden en ziyade bîtarafâne, hissiyatsız bakmakla mükellef olan, elbette mahkemedir. Ben mahkemenin hürriyet-i tâmmesine istinaden, hürriyetle, hukuk-u hürriyetimi bu sûretle müdafaa etmeye hakkım vardır.

Evet, her yerde adliyelerde mal ve can meseleleri var. Eğer bir hâkim şahsen hiddet edip bir katili katletse, o hâkim katil olur. Demek adliye memurları, hissiyattan ve tesirat-ı hariciyeden bütün bütîn âzade ve serbest olmazsa, sûreten adalet içinde müthiş günahlara girmek ihtimali var.

Hem cânilerin ve kimsesizlerin ve muhaliflerin dahi bir hakkı var. Ve hakkını aramak için, gayet bîtarafâne bir merci isterler.

Adalet noktasından tarafgirlik fikrini verip, adaletin mahiyetini zulme çeviren, hakkında sarf edilen bir tâbirdir ki, Isparta'da ve burada bazı isticvab-larda ismim Said Nursî iken, her tekrarında Said Kürdî ve bu Kürt diye beni öyle yâd ediyorlar. Bununla, hem âhiret kardeşlerimin hamiyet-i milliyelerine ilişip aleyhime bir his uyandırmak, hem mahkeme ve adaletinin mahiyetine bütün bütün zit ve muhalif bir cereyan vermektir. Evet, hâkim ve mahkeme tarafgirlik şâibesinden müberrâ ve gayet bîtarafâne bakması birinci şart-ı adalet olduğuna dair binler vukuat-ı tarihiyeden, Hazreti Ali (*radiyallâhu anhî*)'ın hilâfeti zamanında bir Yahudi ile mahkemedede beraber oturmaları ve çok padışahların, âdi adamlar ile mahkeme-i adalette görülmlesi gibi çok hâdisat-ı tarihiye varken, benim hakkında bir yabanilık hissini veren ve nazar-ı adaleti şâşırtmak isteyen adamlara derim:

“Ey efendiler! Ben herseyden evvel müslümanım ve Kurdistan'da dünyaya geldim. Fakat bu Türk'lere hizmet ettim ve yüzde doksan dokuz menfaatlı hizmetim Türk'lere olmuş ve en çok hayatım Türkler içinde geçmiş ve en sâdik ve en halis kardeşlerim Türklerden olmuş ve İslâmîyet ordularının en kahramanı Türkler olduğundan, meslek ve hizmet-i Kur'âniyem cihetile, her milletten ziyade Türkleri sevmek ve taraftar olmak kudsî hizmetimin muktezası olduğundan, bana Kürt diyen ve kendini milliyet-perver gösteren adamların bini kadar Türk milletine hizmet ettiğimi, hakikî ve civanmert bin Türk gençlerini işhad edebilirim. Hem heyet-i hâkimenin ellerde bulunan otuz-kırk kitabı, hususan İktisat ve İhtiyarlar ve Hastalar risalelerini işhad ediyorum ki, Türk milletinin beşen dört kısmını teşkil eden musibetzede, fakirler ve hastalar ve ihtiyarlar ve dindar müttakiler tâifelerine bin Türk'ü kadar hizmet eden o kitaplar, Kürtlerin ellerde değil, belki Türk gençlerinin ellerindedirler.”

Heyet-i hâkimenin müsaadesiyle, bizi bu belâya sokan ve hükümetin mühim bazı erkânını iğfâ eden ve milliyet-perverlik perdesi altında entrikaları çeviren mülhid zalimlere derim:

“Ey efendiler! Benim hakkında tespit edilmeyen ve tespit edilse dahi bir suç teşkil etmeyecek ve suç olsa bile yalnız beni mesul eden bir madde yüzünden, kırktan fazla Türkün en kıymettar gençlerini ve en muhterem ihtiyarlarını, büyük bir cinayet işlemişler gibi bu belâya atmak, milliyet-perverlik midir? Evet, sebepsiz böyle işkenceli tevkife düşenler içinde Türk gençlerinin medâr-ı iftihari olacak bir kısım zatlar var ki,^{1(Hâsiye)} uzaktan kıymetini

¹ (Hâsiye) O zatlar, men-i mahkeme ile iki aylık sıkıntılı tevkiften sonra tahliye edilmişlerdir.

hissedip, ona yalnız bir selâm veya imanî bir risale göndermemle, onu bir câni gibi çoluk-çocukları içinden alıp bu belâya atmak milliyetçilik midir? Ben ki, sizin nazarınızda yabanî millettenim, diyorum. Bu mevkuf olan ci-vanmert ve muhterem Türk gençleri ve ihtiyanları içinde öyleleri var ki, onların bir tanesini, kendi milletimden yüz adama da değiştirmem. Ve onların içinde öyleleri var ki, on sene bana zulmeden memurlara, beş seneden beri onların hatırları için, o zalimlere bedduayı bıraktım. Ve onların içinde öyleleri var ki, âlı seciyelerin en halis numûnelerini o âlicenap Türk arkadaşlar-da kemâl-i hayret ve takdирle gördüm. Ve Türk milletinin sırrı tefevvukunu onlarla anladım..

Ben vicdanımla ve çok emarelerle temin ederim ki, eğer bu mâsum mevkuflar adedince vücutlarım bulunsaydıveyahut onların umumuna gelen her nevi meşakkatlerini alabilseydim, kasem ederim ki, müftehirane, o kıymettar zatlara bedel çekmek isterdim. Benim bunlara karşı bu hissim, onların kıymet-i zatiyeleri içindir, yoksa şahsına karşı faydası dokunması için değildir. Çünkü bir kısmını yeni görüyorum. Bir kısmı, belki o benden fayda görmüş; ben ondan zarar görmüşüm. Fakat binler zarar görsem, yine onların kıymeti, nazarımda tenzil etmez.”

İşte ey Türkçülük dâvâ eden mülhid zalimler! Türk milletinin medâr-ı iftiharları olabilecek bu kadar zatlari gayet âdi ve ehemmiyetsiz bahanelerle –sizin tâbirinizle– benim gibi bir Kurt yüzünden perişan etmek, tezlil etmek milliyetçilik midir? Türkçülük müdür? Vatan-perverlik midir? Haydi, o insafsız vicdanınıza havale ediyorum!

İşte mahkeme-i âdile, onların mâsumiyetini anlamakla çoklarını tahliye etti. Eğer ortada bir suç varsa, o suç benimdir. Onlar, ulûvv-ü cenaplarından, benim gibi garip ve ihtarî bir hocaya soba yakmak, su getirmek, yemek pişirmek ve kendime mahsus bir risalemi tebyiz etmek gibi cüz’î işlerimi sîrf “lîllâh” için yapmışlar ve benim hatırlım için hatırlı defterim hükmünde olan iki risalemin âhirlerinde, bir hatırlı olmak üzere imzalarını atmışlar. Acaba dünyada, böyleleri, böyle bahanelerle muaheze edecek bir kanun, bir usul ve bir maslahat var mı?

Müdafaatımın İkinci Tetimmesi

Ey heyet-i hâkime,

Gelecek beyanatımda, belki vazifenizce lüzumsuz şeyle bulunacak. Fakat bu meselelerle umum memleket, belki dünya alâkadardır. Yalnız siz değil, onlar dahi mânen dinliyorlar. Hem beyanatımda intizamsızlık göreceksiniz. Sebebi ise, mühim bir hakkım bana verilmedi. Benim hüsn-ü hattım yok. Çok rica ettim ki, bu hayat-memmat meselesinde, bir yazıcı bana veriniz; tâ hakkımı müdafaa için bir istida yazdırıym. Vermediler. Belki beni iki ay, gayet insafsızcasına bütün bütün konuşmaktan menettiler. Onun için, gayet noksan ve müşevveş yazıyla intizamlı yazamadım. İşte âhir beyanatım budur:

Eğer farz-ı muhâl olarak, müfsit muhbirlerin ihbar ettikleri gibi, "Risale-i Nur, hükümetin birtakım siyasetiyle ve bazı kanunlarıyla tevfik edilmiyor, muaraza ediyor; belki başka siyasi kanaatlerdir ve ayrı ayrı fikirlerdir. Ve umum risaleler, imandan değil, belki siyasetten bahseder." diye, gayet zâhir bir iftira farz ve kabul edilse, cevaben derim:

Madem hürriyetin en geniş şekli cumhuriyettir. Ve madem hükümet ise, cumhuriyetin en serbest sûretini kabul etmiştir. Elbette, hakikî ve katî ve reddedilmez kanaat-i ilmiyeyi ve efkâr-ı sâibeyi –âsâyîse dokunmamak şartıyla– cumhuriyetin hürriyeti, o hürriyet-i ilmiyeyi istibdat altına alamaz ve onu bir suç tanımaz. Evet, dünyada hiçbir hükümet var mıdır ki, bütün bir tek kanaat-i siyasiyede bulunsun? Haydi, –farz-ı muhâl olarak– ben, perde altında kendi kendime kanaat-i siyasiyemi yazmışım ve bir kısım has dostlarına göstermişim; bunda suç var diyen kanunları işitmemişim. Hâlbuki Risale-i Nur, iman nurundan bahseder; siyaset zulmetine sukat etmemiş ve tenezzül etmez.

Eğer faraza, lâik cumhuriyetin mahiyetini bilmeyen bir dinsiz dese: "Senin risalelerin, kuvvetli bir dinî cereyan veriyor, lâdinî cumhuriyetin prensiplerine muaraza ediyor?"

Elçevap: Hükümetin lâik cumhuriyeti, dini dünyadan ayırmak demek olduğunu biliyoruz. Yoksa, hiçbir hatırla gelmeyen dini reddetmek ve bütün bütün dinsiz olmak demek olduğunu, gayet ahmak bir dinsiz kabul eder. Evet, dünyada hiçbir millet dinsiz olarak yaşamadığı gibi, Türk milleti misilli bütünü asırlarda mümtaz olarak, bütün aktar-ı cihanda ve nerede

Türk varsa müslümandır. Sair anâsır-ı İslâmiye'nin, küçük de olsa yine bir kısmı, İslâmiyet haricindedir. Böyle pek ciddî ve hakikî dindar ve bin sene kadar hak dininin kahraman ordusu olarak zemin yüzünde, mefâhir-i milliyesini milyonlar menâbi-i diniye ile çakan ve kılıçlarının uçlarıyla yazan bir mübarek milleti, "dini reddeder veya dinsiz olur" diye itham eden yalancı dinsizler ve milliyetsizler, öyle bir cinayet işliyorlar ki, cehennemin esfeli sâfilin tabakasında ceza görmeye müstehak olurlar. Hâlbuki Risale-i Nur, hayat-ı içti-maiyenin kanunlarını da ihata eden dinin geniş dairesinden bahsetmez. Belki asıl mevzuu ve hedefi, dinin en has ve en yüksek kısmı olan imanın erkân-ı azîmesinden bahseder.

Hem ekseriyetle muhatabım, evvel kendi nefsim, sonra Avrupa filozoflarıdır. Böyle mesail-i kudsiyeden, doğru olmak şartıyla, zarar tevehhüm eden, yalnız şeytanlar olabilirler tasavvurundayım. Yalnız üç-dört risale, ten-kitkârâne şekvâ sûretinde bir kısım memurlara bakmış. Fakat o risaleler, hükûmetle mübâreze ve tenkit için değil, belki bana zulmeden ve memuriyetini sû-i istimâl eden bir kısım memurlara karşısıdır. Hem sonra da, su-i tefehhûme medar olmamak için, o üç-dört risalelere "mahremdir" deyip neşriini men etmişiz. Sair risalelerin ekseriyet-i mutlakası, dört-beş sene evvel ve bir kısmı sekiz on sene evvel, bir kısmı on üç sene evvel telif edilmişlerdir. Yalnız İktisat ve İhtiyarlar ve Hastalar risaleleri geçen sene telif edilmişler. Ve bununla beraber, risaleler, hükûmetin kanunlarına mugayir olmadığını ve âsâyişi ihlâl ve halkı idlâl mahiyetinde bulunmadığını ve bilâkis hükûmetçe takdîrlerle karşılaşması lâzım geleceğini, zerre miktar aklı bulunan ve risaleleri bîtarafâne tetkik eden, tasdik eder. Ve eğer, farz-ı muhâl olarak, hükûmetin nokta-yı nazâra çok noktaları muhalif olsa bile, 28 Temmuz 1933 tarihinde, evvelki cürümlerin bu kısımlarını affetmeyecektir ve âhiren neşredilen Af Kanunu mûcibince o risaleleri takibe mahal kalmadığını iddia edip, bize edilen haksızlığın bir an evvel def edilmesini ve risalelerin iade olunmasını talep ederim.

Eğer insaniyetin mahiyetini, hayvaniyetin en bedbaht ve en aşağı derecesinde telâkki ve dünyayı daimî ve lâyezal tevehhüm ve insanı bâkî ve lâyemût tahayyül eden bir sarhoş vicdansız tarafından denilse: "Senin bütün risalelerin, imanı pek kuvvetli ders veriyor. Dünyadan soğutuyor; nazarı âhirete çeviriyor. Biz ise, bütün kuvvet ve dikkat ve zihnimizle dünya hayatına müteveccih olmamızla bu zamanda yaşayabiliriz. Çünkü şimdi yaşamak ve düşmanlardan sakınmak çok müşküleşmiştir?"

Elcevap: İman-ı tâhkîkînin dersleri, gerçi nazarı âhirete baktırıyor; fakat dünyayı, o âhiretin mezraası¹ ve bir çarşısı ve bir fabrikası göstermekle, daha ziyade dünya hayatına çalıştırır. Hem, imansızlıktaki müthiş bir sûrette kırılan kuvve-i mâneviyeyi, gayet kuvvetli bir tarzda kazandırır. Ve meyusiyet içinde atâlet ve lâkaytılığa düşenleri şevk ve gayrete, sa'ye sevk eder, çalıştırır. Acaba, bu dünyada yaşamak isteyenler, böyle, hayatı dünyeviyyenin lezzetini, hem çalışmaya şevki, hem hadsiz musibetlerine karşı dayanmaya medar kuvve-i mâneviyesini temin eden ve itiraz kabul etmeyen delillerle isbat edilen iman-ı tâhkîkînin derslerine yasak denecek bir kanunun vücutunu kabul ederler mi ve öyle bir kanun olabilir mi?

Eğer idare-i millet ve âsâyi-i memleketin hakikî esaslarını bilmeyen bir cahil hamiyet-furuş dese: "Senin risalelerin, âsâyi bozanlara ve idareyi karıştıranlara bir medar olabilir cihetile ve sen dahi ihtiylatsızlık edip idare-i hâzıraya itiraz etsen, risalelerin kuvvetiyle bir gâile açmak ihtimaliyle sana ilişiyoruz."

Elcevap: Risale-i Nur'dan ders alan, elbette, çok mâsumların kanını ve hukukunu zâyi eden fitnelere girmez ve bilhassa tecrübeleriyle, mükerrerden akım ve zararlı kalan fitnelere hiçbir cihetle yanaşmaz. Ve bu on senedeki on fitnelere, Risale-i Nur'un şâkirtlerinin ondan birisi, belki asla hiçbirisi karışmadığı gösterir ki, risaleler böyle fitnelere zit ve âsâyi temine medardırlar. Acaba idarece ve âsâyi muhafazaca, bin imanlı adam mı, yoksa on dinsiz serseri mi daha kolaydır?

Evet, iman, güzel seciyeler vermekle hem merhamet hissini, hem zarar vermekten sakınmak meylini verir. Amma benim ihtiylatsızlığım ise, bu on üç senedir imkân dairesinde ne kadar elimden gelmişse, hükümetin nazarı dikkatini celbetmemek ve onunla uğraşmamak ve işlerine karışmamak için Is-partâ vilâyetine mâmûm olan harika bir sûrette münzevîyâne ve merdümgîrzâne ve müşfikkârâne ve siyasetten müçtenibâne yaşadığımı bu memleket bilir.

Ey beni bu belâya sevk eden insafsızlar! Anlaşıyor ki, âsâyi aleyhinde hareket etmediğimden benden kızınız, hiddet ettiniz. Âsâyişe düşmanlık damarıyla beni tevkif ettirdiniz. Evet, âsâyi bozmak ve idareyi karıştırmak isteyenler, benim hakkımda hükümeti iğfal ederek ve adliyeyi lüzumsuz işgal edip beni tevkif ettirenlərdir. Onların hakkında değil yalnız biz, belki memleket namına, başta müdde-i umumî olarak heyet-i hâkime dâvâ etmelidir.

¹ "Dünya, âhiretin tarlasıdır." mânâsında hadis için bzk.: el-Gazâlî, *İhyâ ulûmi'd-dîn* 4/19; es-Sehâvî, *el-Makâsidü'l-hasene* s.497; Aliyyûlkârî, *el-Esrâru'l-merfûa* s.205.

Eğer denilse: “Sen vazifesizsin, milletin hürmetini kabul edip vazifedarlar gibi dinî ders veremezsin. Hem, dinî ders verecek resmî bir daire var; onun müsaadesi lâzımdır.”

Elcevap: Evvelâ, benim matbaam ve kâtiplerim yoktur ki vazife-i neşri yapsın. Bizimki hususûdir. Hususî işlere, hususan imanî ve vicdanî olsa, hürriyet-i vicdan düsturu, onun serbestiyetini temin eder.

Sâniyen: Hükûmet-i ittihadiye ittifakla, Dârû'l-Hikmetî'l-İslâmiye'de Avrupa'ya karşı hakâik-i İslâmiye'yi isbat edecek ve millete ders verecek bir vazifeyle tavzif etmeleri ve Diyanet Riyâseti'nin Van'da beni vaiz tâyin etmesi ve şimdiye kadar yüz risaleden ziyade eserlerim ulemâ ellerinde gezmesi ve tenkit edilmemesi isbat eder ki, millete ders vermeye hakkım vardır.

Sâlisen: Eğer, kabir kapısı kapansayıdı ve insan dünyada lâyemût kalsaydı, o vakit vazifeler yalnız askerî ve idarî ve resmî olurdu. Madem her gün lâakal otuz bin şahit, cenazeleriyle ^{الْمُؤْتَحِثُ حَقٌّ}¹ dâvâsını imza ediyorlar; elbette dünyaya ait vazifelerden daha ehemmiyetli imanî vazifeler var.

İşte Risale-i Nur o vazifeleri Kur'ân'ın emriyle îfâ ediyor. Madem Risale-i Nur âmirinin, hâkiminin kumandanı olan Kur'ân, üç yüz elli milyona hükmedip talimat yapıyor ve her gün lâakal beş defa, beşten dördünün ellerini dergâh-ı ilâhiye açıyor ve bütün camilerde ve cemaatlerde ve namazlarda, kudsî ve semâvi fermanlarını hürmetle okutturuyor; elbette onun hâkîkî bir tefsiri ve o güneşin bir nuru ve onun bir memuru olan Risale-i Nur, o vazife-i imaniyesini, biizzâlîh, sadmelere uğratmayarak görecektir. Öyleyse, ehl-i dünya ve ehl-i siyaset, onunla mübâreze değil, belki ondan istifade etmeye pek çok muhtaçtırlar.

Evet, şu tilsim-i kâinatın muğlâkını keşfeden ve mevcudatın nereden ne reye ve ne olacaklarının tilsimini açan Risale-i Nur'un eczalarından "Yirmi Dokuzuncu Söz" ve tahavvülât-ı zerrâtîn muammâsını keşfeden "Otuzuncu Söz" ve kâinatta mütemadiyen fena ve zeval içindeki faaliyet ve hallâkîyet-i umumiye tilsim-i acîbini hâl ve keşfeden "Yirmi Dördüncü Mektup" ve tevhidin en derin ve en mühim muamasını keşif ve hâl ve izah eden ve haşr-i beşerî bir sineğin ihyası kadar kolay olduğunu isbat eden "Yirminci Mektup" ve tabiat-perestlerin fîkr-i küfrîlerini esasiyla bozan ve tahrîp eden *Tabiat Risalesi*

¹ “Ölüm kesin bir gerçektir.” (Bkz.: et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* 3/180. Ayrıca, ölüm gerçeğini ifade eden âyet-i kerîmeler için bkz.: Bakara sûresi, 2/28; Âl-i İmrân sûresi, 3/185; Hac sûresi, 22/66; Câsiye sûresi, 45/26; Kaf sûresi, 50/19; Cum'a sûresi, 62/8; Mâlik sûresi, 67/2).

namındaki “Yirmi Üçüncü Lem'a” gibi Risale-i Nur'un çok çözümleri var. Bunuların yalnız birisindeki muammâyi keşfeden bir âlim, bir edip, bir profesör, hangi hükümette olsa, takdirle mükâfat ve ikramiye verileceğini, bu risaleleri dikkatle mütlâaa eden tasdik eyler.

Bu beyanatıma, sadetten hariç tafsîlât nazarıyla bakiyamak gerektir. Çünkü Risale-i Nur'un yüzden ziyade risaleleri benim evrak-ı tevkifiyem hüküme geçmiş olduğundan, hem heyet-i hâkime tetkikle mükelleftir; hem ben, izah ve cevap vermeye, Kur'ân'a ve âlem-i İslâm'a ve istikbale alâkadarlığı cihetile mecburum. Madem bir meselenin tam tenevvürü, herhâlde uzak ve yakın bütün ihtimalleri beyan etmeye olur; meselemize ait uzak bir ihtimali beyan etmeye ihtiyaç var. Şöyle ki:

Eğer dinsizliği ve küfrü kendine meslek ittihaz eden bedbaht bir kısım adamlar, bir maksad-ı siyasînîn perdesi altında hükümetin bazı erkânına hulûl edip iğfal etseler veya memuriyet mesleğine gîrseler ve Risale-i Nur'u desiselerle imha ve beni tehditlerle susturmak için *desele*r: “Taassup zamanı geçti. Mâziyi unutmak ve istikbale bütün kuvvetimizle müteveccih olmak lâzimken, senin irticâkârâne bir sûrette dînî ve imanî kuvvetli ders vermen işimize gelmez! ..”

Elcevap: Evvela, o mâzi zannedilen zaman ise istikbale inkilâp etmiş. Ve hakikî istikbal odur. Ve oraya gideceğiz.

Sâniyen: Risale-i Nur, tefsiri olduğu hâsiyetiyle, Kur'ân-ı Hakîm ile bağlanmış. Kur'ân ise, küre-i arzı Arşa bağlayan câzibe-i umumiye gibi bir hâkîkat-i câzibedardır. Asya'da hükümedenler, Kur'ân'ın Risale-i Nur gibi tefsirle-riyle mübâreze edemezler. Belki musalâha ederler, ondan istifade ederler ve himaye ederler.

Amma benim susmam ise, madem âdi bir keşif yolunda ve ehemmiyet-siz bir fîkr-i siyâsî peşinde ve dünyevî bir hâsiyet yüzünden çok ehl-i izzetin başları çekinmeyerek feda edilse; elbette koca cennetin fiyatı olacak bir servet ve hayat-ı ebediyeyi kazandıracak bir âb-ı hayat ve bütün filozofları hayrette bırakacak bir keşfiyat yolunda, vücadum zarreleri adedince başlarım bulunsa ve feda edilmesi lâzım gelse, bilâ-tereddüt feda edilir. Hem, beni tehdit veya imha sûretiyle susturmak, bir dil yerine bin dil konuşturacak. Yirmi seneden beri ruhlarda yerleşen Risale-i Nur, susmuş bir dilime bedel, binler dilleri söylettirmesini Rahîm-i Zülcelâl'den ümitvarım.

Ehemmiyetsiz, Fakat Ehemmiyetli Bir Suç Olarak Bana Sorulan Bir Mesele

Diyorlar ki: “Sen şapkayı başına koymuyorsun; mahkeme gibi çok resmî yerlerde başını açmıyorsun. Demek o kanunları reddediyorsun. O kanunları reddetmenin cezası şiddetlidir?”

Elcevap: Bir kanunu reddetmek başkadır ve o kanunla amel etmemek bütün bütün başkadır. Evvelkinin cezası idam ise, bunun cezası ya bir gün hapis ve bir lira ceza-yı nakdî, veya bir tekdir veya bir ihtaridir: Ben o kanunlarla amel etmiyorum; hem amel etmeyeceğim mukellef olamıyorum. Çünkü münzevî yaşıyorum. Bu kanunlar hususî menzillere girmez...

Bir ihtar: Bu iki aydır gayet dikkatle veince elekle elemek sûretilyle, hem Isparta, hem Eskişehir mahkemeleri, hem Dahiliye Vekâleti on seneden beri teraküm eden mahrem kitaplarımı ve hususî mektuplarımı müsadere edip teftiş ettikleri hâlde gizli bir komite ve cemiyet gibi medâr-ı itham hiçbir maddeyi tespit etmediklerini itirafla beraber, daha tetkike devam ediyorlar. Ben de derim:

“Ey efendiler! Beyhude yorulmayınız. Eğer aradığınız faraza varsa, hiçbir ucunu bu kadar zaman bulamadığınızdan, biliniz ki, onu idare eden öyle acîp bir dehâdîr ki, mağlûp edilmez ve mukâbele edilmez. Çare-i yegâne, onunla musalâhadır. Yoksa, bu kadar mâsumlara zarar vermek ve ezmek yeter! Belki gayretullah dokunur, galâ (kitlik) ve veba gibi belâlara vesile olur. Hâlbuki benim gibi asabî ve en gizli olan sırrını yabanî adamlara çekinmeyerek söyleyen ve Divan-ı Harb-i Örfî’de meşhur ve pek merdâne ve fedakârâne müdafaaati yapan ve ihtiyarlık zamanında en ziyade âkîbeti tehlikeli ve meçhûl sergüzeştliden sakınmaya mecbur olan bir adama, böyle hiç kesfedilmeyecek komiteciliği isnad etmek, belâhet derecesinde bir safdilliktir, veyahut bir entrikadır.”

Heyet-i hâkimeden bir hakkımı isterim. Benden müsadere edilen kitaplarımın bence bin liradan ziyade kıymetleri var. Ve onların mühim bir kısmı, on iki sene evvel Ankara Kütüphanesi’nde iftihâr ve teşekkürlerle kabul edilmiş. Hususan, sîr uhirevî ve imânî olan “On Dokuzuncu Mektup” ile “Yirmi Dokuzuncu Söz”ün benim için çok ehemmiyetleri var; benim mânevî servetim ve netice-i hayatimdırlar ve i’câz-ı Kur’ânînin on kısmından bir kısmının cilvesini göze gösterdikleri için fevkâlâde bence kıymetleri var. Hem onları, kendime mahsus olarak yazdırıp yaldızlatmışım. Hem, ihtiyarlığımın gayet hazin

hatıratına dair olan “İhtiyarlar Risalesi”nin üç-dört nüshalarından bir tanesini kendime mahsus yazdırmıştım. Madem muâheze edilecek hiçbir dünyevî madde içlerinde yoktur; onları ve Arabî risalelerimi, bilhassa Kur’ân’ın cüzlemini bana iade etmenizi bütün ruhumla istiyorum. *Hapiste ve kabirde dahi olsam, o kitaplarım, bu garip dünyanın bana yüklediği beş elim ve hazır gurbetlerde enislerim ve arkadaşlarımdırılar. Onları benden ayırmakla, tahammûlsuz bir altıncı gurbete düşeceğim ve bu çok ağır gurbetin tazyi-kindən çıkan âhlardan sakınmalısınız.*

Mahkemenin Reis ve Âzâlarından Ehemmiyetli Bir Hakkımı Talep Ederim

Şöyle ki:

Bu meselede yalnız şahsim medâr-ı bahis değil ki, siz beni tebrie etmekle ve hakikat-i hâle muttali olmanızla mesele hâllolsun. Çünkü ehl-i ilim ve ehl-i takvânın şahs-ı mânevîsi, bu meselede, nazar-ı millette itham altına girdiği ve hükûmete dahi ehl-i takvâ ve ilme karşı bir emniyetsizlik geldiği ve ehl-i takvâ ve ilim, tehlikeli ve zararlı teşebbüslere nasıl sakınacağını bilmesi lâzım olduğu için, benim müdafaatimin kendim kaleme aldığım bu son kısmını, her hâlde yeni hurufla, matbaa vasıtıyla intişarını isterim. Tâ ki ehl-i takvâ ve ehl-i ilim, entrikalara kapılmayıp zararlı, tehlikeli teşebbüslere yanaşmasınlar ve hükûmetin şahs-ı mânevîsi nazar-ı millette ithamdan kurtulsun. Ve hükûmet dahi, ehl-i ilim hakkında emniyet etsin ve bu anlaşılmamazlık ortadan kalksın. Ve hükûmete ve millete ve vatana çok zararlı düşen bu gibi hâdiseler ve anlaşmamazlık daha tekerrür etmesin.

Elhak, bundan dokuz sene evvel “Onuncu Söz” sekiz yüz nüsha yayılımıyla, ehl-i dalâletin kalblerindeki inkâr-ı haşrı kalblerinde sıkıştırıp lisanına getirmeye meydân vermedi, ağızlarını tıkadı ve harika burhanlarını gözlerine soktu. Evet “Onuncu Söz”, haşır gibi bir rûkn-ü azîm, imanın etrafında çelikten zırh oldu, ehl-i dalâleti susturdu. Elbette Hükûmet-i Cumhuriye bundan memnun oldu ki, meb’usânın ve valilerin ve büyük memurların ellerinde kêmâl-i serbestiyetle “Onuncu Söz”ün nüshaları gezdi.

Dört aydan beri, bu hayat-memât meselesinde, hiçbir yerden benim acı-nacak halim bir mektupla dahi sordurulmadığı ve benim hakkımda halkı tenfir

edecek bir sûrette teşhir etmekle nefret-i âmmeyi aleyhime celbedip bütün bütün teshîlât ve muavenetten mahrum kalmış, garip ve kimsesiz halimi tasvir eden, itiraznamemde izah ettiğim bir hikâye:

“Bir zaman, bir padişahın müptelâ olduğu bir hastalığın ilâci, bir çocuğun kani imiş. O çocuğun pederi, çocuğu, hâkimin fetvasıyla bir para mukabilinde padişaha vermiş. Çocuk, mecliste ağlamak ve şekvâ yerine gülmüş. Sormuşlar:

’Neden istimdat etmiyorsun, şikâyet etmiyorsun, gülüyorsun?’

Demiş ki:

’İnsan, musibete giriftar olduğu vakit, evvel pederine, sonra hâkime, sonra padişaha şekva eder. Benim pederim, beni kesilmek için satıyor. İşte, hâkim de ölmekliğime karar veriyor. İşte, padişah benim kanımı istiyor... Bu antika ve pek garip ve şekli çok çırkin ve hiç görülmemiş bu hale karşı, ancak gülmekle mukâbele edilir.’

İste, ey Şükrü Kaya Bey! Biz de o çocuk hükmüne geçtik. Derdimizi, evvel mahallî hükümetteki valiye, sonra mahkeme adaletine, sonra Dahiliye Vekâletine müracaat edip mazlumiyetimizi beyan ederek zalimlerden bizi kurtarmak için arzuhâl etmek mukteza-yı hâl iken, gördük ki: En son şekvâmımız dinleyecek Dahiliye Vekili'nin hakkımızda kapıldığı asılsız evhamına bir hâkat rengi vermek ve hatâsını örtmek fikriyle hatâsında ısrar etmesi daha büyük bir hatâ olduğunu düşünmediğinden, dûçar olduğu gurur hastalığına, kanımızı isteyerek, bizi asılsız bahanelerle perişan etmek istiyor. Biz de Şükrü Kaya'nın şahsını, Dahiliye Vekili olan Şükrü Kaya Bey'e şekvâ ediyoruz.¹(Hâsiye)

¹ (Hâsiye) Şükrü Kaya'nın ne derece asılsız evhama kapılıp garaz ettiğine delil şudur ki: Benim gibi kimsesiz ve üç-dört biçare arkadaşlarıma mahkemeye vermek için, kendisi, Ankara'dan yüz jandarma ve on beş-yirmi polis beraber alıp, güya Isparta'daki jandarma kuvveti ve bir firka asker kâfi gelmemiş gibi, ortalığa bir dehşet vermesidir. Acaba bir tek polisin ve bir tek jandarmanın eliyle yapılacak bir vazifeyi, millete iki-üç bin lira zarar verdirip, sonra tahlîye edilen biçare masumları Isparta'dan tâ Eskişehir'e beş yüz lira nakliyata sarf ettirmek ve o biçareleri binlerce zararlıa uğratmaktan başka, hayat-ı içtimâî arasındaki mevkilerini sarsıntılarla duçar etmek gibi mühim hadiseleri icad etmekle, ne derece Dahiliye Vekâleti'nin tedbirine ve âsâyişi temine ve bu biçare milletin istirahatle çalışmalarına zarar verdiği gösteriyor. Demek bililtizam, hiçten büyük bir hadiseyi icad etmek garaziyla o vaziyeti göstermiş. Habbeyi yüz kubbe yaparak, dahiliyenin en ziyade sükûnête muhtaç olduğu bir zamanda böyle her tarafı sarsacak bir vaziyeti icad etmek ve kanunsuz kanun namına amel etmek, kanunca mühim bir cürüm yaptığı iddia edip, Şükrü Kaya'nın şahsını, Dahiliye Vekili olan Şükrü Kaya Bey'e şekvâ ediyoruz.

Eğer serbestiyeti tam muhafaza etmek isteyen ve hiçbir tesir karşısında mağlûp olmayan ve vicdanlarındaki hiss-i adaletle hükmeden bu mahkeme, bizi Şük-rü Kaya Bey'in şahsı hakkında dinleyeceklerini bilseydim, en evvel biz, Şük-rü Kaya'nın şahsı aleyhine ikame-i dâvâ edecektik. Çünkü bir seneden beri, her gün veya her hafta hakkımızda rapor isteye aleyhimize casusların, zabıtaların nazar-ı dikkatini celbettirip, kurban koyunu gibi kesmek için bizi beslettiriyordu. Mahkeme ise, adaletten başka hiçbir şey düşünmemek lâzım gelirken ve hakikaten mahkeme içindeki zatlar da adalete tam bağlı oldukları hâlde, yüksek makamındaki Şük-rü Kaya gibi şahsin tesiratına karşı dayana-madıkları için, bizi tahliye edemeyip süründürüyorlar. Mahallî hükûmet olan Isparta Valisi ve zabıtası ise, herkesten ziyyade bizi ve Ispartalı biçare, mâsum mevkufuları himaye etmek ve bir an evvel kurtulmasına sa'y etmeleri vazife-i vicdaniyeleri iken, bilâkis çok mânâsız ve asılsız bahanelerle Isparta mevkuf-larının, hususan muhtaç ve fakirlerin tayınlarını verdirmeyip, açılık sefalete düşmeleri için onları ezdirmeye çalışıyorlar. İşte bu hale şekva değil, belki ağ-lamanın nihayet derecesini gösteren bu acı hale, o çocuk gibi gülmekle muka-bele ediyoruz ve tevekkül edip, işimizi Azîz-i Cebbâr'a havale ediyoruz!

Mâsum Kardeşlerimin Mazlumiyetinden Gelen Feryatlarının İşitilmediği ve Benim de Onlarla Konuşturulmadığım Bir Zamanda, Onların Meyusiyetlerine Bir Tesellî Vermek İçin Yazdığım Bir Fıkradır

(Bu makam münasebetiyle ilâve edilmiştir)

Hafız-i Zülcelâl'in hîfz ve himayetine bakınız ki, meselemiz münasebetiy-le Risale-i Nur'un risaleleri adedine muvâfîk olarak, yüz yirmi kusûr adamın mahrem evraklarıyla istintakta oldukları hâlde ve ecnebîlerin entrikalarıyla ve muhalif komitecilerin dolaplarıyla mevcut ve münteşir müteaddit cemi-yetlerin hiçbirisiyle, Risale-i Nur'un hiçbir şâkirdinin münasebettarlığını gös-tererek hiçbir madde bulunmaması, gayet zahir ve parlak bir himaye-i rab-bâniyedir. Muhafaza-yı ilâhiyeye ve İmam Ali (*radîyâllâhu anh*) ve Gavş-ı Azam (*kuddîse sirruh*), Risale-i Nur'a ait keramet-i gaybiyelerini cidden teyid eden bir inâyet-i rahmâniyedir. Kırk ikilik bir top güllesini, kırk iki mâsum ve maz-lum kardeşlerimizin dergâh-ı ilâhiye açılan elli-riyle doldurup, geri çevirip,

atanların başlarında mânen patlattırdı. Bizlere, yalnız ehemmiyetsiz, sevaplı, hafif birkaç yara bereden başka olmadı. Böyle bir seneden beri doldurulan bir toptan, böyle pek az zararla kurtulmak harikadır. Böyle pek büyük bir nimete karşı, şükür ve sürur ve sevinçle mukabele etmek gerektir. Bundan sonraki hayatımız bize ait olamaz; çünkü müfsidlerin plânlarına göre, yüzde yüz mahv idi. Demek bundan sonraki hayatı kendimize değil, belki hak ve hakikate vakf etmeliyiz. Şekvâ değil, şükrettirecek rahmetin izini, yüzünü, özünü görmeye çalışmalıyız.

Said Nursî

Garip ve bana pek çok ağır gelen ve üç günde bir bardak ayran ve bir bardak sütten başka bir şey yedirmeyen grip hastalığının üçüncü gününde, fûc'eten hatırlıma ihtar edildi. Ben de o hatırlayı teberrük için, mahkemedeki müdafaatımın bir mukaddimesi olarak yazdım. Şiddet ve kusur varsa, hastalığıma aittir. Evet, ancak yüz adamın müdafaa edeceği bir hakikati yalnız başıma müdafaya mecbur olduğumdan, taab-ı dîmagî ve perişaniyete ve grip ve daha çok müz'îc ahvâl içinde, hakikati doğru olarak, olduğu gibi, bu kadar beyan edebildim.

Son Müdafata Sonradan Bir Hikmete Binaen İlhak Edilmiş Bir Mukaddimedir

Müdafuatımın bütün safahatında gizli ve müthiş bir komiteye karşı mübâreze vaziyetini gösteren bir kısım tarz-ı ifademdeki maksadım şudur:

Nasıl ki Hükûmet-i Cumhuriye “dini dünyadan tefrik edip bîtarafane kalmak” prensibini kabul etmiş; dinsizlere, dinsizlikleri için ilişmediği gibi, dindarlara da, dindarlıklarını için ilişmemesi o prensibin icabâtindandır. Öyle de, ben dahi bîtaraf ve hürriyet-perver olan Hükûmet-i Cumhuriye’yi, dinsizlige taraftar ve entrikaları çeviren ve hükûmetin memurlarını iğfal eden gizli menfi komitelerden tefrik ediyorum. Hükûmetin onlardan uzak olduğunu iddia ediyorum, o entrikacılarla bazen mübâreze ediyorum. O komitelerden, tesadüfle hükûmetin memuriyetine girenler, ciddî dindarlara takmak için iki kulp elinde tutmuş, garaz ettikleri dindarlara takıyorlar ve hükûmeti iğfale çalışıyorlar. O iki kulpun birisi, o mülhidlerin dinsizliğine temayül göstermemek mânâsiyla “irtica” kulpunu takıyor. Diğerî –hâşâ ve hâşâ– dinsizliği, bu Hükûmet-i

İslâmiye'nin aynı siyaseti telâkki etmediğimiz mânâsında, "dini siyasete alet etmek" kulpu ile lekelemek istiyorlar.^{1(Hâşîye)}

Evet, Hükûmet-i Cumhuriye, o gizli müfsidlerin vatana ve millete muzır efkârlarını elbette tervîç etmez ve taraftar olamaz. Men etmek, Cumhuriyet kanunlarının muktezasıdır. Ve öyle müfsidlere hükûmet hesabına taraftarlîk ile, Cumhuriyet'in esaslı prensiplerine ziddi ziddîne gidemez. Hükûmet-i Cumhuriye, bizimle o müfsitler mabeyninde hakem hükmünü alsin. Hangimiz zalim ise ve tecavüz ediyorsa, o vakit o hakem, hükmünü versin ve hâkimlik noktasında hükmünü icra etsin.

Evet, inkâr edilmez ki, kâinatta, dinsizlikle dindarlık, Âdem zamanından beri cereyan edip geliyor ve kıyâmete kadar gidecektir. Bu meslemin künhüne vakîf olan herkes, bize olan bu hücumunun, doğrudan doğruya dinsizlik hesabına dindarlığı bir taarruz olduğunu anlar. Ekser-i hükemânın Garp'ta ve Avrupa'da zuhuru ve agleb-i enbiyânın Şark'ta ve Asya'da tulûları kader-i ezelînin bir işaret ve remzidir ki, Asya'da hâkim, ga-liп “din cereyanı”dır. Elbette, Asya'nın ileri kumandanı olan bu Hükûmet-i Cumhuriye, Asya'nın bu fitri hâsiyetinden ve mâdeninden istifade edecek. Ve bîtarafâne prensibini, değil dinsizlik tarafına, belki dindarlık tarafına temayül ettirecektir.

İkinci Madde: Risale-i Nur'un eczalarında mevâdd-ı kanuniyeye muarîz meseleler bulunması ortaya konulabilir. Bu cihet mahkemeye aittir. Fakat Risale-i Nur, kendi başıyla yüz mânevî keşfiyat-ı hâvi bir eserdir. Bu keşfiyatın bir tekini bile, keşşâfin hakk-ı keşfini sıyanet etmekle, ziyyâa uğratmamak lâzım gelir. Keşfiyatın ehemmiyeti, ehl-i hakikat ve ehl-i ilim ve edipler ortasında gayet büyütür ve ehemmiyeti var. Bir kimse diğerinin keşfiyatını temellük edemez. Eğer etse, onun aleyhinde ikame-i dâvâ etmek, bütün memleketlerde câri olan bir kanundur. İleride hükûmetin müsaadesini istihsal sûretiyle neşretmek istedigim ve yirmi-otuz seneden beri keşif ve telifine çalıştığım ve elli seneden beri devam eden tetkikât ve mücahedat-ı fikriye ve muhtelif menbalardaki taharriyat ve mesaimin neticesi ve semeresi olarak yazdığını ve mânevî yüz keşfiyatı gösteren ve binlerce hakikati hâvi yüzden ziyade risaleden ibaret olan Risale-i Nur'un telifinden sonra neşredilen -bazı kanunlara

¹ (Hâşîye) Yani, “Hükûmet bir siyaset takip etmiyor –hâşâ sümme hâşâ!– hükûmetin siyaseti dinsizlîktir.” diye tevehhüm eden o mülhidlerin nazarında benim, Kur'ân-ı Hakîm'in nusûs-u kat'îyesinden tereşshû eden Risale-i Nur ile takip ettiğim hakâik-i imaniyeye hizmetimi muhalif bir siyaset demekle, dünyada en şenî bir iftirayı eder.

uygun gelmeyen– on beş noktasını ortaya atarak müttehem bir vaziyete koymak, bu hakikatlerin ve benim onlara taalluk eden hukuklarımın ziyanı mücip olmakla beraber, diğerinin intihal ve sirkatine ve temellük ve kendine mâl etmesine zemin ihtar ettiğinden; bu babda, evvelemirde ve herseyden ziyade hakikat namına ve hukuk hesabına hakkımın muhafazası, âdil mahkemenizin nazara alacağı ilk cihettir. Ve bir cürüm âleti olmak tevehhümyle müsadere edilen risalelerimin tazammun ettiği hakâik, ehl-i fen ve felsefeye ve akademi muhakkiklerine karşı isbatıma medar olmak üzere elimde bulunması lâzım geldiğinden; bu keşfiyat ve müünazarat-ı ilmiye üzerinde hazırlığımı tespit etmek için tarafıma iadesini isterim. Beni mahkûm etseniz de onlar mahkûm olamaz ve hapiste dahi benim arkadaşım olmalıdır.

Mahkemelerin ihmak-ı hak cihetindeki haysiyetine, şerefine mühim bir nakîse, belki zıt olan garazkârların telkinatına tebâiyete, elbette mahkeme-i adalet tenezzül etmeyecek ve garazkârların entrikalarını akîm bırakacaktır. Ve adaletten ve ihmak-ı haktan daha büyük bir makam vazife cihetinde tanımayan mahkemenin, her türlü tesirattan âzâde olarak vazifesini yapacağı esas adaletin muktezası olduğuna istinaden, şahsim namına değil, belki çok hakikatlerin ve birçok mâsum hukukların kendine bağlı olduğu bir hakikat-i âliye namına, hakkındaki asılsız evhamlarını bir an evvel Risale-i Nur'un hürriyetini ilân etmekle ref etmektir.

Üçüncü Madde: Bize isnad edilen mevhüm suç ise, umumî bir tabirle ve kuyûd-u ihtirâziye nazara alınmayarak, ceza kanunun yüz altmış üçüncü maddesi, yalnız zâhirine ve umumiyetine temas ettirip, mahkûmîyetim istilzam edilmek istenildiği anlaşılıyor. Bize isnad edilen birkaç maddenin kat'î ve hakikî cevapları zaptınıza geçen müdafâatımda bulunmakla beraber, on veya on beş nokta yüzünden, mânevî yüz keşfiyatı hâvi, yüzler hakikat-i mühim-meyi cami olan yüzden ziyade cüzden ibaret olan Risale-i Nur, mükâfat ve takdir yerine mücâzât ve tenkitle karşılaşmıştır. Mahkemenizden bu hakkımı ve Risale-i Nur'un hürriyet hakkını istemek, büyük bir hakkımdır. Bu cihetin halli ve faslı lâbüd ve zarurîdir.

Dördüncü Madde: Şimdiye kadar bana hücum eden ve hükümeti aleyhimize çeviren kimselerin garazkâr oldukları ve sîrf garazla ilişikleri bununla anlaşılıyor ki, bizi vurmak için her kapıya başvurdular. Evvelâ “tarikatçılık” (bir şey bulamadılar), sonra “cemiyetçilik,” sonra “siyasetçilik ve inkılâba muhalif hareket ve muhalif komitecilik ve izinsiz neşriyatçılık” gibi çok cihetlerle itham etmek ve bizi vurmak için çalışıkları hâlde, bunların hiçbirinde

tutunacak bir emare bulamadıklarından, en nihayet bir madde-i kanuniyenin, kuyud-u ihtarâziyeyi nazara almayarak, zahirî umumiyyetten istifade edip, hiçbir ziâkil kabul etmeyecek ve onlara hak vermeyecek bir nokta ile bizi itham ve mahkûm etmek istiyorlar. Evet, bahsedeceğimiz noktayı, dünyada hiçbir ziâkil, hakikat olarak kabul etmez ve zerre miktarı insafî olan, "Bu iftiradir." diyecektir. O nokta sudur:

"Said-i Kürdî dini siyasete alet ediyor!" tabiridir. Bu tabirdeki ithamı çürütecek on beş-yirmi delilden ziyade ve beş-on kadarı müdafaatımda zaptınıza geçirilenlerden birisi sudur ki:

Yüzler şahidin şahadetiyle isbat etmeye hazır olduğum, şu beyan edeceğim halim, o ithamı esasıyla廓ütüyor. Şöyledi ki:

Dokuz sene oturduğum Barla köyü halkın müşâhedesiyle ve dokuz ay ikamet ettiğim Isparta'daki dostlarımın şahadetleriyle ve beni yakından tanıyan dostlarımın iştahıyla, on üç senedir ki, siyaset lisansı olan hiçbir gazeteyi ne okudum ve ne de istedim. Hattâ mühim birkaç hâdisede, şahsimla alâkadar zannedilen ve herkesi meraka sevk eden vâkialardan bahseden gazeteleri okumak arzusu bulunmadı ve okumadım ve okutmadım.

On beş maddeden başka bütün mesâili, âhiretime ve imanıma ve hakika-te müteveccih olduğu, hükûmetin tetkikât-ı amâkâsiyla tezahür eden Risale-i Nur ile Said, "Dini siyasete âlet ediyor; yani kâinatta yüksek ve mukaddes tanıldığı bir hakikat-i kudsîye olan din-i hakkı ve iman-ı tahkîkiyi, siyasete, yani ihtilâlkârâne, en tehlikeli ve en günahlı ve çok hukukun ziyaîna sebebiyet veren akîm, süflî bir maksada âlet etmiş." denilir mi? Böyle diyenler, ne kadar daire-i akıl ve insaf ve vicdanın uzak düştükleri ve uzak hükümetikleri anlaşılmaz mı? Elbette, mahkeme-i adalet, böyle asılsız bu evham ve isnadatları ref edip, hakkımızda ihmak-ı hak edecektir. Gerçi, kanunları bilmemek eksere göre bir mâzeret teşkil etmez. Fakat haksız olarak, ücra bir köyde, tarassut altında, yabancı bir yerde şiddetle dünyadan küstürüp, nefisle ikamet ettirip, mütemadiyen tarassut ile tâciz edilen bir adamın kanunları bilmemesi, elbette ehl-i insafın nazarında bir özür teşkil eder.

İşte ben o adammı. Ve beni yanlış vehimle muâheze ettiğileri mevâdd-i kanuniyenin hiçbirini bilmezdim. Hattâ yeni hurufa imzamı atamadım. Bazen hizmetçimden başka, on günde bir adamlı görüşmedim. Herkes bana muavenetten kaçar. Avukat tutmaya iktidarım yok. Büttün hayatımda "en menfaatlı ve en iyi hile, hilesizlik olduğu" düstur olduğundan, bütün müdafaatımda

hak ve hakikat ve sidk ve doğruluk esasını takip ettim. Bu hakikate binaen, benim müdafaatımda veyahut bazen nâdiren bir-iki risalelerimde, zaman-ı hâzırın kanunlarına ve resmî merasimlerine tevafuk etmeyen ifâdâtıma nazar-ı müsamaha ile bakmak adaletin mukteziyat ve icabatındandır. Benim müdafaatımda mücmele kalan noktalar, iddianameye karşı yazdığım itiraznamemde vardır ve itiraznamemde mücmele kalan noktaların, müdafaatımda izahati vardır; birbirini tekmil eder. Yüz altmış üçüncü madde-i kanuniyenin tazammun ettiği –mânen– kuyud-u ihtirâziye ile beraber ve vâzî-ı kanunun irade ettiği maksat, âsâyişin ihlâline medar olmamak olduğuna binaen, ihlâl-i âsâyişe işaret ve delâlet edecek hiçbir emare ve tereşshâhât, benim ve risalelerim yüzünde görülmmediği ve zaptınıza geçen müdafaatımda yirmi defa katî bir sûrette bu kanunun meselemizle alâkası olmadığını ve katiyen cezayı müstelzim bir cihet bulunmadığını isbat ettiğim hâlde, her nasilsa, yine bidayetteki evhamın tesiratıyla, o madde-i kanuniye ile bizi muâheze etmek için mezkûr maddeyi ileri sürmek, hiçbir vecihle şân-ı adalete yakışmayacağından, beraatimi hakperest mahkemenizden talep eyleyerek, en son sözüm:

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ¹

حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ²

¹ “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmrân süresi, 3/173).

² “Bana (yardımcı ve destekçi olarak) Allah kâfidir. O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Ben O’na dayandım, O’na güvendim ve O, (bütün kâinatın, bütün varlıkların idare merkezi olan) Büyük Arş’ın Rabbi, (bütün kâinatın mutlak Sultanı, bütün varlıkların yegâne sigâhi, besleyip yaşatanı, koruyup gózetenidir).” (Tevbe süresi, 9/129)

İddianâmeye Karşı İtiraznâmem

Ey heyet-i hakime ve ey müddeiumumi! Bu iddianamede sebeb-i ithamîm her bir maddeye karşı, istintak dairesinde zaptınıza geçen müdafaaatımda cevapları vardır. Hususan, “Son Müdafaatım” namındaki otuz beş sayfalık bir müdafaanameyi, itiraz yerine size takdim ediyorum. Bu noktaya nazarı adalet ve insafı çevirmek için derim ki:

On seneden beri Isparta vilâyetinde, mazlum bir sûrette, tazyik altında, âsâyış-i dahiliye ve emniyet-i umumiyyeye zarar verecek hiçbir emare, hiçbir tereşşuhât olmadığı hâlde, emniyet-i dahiliyeyi ihlâl etmek teşebbüste it-ham edilmekliğime karşı hangi insaf, hangi vicdan müsaade eder? Eğer yüz altmış üçüncü madde-i kanuniye mânâsına bizim hakkımızda vech-i tatbiki gibi mânâ verilse, o vakit başta Diyanet Riyâseti, bütün imamlar, hatipler ve vaizlere teşmil etmek lâzım gelir. Çünkü hayat-ı diniyeyi telkin etmekte onlarla beraberiz. Eğer telkinat-ı diniye, emniyet-i dahiliyeyi mutlaka ihlâl etmek gibi mânâsız bir fikir ileri sürülse, umuma şâmil olur. Evet, benim, onların fevkinde bir cihet var ki, o da, kat'iyetle, şeksiz ve şüphesiz hakâik-i imaniyeyi izah etmekliğimdir. Bu ise, farz-ı muhâl olarak, umum ehl-i dine bir itiraz gelse, bu hâl bizi itirazdan kurtarmaya vesile olur. Benim hakkımıda bu kadar tahkikatla beraber daha tespit edilmeyen; ve tespit edilse de adalet-i hakikiye noktasında bir suç teşkil etmeyen; ve bir suç teşkil edilse de yalnız beni mesul eden bir madde yüzünden, yüz yirmi kadar mâsum ve bîgünah kimseleri çoluk çocuğundan, işinden alikoyup hapiste perişan etmek, elbette adliyeyin nazarı adaletine uygun gelmez. Benimle ednâ bir teması bulunan çok biçare mâsumlar, tevkif ile mühim zararlara dûçar oldular.

Şark hâdisesi münasebetiyle nefyedilmem, iddianamede iştiraki ihsas ettiği cihetle cevap veriyorum ki: Hükûmetin dosyalarında, benim künymen altınd_commentator_nda hiçbir meşrûhat yoktur. Sîrf ihtiyat yüzünden nefyedildiğim, hükûmetçe sabit olmuştur. Ben, o zaman da şimdiki gibi münzevî yaşıyordum. Bir dağın mağarasında, bir hizmetçiyile yalnız otururken, beni tutup, on sene bilâ-sebep, müracaat etmediğim için, dokuz sene bir köyde, bir sene de Isparta'da ikamete mahkûm edip, âhirinde bu musibete giriftar ettiler.

Üçüncü iddianâme: “Barla’da iken tesis-i münasebet edildiği, uzağında ve yakınında bulunan bu eşhasın maddî ve mânevî yardımlarını temin ederek

faaliyete girişi ve heyet-i umumiyesine Risale-i Nur adını verdiği ve kısım kısım yazdırdığı bu eserlerini muhtelif vasıtalarla gizli çoğaltırarak Antalya, Aydın, Milâs, Eğirdir, Dinar ve Van gibi mıntıkalarda, adamlarının delâletiyile nesir ve tâmim ettiirdiği, bu eserlerden devletin emniyet-i dahiliyesini ihlâl edebilecek olanlarına mahrem ve yarım mahrem diyerek işaretler koyduğu ve bu süretle istihdaf ettiği gayesini kendisinin de kabul ve izhar etmiş bulunduğu” hakkındaki fikraya karşı, şu kat’î ve izahî cevabım, sizin evvelce zaptınıza geçen “Son Müdafaâa” namındaki otuz beş sayfalık müdafaatımı itirazname olarak takdimle beraber derim ki:

Yüz bin defa hâşâ! İman ilmini rızâ-yı ilâhiden başka hiçbir şeye âlet etmemişim ve edemiyorum ve kimsenin de hakkı yoktur ki edebilsin. Ve Risale-i Nur namı altındaki yüz yirmi beş risale, yirmi sene zarfında telif edilmiş.

Mahrem dediğimiz risaleler ise, üç tanesi bize gurur ve riyâya medar olmamak için mahrem demişim. Şimdi ise, o setr-i mahremin bir köşesini fâş etmeye mecbur olarak derim ki: O mahremlerden birisi keramet-i Gavsiye, ikinci keramet-i Aleviye, üçüncü, sırr-ı ihlâsa ait risalelerdir ki o iki keramet, benim haddimden yüz derece fazla ve hizmet-i Kur’âniyemi takdir sûretinde, Hazreti Ali ile Hazreti Gavşın işaretleridir. Ve riyâdan ve gururdan ve enanîyetten kurtaracak sırr-ı ihlâsa dair risaleye, en has kardeşlerime mahsus olarak, mahrem denmiştir. Âsâyış-i dahiliye ile bunların ne münasebeti var ki onlar medâr-ı itham oluyorlar? İkinci kısım mahremler ise, Dârû'l-Hikmet'te ve dokuz sene evvel Avrupa itirazatına ve Doktor Abdullah Cevdet'in dinsizce hücumlarına karşı yazdığım bir-iki risale ve bazı memurların bana insafsızcasına ve gaddarane tecavüzlerine karşı şekvâ sûretinde yazdığım iki küçük risaledir ki son müdafaatımda bahsetmişim. Bu dört risalenin telifinden bir zaman sonra, bazı serbestî kanunlarına ve hükümetin işine hiçbir cihette temas etmemek için, onların neşrini menedip, “kîsmen mahrem” demişim, en has bir-iki kardeşime mahsus kalmıştır. Delilim de şudur ki: Bu kadar tâharriyatınızda, o mahrem denilen risalelerin hiçbir yerde bulunmamasıdır. Yalnız umumunun fihristesi elinize geçmiş, o fihristeye göre bu noktalardan istîzâha lüzum görülmüş, ben de cevap vermiştim, o cevap da zaptınıza geçmiştir.

İddianamede, müteaddit mıntıklar Risale-i Nur'un nesir ve tâmimine adamlar vasıtıyla çalıştığım beyan ediliyor. Cevaben derim ki:

Ben bir köyde, gurbette, kimsesiz, hüsn-ü hattım yok iken, tarassut altınدا, herkes benim muavenetimden çekinirken, yalnız gayet mahdut dört-beş

ahbabıma bir yâdigâr olarak hâtırat-ı imaniyemi gönderdiğimine “Neşriyat ve tamime çalışıyor.” demek, ne kadar hilâf-ı hakikat olduğunu elbette takdir edersiniz. Benim gibi haddinden çok fazla teveccûh-ü âmmeye mazhar bir insanın, on beş sene Van’da tedris ile meşgul olduğum hâlde, bir tek dostuma bir-iki imanî risalelerimi göndermekle buna nasıl neşriyat denilir. Benim matbaam yok, kâtiplerim yok, hüsn-ü hattım yok; elbette neşriyat yapamadım. Demek Risale-i Nur câzibedardır, kendi kendine intişar ediyor. Yalnız bu kadar var ki: “Onuncu Söz” namında haşre dair olan risaleyi, daha yeni harfler çıkmadan evvel tab ettirdik. Hükûmetin büyük memurlarının ve meb'uslarının ve valilerinin ellerine geçti; kimse itiraz etmedi. Ondan, sekiz yüz nüsha intişar etti. Onun intişarı münasebetiyle, onun gibi sîrf uhrevî ve imanî bir kısım risaleler, kendi kendine, bir kısım insanların eline geçti. Elbette ihtiyarsız, kendi kendine bu intişar, benim hoşuma gitmiş. Ben de bazı hususî mektuplarmda, bu takdirimi teşvik tarzında yazmışım. Bu üç aydır, bu kadar taharriyat-ı amîka neticesinde, koca bir memlekette, on beş-yirmi adamın elerinde kitapları bulmuşlar. Benim gibi otuz sene telîfat ve tedrisatla ömrü geçen bir adamın, yirmi hususî dostunda bazı hususî risaleleri bulunması ne sûretle neşriyat olur? O neşriyatla nasıl “Bir hedefi takip edebilir?” denilir?

Efendiler! Eğer ben dünyevî veya hutut siyasî bir maksadı takip etseydim, bu on sene zarfında, on beş-yirmi değil, yüz bin adamlarla alâkadarlığım tezahür edecekti. Her neyse, bu noktaya dair son müdafaatımda daha fazla izahat ve tafsîlât vardır.

.....

İddianamede, Fîhrîste Risalesinde, İşârât-ı Seb’ a namındaki risalenin birkaç noktasına tenkitkârâne ilişilmiştir. Güya “Hükûmete târiz vardır” diye zikredilmiş.

İddianamede, Fîhrîste’den naklen, “hurûf-u Kur’ânîye ve zikriyeyi tercümeleri yerlerini tutmadıkları” medâr-ı tenkit beyan ediliyor. Bu mesele, sekiz seneden mukaddem olmuş bir meseledir ve hiçbir itiraz kabul etmez bir hakikat-i ilmiyedir. Ondan hayli zaman sonra, bu zamanın bazı mukteziyatına

¹ فَلِلَّهِ الْحُكْمُ مِثْلُ أَنْشَئَنَا²

ayetlerinin, eskiden beri medeniyetin itirazına karşı bütün tefsirlerde bulunan bir hakikat ve gayet kat’î ve şüphesiz bir cevab-ı ilmî, iddianamede benim aleyhimde nasıl istimâl edilebilir?

İddianamede, yine Fîhrîste’den naklen, “hurûf-u Kur’ânîye ve zikriyeyi tercümeleri yerlerini tutmadıkları” medâr-ı tenkit beyan ediliyor. Bu mesele, sekiz seneden mukaddem olmuş bir meseledir ve hiçbir itiraz kabul etmez bir hakikat-i ilmiyedir. Ondan hayli zaman sonra, bu zamanın bazı mukteziyatına

¹ “Annenin hissesi altında birdir.” (Nisâ sûresi, 4/11)

² “Erkek, kadın hissesinin iki mislini alır.” (Nisâ sûresi, 4/176)

göre tercüme edilmesinin hükümetçe kabulü, ne sûretle o hakikat-i ilmiyeyi aleyhime çevirir?

Mescidimizin kapanması münasebetiyle, dört noktadan ibaret, bana vahşiyâne zulmeden nahiye müdürüyle birkaç arkadaşı ve kaza kaymakamının, şahsiyetlerine ve memuriyetlerinin sû-i istimâllerine karşı bir şekvânamedir ki o risaleyi kimseye vermedim. Çünkü hiç kimsede bulunmamıştır...

“Onuncu Söz’ün tevafukatındandır ki: Onuncu Söz’ün satırları hem telif tarihine, hem dini dünyadan tefrik eden lâdinî cumhuriyetin ilânına tevafuk ediyor ki haşrin inkârına bir emaredir.” Yani o fikranın meali budur: “Madem cumhuriyet dine, dinsizlige ilişmeyip prensibiyle bîtarafane kalıyor; ehl-i dalâlet ve ilhad, cumhuriyetin bu bîtarafılığından istifade etmeyecektir, haşrin inkârını izhar etmeleri muhtemeldir.” demektir. Yoksa hükümete bir taarruz değildir; belki hükümetin bîtarafane vaziyetine işaretir. Elhak, bundan dokuz sene evvel, Onuncu Söz, sekiz yüz nüsha yayılmasıyla, ehl-i dalâletin kalblerindeki inkâr-ı haşri kalblerinde sıkıştırdı, lisalarına getirmelerine meydan vermedi, ağızlarını tıkadı. Onuncu Söz’ün harika burhanlarını gözlerine soktu.

Evet, Onuncu Söz, haşır gibi bir rükn-ü azîm, imanın etrafında çelikten bir sur oldu ve ehl-i dalâleti susturdu. Elbette Hükümet-i Cumhuriye bundan memnun oldu ki Meclisteki meb’usânın ve valilerin ve büyük memurların elerinde kemâl-i serbestî ile gezdi.

.....

Avrupa medeniyet ve felsefesi namına ve belki İngilizlerin ifsad-ı siyaseti hesabına tesettür âyetine ettiğleri itiraza karşı, gayet kuvvetli ve müskit bir cevab-ı ilmîdir. Böyle bir cevab-ı ilmî, değil bundan on beş sene evvel, her zaman takdîrle karşılaşır. Bu hürriyet-i ilmiyeyi, elbette hürriyet-perver bir Hükümet-i Cumhuriye tahdit edemez.

.....

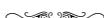
Ey heyet-i hâkime! Risale-i Nur'un hedefi dünya olsaydı veya bir mak-sad-ı dünyevî, içinde niyet edilseydi yüz yirmi risale içinde, nazarınızda on binler medâr-ı tenkit noktalar bulunacaktı. Böyle yüz yirmi bin tatlı meyveler içinde, sizce sulfato gibi acı gelmiş yalnız on beş meyveler bulunmasıyla o mübarek bahçeyi yasak etmek ve bahçe sahibini mesul etmek caiz olabilir mi? Adalet-perver olan vicdanınıza havale ediyorum. Ben son müdafâatimda beyan etmişim ki otuz senedir, Avrupa filozoflarına ve Avrupa filozofları

hesabına dahilde, ecnebî dolapları hesabına çalışan mülhidlere karşı muaraza ederek cevap vermişim ve veriyorum. Muhatabım, ekseriya nefsimden sonra onlar olduğunu, risalelerimi takip eden anlar. Şimdi ben sizlerden soruyorum: Böyle Avrupa filozoflarının başına ve ecnebî entrikaları hesabına çalışan din-siz her bir mülhidin yüzüne indirdiğim kuvvetli ilmî bir tokat, hangi sûretle hükûmet hesabına geçiyor? Böylelere ait olan tokadı hükûmet hesabına almak bizim havsalamız almıyor ve ihtimal de vermiyoruz. Hükûmet namına ve kanun hesabına bu haklı ilmî tokatları medar-i mesul tutmak değil; belki Hükûmet-i Cumhuriye'nin hürriyet-perverliği, bu tokatları alkışlar.

İtizar

(Üç gün müddetle tebliğ edilen iddianameye karşı itirazname yazmak.)

Birinci günü geç geldiği için, akşamaya kadar ancak okundu. İkinci gün, kîsmî âzamî tercüme edildi. Ancak beş-altı saat fırsat bulup, gayet acele bu uzun itiraznameyi yazdım. Evvelki müdafaatımda dediğim gibi, kanunları, hususan şimdiki resmî işleri bilmemiştim; çoktan beri ihtilâttan memnû olduğumdan ve dört-beş saatte yazılan uzun itirazname, elbette çok müşevveş ve noksan olacaktır. Nazar-ı müsamaha ile bakmanızı temenni ederim.

Ceza Hakimine Son Müdafaaa

بِاسْمِهِ شُبَّحَانَهُ¹

Altmış küsûr sayfadan ibaret olan ithamkârâne kararnamedeki –on iki sayfalık– şahsına ait kısmına karşı müdafaamdir:

Kararnamede alehimize zikredilen maddelere karşı, mahkemenin zaplı-na geçen müdafaatımda kat'î cevapları vardır. Bu kararname namındaki asılısiz ve vehimli ithamnameye karşı, on dokuz sayfadan ibaret itiraznamemi ve yirmi dokuz sayfadan ibaret son müdafaatımı ibraz ediyorum. Bu iki müdafaaa, soru hakimlerinin kararnamelerinin bütün bütün muahaze noktalarını ve esas ithamlarını kat'î bir sûrette red ile çürüttüyor, asılsız olduğunu gösteriyor. Yalnız burada, bu kararnamenin istinat ettiği ve itham edenlerin nereden aldandıklarını, bu asılsız muahbezeyi nereden iktibas ettiğini gösterir “**Beş Umde**” olarak söyleyeceğim.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Birinci Umde: Risale-i Nur'un, yüz yirmi parçasından iki-üç-dört parça-sında on beş fikrayı bahane tutup, beni ve Risale-i Nur'u hükûmetin prensip-lerine muhalif ve rejimine karşı muarız ve emniyet-i dahiliyesini ihlâle teşeb-büş ithamıyla gayet asılsız bir dâvâya **elcevap**:

Ben de derim: Acaba umum Avrupa'nın mal-i müşterekesi olan me-deniyet ve yalnız bu zaman ilcaatına binaen Hükûmet-i Cumhuriye'nin o medeniyetin bir kısım kanunlarını kabul etmesiyle, o medeniyetin menfaatli değil, belki kusurlu kısmına, hakâik-i Kur'âniye hesabına olarak müdafaat-ı ilmiyeme hangi sûretle "hükûmetin prensibine ve hükûmetin rejimine mu-halif" ve "hükûmetin inkılâbı aleyhine hareket" name veriliyor? Acaba bu Hü-kûmet-i Cumhuriye, Avrupa medeniyetinin kusurlu kısmının dâvâ vekilliğine tenezzül eder mi? Ve o kusurlu medeniyetin İslâmiyet'e muhalif kanunları, eski zamandan beri hükûmetin hedefi midir? Hükûmete muarız vaziyet almak nerede, bu kısım kusurlu medeniyet kanunlarına karşı hakâik-i Kur'âniye'yi ilmî bir sûrette müdafaa etmek nerede? Kur'ân-ı Hakîm'in âyât-ı kat'iyesiyle, bin üç yüz seneden beri, milyonlar tefsirlerinde ve hâlen kütüphanelerde dolu olan tefsirlerde,

فَلِأَمْمَةِ السُّدُّسِ¹ ، فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأَنْتِيَنِ²
فَانْكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ³ ، يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ فُلْ لِأَزْوَاجِكَ⁴...

gibi âyetlerin hakâik-i kudsiyelerini Avrupa filozoflarının itiraz ve tecavüzatına karşı otuz seneden beri yazdığım müdafaat-ı ilmiyemi "Hükûmetin inkılâbına, prensibine ve rejimine muhalif kasti var." diye beni itham etmek, öyle bir za-hir garaz ve öyle bir esassız vehimdir ki buradaki mahkeme-i âdileye taalluk etmemeydi, müdafaa ve cevap vermeyi lâyık görmezdim.

Hem acaba, eskiden beri bu vatan ve millete zarar niyetiyle, Avrupa'nın dinsiz komiteleri hesabına ve Rum, Ermeniler cemiyeti vasıtıyla dinsizlik ve ihtilâf ve fesat tohumlarını saçan mülhidlere karşı müdafaat-ı ilmiyem, han-gi sûretle hükûmet aleyhine almıyor? Ve hangi sebeple hükûmete bir taarruz manası veriliyor? Hangi insafla böyle dinsizliği hükûmete mal edip itham ediliyor? Hükûmet-i Cumhuriye'nin kuvvetli esasları böyle müfsit dinsizlerin

¹ "Annénin hissesi altıda birdir." (Nisâ sûresi, 4/11)

² "Erkek, kadın hissesinin iki mislini alır." (Nisâ sûresi, 4/176)

³ "Size helâl olup da arzu ettiğiniz kadınlardan evlenebilirsiniz." (Nisâ sûresi, 4/3)

⁴ "Ey Peygamber, eşlerine de ki: ..." (Ahzâb sûresi, 33/28)

aleyhinde olduğu hâlde, dinsizliği hükümetin bazı prensiplerine mal edip, benim, vatan ve millet ve hükümet hesabına öyle müfsidlere karşı yirmi sene- den beri galibane müdafaat-ı ilmiyeme “dini siyasete âlet ve halkın hükümet aleyhine teşvik” manasını vermek, hangi insaf kabul eder ve hangi vicdan razı olur?

Evet, değil bu mahkemeye, belki bütün dünyaya ilân ediyorum: Ben, hakâik-i kudsiye-i imaniyeyi, Avrupa filozoflarına ve bilhassa dinsiz filozoflara ve bilhassa siyaseti dinsizlige âlet edenlere ve âsâyişi mânen ihlâl edenlere karşı müdafaa etmişim ve ediyorum.

Ben, Hükümet-i Cumhuriye'yi, ilcaat-ı zamana göre bir kısım kanun-u medenîyi kabul etmiş ve vatan ve millete zarar veren dinsizlik cereyanlarına meydan vermeyen bir hükümet-i İslâmiye biliyorum. Kararname namındaki ithamnamede, vazifesini yapan müstantıklara değil, belki müstantıkların istinat ettiği mülhid zâlimlerin evham ve entrikalarına karşı derim:

Siz beni, dini siyasete âlet etmekle itham ediyorsunuz. Ve o itham, zahir bir iftira olduğu ve esassız, çürük bulunduğunu yüz delil-i kat'î ile isbat etmekle beraber, bu ağır iftiranıza mukabil, ben de sizi, siyaseti dinsizlige âlet etmek istiyorsunuz diye itham ediyorum!

Bir zaman, cerbezeli bir padişah, adalet niyetiyle çok zulmediyormuş. Bir muhakkik âlim ona demiş: Ey hakim! Sen, raiyetine adalet namıyla zulüm ediyorsun. Çünkü tenkitkârâne cerbezeli nazarın, zamanen müteferrik kusurati birden toplar; bir zamanda tasavvur edip, sahibini şiddetli bir cezaya çarpıyorsun. Hem, bir kavmin müteferrik efradından vücuda gelen kusurati, o tenkitkâr cerbezeli nazarında toplayorsun. Sonra o perde ile o tâifenin her bir ferdine karşı bir nefret, bir hiddet size gelir; haksız olarak onları vurursun. Evet, senin bir sene zarfında attığın tükrük, bir günde senden çıkmış bulunsa, içinde boğulacaksın. Müteferrik zamanda istimâl ettiğin sulfato gibi acı ilaçları bir günde birkaç kişi istimâl etse, hepsini de öldürebilir. İşte, aynı bunun gibi, mehâsinin ortalarında bulunmasıyla, ara sıra kusurati setretmek lâzım gelirken, sen, raiyetine karşı kusurati izale eden mehâsini düşünmeden, cerbezeli nazarınlâ müteferrik kusurati toplayıp, ağır ceza veriyorsun. İşte o padişah, o muhakkik âlimin îkazatıyla, adalet namına yaptığı zulümden kurtuldu.

.....

Gizli bir kuvvet, bililtizam beni mahkûm etmek istiyor. Ve her bahaneyi bulup, bin dereden su getirmek gibi her bir çareye müracaat edip, kurdun

keçiye bahanesinden daha garip bahanelerle beni itham altına almak ve mahkûm ettirilmek istenildiğini hissediyorum. Meselâ, üç aydır bu kelimeyi tekrar ediyorlar: "Said-i Kürdî, dini siyasete âlet ediyor."

Ben de bütün mukaddesata yemin ediyorum ki: Bin siyasetim olsa, hâkâik-i imaniyeye feda ediyorum. Ben, nasıl hâkâik-i imaniyeyi dünya siyasetine âlet edebilirim? Ben yüz yerde bu ithamı çürüttüğüm hâlde, yine mânâsız nakarat gibi böyle tekrar edip ileri sürüyorlar. Demek, bililtizam ve herhâlde beni mesul etmek arzusunda bulunuyorlar. Ben de, aleyhimizdeki mülhid zaлимleri, siyaseti dinsizlige âlet etmeleriyle itham ediyorum. Ve onların medâr-ı ithamı olan bu müthiş manayı bildirmemek için bana isnad ettikleri, "Said, dini siyasete alet ediyor." cümlesiyle setre çalışıyorlar. Madem öyledir, herhâlde beni mahkûm etmek istiyorlar. Ben de ehl-i dünyaya derim: Bu ihtiyyarlıktaki bir-iki senelik ömrü için lüzumsuz tezelliyle tenezzül etmem!..

Beşinci Umde: Dört Nokta'dır.

Birinci Nokta: Kararnamede, kelimeler üzerinde oynanılıyor. Bir kelimenin, kasdî olmadığı hâlde, bir manasından târiz çıkarıyorlar. Hâlbuki, Risale-i Nur'da hedef bütün bütün ayrı olduğundan, kelimâtındaki kasta makrun olmayan târizler değil, belki tasrihler de bulunsa şayan-ı af ve müsamahadır. Bu noktayı izah eden bu misal, mikyastır. Meselâ: Ben bir maksadımı hedef ederek yoluma koşup gidiyorum. İhtiyarsız, yolumda koşarken büyük bir adama çarpıp, o adam yere düşse, desem "Efendi, affet. Ben, maksadıma gidiyordum. Bilmeyerek çarpıldım."; elbette affeder ve güvenmez. Eğer kastî olarak bir parmağımı o adama tâciz sûretinde kulağına iliştirsem, hakaret telâkki edecek ve benden gücenecek...

Risale-i Nur'un hedefi iman ve âhiret olduğundan, harekât-ı ilmiye ve fikriyesinde ehl-i dünyanın siyasetine çarpsa ve şiddetli kelimât bulunsa, şayan-ı af ve müsamahadır. Maksadımız size ilişmek değildir. Hedefimizde yürüyoruz..

.....

Dünyada hiçbir misli görülmemiş bir haksızlığa maruz kaldım. Şöyled ki:

Son müdafaatım ve üç itiraznamem ile yirmi cihetle kat'î delillerle bana temas etmediğini ve yirmi senede yazılan yüz yirmi risalemin içinde, kendilerince medâr-ı tenkit yirmi kelimededen aşağı mahdut birkaç nokta bulunmasıyla, ayrı ayrı kitap, ayrı ayrı zamanda yazılmış kıymettar ve menfaattar ve

menfaatli ve uhrevî ve Avrupa filozoflarının ve dinsiz ve mülhid şâkirtlerine karşı -Dârû'l-Hikmetî'l-Îslâmiye'nin âzâlılığı münasebetiyle- hakîkî ve ilmî müdafaatım, çok zaman sonra kısmen ilcaat-ı zamana göre kabul edilen Kanun-u Medeni'nin bazı maddelerine, yüz bin kelimât içinde on-on beş kelimenin muvâfîk gelmemesi sebebiyle hem benim mahkûmiyetim talep edilmiş; hem mühim keşfiyat-ı mâneviyeyi havi yüz yirmi kitap olan Risale-i Nur'un elde bulunan nûshaları müsadere edilmiş ve inde'l-muhakeme bütün ilmi ve mantıkî ve kanunî iddia ve müdafaatım, esbab-ı mücîbe gösterilmeksızın, sebepsiz ve kanunsuz reddedilmiştir.

Yüz altmış üçüncü madde-i kanuniye, "âsâyîşi ihlâl edebilecek hissiyat-ı diniyeyi tahrik edenler" mealinde bulunan şu kanunun, elbette bu hadsiz geniqlik içinde bir tefsiri var. Elbette kuyud-u ihtiraiyesi bulunacak. Yoksa, bu madde, bu geniş mana ile beni mahkûm ettiği gibi, bütün ehl-i diyanete ve başta Diyanet Riyâseti olarak, bütün vaizlere ve bütün imamlara, bana teşmil edildiği gibi teşmil edilebilir. Çünkü yüz sayfadan fazla müdafaat-ı kat'îye ve hakikiyem ile beraber, yine bana temas ettirilebilecek bir mana veriliyor ki o mana her nasihat eden kimseye ve hatta bir dostunu iyiliğe sevketmek için irşad eden herkesi daire-i hükmü altına alabilir. Bu madde-i kanuniyenin manası şu olmak gerektir ki taassup perdesi altında muhalif bir siyaseti takip eden ve terakkîyat-ı medeniyyeye sed çekenlere sed çekmek içindir. Bu maddeinin, bu manada, çok kat'î delillerle isbat etmişiz ki bize bir cihet-i temâsi yoktur.

Evet, bu madde, bu manada tefsirsiz ve kuyud-u ihtiraiyesiz ve garazkâr, istediği adamları onunla çarpmasına müsait, hudutsuz bir manada olamaz. Evet, ben on sene nezaret ve dikkat altında ve yirmi senede telîf ettiğim yüz yirmi risaleyle bu kadar hakkîmdaki tetkîkât-ı amîka neticesinde cüz'î bir derce âsâyîşi ihlâl etmiş bir emare, ne bende ve ne de o risaleleri okulanlarda bulunmadığı hâlde ve yirmi veçhile isbat ettiğim ve beni yakından tanıyan zâtların şehadetiyle, on üç seneden beri şeytandan kaçar gibi siyasetten kaçtığımı ve hükûmetin işine karışmadığımı ve tahammûl-ü beser fevkinde işken-çelere tahammûl edip dünyaya karışmadığım ve iman hizmetini bu dünyada en büyük maksat telâkki ettiğim hâlde, "Said dîni siyasete âlet edip, âsâyîşi ihlâle teşebbûse niyet ediyor." diye, beni yüz altmış üçüncü maddeye temas ettirmek, mahkûm etmek, bütün rûy-u zemindeki adliye ve mahkemelerin haysiyetine ilişcek ve nazar-ı dikkati celbedecek hiç görülmemiş bir hâdise-i adliyedir kanaatindeyim.

İşte, cihangir hükümdarların ve kahraman kumandanlarının küçük mahkemelerde diz çöküp kemâl-i inkıyad ile mutavaat göstirmeleri, mahkemenin cihet ile zedelenmeyecek bir haysiyet ve şerefinin mevcudiyetini isbat eder. İşte, mahkemelerin bu yüksek ve mânevî haysiyetine dayanıp, hukukumu, hürriyetle müdafaa ediyorum. Bir makale içindeki zararlı görülen dört-beş kelime sansür edildikten sonra mütebâkisinin neşrine izin verilirken, yüz yirmi kitabı, birbirinden ayrı ve ayrı ayrı zamanlarda telif edildiği hâlde, yalnız bir-iki risalede şimdiki nazarlara zararlı tevehhüm edilen on beş kelime yüzünden, yüz on beş mâsum ve menfaattar ve mühiim bir kısmı Ankara Küütüphanesi’nde mevcut olup iftiharla kabul edilen kitapların ele geçenlerinin müsadere ile mahkûm edilmesi, rûy-u zemindeki adliyelerin şerefine ilişek mahiyettedir. Elbette Mahkeme-i Temyiz bu haysiyet ve şerefi siyanet eder.

En ziyade tenkit edilen ve umum kitaplarımı muahbezeye sebebiyet veren beş-on mesele içinde en mühimi, gelecek bu iki meseledir:

فَلِأَمْهِ الْسُّدُسُ¹ ، فَلِلَّذِكَرِ مِثْلُ حَظِ الْأُنْثَيَنِ²

âyetleridir. İşte, benim ve kitaplarımın mahkûmiyeti beş-altı meseleden, en birinci bu iki meseledir. Ben hakikî, menfaatlî medeniyete karşı değil, belki kuşsurlu ve zararlı “mimsiz” tâbir ettiğim medeniyete karşı otuz-kırk seneden beri i’câz-ı Kur’ân’ı esas tutup, o medeniyetin muhalif noktalarını aşağı düşürüp, medeniyetin aczi ile i’câz-ı Kur’ân’ı isbat etmek esası üzerine, matbu ve gayr-i matbu, Arapça ve Türkçe çok kitaplar yazdım. İrsiyet hakkındaki kanun-u medenînin, Kur’ân’ın bu iki âyetine muhalif maddelerini vaktiyle muvâzene etmişim. Onların muannit filozoflarını da ilzam edecek deliller göstermişim. Hükûmet-i Cumhuriye’nin ilcaat-ı zamanına göre kabul ettiği bir kısım kanun-u medenînin bir kısım maddelerini kabulden evvel, bu meseleleri, medeniyete ve filozoflara karşı yazmışım ve müdafaa etmişim. Kurun-u ulâ ve vustâdaki zâyi olan kadınlık hukukunu, Kur’ân-ı Hakîm gayet ehemmiyetle muhafaza ettiğini beyan etmişim. Şimdi, bu iki meseledeki beyanatım, Hükûmet-i Cumhuriye’nin kanununa muhaliftir diye, yüz altmış üçüncü madde ile muahaze edildim. Ben de adliyeyenin en yüksek mahkemesine derim ki:

Bin üç yüz elli senede ve her asırda, üç yüz elli milyon insanların hayatı içtimaiyesinde en kudsî ve hakikî ve hakikatli bir düstur-u ilâhînin üç yüz elli

¹ “Annenin hissesi altında birdir.” (Nisâ sûresi, 4/11)

² “Erkek, kadın hissesinin iki mislini alır.” (Nisâ sûresi, 4/176)

bin tefsirlerin tasdikine ve aynen hükümlerine istinaden, ve bütünecdadımızin ruhlarına hürmeten, i'câz-ı Kur'ân'ı Avrupa mülhidlerine karşı göstermek için, iki nass-ı âyeti, on beş sene evvel ve on sene evvel ve dokuz sene evvel üç kitabında zikretmekliğim, beni şimdiki şerâit dahilinde ve ahvâl-i sihiyem noktasında yaşayamayacağım bir mahpusiyete mahkûm edip ve dolayısıyla, bir cihette âdetâ idamîma hükmeden ve yüz on beş risalemi bunun gibi bir-iki mesele yüzünden mahkûm eden haksız bir kararı, elbette rûy-u zeminde adalıt varsa, bu kararı red ve bu hükmü nakzedecektir.

En ziyade bizi gayet hayretle, nihayet bir meyusiyete düşüren şudur ki: Isparta'da habbeyi kubbe yapıp, hiçbir hakikate istinat etmeyen evham ve ihbarata binaen hakkımda verdikleri karara karşı mezhebimizde yalana hiçbir cihetle cevaz verilmemişinden, aleyhimde de olsa, hak ve doğru söylemek mecburiyetiyle, yüz yirmi sayfa kuvvetli ve mantıkî delillerle kendimi müdafaa ettiğim ve bu kanunla hiçbir cihetle temasım olmadığını isbat ettiğim hâlde, bu müdafaatımı ve isbatımı hiç nazara almayarak, telif tarihiyle istinsah tarihlerini, hatta bir şahsa ırsal eylediğim tarihleri dahi birbirine mağlata ile karıştırıp ve yirmi senelik işi, bir sene zarfında olmuş gibi görerek, nakarat gibi, Isparta'daki evhamlı kararı, hem soru hakimlerinin kararnamesinde, hem makam-ı iddianın iddianamesinde, hem bizi mahkûm eden mahkemenin son kararında aynen, haklı müdafaatımız nazara alınmadan tekrar edilmiş ve bizi mahkûm etmişlerdir. Ehl-i hak ve hakikati titreten bu haksızlığın bir an evvel ref'i ve Risale-i Nur'un mâsumiyetinin ilânını, şiddetle adliyeyi en yüksek makamı olan mahkemeden beklerim. Eğer pek haklı ve kuvvetli bu feryadımı –farz-ı muhâl olarak– adliyeyi yüksek makamı iştip dinlemezse, şiddet-i meyusiyetimden diyeceğim:

Ey beni bu belâya sevkedip bu hâdiseyi icad eden mülhid zalimler! Madem ve herhâlde, mânen ve maddebeni beni idam etmeye niyet etmiştiniz. Neden umum mazlumların vebicarelerin hukuklarını muhafaza eden adliyeyi çok ehemmiyetli haysiyetini rahnedar edecek entrikalarla, dolaplarla, adliyeyi eliyle yürüdüñünüz? Doğrudan doğruya karşılımda merdâne çıkış, "Senin vücutunu bu dünyada istemiyoruz." demeliydiniz!

Sorgu hakimlerinin dört aya yakın bir zamanda –yüz on yedi adamın isticvabı ve tahkikatıyla– meşgul olduğu bir meseleyi bir buçuk günde Ağır Ceza Mahkemesi gayet sathî bir nazarla bakıp, onların içindeki noksalar ve hataları görmeyerek ve bilhassa akademi heyeti muvacehesinde izah ve isbat

edeceğimi iddia ettiğim Risale-i Nur'daki mühim keşfiyat-ı mâneviyeye ait ilmî müdafaatım, esbab-ı mûcibe ile red ve cerh edilmeksizin, sathî bir nazarla hükümde istîfâ ettiklerinden, hakperest ve adalet-perver olmalarına, bu sathî nazar sebebiyle, pek yanlış olan bu kararın isabet-i kanuniyesi olmadığından, mûcib-i tetkik ve nakzdır.

Netice: Bu bapta duruşma evrakının ve bilhassa müsadere edilen matbu ve gayr-i matbu risalelerimin tetkik ve mütalâasından anlaşılacağı üzere, ilmî ve mantıkî ve kanunî bütün itirazat ve müdafaatım nazar-ı teemmüle alınmış; gerek soru hakimliğince ve gerek mahkemece esbab-ı mûcibe gösterilmeksizin, delilsiz ve kanunsuz, indî mütalâalarla açıktan reddedilmiş ve bu sebeple, otuz senedir Avrupa filozoflarına ve medeniyetin sefih kısmına karşı Türk-İslâm hukukunu müdafaa eden ve tilsim-ı kâinatın muammâsını açan ve mânevî keşfiyatı hâvi risalelerim müsadere olunduktan başka, ahvâl-i sihhiyem noktasında tahammül edemeyeceğim cismânî ceza ile mahkûm edilmiş olduğumdan, gerek yukarıda serdedilen sebepler ve gerekse iddianameye karşı verdığım itiraznamem ve son celse-i muhakemedede esasa dair beş umdeyi hâvi tahriri takdim ettiğim ikinci itiraznamem ve son müdafaatımda tafsilen izahata ve ilmî ve kanunî sebeplere ve indettetkik tesadîf buyurulacak nevâkis-i kanuniyeye binaen, pek açık ve sarîh bir sûrette mâzuriyetimi istilzam eden bu hükmünüzün nakziyla adaletin izharını heyetinizden beklerim.

وَأَفْرُضْ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعَبَادِ¹ der ve tevekkül ile Cenab-ı Hakk'a iltica eylerim.

Sâbık yüz küsür sayfadan ibaret yedi safha müdafuatım müteaddit defa mahkemedede okunmakla beraber, müteaddit mahkemenin defterlerinde zapta geçmiş bu gelecek tashih lâyihası ise, daha temyiz evrakımız gelmediğinden okunmamış ve zapta geçmemiştir. Elbette yakında o da zapta geçer.

¹ “Ben ise, tam bir teslimiyet içinde isimi Allah'a bırakıyorum. Allah, elbette kullarını çok iyi görmektedir.” (Mü'min süresi, 40/44)

Mahkeme-i Temyizin Dâvâmızı Nakzetmeyip Tasdiki Takdirinde, Tashih-i Dâvâ İçin Heyet-i Vekile'ye Yazılmış Bir Arzuhaldir

(Orada zâhiren görülecek şekvâ ise, hükûmete şekvâ etmektir. Ve tenkitler, hükûmeti iğfale çalışan entrikacıları tenkit etmektir.)

Ey ehl-i hall ve akd! Dünyada emsâli nadir bulunan bir haksızlığa giriftar edildim. Bu haksızlığa karşı sükût etmek hakka karşı bir hürmetsizlik olduğundan, bilmecburiye gayet ehemmiyetli bir hakikati fâş etmeye mecburum. Diyorum ki:

Ya benim idamımı ve yüz bir sene cezayı istilzam edecek kusurumu kanun dairesinde gösteriniz; veya hut bütün bütün divane olduğumu isbat ediniz; veya hut benim ve risalelerimin ve dostlarım tam serbestiyetimizi verip, zarar ve ziyanımızı müsebbiplerinden alınız.^{1(Hâsiye)}

Evet, her bir hükûmetin bir kanunu, bir usulü var; o kanuna göre ceza verilir. Hükûmet-i Cumhuriye'nin kanunlarıyla beni ve dostlarımı en ağır bir cezaya müstehak edecek esbab bulunmazsa, elbette takdir ve mükâfat ve tarziye ile beraber, tam hürriyetimizi vermek lâzım gelir. Çünkü meydandaki gayet ehemmiyetli hizmet-i Kur'âniyem eğer hükûmetin aleyhinde olsa, böyle bir senelik bana ceza, birkaç dostuma altışar ay mahkûmiyetle olamaz. Belki yüz bir sene ve idam gibi bana ceza ve en ağır cezaları da benim ile ciddî hizmetime irtibat edenlere vermek lâzım gelir. Eğer hizmetimiz hükûmetin aleyhinde olmazsa, o vakit değil ceza, hapis, itham; belki takdir, mükâfatla karşılaşmak lâzım gelir. Çünkü bir hizmet ki yüz yirmi risale o hizmetin tercumanları olmuş. Ve o hizmetle koca Avrupa filozoflarına meydan okuyup, esasları zîr u zeber edilmiş. Elbette o tesirli hizmet ya dahilde gayet müthiş bir netice verir, veya hut gayet nâfi ve yüksek ve ilmî bir semere verecek. Onun için, göz boyamak nev'inde ve efkâr-ı âmmeyi aldatmak tarzında ve hakkımda zalimlein entrikalarını, yalanlarını setretmek süretinde, çocuk oyuncagi gibi bana bir sene ceza verilmez. Benim emsâlim ya idam olur, darağacına müftehirane çıkarlar; veya hut lâyık olduğu makamda serbest kalırlar.

¹ (Hâsiye) Mahkeme-i Temyiz'den dâvâmızı nakz yerine tasdik geldiği takdirde, Heyet-i Vekile'ye ve hem Meclis-i Meb'usan'a, hem Dâhiliye Vekâleti'ne ve hem Adliye Nezareti'ne vermek üzere, dâvâmızı tashih münasebetiyle yazılmış bir lâyihadır. Eğer bu haklı derdimi ve ehemmiyetli hakkımı bu mercilere dinlettiremezsem, bu hayatı veda etmek bana vacip olur. Çünkü sükûtumla şahsî bir hakkımla beraber, binler muhterem hukuk zâyi olur.

Evet, binler lira kıymetinde elmasları çalabilen mâhir bir hırsız, on kuruş-luk bir cam parçasına hırsızlık etmekle, elmas çalmış gibi aynı cezaya kendini mahkûm etmek, dünyada hiçbir hırsızın, belki hiçbir zîsuurun kâri degildir. Böyle bir hırsız kurnaz olur. Böyle nihayet derecede eblehâne hareket etmez.

Ey efendiler! Haydi, vehminiz gibi, ben o hırsız gibi oldum. Ben Isparta nahiyyelerinden perişan, bir köyde dokuz sene inzivâda bulunan ve şimdi be-nimle beraber gayet hafif bir cezaya mahkûm olan safdil beş-on bîcarelerin fikirlerini hükûmet aleyhine çevirmekle, kendini ve gaye-i hayatı olan risalelerini tehlîkeye atmaktansa, eski zamanda olduğu gibi, Ankara'da veya İstanbul'da büyük bir memuriyette oturup, binler adamı takip ettiğim maksada çevirebilirdim. O vakit, böyle zelilâne mahkûmiyet değil, belki mesleğime ve hizmetime müناسip bir izzetle dünyaya karışabilirdim. Evet, fahir ve temeddüh niyetiyle değil, belki mecburiyet ve mahcubiyetle, hodfuruşâne eski bir kısım riyâkârlığımı hatırlatmakla, beni ehemmiyetsiz, vücudundan istifade edilmez, âdi mertebeye sukut ettirmek isteyenlerin yanlışlarını göstermek için derim:

“İki Mekteb-i Musibet Şehadetnamesi” namındaki matbu eski müdafaa-tımı görenlerin tasdikileyse, Otuz Bir Mart Hâdisesi’nde bir nutukla, isyan etmiş sekiz taburu itaate getiren ve bir zaman gazetelerin yazdıkları gibi, İstiklâl Harbi’nde Hutuvât-ı Sitte namında bir makale ile İstanbul’daki efkâr-ı ulemâyi İngiliz aleyhine çevirip, harekât-ı milliye lehinde ehemmiyetli hizmet eden ve Ayasofya’da binler adama nutkunu dinlettiren ve Ankara’daki Meclis-i Meb’-usân’ın şiddetli alkılaşmasıyla karşılanan ve yüz elli bin banknot, yüz altmış üç meb’usun imzası ile medrese ve darülfünuna tahsisatı kabul ettiren ve Re-sicicumhurun hiddetine karşı, divan-ı riyâsette¹(Hâsiye) kemâl-i metanetle fütur getirmeyerek mukabele edip namaza davet eden, ve Dârül-Hikmeti’l-İslâmiye’de, hükûmet-i ittihadiyenin ittifakıyla hikmet-i İslâmiye’yi Avrupa hüke-mâsına tesirli bir sûrette kabul ettirmek vazifesine lâyık görünen ve cephe-i harpte yazdığı ve şimdi müsadere edilen İşârâtü'l-İ'câz o zamanın baş kuman-danı olan Enver Paşa’ya o derece kıymettar görünmüştür ki kimseye yapmadığı bir hürmetle, istikbaline koştuğu o yâdigâr-ı harbin hayırına şerefine hissedar olmak fikriyle, İşârâtü'l-İ'câz’ın tab’ı için kâğıdını vererek, müellifinin harpteki

¹ (Hâsiye) Eski Said söz istiyor, diyor ki: “On üç senedir beni konuşmadınız. Şimdi madem beni nazara alıp sizi itham altına alıyorlar ve sizden korkuyorlar. Elbette benim onlarla konuşmam lâzım geliyor. Gerçi benlik, enaniyet çirkindir; fakat mağrur ve muannit enani-yetlilere karşı, haklı bir sûrette ve sîrf kendisini müdafaa ve muhafaza etmek için benlik gös-termek lâzım geliyor. Onun için, Yeni Said gibi, mahviyetle, mülâyimâne konuşamayaca-ğım.” Ben de ona söz verdim. Fakat enaniyetlerine, temeddühlerine iştirak etmiyorum.

mücâhedâti takdîrkârâne yâd edilen bir adam, böyle âdi bir beygir hırsızı veya yahut kız kaçırıcı ve bir yankesici gibi en aşağı bir cinayetle kendini bulaştırip, izzet-i ilmiyesini ve kudsiyet-i hizmetini ve kıymettar binler dostlarını rezil edip sukut edemez ki siz onu bir senelik ceza ile mahkûm edip, âdi bir keçi, koyun hırsızı gibi muamele edesiniz... Ve sebepsiz, on sene sıkıntılı bir tarassutla tâzip ettikten sonra, şimdi de bir sene hapis ile beraber, bir sene de nezaret altında tutmak süretille, padişahın tahakkümünü kaldırıramadığı hâlde garaz-kâr bir hafiyenin veya âdi bir polisin tahakkümü altında azap vermektense, idam edilmesini daha evlâ görür. Eğer böyle bir adam dünyaya karışsaydı ve karışmaya arzusu olsaydı ve hizmet-i kudsiyesi müsaade etseydi, Menemen hâdisesinin ve Şeyh Said vâkiâsının onar misli olacak bir tarzda karışırıdı. Dünyaya iştittirecek bir top sadası, bir sinek sadasına inmeyecekti.

Evet, Hükûmet-i Cumhuriye'nin nazar-ı dikkatine arz ediyorum ki beni bu belâya sevkeden gizli komitenin yaptığı tedâbir ve ettiği propaganda ve entrikalar bu hâli gösteriyor. Çünkü hiçbir hâdisede görülmemiş bir tarzda umumî bir propaganda, bir entrika ve bir dehşet aleyhimize döndüğüne delil şudur ki: Altı aydır, yüz bin dostum varken, hiçbiri bana bir mektup yazamadı, bir selâm gönderemedi, hükümeti iğfale çalışan entrikacıların ihbaratıyla vilâyât-ı şarkı-yeden, ta vilâyât-ı garbiyeye kadar her yerde istintaklar, taharriyatlar devam ettiğidir. İşte, entrikacıların çevirdikleri plân, benim gibi binler adamı en ağır cezaya çarpacak bir hâdiseye göre tertip edilmiş. Hâlbuki, en âdi bir adamın en âdi bir hırsızlığı gibi bir hâdiseyi andıracak bir ceza vaziyetini netice verdi! Yüz on beş adamdan, on beş mâsumlara beş-altı ay ceza verildi.

Acaba dünyada hiçbir zâkil, elinde gayet keskin elmas kılıç bulunsa, müthiş bir arslanın veya ejderhanın kuyruğuna hafifçe iliştirip kendine musallat eder mi? Eğer maksadı tahaffuz veya dövüşmek ise, kılıcı başka yere havale eder. İşte, sizin nazarınızda ve vehminizde beni o adam gibi telâkki etmişsiniz ki beni bu tarzda cezaya, mahkûmiyete çaptınız. Eğer bu derece hilâf-ı şuur ve muhalif-i akıl hareket ediyorsam, koca memlekete dehşet verip propaganda ile efkâr-ı âmmeyi aleyhime çevirmek değil, belki âdi bir divane gibi timarhaneye gönderilmem lâzım gelir. Eğer verdiğiniz ehemmiyete mukabil bir adam isem, elbette arslanı kendine saldırtmak ve ejderhayı kendine hücum ettirmek için, o keskin kılıcı onların kuyruklarına uzatmaz; belki mümkün olduğu kadar kendini muhafaza edecek... Nasıl ki on sene ihtiyârı bir inzivâyî ihtiyar edip, tâkat-i beşerin fevkinde sıkıntılara tahammül ederek, hükümetin işine hiçbir cihetle karışmadım ve karışmak arzu etmedim. Çünkü hizmet-i kudsiyem beni menediyor.

Ey ehl-i hall ve akd! Acaba hiç mümkün müdür ki yirmi sene evvel gazetelerin yazdığı gibi, bir makale ile otuz bin adamı kendi fikrine çeviren, ve koca Hareket Ordusunu'n nazarı dikkatini kendine çeviren ve İngiliz Başpazının, altı yüz kelimeyle istediği suâllerine altı kelimeyle cevap veren ve bidayet-i Hürriyyette en meşhur bir diplomat gibi nutuk söyleyen bir adamın yüz yirmi risalesinde dünyaya, siyasete bakacak yalnız on beş kelime mi bulunur? Hiçbir akıl kabul eder mi ki bu adam siyaseti takip ediyor ve maksadı dün-yadır ve hükûmete ilişmektir? Eğer fikri, siyaset ve hükûmete ilişmek olsaydı, böyle bir adam, bir tek risalesinde sarıhan, işareten yüz yerde maksadını ihsas edecek! Acaba o adamın maksadı siyasetçe tenkit olsaydı, yalnız tesettür ve ırsiyete dair eski zamandan beri carî bir-iki düsturdan başka medâr-ı tenkit bulamaz mıydı? Evet, koca bir inkılâbı yapan bir hükûmetin rejimine muhalif bir fikr-i siyaseti takip eden bir adam, bir-iki mâtûm maddeler değil, yüz binler madde-i tenkit bulabilirdi. Güya Hükûmet-i Cumhuriye'nin –yalnız– inkılâbı, bir-iki küçük meseledir! Ben de onu hiçbir tenkit maksadım olmadığı hâlde, eski yazdığım bir-iki kitabımda zikrettiğim bir-iki kelime varmış diye, hükûmetin rejimine ve inkılâbına hücum ediyor denilmiş. İşte, ben de soruyorum: Böyle en ednâ bir cezaya medar olamayan ilmî bir maddeye, koca bir memleketi meşgul edip endişe verecek bir şekil verilir mi?..

İşte, beni ve beş-on dostlarımı bu âdi, ehemmîyetsiz cezaya çarpmak, umum memlekette aleyhimize bir şiddetli propaganda ve milleti korkutup bizden nefret ettirmek ve Dahiliye Nâzırını, mühim bir kuvvetle –Isparta'da bir tek neferin göreceği işi görmek için– Isparta'ya celbedilmesi ve Heyet-i Vekile Reisi İsmet, vilâyât-ı şarkiyeye o münasebetle gitmesi ve iki ay benim hapiste bütün bütün konuşmaktan men edilmem ve bu gurbette, kimsesizlikte, hiç kimse hâlimi sormak ve selâm göndermeye meydan verilmemek gösteriyor ki dağ gibi bir ağaçta, nohut gibi bir tek meyve bulundurup, manasız, hikmetsiz, kanunsuz bir vaziyettir ki, değil Hükûmet-i Cumhuriye gibi en ziyade kanun-perest ve kanunî bir hükûmet, belki hikmetle iş görmek manasıyla hükûmet namı verilen dünyada hiçbir hükûmetin işi olamaz. Ben hukukumu, kanun dairesinde istiyorum. Kanun namına kanunsuzluk edenleri, cinayetle itham ediyorum. Böyle cânilerin keyiflerini, elbette Hükûmet-i Cumhuriye'nin kanunları reddeder ve hukukumu iade eder umidindeyim.

Eskişehir hapsinde tecrid-i mutlakta
Said Nursî

On Altıncı Mektup

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسٌ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَأَخْشُوْهُمْ فَرَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا
حَسْبُنَا اللَّهُ وَنَعَمُ الْوَكِيلُ¹

Şu mektup sırrına mazhar olmuş, şiddetli yazılmamış.

Çoklar tarafından sarıhen ve mânen gelen bir suâle cevaptır. Şu cevabı vermek benim için hoş değil, arzu etmiyorum. Her şeyimi, Cenâb-ı Hakk'ın tevekkülüne bağlamışım. Fakat ben kendi hâlimde ve âlemimde rahat bırakılmadığım ve yüzümü dünyaya çevirdikleri için, Yeni Said değil, bilmecbu-riye Eski Said lisaniyla, şahsim için değil, belki dostlarımı ve Sözler'imi ehl-i dünyanın evham ve eziyetinden kurtarmak için, hakikat-i hâli hem dostlarıma, hem ehl-i dünyaya ve ehl-i hükmeye beyan etmek için “Beş Nokta”yı beyan ediyorum.

Birinci Nokta

Deniliği: “Ne için siyasetten çekildin, hiç yanaşmıyorsun?”

Elcevap: Dokuz-on sene evveldeki Eski Said, bir miktar siyasete girdi. Belki siyaset vâsıtasyyla dine ve ilme hizmet edeceğim diye beyhude yoruldu.. ve gördü ki; o yol meşkûk ve müşkûlâtlı ve bana nisbeten fuzûliyâne, hem en lüzumlu hizmete mâni ve hatarlı bir yoldur. Çoğu yalancılık ve bilmeyerek ecnebi parmağına âlet olmak ihtiyimali var.

Hem siyasete giren, ya muvâfık olur veya muhalif olur. Eğer muvâfık olsa; madem memur ve meb'us değilim, o hâlde siyasetçilik bana fuzûlî ve mâmâyâni bir şeydir. Bana ihtiyaç yok ki, beyhude karışayım. Eğer muhalif siyasete girsem, ya fikirle veya kuvvetle karışacağım. Eğer fikirle olsa, bana ihtiyaç yok. Çünkü mesâil tavazzuh etmiş, herkes benim gibi bilir. Beyhude

¹ “Onlar öyle kimselerdir ki halk, kendilerine: ‘Düşmanlarınız olan insanlar size karşı ordu hazırladılar, aman onlardan kendinizi koruyun!’ dediklerinde, bu tehdit onların imanlarını artırmış ve ‘Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!’ demişlerdir.” (Âl-i İmrân sûresi, 3/173).

² “Ona tatlı, yumuşak bir tarzda hitab edin.” (Tâhâ sûresi, 20/44).

çene çalmak manasızdır. Eğer kuvvet ile ve hâdise çıkarmak ile muhalefet etsem, husûlü meşkûk bir maksat için binler günaha girmek ihtimali var. Birinin yüzünden çoklar belâya düşer.

Hem on ihtimalden bir-iki ihtimale binâen günahlara girmek, masumları günaha atmak, vicdanım kabul etmiyor diye Eski Said, sigara ile beraber gazeteleri ve siyaseti ve sohbet-i dünyeviye-i siyasiyeyi terk etti. Buna kat'ı şahid, o vakitten beri sekiz senedir birtek gazete ne okudum ve ne dinledim. Okuduğumu ve dinlediğimi biri çıksın, söylesin. Hâlbuki sekiz sene evvel, günde belki sekiz gazete Eski Said okuyordu.

Hem beş senedir bütün dikkat ile benim hâlime nezaret ediliyor. Siyaset-vâri bir tereşşuh gören söylesin. Hâlbuki benim gibi asabî ve *إِنَّمَا الْحِيلَةُ فِي تَرْكِ الْحِيلِ*¹ düsturuyla, en büyük hileyi hilesizlikte bulan pervâsîz, alâkasız bir insanın, değil sekiz sene, sekiz gün bir fikri gizli kalmaz. Siyasete iştihâsi ve arzusu olsaydı tetkikâtâ, taharriyâtâ lüzum bırakmayarak top güllesi gibi sadâ verecekti.

İkinci Nokta

Yeni Said ne için bu kadar şiddetle siyasetten tecennüb ediyor?

Elcevap: Milyarlar seneden ziyade olan hayat-ı ebediyeye çalışmasını ve kazanmasını, meşkûk bir-iki sene hayat-ı dünyeviyeye lüzumsuz, fuzûlî bir sûrette karmaşma ile feda etmemek için; hem en mühim, en lützumlu, en saf ve en hakikatli olan hizmet-i iman ve Kur’ân için şiddetle siyasetten kaçıyor. Çünkü diyor:

Ben ihtiyar oluyorum, bundan sonra kaç sene yaşayacağımı bilmiyorum. Öyle ise bana en mühim iş, hayat-ı ebediyeye çalışmak lâzım geliyor. Hayat-ı ebediyeyi kazanmakta en birinci vâsita ve saadet-i ebediyenin anahâtarı imandır, ona çalışmak lâzım geliyor. Fakat ilim itibarıyla insanlara dahi bir menfaat dokundurmak için şer’ân hizmete mükellef olduğumdan, hizmet etmek isterim. Lâkin o hizmet, ya hayat-ı içtimaiye ve dünyeviyeye ait olacak; o ise elimden gelmez.

Hem firtinalı bir zamanda sağlam hizmet edilmez. Onun için o ciheti bırakıp en mühim, en lützumlu, en selâmetli olan imana hizmet cihetini tercih ettim. Kendi nefsim kazandığım hakâik-i imaniyeyi ve nefsimde

¹ Hakiki kazanç, dolap çevirerek değil hileye tenezzül etmeyerek sağlanır.

tecrübe ettiğim mânevî ilaçları, sâir insanların eline geçmek için o kâpiyi açık bırakıyorum. Belki Cenâb-ı Hak bu hizmeti kabul eder ve eski günahıma keffaret yapar. Bu hizmete karşı şeytan-ı racîmden başka hiç kimse -münîn olsun, kâfir olsun; siddîk olsun, zîndîk olsun- karşı gelmeye hakkı yoktur. Çünkü imansızlık başka şeylere benzemiyor. Zulümde, fiskta, kebâirde birer menhûs lezzet-i şeytaniye bulunabilir. Fakat imansızlıkta hiçbir cihet-i lezzet yok. Elem içinde elemdir.. zulmet içinde zulmettir.. azap içinde azaptır.

İşte, böyle hadsiz bir hayat-ı ebediyeye çalışmayı ve iman gibi kudsî bir nura hizmeti bırakmak, ihtiyarlık zamanında lüzumsuz, tehlikeli siyaset oyuncaklarına atılmak, benim gibi alâkasız ve yalnız ve eski günahlarına keffaret aramaya mecbur bir adamda ne kadar hilâf-ı akıldır, ne kadar hilâf-ı hikmettir, ne derece bir dîvaneliktir.. dîvaneler de anlayabilirler.

♦ Amma “*Kur’ân ve imanın hizmeti ne için beni men ediyor?*” dersen, ***ben de derim ki:*** Hakâik-i imaniye ve Kur’âniye birer elmas hükmünde olduğu hâlde, siyaset ile âlûde olsa idim; elimdeki o elmaslar iğfal olunabilen avâm tarafından, “Acaba taraftar kazanmak için bir propaganda-yı siyaset değil mi?” diye düşünürler. O elmaslara, âdi şîseler nazarıyla bakabilirler. O hâlde ben o siyasete temas etmekle, o elmaslara zulmederim ve kıymetlerini tenzil etmek hükmüne geçer.

İşte, ey ehl-i dünya! Neden benim ile uğraşıyorsunuz, beni kendi hâlimde bırakmıyorsunuz?

♦ ***Eğer derseniz:*** “Şeyhler bazen işimize karışıyorlar. Sana da bazen şeyh derler.”

Ben de derim: Hey Efendiler! Ben şeyh değilim, ben hocayım. Bu-na delil, dört senedir buradayım; birtek adama tarîkat verseydim, şüpheye hakkınız olurdu. Belki yanımı gelen herkese demişim: İman lâzım, İslâmiyet lâzım! Tarîkat zamanı değil!

♦ ***Eğer derseniz:*** “Sana Said-i Kürdî derler. Belki sende unsuriyet-perverlik fikri var, o işimize gelmiyor.”

Ben de derim: Hey Efendiler! Eski Said ve Yeni Said'in yazdıklar meydanda!.. Şahid gösteriyorum ki; *ben*, ^{الْإِسْلَامِيَّةُ جَبَّتِ الْعَصَبَيَّةَ الْجَاهِلِيَّةَ}¹ ferman-i

¹ “İslâmiyet, câhiliye ırkçılığını kesip atmıştır.” Bkz.: Müslim, *imâre* 53-54; Ebû Dâvûd, *edeb* 111, 112; İbni Mâce, *fiten* 7.

kat'isiyle eski zamandan beri menfi milliyet ve unsuriyet-perverlige, Avrupa'nın bir nevi firenk illeti olduğundan, bir zehr-i kâtil nazarıyla bakmışım. Ve Avrupa, o firenk illetini İslâm içine atmış; ta tefrika versin, parçalasın, yutmasına hazır olsun diye düşünür. O firenk illetine karşı eskiden beri tedaviye çalıştığını, talebelerim ve bana temas edenler biliyorlar. Madem böyledir, hey efendiler!. Her bir hâdiseyi bahane tutup, bana sıkıntı vermeye sebep nedir acaba? Şarkta bir nefer hata etse, garpta bir nefere askerlik münasebetiyle zahmet ve ceza vermek.. veya İstanbul'da bir esnafın cinayetiyle, Bağdat'ta bir dükkâncıyı esnaflık münasebetiyle mahkûm etmek nev'inden, her hâdise-i dünyeviyede bana sıkıntı vermek, hangi usûl iledir? Hangi vicdan hükmeder? Hangi maslahat iktiza eder?..

Üçüncü Nokta

Hâlimi, istirahatimi düşünen ve her musibete karşı sabır ile sükütumu istiğrab eden dostlarımın şöyle *bir suâlli*ri var ki; "Sana gelen zahmetlere, sıkıntılarla nasıl tahammül ediyorsun? Hâlbuki eskiden çok hiddetli ve izzetli idin, ednâ bir tahkire tahammül edemezdin?"

Elcevap: İki küçük hâdiseyi ve hikâyeyi dinleyiniz, cevabını alınız:

Birinci Hikâye: İki sene evvel benim hakkımda bir müdür sebepsiz, gıybımda, tezyifkârâne, hakaretli sözler söylemişti. Sonra bana söylediler. Bir saat kadar Eski Said damarıyla müteessir oldum. Sonra Cenâb-ı Hakk'ın rahi metiyle şöyle bir hakikat kalbe geldi, sıkıntıyı izâle edip o adamı da bana helâl ettirdi. O hakikat şudur:

Nefsime dedim:

✓ *Eğer onun tahkiri ve beyan ettiği kusurlar, şahsına ve nefsime ait ise; Allah ondan razı olsun ki, benim nefsimin ayıollarını söyler.*

✓ *Eğer doğru söylemiş ise, beni nefsimin terbiyesine sevk eder ve gururdan beni kurtarmaya yardımır.*

✓ *Eğer yalan söylemiş ise, beni riyâdan ve riyânın esası olan şöhret-i kâzibeden kurtarmaya yardımır. Evet ben, nefsim ile musâlahâ etmemişim. Çünkü terbiye etmemişim. Benim boynumda veya koynumda bir akrep bulduğumu biri söylese veya gösterse ondan darılmak değil, belki memnun olmak lâzım gelir.*

✓ *Eğer o adamin tahkirâti, benim imana ve Kur'ân'a hizmetkârlığım*

sıfatıma ait ise o bana ait değil. O adamı, beni istihdam eden Sahib-i Kur'ân'a havale ediyorum. O Aziz'dir, Hakîm'dir.

✓ *Eğer sîrf beni sövmek, tahkir etmek, çürütmek nev'inden ise; o da bana ait değil. Ben menfi ve esir ve garip ve elim bağlı olduğundan, haysiyetimi kendi elimle düzeltmeye çalışmak bana düşmez. Belki misafir olduğum ve bana nezaret eden şu köye, sonra kazaya, sonra vilâyete hükmedenlere aittir. Bir insanın elindeki esirini tahkir etmek; sahibine aittir, o müdafaa eder. Madem hakikat budur; kalbim istirahat etti. وَأَفْوَضْ أُمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعَبادِ¹ dedim. O vâkiayı olmamış gibi saydım, unuttum. Fakat maatteessüf sonra anlaşıldı ki, Kur'ân onu helâl etmemiş...*

İkinci Hikâyeye: Şu senede işittim ki, bir hâdise olmuş. O hâdisenin vukuundan sonra yalnız icmâlen vukuunu işittiğim hâlde, o vâkia ile ciddî alâkadar imişim gibi bir muamele gördüm. Zâten muhabere etmiyordum. Etsem de pek nâdir olarak bir mesele-i imaniyeyi bir dostuma yazardım. Hatta dört senede kardeşime birtek mektup yazdım. Ve ihtilâttan hem ben kendimi men ediyordum, hem de ehl-i dünya beni men ediyordu. Yalnız bir-iki ahabab ile haftada bir defa görüşebiliyordum. Köye gelen misafirler ise; ayda bir-ikisi, bazı bir-iki dakika bir mesele-i âhirete dair benimle görüşüyordu. Bu gurbet hâlimde; garip, yalnız, kimsesiz, nafaka için çalışmaya benim gibileye muvâfık olmayan bir köyde, her şeyden herkesten men edildim. Hatta dört sene evvel, harap olmuş bir câmiyi tamir ettirdim. Memleketimde imamlık ve vâizlik vesikam elimde olduğundan, o câmide dört senedir (Allah kabul etsin) imamlık ettiğim hâlde, şu mübarek geçen Ramazan'da mescide gidemedim. Bazen yalnız namazımı kıldım. Cemaatle kılınan namazın yirmi beş sevabından ve hayrından mahrum kaldım.

İşte, başıma gelen bu iki hâdiseye karşı, aynen iki sene evvel, o memurun bana karşı muamelesine gösterdiğim sabır ve tahammülü gösterdim. İnşaallah devam da ettireceğim. Şöylede düşünüyorum ve diyorum ki:

✓ *Eğer ehl-i dünya tarafından başıma gelen şu eziyet, şu sıkıntı, şu tazyik, ayıplı ve kusurlu nefsim için ise helâl ediyorum. Benim nefsim belki bununla İslâhi hâl eder; hem ona keffaretü'z-zünûb olur. Dünya*

¹ “Artık ben işimi Allah'a bırakıyorum. Çünkü Allah kullarını pek iyi görmektedir.” (Mü'min sûresi, 40/44).

misafirhânesinin safâsını çok gördüm; azıcık cefasını görsem, yine şükrederim.

✓ *Eğer imana ve Kur'ân'a hizmetkârlığım cihetile ehl-i dünya, beni tazyik ediyorsa onun müdafası bana ait değil! Onu Aziz-i Cebbâr'a hâvale ediyorum!*

✓ *Eğer asılsız ve riyâya sebep ve ihlâsi kıracak bir şöhret-i kâzibeyi kırmak için teveccûh-ü âmmeyi hakkîmda bozmak murad ise onlara rahmet... Çünkü teveccûh-ü âmmeye mazhar olmak ve halkların nazarında şöhret kazanmak, benim gibi adamlara zarardır zannederim. Benim ile temas edenler beni bilirler ki; şâhsîma karşı hürmet istemiyorum, belki nefret ediyorum. Hatta kıymettar mühim bir dostumu, fazla hürmeti için belki elli defa tekdîr etmişim.*

✓ *Eğer beni çürütmek ve efkâr-ı âmmeden düşürtmek, ıskat ettirmekten muradları, tercümanlık ettiğim hakâik-i imaniye ve Kur'âniye'ye ait ise beyhudedir. Zira, Kur'ân yıldızlarına perde çekilmez. Gözünü ka- payan yalnız kendi görmez, başkasına gece yapamaz.*

Dördüncü Nokta

Evhamlı birkaç suâlin cevabıdır.

Birincisi

Ehl-i dünya bana der: "Ne ile yaşıyorsun? Çalışmadan nasıl geçiniyorsun? Memleketimizde tembelce oturanları ve başkasının sa'yi ile geçenleri istemiyoruz."

Elçevap: Ben iktisat ve bereketle yaşıyorum. Rezzâkîmdan başka kimseyin minnetini almıyorum ve almamaya da karar vermişim. Evet, günde yüz para, belki kırk para ile yaşayan bir adam, başkasının minnetini almaz.

Şu meselenin izahını hiç arzu etmiyordum. Belki bir gururu ve bir enanyeti ihsas eder fikriyle beyan etmek, bana pek nâhoştur. Fakat, madem ehl-i dünya evhamlı bir sûrette soruyorlar, ben de derim ki:

Küçüküğümden beri halkın malını kabul etmemek velev zekât dahi olsa.. hem maaşı kabul etmemek.. (Yalnız bir-iki sene Dârû'l-Hikmetî'l-İslâmiye'de dostlarının icbarıyla kabul etmeye mecbur oldum ve o parayı da mânen millete iade ettik).. hem maîset-i dünyeviye için minnet altına

girmemek, bütün ömrümde bir düstur-u hayatımdır. Ehl-i memleketim ve başka yerlerde beni tanıyanlar bunu biliyorlar. Bu beş seneki nefyimde çok dostlar, bana hediyelerini kabul ettirmek için çok çalışılar, kabul etmedim.

“Öyle ise, nasıl idare edersin?” denilse, derim:

Bereket ve ikram-ı ilâhî ile yaşıyorum. Nefsim çendant her hakarete, her ihânete müstehak ise de.. fakat, Kur’ân hizmetinin kerameti olarak, erzak hususunda ikram-ı ilâhî olan berekete mazhar oluyorum. وَأَمَا بِنَعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدَّثْ¹ sırrıyla, Cenâb-ı Hakk’ın bana ettiği ihsânâti yâdedip, bir şükür-ü mânevî nev’inde birkaç nûmûnesini söyleyeceğim. Bir şükür-ü mânevî olmakla beraber; korkuyorum ki, bir riyâ ve gururu ihsas ederek o mübarek bereket kesilsin. Çünkü müftehirâne gizli bereketi izhar etmek, kesilmesine sebep olur. Fakat ne çare, söylemeye mecbur oldum:

İşte **birisı**: Şu altı aydır, otuz altı ekmekten ibaret bir kile buğday bana kâfi geldi. Daha var, bitmemiş. Ne miktar kifâyet edecek, bilmiyorum.²(Hâsiye)

Ikincisi: Şu mübarek Ramazan’dâ, yalnız iki hâneden bana yemek geldi, ikisi de beni hasta etti. Anladım ki, başkasının yemeğini yemekten memnûm. Mütebâkisi, bütün Ramazan’dâ benim idareme bakan mübarek bir hânenin ve sâdik bir arkadaşım olan o hâne sahibi Abdullah Çavuş’un ihbarı ve şehâdetiyle; üç ekmek, bir kıyye pirinç bana kâfi gelmiştir. Hatta o pirinç, on beş gün Ramazan’dan sonra bitmiştir.

Üçüncüsü: Dağda, üç ay bana ve misafirlerime bir kıyye tereyağı, –her gün ekmekle beraber yemek şartıyla– kâfi geldi. Hatta Süleyman isminde mübarek bir misafirim vardı. Benim ekmeğim de ve onun ekmeği de bitiyordu. Çarşamba günü idi, dedim ona: “Git ekmek getir.” İki saat, her tarafımızda kimse yok ki, oradan ekmek alınsın. “Cuma gecesi senin yanında bu dağda beraber dua etmek arzu ediyorum.” dedi. Ben de dedim: “³اللّٰهُ عَلٰى رَبِّكُنَا عَلٰى اللّٰهِ، kal!” Sonra hiç münasebeti olmadığı hâlde ve bir bahane yokken, ikimiz yürüye yürüye bir dağın tepesine çıktıktı. İbrikte bir parça su vardı. Bir parça şeker ile çayımız vardı. Dedim: “Kardeşim, bir parça çay yap.” O ona başladı, ben de derin bir dereye bakar bir katran ağacı altında oturdum. Müteessifâne şöyle düşündüm ki: “Küflenmiş bir parça ekmeğimiz var; bu akşam ancak ikimize

¹ “Ve Rabbinin nimetini anlat da anlat.” (Duhâ sûresi, 93/11).

² (Hâsiye) Bir sene devam etti.

³ “Allah'a tevekkül ettik. (Allah kerîm..!)”

yeter. İki gün nasıl yapacağız ve bu sâfi-kalb adama ne diyeceğim?” diye düşünmede iken, birdenbire başım çevrilir gibi başımı çevirdim, gördüm ki; koca bir ekmek, katran ağacının üstünde, dalları içinde bize bakıyor. Dediim: “Süleyman, müjde! Cenâb-ı Hak bize rızık verdi.” O ekmeği aldık; bakıyoruz ki, kuşlar ve hayvanât-ı vahşiye hiçbiri ilişmemiş. Yirmi-otuz gündür hiçbir insan o tepeye çıkmamıştı. O ekmek, ikimize iki gün kâfi geldi. Biz yerken, bitmek üzere iken, dört sene sadık bir siddikim olan müstakîm Süleyman, ekmekle aşağıdan çıkışındı.

Dördüncüsü: Şu üstümdeki sakoyu, yedi sene evvel, eski olarak almıştım. Beş senedir elbise, çamaşır, pabuç, çorap için dört buçuk lira ile idare ettim. Bereket, iktisat ve rahmet-i ilâhiye bana kâfi geldi.

İşte, şu nûmâneler gibi çok şeyler var ve bereket-i ilâhiyenin çok cihetleri var. Bu köy halkı çoğunu bilirler. Fakat sakın bunları fahir için zikrediyorum zannetmeyiniz, belki mecbur oldum. Hem benim için iyiliğe bir medar olduğunu düşünmeyiniz. *Bu bereketler, ya yanına gelen hâlis dostlarımı ihsandır.. veya hizmet-i Kur'âniye'ye bir ikramdır.. veya iktisadın bereketli bir menfaatidir.. veya* yahut “Yâ Rahîm, yâ Rahîm!” ile zikreden ve yanında bulunan dört kedinin rızıklarıdır ki, bereket sûretinde gelir, ben de ondan istifade ederim. Evet, hazır mîrmîrlarını dikkatle dinlesen, “Yâ Rahîm, yâ Rahîm!” çektiğini anlarsın.

Kedi bahsi geldi, tavuğu hatırlaya getirdi. Bir tavuğum var. Şu kısta, yumurta makinesi gibi pek az fâsila ile her gün rahmet hazinesinden bana bir yumurta getiriyordu. Hem bir gün iki yumurta getirdi, ben de hayrette kaldım. Dostlarımdan sordum: “Böyle olur mu?” dedim. Dediler: “Belki bir ihsan-ı ilâhîdir.” Hem şu tavuğun yazın çıkardığı küçük bir yavrusu vardı. Ramazan-ı Şerîf’in başında yumurtaya başladı, tâ kırk gün devam etti. Hem küçük, hem kısta, hem Ramazan’dâ, bu mübarek hâli bir ikram-ı rabbâni olduğuna, ne benim ve ne de bana hizmet edenlerin şüphemiz kalmadı. Hem ne vakit annesi kesti, hemen o başladı.. beni yumurtasız bırakmadı.

İkinci Vehimli Şuâl

Ehl-i dünya *diyorular ki;* “Sana nasıl emniyet edeceğiz ki, sen dünyamıza karışmayacaksın? Seni serbest bırakıksak, belki dünyamıza karışırsın. Hem nasıl bileceğiz ki, sen kurnazlık yapmıyorsun? Kendini târik-i dünya gösterip halkın malını zâhiren almaz, gizli alır bir kurnazlık olmadığını nasıl bileyceğiz?”

Elacevap: Yirmi sene evvelki Dîvan-ı Harb-i Örfî'de ve Hürriyet'ten daha evvel zamanda çoklara mâlûm hâl ve vaziyetim ve "İki Mekteb-i Musibetin Şehâdetnâmesi" nâmında o zaman Dîvan-ı Harp'teki müdafaatım kat'î gösterir ki, değil kurnazlık belki ednâ bir hileye tenezzül etmez bir tarzda hayat geçirmişim.

Eğer hile olsaydı, bu beş sene zarfında sizlere temellukkârâne bir müracaat edilecekti. Hileli adam kendini sevdirir, kendini çekmez; iğfal ve aldatmaya daima çalışır. Hâlbuki bana karşı en mühim hücumlara ve tenkidlere mukabil tezelliyle tenezzül etmedim.¹ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ deyip, ehl-i dünyaya arkamı çevirdim.

Hem de âhireti bilen ve dünyanın hakikatini keşfeden; aklı varsa pişman olmaz, yeniden dünyaya dönüp uğraşmaz. Elli seneden sonra, alâkasız, tek başıyla bir adam; hayat-ı ebediyesini dünyanın bir-iki sene gevezeliğine, şarlatanlığına feda etmez.. feda etse, kurnaz olmaz, belki ebleh bir dîvane olur. Ebleh bir dîvanenin elinden ne gelir ki, onun ile uğraşılsın.

Amma, zâhiren târik-i dünya, bâtinен tâlib-i dünya şüphesi ise;

وَمَا أُبَرِئُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَا مَارَةٌ بِالسُّوءِ² sırrınca "Ben nefsimi tebrie etmiyorum. Nefsim her fenalığı ister. Fakat şu fâni dünyada, şu muvakkat misafirhânedede, ihtiyarlık zamanında, kısa bir ömürde, az bir lezzet için; ebedî, dâimî hayatını ve saadet-i ebediyesini berbat etmek, ehl-i aklın kârı değil. Ehl-i aklın ve zîsuurun kârı olmadığından, nefs-i emmârem ister istemez akla tâbi olmuştur.

Üçüncü Vehimli Suâl

Ehl-i dünya *diyorlar ki*; "Sen bizi sever misin? Beğeniyor musun? Eğer seversen, neden bize küsüp karışmıyorsun? Eğer beğenmiyorsan bize muarızısin; biz, muarızlarımızı ezeriz."

Elacevap: Ben değil sizi, belki dünyanızı sevseydim, dünyadan çekilmeydim. Ne sizi ve ne de dünyanızı beğenmiyorum. Fakat karışmıyorum. Çünkü ben başka maksattayım.. başka noktalar benim kalbimi doldurmuş.. başka şeyleri düşünmeye kalbimde yer bırakmadı!.. Sizin vazifeniz ele bakmaktır, kalbe bakmak değil! Çünkü idarenizi, âsâyişinizi istiyorsunuz. El karışmadığı

¹ "Allah'a tevekkül ettim. (Allah kerîm..!)" (Hûd sûresi, 11/56)

² Yûsuf sûresi, 12/53.

vakit, ne hakkınız var ki, hiç lâyik olmadığınız hâlde “Kalb de bizi sevsin.” demeye... Kalbe karışsanız; evet, ben nasıl bu kiş içinde baharı temenni ediyorum ve arzu ediyorum.. fakat irade edemiyorum, getirmeye teşebbüüs edemiyorum. Öyle de; hâl-i âlemin salâhını temenni ediyorum, dua ediyorum ve ehl-i dünyanın ıslahını arzu ediyorum.. fakat irade edemiyorum, çünkü elimden gelmiyor.. bilfiil teşebbüüs edemiyorum, çünkü ne vazifemdir, ne de iktidarı var.

Dördüncü Şüpheli Suâl

Ehl-i dünya diyorlar ki; “O kadar belâlar gördük ki, kimseye emniyetimiz kalmadı. Sana nasıl emin olabiliriz ki; fırsat senin eline geçse, arzu ettiğin gibi karışmazsun?”

Elcevap: Evvelki noktalar size emniyet vermekle beraber.. memleketimde, talebe ve akrabam içinde, beni dinleyenlerin ortasında, heyecanlı hâdiseler içinde dünyانıza karışmadığım hâlde.. diyar-ı gurbette ve yalnız, tek başıyla, garip, zayıf, âciz, bütün kuvvetiyle âhirete müteveccih, ihtilâttan, muhabereden kesilmiş, iman ve âhiret münasebetiyle uzaktan uzağa yalnız bazı ehl-i âhireti dost bulan ve başka herkese yabani ve herkes de ona yabani nazarıyla bakan bir insan; semeresiz, tehlikeli dünyanıza karışsa muzaaf bir dîvâne olmak gerektir...

Beşinci Nokta

Beş küçük meseleye dairdir.

Birincisi

Ehl-i dünya bana diyorlar ki; “Bizim usûl-ü medeniyetimizi, tarz-ı hayatımıza ve sûret-i telebbüsümüzü ne için sen kendine tatbik etmiyorsun? Demek bize muarızsun!”

Ben de derim: Hey Efendiler! Ne hak ile bana usûl-ü medeniyetinizi teklif ediyorsunuz? Hâlbuki siz, beni hukûk-u medeniyetten ıskat etmiş gibi, haksız olarak, beş sene bir köyde muhabereden ve ihtilâttan memnû bir tarzda ikâmet ettirdiniz.

Her menfiyi şehrlerde dost ve akrabasıyla beraber bırakınız ve sonra vesika verdığınız hâlde; sebpsiz, beni tecrit edip, bir-iki tane müstesna hiçbir hemşehri ile görüştürmediniz. Demek beni efrad-ı milletten ve

rayıyetten saymıyorsunuz. Nasıl kanun-u medeniyetinizin bana tatbikini teklif ediyorsunuz?

Dünyayı bana zindan ettiniz! Zindanda olan bir adama böyle şeyle teklif edilmez! Siz bana dünya kapısını kapadınız; ben de âhiret kapısını çaldım; rahmet-i ilâhiye açtı. Âhiret kapısında bulunan bir adama, dün-yanın karmakarışık usûl ve âdâti ona nasıl teklif edilir? Ne vakit beni serbest bırakıp memleketime iade edip hukukumu verdiniz, o vakit usûlüñüzün tatbikini isteyebilirsiniz.

İkinci Mesele

*Ehl-i dünya *diyorlar ki*; “Bize ahkâm-ı diniyeyi ve hakaîk-i İslâmiye’yi tâlim edecek resmî bir dairemiz var. Sen ne salâhiyetle neşriyat-ı diniye yapıyorsun? Sen madem nefye mahkûmsun, bu işlere karışmaya hakkın yok.”*

Elcevap: Hak ve hakikat inhîsar altına alınmaz! İman ve Kur’ân na- sil inhîsar altına alınabilir! Siz dünyanızın usûlünü, kanununu inhîsar altına alabilirsiniz. Fakat hakaîk-i imaniye ve esâsât-ı Kur’âniye, resmî bir şekilde ve ücret mukabilinde dünya muamelâtı sûretine sokulmaz; belki bir mevhîbe-i ilâhiye olan o esrar, hâlis bir niyet ile ve dünyadan ve huzûzât-ı nefsâniyeden tecerrüt etmek vesilesiyle o feyzler gelebilir.

Hem de sizin o resmî daireniz dahi, memlekette iken beni vâiz kabul etti, tayin etti. Ben o vâizliği kabul ettim, fakat maaşını terk ettim. Elimde vesikam var. Vâizlik, imamlık vesikasıyla her yerde amel edebilirim. Çünkü benim nefyim haksız olmuştur. Hem menfiler madem iade edildi, eski vesikalarımın hükmü bâkidir.

Sâniyen: Yazdiğim hakaîk-i imaniyeyi doğrudan doğruya nefsime hitab etmişim. Herkesi davet etmiyorum. Belki ruhları muhtaç ve kalbleri yaralı olanlar, o edviye-i Kur’âniye’yi arayıp buluyorlar. Yalnız medar-ı maîsetim için, yeni hurûf çıkmadan evvel, haşre dair bir risalemi tab’ ettirdim. Bunu da bana karşı insafsız eski vali, o risaleyi tetkik edip, tenkit edecek bir cihet bulamadığı için ilişmedi.

Üçüncü Mesele

Benim bazı dostlarım, ehl-i dünya bana şüpheli baktıkları için, ehl-i dünyaya hoş görünmek için, benden zâhiren teberrî ediyorlar, belki tenkit ediyorlar. Hâlbuki kurnaz ehl-i dünya, bunların teberrîsini ve bana karşı

ıçtinablarını, o ehl-i dünyaya sadâkate değil, belki bir nevi riyâya, vicdansızlığı hamledip, o dostlarımıza karşı fena nazarla bakıyorlar.

Ben de derim: Ey Âhiret Dostlarım! Benim Kur'ân'a hizmetkarlığımdan teberrî edip kaçmayınız! Çünkü inşaallah benden size zarar gelmez. Eğer faraza, musibet gelse veya bana zulmedilse, siz benden teberrî ile kurtulamazsınız!.. O hâl ile, musibete ve tokata daha ziyade istihkak kesbedersiniz!.. Hem ne var ki, evhama düşüyorsunuz?

Dördüncü Mesele

Şu nefiy zamanımda görüyorum ki; hodfürûş ve siyaset bataklığına düşmüş bazı insanlar, bana tarafgirâne, rakîbâne bir nazarla bakıyorlar. Güya ben de onlar gibi dünya cereyanlarıyla alâkadarım.

Hey Efendiler! Ben imanın cereyanındayım.. karşılımda imansızlık cereyanı var.. başka cereyanlarla alâkam yok!.. O adamlardan ücret mukabilinde iş görenler, belki kendini bir derece mazur görüyor. Fakat ücretsiz, hamiyet nâmına bana karşı tarafgirâne, rakîbâne vaziyet almak ve ilişmek ve eziyet etmek, gayet fena bir hatadır. Çünkü sâbikan isbat edildiği gibi, siyaset-i dünya ile hiç alâkadar değilim; yalnız bütün vaktimi ve hayatımı, hakâîk-i imaniye ve Kur'âniye'ye hasr ve vakfetmişim. Madem böyledir, bana eziyet verip, rakîbâne ilisen adam düşünsün ki; o muamelesi zindika ve imansızlık nâmına imana ilişmek hükmüne geçer.

Beşinci Mesele

Dünya madem fânidir.

Hem madem ömrü kısadır.

Hem madem gayet lüzumlu vazifeler çoktur.

Hem madem hayat-ı ebediye burada kazanılacaktır.

Hem madem dünya sahipsiz değil.

Hem madem şu misafîrhâne-i dünyanın gayet Hakîm ve Kerîm bir Müdebbir'i var:

Hem madem ne iyilik ve ne fenalık, cezasız kalmayacaktır.

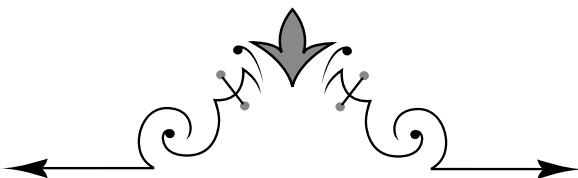
Hem madem لا يكُلُّ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا¹ sırrınca teklif-i mâlâyutak yoktur.

¹ "Allah hiçbir kimseyi güç yetiremeyeceği bir şekilde yükümlü tutmaz." (Bakara süresi, 2/286).

Hem madem zararsız yol, zararlı yola müreccahtır.

Hem madem dünyevî dostlar ve rütbeler, kabir kapısına kadardır.¹

Elbette en bahtiyar odur ki; dünya için âhireti unutmasın.. âhiretini dünyaya feda etmesin.. hayat-ı ebediyesini hayat-ı dünyeviye için bozmasın.. mâlâyâni şeylerle ömrünü telef etmesin.. kendini misafir telâkki edip misafirhâne sahibinin emirlerine göre hareket etsin.. selâmetle kabir kapısını açıp saadet-i ebediyeye gîrsin.^{2(Hâsiye)}

¹ Bkz.: Buhârî, *rikâk* 42; Müslim, *zühd* 5; Tirmizî, *zühd* 46; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsned* 3/110.

² (Hâsiye) Bu mademler içindir ki; şahsına karşı olan zulümlere, sıkıntılara aldırmıyorum ve ehemmiyet vermiyorum. “Meraka değilmiyor.” diyorum ve dünyaya karışmıyorum.

On Altıncı Mektub'un Zeyli

بِاسْمِهِ شَبَحَانَهُ^۱ ، وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسْتَجِعُ بِحَمْدِهِ^۲

Ehl-i dünya sebpsiz, benim gibi áciz, garip bir adamdan tevehhüm edip binler adam kuvvetinde tahayyül ederek, beni çok kayıtlar altına almışlar. Barla'nın bir mahallesi olan Bedre'de ve Barla'nın bir dağında, bir-iki gece kalmaklıgiuma müsaade etmemişler. İşittim ki, *diyorlar*: "Said elli bin nefer kuvvetindedir, onun için serbest bırakmıyoruz."

Ben de derim ki; Ey bedbaht ehl-i dünya! Bütün kuvvetinizle dünyaya çalışığınız hálde neden dünyanın işini dahi bilmeyorsunuz, dívane gibi hükümediyorsunuz! Eğer korkunuz şahsımdan ise; elli bin nefer değil, belki bir nefer elli defa benden ziyade işler görebilir. Yani odamın kapısında durup, bana "Çıkmayacaksın!" diyebilir.

Eğer korkunuz mesleğimden ve Kur'an'a ait dellâlliğimdan ve kuvve-i mâneviye-i imaniyeden ise, elli bin nefer değil, yanlışınız; meslek itibarıyla elli milyon kuvvetindeyim, haberiniz olsun! Çünkü Kur'an-ı Hakîm'in kuvvetiyle sizin dinsizleriniz dâhil olduğu hálde, bütün Avrupa'ya meydan okuyorum. Bütün neşrettiğim envâr-ı imaniye ile onların fúnûn-u müsbete ve tabiat dedikleri muhkem kalelerini zîr u zeber etmişim. Onların en büyük dinsiz feylesoflarını, hayvandan aşağı düşürmüştüm. Dinsizleriniz dahi içinde bulunan bütün Avrupa toplansa, Allah'ın teufikiyle beni o mesleğimin bir meselesinden geri çeviremezler, inşaallah mağlup edemezler!..

Madem böyledir, ben sizin dünyanicı karışımıyorum, siz de benim âhiretime karışmayınız! Karışsanız da beyhudedir!

*Takdir-i Hudâ, kuvve-i bâzu ile dönmez!
Bir şem'a ki Mevlâ yaka, üflemekle sönmez!*

Benim hakkında müstesna bir sûrette, pek ziyade ehl-i dünya tevehhüm edip, âdetâ korkuyorlar. Bende bulunmayan ve bulunsa dahi siyâsi bir kusur

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² "Hiç bir şey yoktur ki, O'nu hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın." (Isrâ süresi, 17/44)

teşkil etmeyen ve ithama medar olmayan şeyhlik, büyülüklük, hânedan, aşiret sahibi, nüfuzlu, etbâî çok, hemşehrileriyle görüşmek, dünya ahvâliyle alâkadar olmak, hatta siyasete girmek, hatta muhalif olmak gibi bende bulunmayan emirleri tahayyül ederek evhama düşmüşler. Hatta hapiste ve hariçteki, yani kendilerince kabil-i af olmayanların dahi aflatını müzakere ettikleri sırada, beni âdetâ her şeyden men ettiler. Fena ve fâni bir adamin, güzel ve bâki söyle bir sözü var:

*Zulmün topu var, güllesi var, kalesi varsa;
Hakkın da bükülmez kolu, dönmez yüzü vardır.*

Ben de derim:

*Ehl-i dünyanın hükmü var, şevketi var, kuvveti varsa;
Kur'ân'ın feyziyle, hâdiminin de
Şaşırmaz ilmi, susmaz sözü vardır;
Yanılmaz kalbi, sönmez nuru vardır.*

Çok dostlarla beraber bana nezaret eden bir kumandan, mükerrerleren suâl ettiler: "Neden vesika için müracaat etmiyorsun, istidâ vermiyorsun?"

Elcevap: Beş-altı sebep için müracaat etmiyorum ve edemiyorum:

Birincisi: Ben ehl-i dünyanın dünyasına karışmadım ki onların mahkûmu olayım, onlara müracaat edeyim. Ben, kader-i ilâhînin mahkûmu-yum ve ona karşı kusurum var, ona müracaat ediyorum.

Ikincisi: Bu dünya çabuk tebeddül eder bir misafirhâne olduğunu yakînen iman edip bildim. Onun için hakikî vatan değil, her yer birdir. Madem vatanımda bâki kalmayacağım; beyhude ona karşı çabalamak, oraya gitmek bir şeye yaramıyor. Madem her yer misafirhânedir; eğer misafirhâne sahibinin rahmeti yâr ise herkes yârdır, her yer yarar. Eğer yâr değilse her yer kalbe bârdır ve herkes düşmandır.

Üçüncüsü: Müracaat, kanun dairesinde olur. Hâlbuki bu altı senedir bana karşı muamele, keyfi ve fevkâ'l-kanundur. Menfiler kanunuyla bana muamele edilmedi. Hukûk-u medeniyetten ve belki hukûk-u dünyeviyeden ıskat edilmiş bir tarzda bana baktılar. Bu fevkâ'l-kanun muamele edenlere, kanun nâmına müracaat manasız olur.

Dördüncü: Bu sene buranın müdürü, benim nâmîma Barla'nın bir mahalleleri hükümlünde olan Bedre Karyesi'nde tebdil-i hava için birkaç gün kalmaya

dair müracaat etti.. müsaade etmediler. Böyle ehemmiyetsiz bir ihtiyacımı cevab-ı red verenlere nasıl müracaat edilir? Müracaat edilse, zillet içinde faydasız bir tezellül olur.

Beşinciisi: *Haksızlığı hak iddia edenlere karşı hak dâvâ etmek ve onlara müracaat etmek; bir haksızlıktır, hakka karşı bir hürmetsizliktir. Ben bu haksızlığı ve hakka karşı hürmetsizliği irtikâp etmek istemem, vesselâm...*

Altıncı Sebep: Bana karşı ehl-i dünyanın verdikleri sıkıntı, siyaset için değil; çünkü onlar da bilirler ki, siyasete karışmıyorum, siyasetten kaçıyorum. *Belki bilerek veya bilmeyerek zındıka hesabına, benim dine merbûtiyetimden beni tâzib ediyorlar. Öyle ise onlara müracaat etmek, dinden pişmanlık göstermek ve meslek-i zındıkayı okşamak demektir.*

Hem ben onlara müracaat ve dehâlet ettikçe âdil olan kader-i ilâhî, beni onların zâlim eliyle tâzib edecektir. Çünkü onlar diyanete merbûtiyetimden beni sıkıyorlar. Kader ise –benim diyanette ve ihlâsta noksaniyetim var– arasında ehl-i dünyaya riyâkârlıklarından dolayı beni sıkıyor. Öyle ise, şimdilik şu sıkıntıdan kurtuluşum yok.

Eğer ehl-i dünyaya müracaat etsem, kader der: “Ey riyâkâr! Bu müracaatin cezasını çek!”

Eğer müracaat etmezsem, ehl-i dünya der: “Bizi tanımiyorsun, sıkıntıda kal!”

Yedinci Sebep: Mâlûmdur ki bir memurun vazifesi, heyet-i içtimaiyeye muzır eşhasa meydana getirmemek ve nâfilere yardım etmektir. Hâlbuki beni nezaret altına alan memur, kabir kapısına gelen misafir bir ihtiyar adama ¹اللهُ إِلَّا إِلَهٌ مُّنِيبٌ 'taki imanın latîf bir zevkini izah ettiğim vakit, –bir cûrm-ü meşhûd hâlinde beni yakalamak gibi– çok zaman yanına gelmediği hâlde, o vakit güya bir kabahat işliyorum gibi yanına geldi. İhlâs ile dinleyen o bîçâreyi de mahrum bıraktı, beni de hiddete getirdi. Hâlbuki burada bazı adamlar vardı; o, onlara ehemmiyet vermiyordu. Sonra edepsizliklerde ve köydeki hayat-ı içtimaiyeye zehir verecek sûrette bulundukları vakit, onlara iltifat etmeye ve takdir etmeye başladı.

Hem mâlûmdur ki; zindanda yüz cinayeti bulunan bir adam, nezarete memur zâbit olsun, nefer olsun, her zaman onlarla görüşebilir. Hâlbuki bir

¹ “Allah’tan başka ilâh yoktur.” (Sâffât süresi, 37/35; Muhammed süresi, 47/19)

senedir, hem âmir, hem nezarete memur hükûmet-i millîyece iki mühim zât kaç defa odamın yanından geçikleri hâlde, kat'â ve aslâ, ne benim ile görüşüler ve ne de hâlimi sordular. Ben evvel zannettim ki, adâvetlerinden yanaşmıyorlar. Sonra tahakkuk etti ki, evhamlarından.. güya ben onları yutacağım gibi kaçıyorlar.

İşte şu adamlar gibi eczâsı ve memurları bulunan bir hükûmeti, hükûmet diyerek merci tanıyor müracaat etmek, kâr-ı akıl değil.. beyhude bir zillettir. Eski Said olsaydı, Antere gibi diyecekti:

مَاءُ الْحَيَاةِ بِذَلِّهِ كَجَهَنَّمْ وَجَهَنَّمْ بِالْعِرْ فَحْرٌ مَنْزِلِيٌّ¹

Eski Said yok; Yeni Said ise, ehl-i dünya ile konuşmayı manasız görüyor. Dünyaları başlarını yesin! Ne yaparlarsa yapınlar! Mahkeme-i Kübrâ'da onlarla muhakeme olacağız der, süküt eder.

Adem-i Müracaatımın Sebeplerinden Sekizinci: “Gayr-i meşrû bir muhabbetin neticesi, merhametsiz bir adâvet olduğu” kaidesince âdil olan kader-i ilâhî, lâyik olmadıkları hâlde meylettiğim şu ehl-i dünyanın zâlim eliyle beni tâzib ediyor. Ben de “bu azaba müstehakim” deyip süküt ediyordum. Çünkü Harb-i Umûmî’de gönüllü alay kumandanı olarak iki sene çalıştım, çarpıştım. Ordu kumandanı ve Enver Paşa takdirâtı altında kıymettar talebelerimi, dostlarımı feda ettim. Yaralanıp esir düştüm. Esaretten geldikten sonra “Hutuvât-ı Sitte” gibi eserlerimle kendimi tehlikeye atıp, İngilizler'in İstanbul'a tasallutu altında, İngilizler'in başlarına vurdum. Şu, beni iğkenceli ve sebepsiz esaret altına alanlara yardım ettim.

İşte, onlar da bana, o yardım cezasını böyle veriyorlar. Üç sene Rusya'da esaretimde çektığım zahmet ve sıkıntıyı, burada bu dostlarım bana üç ayda çektirdiler. Hâlbuki Ruslar, beni Kurt gönüllü kumandanı sûretinde, Kazakları ve esirleri kesen gaddar adam nazarıyla bana baktıkları hâlde, beni dersten men etmediler. Arkadaşım olan doksan esir zâbitlerin kîsm-i ekserîsine ders veriyordum. Bir defa Rus kumandanı geldi, dinledi.. Türkçe bilmediği için siyâsî ders zannetti.. bir defa beni men etti.. sonra yine izin verdi. Hem aynı kışlada bir odayı cami yaptık. Ben imamlık yapıyordum. Hiç müdahale etmediler.. ihtilâttan men etmediler.. beni muhabereden kesmediler.

¹ Zillet altında yaşanan bir hayat cehennem gibidir. İzset içinde yaşanan hayatın yeri cehennem de olsa orası benim için gurur duyacağım bir menzildir. (Bkz.: *Dîvânü Antere* s.135).

Hâlbuki bu dostlarım güya vatandaşlarım ve dindaşlarım ve onların menfaat-i imaniyelerine uğraştığım adamlar, hiçbir sebep yokken, siyasetten ve dünyadan alâkamı kestiğimi bilirlerken; üç sene değil, belki beni altı sene sıkıntılı bir esaret altına aldılar, ihtilâttan men ettiler.. vesikam olduğu hâlde dersten, hatta odamda hususî dersimi de men ettiler.. muhabereye set çektiler. Hatta vesikam olduğu hâlde, kendim tamir ettiğim ve dört sene imamlık ettiğim mescidimden beni men ettiler. Şimdi dahi cemaat sevabından beni mahrum etmek için –dâîmî cemaatim ve âhiret kardeşlerim– mahsus üç adama dahi imamet etmemi kabul etmiyorlar.

Hem istemediğim hâlde, birisi bana “iyi” dese, bana nezaret eden memur kıskanarak kızıyor, nüfuzunu kırayım diye vicdansızcasına tedbirler yapıyor, âmirlerinden iltifat görmek için beni tâciz ediyor.

İşte böyle vaziyette bir adam, Cenâb-ı Hak'tan başka kime müracaat eder? Hâkim, kendi müddeî olsa, elbette ona şekvâ edilmez. Gel sen söyle, bu hâle ne diyeceğiz? Sen ne dersen de.. ben derim ki; bu dostlarım içinde çok münafıklar var. Münafık kâfirden eşeddir.¹ Onun için, kâfir Rus'un bana çekitmeyeğini çektiyorlar.

Hey bedbahtlar! Ben size ne yaptım ve ne yapıyorum? İmanınızın kurtulmasına ve saadet-i ebediyenize hizmet ediyorum! Demek hizmetim hâlis, lillâh için olmamış ki, aksü'lâmel oluyor. Siz, ona mukabil her fırsattha beni incitiyorsunuz. Elbette, Mahkeme-i Kübrâ'da sizinle görüşeceğiz.

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ² ، نِعْمَ الْمُؤْلِى وَنِعْمَ الْبَصِيرُ³

derim.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي⁴
Said Nursî

¹ “Şu kesindir ki münafıklar cehennemin en alt katındadırlar.” (Nisâ süresi, 4/145).

² “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmrân süresi, 3/173).

³ “O ne güzel mevlâ, ne güzel yardımcıdır!” (Enfâl süresi, 8/40).

⁴ Kendinden başka her şeyin fâni olduğu gerçek Bâkî, Allah'tır.

Dördüncü Hisar

Kastamonu Hayatı

Bediuzzaman Said Nursî, Eskişehir hapsinden çıktıktan sonra, Kastamonu vilâyetine nefyediliyor. Uzun bir müddet polis karakolunda ikamete mecbur edildikten sonra, karakolun tam karşısında, daimî bir tarassut altında olan bir eve yerleştiriliyor.

Bediuzzaman Said Nursî'nin Kastamonu'da sekiz sene karakolun göz hapsi altında ikamete mecbur edildiği ev (solda) ve karşısında polis karakolu.

Orada, sekiz sene ağır bir istibdat ve göz hapsi altında bir sürgün hayatı geçirtiliyor. Fakat o, katıyen boş durmuyor, neşr-i envâr-ı Kur'ânîye'ye gizli olarak devam ediyor. Bilhassa İnebolu'da çok fedakâr ve faal talebeleri yetişıyor. Aynen Isparta talebeleri gibi, şevkle Risale-i Nur'u yazmaya ve etrafa perde altında neşretmeye başlıyorlar. Karadeniz havalısında de Risale-i Nur eserleri böylece büyük bir rağbet görmeye başlıyor.

Hazreti Üstad Kastamonu'da iken, Isparta'daki talebeleriyle daima alâ-kadar idi. O, izn-i ilâhî ile biliyordu ki, Risale-i Nur'u dünyaya ilân ve neş redecek fedakârlardan ve nâşirlerden kîsmî âzamî Isparta'dan çıkacak veya Isparta merkezindeki hizmetle bu büyük vazife ifâ edilecek.

Risale-i Nur şâkirtleri, sevgili Üstadlarının hâl ve istirahatiyle çok alâkadarırlar. Müşfiç Üstadlarından ve Nurcu kardeşlerinin Risale-i Nur hizmetlerinden sık sık haber almayı arzu ederler.

Bediüzzaman Said Nursî, yirmi yedi sene zarfında, Nur talebelerine hitaben ilmî, imanî, İslâmî mevzularda ve hizmet-i imaniyeye dair bazı mektuplar yazmıştır. Nur talebeleri de, çok müştâk oldukları bu mektupları elyazılıyla çoğaltarak neşretmişlerdir. Din düşmanlarının, postahanelerden Nur Risaleleri'ni ve mektuplarını göndermeyi yasak edecek dereceye varan şiddetli taziyatları zamanında bu mektupları ve Nur Risaleleri'ni, Nur talebeleri köyden köye, kasabadan kasabaya, vilâyetten vilâyete götürmüştür. Hattâ kendi aralarında "Nur postacıları" meydana getirmiştir. Bütün ruh u canlarıyla gönüllü olan bu "Nur postacıları", bu hizmetin en kudsî bir vazife olduğunu inanmışlardır. Gayet ehemmiyetli ve hakikatli olduğu kadar, gayet güzel olan ve Risale-i Nur'un "Lâhika Mektupları" ismini alan bu mektuplar, Nur talebeleri'nin ruhî birçok ihtiyaçlarını tatmin etmiştir. Hem Risale-i Nur talebelerine, Kur'ân ve iman hizmetinde birer rehber hükmüne geçmiş, hem İslâmiyet düşmanlarının bütün bütün yalan ve uydurma propagandalarına aldanmamak ve intibah vermek hususunda uyandırıcı bir tesir husule getirmiştir. Ve bu suretle de, dinsizliğin o muvakkat şâşaali saltanatı devrinde –çok kimselerin ümitsizliğe ve atâlete düşürüldüğü o karanlık günlerde– kalblere inşirah ve sürur vermiş ve iman hizmeti için faaliyet aşkıńı yerleştirmiştir. Ve böylece müminleri yeisten kurtarıp, İslâmiyet'in, Risale-i Nur'la istikbaldeki parlak zâferlerine işaretler edip müjdeler vermiştir.

Evet, o nûranî Lâhika mektupları ki, ruhları, kalbleri, cezb ve fetheden, akılları teshir eden hakikatlerle doludur. Bu Lâhika mektuplarından bazıları ileride yeri geldikçe dercedilecektir. Hazreti Üstadın Kastamonu'daki hayatına dair mâtûmatî, Kastamonu'dan yazdığı mektupların bir kısmından bazı parçalar almakla ve oradaki halis ve sadık Nur talebelerinin mektuplarından birkaç mektubunu bu tarihçeye idhal etmek sûretiyle takdim ediyoruz. Aşağıda yazılan mektuplar, beş yüz sayfadan ziyade olan *Kastamonu Lâhika-sî*'ndan, Üstadın, Kastamonu'dan Isparta'daki talebelerine gönderdiği mektuplarından beş-on mektuptur. Bu mektuplarda Hazreti Üstad, talebelerine, el yazısıyla risaleleri yazmalarının, neşretmelerinin ehemmiyetini, Risale-i Nur talebelerinin şimdilik cüz'i gibi görünen hizmetlerinin, hakikatte, kâinatta en muazzam mesele olduğunu ve bırgün bu memlekette Risale-i Nur'un

nuruyla geniş çapta fütuhat olacağını müjdelemekte, Risale-i Nur'un dairesinin ve neşriyatının temellerini, esaslarını vaz' ve tâhkîm etmektedir.

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ^١

Aziz, siddik kardeşlerim,

Risaletü'n-Nur'un hizmetinde ekser şâkirtleri birer nevi keramet ve ikram-ı ilâhî hissettiler gibi, bu âciz kardeşiniz çok muhtaç olduğu için, çoknevilerini ve çeşitlerini hissediyorum. Ve bu sıralarda bu havâlideki şâkirtleri, yeminle itiraf ediyorlar ki "Biz Nur'un hizmetinde çalışıkça hem maişetçe, hem istirahat-i kalbce bir genişlik, bir ferah zâhir bir sürette hissediyoruz." Ben kendimce o kadar hissediyorum ki nefis ve şeytanım, o bedâhete karşı hayret ederek sustular.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ^٢

Âhiret Kardeşlerime Mühim Bir İhtar

İki maddedir.

Birincisi: *Risale-i Nur'a intisap eden zâtın en ehemmiyetli vazifesi, onu yazmak ve yazdırmaktır ve intişarına yardım etmektir.* Onu yazan ve yazdırın ve okuyan, "Risale-i Nur talebesi" unvanını alır. Ve o unvan altında, her yirmi dört saatte benim lisanımla belki yüz defa, bazen daha ziyade hazırlı dualarımда ve mânevî kazançlarımda hissedar olmakla beraber, benim gibi dua eden kıymettar binler kardeşlerin ve Risale-i Nur talebelerinin dualarına ve kazançlarına dahi hissedar olur.

Hem, dört vecihle dört nevi ibadet-i makbûle hükmünde bulunan kitabedinde, hem imanını kuvvetlendirmek, hem başkalarının imanlarını tehlikeeden kurtarmaya çalışmak, hem hadisin hükmüyle, bir saat tefakkür bazen bir sene kadar bir ibadet hükmüne geçen tefakkür-ü imanîyi³ elde etmek ve ettirmek,

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

³ el-Gazâlî, *İhyâ ulûmi'd-dîn* 4/423; el-Kurtubî, *el-Câmi' li ahkâmi'l-Kur'ân* 4/314; Aliyyûlkârî, *el-Masnû'* s.82.

hem hüsн-ü hattı olmayan ve vaziyeti çok ağır bulunan Üstadına yardım etmekle hasenâtına iştirak etmek gibi çok faydalari elde edebilir. Ben kasemle temin ederim ki bir küçük risaleyi kendine bilerek yazan adam, bana büyük bir hediye vermiş hükmüne geçer; belki her bir sayfası bir okka şeker kadar beni memnun eder.

İkinci madde: Maatteessüf, Risale-i Nur'un, imansız ve emansız cin ve ins düşmanları onun çelik gibi metin kalelerine ve elmas kılıç gibi kuvvetli hüccetlerine mukabele edemediklerinden çok gizli desiseler ve hafı vasıtalar ile haberleri olmadan yazanların şevklerini kırmak ve fütur vermek ve yazdan vazgeçirmek cihetinde şeytancasına hücum edip darbe vuruyorlar. Hususan burada ihtiyaç pek çok ve yazıcılar pek az ve düşmanlar çok dikkatli, kısmen talebeler mukavemetsiz olduğundan, bu memleketi o Nur'lardan bir derece mahrum ediyorlar...

Benimle hakikat meşrebinde sohbet etmek ve görüşmek isteyen adam hangi risaleyi açsa, benimle değil, hâdim-i Kur'ân olan Üstadıyla görüşür ve hakâik-i imaniyeden zevkle bir ders alabilir.

Sabri'nin mektubu yolda iken ve gelmeden evvel o mektubun mânevî tesiri ile bu âyeti ¹ “أَوْمَنْ كَانَ مَيْتًا” âyetiyle beraber düşünürken hatırlıma geldi. Risale-i Nur'un bu derece kuvvetli işaret-i Kur'âniye'ye.. ve şâkirtlerinin bu kadar kıymetli şeriat-i Furkaniyeye ve aktabların iltifatına mazhariyetinin sırrı ve hikmeti, musibetin azameti ve dehşetidir ki; hiçbir eserin mazhar olmadığı kudsî bir takdir ve tâhsin almış. Demek ehemmiyet onun fevkâlâde büyülüğünden değil, belki musibetin fevkâlâde dehşetine ve tahribatına karşı, mücahedesi cüz'i ve az olduğu hâlde, gayet büyük öyle bir ehemmiyet kesbetmiş ki, bu âayette işaret ve şeriat-i Kur'âniye'de ifade eder ki; Risale-i Nur dairesi içine girenler, tehlikede olan imanlarını kurtarıyorlar ve imanla kabre giriyorlar ve cennete gidecekler diye müjde veriyorlar. Evet, bazı vakit olur ki, bir nefer gördüğü hizmet için bir müşîrin fevkine çıkar, binler derece kıymet alır.

¹ “(Mânen ölü iken imanla kendisini dirittiğimiz ve kendisi için onunla insanlar arasında yolunu hiç şaşırmadan rahatça hareket ettiği bir ışık var ettiğimiz kimse), içinde bulunduğu durum itibarıyla karanlıklar gömülü ve artık çırpı kurtulması mümkün bulunmayan biri gibi olur mu?” (En'âm sûresi, 6/122)

On Dokuzuncu Söz'ün âhirinde beyan edilen, Kur'ân'daki tekrarın ekser hikmetleri, Risale-i Nur'da dahi cereyan ediyor. Bilhassa ikinci hikmeti tam tâmina vardır. O hikmet sudur ki:

Herkes her vakit Kur'ân'a muhtaçtır. Fakat herkes, her vakit bütün Kur'ân'ı okumaya muktedir olamaz. Fakat bir sûreye galiben muktedir olur. Onun için en mühim makasîd-i Kur'âniye ekser uzun sûrelerde dercedilerek, herbir süre bir küçük Kur'ân hükmüne geçmiş. Demek, hiç kimseyi mahrum etmemek için haşır ve tevhid ve kıssa-yı Mûsâ (*aleyhisselâm*) gibi bazı maksatlar tekrar edilmiş.

Aynı bu ehemmiyetli hikmet içindir ki, bazı defa haberim olmadan, ihtiyârim ve rizam olmadığı hâlde, bazı ince hakâik-i imaniye ve kuvvetli hûcûcteleri müteaddit risalelerde tekrar edilmiş. Ben çok hayret ederdim. Neden bunlar bana unutturulmuş, tekrar yazdırılmış? Sonra kat'î bir sûrette bildim ki: Herkes bu zamanda Risale-i Nur'a muhtaçtır. Fakat umumunu elde edemez. Elde etse de tamam okuyamaz. Fakat küçük bir Risale-i Nur hükmüne geçmiş bir risale-i câmiayı elde edebilir. Ve ekser vakitlerde muhtaç olduğu meseleleri ondan okuyabilir ve gıda gibi her zaman ihtiyaç tekerrür ettiği gibi, o da mütalâasını tekrar eder.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ^۱

*Şefkat-i insaniye, merhamet-i rabbâniyenin bir cilvesi olduğundan, elbette rahmetin derecesinden aşmamak ve Rahmeten li'l-âlemîn Zât'ın (*aleyhissalâtü vesselâm*) mertebe-i şefkatinden taşmamak gerektir. Eğer aşsa ve taşsa, o şefkat, elbette merhamet ve şefkat değildir; belki dalâlete ve il-hada sirayet eden bir maraz-ı ruhî ve bir sakam-ı kalbîdir.*

Meselâ, kâfir ve münafikların cehennemde yanmalarını ve azap ve cihad gibi hâdiseleri kendi şefkatine sıächstırmamak ve tevile sapmak, Kur'ân'ın ve edyân-ı semâviyenin bir kîsm-ı azîmini inkâr ve tekzip olduğu gibi, bir zulm-ü azîm ve gayet derecede bir merhametsizlidir.

Çünkü mâsum hayvanları parçalayan canavarlara himâyetkârâne şefkat etmek, o bîcâre hayvanlara şedit bir gadr ve vahşi bir vicdansızlıktır.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Ve binler müslümanların hayat-ı ebediyelerini mahveden ve yüzer ehl-i imanın su-i âkibete ve müthiş günahlara sevkeden adamlara şefkatkârâne taraftar olmak ve merhametkârâne cezadan kurtulmalarına dua etmek, elbette o dua, o mazlum ehl-i imana dehşetli bir merhametsizlik ve şenî bir gadirdir.

Risale-i Nur'da kat'iyetle isbat edilmiş ki küfür ve dalâlet, kâinata büyük bir tahkir ve mevcudata bir zulm-ü azîmdir ve rahmetin ref'ine ve âfâtın nüzûlüne vesiledir. Hatta, deniz dibinde balıklar, cânilerden şekvâ ederler ki "İstirahatımızın selbine sebep oldular." diye rivâyet-i sahiha vardır.¹

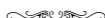
O hâlde kâfirin ve münafiğin azap çekmesine acıüp şefkat eden adamlar, şefkate lâyik hadsiz mâsumlara acımıyorlar.

Risale-i Nur hakâik-i İslâmiye'ye dair ihtiyaçlara kâfi geliyor, başka eserlere ihtiyaç bırakmıyor. Kat'î ve çok tecrübelerle anlaşılmış ki imanı kurtarmak ve kuvvetlendirmek ve tâhkîk yapmanın en kısa ve en kolay yolu Risale-i Nur'dadir. Evet, on beş sene yerine on beş haftada Risale-i Nur o yolu kestirir, iman-ı hakikîye îsâl eder.

Bu fakir kardeşiniz yirmi seneden evvel kesret-i mütalâayla bazen bir günde bir cilt kitabı anlayarak mütalâa ederken, yirmi seneye yakındır ki Ku'rân ve Kur'ân'dan gelen Risale-i Nur bana kâfi geliyorlardı. Bir tek kitaba muhtaç olmadım, başka kitapları yanında bulundurmadım. Risale-i Nur çok mütenevvi hakâike dair olduğu hâlde, telifi zamanında, yirmi seneden beri ben muhtaç olmadım. Elbette siz, yirmi derece daha ziyade muhtaç olmamak lâzım gelir.

Hem madem ben sizlere kanaat ettim ve ediyorum, başkalara bakmıyorum, mesgul olmuyorum; siz dahi Risale-i Nur'a kanaat etmeniz lâzımdır, belki bu zamanda elzemdir...

Birinci Esas: *Ehl-i imanın me'yusiyetine karşı, "İstikbalde bir nur var."* diye müjde verdiğiidir. Bir hiss-i kablelevuku ile Risale-i Nur'un istikbalde, dehşetli bir zamanda çok ehl-i imanın imanlarını takviye edip kurtarmasını

¹ Bkz.: et-Taberî, Câmiu'l-beyân 2/55; el-Beğavî, Meâlimü't-tenzil 1/134.

hissedip o adese ile Hürriyet inkılâbındaki siyaset dairelerine bakmış. Tâ-birsiz, tevilsiz tatbike çalışmış; siyaset ve kuvvet ve kemiyet noktasında zannetmiş. Doğru hissetmiş, fakat tam doğru diyememiş.

İkinci Esas: Eski Said, bazı siyasi insanlar ve harika ediplerin hissettikleri gibi, çok dehşetli bir istibdâti hissedip ona (istibdâda) karşı cephe almışlardı. O hiss-i kablelvuku tâbir ve tevile muhtaç iken, bilmeyerek resmî, zayıf ve ismî bir istibdat görüp o siyasi ve dâhi edipler ona karşı hücum gösteriyorlardı. Hâlbuki onlara dehşet veren, bir zaman sonra gelecek olan istibdatların zayıf bir gölgесini asıl zannederek öyle davranışlılar, öyle beyan etmişler. Maksat doğru, fakat hedef hata.

İşte Eski Said de eski zamanda böyle acîb bir istibdâti hissetmiş. Bazı âsârında, ona hücum ile beyanatı var. O müthîş istibdâdât-ı acîbeye karşı meşrûta-yı meşrûayı bir vasıta-yı necat görüyordu. Ve hürriyet-i şer'iye, Kur'ân'ın ahkâmî dairesindeki meşveretle o müthîş musibeti defeder, diye düşünüp öyle çalışmış...

Hem bu “Münâzarat” risalesinin ruhu ve esası hükmünde olan hâtime-sindeki Medresetü’z-Zehrâ hakikati ise, istikbalde çıkacak olan Risale-i Nur Medresesine bir zemin ihtar etmek idi ki; bilmediği hâlde, ihtiyarsız olarak ona sevk olunuyordu. Bir hiss-i kablelvuku ile o nuranî hakikati maddî sûretinde arıyordu. Sonra o hakikatin maddî ciheti dahi vücuda gelmeye başladı.

Sultan Reşad (merhum), 19 bin altın lirayı Van'da temeli atılan o Medresetü’z-Zehrâ'ya verdi, temel atıldı. Fakat sâbık Harb-i Umumî çıktı, geri kaldı.

Beş-altı sene sonra Ankara'ya gittim, yine o hakikate çalıştım. İki yüz meb'ustan 163 meb'usun imzalarıyla, o medresemimize 150 bin banknota ibâlâğ ederek o tahsisat kabul edildi. Fakat binler teessûf, medreseler kapandı, o hakikat geri kaldı. Fakat Cenâb-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki; o medresemenin mânevî hüviyetini Isparta vilâyetinde tesis edildi. Risale-i Nur'u tecessüm ettiirdi. *İnşallah, istikbalde Risale-i Nur şâkirtleri o âli hakikatin maddî sûretini de tesis etmeye muvaffak olacaklar.*

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Risale-i Nur'un yüksek, kıymettar hizmet-i imaniyesi onlara kâfi olarak kanaat veriyordu.

O şâkirtlerin gayet keskin kalb basireti şöyle bir hakikati anlamış ki: Risale-i Nur ile hizmet ise, imanı kurtarıyor; tarîkat ve şeyhlik ise, velâyet mertebeleri kazandırıyor. Bir adamın imanını kurtarmak ise, on mümini velâyet derecesine çıkarmaktan daha mühim ve daha sevaplıdır. Çünkü iman saadet-i ebediyeyi kazandırdığı için, bir mümine küre-i arz kadar bir sultanat-i bâkiyeyi temin eder. Velâyet ise, müminin cennetini genişletir, parlattırır. Bir adamı sultan yapmak, on adamı vali yapmaktan daha sevaplı bir hizmettir.

İşte bu dakik sırrı, senin Ispartalı kardeşlerin bir kısmının akılları görmese de umumunun keskin kalbleri görmüş ki benim gibi bir bîçâre günahkâr bir adamın arkadaşlığını evliyalara, belki de eğer bulunsayıdı mütchehidlere dahi tercih ettiler.

Bu hakikate binaen, bu şehre bir kutup, bir gaus-ı âzam gelse, "Seni on içinde velâyet derecesine çıkaracağım." dese, sen Risale-i Nur'u bırakıp onun yanına gitsen, Isparta kahramanlarına arkadaşı olamazsun.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

(Risale-i Nur talebelerinden bir kısım kardeşlerimin, benim haddimin çok fevkinde hüsn-ü zanlarını tâdil etmek için ihtar edilen bir muhavereddir.)

Bundan kırk sene evvel, büyük kardeşim Molla Abdullah (*rahmetullahi aleyi*) ile bir muhaveremi hikâyeye ediyorum:

O merhum kardeşim, evliya-yı azîmeden Hazreti Ziyaeddin'ün (*küddise sirruhi*) has mûridi idi. Ehl-i tarîkatça, mûşnidinin hakkında müfrîtâne muhabbet ve hüsn-ü zan etse de makbul gördükleri için, o merhum kardeşim dedi

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

ki: "Hazreti Ziyaeddin bütün ulûmu biliyor. Kâinatta, kutb-u âzam gibi her şeye ittilâî var." Beni onunla raptetmek için çok harika makamlarını beyan etti.

Ben de o kardeşime dedim ki: "Sen mübalâğa ediyorsun. Ben onu görsem, çok meselelerde onu ilzam edebilirim. Hem sen benim kadar hakikî onu sevmiyorsun. Çünkü kâinattaki ulûmları bilir bir kutb-u âzam sûretinde tahayyül ettiğin bir Ziyaeddin'i seversin. Yani o unvanla bağlısin, muhabbet edersin. Eğer perde-i gayb açılsa, hakikati görünse, senin muhabbetin ya zâil olur veya hâtır dörtte birisine iner. Fakat ben, o zât-i mübareki senin gibi pek ciddî severim, takdir ederim. Çünkü sünnet-i seniyye dairesinde, hakikat mesleğinde, ehl-i imana hâlis ve tesirli ve ehemmiyetli bir rehberdir. Şahsî makamı görulse, değil geri çekilmek, vazgeçmek, muhabbetté noksan olmak, bilâkis daha ziyade hürmet ve takdirle bağlanacağım. Demek ben hakikî bir Ziyaeddin'i, sen de hayalî bir Ziyaeddin'i seversin."

Benim o kardeşim insaflı ve müdakkik bir âlim olduğu için, benim nota-yı nazarımlı kabul edip takdir etti.

Ey Risale-i Nur'un kıymetli talebeleri ve benden daha bahtiyar ve fedakâr kardeşlerim,

Şahsiyetim itibarıyla sizin ziyade hüsn-ü zannınız belki size zarar vermez; fakat sizin gibi hakikatbîn zâtlar vazifeye, hizmete bakıp, o noktada bakma-lısınız. Perde açılsa, benim baştan aşağıya kadar kusuratla âlûde mahiyetim görünse, bana acıycaksınız. Sizi kardeşliğimden kaçırılmamak için kusuratımı gizliyorum.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Bir hafta evvelki mektubunuza karşı hüsn-ü zannınızı bir derece cerheden benim cevabımın hikmeti şudur ki:

Bu zamanda öyle fevkâlâde hâkim cereyanlar var ki her şeyi kendi hesabına aldığı için, faraza hakikî beklenilen ve bir asır sonra gelecek o zât dahi bu zamanda gelse, harekâtını o cereyanlara kaptırmamak için

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

siyaset âlemindeki vaziyetten ferâgat edecek ve hedefini değiştirecek di-ye tahmin ediyorum.

Hem üç mesele var: biri hayat, biri şeriat, biri imandır. Hakikat noktasında en mühimmi ve en âzamı, iman meselesidir.

Fakat, şimdiki umumun nazarında ve hâl-i âlem ilcaatında *en mühim* mesele hayat ve şeriat göründüğünden, o zât şimdi olsa da üç meseleinin birden umum rûy-u zeminde vaziyetlerini değiştirmek, neu-i beserdeki câri olan âdetullahâ muvâfîk gelmediğinden, her hâlde *en âzam* meseleyi *esas* yapıp, öteki meseleleri *esas* yapmayacak; *tâ ki iman hizmeti* safvetini umumun nazarında bozmasın ve avamın çabuk iğfal olunabilen akıllarında, *o hizmet* başka maksatlara âlet olmadığı *tahakkuk etsin*.

Hem, yirmi seneden beri *tahripkârâne* eşedd-i zulüm altında o derece ahlâk bozulmuş ve metanet ve sadakat kaybolmuş ki ondan, belki de yirmiden birisine itimat edilmez. Bu acîb hâlâtâ karşı fevkâlâde sebat ve metanet ve sadakat ve hamiyet-i İslâmiye lâzımdır; yoksa akîm kalır, zarar verir.

Demek *en hâlis* ve *en selâmetli* ve *en mühim* ve *en muvaffakiyetli* hizmet Risale-i Nur şâkirtlerinin daireleri içindeki kudsî hizmettir.

Said Nursî

بِاسْمِهِ شُبْحَانَةٍ^۱

Bu seneki Ramazan-ı Şerif hem âlem-i İslâm için, hem Risale-i Nur şâkirtleri için gayet ehemmiyetli ve pek çok kıymetlidir.

Risale-i Nur şâkirtlerinin *iştirâk-i a'mâl-i uhreviye düstur-u esasiyeleri* sırınca, her birisinin kazandığı miktar, her bir kardeşlerine aynı miktar *defter-i a'mâline* geçmesi, o düsturun ve *rahmet-i ilâhiyenin muktezası* olmak haysiyetiyle, Risale-i Nur dairesine sıdk ve ihlâsla girenlerin kazançları pek azîm ve külliîdir. Her biri, binler hisse alır. *İnşaallah, emval-i dünyeviyyenin iştirâki gibi inkışam ve tecezzî etmeden, her birisinin defter-i ameline aynı geçmesi; bir adamın getirdiği bir lâmba, binler aynaların her birisine aynı lâmba inkışam etmeden girmesi gibidir.*

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Demek, Risale-i Nur'un sâdik şâkirtlerinden birisi leyle-i Kadrin hakikatini ve Ramazan'ın yüksek mertebesini kazansa, umum hakikî sâdik şâkirtler sahip ve hissedar olmak, vüs'at-i rahmet-i ilâhiyeden çok kuvvetli ümitvâriz.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Birinci mesele: Kardeşlerimden birisinin namaz tesbihatında tekâsül gösternesine binaen dedim:

Namazdan sonraki tesbihatlar tarîkat-ı Muhammediye'dir (*aleyhissalâtü vesselâm*) ve Velâyet-i Ahmedîye'nin (*aleyhissalâtü vesselâm*) bir evrâdıdır. O noktadan ehemmiyeti büyktür. Sonra, bu kelimenin hakikati böyle inkişaf etti:

Nasıl ki risalete inkılâp eden velâyet-i Ahmedîye (*aleyhissalâtü vesselâm*) bütün velâyetlerin fevkindedir. Öyle de o velâyetin tarîkatı ve o velâyet-i kübranın evrâd-ı mahsusası olan namazın akabindeki tesbihat, o derece sâir tarîkatların ve evrâdların fevkindedir. Bu sırrı dahi şöyle inkişaf etti ki:

Nasıl zikir dairesinde bir mecliste veya hutme-i Nakşîye'de bir mescidde birebirîyle alâkadar heyet-i mecmuada nûranî bir vaziyet hissediliyor. Kalbi hüşyar bir zât namazdan sonra سُبْحَانَ اللَّهِ.. سُبْحَانَ اللَّهِ.. سُبْحَانَ اللَّهِ.. deyip tesbihî çekерken, o daire-i zikrin reisi olan Zât-ı Ahmedîye (*aleyhissalâtü vesselâm*)'ın müvacehesinde yüz milyon tesbih edenler, tesbih elinde çektilerini mânen hisseder. O azamet ve ulviyetle سُبْحَانَ اللَّهِ.. سُبْحَانَ اللَّهِ.. سُبْحَانَ اللَّهِ.. der. Sonra o serzâkirin emr-i mânevîsiyle, ona ittibaen الْحَمْدُ لِلَّهِ.. الْحَمْدُ لِلَّهِ.. الْحَمْدُ لِلَّهِ.. dediği vakit, o halka-ysi zikrin ve o çok geniş dâiresi bulunan hutme-i Ahmedîye'nin (*aleyhissalâtü vesselâm*) dairesinde yüz milyon mûridlerin الْحَمْدُ لِلَّهِ.. الْحَمْdُ لِلَّهِ.. الْحَمْdُ لِلَّهِ.. 'lарından tezahür eden azametli bir hamdi düşünüp içinde الله أَكْبَر.. الله أَكْبَر.. الله أَكْبَر.. ile iştirak eder, ve hâkezâ ve

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Allah'ı bütün eksikliklerden tenzih ederim.

³ "Bütün hamdler, övgüler Allah'adır."

⁴ Sadece büyülüklükte değil hiçbir konuda eşî ve benzeri olmayan, başka bir şey Kendisiyle kıyas bile edilemeyecek yegâne büyük, Allah'tır.

duadan sonra **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ**¹ otuz üç defa o tarîkat-ı Ahmedîye'nin (*aleyhissalâtü vesselâm*) halka-yı zikrinde ve hatme-i kubrasında o sâbık mana ile o ihvan-ı tarîkati nazara alıp o halkanın serzâkiri olan Zât-ı Ahmedîye (*aleyhissa-lâtü vesselâm*)'a müteveccih olup

أَلْفُ أَلْفٍ صَلَوةٌ وَأَلْفُ أَلْفٍ سَلَامٌ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ²

der, diye anladım ve hissettim ve hayalen gördüm. Demek tesbihat-ı salâtiyenin çok ehemmiyeti var.

İkinci mesele: Otuz birinci âyetin işaretinin beyanında, **يَسْتَحْجُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا**³ bahsinde denilmiş ki: Bu asırın bir hâssası sudur ki hayat-ı dünyeviyeyi hayat-ı bâkiyeye bilerek tercih ettiyor. Yani, kırılarak bir cam parçasını bâki elmaslara bildiği hâlde tercih etmek bir düstur hükmüne geçmiş.

Ben bundan çok hayret ediyordum. Bugünlerde ihtar edildi ki nasıl bir uzuv-u insanî hastalansa, yaralansa, sâir âzâ vazifelerini kısmen bırakıp onun imdadına koşar. Öyle de hırs-ı hayat ve hifzi ve zevk-ı hayat ve aşkı taşıyan ve fitrat-ı insaniyede dercedilen bir cihaz-ı insaniye, çok esbap ile yaralanmış, sâir letâifi kendile meşgul edip sukut ettirmeye başlamış; vazife-i hakikiyelerini onlara unutturmaya çalışıyor.

Hem nasıl ki bir câzibedar sefihane ve sarhoşane şâşaali bir eğlence bulunsa, çocuklar ve serseriler gibi, büyük makamlarda bulunan insanlar ve mesture hanımlar dahi o câzibe kapılıp hakikî vazifelerini tatil ederek iştirak ediyorlar. Öyle de bu asırda hayat-ı insaniye, hususan hayat-ı içtimaiyesi öyle dehşetli, fakat câzibeli ve elîm, fakat meraklı bir vaziyet almış ki insanın ulvî latifelerini ve kalb ve aklını nefs-i emmaresinin arkasına düşürüp pervane gibi o fitne ateşlerine düşürtürüyor.

Evet, hayat-ı dünyeviyenin muhafazası için, zaruret derecesinde olmak şartıyla, bazı umûr-u uhreviyeye muvakkaten tercih edilmesine ruhsat-ı şerîye var. Fakat, yalnız bir ihtiyaca binaen helâkete sebebiyet vermeyen bir zarara göre tercih edilmez, ruhsat yoktur. Hâlbuki bu asır, o damar-ı insaniyi o derece şiringa etmiş ki küçük bir ihtiyaç ve âdi bir zarar-ı dünyevî yüzünden elmas gibi umûr-u diniyeyi terk eder.

¹ "Allah'tan başka ilâh yoktur." (Sâffât sûresi, 37/35; Muhammed sûresi, 47/19)

² Sana milyonlar salât ve milyonlar selâm olsun Yâ Resûlallah.

³ "(Vay onlara ki, âhirete inanmalarına rağmen, bile bile) dünyayı âhirete tercih ederler." (İbrahim sûresi, 14/3)

Evet, insaniyetin yaşamak damarı ve hıfz-ı hayat cihazı, bu asırda israfat ile ve iktisatsızlık ve kanaatsizlik ve hırs yüzünden bereketin kalkmasıyla ve fakr u zaruret-i maişet ziyyadeleşmesiyle o derece o damar yaralanmış ve şerâit-i hayatın ağırlaşmasıyla o derece zedelenmiş ve mütemadiyen ehl-i dalâlet nazar-ı dikkati şu hayatı celbede ede o derece nazar-ı dikkati kendine celbetmiş ki, ednâ bir hâcât-ı hayatıye büyük bir mesele-i diniyeye tercih ettiyor.

Bu acîb asrın bu acîb hastalığına ve dehşetli marazına karşı Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın tiryak misâl ilâçlarının nâşiri olan Risale-i Nur dayanabilir; ve onun metîn, sarsılmaz, sebatkâr, hâlis, sâdîk, fedakâr şâkirtleri mukavemet edebilir. Öyleyse, her şeyden evvel onun dairesine girmeli, sadakatle, tam metanet ve ciddî ihlâs ve tam itimadla ona yapışmak lâzım ki o acîb hastalığın tesirinden kurtulsun.

Said Nursî

بِسْمِهِ شُبْحَانَهُ^۱

Hâfız Ali'nin kendi ustâdı hakkında, benim haddimden pek çok ziyade isnad ettiği meziyet ve mâsumiyeti, onun mâsum lisâniyla hakkında medîh olarak değil, belki bir nevi dua olarak tasavvur ediyoruz.

Hem Hâfız Ali'nin, Sav gibi yerler, karyeler ve Isparta birer medrese-i nûriye hükmüne geçmesi ve Risale-i Nur'un sâdîk şâkirtleri harikulâde olarak günden güne yükselmeleri ve tenevvür etmeleri, bizleri, belki Anadolu'yu, belki âlem-i İslâm'ı mesrur ve müferrah eden bir hakikatli haber telâkkî ediyoruz.

Âhirdeki, Muhbir-i Sâdîk'ın haber verdiği gibi "Mânevî fütuhat yapmak ve zulümâti dağıtmak zaman ve zemini hemen hemen gelmektedir..." diyen fikrasına, bütün ruh u canımızla rahmet-i ilâhiyeden dua ile niyaz ediyoruz, temenni ediyoruz. Fakat biz Risale-i Nur şâkirtleri ise, vazifemiz hizmettir; vazife-i ilâhiyeye karışmamak ve hizmetimizi onun vazifesine bina etmekle bir nevi tecrübe yapmamakla beraber, kemyete değil, keyfiyete bakmak, hem çoktan beri sukut-u ahlâka ve hayat-ı dün-yeviyeyi her cihetle hayat-ı uhreviyeyeye tercih ettirmeye sevkeden dehşetli esbap altında Risale-i Nur'un şîmdiye kadar fütuhatı ve zîndikanın ve

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

dalâletin savletlerini kırması ve yüz binler bîçârelerin imanlarını kurtarması ve biri yüze ve bine mukabil üzeren ve binler hakikî mümin talebele-ri yetiştirmesi, Muhbir-i Sâdik'ın ihbarını aynen tasdik etmiş ve vukuat ile ispat etmiş ve ediyor ve inşaallah hiçbir kuvvet, Anadolu sinesinden onu çıkaramaz. Tâ âhirzamanda, hayatın geniş dairesinin asıl sahipleri, yani Mehdî ve şâkirtleri Cenâb-ı Hakk'ın izniyle gelir, o daireyi genişlet-tilir ve o tohumlar sümbüllenir. Bizler de kabrimizde seyredip Allah'a şükrederiz.

Said Nursî

^١بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, siddîk kardeşlerim,

**Evvelce, hayat-ı dünyeviyeyi hayat-ı uhreviyeye
tercih etmeye dair yazılan iki parçaya tetimmedir.**

Bu acîb asrın hayat-ı dünyeviyeyi ağırlaştırması ve yaşamak şerâitini ağırlaştırip çoğaltması ve hâcât-ı gayr-i zaruriyeyi görenekle, tiryaki ve müptelâ etmekle hâcât-ı zaruriye derecesine getirmesiyle hayatı ve yaşa-mayı, herkesin her vakitte en büyük maksat ve gayesi yapmıştır. Onunla hayat-ı diniye ve ebediye ve uhreviyeye karşı ya set çeker, veya ikinci, üçüncü derecede bırakır. Bu hatanın cezası olarak öyle dehşetli tokat ye-di ki dünyayı başına cehennem eyledi.

İşte bu dehşetli musibette, ehl-i diyanet dahi büyük bir vartaya düşüyor-lar ve kısmen anlamıyorlar. Ezcümle:

Gördüm ki ehl-i diyanet; ehl-i takvâ bir kısım zâtlar bizimle gayet ciddî alâkadarlık peyda ettiler. O bir-iki-zâttâ gördüm ki diyaneti ister ve yapmasını sever, tâ ki hayat-ı dünyeviyesinde muvaffak olabilsin, işi rast gelsin. Hatta tarîkati, keşif ve keramet için ister. Demek âhiret arzusunu ve dinî vezâifin uhrevî meyvelerini dünya hayatına bir dirsek, bir basa-mak gibi yapıyor. Bilmiyor ki saadet-i uhreviye gibi saadet-i dünyeviyeye dahi medar olan hakâik-i diniyenin fevâid-i dünyeviyeyesi, yalnız mürec-cih (tercih edici) ve teşvik edici derecesinde olabilir. Eğer illet derecesine

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

çıksa ve o amel-i hayrin yapılmasındaki maksad o fayda olsa, o ameli iptal eder; lâakal ihlâsi kırılır, sevabı kaçar.

Bu hasta ve gaddar ve bedbaht asrın belâ ve vebasından ve zulüm ve zulümatından en mücerreb bir kurtarıcı, Risale-i Nur'un mizanları ve muvâzeneleriyle, neşrettiği nur olduğuna kırk bin şahit vardır. Demek Risale-i Nur'un dairesine yakın bulunanlar içine girmezse, tehlike ihtimali kavîdir.

Evet يَسْتَحْبُونَ الْخَيْرَ عَلَى الْأُخْرَة¹ işaretiyile, bu asır hayat-ı dünyevi-ye yi hayat-ı uhreviyeye, ehl-i İslâm'a da bilerek, tercih ettiirdi.

Hem 1334 tarihinden başlayıp, öyle bir rejim ehl-i iman içine sokuldu. Evet عَلَى الْأُخْرَة² cifir ve ebced hesabıyla (1333) veya dört ederek, aynı va- kitte, eski Harb-i Umumi'de İslâmiyet düşmanları galebe çalmakla, muahede şartını, dünyayı dine tercihinin mebdeine tevafuk ediyor. İki-üç sene sonra bilfiil neticeleri görüldü.

Said Nursî

Üstad Bediüzzaman'ın İkinci Dünya Harbi Esnasında Yazdığı Mühim Bir Mektup

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ³

Şiddet-i şefkat ve rikkatten, bu kışın şiddetli soğuğuyla beraber mânevî ve şiddetli bir soğuk ve musibet-i beşeriyyeden bîçârelere gelen felâketler, sefaletler, açlıklar şiddetle rikkatime dokundu. Birden ihtar edildi ki:

Böyle musibetlerde kâfir de olsa hakkında bir nevi merhamet ve mükâfat vardır ki o musibet ona nisbeten çok ucuz düşer. Böyle musibet-i semâviye mâsumlar hakkında bir nevi şehadet hükmüne geçiyor.

Üç-dört aydır ki dünyanın vaziyetinden ve harbinden hiçbir haberim yokken, Avrupa'da, Rusya'daki çoluk-çocuğa acıyarak tahattur ettim. O mânevî ihtarın beyan ettiği taksimat bu elîm şefkate bir merhem oldu. Şöyledi ki:

¹ “Bile bile dünyayı (âhirete) tercih ederler.” (İbrahim sûresi, 14/3).

² “Âhirete (tercih ederler)”

³ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

O musibet-i semâviyeden ve beşerin zâlim kısmının cinayetinin neticesi olarak gelen felâketten vefat eden ve perişan olanlar, eğer on beş yaşına kadar olanlar ise, ne dinde olursa olsun şehit hükmündedir. Müslümanlar gibi büyük mükâfat-ı mâneviyeleri, o musibeti hice indirir.

On beşinden yukarı olanlar, eğer mâsum ve mazlum ise, mükâfati büyütür, belki onu cehennemden kurtarır. Çünkü âhirzamanda madem fetret derecesinde din ve din-i Muhammed'iye (*aleyhissalâtü vesselâm*) bir lâkaytlik perdesi gelmiş. Ve madem âhirzamanda Hazreti İsâ'nın (*aleyhisselâm*) din-i hakikîsi hükmedecek, İslâmiyet'le omuz omuza gelecek. Elbette şimdî, fetret gibi karanlıkta kalan ve Hazreti İsa'ya (*aleyhisselâm*) mensup Hristiyanların mazlumları, çekikleri felâketler onlar hakkında bir nevi şehadet denilebilir. Hususan ihtiyarlar ve musibetedeler, fakir ve zayıflar, müstebit büyük zâlimlerin cebir ve şiddetleri altında musibet çekiyorlar. Elbette o musibet onlar hakkında medeniyetin sefahetinden ve küfranından ve felsefenin dalâletinden ve küfründen gelen günahlara keffaret olmakla beraber, yüz derece onlara kârdır diye hakikatten haber aldım. Cenâb-ı Erhamürrâhîmin'e hadsiz şükrettim. Ve o elîm elem ve şefkatten tesellî buldum.

Eğer o felâketi gören zâlimler ise ve beşerin perişaniyetini ihzar eden gaddarlar ve kendi menfaati için insan âlemine ateş veren hodgâm, alçak insî şeytanlar ise, tam müstehak ve tam adalet-i rabbâniyedir.

Eğer o felâketi çekenler mazlumların imdadına koşanlar ve istirahat-i beşeriye için ve esasat-ı diniyeyi ve mukaddesat-ı semâviyeyi ve hukuk-u insaniyeyi muhafaza için mücadele edenler ise, elbette o fedakârlığın mânevî ve uhrevî neticesi o kadar büyütür ki o musibeti onlar hakkında medar-ı şeref yapar, sevdirir.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddîk, mübarek kardeşlerim,

Üç gün evvel, aynen nurlu hediyeniz Kastamonu'ya geleceği anda rüyada görüyorum ki; terfi-i makam ve rütbe için bizlere bir ferman-ı şâhâne

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

mânevî bir cânipten geliyor, kemâl-i hürmetle ellerinde tutup bize getiriyor-dular. Biz baktık ki o ferman-ı âli Kur'ân-ı Azîmûşşân olarak çıktı. O hâlde bu mana kalbe geldi: Demek Kur'ân yüzünden Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsi ve biz şâkirtleri, bir terfi ve terakki fermanını âlem-i gayptan alacağız.

Şimdi tâbiri ise, o fermanı temsil eden mâsumların kalemiyle mânevî tef-sir-i Kur'ân'ı aldığımızdır. Bu rüyanın şimdiki tâbiri çıkmadan bir-iki saat ev-vel Feyzi ile Emin'in gösterdikleri tâbir dahi haktır ve ehemmiyetlidir.

Hem bu medâr-ı sürûr ve ferah olan hediye-i nuraniyeyi bir hiss-i kablel-vuku ile benim ruhum tam hissetmiş, akla haber vermemiş idi ki o gelmeden iki gün evvel, Feyzi ve Emin'in fikrasında beyan edilen, rüyayı gördüğüm gecenin gündünde, sabahтан akşamaya kadar ve ikinci günü de kısmen hiç gör-medigim bir tarzda bir sevinç, bir sürûr hissedip mütemadiyen bir bahaneye ferahımı izhar edip, otuz-kırk defa tebessümle güldüm.

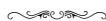
Hem ben ve hem Feyzi, taaccüp ve hayret ettim. Otuz günde bir defa gülmezken, bir günde otuz defa gülmesi bizleri hayrette bıraktı. Şimdi anlaşıldı ki o sürûr, o sevinç mezkûr mânevî fermanı temsil eden mâsumların ve ümmîlerin kalemlerinin yazıları, nesl-i âtînin sahâif-i hayatlarına, âlem-i İslâm'-ın sayfa-yı mukadderatına ve ehl-i iman istikbalinin defterlerine neşr-i envâr edeceklerinin ve o mâsumların hâlis ve sâfi amelleri ve hizmetleriyle sayfa-yı a'mâlimizde hasenâtlarını yazıp kaydetmesinin ve Risale-i Nur şâkirtlerinin mukadderatını mesûdâne idamesinin haberini veren, o daha gelmeyen he-diyyeden geliyordu. Benim, o azîm yekündan hisseme düşen binden bir cüzü ruhen hissedilmiş, beni mesrurâne heyecana getirmiș idi.

Evet, böyle yüzer mâsumların makbul amelleri ve reddedilmez duaları sâir kardeşlerimin defterlerine geçmesi misilli, benim gibi bir günahkârin sayfa-yı a'mâline dahi girmesi, binler sürürlü ve sevinç verir. Böyle karanalık bir zamanda, bu ağır şerâit altında böyle mâsumâne ve kahramanâne çalışmak için, biz, hem mâsumları ve o ümmîleri ve muallimlerini tebrik, hem peder ve vâlidelerini tebrik, hem köylerini tebrik, hem memleketlerini, hem milletlerini, hem Anadolu'yu tebrik ederiz.

Mübârek mâsumların ve ümmîlerin her birine birer hususî teşekkürnâme ve tebriknâme yazmak elimden gelseydi yazacaktım. Öyleyse bu arzumu bil-fiil yazılmış gibi kabul etsinler. Ben onların isimlerini bir daire sûretinde ya-zacağım, dua vaktinde bakacağım. Hem onları Risale-i Nur'un has şâkirtleri dairesine dahil edip, bütün mânevî kazançlarımı hissedar edeceğim.

Benim tarafımdan onların peder ve válidelerine veya akrabalarına ve ustadlarına selâmlarımızı tebliğ ediniz. Cenâb-ı Hak, onları ve evlâtlarını dün-yada ve âhirette mesut eylesin, âmîn, âmîn, âmîn...

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz kardeşlerim,

Hakâik-i imaniye, her şeyden evvel bu zamanda en birinci maksat olmak ve sâir şeyler ikinci, üçüncü, dördüncü derecede kalmak ve Risale-i Nur'la onlara hizmet etmek en birinci vazife ve medâr-ı merak ve maksud-u bizzat olmak lâzım iken, şimdiki hâl-i âlem hayat-ı dünyeviyeyi, hususan hayat-ı içtimaiyeyi ve bilhassa hayat-ı siyasiyeyi ve bilhassa medeniyetin sefahet ve dalâletine ceza olarak gelen gazab-ı ilâhînin bir cilvesi olan Harb-i Umumi'nin tarafgirâne, damarları ve âsabları tehyîç edip bâtin-ı kalbe kadar, hatta hakâik-i imaniyenin elmasları derecesine o zararlı, fâni arzuları yerlestirecek derecesinde bu meş'um asır öyle şırınga etmiş ve ediyor ve öyle aşılımış ve aşılıyor ki Risale-i Nur dairesi haricinde bulunan bir kısım sathî, belki de bir kısım zaif veliler, o siyâsi ve içtimâî hayatın râbitaları sebebiyle, hakâik-i imaniyenin hükmünü ikinci, üçüncü derecede bırakıp, o cereyanların hükmüne tâbi olarak, hemfikri olan münafıkları sever. Kendine muhalif olan ehl-i hakikati, belki ehl-i velâyeti tenkit ve adâvet eder, hatta hissiyat-ı diniyeyi o cereyanlara tâbi yaparlar.

İşte bu asrin bu acîb tehlikesine karşı, Risale-i Nur'un hizmet ve meş-galesi, şimdiki siyaseti ve cereyanlarını o derece nazârîmdan ıskat etmiş ki bu Harb-i Umumi'yi dört aydır merak etmedim, sormadım.

Hem Risale-i Nur'un has talebeleri, bâki elmaslar hükmünde olan hakâik-i imaniyenin vazifesi içinde iken zâlimlerin satranç oyunlarına bakmakla vazife-i kudsiyelerine fütur vermemek ve fikirlerini bulaştırmamak gerektir.

Cenâb-ı Hak, bize, nur ve nuranî vazifeyi vermiş, onlara da zulümlü ve zulümâtlı oyunları vermiş. Onlar bizden istiğnâ edip yardım etmedi-kleri ve elimizdeki kudsî nurlara müşteri olmadıkları hâlde, biz onların

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

karanlıklı oyunlarına vazifemizin zararına bakmaya tenezzül etmek hatırlıdır. Bize ve merakımıza, dairemiz içindeki ezvâk-ı mâneviye ve envâr-ı imaniye kâfi ve vâfidir.

Said Nursî

بِاسْمِهِ شُبْحَانَهُ¹

Bugünlerde, Risale-i Nur'a suikast edenlerin ve sizlere sıkıntı verenlerin haklarında, bana verdiği bir hiddet neticesinde bedduaya teşebbüs ettim. Birden Isparta'ya kıyamadım, beddua yerine "Yâ Rab, madem Isparta, Risale-i Nur'un bir Medresetü'z-Zehrâ'sıdır, oradaki fena memurları dahi ıslah eyle ve hüsn-ü âkibet ver." diye dua eyledim ve ediyorum.

Said Nursî

بِاسْمِهِ شُبْحَانَهُ²

Aziz, siddik, fedakâr kardeşlerim,

Nur'lar, bilâkis Isparta tevakkufuna karşı, buralarda inkışafat ile tezahür etti.

الْحَمْدُ لِلّٰهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي³

En ziyade bize nezaretle, bizimle ve siyasetle alâkadar mühim bir zat geldi. Ona dedim ki:

Bu on sekiz senedir sizlere müracaat etmedim ve hiçbir gazete okumadım; bu sekiz aydır, bir defa cihanda ne oluyor, diye sormadım; üç senedir burada işitilen radyoyu dinlemedim, tâ ki kudsî hizmetimize mânevî zarar gelmesin. Bunun sebebi şudur ki:

İman hizmeti, iman hakâiki, bu kâinatta her şeyin fevkindedir, hiçbir şeye tâbi ve âlet olamaz. Fakat, bu zamanda, ehl-i gaflet ve dalâlet ve dinini dünyaya satan ve bâki elmasları şîşeye tebdil eden gafil insanlar nazarında o hizmet-i imaniyeyi hariçteki kuvvetli cereyanlara tâbi veya âlet telâkki etmek

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

³ Allah'a hamdolsun; bu Rabbimin ihsanıdır.

ve yüksek kıymetlerini umumun nazarında tenzil etmek endişesiyle, Kur'ân-ı Hakîm'in hizmeti, bize kat'î bir sûrette siyaseti yasak etmiş.

Sizler, ey ehl-i siyaset ve hükümet! Evham edip bizlerle uğraşmayınız. Bilâkis teshîlât göstermeniz lâzım. Çünkü hizmetimiz, emniyet ve hürmet ve merhameti tesis ile hem âsâyîsi, hem inzibati, hem hayat-ı içtimaiyeyi anarşilikten kurtarmaya çalışıp, sizin hakikî vazifenizin temel taşlarını tesbit ediyor, takviye ve teyid ediyor.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddîk kardeşlerim,

Şimdi, bundan on dakika evvel, cesurca, fakat kalemsiz iki adam, Risale-i Nur dairesine biri birisini getirdi. Onlara dedim ki: "Bu dairenin verdiği büyük neticelere mukabil, sarsılmaz bir sadakat ve kırılmaz bir metanet ister. Isparta kahramanlarının gösterdiği harikalar ve cihan-pesendâne hidemât-ı nuriyenin esası, harika sadakatları ve fevkâlâde metanetleridir. Bu metanetin birinci sebebi, kuvvet-i imaniye ve ihlâs hasletidir. İkinci sebebi, cesaret-i fitriyedir."

Onlara: "Sizler cesaretle ve efelikle tanınmışsınız ve dünyaya ait ehemmiyetiz şeyler için fedakârlık gösterirsiniz. Elbette Risale-i Nur'un kudsî hizmetinde ve cihana değer uhrevî neticelerine mukabil, merdâne ve fedakârâne cesaret gösterip sadakatinizi muhafaza edersiniz." dedim. Onlar da tam kabul ettiler.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Âlem-i insaniyette ve İslâmiyet'te üç muazzam mesele olan, iman ve şeriat ve hayattır. İçlerinde en muazzamı iman hakikatleri olduğundan, bu hakâik-i imaniye-i Kur'âniye başka cereyanlara, başka kuvvetlere tâbi ve âlet edilmek.. ve elmas gibi o Kur'ân'ın hakikatleri, dini dünyaya satan veya âlet eden

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

adamların nazarında cam parçalarına indirmemek.. ve en kudsî ve en büyük vazife olan imanı kurtarmak hizmetini tam yerine getirmek için, Risale-i Nur'un has ve sâdik talebeleri, gayet şiddet-i nefretle siyasetten kaçıyorlar.

Hatta sizin bu kardeşiniz –siz de bilirsiniz– bu on sekiz senedir, o kadar muhtaç oldum hâlde siyasete, hayat-ı içtimaiyeye temas etmemek için hükkûmete karşı bir tek müracaatım olmadığını.. ve bu sekiz-dokuz aydır, küre-i arzin bu herc ü mercinde bir tek defa ne suâl ve ne de merak etmek ve ne de anlamak ve ne de medâr-ı sohbet etmediğimi.. hatta şimdi sulh olmuş mu, harp bitmiş mi, İngiliz ve Alman'dan başka kimler harp ediyor, bilmemiği biliyorsunuz.

Ey kardeşlerim,

Sizler biliyorsunuz ki bizim mesleğimizde benlik, enaniyet, şan ve şeref perdesi altında makam sahibi olmaktan, öldürücü zehir gibi ondan kaçıyoruz. Onu ihsas eden hâletten şiddetle ictinap ediyoruz. Elbette, burada, altı-yedi sene gözünüzle ve yirmi seneden beri tâhakkatınızla anlamışsınız ki ben şahsına karşı hürmet ve makam vermek istemiyorum. Sizleri o noktada şiddetle tekdir etmişim. "Bana haddimden fazla mevki vermeyiniz." diye sizden darılıyorum. Yalnız, Kur'ân-ı Hakîm'in bu zamanda bir mucize-i mâneviyesi olan Risale-i Nur hesabına, ben de onun bir şâkirî olmak hâsiyetiyle, ona tasdikkârâne teslimi ve irtibati, şâkirâne kabul ediyorum. İşte bu derece enaniyetten ve benlikten, şan u şeref namı altındaki riyâkârlıktan kaçmayı düstur-u hareket ittihaz eden adamlara karşı ehl-i hûkûmetin, ehl-i idare ve zabitanın evhama düşmeleri ne kadar manasız ve lüzumsuz olduğunu divaneler de anlar.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, sâdik kardeşlerim,

Bugünlerde, Kur'ân-ı Hakîm'in nazarında, imandan sonra en ziyade esas tutulan takvâ ve amel-i salih esaslarını düşündüm. Takvâ, menhiyattan

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

ve günahlardan içtinab etmek; ve amel-i salih, emir dairesinde hareket ve hayrat kazanmaktadır. Her zaman def-i şer, celb-i nef'a râcîh olmakla beraber, bu tahribat ve sefahet ve câzibedar hevesât zamanında bu takvâ olan def-i mefasid ve terk-i kebâir üssü'l-esas olup büyük bir rûchaniyet kesbetmiş. Bu zamanda tahribat ve menfi cereyan dehşetlendiği için, takvâ bu tahribata karşı en büyük esastır. Farzlarını yapan, kebîreleri işlemeyen, kurtulur. Böyle kebâir-i azîme içinde amel-i salihin ihlâsla muvaffakiyeti pek azdır.

Hem, az bir amel-i salih, bu ağır şerâit içinde çok hükmündedir. Hem, takvâ içinde bir nevi amel-i salih var. Çünkü bir haramın terki vaciptir. Bir vacibi işlemek, çok sünnetlere mukabil sevabı var. Böyle zamanlarda, binler günahın tehâcümünde bir tek içtinab, az bir amelle, yüzer günah terkinde, yüzer vacip işlenmiş olur. Bu ehemmiyetli nokta, niyet ile, takvâ nâmıyla ve günahdan kaçınmak kastiyla menfi ibadetten gelen ehemmiyetli a'mâl-i salihadır.

Risale-i Nur şâkirtlerinin, bu zamanda en mühim vazifeleri, tahribata ve günahlara karşı takvâyı esas tutup davranışmak gerektir. Madem her dakikada, şimdiki tarz-ı hayat-ı içtiamiyede yüzer günah insana karşı geliyor; elbette takvâ ile ve niyet-i içtinab ile yüzer amel-i salih işlemiş hükmündedir. Mâlûmdur ki bir adamın bir günde harap ettiği bir sarayı, yirmi adam, yirmi günde yapamaz ve bir adamın tahribatına karşı yirmi adam çalışmak lâzım gelirken; şimdi, binler tahribatçuya mukabil, Risale-i Nur gibi bir tamircinin bu derece mukavemeti ve tesirati pek harika- dir. Eğer bu iki mütekabil kuvvetler bir seviyede olsaydı, onun tamirinde mucizevâri muvaffakiyet ve fütuhat görülecekti.

Ezcümle: Hayat-ı içtimaiyeyi idâre eden en mühim esas olan hürmet ve merhamet gayet sarsılmış. Bazı yerlerde, gayet elîm ve bîçâre ihtiyarlar, peder ve vâlideler hakkında dehşetli neticeler veriyor.

Cenâb-ı Hakk'a şükür ki Risale-i Nur, bu müthîş tahribata karşı girdiği yerlerde mukavemet ediyor, tamir ediyor. Sedd-i Zülkarneyn'in tahribiyle Ye'cûc ve Me'cûc'lerin dünyayı fesada vermesi gibi, şeriat-ı Muhammediye (*aleyhissalâtü vesselâm*) olan sedd-i Kur'ân'ının tezelzülyle ve Ye'cûc ve Me'cûc'den daha müthîş olarak ahlâkta ve hayatı zulmetli bir anarşilik ve zulümlü bir dinsizlik fesada ve ifsada başlıyor.

Risale-i Nur şâkirtleri, böyle bir hâdisede mânevî mücahedeleri, inşaallah,

zaman-ı sahâbedeki gibi, az amelle pek büyük sevap ve a'mâl-i salihaya medar olur.

Aziz kardeşlerim! İşte böyle bir zamanda, bu dehşetli hâdisâtâ karşı, ihlâs kuvvetinden sonra bizim en büyük kuvvetimiz, iştirâk-i a'mâl-i uhrevî düsturuyla birbirimize kalemlerle, her birinin a'mâl-i salihâ defterine hasenât yazdırdıkları gibi; lisânlarıyla, her birinin takvâ kalesine ve siperine kuvvet ve imdat göndermektir. Ve bilhassa firtinalı tehâcüme hedef olan bu âciz kardeşinize, bu mübarek şuhûr-u selâsede ve eyyâm-ı meşhûrede yardıma koşmak, sizin gibi kahraman ve vefadar ve şefkatkârların şe'nidir. Bütün ruhumla bu imdad-ı mânevîyi sizden rica ediyorum. Ve ben dahi, iman ve sadakat şartıyla, Risale-i Nur talebelerini bütün dualarımı ve mânevî kazançlarımı, yirmi dört saatte, iştirâk-i a'mâl-i uhreviye düsturuyla, bazen yüz defadan ziyade "Risale-i Nur talebeleri" unvanıyla hissedar ediyorum.

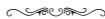
Gül ve Nur ve Mübarekler ve Medrese-i Nuriye heyetleri ve ümmî ihtiyarlar ve mâsumlar başta olarak umum kardeşlerimize ve hemşirelerimize selâm ve selâmet ve saadetlerine dua ediyoruz.

Said Nursî

Cenâb-ı Hakk'a yüz binler şükür olsun ki Risale-i Nur kendi kendine tessessü ediyor. Her tarafta fütuhati var. Ehl-i dalâletin hileleri onu durduruyor; bilâkis çok dinsizler teslim-i silâh ediyorlar. Hâfız Ali'nin dediği gibi, korkuları pek ziyyâdedir. Şimdi, dinsizlik taassubuyla değil, korku cihetile ilişiyorlar. O korku, Risale-i Nur lehine-donecek inşaallah.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Bu âciz kardeşiniz, hem o eski dost zâta, hem ehl-i dikkate ve sizlere beyan ediyorum ki:

Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın feyiyle, Yeni Said, hakâik-i imaniyeye dair o derece mantıkça ve hakikatçe burhanlar zikrediyor ki; değil Müslüman ulemâsı, belki en muannit Avrupa filozoflarını da teslime mecbur ediyor ve etmektedir.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Amma, Risale-i Nur'un kıymet ve ehemmiyetine işaret ve remzî bir tarzda, Hazreti Ali (*radiyallâhu anhî*) ve Gaus-i Âzam'ın (*kuddîse sirruhî*) ihbârâtı nev'inden, Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın dahi bu zamanda bir mucize-i mânevîsi olan Risale-i Nur'a nazar-ı dikkati celbetmesine mana-yı işârî tabakasından rumuz ve imaları, i'câzının şe'nindendir ve o lisân-ı gaybin, belâgat-ı mucizekârânesinin muktezasıdır.

Evet, Eskişehir Hapishanesinde, dehşetli bir zamanda ve kudsî bir teselliye pek çok muhtaç olduğumuz hengâmda, mânevî bir ihtarla, “Risale-i Nur’-un makbuliyetine dâir eski evliyalardan şahit getiriyorsun. Hâlbuki وَلَا رُطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ¹ sırrıyla en ziyade bu meselede söz sahibi Kur'ândır. Acaba, Risale-i Nur'u, Kur'ân kabul eder mi? Ona ne nazarla bakıyor?” deildi. O acib suâl karşısında bulundum.

Ben de Kur'ân'dan istimdat eyledim. Birden, otuz üç âyetin mana-yı sarîhinin tefferruati nev'indeki tabakattan, mana-yı işârî tabakasında ve o mana-yı işârî külliyyetinde dahil bir ferdi Risale-i Nur olduğunu ve duhulüne, medâr-ı imtiyazına bir kuvvetli karine bulunmasını, bir saat zarfında hissettim; ve bir kısmı, bir derece izah ve bir kısmını mücmelen gördüm. Kanaatimde hiçbir şek ve şüphe ve vehim ve vesvese kalmadı. Ben de *ehl-i imanın imanını*, Risale-i Nur'la muhafaza niyetiyle o katî kanaatimi yazdım ve has kardeşlerime mahrem tutulmak şartıyla verdim.

Ve o risalede, biz demiyoruz ki “âyetin mana-yı sarîhi budur;” tâ hocalar فِيهِ نَظَرٌ² desin. Hem dememisz ki “Mânâ-yı işârînin külliyeti budur.”

Belki diyoruz ki mana-yı sarîhinin tahtında müteaddit tabakalar var; bir tabakası da, mana-yı işârî ve remzîdir. Ve o mana-yı işârî de bir küllîdir; her asırda cüz'iyatları var. Risale-i Nur dahi bu asırda o mana-yı işârî tabakasının külliyyetinden bir ferttir. Ve o ferdin kasten bir medar-ı nazar olduğuna ve ehemmiyetli bir vazife göreceğine, eskiden beri ulemâ beyninde câri bir dûstur-u cifri ve riyâzî ile karineler, belki hüccetler gösterilmişken, Kur'ân'ın âyetine veya sarahatine değil incitmek, belki i'câz ve belâgatına hizmet ediyor. Bu nevi işârâtı gaybiyeye itiraz edilmez. Ehl-i hakikatin, nihayetsiz işârâtı Kur'âniye'den had ve hesaba gelmeyen istihracâtlarını inkâr edemeyen, bunu da inkâr etmemeli ve edemez...

¹ “Yaş ve kuru hiçbir şey yoktur ki açık, net bir kitapta bulunmasın.” (En'âm sûresi, 6/59)

² Mülâhaza dairesi açık (Herkesin kabul ettiği bir görüş değil; tartışılır..)

Amma, benim gibi ehemmiyetsiz bir adamın elinde böyle ehemmiyetli bir eserin zuhur etmesini istığrab ve istib'ad edip itiraz eden zât, eğer buğday tanesi kadar çam çekirdeğinden dağ gibi çam ağacını halk eylemek azamet ve kudret-i ilâhiyeye delil olduğunu düşünse, elbette bizim gibi acz-i mutlak, fakr-ı mutlakta ve böyle ihtiyac-ı şedit zamanında böyle bir eserin zuhuru, “vüs’at-i rahmet-i ilâhiyeye delildir” demeye mecbur olur.

Ben, sizi ve müterizleri Risale-i Nur'un şeref ve haysiyetiyle temin ediyorum ki bu işaretler ve evliyanın imalî haberleri, remizleri beni daima şükre ve hamde ve kusurlarımдан istığfara sevketmiş. Hiçbir vakitte, hiçbir dakika, nefs-i emmaremeye medar-ı fahir ve gurur olacak bir enanıyet ve benlik vermediğini, size bu yirmi sene hayatımın göz önünde reşşuhâtiyla ispat ediyorum.

Evet, bu hakikatle berebar, insan kusurlardan, nisyandan, sehvden hâli değil. Benim bilmediğim çok kusurlarım var. Belki de fikrim karışmış, risalelerde hatalar da olmuş. Fakat, Kur'an'ın hurufât-ı kudsiyesinin yerine, beşerin tercümesini ikame perdesi altında, noksan huruflarla, yeni hat altında, tahrifkârâne, ehl-i dalâletin tevilât-ı fâsideleri âyâtin sarâhatını incitmelerine bakmıyor gibi; bîcâre, mazlum bir adamın, kardeşlerinin imanını kuvvetleştirmek için, bir nûkte-i i'câziyeyi beyan ettiği için, hizmet-i imaniyesine fütur verecek derecede itiraz, elbette değil öyle zâtlar, belki zerre miktarı insafi bulunan itiraz edemez.

Benim şahsim için mûcib-i hayrettir ki o itiraz eden zât, benim silsile-i ilimde en mühim ustâdım olan Şeyh Fehim'in (*kuddise sirruh*) bir tilmizi ve en ziyade merbut olduğum İmam Rabbânî'nin (*radîyallâhu anh*) bir talebesi olduğu hâlde, herkesten ziyade kusurlarına, eski karışık hayatlarına, taşkınlıklarına bakmayarak bütün kuvvetle imdadıma koşmak lâzım iken, maatteessûf, ondan tereşuh eden bir itiraz, bazı zayıf arkadaşlarımıza fütur ve ehl-i dalâlete bir senet hükmüne geçtiğini çok teessüfle isittik. O ihtiyar zâttan, çabuk bu su-i tefehhümü izale etmek için tamire çalışmasını, hem duasıyla, hem tesirli nasihatıyla yardımını bekleriz.

Bunu da ilâveten beyan ediyorum: Bu zamanda, gayet kuvvetli ve hakikatli milyonlar fedakârları bulunan meşrepler, meslekler bu dehşetli dalâlet hücumuna karşı zâhiren mağlûbiyete düşükleri hâlde, benim gibi yarım ümmî ve kimsesiz, mütemadiyen tarassut altında, karakol karşısında ve müthiş, müteaddit cihetlerle aleyhimde propagandalar ve herkesi benden tenfir etmek vaziyetinde bulunan bir adam, elbette dalâlete karşı galibane mukavemet

eden ve milyonlar efradi bulunan mesleklerden daha ileri, daha kuvvetli dаяyanan Risale-i Nur'a sahip değildir. O eser, onun hüneri olamaz ve onunla iftihar edemez. Belki, doğrudan doğruya Kur'ân-ı Hakîm'in bu zamanda bir mucize-i maneviyesi, rahmet-i ilâhiye tarafından ihsan edilmiştir. O adam, binler arkadaşıyla beraber o hediye-i Kur'âniye'ye el atmışlar. Her nasilsa birinci tercümanlık vazifesi ona düşmüştür. Onun fikri ve ilmi ve zekâsının eseri olmadığına delil, Risale-i Nur'un öyle parçaları var ki bazı altı saatte, bazı iki saatte, bazı bir saatte, bazı on dakikada yazılan risaleler var. Ben yeminle temin ediyorum ki Eski Said'in (*radîyallâhû anhî*)¹ (Hâsiye) kuvve-i hafızası beraber olmak şartıyla, o on dakikalık işi, on saatte fikrimle yapamıyorum. O bir saatlik risaleyi, iki gün istidadıyla, zihnimle yapamıyorum. Ve o altı saatlik risale olan Otuzuncu Söz'ü, ne ben, ne de en müdakkik dindar filozoflar, altı günde o tahkikatı yapamaz. Ve hâkezâ...

Demek, biz müflis olduğumuz hâlde, gayet zengin bir mücevherat dükkânının dellâlı ve birer hizmetçisi olmuşuz. Cenâb-ı Hak, fazl ve ke-reminiyle, bu hizmette hâlisâne, muhlisâne bizi ve umum Risale-i Nur şâ-kirtlerini daim muvaffak eylesin, âmîn...

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Aziz, siddîk kardeşlerim,

Bugünlerde sabah namazı tesbihatında İstanbul'daki ihtiyarın garazkârâne ve şahsına karşı galiz giybeti üzerine, Eski Said damarıyla nefis-i emma-rem heyecana geldi. "Mazlumum, bu nevi zulüm çekilmez!" dedi, intikamını almak istedi. Birden kalbime geldi:

"Belki Risale-i Nur'un İstanbul'da neşrine bir vesile olur. Sen madem hayat-ı dünyeviyeni ve hayat-ı uhreviyeni dahi Risale-i Nur'a feda ediyorsun; bu izzet-i nefis damarını dahi feda et. Hem sebeb-i hilkat-i kâinat Fahr-i Âlem (*aleyhissalâtü vesselâm*)'a 'mecnun' tabiri istimâl eden insanlar bulunduğu gibi,

¹ (Hâsiye) Bazı müstensihler, bu bîçare Said hakkında "radîyallâhû anhî" kelimesini bir dua niyetiyle yazmışlardır. Ben bozmak istedim, hatırlı geldi ki: "Allah razi olsun" manasında bir duadır, ilişme. Ben de bozmadım.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

senin, o güneşe nisbeten zerrecek bir izzet-i nefsinin kırılmamasına ehemmiyet verme!” diye ihtar edildi, benim de kalbim rahat etti.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

İstanbul ulemâsının en büyüğü ve en müdakkiki ve çok zaman müftiü'l-enam olan eski fetvâ emini, meşhur Ali Rıza Efendi, (*rahmetullahi aleyhi*) Birinci Şuâ, İshârât-ı Kur'ânîye ve Âyetü'l-Kübrâ gibi risaleleri gördükten sonra, Risale-i Nur'un mühim bir talebesi olan Hâfız Emin'e demiş ki:

“Bediuzzaman, şu zamanda, din-i İslâm'a en büyük hizmet eylediğini ve eserlerinin tam doğru olduğunu ve böyle bir zamanda, mahrumiyet içinde, ferâgat-ı nefis edip, yani dünyayı terk edip böyle bir eser meydana getirmek hiç kimseye müyesser olmadığını ve her sûretle şâyân-ı tebrik olduğunu ve Risale-i Nur, müceddid-i din olduğunu ve Cenâb-ı Hak, onu muvaffakun bi'l-hayr eylesin, âmîn...” diyerek bazlarının sakal bırakmaklığına itirazları münasebetiyle, Mevlânâ Celâleddin-i Rumi'nin pederleri olan Sultanü'l-ulemâ'nın bir kissası ile onu müdafaa edip, demiş:

“Bu misilli, Bediuzzaman'ın dahi elbette bir içtihamı vardır. İtiraz edenler haksızdır.” demiş. Ve Hoca Mustafa'ya emretmiş, söylediğimi yaz:

“Bediuzzaman'a kemâl-i hürmetle selâm ederim. Telîfatınızın ikmaline hırz-ı can (yani, ruha nûsha olacak kadar kıymettar) ile dua etmekteyim. Bazı ulemâ'u's-sû'un tenkidine uğradığını müteessir olma. Zira ‘Yemişli ağaç taşlanır’.^{2(Hâsiye)} kaziyyesi meşhurdur. Mücahedatınıza devam buyurun. Cenâb-ı Hak ve Feyyâz-ı Mutlak âcilen murad ve matlubunuza muvaffakun bi'l-hayr eylesin. Bâki Hakk'ın birliğine emanet olunuz.”

Eski Fetva Emini
Ali Rıza

İşte böyle müdakkik ve ilim ve şeriat ve Kur'ân cihetinde bu zamanda söz sahibi en büyük âlim böyle hükmetmiş.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² (Hâsiye) Yani, mübarek, tatlı meyveleri bulunan ağaçlara taş atanlar, akılları varsa tatsınlar ve yesinler. Çürütmeye lâyık ve kabil değiller, demektir.

Aziz, siddik, müdakkik, müstakîm kardeşlerim,

Gayet ciddî bir ihtarla bir hakikati beyan etmeye lüzum var. Şöyled ki:

¹ لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ أَنْتَ أَعْلَمُ بِالْأَنْوَارِ
sırriyla, ehl-i velâyet, gaybî olan şeyleri, bildirilmeyen bilmedikleri için, haksız olarak mübâreze etmesini Aşere-i Mübeşsere'nin mabeynindeki muharebe gösteriyor. Demek, iki veli, iki ehl-i hakikat birbirini inkâr etmekle makamlarından sukat etmezler. Meğer, bütün bütün zâhir-i şeriate muhalif ve hatası zâhir bir içtihadla hareket edilmiş ola.

Bu sırra binaen ² وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ' deki ulûvvü-cenâb düsturuna ittibaen ve avâm-ı müminînin şeyhlerine karşı hüsn-ü zanlarını kirmamakla, imanlarını sarsılmadan muhafaza etmek ve Risale-i Nur'un erkânlarının haksız itirazlara karşı haklı, fakat zararlı hiddetlerinden kurtarmak lüzumuna binaen; ve ehl-i ilhadın iki taife-i ehl-i hakkin mabeynindeki husûmetten istifade ederek, birinin silâhiyla, itirazıyla ötekini cerhedin ve ötekinin delilleriyle berikini çürüttüp ikisini de yere vurmak ve çürütmekten içtinaben, Risale-i Nur şâkirtleri, bu mezkûr dört esasa binaen, muarızlara hiddet ve tehevvür ile ve mukabele-i bilmisil ile karşılaşamamalı. Yalnız kendilerini müdafaa için musalahakârâne, medar-ı itiraz noktaları izah etmek ve cevap vermek gerektir.

Cünkü bu zamanda enaniyet çok ileri gitmiş. Herkes, kameti miktarında bir buz parçası olan enaniyetini eritmeyip bozmuyor, kendini mâzur biliyor; ondan nizâ çıkyor. Ehl-i hak zarar eder; ehl-i dalâlet istifade ediyor.

Mâlûm itiraz hâdisesi îma ediyor ki ileride, meşrebini çok beğeneyen bazı zâtlar ve hodgâm bazı sofi-meşrepler ve nefsi emmaresini tam öldürmeyen ve hubb-u cah vartasından kurtulmayan bazı ehl-i irşad ve ehl-i hak, Risale-i Nur'a ve şâkirtlerine karşı kendi meşreplerini ve mesleklerinin revacını ve etbârlarının hüsn-ü teveccühlerini muhafaza niyetiyle itiraz edecekler; belki dehşetli mukabele etmek ihtiyimali var. Böyle hâdiselerin

¹ Hiç kimse gaybi bilemez, gaybi yalnız Allah bilir.

² "O muttakîler ki kızdıklarında öfkelerini yutar, insanların kusurlarını affederler." (Âl-i İmrân sûresi, 3/134)

vukuunda, bizlere, itidâl-i dem ve sarsılmamak ve adavete girmemek ve o muarız taifenin de rüesalarını çürütmemek gerektir.

Fâş etmek hatırlıma gelmeyen bir sırrı, fâş etmeye mecbur oldum. Şöyle ki:

Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsi ve o şahs-ı mânevîyi temsil eden has şâkirtlerinin şahs-ı mânevîsi "Ferid" makamına mazhar oldukları için, değil hususî bir memleketin kutbu, belki -ekseryet-i mutlakayla- Hisâz'da bulunan kutb-u âzamın tasarrufundan hariç olduğunu.. ve onun hükmü altına girmeye mecbur değil. Her zamanda bulunan iki imam gibi, onu tanımayla mecbur olmuyor. Ben, eskide, Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsini, o imamlardan birisini zannediyordum. Şimdi anlıyorum ki Gâvûs-ı Âzam'da, kutbiyet ve gâvsiyetle beraber, "Ferdiyet" dahi bulunduğundan, âhirzamanda, şâkirtlerinin bağılandığı Risale-i Nur, o "Ferdiyet" makamının mazharıdır. Bu gizlenmeye lâyik olan bu sırrı azime binaen Mekke-i Mükerreme'de dahi -farz-ı muhâl olarak- Risale-i Nur'un aleyhinde bir itiraz kutb-u âzamdan dahi gelse, Risale-i Nur şâkirtleri sarsılımayıp, o mübarek kutb-u âzamın itirazını iltifat ve selâm sûretinde telâkki edip, teveccühünü de kazanmak için, medar-ı itiraz noktaları o büyük ustadlarına karşı izah etmek, ellerini öpmektir.

Ey kardeşlerim, bu zamanda öyle dehşetli cereyanlar ve hayatı ve cihani sarsacak hâdiseler içinde hadsiz bir metanet ve itidal-i dem ve nihayetsiz bir fedakârlık taşımak gerektir.

Evet يَسْتَحْبُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَة¹ âyetinin sırrı işarîsiyle, âhireti bildenlikleri ve iman ettikleri hâlde dünyayı âhirete severek tercih etmek ve kırılgacak şîşeyi bâki bir elmasa bilerek rıza ve sevinçle tercih etmek ve âkibeti görmeyen kör hissiyatın hükmüyle, hazır bir dirhem zehirli lezzeti, ileride bir batman sâfi lezzete tercih etmek, bu zamanın dehşetli bir marazı, bir musibetidir. O musibet sırrıyla, hakikî müminler dahi bazen ehl-i dalâlete taraftar olmak gibi dehşetli hatada bulunuyorlar. Cenâb-ı Hak, ehl-i imanı ve Risale-i Nur şâkirtlerini bu musibetlerin şerrinden muhafaza eylesin, âmîn...

Said Nursî

¹ “Bile bile dünyayı (âhirete) tercih ederler.” (İbrahim süresi, 14/3).

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Ey kardeşlerim,

Bu zamanda, hususan bu sıralarda, Risale-i Nur'un şâkirtleri tam bir metanet ve tesanüt ve dikkat etmeye muhtaçtılar. Lillâhilhamd, Isparta ve havalisi kahramanları demir gibi bir metanet göstermesiyle, başka yerlere de hüsнü misal oldu.

Ey Hüsrev! Tesirli ve güzel mektubunu aldım. Vazifenin başına geçmen bizi fevkâlâde mesrur etti. Binler safalarla geldin. Sen, bu bir buçuk sene maddî kalemin işlememişinden merak etme. Senin yerine ve kerametli kaleminin yâdigârı olan Mu'cizât-ı Ahmedîye'nin bir vilâyât-ı şarkiyede faalâne geziyor. Diğer son yazdığın nûsha da, İstanbul'da, senin yerinde çalışıp, inşaallah, fütuhat yapar. Senin yazdığın mucizeli iki Kur'ân-ı Azîmüssâن'ın bu havâlide, hususan Ramazan-ı Şerîfe sana kazandırdıkları sevapları ve tahsin ve tebriklerini, inşaallah, yakında tab'a girmesiyle âlem-i İslâm'dan senin rûhuna yağacak rahmet dualarını düşün, Allah'a şükret.

Said Nursî

Aziz, siddîk kardeşlerim,

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Ben, pek kat'î bir sûrette ve bine yakın tecrübelerim neticesinde kat'î kanaatim gelmiş ve ekser günlerde hissediyorum ki Risale-i Nur'un hizmetinde bulunduğu günde, o hizmetin derecesine göre kalbimde, bedenimde, di-mağimda, maişetimde bir inkişaf, inbisat, ferahlık, bereket görüyorum. Hem orada iken, hem burada çok kardeşlerimden aynı hâleti hissettim ve ediyyorum. Ve çokları itiraf ediyor ki "Biz de hissediyoruz." derler. Hatta, size geçen sene yazdığım gibi, benim pek az gıda ile yaşadığımın sırrı, o bereket imiş.

Hem, İmam Şâfiî'den (*radîyallâhu anh*) rivayet var ki: "Hâlis talebe-i ulûmun rızkına ben kefalet edebilirim."³ demiş. Çünkü rızıklarında vûs'at ve bereket olur.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

³ el-Kudâî, *Müsnedü's-Şîhâb* 1/244; el-Kannûcî, *Ebcedü'l-ulûm* 1/98; el-Münâvî, *Feyzu'l-kadîr* 6/175.

Madem hakikat budur ve madem hâlis talebe-i ulûm unvanına Risale-i Nur şâkirtleri bu zamanda tam liyâkat göstermişler. Elbette, şimdiki açlık ve kahta mukabil Risale-i Nur hizmetini bırakmak ve zaruret-i maişet özrüyle maişet peşine koşmak yerine en iyi çare, şükür ve kanaat ve Risale-i Nur talebeliğine tam sarılmaktır.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Risale-i Nur ve ondan tam ders alan biz şâkirtleri, değil dünya siasetlerine, belki bütün dünyaya karşı da Risale-i Nur'u âlet edemeyiz ve şimdiye kadar da etmemışız. Biz ehl-i dünyanın dünyalarına karışmıyoruz. Bizden zarar tevehhüm etmek divaneliktir.

Evvelâ: *Kur'ân bizi siyasetten men etmiş, tâ ki elmas gibi hakikatleri, ehl-i dünyanın nazarında cam parçalarına inmesin.*

Saniyen: *Şefkat, vicdan, hakikat bizi siyasetten men ediyor. Çünkü tokata müstehak dinsiz münafıklar onda iki ise, onlarla müteallik yedi-sekiz mâsum bîcâre, çoluk-çocuk, zayıf, hasta, ihtiyarlar var. Belâ ve musibet gelse, o sekiz mâsumlar o belâya düşecekler. Belki o iki münafık dinsiz, daha az zarar görecek. Onun için, siyaset yoluyla, idare ve âsâyişi ihlâl tarzında, neticenin husulu de meşkûk olduğu hâlde girmek, Risale-i Nur'un mahiyetindeki şefkat, merhamet, hak, hakikat şâkirtlerini men etmiş.*

Salisen: *Bu vatan, bu millet ve bu vatandaşları ehl-i hükûmet, ne şekilde olursa olsun, Risale-i Nur'a eşedd-i ihtiyaçla muhtaçtır. Değil korkmak veya adâvet etmek, en dinsizleri de onun dindârâne, hakperestâne düsturlarına taraftar olmak gerektir. Meğer ki bütün bütün millete, vatana, hâkimiyet-i İslâmiye'ye hıyanet ola.*

Çünkü bu millet ve vatan, hayat-ı içtimaiyesi ve siyasiyesi anarşilikten kurtulmak ve büyük tehlikelerden halâs olmak için, beş esas lâzım ve zarûridir:

Birincisi: Merhamet.

İkincisi: Hürmet.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Üçüncüsü: Emniyet.

Dördüncüsü: Haram ve helâli bilip haramdan çekilmek.

Beşincisi: Serseriliği bırakıp itaat etmelidir.

İşte Risale-i Nur, hayat-ı içtimaiyeye baktığı vakit bu beş esası temin edip, hem âsâyisin temel taşını tesbit ve temin eder. Risale-i Nur'a ilisenler katienen bilsinler ki onların ilişmesi, anarşilik hesabına, vatan ve millete ve âsâyişe düşmanlıktır. İşte bunun hülâsasını o casusa söyledim. Dедим ki:

“Seni gönderenlere söyle. Hem de ki: On sekiz senedir bir defa kendi istirahati için hükümete müracaat etmeyen ve yirmi bir aydır dünyayı hercümerç eden harplerden hiçbir haber almayan ve çok mühim makamlarda çok mühim adamların dostâne temaslarını istığnâ edip kabul etmeyen bir adama, ondan korkup, tevehhüm edip, dünyانıza karışmak ihtimali ile evhama düşüp tarassutlarla sıkıntı vermekte hangi mana var? Hangi maslahat var? Hangi kanun var? Divaneler de bilirler ki ona ilişmek divaneliktir.” dedik. O casus da kalktı gitti.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz kardeşlerim,

Bu defa yazlarınızda İhlâs Risalelerini gördüğüm için, sizi o gibi risalelerin dersine havale edip, ziyade bir derse ihtiyaç görmedim. Yalnız bunu ihtar ediyorum ki *mesleğimiz, sırrı ihlâsa dayanıp, hakâkî imaniye olduğu için, hayat-ı dünyaya, hayat-ı içtimaiyeye mecbur olmadan karışmamak ve rekabete, tarafgırlığe ve mübârezeye sevkeden hâlâttan tecerrüt etmeye mesleğimiz itibarıyla mecburuz*. Binler teessûf ki şimdî ki müthîş yılanların hücumuna mâruz bîcâre ehl-i ilim ve ehl-i diyanet, sineklerin isırması gibi cüz'î kusuratu bahane ederek, birbirini tenkitle, yılanların ve zindik münafıkların tahribatlarına ve kendilerini onların eliyle öldürmesine yardım ediyorlar.

Gayet muhlis bir kardeşimizin mektubunda, bir ihtiyar âlim ve vaizin, Risale-i Nur'a zarar verecek vaziyette bulunması, benim gibi binler kusurları bulunan bir bîcârenin, ehemmiyetli mazerete binaen bir sünneti terk ettiğim bahanesiyle şahsımı çürüttüp, Risale-i Nur'a ilişmek istemiş.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Evvelâ: Hem o zât, hem sizler biliniz ki: Ben, Risale-i Nur'un hizmet-kâriyim ve o dükkânın bir dellâliyim. Risale-i Nur ise, Arş-ı Âzam'a bağlı olan Kur'ân-ı Azîmüssâن ile bağlanmış bir hakikî tefsirdir. Benim şahsim-daki kusurat, ona sirayet etmez.

Sâniyen: O vâiz ve âlim zâta benim tarafımdan selâm söyleyiniz... Benim şahsına olan tenkidini, itirazını, başım üstüne kabul ediyorum. Sizler de o zâtı ve onun gibileri münakaşa ve münâzaraya sevketmeyeiniz. Hatta tecavüz edilse de beddua ile de mukabele etmeyiniz. Kim olursa olsun, madem imanı var, o noktada kardeşimizdir. Bize düşmanlık da etse, mesleğimizce mukabele edemeyiz. Çünkü daha müthiş düşman ve yılanlar var.

Elimizde nur var, topuz yok! Nur incitmez, ışığıyla okşar. Ve bilhassa ehl-i ilim olsa, ilimden gelen enaniyeti de varsa, enaniyetlerini tahrik etmeyiniz. Mümkün olduğu kadar،¹ مَرْوَا بِاللَّغْوِ مَرْوَا كَرَاماً düsturunu rehber ediniz.

Hem o zât, madem evvelce Risale-i Nur'a girmiş ve yazıyla da iştirak etmiş, o daire içindedir. Onun fikren bir yanlışı varsa da affediniz. Değil onlar gibi ehl-i diyanet ve tarîkata mensup müslümanlar, şimdi bu acîb zamanda, imanı bulunan ve firâk-ı dâlleden bile olsa onlarla uğraşmamak; ve Allah'ı tanıyan ve âhireti tasdik eden Hristiyan bile olsa, onlarla medarînizâ noktaları medarî münakaşa etmemeyi, hem bu acîb zaman, hem mesleğimiz, hem kudsî hizmetimiz iktiza ediyor.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Risale-i Nur'un mesleği ise, vazifesini yapar, Cenâb-ı Hakk'ın vazife-sine karışmaz. Vazifesi tebliğidir; kabul ettirmek, Cenâb-ı Hakk'ın vazi-fesidir.

Hem, kemiyete ehemmiyet verilmez. Sen o havâlideki bir tek Âtif'ı bulsan, yüzü bulmuş gibidir. Merak etme. Hem, mümkün olduğu kadar hariçten

¹ “O kollar, boş söz ve işlere rastladıklarında vakarla oradan geçip giderler.” (Furkan süresi, 25/72).

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

gelen küçük ilişmelere ehemmiyet verme. Fakat ihtiyatla, bu atâlet mevsimi ve gaflet zamanı ve derd-i maişet iptilâsı zamanında cüz'î bir iştigal de ehemmiyetlidir. Tevakkuf değil, muvaffakiyetsiz mağlûbiyet yok! Risale-i Nur'un her tarafta galibâne fütuhatı var.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddik kardeşlerim,

Risale-i Nur dünya işlerine âlet olamaz, dünya işlerine siper edilmez. Çünkü ehemmiyetli bir ibadet-i tefekküriye olduğu cihetle, dünyevî maksatlar kasten ondan istenilmez. İstenilse, ihlâs kırılır, o ehemmiyetli ibadet şekli değişir. Bazı çocuklar gibi, dövüşükleri vakit Kur'ân'ı siper eder. Başına gelen darbe Kur'ân'a geldiği gibi, Risale-i Nur, böyle muannit hasımlara karşı siper istimâl edilmemeli.

Evet, Risale-i Nur'a ilişenler tokat yerler; yüzər vukuat şahittir. Fakat Risale-i Nur, tokatlarda istimâl edilmez ve niyet ve kast ile tokatlar gelmez. Çünkü sırrı ihlâs ve sırrı ubudiyete münafidir. Bizler, bizlere zulmedenleri, bizi himâye eden ve Risale-i Nur'da istihdam eden Rabbimize havale ediyoruz...

Evet, dünyaya ait harika neticeler, bazı evrâd-ı mühimme gibi, Risale-i Nur'a çokça terettüp ediyor. Fakat onlar istenilmez, belki verilir; illet olamaz, bir fayda olabilir. Eğer istemekle olsa, illet olur, ihlâsı kırar; o ibadeti kısmen iptal eder.

Evet, Risale-i Nur'un o kadar dehşetli muannitlere karşı galibâne mu-kavemeti, sırrı ihlâstan, hiçbir şeye âlet edilmemesinden ve doğrudan doğruya saadet-i ebediyeye bakmasından ve hizmet-i imaniyeden başka bir maksat takip etmemesinden ve bazı ehl-i tarîkâtin ehemmiyet verdikleri keşif ve kerâmât-ı şahsiyeye ehemmiyet vermemesindendir. Ve velâ-yet-i kübrâ ashâbları olan sahabîler gibi, verâset-i nübûvvet sırrıyla, yalnız iman nurlarını neşretmek ve ehl-i imanın imanlarını kurtarmaktır.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Evet, Risale-i Nur'un bu dehşetli zamandaki kazandırdığı iki netice-i muhakkakası her şeyin fevkindedir; başka şeylere ve makamlara ihtiyaç bırakmamıyor.

Birinci neticesi: Sadakat ve kanaat ile Risale-i Nur dairesine giren, imanla kabre gireceğine gayet kuvvetli emareler var.

İkincisi: Risale-i Nur dairesinde, ihtiyarımız olmadan takarrur ve tâhakkuk eden şirket-i maneviye-i uhreviye cihetiyile, her bir hakikî sâdik şâkird; binler diller ile kalbler ile dua etmek, istigâfar etmek, ibadet etmek ve bazı melâike gibi kırk bin lisanla tesbih etmektir.¹ Ve Ramazan-ı Şerifteki hakikat-i leyle-i Kadir gibi, kudsî ve ulvi hakikatları, yüz bin el ile aramaktır.

İşte, bu gibi netice içindir ki Risale-i Nur şâkirtleri, hizmet-i nuriyeyi velâyet makamına tercih eder; keşif ve kerâmâtı aramaz ve âhiret meyvelerini dünyada koparmaya çalışmaz. Vazife-i ilâhiye olan muvaffakiyet ve halka kabul ettirmek ve revaç vermek ve galebe ettirmek ve müstehak oldukları şan u şeref ve ezuâk ve inâyetlere mazhar etmek gibi, kendi vazifelerinin haricinde bulunan şeylere karışmazlar ve harekâtını onlara bina etmezler. Hâlisen, muhlisen çalışırlar, “Vazifemiz hizmettir, o yeter.” derler.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Seksen küsür sene kıymetinde bulunan ve Ramazan-ı Şerif'in mecmuunda gizlenen hakikat-i leyle-i Kadri kazanmak için, Risale-i Nur şâkirtlerinin şirket-i maneviye-i uhreviyeleri muktezasınca, her biri, mütekellim-i maalgayrî sigasınca⁵ اَغْرِنَا³ ، اَزْحَمْنَا⁴ ، اَعْفُرْ لَنَا⁵ gibi tâbiratta, “biz” dedikleri vakit, Risale-i Nur'un sâdik şâkirtlerini niyet etmek gerektir. Tâ her bir şâkirt umumun namâna münâcât edip çalışın. Bu bîçâre, az çalışabilen ve haddinden çok fazla

¹ Bkz.: et-Taberî, Câmiu'l-beyân 15/156; Ebu'ş-Şeyh, el-Azame 2/547, 740, 742, 747, 3/868; İbni Kesîr, Tefsîru'l-Kur'ân 3/62.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

³ Bizi siyanetinle koru.

⁴ Bize merhametinle muamele et.

⁵ Bize acı ve mağfiret et.

hizmet ondan beklenen bu kardeşinize, o hüsn-ü zanları yanlış çıkarmamak için, geçmiş Ramazan gibi yardımınızı rica ediyorum.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ^١

İki üç gün evvel, "Yirmi İkinci Söz" tashih edilirken dinledim. Gör-düm ki içinde hem külli zikir, hem geniş fikir, hem kesretli tehlil, hem kuvvetli imanî ders, hem gafletsiz huzur, hem kudsî hikmet, hem yüksek bir ibadet-i tefekküriye gibi nurlar var. Bir kısım şâkirtlerin ibadet niye-tiyle risaleleri, ya yazmak veya okumak veya dinlemekliğin hikmetini bildim. "Bârekâllah" dedim, hak verdim.

Said Nursî

Karadağ'ın Bir Meyvesi

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ^٢

Aziz, siddik kardeşlerim,

Bu defa mektup yerinde bu meyveyi gönderiyoruz.

Bir âyetin mana-yı işaretinin külliyetinden bir ferdi, Hürriyetten bu ana kadardır. Teşrin-i Sâni otuzuncu gün, bin üç yüz elli sekizde, Karadağ başına çıkyordum. "İnsanların, hususan müslümanların bu teselsül eden helâketleri ve hasaretleri ne vakitten başladı, ne vakte kadardır?" hatırlı geldi. Birden, her müşkülümü halleden Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan, Sûre-i ^{وَالْعَصْرِ}^٣ 1' karşımıza çıktı. "Bak!" dedi. Baktım. Her asra hitap ettiği gibi, bu asrımıza da daha ziyade bakan ^{إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ}^٤ âyetindeki ^{وَالْعَصْرِ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ} ma-kam-ı cifrîsi bin üç yüz yirmi dört (1324) edip, Hürriyet inkılâbiyla başlayan

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

³ "Yemin olsun asra (hadiselerle yüklü zamana, bilhassa onun son parçasına)..." (Asr sûresi, 103/1)

⁴ "Yemin olsun asra (hadiselerle yüklü zamana, bilhassa onun son parçasına): Şurası bir gerçek ki, hüsrandadır insan." (Asr sûresi, 103/1-2)

tebeddül-ü sultanat ve Balkan ve İtalyan harpleri ve Birinci Harb-i Umumi' mağlûbiyetleri ve muahedeleri ve şeâîr-i İslâmiye'nin sarsılmaları ve bu memleketin zelzeleleri ve yangınları ve İlkinci Harb-i Umumi'nin zemin yüzünde fırtınalar gibi, semâvî ve arzî musibetlerle hasâret-i insaniyeyle **إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي حُسْنٍ** ayetinin bu asırda dahi bir hakikati, maddeten aynı tarihiyle gösterip, bir lem'a-yı i'câzını gösteriyor.¹ (هـ، ت) âhirdeki **إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ** sayılır. Sedde sayılır ise, makam-ı cifrîsi bin üç yüz elli sekiz ve dokuz olan bu senenin ve gelecek senenin aynı tarihini göstermekle o hasâretlerden, bâhusus mânevî hasâretlerden kurtulmanın çare-i yegânesi iman ve a'mâl-i salîha olduğu gibi ve mefhum-u muhalifiyle, o hasâretin de sebeb-i yegânesi küfür ve küfran, şüksüzlük, yani imansızlık, fisk ve sefahet olduğunu gösterdi. Sûre-i **وَالْعَضْرُ**²'in azamet ve kudsiyetini ve kısalığıyla beraber gayet geniş ve uzun hakâikin hazinesi olduğunu tasdik ederek Cenâb-ı Hakk'a şükrettik.

Evet, âlem-i İslâm'ın, bu asrin en büyük hasâreti olan bu dehşetli İlkinci Harb-i Umumi'den kurtulmasının sebebi, Kur'ân'dan gelen iman ve a'mâl-i salîha olduğu gibi; fakirlere gelen acı, açlık ve kahtın sebebi, orucun tatlı açlığını çekmedikleri ve zenginlere gelen hasâret ve zayıatin sebebi de zekât yerinde ihtikâr etmeleridir. Ve Anadolu'nun bir meydan-ı harp olmamasının sebebi, **إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا** kelime-i kudsiyesinin hakikatini fevkâlâde bir sûrette yüz bin insanların kalblerine tâhkîkî bir tarzda ders veren Risale-i Nur olduğunu, pek çok emarelerle ve şâkirtlerinden binler ehl-i hakikat ve dikkatin kanaatleri ispat eder.

Risale-i Nur'un Küçük ve Mâsum Şâkirtleri

Aziz, siddîk kardeşlerim,

Risale-i Nur'un küçük ve mâsum şâkirtlerinden elli-altmış talebenin yazdıkları nüshalar bize de gönderilmiştir. Biz de o parçaları üç cilt hâlinde cemettik. Hem o masum şâkirtlerin bazlarını isimleriyle kaydettik. Meselâ:

¹ “Ancak iman edip, imanları istikametinde sağlam, yerinde, doğru ve İslaha yönelik işler yapanlar müstesna.” (Asr süresi, 103/3)

² “Yemin olsun asra (hadiselerle yüklü zamana, bilhassa onun son parçasına)...” (Asr süresi, 103/1)

İsimleri	Yaşları
Ömer	15
Bekir	9
Hüseyin	11
Hâfız Nebi	14
Mustafa	14
Mustafa	13
Ahmed Zeki	13
Ali	12
Hâfız Ahmed	12

...

İşte bu mâsum çocukların Risale-i Nur'dan aldıkları derslerinin ve yazdıkları bir kısmını bize göndermişler. Biz de onların isimlerinin bir cetvelde dercerttik. Bunların bu zamanda bu ciddî çalışmaları gösteriyor ki, Risale-i Nur'da öyle mânevî bir zevk ve câzibedar bir nur var ki, mekteplerdeki çocuklar okumaya şevkle sevk etmek için icad ettikleri her nevi eğlence ve teşviklere galebe edecek bir lezzet, bir sürur, bir şevk, Risale-i Nur veriyor ki, çocuklar böyle hareket ediyorlar. Hem bu hâl gösteriyor ki, Risale-i Nur kökleşiyor. İnsaallah, daha hiçbir şey onu koparamayacak; ensâl-i âtiyede devam edecek.

Aynen bu mâsum çocuk şâkirtler gibi, Risale-i Nur'un câzibedar dairesine giren ümmî ihtiyarların dahi kırk-elli yaşından sonra Risale-i Nur'un hatırlı için yazıya başlayıp yazdıkları kırk-elli parçayı, iki-üç mecmua içinde dercerttik. Bu ümmî ihtiyarların ve kısmen çoban ve efelerin, bu zamanda, bu acip şerait içinde, herşeye tercihen Risale-i Nur'a bu sûrette çalışmaları gösteriyor ki, bu zamanda Risale-i Nur'a ekmekten ziyade ihtiyaç var ki, harmancılar, çiftçiler, çobanlar, yörük efeleri, hâcât-ı zaruriyeden ziyade Risale-i Nur'a çalışmaları Risale-i Nur'un hakkâniyetini gösteriyorlar.

Bu ciltte az, sâir altı cild-i âherde mâsumların ve ihtiyar ümmîlerin yazılılarının tashihinde çok zahmet çektim. Vakit müsaade etmiyordu. Hatırıma geldi ve mânen denildi ki:

Sıkılma! Bunların yazıları çabuk okunmadığından, acelecileri yavaş

yavaş okumaya mecbur ettiğinden, *Risale-i Nur'un* gıda ve taam hükümdenki hakikatlerinden hem akıl, hem kalb, hem ruh, hem nefis, hem his hisselerini alabilirler. Yoksa, yalnız akıl căz'î bir hisse alır, ötekiler gidasız kalabilirler.

Risale-i Nur, sair ilimler ve kitaplar gibi okunmamalı. Çünkü ondaki iman-ı tahkîkî ilimleri, başka ilimlere ve maariflere benzemez. Akıldan başka çok letâif-i insaniyenin de kuvvet ve nurlarıdır.

Elhâsil, mâsumların ve ümmî ihtiyarların noksan yazılarında iki fayda var:

Birincisi: Teennî ve dikkatle okunmaya mecbur etmektedir.

İkincisi: O mâsumâne ve hâlisâne ve samimî ve tatlı dillerinden, derslerinden *Risale-i Nur'un* şirin ve derin meselelerini lezzetli bir hayretle dinlemek ve ders almaktır.

Said Nursî

Isparta'ya Gönderilen Bir Mektup

Aziz, siddîk kardeşlerim,

Namaz tesbihatının sırrına göre, nasıl ki namazdan sonra tesbih ve zikir ve tehlil ile hatme-i muazzama-yı Muhammediye (*aleyhissalâtü vesselâm*) ve zikir ve tesbih eden ve rûy-u zemin kadar geniş bir halka-yı tahmidat-ı Ahmedîye (*aleyhissalâtü vesselâm*) dairesine tasavvuran ve niyeten girmek medâr-ı füyuzat olduğu gibi, biz dahi *Risale-i Nur'un* geniş daire-i dersinde ve halka-yı en-vârında ders alan ve çalışan binler mâsum lisانların ve mübarek ihtiyarların dualarına ve a'mâl-i salihalarına hissedar olmak ve dualarına âmîn demek hükmünde olarak, onlarla tayy-ı mekân ederek, giyaben omuz omuza, diz dize bulunmak hayaliyle ve niyetiyle ve tasavvuruyla kendimizi fevkalhad bahtiyar biliyoruz. Hususan âhir ömrümde böyle kıymettar, mânevî evlâtları ve üzerî Abdurrahman'ları bulmak, benim için dünyada cennet hayatı hükmüne geçiyor.

Geçen Ramazan-ı Şerifte, hastalık münasebetiyle, her bir kardeşim benim hesabımı bir saat çalışmasının büyük bir neticesini aynelyakîn ve hak-kalyakîn gördüğümden, böyle duaları reddedilmez mâsumların ve mübarek

ihtiyarların ve ustadlarının, benim hesabımı olan duaları ve çalışmaları, benim Risale-i Nur'a uhrevî bir netice-i bâkiyesini dünyada dahi bana gösterdi.

الباقي هو الباقي¹

Kardeşiniz
Said Nursî

Isparta'ya Gönderilen Bir Fıkradır

Risale-i Nur, kendi sâdik ve sebatkâr şâkirtlerine kazandırdığı çok büyük kâr ve kazanç ve pek çok kıymettar neticeye mukabil, fiyat olarak, o şâkirtlerden tam ve hâlis bir sadakat ve dâimî ve sarsılmaz bir sebat ister. *Evet, Risale-i Nur on beş senede kazanılan kuvvetli iman-ı tâhkîkiyi on beş haftada ve bazılara on beş günde kazandırdığına, yirmi bin zât tecrübeleriyle şahadet ederler.*

Hem, iştirak-i a'mâl-i uhreviye düsturuyla, her bir şâkirdinin, her bir günde binler hâlis lisانlarla edilen makbul duaları.. ve binler ehl-i salâhatin işledikleri a'mâl-i salihanın misil sevaplarını kazandırıp, her bir hakikî sâdik ve sebatkâr şâkirtlerini amelce binler adam hükmüne getirdiğini.. kerametkârâne ve takdîrkârâne İmam Ali'nin (*radîyallâhu anhî*) üç ihbarı ve keramet-i gaybiye-i Gavs-ı Âzam'daki (*kuddîse sirruh*) tâhsînkârâne ve teşvîkkârâne besareti.. ve Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın kuvvetli işaretleri o hâlis şâkirtlerin, ehl-i saadet ve ehl-i cennet olacaklarını pek kat'î ispat ederler. Elbette böyle bir kazanç, öyle fiyat ister.

Madem hakikat budur, Risale-i Nur dairesinin yakınında bulunan ehl-i ilim ve ehl-i tarîkat ve sofî-meşrep zâtlar, onun cereyanına girmek ve ilim ve tarîkattan gelen sermayeleriyle ona kuvvet vermek ve genişlemesine çalışmak ve şâkirtlerini teşvik etmek ve bir buz parçası olan enanîyetini, tam bir havuz kazanmak için o dairedeki âb-ı hayat havuzuna atıp eritmek gerektir. Yoksa, başka bir çığır açmakla hem o zarar eder, hem bu müstakîm ve metin cadde-i Kur'âniye'ye bilmeyerek zarar verir, belki zîndîkaya bilmeyerek bir nevi yardım hesabına geçer.

Said Nursî

¹ Kendinden başka her şeyin fâni olduğu gerçek Bâkî, Allah'tır.

عَزِيزٌ صَدِيقٌ قَارِئٌ شَرِحٌ
بِوَاجِهِ نَاهِيَةِ دُنْلَبِ الْمَسِيرِ

كَمْ وَحْلَوْتَنِي بَعْضُ الْأَطْلَاسِ الْإِفْفَالِ إِذْ أَبْرَعْتَ عَلَيَّ هَذِهِ
سُوقَابِدِنِ كَيْزِرِ لَادِنْدِيْلِرِنِ يَلَانْدِرِي عَقْمَ قَالَوبِ
يَا لَانْ جِيْفَتِي شَعْبِيْهِ بَهَانَهِ اولَهِ رَقِيْ جِيْجِيْتِيلِهِ
وَقُومَتِهِ جِيْلِلِ اسْنَادِيْلِهِ يَا لَانْلَرِنِ سَرَهِ جِيَالِشِيْرِورِلِ
وَبُونَهِ بِرَانْشِرِيْهِ كِيمْلَهِ كِيمْسَهِيْهِ تَهَا لَوْيَا تَاهِسِيْرِيْدِيْرِنِ بِرَدِنِ بِرَدِنِ
بِيُونَهِ مَائُورِرِهِ جِيْنِيْنِوْلِرِهِ وَكَاهْقَنْتِيْهِ وَبِرِيرِكَهِ
كَنْدِيلِرِهِ آمِرِلِرِهِ سُورِرِهِ خَفْفَصَهَا (حَاصِمَ دِيرِ)
بِنِي اعْتَرَافِيْنِ نَاهِيَةِ دُنْلَبِيْنِهِ بُوكَلَنِيْ فَقَرِهِيْهِ جِيْلِدِمِ
خَفْصَهِ بِرِفَكْرِمَانِهِ اولَهِ فَقَرِهِيْنِوْرِهِ اوتِ بِزِ بِرِجِيْجِيْزِ

Üstad'ın Denizli Hapsindeyken talebelerine gönderdiği ve
kendi el yazısıyla yazdığı mektup...

Aziz, siddik kardeşlerim,

Bu iddianâmeden anlaşıldı ki; hükümetin bazı erkânını iğfâl edip aleyhimize sevkeden gizli zindikların plânları akîm kalıp yalan çıktı; şimdi bir bâhane olarak cemiyetcilik ve komitecilik isnadıyla yalanlarını setre çalışıyorlar ve bunun bir eseri olarak benimle kimseyi temas ettirmiyorlar. Güya temas eden, birden bizden olur. Hatta büyük memurlar da çok çekiniyorlar ve bana sıkıntı verdirmekle kendilerini âmirlerine sevdiriyorlar. Hususan حاصم د (ben, itiraznâmenin âhîrinde, bu gelen fikrayı diyecektim, fakat bir fikir mâni oldu. Fikra şudur: *Evet biz bir cemiyetiz!*..)

داوله بمحیتم وارکه علی عصره او جیوز ملیون
 ل داخل هنر برای وار و همکون بشن دفعه او مقدس
 جمیعته پرسیله رله لاما حرمتله علاقه لرنی و خدنا
 کوست بور (وانما المؤمنون اخوت) قدس بروز اجله
 برمیله یار چند عاملیله و معنوی فاز اجله
 قوشیور لم ایشته بز بود قدس و مختار جمیعت
 افراد نیز و و لایقیه قرآنی ایمان حقیقتی
 تحقیقی براور نده اهل ایمانه بیلبریوب او نلری کندو
 یعنی اعدام ایدین و داعی جیه منفردین قورتارقدر
 سائدر نیوی و ساید و انتربلی جمیعت و قوته رایل
 عنایتیم بوقر دشنز آتیم

Ve öyle bir cemiyetimiz var ki; her asırda üç yüz elli milyon dâhil mensupları var.. ve her gün beş defa namazla o mukaddes cemiyetin prensipleriyle kemâl-i hürmetle alâkalarını ve hizmetlerini gösteriyorlar.. ve mânevî kazançlarıyla koşuyorlar.

İşte biz, bu mukaddes ve muazzam cemiyetin efradındanzı. Ve hususî vazifemiz de Kur'ân'ın imanî hakikatlerini tâhakkî bir sûrette ehl-i imana bildirip onları ve kendimizi idam-ı ebedîden ve dâimî, berzâhî haps-i münniferitten kurtarmaktır. Sâir dünyevî ve siyâsi ve entrikâlı cemiyet ve komitelerle ve bizim medar-ı ithamımız olan cemiyetçilik gibi asılsız ve manasız gizli cemiyetle hiçbir münasebetimiz yoktur ve tenezzül etmeyiz.

¹ “Müminler birbirleriyle ancak kardeşler.” (Hucurât süresi, 49/10)

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبْدًا دَائِمًا¹

Aziz, siddik kardeşlerim,

Sakın sakın, dünya cereyanları, hususan siyaset cereyanları ve bilhassa harice bakan cereyanlar sizi tefrikaya atmasın. Karşınızda ittihat etmiş dalâlet firkalarına karşı sizi perişan etmesin, **الْحُبُّ فِي اللَّهِ، وَالْبَعْضُ**² **الْحُبُّ فِي السِّيَاسَةِ، وَالْبَعْضُ لِلسِّيَاسَةِ**³ düstur-u rahmânî yerine düstur-u şeytanî hükmederek, melek gibi bir hakikat kardeşine adâvet; ve el-han-nâs gibi bir siyaset arkadaşına muhabbet ve tarafтарlıkla zulmüne rıza gösterip cinayetine mânen şerik eylemesin.

Evet, bu zamandaki siyaset, kalbleri ifsat edip, asabî ruhları azap içinde bırakır. Selâmet-i kalb ve istirahat-i ruh isteyen adam, siyaseti bırakmalı.

Evet, şimdi küre-i arzda herkes ya kalben, ya ruhen, ya aklen, ya bedenen gelen musibetten hissedarlıktan azap çekiyor, perişandır. Bilhassa ehl-i dalâlet ve ehl-i gaflet, merhamet-i umumiye-i ilâhiyeden ve hikmet-i tamme-i sübhâniyeden habersiz olduğundan, rikkat-i cinsiyeye sebebiyle nev-i beşerle alâkadar olduğundan kendi eleminden başka, nev-i beşerin şimdiki elîm ve dehşeti elemleriyle dahi müteellim olup azap çekiyor. Çünkü lüzumsuz ve mâlâyâni bir sûrette vazife-i hakikiyelerini ve elzem işlerini bırakıp âfâkî ve siyasi boğuşmalara ve kâinatın hâdiselerini merakla dinleyerek, karışarak ruhlarını sersem, akıllarını gevezeleri etmişler. “Zarara razı olana merhamet edilmez.” manasında **الرَّاضِيٰ بِالضَّرِّ لَا يُنْظَرُ لَهُ**⁴ kaide-i esasiyesiyle şefkat hakkını ve merhamet liyâkatını kendilerinden selbetmiştir. Onlara acılmaz ve şefkat edilmez. Ve lüzumsuz başlarına belâ getiriyorlar.

¹ Allah’ın selâmı, rahmeti ve bereketi; sonsuza kadar süreklî üzerinize olsun.

² “İçte duyulacak sevgi ve nefret Allah için olmalıdır.” ‘Allah için sevmek ve nefret etmek’ bazı hadislerde amellerin en faziletlişi sayılmış; ¹ bazı hadislerde de imanın en güclü bir bağı olduğuna dikkat çekilmiştir.²

¹ Ebû Dâvûd, *sünnet* 2; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsned* 5/146; el-Bezzâr, *el-Müsned* 9/461.

² et-Tayâlîsi, *el-Müsned* s.101; İbni Ebî Şeybe, *el-Musannef* 6/170, 172, 7/80.

³ Siyaset için sevmek, siyaset için buzgâr etmek.

⁴ Bkz.: İmâm Rabbânî, *el-Mektûbât* 2/83 (49. Mektup).

Ben tahmin ediyorum ki bütün küre-i arzin bu yangınında ve fırtınalarında selâmet-i kalbini ve istirahat-i ruhunu muhafaza eden ve kurtaran yalnız hakikî ehl-i iman ve ehl-i tevekkül ve rızadır. Bunun içinde en ziyade kendini kurtaranlar, Risale-i Nur dairesine sadakat ile girenlerdir.

Çünkü onlar, Risale-i Nur'dan aldıkları iman-ı tâhkîkî derslerinin nuruyla ve gözüyle, her şeye rahmet-i ilâhiyenin izini, yüzünü görüp her şeye ke-mâl-i hikmetini, cemâl-i adaletini müşahede ettiklerinden, kemâl-i teslimiyet ve rıza ile rubûbiyet-i ilâhiyenin icraatından olan musibetleri teslimiyetle ve gülerek karşılıyorlar, rıza gösteriyorlar. Ve merhamet-i ilâhiyeden daha ileri şefkatlerini sürmüyorum ki elem ve azap çeksinler.

İşte bu hakikate binaen, değil yalnız hayat-ı uhreviyyenin, belki dünyadaki hayatın dahi saadet ve lezzetini isteyenler –hadsiz tecrübe ile– Risale-i Nur'un imanî ve Kur'ânî derslerinde bulabilir ve buluyorlar.

Said Nursî

Kastamonu'da Üstad Bediuzzaman'a Sekiz Sene Hizmet Eden Mehmet Feyzi ve Çaycı Emin Efendi'nin, Kastamonu'daki Hayatına Dair Emirdağ'da İken Hazreti Üstad'a Yazdıkları Kiyemettar Bir Mektuplarıdır

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَّكَاتُهُ بَعْدِ رَسَائِلِ النُّورِ الْمُفْرُوعَةِ وَالْمُكْتُوَةِ

Çok sevgili, çok kıymettar, çok müşfik Üstadımız, Efendimiz Hazretleri,

Evvela: Leyle-i Mirac'ınızı tebrik eder, ellerinizden öper, kusurumuzun affını rica ederiz.

Üstadımızın tercüme-i halini merak edenlere deriz ki:

Kur'ân-ı Hakim, otuz üç âyatının i'câzkâr işaretıyla.. İmam Ali (*radiyallâhu anh*) *Celcelütiye* ve *Ercûze*'sında kerametkâr delâlâtıyla.. ve Gavs-ı Âzam (*kuddise sirruh*), beşaretkâr beyanâtiyla Üstadımızın hakikî tercüme-i hâlini ve Risale-i Nur'un hakikî mahiyetini beyan etmişler.

Üstadımızın şahs-ı mânevîsini bilmek isteyenler, Risale-i Nur'un İşârât-ı Kur'âniye ve Kerâmât-ı Aleviye ve Kerâmât-ı Gavsiye Risaleleri'ni ve Risale-i Nur'un sair eczalarını dikkatle tetebbu etmeleri läzimdir. Yalnız bizim, Üstadımız hakkındaki kanaat-i kat'iyemiz sudur ki: İsm-i Nur ve İsm-i Hakim'e mazhariyetle, Kur'ân-ı Hakim'in hazinesinden nail olduğu hakaik ve maârifi, tahdis-i nimet maksadıyla besere ilân eden bu allâme-i zifünun Bediuzzaman Hazretleri, ahlâk-ı Muhammediye (*aleyhissalâtü vesselâm*) ile tahallûk etmiş, nefis ve heva berzahlarından geçmiş, mekârim-i ahlâkin en mümtaz ve müstesna bir timsâl-i mücessemi olarak bu asırda bulunmuş; şimdiye kadar bütün hayatında şâyân-ı hayret bir ulûvvü himmet ve sekînet ve iffet ve mahviyet içinde yaşamış. Ginâ-yı kalbi, tevekkül ve kanaati harikulâde.. maişet ve kıyafeti, pek sade.. ve mekârim-i ahlâki, pek fevkâlâde.. dünyaya zerre kadar meyil ve muhabbet etmez...

Hem öyle bir tarzda izzet-i ilmiyeyi hayatı muhafaza etmiş ki; asla kimseye arz-ı iftikar etmemek, hayatının en mühim bir düстuru olmuştur. Dünya kendilerine teveccûh etmişse de, ondan yüz çevirmiş olan Üstadımız, emr-i maaşa Cenab-ı Hakk'ın inâyetiyle, iffet ve nezahetini daima muhafaza eder; sadaka, zekât ve hediyeleri almaz. Yakinen biliyoruz ki, Kastamonu'da

bulundukları zaman, oturdukları evin içarını vermek için yorganını sattılar da, yine hiçbir süretle hediye kabul etmediler.

Hem Üstadımız, tekellüf ve taazzumdan asla hoşlanmaz ve talebelerinin dahi tekellüf kaydından âzâde olmalarını emreder. Ve buyururlar ki: "Tekellüf, şer'an ve hikmeten fenadır, çünkü tekellüf sevdası insanı, hadd-i mârufu tecavüze sevk eder. Mütekellif olanlar, bazen hodbinâne ve tezahür ve tefâhur tavrı ve muvakkat soğuk bir riyâkâr vaziyeti takınmaktan kurtulmaz. Hâlbuki bunların ikisi de ihlâsi zedeler."

Hem Üstadımız, gayet mütevazidir. Tefevvuk ve temeyyüz dâiyelerinden, şöhret sevdalarından ziyadesiyle sakınırlar. Kendilerine mahsus sâfi-meşrebi, o gibi can sıkacak şeyllerden âlidir. Herkese, hele ihtiyaçlılara ve çocuklara ve fukaralara, rıfk ve mülâyemetle uhuvvetkârâne bir muamele-i hâlisanede bulunurlar. Mübârek yüzlerinde, mehâbet ve beşâsetle karışık bir nur-u vakar lemean eder. Heybetle beraber âsar-ı üns ve ülfet dahi görünür. Daima mütebessim bulunurlar. Fakat bazen tecelliyatın muktezası olarak mehâbet ve celâl nazarı o derece tezahür eder ki, artık o zaman yanında bulunup da söz söylemek isteyen adamın, âdetâ dili tutulur, ne söylemek istediği anlaşılmaz. Bu âcizler, çok defa bu hâli müşâhede ettik.

Üstadımızın, az söylemek âdetidir. Fakat, söylediğini veciz söyle, herhâlde düstur-u hikmet olarak pek mânidar ve pek şümüllü birer câmiu'l-kelimdirler.

Üstadımız, ne kimseyi zemmeder ve ne de yanında kimseyi giybет ettirir. Bunlardan asla hoşlanmaz. Kusur ve hatâları setrederler. Hem o kadar hüsün-ü zanna mâlikdir ki, hattâ kendisi hakkında bir nâseza söz tebliğ edene; "Hâşâ! Bu yalandır. Bu sözü söyledi dediğin zat, böyle söylemez." buyururlar.

Üstadımızın nefisle mücahedede bir rüsuh ve ihtişası vardır ki, asla hu-zûzat-ı nefsaniyelerine hizmet etmezler. Bir insana kâfi gelmeyecek kadar az yerler ve az uyurlar. Gecelerde, sabaha kadar câlib-i dikkat bir hâl-i hâşîâne ile ubûdiyyette bulunurlar. Yaz ve kış bu âdetleri tahallüf etmez. Teheccîd ve münâcat ve evrâdlarını asla terk etmezler. Hattâ bir Ramazan-ı Şerifte pek şiddetli hastalıkta, altı gün bir şey yemeden savm-ı visal içinde ubûdiyyetteki mücahedorunu terk etmediler. Komsuları her zaman derler ki: "Biz, sizin Üstadınızın sekiz sene yaz ve kış geceleri, aynı vakitlerde sabaha kadar hazır ve muhrik sadâsiyla münâcat seslerini dinler ve böyle fasılásız devamlı mücahedesine hayretler içinde kalındık."

Hem Üstadımız, taharet ve nezafet-i şer’iyeye son derece riayet eder, her zaman abdestli olarak bulunur, asla mübarek vaktini boş geçirmez. Ya Risale-i Nur telifiyle veya tashihiyle meşgul veya Münâcât-ı Cevşeniye’yi kiraat ve secdegâh-ı ubûdiyete kâim veya tefakkür-ü âlâ-yi ilâhî bahrine müstağrak bulunurdu.

Ekseriyetle, yaz zamanı şehre uzak ormanlık dağvardı. Üstadımızla oraya giderdik. Yolda, hem Risale-i Nur tashih ederler, hem bu âciz talebelerinin okudukları risaleye dikkat ederler ve tashih için hatâlarını söyleler veya hâl eski müellefatından birisinden ders verirler, bu süretle yolda bile mübarek vaktini vazife ile geçirirlerdi. Evet biz itiraf ediyoruz ki, Üstadımızın nutkundaki letâfet ve ülfetindeki halâvet o derece feyz bahşederdi ki; insan, sabahtan akşamaya kadar o vaziyette ders alsa, yol yürüse, asla sıkılmak ihtimali yoktu.

Hem Üstadımız, Risale-i Nur hizmetini herşeye tercih ederler ve buyururlardı ki: “Yirmi senedir Kur’ân-ı Hakim’den ve Risale-i Nur’dan başka bir kitabı ne mütâlaa etmişim ve ne de yanında bulundurmuşum; Risale-i Nur kâfi geliyor.” Evet, Feyyaz-ı Mutlak tarafından bütün hakâik-i Kur’âniye kalb-i münevverlerine ilham ve ilka-ı külli ile ifaza olunur da, Kur’ân-ı Mucizi’l-Beyândan başka neye muhtaç olur? Bundan şüphesi olanlar, Risale-i Nur'a dikkat etsinler. Cenab-ı Hak, Üstadımıza, Risale-i Nur'un telifinde öyle bir iktidar-ı bedî ihsan etmiştir ki, bu herkese nasip olacak hasletlerden değildir. O harika Nur Risaleleri, her biri, gurbette, hastalık içinde, dağda, bağda, kâtipsız, tahammülü müşkül gayet ağır şerâit dahilinde, zâhirî nice müşkûlâtlarla meydana gelmiş ve müminlerin imdadına yetişmiştir. Fakat, Cenab-ı Hakk'a şükrolsun ki, inâyet-i ilâhiye, harika bir tarzda Üstadımıza fevkâlâde muvafakiyet ihsan etmiştir. İşte bu sirdandır ki Cenab-ı Hak, ona kâinatı bir kitab-ı semavî ve arzı bir sayfa gibi keşif ve şuhûdla bihakkalyakın okuyacak bir iktidar vermiş; mahz-ı inâyetle böyle kudsî bir esere sahip kılmıştır.

Evet, âyât-ı teşriyeyi hâvi Kur’ân’ı Mu’cizü'l-Beyan’ın hakâik ve maârifini ve âyât-ı kevniyeyi şâmil kitab-ı kebir-i kâinatın vezâif ve meânisini beyan edip, mârifetullahın en yüksek derecâtına urûca nev-i beseri teşvik eden ve bugünkü günde, ölmeye yüz tutan kalbleri bile izn-i ilâhî ile ihtiyaza getirecek kadar harika bir eser-i bedîa, bir sereyan-ı serîa olan Risale-i Nur ile neşr-i hakâik eden bu vücud-u mes’ud ile beseriyet iftihar etmek lâzım gelirken; çok gariptir ki, ehl-i şekavet tarafından zehir verilmeye cesaret ve taş attırılmaya bile cûr’et ediliyor.

Evet أَشَدُ الْبَلَاءِ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ ثُمَّ الْأُوْلَيَاءِ¹ sırrıyla, enbiyânın vârisi olanların türlü türlü belâlara uğramaları, hikmet-i ilâhiye iktizasından olmasına, o zümre-i mübareke gibi, Üstadımız daha nice belâlara hedef olmuştu. Hattâ Kastamonu'ya ilk teşrif ettikleri zaman çocuklar, bir bedbaht şaki tarafından teşvik edilip, abdest almak için çeşmeye çıktıkları vakit taş atmışlar. Fakat Üstadımız daima gördüğü eza ve cefalara ulu'l-azmâne sabır ve tahammül eder. Hem safâ-yı sadre ve selâmet-i kalbe mâlik olduklarından, o çocuklara dahi hiddet etmeyip buyururları ki: "Bunlar, Sûre-i Yâsin'den mühim bir âyetin nüktesini keşfime sebep oldular." diye onlara dua ederlerdi. Sonra bu çocuklar, Üstadımızın duaları bereketiyle şâyân-ı hayret bir hâl kesbettiler ki; Üstadımızı uzak-yakın nerede görürlerse, koşarak yanına gelirler, mübarek elini örperler, duasını alırlardı.

Hem Üstadımızın harika hâlâtı ve şâyân-ı hayret garâib-i ahvâli, başta Risale-i Nur olarak pek çoktur. Evet, biz itiraf ediyoruz ki, Üstadımız bizim hâtitrat-ı kalbimizi bizden ziyade okur, çok defa haberimiz olmadığı bir meselede bizleri şiddetli telâşla ikaz ederler, bizi hayrette bırakırlar. Fakat günler geçtikten sonra aynen Üstadımızın ikaz ettiği şeyle karşılaşır, aklımız başına gelirdi.

Üstadımızla dağa gittiğimiz zaman, daha şehrde dönme zamanı gelmeden, birden Üstadımız kalkarlar, bize de emredelerlerdi. Hikmetini sormak istediği Mizde: "Acele gidelim, Risale-i Nur hizmeti için bizi bekliyorlar." Hakikaten, şehrde avdetimizde, mutlaka mühim bir Risale-i Nur şâkirdi bizi bekliyor bulur veya birkaç defa gelip gittiğini komşular haber verirlerdi.

Yine birgün, Mevlânâ Hâlid Hazretleri'nin (*kuddise sirruh*) Küçük Âşık namında bir talebesinin neslinden mübarek bir hanım,^{2(Hâsiye)} yanında çok sene-lerden beri muhafaza ettiği Mevlânâ Hazretleri'nin cübbesini, Ramazan-ı Şerîf'te teberrukten Üstadımızın yanında kalsın diye Feyzi ile gönderir. Üstadımız hemen Emin kardeşimize yakamak için emrederek Cenab-ı Hakk'a şükretmeye başlar. Feyzi'nin hatırına: "Bu hanım, benim ile yirmi gün için gönderdi, Üstadım neden sahip çıkıyor?" diye hayretler içinde kalır. Sonra o hanımı görür. O hanım, Feyzi'ye der ki: "Üstad, hediyeleri kabul etmediğinden, bu

¹ "Belâların en şiddetlisi insanların en iyisi, en kâmilleri olan peygamberlerin, sonra derecelerine göre Allah'ın veli kullarının üzerine gelir." (Yakın manadaki hadisler için bkz.: Tirmîzî, zühd 57; İbnî Mâce, fiten 23; Ahmed İbnî Hanbel, *el-Müsned* 1/172, 185; el-Buhârî, *el-Edebü'l-müfred* s.179)

² (Hâsiye) O hanım "Asiye"dir.

süretle belki kabul eder diye öyle söylemiştim. Fakat emanet onundur, canımız dahi feda olsun” der, o kardeşimizi hayretten kurtarır.

Evet, mübarek Üstadımızın o cübbeyi kabulü, Mevlânâ Halid’den sonra vazife-i teceddüd-ü dinin kendilerine intikaline bir alâmet telâkki etmesinden- dir, derler. Hem de öyle olmak lâzım. Çünkü hadis-i sahihte:

إِنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ لِهِذِهِ الْأُمَّةِ عَلَىٰ رَأْسِ كُلِّ مِائَةٍ سَنَةٍ مَنْ يُجَدِّدُ لَهَا دِينَهَا¹

buyurulmuş. Mevlânâ Hazretleri'nin velâdeti 1193, Üstadımız Hazretleri'nin ise 1293'tür. Bu hadisin tam izahı Risale-i Gavsiye'de vardır.

Üstadımız, arasına bizlere hususan Feyzi'ye, latîfe tarzında buyururlardı ki: “Cezanız var, tokat yiyeceksiniz, hapse gireceksiniz...” diye Denizli hapsimizi bize remzen haber verip, hem bizi ikaz, hem kablelvuku bir mühim hâdiseyi keşfen beyan ediyorlardı. Hakikaten çok geçmedi, Üstadımızın dediği çıktı.

Yine Denizli hapsi hâdisesinden evvel buyurdular ki: “Kardeşlerim, çok tandır sekiz seneden fazla bir yerde kalmamışım. Şimdi buraya geleli sekiz sene oluyor. Bu sene, herhâlde ya vefat edeceğim veya başka yere nakledeceğim.” diye Kastamonu'dan teşrifini haber veriyorlardı.

Hem Denizli hapsi musibetinden evvel Üstadımız buyururlardı ki: “Kar- deşlerim, Risale-i Nur'a birkaç cihette hücum hissediyorum, ziyade ihtiyat ediniz.” Hakikaten çok geçmedi, İstanbul'da bir ihtiyar hoca, bilmeyerek, bir Risalenin bir meselesine itiraz ediyor. Sonra eski fetva emini merhum Ali Rıza Efendi Hazretleri, o hocanın itirazını red ve Risale-i Nur'un hakkâniyetini tam tasdik ediyor.

Bir müddet sonra, bir hayvan ürküp, Üstadımızın bacagini incitiyor. Ay- larca, ıztıraplar içinde, vazife-i ubûdiyetini ve Risale-i Nur'un hizmet-i kudsiyesini çok müşkülâtlâ ifâ edebildi. Sonra dağda müthiş bir zelirlenmeden mütevelliit gayet ağır sûrette hasta iken, Denizli hapsi tevkifi meydana çıktı. Fakat o ferd-i ferîd, tahammülü pek müşkûl bu dehşetli hâlde, hem hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'deki azm-i metnini, hem ubûdiyyetteki vezâifi ifaya son derece gayret edip asla fütur getirmeden ulû'l-azmâne bir sabır ile sebat edi- yordu.

¹ ““Her yüz senede Cenâb-ı Hak, bu ümmet için bir müceddid-i din gönderiyor.””Ebû Dâvûd, *melâhim* 1; et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-eusat* 6/324; el-Hâkim, *el-Müstedrek* 4/567, 568; Hatîb el-Bağdâdî, *Târihu Bağdâd* 2/62.

Yine, Üstadımız tevkifimizden evvel mükerrerden buyururlardı ki: "Ehl-i dünya, Risale-i Nur'a ilişmesinler, ilişirlerse, âfetlerin hücumuna sebep olurlar." Hakikaten herkesçe mâlûmdur ki, Risale-i Nur şâkirtleri tevkif edilir edilmez her tarafta âfetler, zelzeleler, hastalıklar başlırdı; tâ Risale-i Nur'un hak-kâniyeti tasdik olunup vatana faydalı olduğu itiraf edilinceye kadar çok yerlerde, ezçümle Kastamonu'da zelzele devam etti. Hattâ Kastamonu'nun târihî yüksek kalesi (ki bazı risalelerin medresesi hükmüne geçti) Risale-i Nur'a ve müellifi olan Üstadımıza iştiyak ve hasretinden matem tutup, en sağlam köklü taşlarını aşağı atarak, Üstadımızın ihbar-ı gaybîsini maddeten tasdik etmiştir.

Üstadımız tevkifimizden mukaddem buyururlardı ki: "Risale-i Nur'a müthiş bir hücum plânı var, fakat merak etmeyiniz. Müjde, inâyet-i ilâhiye imdadımıza yetişecek. Şöyledir ki:

"Bugün, okumak için Hizb-i Âzam-ı Nuri'yi açmıştım, birden karşıma:

وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ¹

âyeti çıktı. Mânen, 'Bana bak!' dedi. Ben de baktım, gördüm ki; mânâsının çok tabakalarından hususan mânâ-yı işaretîyle ve cifrîsiyle hem hapis musibetine, hem necatımıza işaret ve bize beşaret ediyor." buyurdular.

İşte Denizli mahkemesi, beraat kararı vermezden dokuz ay evvel, bilâ-tedreddüt bu âyetin definesinden aldığı cevheri izhar edip, hem bu âyet-i kerîmenin mühim nükte-i 'câzini keşf, hem de bu kuvve-i mânevîyeye muhtaç zayıf talebelerini tebşîr etmekle bizleri mesrur eylemişlerdir. Bu âyetin tam izahı, Denizli müdafaasında ve lâhikasındadır."

Nûsha-yı nâdire-i zaman olan Üstadımız, gayet şeci ve metin ve ulû'l-az-mâne bir cesaret-i fevkâlâdeye mâlik bir lisanû'l-haktr ki, hak yolunda söz söylemekten çekinmez ve levî'l-lâimden korkmazlar. Birgün, "Bismillâh" yazılı kabir taşlarını lâğımlar üzerine konurken görürler. Orada, dünyaca mühim zatlar hazır oldukları hâlde, kimsenin söylemediği gayet acı sözlerle o haksız işe ve daha başka haksız işlere de sedid-i sedid olmuşlardır.

Hem memleketimizde her kim Üstadımızı rencide etmeye cesaret etmişse, Risale-i Nur'a zarar getirmişse, mutlaka sù-i âkibete uğramışlardır. Bazıları

¹ "Sen, Rabbinin hükmü yerine gelinceye kadar sabret! Muhakkak ki sen, bizim himayemiz altındasın.. ve namaza kalktığında Rabbini hamd ile tesbih et!" (Tûr süresi, 52/48)

dehâlet edip akılları başlarına gelmiş ise de, bazıları da cezalarını çekmişlerdir. Bu vak'aların bazıları Lâhika'da yazılmıştır.

Elhâsil: Mübârek Üstadımızın evsaf-ı kemâlini ve mehâsin-i ahvâlini bizim gibi âcizlerinbihakkın tasvir ve tarif edebilmesine imkân yoktur. Hâlik-ı Zülcelâl ve'l-cemal Hazretleri, Üstadımızı, bir vücad-u müstesna olarak yaratmış ve tevfik-ı ilâhiyesine mazhar kılmıştır. Ne saadet ona ki onun bizzat iştigal ettiği ve ehemmiyetle teşvik ve tavsiye ettiği Risale-i Nur ile hizmet-i Kur'âniye ve imaniyede buluna ve Risale-i Nur'dan dersini almış ola...

Üstadımız, memlekette bulundukça, fâsilasız neşr-i hakâik eylemiş ve bizim saadetimiz için feyiz bahşeden mübârek nefesini sarf etmiştir. Cenab-ı Erhamürrâhim'in'den bütün ruh u canımızla niyaz ederiz ki: Mahşer gündünde dahi bizleri: *السَّعِيدُ سَعِيدٌ فِي بَطْنِ أُمِّهِ*¹ hadis-i şerifine mazhar olan Üstadımız define-i ulûm ve fúnûn, bediü'l-beyan allâme-i Bediuzzaman Said Nursî Hazretleri ile birlikte haşretsin. Tâ ki, o korkulu günde nurlu, müşfik, mübârek eliyle elimizi tutsun, huzur-u Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*) a bizi götürsün, inşaallah!...

Risale-i Nur Şâkirtlerinden
Feyzi, Emin

¹ “Bahtiyar kişi, daha anne karnında iken bahtiyardır.” el-Bursevî, *Rûhu'l-beyân* 7/32. Ayrıca bkz.: Müslim, kader 3; İbni Mâce, *mukaddime* 7; et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* 3/176.

Âyetü'l-Kübrâ Hakkında Birkaç Söz

Bediuzzaman Hazretleri Kastamonu'da iken, "Âyetü'l-Kübrâ" nامıyla, Cenab-ı Hakk'ın varlığını, birligini, kâinattaki mevcudatın lisانlarıyla isbat eden muazzam bir risale yazmıştır.

Bu risale için Üstadımız, "Şimdiki dehetli tahribata karşı bir hakikat-i Kur'âniye ve bir sedd-i âzamdır." demiştir.

Kalbe geldiği gibi acele olarak yazdırılmış, birinci müsvedde ile iktifa edilmiştir. Üstad, "Yazdiğim vakit irade ve ihtiyarım ile olmadığını hissettiğimden, kendi fikrimle tanzim veya ıslah etmeyi muvâfık görmedim." buyurmuştur.

Bu risale, ilk defa gizli olarak tab edilmesinden dolayı, Üstad ve talebelerinin hapsine sebep olmuşsa da bilâhare Denizli ve Ankara Ağır Ceza Mahkemeleri, iki senelik tetkikâtlarından sonra beraatlerine ve risalenin iadesine ittifakla karar vermişlerdir.

İmam Ali (*radîyallâhu anh*) gayb-âşina nazarıyla bu risaleyi görmüş, "Kaside-i Celcelutiye"inde bu risalenin ehemmiyetine ve makbuliyetine işaret edip **وَبِالْأُلْيَا الْكَبِيرِ أَمِنَّى مِنَ الْفَجْحِ**¹ fikrasıyla onu şefaatçı yaparak dua etmiştir.

Bu Âyetü'l-Kübrâ'nın tetkiki neticesinde Üstad ve talebelerinin beraatle hapisten kurtulmaları, İmam Ali'nin (*radîyallâhu anh*) bu duasının kabulünü isbat etmiştir.

Bu asırda dalâlet cereyanları, müslümanların imanlarında şiddetli bir tahribat yapmak teşebbüsüne karşı, bu hakikat-i Kur'âniye'nin, bir sedd-i âzam olarak makam münasebetiyle buraya dercedilmesini, Hazreti Üstadımız muvâfık gördüler...

¹ "Âyetü'l-Kübrâ'hürmetine beni kurtar, emniyetve huzur ver!" (Bkz.: el-Gümüşhânevî, *Mecmûatü'l-ahzâb (Evrâd-ı Şâzelî -Hazreti Ali'nin (kerremâllâhi vechehi) Celcelûtiye'si-) s.516)*

Âyetü'l-Kübrâ

(Kâinattan Hâlik'ını Soran Bir Seyyahın Müşâhedâtıdır)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ
وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا عَفُورًا¹

Bu âyet-i muazzama gibi pek çok âyâti Kur'âniye; bu kâinat Hâlik'ını bildirmek cihetinde, her vakit ve herkesin en çok hayretle bakıp zevk ile mütâlâa ettiği en parlak bir sayfa-yı tevhid olan **semâvâti** en başta zikretmelerinden, en başta ona başlamak muvâfiktir.

Evet, bu dünya memleketine ve misafîrhânesine gelen her bir misafir, gözünü açıp baktıkça görür ki: Gayet keremkârâne bir ziyafetgâh.. ve gayet sanatkârâne bir teşhirgâh.. ve gayet haşmetkârâne bir ordugâh ve tâlimgâh.. ve gayet hayretkârâne ve şevk-engizâne bir seyrangâh ve temâşâgâh.. ve gayet mânîdârâne ve hikmet-perverâne bir mütâlaagâh olan bu güzel misafîrhânenin sahibini ve bu kitab-ı kebîrin müellifini ve bu muhteşem memleketen sultanını tanımak ve bilmek için şiddetle merak ederken, en başta **göklerin**, nur yaldızı ile yazılan güzel yüzü görünür. “Bana bak! Aradığını sana bildireceğim.” der. O da bakar, görür ki:

Bir kısmı, arzımızdan bin defa büyük ve o büyüklerden bir kısmı top güllesinden yetmiş derece süratli yüz binler ecrâm-ı semâviyeyi direksiz, düşürmeden durdurun.. ve birbirine çarpmadan fevka'l-had çabuk ve beraber gezdiren.. yağsız, söndürmeden mütemâdiyen o hadsiz lâmbaları yandıran.. ve hiçbir gürültü ve ihtilâl çıkartmadan o nihâyetsiz büyük küteleri idare eden.. ve güneş ve kamerin vazifeleri gibi, hiç isyan ettirmeden o pek büyük mahlükları vazifelerle çalıştırın.. ve iki kutbun dairesindeki hesap rakamlarına

¹ “Yedi kat gök, dünya ve onların içinde olan herkes Allah'ı takdis ve tenzih eder. Hiçbir şey yoktur ki Allah'ı hamd ile tenzih etmesin. Ne var ki siz onların bu tenzih ve takdislerini iyi anlayamazsınız. Bunca azametile beraber, kullarının gaflet ve cărümlerine karşı, O, halimdir (çok müsamahalidir), gafûrdur (çok affedîcidir).” (Isrâ süresi, 17/44).

sıkışmayan bir nihâyetsiz uzaklık içinde, aynı zamanda aynı kuvvet ve aynı tarz ve aynı sikke-i fitrat ve aynı sûrette, beraber, noksansız tasarruf eden.. ve o pek büyük mütecâvîz kuvvetleri taşıyanları, tecavüz ettirmeden kanununa itaat ettiren.. ve o nihâyetsiz kalabalığın enkazları gibi, göğün yüzünü kirletecek süprüntülere meydan vermeden, pek parlak ve pek güzel temizlettiren.. ve bir muntazam ordu manevrası gibi manevra ile gezdireн.. ve arzı döndürmesiyle, o haşmetli manevranın başka bir sûrette hakikî ve hayalî tarzlarını her gece ve her sene sinema levhaları gibi seyirci mahlûkatına gösteren bir tezâhür-ü rubûbiyet.. ve o rubûbiyet faaliyeti içinde görünen teshir, tedbir, tedvir, tanzim, tanzif, tavziften mürekkep bir hakikat, bu azameti ve ihatâtı ile o semâvât Hâlik'ının vücûb-u vücûduna ve vahdetine.. ve mevcudiyeti, semâvâtın mevcudiyetinden daha zâhir bulunduğuna bilmüşâhede şehâdet eder manasıyla **Birinci Makam'ın Birinci Basamağı'nda**:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: السَّمَوَاتُ بِجَمِيعِ مَا فِيهَا بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ إِحْاطَةِ حَقِيقَةِ السُّخْرِيِّ، وَالْتَّدْبِيرِ، وَالثَّدْوِيرِ، وَالشَّطْضِيمِ، وَالشَّطْضِيفِ، وَالشَّطْضِيفِ الْوَاسِعَةِ الْمُكَبَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ.¹

denilmistir.

Sonra, dünyaya gelen o yolcu adama ve misafire, **cevv-i semâ** denilen ve mahşer-i acâib olan *feza*, gürültü ile konuşarak bağırıyor; "Bana bak! Merekla aradığını ve seni buraya gönderenin benimle bilebilir ve bulabilirsin." der. O misafir, onun ekşi, fakat merhametli yüzüne bakar. Müthiş, fakat müjdeli gürültüsünü dinler, görür ki:

Zemin ile âsuman ortasında muallâkta durdurulan bulut, gayet hakimâne ve rahîmâne bir tarzda zemin bahçesini sular ve zemin ahalisine âb-ı hayatı getirir ve harareti (yani yaşamak ateşinin şiddetini) tâdil eder ve ihtiyaca göre her yerin imdadına yetişir. Ve bu vazifeler gibi çok vazifeleri görmekle beraber, muntazam bir ordunun acele emirlere göre görünmesi ve gizlenmesi gibi, birden cevvi dolduran o koca bulut dahi gizlenir, bütün eczaları istirahate çekilir, hiçbir eseri görülmez. Sonra "Yağmur başına arş!" emrini aldığı anda; bir saat, belki birkaç dakika zarfında toplanıp cevvi doldurur, bir kumandanının emrini bekler gibi durur.

¹ Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcîb'ül-vücûd ki vüs'at ve mükemmeliyeti bilmüşahede görünüen teshir, tedbir, tedvîr, tanzim, tanzîf ve tavzîf hakikatlerinin azamet-i ihatasının şehadetiyle, semavat bütün içindekilerle beraber O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûdüne delâlet eder.

Sonra o yolcu, cevdeki rüzgâra bakar. Görür ki: Hava o kadar çok vazifelerle gayet hakimâne ve kerîmâne istihdam olunur ki, güya o câmid havanın şuursuz zerrelerinden her bir zerresi; bu kâinat sultanından gelen emirleri dinler, bilir ve hiçbirini geri bırakmayarak, o kumandanın kuvvetiyle yapar ve intizamla yerine getirir bir vaziyetle zeminin bütün nüfuslarına nefes vermek.. ve zîhayata lüzumu bulunan hararet ve ziya ve elektrik gibi maddeleri ve sesleri nakletmek.. ve nebâtâtın telkihine vasita olmak gibi çok külli vazifelerde ve hizmetlerde, bir dest-i gaybî tarafından gayet şuurkârâne ve alîmâne ve hayat-perverâne istihdam olunuyor.

Sonra yağmura bakıyor. Görür ki: O latîf ve berrak ve tatlı ve hiçten ve gaybî bir hazine-i rahmeten gönderilen katrelerde o kadar rahmânî hediyeler ve vazifeler var ki; güya “rahmet, tecessüm ederek katreler sûretinde hazine-i rabbâniyeden akıyor” manasında olduğundan, yağmura “rahmet” nâmi verilmiştir.

Sonra şimşege bakar ve *ra'dı* (gök gürültüsünü) dinler. Görür ki: Pek acîb ve garîb hizmetlerde çalışırlıyorlar.

Sonra gözünü çeker, aklına bakar, kendi kendine der ki: “Atılmış pamuk gibi bu câmid, şuursuz bulut, elbette bizleri bilmez ve bize acıyp imdadımıza kendi kendine koşmaz ve emirsiz meydana çıkmaz ve gizlenmez; belki gayet Kadîr ve Rahîm bir kumandanın emriyle hareket eder ki, bir iz bırakmadan gizlenir.. ve def'aten meydana çıkar, iş başına geçer.. ve gayet faâl ve müteâl ve gayet cilveli ve haşmetli bir sultanın fermanıyla ve kuvvetiyle –vakit be vakit– cevâlemini doldurup, boşaltır.. ve mütemâdiyen, hikmetle yazar ve paydos ile bozar tahtasına ve mahv ve isbat levhasına ve haşir ve kiyâmet sûretine çevirir.. ve gayet lütufkâr ve ihsan-perver ve gayet keremkâr ve rubûbiyet-perver bir Hâkim-i Müdebber'in tedbirîyle rüzgâra biner.. ve dağlar gibi yağmur hazinelarını bindirir, muhtaç olan yerbere yetişir. Güya onlara acıyp ağlayarak, göz yaşlarıyla onları çiçeklerle güldürür, güneşin şiddet-i ateşini serinlendirir.. ve sünger gibi bahçelerine su serper.. ve zemin yüzünü yıkar, temizler.”

Hem o meraklı yolcu kendi aklına der: “Bu câmid, hayatsız, şuursuz, mütemâdiyen çalkanan, kararsız, firtinalı, dağdağlı, sebatsız, hedefsiz şu havanın perdesiyle ve zâhirî sûretyile vücûda gelen yüz binler hakimâne ve râhimâne ve sanatkârâne işler ve ihsanlar ve imdatlar bilbedâhe isbat eder ki; bu çalışkan rüzgârin ve bu cevval hizmetkârin kendi başına hiçbir hareketi

yok, belki gayet Kadır ve Alîm ve gayet Hakîm ve Kerîm bir âmirin emriyle hareket eder. Güya her bir zerresi, her bir işi bilir ve o âmirin her bir emrini anlar ve dinler bir nefer gibi, hava içinde cereyan eden her bir emr-i rabbâniyi dinler, itaat eder ki; bütün hayvanâtin teneffüsüne ve yaşamasına ve nebâtâtin telkihine ve büyümeyesine ve hayatına lüzumlu maddelerin yetiştirilmesine ve bulutların sevk ve idaresine ve ateşsiz sefinelerin seyr u seyahatina.. ve bilhassa seslerin ve bilhassa telsiz telefon ve telgraf ve radyo ile konuşmaların îsaline.. ve bu hizmetler gibi umumî ve külli hizmetlerden başka, azot ve müvellidülhumûza (oksijen) gibi iki basit maddeden ibaret olan havanın zerreleri birbirinin misli iken zemin yüzünde yüz binler tarzda bulunan rabbânî sanatlarda kemâl-i intizam ile bir dest-i hikmet tarafından çalıştırılıyor görüyorum.”

Demek، وَتَصْرِيفُ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَحَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ¹ âyetinin tasrihiyle; rüzgârin tasrifîyle, hadsiz rabbânî hizmetlerde istimâl.. ve bulutların teshiriyle, hadsiz rahmânî işlerde istihdam.. ve havayı o sûrette îcad eden, ancak Vâcibü'l-vücûd ve Kâdir-i külli şey ve Âlim-i külli şey bir Rabb-i Zülcelâl-i ve'l-ikram'dır.” der, hükümeder.

Sonra yağmura bakar. Görür ki: Yağmurun taneleri sayısınca menfaatler ve katreleri adedince rahmânî cilveler ve reşhaları miktarınca hikmetler içinde bulunuyor. Hem o şirin ve latîf ve mübarek katreler, o kadar muntazam ve güzel halkediliyor ki; hususan yaz mevsiminde gelen dolu, o kadar mızan ve intizam ile gönderiliyor ve iniyor ki; fırtınalar ile çalkanan ve büyük şeyleri çarıştıran şiddetli rüzgârlar, onların muvâzene ve intizamlarını bozmuyor; katreleri birbirine çarpıp, birleştirip, zararlı kütleler yapmıyor. Ve bunlar gibi çok hakimâne işlerde ve bilhassa zîhayatta çalıştırılan basit ve câmid ve şuursuz müvellidülmâ ve müvellidülhumûza (hidrojen, oksijen) gibi iki basit maddeden tereküp eden bu su, yüz binlerle hikmetli ve şururlu ve muhtelif hizmetlerde ve sanatlarda istihdam ediliyor. Demek bu tecessüm etmiş aynı rahmet olan yağmur, ancak bir Rahmân-ı Rahîm'in hazine-i gaybiye-i rahmetinde yapılıyor ve nûzûlüyle وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْعِثْمَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيُشَرُّ رَحْمَةً² âyetini maddeten tefsir ediyor.

¹ “Rüzgârların yönlerini değiştirip durmasında, gökle yer arasında emre hazır bulutların duruşunda...” (Bakara sûresi, 2/164).

² “O’dur ki insanlar artık ümitlerinikestikten sonra yağmur indirir, rahmetini her tarafa yayar.” (Şûrâ sûresi, 42/28).

Sonra *ra'dı* dinler ve *berke* (şimşege) bakar. Görür ki: Bu iki hâdise-i acî-be-i cevviye tamtamına *يَكُادْ سَنَا بَرْقٍ يَدْهُبُ بِالْأَبْصَارِ*¹ ve *وَيَسْبَحُ الرَّغْدُ بِحَمْدِهِ*² âyetlerini maddeten tefsir etmekle beraber, yağmurun gelmesini haber verip, muhtaçlara müjde ediyorlar.

Evet hiçten, birden, harika bir gürültü ile cevvi konuşutmak.. ve fevkalâde bir nur ve nar ile zulmetli cevvi ışıkla doldurmak.. ve dağvâri pamuk-misal ve dolu ve kar ve su tulumbası hükmünde olan bulutları ateşlendirmek gibi hikmetli ve garabetli vaziyetlerle baş aşağı, gafil insanın başına tokmak gibi vuruyor: “*Başını kaldır! Kendini tanıttırmak isteyen faal ve kudretli bir Zât'ın harika işlerine bak! Sen, başıboş olmadığı gibi bu hâdiseler de başıboş olamazlar. Her birisi çok hikmetli vazifeler peşinde koşturuluyorlar. Bir Müdebbir-i Hakîm tarafından istihdam olunuyorlar.*” diye ihtar ediyorlar.

İşte bu meraklı yolcu, bu cevde; bulutu teshirden, rüzgârı tasriften, yağmurunu tenzilden ve hâdisât-ı cevviyeyi tedbirden terekküp eden bir hakikatin yüksek ve âşikâr şehâdetini işitir,³ *أَمْتَثُ بِاللَّهِ* der. **Birinci Makam'ın İkinci Merkebesi'nde:**

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْجُودُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ: الْجَوْبُ بِجَمِيعِ مَا فِيهِ،
بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ إِحْاطَةِ حَقِيقَةِ السَّخِيرِ، وَالْتَّصْرِيفِ، وَالْتَّنْزِيلِ، وَالثَّدِيبِ الْوَاسِعَةِ الْمَكْمَلَةِ
بِالْمُشَاهَدَةِ.⁴

fikrasi, bu yolcunun cevve dâir mezkûr müşâhedâtını ifade eder.⁵ (İhtar)

Sonra, o seyahat-i fikriyeye alışan o mütefekkir misafire, **küre-i arz** lisân-ı hâliyle diyor ki: “Gökte, fezada, havada ne geziyorsun? Gel, ben sana aradığını tanıttıracagım. Gördüğüm vazifelerime bak ve sayfalarımı oku!” O da bakar, görür ki:

¹ “Gök gürlemesi hamd ile O'nu takdis ve tenzih eder.” (Ra'd süresi, 13/13).

² “Bu bulutların şimşeğin parıltısı nerdeye gözleri aliverecek!” (Nûr süresi, 24/43).

³ Allah'a iman ettim.

⁴ Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-vücûd ki vüs'at ve mükemmeliyeti bilmüşahede görünen teshir, tasrif, tenzil ve tedbir hakikatlerinin azamet-i ihatasının şehadetiyle, cevvi-i semâ bütün içindelerle beraber O'nun vücûb-u vücûduna delâlet eder.

⁵ (İhtar) Birinci Makam'da geçen otuz üç mertebe-i tevhidi bir parça izah etmek isterdim. Fakat şimdiki vaziyetim ve hâlimin müsaadesizliği cihetile, yalnız gayet muhtasar burhanlarına ve meâlinin tercumesine iktifâya mecbur oldum. Risale-i Nur'un otuz, belki yüz risalelerinde bu otuz üç mertebe delilleriyle, ayrı ayrı tarzlarda, her bir risalede bir kısım mertebeler beyan edildiğinden, tafsili onlara havale edilmiş.

Arz, meczup bir mevlevî gibi iki hareketiyle günlerin, senelerin, mevsimlerin husulüne medar olan bir daireyi, haşr-i âzamın meydanı etrafında çiziyor. Ve zîhayatın yüz bin envâını bütün erzak ve levâzîmâtlarıyla içine alıp feza denizinde kemâl-i muvâzene ve nizamla gezdiren ve güneş etrafında seyahat eden muhteşem ve musahhar bir sefine-i rabbâniyedir.

Sonra sayfalarına bakar, görür ki: Bâblarındaki her bir sayfası, binler âyâıyla arzin Rabb’ini tanittırıyor. Umumunu okumak için vakit bulamadığından, yalnız bir tek sayfa olan zîhayatın bahar faslında icad ve idaresine bakar, müşâhede eder ki: Yüz bin envâım hadsiz efradlarının sûretleri, basit bir madde den gayet muntazam açlıyor.. ve gayet rahîmâne terbiye ediliyor.. ve gayet mucizâne bir kısmının tohumlarına kanatçıklar verip, onları uçurmak sûretimeyle neşrettiriliyor.. ve gayet müdebâbirâne idare olunuyor.. ve gayet müşfikâne iâşe ve it’âm ediliyor.. ve gayet rahîmâne ve rezzâkâne hadsiz ve çeşit çeşit ve lezzetli ve tatlı rızıkları, hiçten ve kuru topraktan ve birbirinin misli ve farkları pek az ve kemik gibi köklerden ve çekirdeklerden, su katrelerinden yetiştiriliyor. Her bahara, bir vagon gibi hazine-i gayptan yüz bin nevi et’ime ve levâzîmât, kemâl-i intizam ile yüklenip zîhayata gönderiliyor. Ve bilhassa o erzak paketleri içinde yavrulara gönderilen süt konserveleri ve vâlidelerinin şefkatli sinelerinde asılan şekerli süt tulumbacılarını göndermek, o kadar şefkat ve merhamet ve hikmet içinde görünüyor ki, bilbedâhe bir Rahmân-ı Rahîm’în gayet müşfikâne ve mürebbiyâne bir cilve-i rahmeti ve ihsanı olduğunu isbat eder.

Elhâsil: Bu sayfa-yı hayatıe-i bahariye, haşr-i âzamın yüz bin numûne-lerini ve misallerini göstermekle

فَانظُرْ إِلَى أَثَارِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَلِكَ لَمُحْيٰ الْمَوْتَىٰ
وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ¹

âyetini maddeten gayet parlak tefsir ettiği gibi; bu âyet dahi, bu sayfanın manalarını mucizâne ifade eder. Ve arzin bütün sayfalarıyla büyülüüğü nisbetinde ve kuvvetinde ² لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ dediğini anladı.

İşte küre-i arzin yirmiden ziyade büyük sayfalarından bir tek sayfanın yirmi vechinden bir tek vechinin muhtasar şâhâdeti ile o yolcunun sâir vecihlerin

¹ “İşte bak, Allah’ın rahmetinin eserlerine, ölmüş toprağa nasıl hayat veriyor! İşte bunları yapan kim ise, ölüleri de O diriltecektir. O, her şeye hakkıyla kadırdır.” (Rûm sûresi, 30/50)

² “Allah, o hak Mabuddur ki kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur.” (Bakara sûresi, 2/163, 255; Âl-i Imran sûresi, 3/2, 6, 18; Nisâ sûresi, 4/87; ...)

sayfalarındaki müşâhedâtı manasında olarak ve o müşâhedâtları ifade için Birinci Makam'ın Üçüncü Mertebesi'nde böyle denilmiş:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: الْأَرْضُ بِجَمِيعِ
مَا فِيهَا، وَمَا عَلَيْهَا، بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ إِحْاطَةِ حَقِيقَةِ السَّخِيرِ، وَالنَّذِيرِ، وَالنَّرْبَرِ، وَالْفَتَنَاحِيَةِ
وَنَوْزِيزِ الْبَذُورِ وَالْمُحَافَظَةِ وَالْإِدَارَةِ، وَالْإِعَاشَةِ، لِجَمِيعِ ذَوِي الْحَيَاةِ، وَالرَّحْمَنِيَّةِ
وَالرَّحِيمِيَّةِ الْعَامَّةِ الشَّامِلَةِ الْمُكَمَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ.¹

Sonra o mütefekkir yolcu, her sayfayı okudukça saadet anahtarını olan imanı kuvvetlenip ve mânevî terakkiyâtın miftahı olan mârifeti ziyadeleşip ve bütün kemâlâtın esası ve madeni olan iman-ı billâh hakikati bir derece daha inkişaf edip mânevî çok zevkleri ve lezzetleri verdikçe onun merakını şiddetle tahrîk ettiğinden; semâ, cevv ve arzin mükemmel ve kat'î derslerini dinlediği hâlse deyip dururken, **denizlerin ve büyük nehirlerin** cezbekârâne cûş u hurûşla zikirlerini ve hazin ve leziz seslerini işitir.

Lisân-ı hâl ve lisân-ı kâl ile: “Bize de bak, bizi de oku!” derler. O da bakar, görür ki:

Hayattarâne mütemâdiyen çalkanan ve dağılmak ve dökülmek ve istilâ etmek fitratında olan denizler, arzı kuşatıp arz ile beraber gayet süratli bir sûrette bir senede yirmi beş bin senelik bir dairede koşturulduğu hâlde; ne dağıırlar, ne dökülürler ve ne de komşularındaki toprağa tecavüz ederler. Demek gayet kudretli ve azametli bir Zât'ın emriyle ve kuvvetiyle dururlar, gezerler, muhafaza olurlar.

Sonra *denizlerin içlerine bakar*, görür ki: Gayet güzel ve zinetli ve muntazam cevherlerinden başka, binlerce çeşit hayvanâtin iâşe ve idareleri ve tevvellüdât ve vefiyâtları o kadar muntazamdır, basit bir kum ve acı bir sudan verilen erzakları ve tayinatları o kadar mükemmel dir ki, bilbedâhe bir Kâdir-i Zülcelâl'in, bir Rahîm-i Zülcemâl'in idare ve iâsesiyle olduğunu isbat eder.

Sonra o misafir, *nehirlere bakar*, görür ki: Menfaatleri ve vazifeleri ve vâridat ve sarfiyatları o kadar hakimâne ve rahîmânedir, bilbedâhe isbat eder

¹ Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-vücûd ki umumiyet, şümûl ve mükemmeliyeti bilmüşahede görünen, bütün zevilhayatın iâsesi için tohumların teshir, tedbir, terbiye, fetih, tevzi, muhafaza ve idaresi.. ve rahmânîyet ve rahîmîyet hakikatlerinin azamet-i ihatasının şehadetiyle, arz bütün içindekiler ve üzerindekilerle O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

² Daha yok mu?

ki; bütün ırımkalar, pınarlar, çaylar, büyük nehirler, bir Rahmân-ı Zülcelâl-i ve'l-ikram'ın hazine-i rahmetinden çıkışıyorlar ve akıyorlar. Hatta o kadar fevkâlâde iddihar ve sarf ediliyorlar ki, "Dört nehir cennetten geliyorlar."¹ diye rivâyet edilmiş. Yani zâhiri esbâbin pek fevkinde olduklarından, mânevî bir cennetin hazinesinden ve yalnız gaybî ve tükenmez bir menbâin feyzinden akıyorlar demektir. Meselâ Misir'in kumistanını bir cennete çeviren Nil-i Mübarek, cenup tarafından, Cebel-i Kamer denilen bir dağdan mütemâdiyen küçük bir deniz gibi tükenmeden akıyor. Altı aydaki sarfiyatı dağ şeklinde toplansa ve buzlansa, o dağdan daha büyük olur. Hâlbuki o dağdan ona ayrılan yer ve mahzen, altı kısmından bir kısım olmaz. Vâridâtı ise o mintika-yı hârrede pek az gelen ve susamış toprak çabuk yuttuğu için mahzene az giden yağmur, elbette o muvâzene-i vâsiyi muhafaza edemediğinden, o Nil-i Mübarek âdet-i arziye fevkinde bir "gaybî cennet"ten çıkışor diye rivâyeti, gayet mânidâr ve güzel bir hakikati ifade ediyor.

İşte, deniz ve nehirlerin denizler gibi hakikatlerinin ve şehâdetlerinin bin-den birisini gördü. Ve umumu bilicmâ, denizlerin büyülüüğü nisbetinde bir kuvvetle ² لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ der.. ve bu şehâdete denizler, mahlûkatı adedince şahidler gösterir, diye anladı. Ve denizlerin, nehirlerin umum şehâdetlerini irade ederek ifade etmek manasında **Birinci Makam'ın Dördüncü Mertebesi'nde:**

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْجَوْدُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: جَمِيعُ الْبَحَارِ
وَالْأَنْهَارِ، بِجَمِيعِ مَا فِيهَا، بِشَهَادَةِ عَظِيمَةٍ إِحْاطَةٍ حَقِيقَةِ التَّسْخِيرِ، وَالْمُحَافَظَةِ، وَالْإِدْخَارِ،
وَالْإِدَارَةِ الْوَاسِعَةِ الْمُفْتَنَظَمَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ.³

denilmiştir.

Sonra **dağlar ve sahralar**, seyahat-i fikriyede bulunan o yolcuyu çağrırlar, "Sayfalarımızı da oku!" diyorlar. O da bakar, görür ki:

Dağların külli vazifeleri ve umumî hizmetleri o kadar azametli ve hikmetlidirler; akılları hayret içinde bırakır. Meselâ dağların zeminden emr-i rabbânî

¹ Bkz.: Buhäri, *bed'ü'l-halk* 6, *menâkibü'l-ensâr* 42, *escribe* 12; Müslim, *îmân* 264, *cennet* 26; Ahmed ibni Hanbel, *el-Müsneđ* 2/260, 289, 440, 3/164, 4/208, 209.

² "Allah, o hak Mabuddur ki kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur." (Bakara sûresi, 2/163, 255; Âl-i İmrân sûresi, 3/2, 6, 18; Nîsâ sûresi, 4/87; ...)

³ Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-vücûd ki vüs'at ve intizamı bilmüşahede görünen teshir, muhafaza, iddihar ve idare hakikatlerinin azamet-i ihatasının şehadetiyle, denizler ve nehirler bütün içindelerle beraber O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

ile çıkışları ve zeminin içinde inkılâbât-ı dahiliyeden neşet eden heyecanını ve gazabını ve hiddetini, çıkışlarıyla teskin ederek; zemin o dağların fişkir-masıyla ve menfeziyle teneffüs edip zararlı olan sarsıntılarından ve zelzele-i müziradan kurtulup, vazife-i devriyesinde sekenesinin istirahatlarını bozmuyor. Demek, nasıl ki sefineleri sarsıntıdan vikâye ve muvâzenelerini muhafaza için, onların direkleri üstünde kurulmuş; öyle de dağlar, zemin sefenesinde bu manada hazine direkler olduklarını Kur'an-ı Mu'cizü'l-Beyan,

وَالْجِبَالُ أَوْنَادًا¹ ، وَالْقَنِينَا فِيهَا رَوَاسِيٌّ² ، وَالْجِبَالُ أَرْسِيَّا³

gibi çok âyetlerle ferman ediyor.

Hem meselâ dağların içinde zîhayata lâzım olan her nevi menbalar, sular, madenler, maddeler, ilâçlar o kadar hakimâne ve müdebbirâne ve kermâne ve ihtiyatkârâne iddihar ve ihmâz ve istif edilmiş ki; bilbedâhe, kudreti nihâyetsiz bir Kadîr'in ve hikmeti nihâyetsiz bir Hakîm'in hazineleri ve ambarları ve hizmetkârları olduklarını isbat ederler diye anlar. Ve sahra ve dağların dağ kadar vazife ve hikmetlerinden bu iki cevhre sâirlerini kıyas edip, dağların ve sahraların umum hikmetleriyle –hususan ihtiyatî iddiharlar cihetile– getirdikleri şehâdeti ve söyledikleri⁴ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ tevhidini, dağlar kuvvetinde ve sebatında ve sahralar genişliğinde ve büyülüğünde görür, امْنَتْ بِاللَّهِ⁵ der.

İşte bu manayı ifade için **Birinci Makam'ın Beşinci Mertebesi**'nde:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ: حَمِيمُ الْجِبَالِ وَالصَّحَارِيِّ
بِجَمِيعِ مَا فِيهَا وَمَا عَلَيْهَا، بِشَهَادَةِ عَظِيمَةٍ إِحْاطَةٍ حَقِيقَةِ الْإِدْخَارِ، وَالْإِدَارَةِ، وَنَسْرِ الْبُدُورِ،
وَالْمُحَافَفَةِ، وَالتَّدْبِيرِ الْإِحْتِيَاطِيِّ الرَّبَّانِيِّ الْوَاسِعَةِ الْعَامَّةِ الْمُسْتَقْطَمَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ.⁶

denilmiş.

¹ “Dağları da arzi tutan birer destek (yapmadık mı)?” (Nebe süresi, 78/7)

² “Ve oraya sağlam dağlar çıktıktı.” (Hicr süresi, 15/19; Kaf süresi, 50/7).

³ “Ve dağları da sabit, muhkkem bir şekilde oturttu.” (Nâziât süresi, 79/32).

⁴ “Allah, o hak Mabuddur ki kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur.” (Bakara süresi, 2/163, 255; Âl-i İmrân süresi, 3/2, 6, 18; Nisâ süresi, 4/87; ...)

⁵ Allah'a iman ettim.

⁶ Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-vücûd ki rabbânî ihtiyat maddelerinin bilmüşahede vâsi ve âmm ve mutazam ve mükemmel iddihar ve idare ve muhafaza ve tedbiri ve tohumların neşri hakikatlerinin azamet-i ihatasının şehadetiyle, bütün dağlar ve sahralar bütün içindeler ve üzerindekilerle beraber O'nun vücûb-u vücûduna delâlet eder.

Sonra o yolcu dağda ve sahrada fikriyle gezerken, **eşcâr ve nebâtât âle-minin** kapısı fikrine açıldı. Onu içeriye çağrırdılar: “Gel dairemizde de gez, yazlarınıza da oku!” dediler. O da girdi, gördü ki:

Gayet muhteşem ve müzeyyen bir meclis-i tehlil ve tevhid ve bir halka-yı zikir ve şükür teşkil etmişler. Bütün eşcâr ve nebâtâtın envâları; bilicmâ, beraber ¹ إِلَهٌ إِلَّا لَّهُ diyorlar gibi lisân-ı hâllerinden anladı. Çünkü bütün meyvedâr ağaç ve nebâtlar, mızanlı ve fesâhatlı yapraklarının dilleriyle ve süslü ve cezâletli çiçeklerinin sözleriyle ve intizamlı ve belâgatlı meyvelerinin kelimeleyiyle beraber müsebbihâne şehâdet getirdiklerine ve ² إِلَهٌ إِلَّا هُوَ dediklerine delâlet ve şehâdet eden üç büyük, külli hakikati gördü.

Birincisi: Pek zâhir bir sûrette kasdî bir in’âm ve ikram ve ihtiyârî bir ihsan ve imtinan manası ve hakikati her birisinde hissedildiği gibi; mecmûunda ise, güneşin zuhurundaki ziyası gibi görünüyor.

İkincisi: Tesadüfe havalesi hiçbir cihet-i imkânı olmayan kasdî ve hâkimâne bir temyiz ve tefrik, ihtiyârî ve rahîmâne bir tezyin ve tasvir manası ve hakikati, o hadsiz envâ ve efradda gündüz gibi âşikâre görünüyor.. ve bir Sâni-i Hakîm'in eserleri venakışları olduklarını gösterir.

Üçüncüsü: O hadsiz masnûâtın yüz bin çeşit ve ayrı ayrı tarz ve şekilde olan sûretleri; gayet mutazam, mızanlı, zînetli olarak mahdut ve mâdut ve birbirinin misli ve basit ve câmid ve birbirinin aynı veya az farklı ve karışık olan çekirdeklerden, habbeciklerden o iki yüz bin nevilerin fârikâli ve intizamlı, ayrı ayrı, muvâzeneli, hayattar, hikmetli, yanlışsız, hatalız bir vaziyette umum efradının sûretlerinin fethi ve açılışı ise öyle bir hakikattir ki; güneşten daha parlaktır ve baharın çiçekleri ve meyveleri ve yaprakları ve mevcudâti sayısında o hakikati isbat eden şahidler var diye, bildi;

*الْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى نِعْمَةِ الْإِيمَانِ*³ dedi.

İşte bu mezkûr hakikatleri ve şehâdetleri ifade manasıyla **Birinci Makam'ın Altıncı Mertebesi'nde**:

لَا إِلَهٌ إِلَّا اللّٰهُ الْوَاحِدُ الْوُجُودُ الَّذِي دَلَّ عَلٰى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: إِجْمَاعُ جَمِيعِ أَنْوَاعِ الْأَسْجَارِ وَالثَّبَاتِ الْمُسَبِّحَاتِ النَّاطِقَاتِ، بِكَلِمَاتِ أُورَاقِهَا الْمَوْرُونَاتِ الْفَصِيحَاتِ،

¹ “Allah'tan başka ilâh yoktur.” (Sâffât sûresi, 37/35; Muhammed sûresi, 47/19)

² “Allah, o hak Mabuddur ki kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur.” (Bakara sûresi, 2/163, 255; Âl-i İmrân sûresi, 3/2, 6, 18; Nîsâ sûresi, 4/87; ...)

³ İman nimetini bahşeden Allah'a hamdolsun..

وَأَزْهَارُهَا الْمُرَبَّاتِ الْجَزِيلَاتِ، وَأَثْمَارُهَا الْمُسْتَظَمَاتِ الْبَلِيعَاتِ، بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ إِحْاطَةِ حَقِيقَةِ الْإِنْعَامِ وَالْإِكْرَامِ وَالْإِحْسَانِ، بِقَضَدِ وَرَحْمَةِ، وَحَقِيقَةِ التَّمَيِّزِ وَالتَّرْبِينِ وَالتَّضْوِيرِ، يَارَادَةِ وَحِكْمَةِ، مَعَ قَطْعَيْتِيَّةِ دَلَالَةِ حَقِيقَةِ فَتْحِ جَمِيعِ صُورِهَا الْمُؤْرُونَاتِ الْمُرَبَّاتِ الْمُبَاهِيَّاتِ الْمُسْتَوْعِعَةِ الْغَيْرِ الْمَخْدُودَةِ، مِنْ نَوَّيَاتِ، وَحَبَّاتِ مُثَمَّلَاتِ مُتَشَابِهَاتِ مُخْصُوصَةِ مَعْدُودَةِ¹. denilmiş.

Sonra seyahat-i fikriyede bulunan o meraklı ile zevki ve şevki artan dünya yolcusu, bahar bahçesinden bir bahar kadar bir güldeste-i mârifet ve iman alıp gelirken; **hayvanât ve tuyur âleminin** kapısı *hakikat-bîn* olan aklına ve mârifet-âşına olan fikrine açıldı. Yüz bin ayrı ayrı seslerle ve çeşit çeşit dillerle onu içeriye çağrırdılar, “Buyurun!” dediler. O da girdi ve gördü ki:

Bütün hayvanât ve kuşların bütün nevileri ve tâifeleri ve milletleri, bilişfak, lisân-ı kâl ve lisân-ı hâlleriyle ^{لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ}² deyip, zemin yüzünü bir zikir-hâne ve muazzam bir meclis-i tehlil sûretine çevirmişler; her biri bizzat birer kaside-i rabbânî, birer kelime-i sübhânî ve mânidâr birer harfi-i rahmânî hükümdünde Sâni'lerini tasvif edip hamd ü senâ ediyorlar vaziyetinde gördü. Güya o hayvanların ve kuşların duyguları ve kuvâları ve cihazları ve âzâları ve âletleri, manzum ve mevzûn kelimelerdir ve mutazam ve mükemmel sözlerdir. Onların bunlarla Hallâk ve Rezzâk'larına şükür ve vahdâniyetine şehâdet getirdiklerine kat'î delâlet eden üç muazzam ve muhit hakikatleri müşâhede etti.

Birincisi: Hiçbir cihetle serseri tesadüfe ve kör kuvvete ve şuursuz tabiat ahalesi mümkün olmayan hiçten, hakimâne îcad ve sanat-perverâne ibda' ve ihtiyârkârâne ve alîmâne halk ve inşâ ve yirmi cihetle ilim ve hikmet ve iradenin cilvesini gösteren ruhlandırmak ve ihya etmek hakikatidir ki; zîruhlar adedince şahidleri bulunan bir burhan-ı bâhir olarak Zât-ı Hayy-ı Kayyûm'un vücûb-u vücûduna ve sıfât-ı seb'asına ve vahdetine şehâdet eder.

¹ Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibu'l-vücûd ki mızanlı ve fesahatlı yapraklarının ve süslü ve cezâletli çiçeklerinin ve intizamlı ve belâgatlı meyvelerinin kelimeleriyle konuşan ve tesbih eden bütün ağaç ve nebat nevilerinin icmâî, birbirinin misli ve benzeri olan mahdut çekirdek ve habbeciklerden süslü ve birbirinden farklı ve mütenevvi, gayr-i mahdut sûretlerinin hepsinin birden fethi hakikatidir ki; zîruhlar delâletiyle beraber, kasdi ve rahmetli in'am, ikram, ihsan hakikatlerinin ve iradeli ve hikmetli temyiz ve tezîn ve tasvir hakikatının azamet-i ihatasının şehadetiyle, icmâ ile O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

² “Allah, o hak Mabuddur ki kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur.” (Bakara sûresi, 2/163, 255; Âl-i Imran sûresi, 3/2, 6, 18; Nisâ sûresi, 4/87; ...)

İlkincisi: O hadsiz masnûlarda biribirinden simaca fârikâlî, zînetli ve miktarca mizanlı ve sûretçe intizamlı bir tarzdaki temyizden, tezyinden, tasvirden öyle azametli ve kuvvetli bir hakikat görünür ki; Kâdir-i külli şey ve Âlim-i külli şey'den başka hiçbir şey, bu her cihetle binlerle harikaları ve hikmetleri gösteren ihatâlı fiile sahip olamaz ve hiçbir imkân ve ihtimal yok.

Üçüncüsü: Birbirinin misli ve aynı veya az farklı ve birbirine benzeyen mahsur ve mahdut yumurtalardan ve yumurtacıklardan ve nutfe denilen su katrelerinden o hadsiz hayvanların yüz binler çeşit tarzlarda ve birer mucize-i hikmet mahiyetinde bulunan sûretlerini, gayet muntazam ve muvâzeneli ve hatasız bir heyette açmak ve fethetmek öyle parlak bir hakikattir ki; hayvanlar adedince senedler, deliller o hakikati tenvir eder.

İşte bu üç hakikatin ittifakıyla hayvanların bütün envâî, beraber öyle bir لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ deyip şehâdet getiriyorlar ki; güya zemin, büyük bir insan gibi büyülüğu nisbetinde لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ diyerek semâvât ehlîne iştittiriyor mahiyetinde gördü ve tam ders aldı. **Bîrîncî Makam'ın Yedinci Mertebesi**'nde bu mezkûr hakikatleri ifade manasıyla:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: اِنْقَاعُ جَمِيعِ اَنْوَاعِ الْحَكِيَّوَانَاتِ وَالطَّيْوَرِ الْحَامِدَاتِ الشَّاهِدَاتِ بِكَلِمَاتِ حَوَاسِهَا، وَفُوَاهَا، وَجَسِيَّاتِهَا، وَلَطَائِفِهَا الْمُؤْزُونَاتِ الْمُنْتَظَمَاتِ الْفَصِيحَاتِ، وَبِكَلِمَاتِ جَهَازِهَا وَحَوَارِحَهَا وَأَعْضَائِهَا وَالآتِهَا الْمُكَمَّلَةِ الْبَلِيعَاتِ، بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ إِحْاطَةِ حَقِيقَةِ الإِيمَانِ وَالصُّنُعِ وَالإِبَدَاعِ بِالْإِرَادَةِ، وَحَقِيقَةِ التَّعْيِيزِ وَالْتَّرْيِينِ بِالْقُضَدِ، وَحَقِيقَةِ التَّقْدِيرِ وَالْتَّصْوِيرِ بِالْحِكْمَةِ، مَعَ قَطْعَيَّةِ دَلَالَةِ حَقِيقَةِ فَتْحِ جَمِيعِ صُورِهَا الْمُسْتَنْظَمَةِ الْمُتَخَالِفَةِ الْمُتَوَعِّدَةِ غَيْرِ الْمَمْحُضُورَةِ مِنْ بَيْضَاتِ وَقَطَرَاتِ مُتَمَاثِلَةِ مُمَشَّابَهَةِ مَحْضُورَةِ مَحْدُودَةٍ.¹

denilmiştir.

Sonra o mütefekkir yolcu, mârifet-i ilâhiyenin hadsiz mertebelerinde ve nihâyetsiz ezvâkında ve envârında daha ileri gitmek için insanlar

¹ Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-vücûd ki mevzûn, muntazam, fasih hâsselerinin ve kuvvelerinin ve hissiyat ve latifelerinin kelimeleriyle ve mükemmel ve belîg cihâzât ve cevarîh ve âlât ve âzâlânnın kelimeleriyle hamd ve şehadet eden bütün hayvanat ve tuyur nevilerinin ittifakî, birbirinin misli ve benzeri, mahsur ve mahdut sayıda yumurta ve katrelerden muntazam, muhtelif, mütenevvi ve gayr-i mahsur sûretlerinin fethi hakikatının kat'î delâletiyle beraber, iradeli îcad ve sun' ve ibdâ hakikatının ve kasdî temyiz ve tezin hakikatının ve hikmetli takdir ve tasvir hakikatının azamet-i ihatasının şehadetiyle, O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

âlemine ve beşer dünyasına girmek isterken, başta **enbiyâlar** olarak onu içeriye davet ettiler, o da girdi. En evvel geçmiş zamanın menziline baktı, gördü ki:

Nev-i beşerin en nurânî ve en mükemmeli olan umum peygamberler¹ (*aleyhimüsselâm*) bilicmâ, beraber ² لَهُ إِلَّا هُوَ deyip zikrediyorlar.. ve parlak ve musaddak olan hadsiz mucizâtlarının kuvvetiyle tevhidi iddia ediyorlar.. ve beşeri, hayvaniyet mertebesinden melekîyet derecesine çıkarmak için onları iman-ı billâha davet ile ders veriyorlar, gördü. O da o nurânî medresede diz çöküp derse oturdu, gördü ki:

Meşâhir-i insaniyenin en yüksekleri ve namdarları olan o ustadların her birisinin elinde Hâlik-ı kâinat tarafından verilmiş nişâne-i tasdik olarak mucizeler bulunduğuundan.. her birinin ihbarı ile beşerden bir tâife-i azime ve bir ümmet tasdik edip imana geldiklerinden.. o yüz bin ciddî ve doğru zâtların icmâ ve ittifakla hüküm ve tasdik ettikleri bir hakikatin ne kadar kuvvetli ve kat’i olduğunu kıyas edebildi. Ve bu kuvvette bu kadar muhibir-i sâdiklerin hadsiz mucizeleriyle imza ve isbat ettikleri bir hakikati inkâr eden ehl-i dalâletin ne derece hadsiz bir hata, bir cinayet ettiklerini ve ne kadar hadsiz bir azaba müstehak olduklarını anladı. Ve onları tasdik edip iman getirenlerin ne kadar haklı ve hakikatli olduklarını bildi, iman kudsiyetinin büyük bir mertebesi daha ona göründü.

Evet enbiyâyi (*aleyhimüsselâm*), Cenâb-ı Hak tarafından fiilen tasdik hükümlünde olan hadsiz mucizâtlarından.. ve hakkaniyetlerini gösteren, muârizâlara gelen semâvî pek çok tokatlarından.. ve hak olduklarına delâlet eden şâhsî kemâlâtlarından ve hakikatli tâlimatlarından.. ve doğru olduklarına şehâdet eden kuvvet-i imanlarından ve tam ciddiyetlerinden ve fedakârlıklarından.. ve ellerde bulunan kudsî kitap ve suhuflarından.. ve onların yolları doğru ve hak olduğuna şehâdet eden ittibâriyla hakikate, kemâlâta, nura vasil olan hadsiz tilmizlerinden başka, onların ve o pek ciddî muhibirlerin müsbet meselelerde icmâ ve ittifaki ve tevâtürü ve isbatta tevâfuku ve tesanüdü ve tetâbuku, öyle bir hüccettir ve öyle bir kuvvettir ki; dünyada hiçbir kuvvet, karşısına çıkamaz ve hiçbir şüphe ve tereddüdü bırakmaz. Ve imanın erkânında umum enbiyâyi (*aleyhimüsselâm*) tasdik dahi dahil olması, o tasdik büyük bir kuvvet menbâı olduğunu anladı. Onların derslerinden çok feyz-i imanî aldı.

¹ Bkz.: En’âm sûresi, 6/86-87; A’râf sûresi, 7/144; Nahl sûresi, 16/121...

² “Allah, o hak Mabuddur ki kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur.” (Bakara sûresi, 2/163, 255; Âl-i Imran sûresi, 3/2, 6, 18; Nisâ sûresi, 4/87; ...)

İşte bu yolcunun mezkûr dersini ifade manasında **Birinci Makam'ın Sekizinci Mertebesi'nde**:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: إِجْمَاعُ جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ، بِثُوَّةٍ
مُعْجَزِ رَاهِنْهُمُ الْبَاهِرَةُ الْمُصَدِّقَةُ الْمُصَدِّقَةُ.¹

denilmiştir.

Sonra imanın kuvvetinden *ulvi bir zevk-i hakikat alan o seyyah-i tâlip*, enbiyânın (*aleyhîmüsselâm*) meclisinden gelirken, ulemânın ilmelyakîn sûretinde katî ve kuvvetli delillerle enbiyâların (*aleyhîmüsselâm*) dâvâlarını isbat eden ve **asfiya ve siddîkîn** denilen mütebahhir müctehit muhakkikler, onu dershânelerine çağrırdılar. O da girdi, gördü ki:

Binlerle dâhi ve yüz binlerle müdakkik ve yüksek ehl-i tahkik, kıl kadar bir şüphe bırakmayan tetkikât-ı amîkalarıyla, başta vûcûb-u vûcûd ve vahdet olarak müsbet mesâil-i imaniyeyi isbat ediyorlar. Evet, istidatları ve meslekleri muhtelif olduğu hâlde usûl ve erkân-ı imaniyede onların müttefikan ittifakları ve her birisinin kuvvetli ve yakınî burhanlarına istinadları öyle bir hüccettir ki; onların mecmûu kadar bir zekâvet ve dirâyet sahibi olmak ve burhanlarının umumu kadar bir burhan bulmak mümkün iselarına ancak öyle çıkalabilir. Yoksa o münkirler, yalnız cehalet ve echeliyet ve inkâr ve isbat olunmayan menfi meselelerde inat ve göz kapamak süretillelarına çıkabilirler. Gözünü kapayan, yalnız kendine gündüzü gece yapar...

Bu seyyah, bu muhteşem ve geniş dershâneden, bu muhterem ve mütebahhir ustâdların neşrettikleri nurların, zeminin yarısını bin seneden ziyade ışıklandırdığını bildi ve öyle bir kuvve-i mâneviyeyi buldu ki, bütün ehl-i inkâr toplansa onu kıl kadar şaşırtmaz ve sarsmaz.

İşte bu yolcunun dershâneden aldığı derse bir kısa işaret olarak **Birinci Makam'ın Dokuzuncu Mertebesi'nde**:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: اتِّفَاقُ جَمِيعِ الْأَصْفَيَاءِ بِثُوَّةٍ
بِرَاهِينِهِمُ الرَّاهِرَةُ الْمُحَقَّقَةُ الْمُتَّنَعِّةُ.²

denilmiştir.

¹ Allah'tan başka ilâh yoktur. O Allah ki bütün enbiyânim, tasdik edici ve tasdike mazhar mûcîzât-ı bâhi-relerinin kuvvetiyle ittifakları, O'nun vahdet içindeki vûcûb-u vûcûduna delâlet eder.

² Allah'tan başka ilâh yoktur. O Allah ki bütün asfiyânın muhakkak, müttefik, parlak burhanlarının kuvvetiyle ittifakları, O'nun vahdet içindeki vûcûb-u vûcûduna delâlet eder.

Sonra imanın daha ziyade kuvvetlenmesinde ve inkişafında ve ilmel-yakîn derecesinden aynelyakîn mertebesine terakkisindeki envârı ve ez-vâkı görmeye çok müştâk olan o mütefekkir yolcu, medreseden gelirken hadsiz küçük tekyelerin ve zaviyelerin telâhukuyla tevessü eden gayet feyzili ve nurlu ve sahra genişliğinde bir tekye, bir hankâh, bir zikirhâne, bir işad-gâhta ve cadde-i kübrâ-yı Muhammedî'nin (*aleyhissalâtü vesselâm*) ve Mirac-ı Ah-medî'nin (*aleyhissalâtü vesselâm*) gölgesinde hakikate çalışan ve hakka erişen ve aynelyakîne yetişen binlerle ve milyonlarla kudsî mûrsidler onu dergâha çâğırdılar. O da girdi, gördü ki:

O ehl-i keşif ve keramet mûrsidler; keşfiyatlarına ve müşâhedelerine ve kerametlerine istinaden bilicmâ, müttefikan ¹ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ diyerek, vûcûb-u vûcûd ve vahdet-i rabbâniyeyi kâinata ilân ediyorlar. Güneşin ziyasındaki yedi renk ile güneşî tanımak gibi, yetmiş renk ile belki esmâ-yı hüsâ adedince, Şems-i Ezelî'nin ziyasından tecellî eden ayrı ayrı, nurlu renkler ve çeşit çeşit, ziyâli levnler ve başka başka, hakikatlı tarikatlar ve muhtelif, doğru meslekler ve mütenevvî, haklı meşreblerde bulunan o kudsî dâhilerin ve nurânî âriflerin icmâ ve ittifakla imza ettikleri bir hakikatin ne derece zâhir ve bâhir olduğunu aynelyakîn müşâhede etti. Ve enbiyânın (*aleyhimüsselâm*) icmâ ve asfiyanın ittifakı ve evliyanın tevâfuku ve bu üç icmâ'ın birden ittifakı, güneşî gösteren gündüzün ziyasından daha parlak gördü.

İşte bu misafirin tekyeden aldığı feyzे kısa bir işaret olarak **Birinci Makam'ın Onuncu Mertebesi'nde**:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الَّذِي دَلَّ عَلَىٰ وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: إِجْمَاعُ الْأُفْلَيَاءِ بِكَشْفِيَّاتِهِمْ،
وَكَرَامَاتِهِمْ الظَّاهِرَةُ الْمُحَقَّقَةُ الْمُصَدَّقَةُ.²

denilmiş.

Sonra kemâlât-ı insaniyenin en mühimmi ve en büyüğü, belki bilcümle kemâlât-ı insaniyenin menbâi ve esası, iman-ı billâh'tan ve mârifetullahtan neset eden muhabbetullah olduğunu bilen o dünya seyyahi, bütün kuvvetiyle ve letâifiyle imanın kuvvetinde ve mârifetin inkişafında daha ziyade terakki etmesini istemek fikriyle başını kaldırdı ve semâvâta baktı. Kendi aklına dedi ki:

“Madem kâinatta en kıymettar şey hayatı ve kâinatın mevcudâti hayatı

¹ “Allah, o hak Mabuddur ki kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur.” (Bakara sûresi, 2/163, 255; Âl-i İmrân sûresi, 3/2, 6, 18; Nisâ sûresi, 4/87; ...)

² Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-vûcûd ki bütün evliyanın muhakkak, musaddak, zahir keşif ve kerametlerinin icmâ, O'nun vahdet içindeki vûcûb-u vûcûduna delâlet eder.

musahhardır.. ve madem zîhayatın en kıymettarı zîruhtur ve zîruhun en kıymettarı zîsuurdur.. ve madem bu kıymettarlık için küre-i zemin, zîhayatı mütemâdiyen çoğaltmak için her asır, her sene dolar, boşalar; elbette ve her hâlde, bu muhteşem ve müzeyyen olan semâvâtın dahi kendisine müناسip ahalisi ve sekenesi, zîhayat ve zîruh ve zîsuurlardan vardır¹ ki; huzur-u Muhammedî'de (*aleyhissalâtü vesselâm*) sahabelere görünen Hazreti Cebrail (*aleyhisselâm*)'ın temessülü² gibi melâikeleri görmek ve onlarla konuşmak hâdiseleri tevâtûr sûretinde eskidenberi nakil ve rivâyet ediliyor.³ Öyle ise keşke ben, semâvât ehli ile dahi görüşseydim; onlar ne fikirde olduklarını bilseydim! Çünkü Hâlik-ı kâinat hakkında en mühim söz onlarındır.” diye düşünürken, birden semâvî şöyle bir sesi işitti:

“Madem bizim ile görüşmek ve dersimizi dinlemek istersin; bil ki başta Hazreti Muhammed (*aleyfissalâtü vesselâm*) ve Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan olarak bütün peygamberlere vasitamızla gelen mesâil-i imaniyeye en evvel biz iman etmişiz. Hem insanlara temessül edip görünen ve bizlerden olan ervah-ı tayyibe, bilâ-istisna ve bilittifak, bu kâinat Hâlik'ının vücûb-u vücûduna ve sıfat-ı kudsiyesine şehâdet edip birbirine muvâfik ve mutâbık olarak ihbar etmişler. Bu hadsiz ihbârâtın tevâfuku ve tetâbuku, güneş gibi sana bir rehberdir.” dediklerini bildi. Ve onun nur-u imanı parladi. Zeminden göklere çıktı.

İşte bu yolcunun melâikeden aldığı derse kısa bir işaret olarak **Birinci Makam'ın On Birinci Mertebesi**'nde:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الَّذِي دَلَّ عَلَىٰ وَجْهِهِ وَجُوْهِهِ فِي وَحْدَتِهِ: إِنْقَاقُ الْمَلَائِكَةِ الْمُتَمَثِّلِينَ لِأَنْظَارِ
النَّاسِ وَالْمُتَكَلِّمِينَ مَعَ خَوَاضِ الْبَشَرِ يَأْخُذُهُمُ الْمُتَطَابِقَةُ الْمُتَوَافِقَةُ.⁴

¹ Bkz.: Sâffât sûresi, 37/164-166; Nahl sûresi, 16/49-50; Tirmîzî, zühd 9; İbni Mâce, zühd 19; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsneđ* 5/173.

² Bkz.: Buhârî, *îmân* 37, *menâkîb* 25; Müslim, *îmân* 1, 10, *fezâ'ilü's-sahâbe* 100.

³ Hz. İbrahim (*aleyhisselâm*)⁵, Hz. Lût (*aleyhisselâm*)⁶, sahabeden İrbâd İbni Sâriye⁷, İmrân İbni Husayn⁸ ve Hz. Selman⁹ melek görenler arasındadır, ayrıca Cenâb-ı Hak (*celsele celâlîh*), Benî Isrâîl'den 3 kişiye, onları imtihan etmek üzere bir melek göndermiştir: Buhârî, *enbiyâ* 51; Müslim, zühd 10.

⁴ Bkz.: Hûd sûresi, 11/70; Ankebût sûresi, 29/31; Zâriyatû'l-İlmâr sûresi, 51/28.

⁵ Bkz.: Hûd sûresi, 11/77; Ankebût sûresi, 29/33.

⁶ Bkz.: et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr* 18/245.

⁷ Bkz.: el-Hâkim, *el-Müstedrek* 3/536; el-Bezzâr, *el-Müsneđ* 9/19; et-Tahâvî, *Şerhu meâni'l-âsâr* 4/324.

⁸ Bkz.: Ebû Nuaym, *Hilyeti'l-evliyâ* 1/204; İbnu'l-Cevzî, *Sifatü's-safve* 1/551.

⁹ Allah'tan başka ilâh yoktur. O Allah ki insanların nazarına temessül eden ve beşerin havas kısmıyla konuşan melâikenin ittifâki, birbirine tetabuk ve tevafuk eden ihbaratıyla, O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

denilmiştir.

Sonra pür-merak ve pür-iştiyak o misafir, âlem-i şehâdet ve cismânî ve maddî cihetinde mahsus tâifelerin dillerinden ve lisân-ı hâllerinden ders aldı-ğından, *âlem-i gayb ve âlem-i berzahta dahi mütâlaa ile bir seyahat ve bir taharri-i hakikat arzu ederken*, her tâife-i insaniyede bulunan ve kâinatın meyvesi olan insanın çekirdeği hükmünde bulunan ve küçüklüğü ile beraber, mânen kâinat kadar inbisat edebilen **müstakîm ve münevver akılların, selim ve nurânî kalblerin** kapısı açıldı, baktı ki:

Onlar, âlem-i gayb ve âlem-i şehâdet ortasında insanî berzahlardır.. ve iki âlemin birbirile temasları ve muameleleri, insana nisbeten o noktalarда oluyor gördüğünden kendi akıl ve kalbine dedi ki: “Gelin, bu emsâlinizin kapısından hakikate giden yol daha kısadır! Biz öteki yollardaki dillerden ders aldığımız gibi değil, belki iman noktasındaki ittisaflarından ve keyfiyet ve renklerinden, mütâlaamız ile istifade etmeliyiz.” dedi, mütâlaaya başladı, gördü ki:

İstidatları gayet muhtelif ve mezhepleri birbirinden uzak ve muhalif olan umum istikametli ve nurlu akılların iman ve tevhiddeki ittisafkârâne ve râsihâne itikatları, tevâfuk.. ve sebatkârâne ve mutmainnâne kanaat ve yakınları tetâbuk ediyor. Demek, tebeddül etmeyen bir hakikate dayanıp bağlanmışlar.. ve kökleri metin bir hakikate girmiş, kopmuyor. Öyle ise bunların nokta-yı imaniyede ve vûcûb ve tevhidde icmâları, hiç kopmaz bir zincir-i nurânîdir ve hakikate açılan ışıklı bir penceredir.

Hem gördü ki: Meslekleri birbirinden uzak ve meşrepleri birbirine mübâyin olan o umum selim ve nurânî kalblerin erkân-ı imaniyedeki müttefikâne ve itmânankârâne ve müncezibâne keşfiyat ve müşâhedâtları birbirine tevâfuk ve tevhidde birbirine mutâbiık çıkıyor.

Demek, hakikate mukabil ve vâsil ve mütemessil bu küçükçük birer arş-ı mârifet-i rabbâniye ve bu câmî birer ayna-yı samedâniye olan nurânî kalbler, şems-i hakikate karşı açılan pencerelerdir.. ve umumu birden güneşe aynadarlık eden bir deniz gibi, bir ayna-yı âzamıdır. Bunların vûcûb-u vûcûdda ve vahdette ittifakları ve icmâları hiç şaşırma ve şaşırtma bir rehber-i ekmel ve bir mürşid-i ekberdir. Çünkü hiçbir cihetle hiçbir imkân ve hiçbir ihtiyâl yok ki, hakikatten başka bir vehim ve hakikatsız bir fikir ve asılsız bir sıfat, bu kadar müstemirrâne ve râsihâne, bu pek büyük ve keskin gözlerin umumunu birden aldatsın, galat-ı hisse uğratsın. Buna ihtiyâl veren bozulmuş ve

cürülmüş bir akla, bu kâinatı inkâr eden ahmak sofestâîler dahi razı olmazlar, reddederler diye anladı. Kendi akıl ve kalbiyle beraber ¹أَمْنَثُ بِاللّٰهِ dediler.

İşte bu yolcunun müstakîm akillardan ve münevver kalblerden istifade ettiği mârifet-i imaniyeye kısa bir işaret olarak **Birinci Makam'ın On İkinci ve On Üçüncü Mertebesi'nde**:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللّٰهُ الْوَاحِدُ الَّذِي دَلَّ عَلٰى وُجُوبٍ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: إِجْمَاعُ الْعُقُولِ
الْمُسْتَقِيمَةِ الْمُتَوَرَّةِ، بِاعْتِقادَاتِهَا الْمُتَوَافِقةِ وَبِقَنَاعَاتِهَا، وَبِقِيَّاتِهَا الْمُنَطَابِقَةِ، مَعَ تَحَالُفِ
الْإِسْتِعْدَادَاتِ وَالْمَذَاهِبِ.. وَكَذَا دَلَّ عَلٰى وُجُوبٍ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: اِتِّفَاقُ الْقُلُوبِ السَّلِيمَةِ
الْتُّورَانِيَّةِ، بِكَشْفِيَّاتِهَا الْمُنَطَابِقَةِ وَبِمُشَاهَدَاتِهَا الْمُتَوَافِقةِ، مَعَ تَبَانِيِ الْمَسَالِكِ وَالْمَسَارِبِ.²

denilmiş.

Sonra âlem-i gaybe yakından bakan ve kalbde seyahat eden o yolcu, "Acaba âlem-i gayb ne diyor?" diye merakla o kapayı da şöyle bir fikir ile çaldı. Yani, madem bu cismânî âlem-i şehâdette bu kadar zînetli ve sanatlı, hadsiz masnûlarıyla kendini tanittırmak.. ve bu kadar tatlı ve süslü, nihâyet siz nimetleriyle kendini sevdirmek.. ve bu kadar mucizeli ve maharetli, hesapsız eserleriyle gizli kemâlâtını bildirmek, kavilden ve tekellümden daha zâhir bir tarzda fiilen isteyen ve hâl diliyle bildiren bir Zât, perde-i gayb tarafında bulunduğu bilbedâhe anlaşılıyor. Elbette ve her hâlde, fiilen ve hâlen olduğu gibi kavlen ve tekellümen dahi konuşur, kendini tanıtır, sevdirir, Öyle ise âlem-i gayb cihetinde O'nu, O'nun tezahüratından bilmeliyiz dedi, kalbi içeriye girdi, akıl gözüyle gördü ki:

Gayet kuvvetli bir tezahüratla **vahiyelerin hakikati**, âlem-i gaybin her tarafında, her zamanda hükmediyor. Kâinatın ve mahlükatın şehâdetlerinden çok kuvvetli bir şehâdet, vücûd ve tevhid, Allâmü'l-guyûb'dan vahiy ve ilham hakikatlarıyla geliyor. Kendini ve vücûd ve vahdetini, yalnız masnûlarının şehâdetlerine bırakmıyor. Kendisi, kendine lâyık bir kelâm-ı ezelî ile konuşuyor. Her yerde, ilim ve kudretiyle hâzır ve nâzırın kelâmi dahi hadsizdir. Ve kelâmının manası O'nu bildirdiği gibi, tekellümü dahi O'nu, sifâtiyla bildiriyor.

¹ Allah'a iman ettim.

² Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-vücûd ki istidat ve mezheplerinin farklılığıyla beraber bütün münevver ve müstakîm akıl sahiplerinin birbirine tetabuk eden kanaat ve yakınları, O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûdüna delâlet eder. Kezâ, birbirine mütebayin meslek ve meşreplerine rağmen bütün selim ve nuranî kalb sahiplerinin birbirine tetabuk eden keşifleri ve birbirine tevafuk eden müşâhedeleri de O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûdüna delâlet eder.

Evet, yüz bin peygamberlerin (*aleyhimüsselâm*) tevâtûrleriyle.. ve ihbârâtlarının vahy-i ilâhîye mazhariyet noktasında ittifaklarıyla.. ve nev-i beserden ekseriyet-i mutlakanın tasdik-gerdesi ve rehberi ve muktedâsı ve vahyin semereleri ve vahy-i meşhud olan kütüb-ü mukaddese ve suhuf-u semâviyenin delâl ve mucizâtlarıyla hakikat-i vahyin tahakkuku ve sübutu, bedâhet derecesine geldiğini bildi ve vahyin hakikati beş hakikat-i kudsîyeyi ifade ve ifâza ediyor, diye anladı.

Birincisi: *الشَّرْلَاثُ الْأَلِهَيَةُ إِلَى عَنْوَلِ الْبَشَرِ*¹ denilen, beşerin akıllarına ve fehimlerine göre konuşmak, bir tenezzül-ü ilâhîdir. Evet, bütün zîruh mahlûkatını konuşturan ve konuşmalarını bilen, elbette kendisi dahi o konuşmalara konuşmasıyla müdahele etmesi, rubûbiyetin muktezasıdır.

İkincisi: Kendini tanıttırmak için kâinatı, bu kadar hadsiz masraflarla baştan başa harikalar içinde yaratan ve binler dillerle kemâlâtını söylettiren, elbette kendi sözleriyle dahi kendini tanıttıracak.

Üçüncüsü: Mevcudâtın en müntehabı ve en muhtacı ve en nâzenini ve en müştâkı olan hakikî insanların münâcâtlarına ve şükürlerine, fiilen mukabele ettiği gibi kelâmiyla da mukâbele etmek, hâlikiyetin şe'nidir.

Dördüncüsü: İlim ile hayatın zaruri bir lâzımı ve ışıklı bir tezâhürü olan mükâleme sıfatı, elbette ihatalı bir ilmi ve sermedî bir hayatı taşıyan Zât'ta, ihatalı ve sermedî bir sûrette bulunur.

Beşincisi: En sevimli ve muhabbetli ve endişeli ve nokta-yı istinada en muhtaç ve sahibini ve mâlikini bulmaya en müştâk, hem fakir ve âciz bulunan mahlûkatlarına acz ve iştîyâki, faktır ve ihtiyacı ve endîse-i istikbali ve muhabbeti ve perestiği veren bir Zât, elbette kendi vücûdunu onlara tekellümü ile iş'ar etmek, ulûhiyetin muktezasıdır.

İşte, tenezzül-ü ilâhî ve taarrûf-ü rabbânî ve mukâbele-i rahmânî ve mükâleme-i sübâhânî ve iş'âr-i samedânî hakikatlerini tazammun eden umumî, semâvî vahyilerin icmâ ile Vâcibü'l-vücûd'un vücûduna ve vahdetine delâletleri, öyle bir hüccettir ki gündüzdeki güneşin şuââtının güneşe şehâdetinden daha kuvvetlidir, diye anladı.

Sonra **ilhamlar** cihetine baktı, gördü ki: Sâdik ilhamlar, gerçi bir cihette vahye benzerler ve bir nevi mükâleme-i rabbâniyedir, fakat iki fark vardır:

¹ Cenâb-ı Hakk'ın konuşması, kolların anlayış seviyelerine göredir.

Birincisi: İlhamdan çok yüksek olan vahyin, ekseri melâike vasıtasyyla.. ve ilhamın, ekseri vasıtısız olmasıdır. Meselâ, nasıl ki bir padişahın iki suretle konuşması ve emirleri var.

Birisı: Haşmet-i sultanat ve hâkimiyet-i umumiye haysiyetiyle bir yâverini, bir vâlieye gönderir. O hâkimiyetin ihtişamını ve emrin ehemmiyetini göstermek için bazen, vasita ile beraber bir içtima yapar, sonra ferman tebliğ edilir.

İkinci: Sultanlık unvanıyla ve padişahlık umumi ismiyle değil, belki kendi şahsiyla hususi bir münasebeti ve cüz'î bir muamelesi bulunan has bir hizmetçisi ile veya bir âmî raiyetiyle ve hususi telefonuyla hususi konuşmasıdır.

Öyle de Padişah-ı Ezel'in, "Umum Âlemlerin Rabbi" ismiyle ve "Kâinat Hâliki" unvanıyla, vahiy ile ve vahyin hizmetini gören şümülli ilhamlarıyla mükâlemesi olduğu gibi; her bir ferdin, her bir zihayatin "Rabbi ve Hâliki" olmak haysiyetiyle, hususi bir sûrette, fakat perdeler arkasında onların kabiliyetine göre bir tarz-ı mükâlemesi var.

İkinci Fark: Vahiy gölgesizdir, sâfidir, havassa hastır. İlham ise gölgelidir, renkler karışır, umumidir; melâike ilhamları ve insan ilhamları ve hayvanât ilhamları gibi çeşit çeşit, hem pek çok envâlarıyla denizlerin katreleri kadar kelimât-ı rabbâniyenin teksirine medar bir zemin teşkil ediyor.

فُلْ لَوْ كَانَ الْبَخْرُ مَدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي لِنَفِدَ الْبَخْرُ قَبْلَ أَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي
وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَادًا¹

âyetinin bir vechini tefsir ediyor anladı.

Sonra ilhamın mahiyetine ve hikmetine ve şehâdetine baktı, gördü ki; mahiyeti ile hikmeti ve neticesi dört nurdan terekkür ediyor:

Birincisi: Teveddûd-ü ilâhî denilen, kendini mahlûkatına fiilen sevdirdiği gibi kavlen ve huzuren ve sohbeten dahi sevdirmek, *vedûdiyetin ve rahmâniyetin* muktezasıdır.

İkincisi: İbadının dualarına fiilen cevap verdiği gibi kavlen dahi perdeler arkasında icabet etmesi, *rahîmiyetin* şe'nidir.

Üçüncüsü: Ağır beliyelere ve şiddetli hâllere düşen mahlûkatlarının istimdatlarına ve feryatlarına ve tazarruâtlarına fiilen imdat ettiği gibi, bir nevi

¹ "De ki: "Rabbimin sözlerini yazmak için en büyük okyanus mürekkep olsaydı (hatta onun bir mislini de takviye gönderseydik), bu deniz tükenir, Rabbimin sözleri yine de bitmezdi." (Kehf sûresi, 18/109).

konuşması hükmünde olan ilhâmî kaviller ile de imdada yetişmesi, *rubûbiyetin* lâzımidır.

Dördüncüsü: Çok âciz ve çok zayıf ve çok fakir ve ihtiyaçlı ve kendi Mâlik'ini ve Hâmi'sini ve Müdebbir'ini ve Hafız'ını bulmaya pek çok muhtaç ve müştâk olan zîsuur masnûularına, vücûdunu ve huzurunu ve himâyetini fiilen ihsas ettiği gibi bir nevi mükâleme-i rabbâniye hükmünde sayılan bir kısım sâdik ilhamlar perdesinde ve mahsus ve bir mahlûka bakan has bir vecihte, onun kabiliyetine göre, onun kalb telefonuyla, kavlen dahi kendi huzurunu ve vücûdunu ihsas etmesi, *şefkat-i ulûhiyetin* ve *rahmet-i rubûbiyetin* zarûrı ve vacib bir muktezasıdır, diye anladı.

Sonra ilhamın şehâdetine baktı, gördü; nasıl ki güneşin –faraza– şuuru ve hayatı olsaydı ve o hâlde ziyasındaki yedi rengi, yedi sıfatı olsaydı o cihette ışığında bulunan şuâları ve cilveleri ile bir tarz konuşması bulunacaktı. Ve bu vaziyette misalinin ve aksının şeffaf şeylerde bulunması.. ve her ayna ve her parlak şeyler ve cam parçaları ve kabarcıklar ve katreler, hatta şeffaf zerreler ile her birinin kabiliyetine göre konuşması.. ve onların hâcâtına cevap vermesi.. ve bütün onların güneşin vücûduna şehâdet etmesi.. ve hiçbir iş, bir işe mâni olmaması.. ve bir konuşması, diğer konuşmaya müzahemet etmemesi, bilmüşâhede görüleceği gibi; aynen öyle de ezel ve ebedin Zülcelâl Sultanı ve bütün mevcudâtın Zülçemâl Hâlik-i Zîşâni olan Şems-i Sermedî'nin mükâlemesi dahi, O'nun ilmi ve kudreti gibi külli ve muhit olarak her şeyin kabiliyetine göre tecelli etmesi; hiçbir suâl, bir suâle.. bir iş, bir işe.. bir hitap, bir hitaba mâni olmaması ve karıştırmaması bilbedâhe anlaşılıyor. Ve bütün o cilveler, o konuşmalar ve ilhamlar, birer birer ve beraber, bilittifak o Şems-i Ezel'i nin huzuruna ve vücûb-u vücûduna ve vahdetine ve ehadiyetine delâlet ve şehâdet ettiklerini aynelyakîne yakın bir ilmelyakîn ile bildi.

İşte bu meraklı misafirin âlem-i gayptan aldığı ders-i mârifetine kısa bir işaret olarak, **Birinci Makam'ın On Dördüncü ve On Beşinci Mertebele-rinde:**

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْوَجُودُ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ
إِجْمَاعُ جَمِيعِ الْوَحَيَاتِ الْحَقَّةِ الْمُنْتَضِسِمَةِ لِلتَّنْزِيلَاتِ الْإِلَهِيَّةِ، وَلِلْمُكَالَمَاتِ السُّبْحَانِيَّةِ،
وَلِلْعَرْفَاتِ الرَّئَابِيَّةِ، وَلِلْمُقَابَلَاتِ الرَّحْمَنِيَّةِ عِنْدَ مُنَاجَاةِ عِبَادِهِ، وَلِلْإِسْعَارَاتِ الصَّمَدَانِيَّةِ
لِوُجُودِهِ لِمَحْلوْفَاتِهِ. وَكَذَا دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: إِنْقَاقُ الْإِلَهَامَاتِ الصَّادِقَةِ

الْمُنَصَّمِنَةِ لِلثَّوَدَاتِ الْأَلْهَيَّةِ، وَلِلْإِجَابَاتِ الرَّحْمَنِيَّةِ لِلْدَعَوَاتِ مَحْلوَقَاتِهِ، وَلِلْمَدَادَاتِ الرَّبَّانِيَّةِ لِإِسْتِعَاثَاتِ عِبَادِهِ، وَلِلْإِحْسَاسَاتِ السُّبْحَانِيَّةِ لِجُودِهِ لِمَضْنُونِعَانِهِ.¹

denilmiştir.

Sonra, o dünya seyyahı kendi aklına dedi ki: "Madem bu kâinatın mevcudâtiyla Mâlik'imi ve Hâlik'ımı arıyorum. Elbette her şeyden evvel bu mevcudâtın en meşhuru.. ve âdâsının tasdiğiyle dahi en mükemmel.. ve en büyük kumandanı.. ve en namdar hâkimi.. ve sözce en yükseği.. ve akılca en parlağı.. ve on dört asrı fazileti ile ve Kur'ân'ı ile ışıklandıran Muhammed-i Arabî (*aleyhissalâtü vesselâm*)'ı ziyaret etmek ve aradığımı O'ndan sormak için asr-ı saadete beraber gitmeliyiz." diyerek, akıyla beraber o asra girdi, gördü ki:

*O asır hakikaten, o Zât (*aleyhissalâtü vesselâm*) ile bir saadet-i beşeriye asrı olmuş. Çünkü en bedevî, en ümmî bir kavmi, getirdiği nur vâsitasıyla, kısa bir zamanda dünyaya ustâd ve hâkim eylemiş.*

Hem kendi aklına dedi: "Biz, en evvel, bu fevkâlâde Zât'ın (*aleyhissalâtü vesselâm*) bir derece kıymetini ve sözlerinin hakkaniyetini ve ihbârâtının doğruluğunu bilmeliyiz. Sonra Hâlik'ımızı ondan sormalıyız." diyerek taharriye başladı. Bulduğu hadsiz, katî delillerden burada yalnız "dokuz külliyeti"ne birer kısa işaret edilecek:

Birincisi

Bu Zât'ta (*aleyhissalâtü vesselâm*) –hatta düşmanlarının tasdiği ile dahi²– bütün güzel huyların ve hasletlerin bulunması..³ ve

¹ Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-vücûd ve Vâhid-i Ehâd ki, tenezzülât-ı ilâhiyeyi ve mükâlemât-ı sübâhiyeyi ve taarrûf-ı rabbâniyeyi ve kullarımın münâcâtâna mukâbelât-ı rahmâniyeyi ve mahlûkatma vücûdunu ihsas eden iş-ârât-ı sameğâniyeyi mutazammin bütün hak vahiyelerin icmâ', O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder. Kezâ, teveddûd-ü ilâhiyeyi ve mahlûkatinin dualarına icabât-ı rahmâniyeyi ve kullarımın istîgaselerine imdadat-ı rabbâniyeyi ve masnuatına vücûdunu bildiren ihsasat-ı sübâhiyeyi mutazammin sadık ilhamların ittîfâki, O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

² Meselâ Mukavkis^{*1}, Huyey İbni Ahtab^{*2}, Ebûcêhil^{*3} ve Abdullah İbni Sûriyâ^{*4} gibi kimseler.

^{*1} Bkz.: el-Vâkidî, *Kitâbü'l-meğâzi* 3/964-967; Ebû Nuaym, *Delâiltü'n-nübûvve* s.85-89; İbni Hacer, *el-İsâbe* 6/377.

^{*2} Bkz.: İbni Hisâm, *Siratü'n-nebeviyye* 3/52; Ebû Nuaym, *Delâiltü'n-nübûvve* s.77-78; İbni Kesîr, *Bidâye* 3/212.

^{*3} Bkz.: İbni Ebî Şeybe, *el-Musannef* 7/255.

^{*4} Bkz.: İbni Sa'd, *et-Tabakâtü'l-kübrâ* 1/164; İbnü'l-Cevzî, *Sifatü's-safve* 1/88.

³ Bkz.: Ahzâb sûresi, 33/21; Kalem sûresi, 68/4; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsned* 2/381; Muvatta, *hüs-nü'l-huluk* 8.

وَأْنْشَقَ الْقَمَرُ^۱ ، وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى^۲ âyetlerinin sarâhatiyle, bir parmağının işaretıyla kamer iki parça olması..³ ve bir avucu ile âdâsının ordusuna attığı az bir toprak, umum o ordunun gözlerine girmesiyle kaçmaları..⁴ ve susuz kalmış kendi ordusuna, beş parmağından akan kevser gibi suyu kifayet derecesinde içirmesi⁵ gibi –nass-ı katî ile ve bir kısmı tevâtür ile– yüzey mucizâtın O'nun elinde zâhir olmasıdır. Bu mucizâtın üç yüzden ziyade bir kısmı, On Dokuzuncu Mektup olan Mucizât-ı Ahmedîye (*aleyhissalâtü vesselâm*) nâmîndaki harika ve kerametli bir risalede katî delilleriyle beraber beyan edildiğinden; onları, ona havale ederek dedi ki:

*“Bu kadar ahlâk-ı hasene ve kemâlâtla beraber, bu kadar mucizât-ı bâhiresi bulunan bir Zât (*aleyhissalâtü vesselâm*), elbette en doğru sözlüdür. Ahlâksızların işi olan hileye, yalana, yanlış tenezzül etmesi kabil değil.”*

İkincisi

Elinde, bu kâinat Sahibi'nin bir fermanı bulunduğu.. ve o fermanı her asırda üç yüz milyondan ziyade insanların kabul ve tasdik ettikleri.. ve o ferman olan Kur'ân-ı Azîmûşşân'ın, yedi vecihle harika olmasıdır. Ve bu Kur'â'n'ın, kırk vecihle mucize olduğu ve kâinat Hâlikî'nin sözü bulunduğu, kuvvetli delilleriyle beraber Yirmi Beşinci Söz ve Mucizât-ı Kur'âniye namlarındaki Risale-i Nur'un bir güneşî olan meşhur bir risalede tafsilen beyan edilmesinden; onu, ona havale ederek dedi:

*“Böyle ayn-ı hak ve hakikat bir fermanın tercümanı ve tebliğ edicisi bir Zât'ta (*aleyhissalâtü vesselâm*) ferмана cinayet ve ferman sahibine hıyanet hükmünde olan yalan olamaz ve bulunamaz.”*

Üçüncüsü

*O Zât (*aleyhissalâtü vesselâm*), öyle bir şeriat ve bir İslâmiyet ve bir ubûdiyet ve bir dua ve bir davet ve bir iman ile meydana çıkmış ki; onların ne misli var ve ne de olur. Ve onlardan daha mükemmel, ne bulunmuş ve ne*

¹ “...Ay bölündü.” (Kâmer süresi, 54/1).

² “(Ey Resûlü) Attığın vakit sen atmadin, lâkin Allah attı.” (Enfâl süresi, 8/17).

³ Buhârî, menâkıb 27, menâkıbü'l-ensâr 36, *tefsîru sûre* (54) 1; Müslim, münâfiķîn 43-48.

⁴ Bu hâdise hem Bedîr'de¹ hem de Huneyn'de² vuku bulmuştur.

¹ Bkz.: Ahmed ibni Hanbel, *el-Müsneđ* 1/303, 368; İbni Sa'd, *et-Tabakâtû'l-kübrâ* 2/155; İbni Hibbân, *es-Sâhih* 14/430.

² Bkz.: Müslim, *cîhâd* 81; Dârimî, *siyer* 16; İbni Ebî Şeybe, *el-Musannef* 7/399.

⁵ Bkz.: Buhârî, *vudû* 32, *menâkıb* 25; Müslim, *fezâil* 5-7.

de bulunur. Çünkü “ümmî bir Zât’ta” (*aleyhissalâtû vesselâm*) zuhur eden o şeriat, on dört asrı ve nev-i beşerin humsunu, âdilâne ve hakkaniyet üzere ve müdakkikâne hadsiz kanunlarıyla idare etmesi emsâl kabul etmez.

Hem ümmî bir Zât’ın (*aleyhissalâtû vesselâm*) ef’âl ve akvâl ve ahvâlinden çıkan İslâmiyet, her asırda üç yüz milyon insanın rehberi ve mercii.. ve akıllarının muallimi ve mûrsidi.. ve kalblerinin münevâviri ve musaffisi.. ve nefislerinin mürebbisi ve müzakkisi.. ve ruhlarının medar-ı inkişâfi ve maden-i terakkiyâti olması cihetile, misli olamaz ve olamamış...

Hem dininde bulunan bütün ibadâtın bütün envânda en ileri olmasası.. ve herkesten ziyade takvada bulunması.. ve Allah’tan korkması.. ve fevkâlâde daimî mücahedât ve dağdağalar içinde, tamtamına ubûdiyetin en ince esrarına kadar mürâat etmesi.. ve hiç kimseyi taklid etmeyerek ve tam manasıyla ve mübtediyâne, fakat en mükemmel olarak, hem iptidâ ve intihâyi birleştirerek yapması, elbette misli görülmeyecek ve görülmemiş...

Hem binler dua ve münâcâtlarından Cevşenü'l-Kebîr ile öyle bir mârifet-i rabbâniye ile, öyle bir derecede Rabb’ini tâvsif ediyor ki; o zaman dan beri gelen ehl-i mârifet ve ehl-i velâyet, telâhuk-u efkâr ile beraber, ne o mertebe-i mârifete ve ne de o derece-i tâvsife yetişmemeleri gösteriyor ki; duada dahi O’nun misli yoktur. Risale-i Münâcât’ın başında, Cevşenü'l-Kebîr’in doksan dokuz fikrasından bir fikrasının kısacık bir meâlinin beyan edildiği yere bakan adam, “Cevşen’in dahi misli yoktur!” diyecek.

Hem tebliğ-i risalette ve nâsı, hakka davette o derece metânet ve sebat ve cesaret göstermiş ki; büyük devletler, büyük dinler, hatta kavim ve kabileleri ve amcası O’na şiddetli adâvet ettilerini hâlde; zerre miktar bir eser-i tereddüt, bir telâş, bir korkaklık göstermemesi.. ve tek başıyla bütün dünyaya meydan okuması.. ve başa da çıkarması.. ve İslâmiyet’i dünyanın başına geçirmesi isbat eder ki, tebliğ ve davette dahi misli olmamış ve olamaz.

Hem imanda öyle fevkâlâde bir kuvvet ve harika bir yakın ve mucizâne bir inkişaf ve cihâni ışıklandıran bir ulvî itikat taşımış ki, o zamanın hükümrâni olan bütün efkârı ve akîdeleri ve hükümdânın hikmetleri ve ruhanî reislerin ilimleri O’na muâriz ve muhalif ve münkir oldukları hâlde; O’nun ne yakînine, ne itikadına, ne itimadına, ne itmînanına hiçbir şüphe, hiçbir tereddüt, hiçbir zaaf, hiçbir vesvese vermemesi.. ve maneviyatta ve merâtib-i imaniyede terakki eden başta sahabeler ve bütün ehl-i velâyet,

O'nun her vakit mertebe-i imanından feyz almaları ve O'nu en yüksek derecede bulmaları bilbedâhe gösterir ki, imanı dahi emsâlsizdir.

İşte böyle emsâlsiz bir şeriat.. ve misilsiz bir İslâmiyet.. ve harika bir ubûdiyet.. ve fevkâlâde bir dua.. ve cihan-pesendâne bir davet.. ve mucizâne bir iman sahibinde elbette, hiçbir cihetle yalan olamaz ve aldatmaz, diye anladı ve aklı dahi tasdik etti.

Dördüncüsü

Enbiyâların icmâî, nasıl ki vücûd ve vahdâniyet-i ilâhiyeye gayet kuvvetli bir delildir; öyle de, bu Zât'ın doğruluğuna ve risaletine gayet sağlam bir şehâdetdir. Çünkü enbiyânın (*aleyhîmüsselâm*) doğruluklarına ve peygamber olmalarına medar olan ne kadar kudsî sıfatlar ve mucizeler ve vazifeler varsa, O Zât'ta (*aleyhissâlatü vesselâm*) en ileride olduğu tarihçe musaddaktır. Demek onlar, nasıl ki lisân-ı kâl ile Tevrat, İncil, Zebur ve suhuflarında bu Zât'ın geleceğini haber verip insanlara besaret vermişler ki; kütüb-ü mukaddesinin o besaretli işârâtından yirmiden fazla ve pek zâhir bir kısmı, On Dokuzuncu Mektup'ta güzelce beyan ve isbat edilmiş. Öyle de lisân-ı hâlleriyile, yani nübûvvetleriyle ve mucizeleriyle kendi mesleklerinde ve vazifelerinde en ileri ve en mükemmel olan bu Zât'ı tasdik edip dâvâsını imza ediyorlar.. ve lisân-ı kâl ve icmâ ile vahdâniyete delâlet ettikleri gibi, lisân-ı hâl ile ve ittifak ile de bu Zât'ın sâdîkiyetine şehâdet ediyorlar, diye anladı.

BeşinciSİ

Bu Zât'ın düsturlarıyla ve terbiyesi ve tebâiyetiyle ve arkasından gitmeliyle hakka, hakikate, kemâlâta, kerâmâtâ, keşfiyâta, müşâhedâta yetişen binlerce evliya, vahdâniyete delâlet ettikleri gibi; ustadları olan bu Zât'ın, sâdîkiyetine ve risaletine icmâ ve ittifakla şehâdet ediyorlar. Ve âlem-i gayptan verdiği haberlerin bir kısmını, nur-u velâyetle müşâhede etmeleri ve umumunu, nur-u iman ile ya ilmeyakîn veya aynelyakîn veya hakkalyakîn sûretinde itikat ve tasdik etmeleri, ustadları olan bu Zât'ın, derece-i hakkaniyet ve sâdîkiyetini güneş gibi gösterdiğini gördü.

Altıncısı

Bu Zât'ın ümmiliğiyle beraber getirdiği hakâik-i kudsiye ve ihtirâ ettiği ulûm-u âliye ve keşfettiği mârifet-i ilâhiyenin dersiyle ve tâlimiyâle, mertebe-i ilmiyede en yüksek makama yetişen milyonlar asfiya-yı

müdakkikîn ve siddîkîn-i muhakkikîn ve dâhi hûkemâ-yı müminîn, bu Zât'ın üssü'l-esas dâvâsı olan vahdâniyeti kuvvetli burhanlarıyla bilittifak isbat ve tasdik ettikleri gibi; bu Muallîm-i Ekber'in ve bu Üstad-ı Azam'-ın hakkaniyetine ve sözlerinin hakikat olduğuna ittifak ile şehâdetleri, gündüz gibi bir hüccet-i risaleti ve sâdîkiyetidir. Meselâ Risale-i Nur, yüz parçasıyla, bu Zât'ın sadâkatının birtek burhanıdır.

Yedincisi

Âl ve ashab nâmında ve nev-i beserîn enbiyâdan sonra feraset ve dirâyet ve kemâlâtla en meşhuru ve en muhterem ve en namdarı ve en dindar ve keskin nazarlı tâife-i azîmesi, kemâl-i merak ile ve gayet dikkat ve nihayet ciddiyetle bu Zât'ın bütün gizli ve âşıkâr hâllerini ve fikirlerini ve vaziyetlerini taharri ve teftîş ve tetkik etmeleri neticesinde bu Zât'ın, dünyada en sâdîk ve en yüksek ve en haklı ve hakikatlı olduğuna ittifak ile ve icmâ ile sarsılmaz tasdikleri ve kuvvetli imanları, güneşin ziyasına delâlet eden gündüz gibi bir delildir, diye anladı.

Sekizincisi

Bu kâinat, nasıl ki kendini îcad ve idare ve tertip eden ve tasvir ve takdir ve tedbir ile bir saray gibi, bir kitap gibi, bir sergi gibi, bir temâşâ-gâh gibi tasarruf eden Sâni'ne ve Kâtib'ine ve Nakkaş'ına delâlet eder; öyle de, kâinatın hilkatindeki makâsid-ı ilâhiyyeyi bilecek ve bildirecek.. ve tahavvülâtındaki rabbânî hikmetlerini talim edecek.. ve vazifedârâ-ne harekâtındaki neticeleri ders verecek.. ve mahiyetindeki kıymetini ve içindeki mevcudâtın kemâlâtını ilân edecek.. ve o kitab-ı kebîrin manalarını ifade edecek bir yüksek dellâl, bir doğru keşşaf, bir muhakkik ustâd, bir sâdîk muallim istediği ve iktiza ettiği ve herhâlde bulunmasına delâlet ettiği cihetyle; elbette bu vazifeleri herkesten ziyade yapan bu Zât'ın hakkaniyetine, ve bu kâinat Hâlikî'nin en yüksek ve sâdîk bir me'muru olduğuna şehâdet ettiğini bildi.

Dokuzuncusu

Madem bu sanatlı ve hikmetli masnûatiyla kendi hünerlerini ve sanatkârlığının kemâlâtını teşhir etmek.. ve bu süslü, zinetli, nihayetsiz mahlûkatıyla kendini tanıtırırmak ve sevdirmek.. ve bu lezzetli ve kıymetli hesapsız nimetle-riyle kendine teşekkür ve hamdettirmek.. ve bu şefkatli ve himâyetli umumi terbiye ve iâşe ile hatta ağızların en ince zevklerini ve iştihaların her nev'ini tatmin edecek bir sûrette ihzar edilen rabbânî it'amalar ve ziyafetler ile kendi

rubûbiyetine karşı minnettârâne ve müteşekkirâne ve perestîkârâne ibadet ettirmek.. ve mevsimlerin tebdili ve gece gündüzün tâhvili ve ihtilâfi gibi aza-metli ve haşmetli tasarrufat ve icraat ve dehşetli ve hikmetli faaliyet ve hallâ-kiyet ile kendi ulûhiyetini izhar ederek, o ulûhiyetine karşı iman ve teslim ve inkıyad ve itaat ettirmek.. ve her vakit iyiliği ve iyileri himâye, fenâlığı ve fe-naları izâle ve semâvî tokatlar ile zâlimleri ve yalancıları imha etmek cihetiyle hakkaniyet ve adâletini göstermek isteyen perde arkasında birisi var.

Elbette ve herhâlde, o gaybî Zât’ın yanında en sevgili mahlûku ve en doğru abdi ve O’nun mezkûr maksatlarına tam hizmet ederek, hilkat-i kâinatın tâlsimini ve muammasını hall ve keşfeden ve daima o Hâlik’ının nâmına hareket eden ve O’ndan istimdat eden ve muvaffakiyet isteyen ve O’nun tarafından imdada ve tevfike mazhar olan ve Muhammed Ku-reyşî denilen bu Zât olacak.

Hem aklına dedi: “Madem bu mezkûr dokuz hakikatler bu Zât’ın sıdkına şehâdet ederler. Elbette bu âdem, benîâdemin medar-ı şerefi ve bu âlemîn medar-ı iftiharıdır ve O’na, ‘fahr-i âlem’ ve ‘şeref-i benîâdem’ denilmesi pek läyiktir.. ve O’nun elinde bulunan ferman-ı Rahmân olan Kur’ân-ı Mu’cizü’l-Beyan’ın haşmet-i saltanat-ı mânevîyesinin nîsf-ı arzı istilâsı ve şahsî kemâlâtı ve yüksek hasletleri gösteriyor ki; bu âlemde en mühim Zât budur, Hâlik’ımız hakkında en mühim söz, O’nundur.

İşte gel, bak! Bu harika Zât’ın yüzər zâhir ve bâhir kat’î mucizelerinin kuvvetine ve dinindeki binler âlî ve esaslî hakikatlerine istinaden, bütün dâvâlarının esası ve bütün hayatının gayesi, Vâcibü’l-vücûd’un vücûduna ve vahdetine ve sıfâtiña ve esmâsına delâlet ve şehâdet.. ve o Vâcibü’l-vü-cûd’u isbat ve ilân ve ilâm etmektir.

Demek, bu kâinatın mânevî güneşi ve Hâlik’ımızın en parlak bir bur-hanı bu Habibullah denilen Zât’tır ki; O’nun şehâdetini teyid ve tasdik ve imza eden aldanmaz ve aldatmaz üç büyük icmâ var:

Birincisi: “Eğer perde-i gayb açılsa yakînim ziyadeleşmeyecek.”¹ diyen İmam Ali.. (radîyâllâhu anhî) ve yerde iken Arş-ı Âzam’ı ve Îsrafil’in azamet-i heykelini temâşâ eden Gavş-ı Âzam² (küddîse sirruhî) gibi keskin nazar ve gayb-bîn gözleri bulunan binler aktâb ve evliya-yı azîmeyi câmî ve “Âl-i

¹ Bkz.: es-Sübkî, *Tabakâtü’s-Şâfiyyeti’l-kübrâ* 6/61; Aliyyülkârî, *el-Masnû* s.149; es-Sindî, *el-Hâsiye* 8/96.

² Bkz.: el-Gümüşhânevî, *Mecmûatü’l-ahzâb (Evrâd-ı Şâzelî)* s.561.

Muhammed" nâmiyla şöhretşîâr-ı âlem olan cemaat-i nurâniyenin icmâ ile tasdikleridir.

İlkinci: Bedevî bir kavim ve ümmî bir muhitte, hayat-ı içtimaiyeden ve efkâr-ı siyasiyeden hâlî ve kitapsız ve fetret asrinin karanlıklarında bulunan ve pek az bir zamanda en medenî ve mâmûmatlı ve hayat-ı içti-maiyede ve siyasiyede en ileri olan milletlere ve hükümetlere ustâd ve rehber ve diplomat ve hâkim-i âdil olarak, şarttan garba kadar cihan-pe-sendâne idare eden ve "sahabe" nâmiyla dünyada namdar olan cemaat-i meşhurenin ittifakla can ve mallarını, peder ve aşıretlerini feda ettiren bir kuvvetli imanla tasdikleridir.

Üçüncüsü: Her asırda binlerle efradı bulunan ve her fende dâhiyâne ileri giden ve muhtelif mesleklerde çalışan, ümmetinde yetişen hadsiz muhakkik ve mütebahhir ulemâsının cemaat-i uzmâsının tevâfukla ve ilmelyakîn derecesinde tasdikleridir.

Demek, bu Zât'ın vahdâniyete şehâdeti şahsi ve cüz'î değil; belki, umumi ve külli, sarsılmaz.. ve bütün şeytanlar toplansa, karşısına hiçbir cihetle çıkamaz bir şehâdetir, diye hükmetti.

İşte, asr-ı saadette akıyla beraber seyahat eden dünya misafiri ve hayat yolcusunun o medrese-i nurâniyeden aldığı derse kısa bir işaret olarak, Birinci Makamın On Altıncı Mertebesi'nde böyle:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْوَاحِدُ الْوَاحِدُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: فَخُرُّ
عَالَمٌ وَشَرُّفٌ نَوْعٌ بَنِي أَدْمٍ بِعَظَمَةِ سُلْطَانَتِ قُزْانِهِ، وَحِسْنَةٌ وَسُعْنَةٌ دِينِهِ، وَكُثْرَةٌ كَمَالَاتِهِ، وَغَلُوْبَتِهِ
أَخْلَاقِهِ، حَتَّى يَتَصَدِّقَ أَعْدَائِهِ، وَكَلَّا شَهَدَ وَبَرَهَنَ بِقُوَّةِ مِئَاتِ مُعْجَزَاتِهِ الظَّاهِرَاتِ الْبَاهِرَاتِ
الْمُصَدَّقَةِ الْمُصَدَّقَةِ، وَبِقُوَّةِ الْأَفِ حَقَائِقِ دِينِهِ السَّاطِعَةِ الْقَاطِعَةِ، بِإِجْمَاعِ إِلَهٍ ذَوِي الْأَنْوَارِ،
وَبِإِتَّفَاقِ أَصْحَابِهِ ذَوِي الْأَبْصَارِ، وَبِإِتَّفَاقِ مُحَقَّقِي أَمْبِهِ ذَوِي الْبَرَاهِينِ وَالْبَصَائِرِ التَّوَارِةِ.¹

denilmiştir.

¹ Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O, öyle varlığı kendinden ve kesin olan, tek ve yekâtî bir Zât'tır ki; Âlem'in övünç kaynağını ve insanlığın iftihâr tablosu, (*sallâlûhu aleyyi ve sellem*) Kur'ân'ın hâkimiyetinin bünyesinde.. dininin muhteşem genişliği.. mükemmel sıfatlarının çokluğu.. ve hatta düşmanlarının dahi tasdik ettikleri ahlâkının yüceliği ile O'nun kendinden ve kesin olan varlığına ve birliğine delâlet eder. Ve kezâ O Zât; bir çok şâhid tarafından tasdik edilen ve kendisini de tasdik ettiren, yüzlerce, apaçık mucizelerinin kuvveti.. ve dininin katî ve parlak binlerce hakikatının kuvveti.. ve nurlu âlinin icmâ.. ve keskin basiret sahibi ashâbinin ittifakı.. ve ümmetinin, birçok delillerle her meseleyi aydınlatan basireti büyük âlimlerimin tevâfuku ile Allah'ın kendinden ve kesin olan varlığına ve birliğine şâhâdet edip, isbat eder.

Sonra bu dünyada hayatın gayesi ve hayatın hayatı iman olduğunu bilen bu yorulmaz ve tok olmaz yolcu, kendi kalbine dedi ki: “Aradığımız Zât’ın sözü ve kelâmi denilen, bu dünyada en meşhur ve en parlak ve en hâkim ve ona teslim olmayan herkese, her asırda meydan okuyan Kur’ân-ı Mu’cizü'l-Beyan nâmındaki kitabı müracaat edip, o ne diyor, bileyim.” Fakat en evvel bu kitabın, bizim Hâlik’imizin kitabı olduğunu isbat etmek lazımdır, diye taharriye başladı.

Bu seyyah, bu zamanda bulunduğu münasebetiyle en evvel mânevî i’câz-ı Kur’âniye’nin lem’aları olan Risale-i Nur’a baktı ve onun yüz otuz risaleleri, âyât-ı Furkâniye’nin nükteleri ve ışıkları ve esaslı tefsirleri olduğunu gördü. Ve Risale-i Nur, bu kadar muannit ve mülhid bir asırda her tarafa hakâik-i Kur’âniye’yi mücahidâne neşrettiği hâlde, karşısına kimse çıkamadığından isbat eder ki; onun üstadı ve menbaı ve mercii ve güneşî olan Kur’ân, semâvîdir; beşer kelâmi değildir. Hatta Resâili’n-Nur’un üzericalı hüccetlerinden bir tek hüccet-i Kur’âniyesi olan Yirmi Beşinci Söz ile On Dokuzuncu Mektub’un âhiri, Kur’ân’ın kirk vecihle mucize olduğunu öyle isbat etmiş ki; kim görmüşse değil tenkit ve itiraz etmek, belki isbatlarına hayran olmuş, takdir ederek çok senâ etmiş. Kur’ân’ın vech-i i’câzını ve hak kelâmullah olduğunu isbat etmek cihetini Risaleti’n-Nur’a havale ederek yalnız kısa bir işaretle büyülüğünü gösteren birkaç noktaya dikkat etti:

Birinci Nokta: Nasıl ki Kur’ân, bütün mucizâtiyla ve hakkaniyetine delil olan bütün hakâikiyle Muhammed (*aleyhissalâtü vesselâm*)’ın bir mucizesidir; öyle de Muhammed (*aleyhissalâtü vesselâm*) da bütün mucizâtiyla ve delâil-i nübûvetiyle ve kemâlât-ı ilmiyesiyle Kur’ân’ın bir mucizesidir ve Kur’ân’ın kelâmullah olduğuna bir hüccet-i kâtiasıdır.

İkinci Nokta: Kur’ân, bu dünyada öyle nurânî ve saadetli ve hakikatli bir sûrette bir tebdil-i hayat-ı içtimaiye ile beraber; insanların hem nefislerinde, hem kalblerinde, hem ruhlarında, hem akıllarında, hem hayat-ı şâhsiyelerinde, hem hayat-ı içtimaiyelerinde, hem hayat-ı siyasiyelerinde öyle bir inkılâp yapmış ve idame etmiş ve idare etmiş ki; on dört asır müddetinde, her dakikada altı bin altı yüz altmış altı âyetleri, kemâl-i ihtiramlı hiç olmazsa yüz milyondan ziyade insanların dilleriyle okunuyor.. ve insanları terbiye ve nefislerini tezkiye ve kalblerini tasfiye ediyor; ruhlara inkişaf ve terakki.. ve akıllara istikamet ve nur.. ve hayatı, hayat ve saadet veriyor. Elbette böyle bir kitabın misli yoktur, harikadır, fevka-lâdedir, mucizedir.

Üçüncü Nokta: Kur'ân, o asırdan ta şimdiye kadar öyle bir belâgat göstermiş ki:

Kâbe'nin duvarında altınla yazılan en meşhur ediplerin "Muallakât-ı Seb'a" nâmiyla şöhret-şiar kasidelerini o dereceye indirdi ki; Lebîd'in kızı, babasının kasidesini Kâbe'den indirirken demiş: "Âyâta karşı bunun kıymeti kalmadı."

Hem bedevî bir edip: ¹ فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمِنْ ayeti okunurken işittiği vakit secdeye kapanmış. Ona demisler: "Sen Müslüman mı oldun?" O demiş: "Hayır, ben bu âyetin belâgatına secde ettim."²

Hem ilm-i belâgatin dâhilerinden Abdülkâhir Cûrcânî ve Sekkâkî ve Zemahşerî gibi binlerle dâhi imamlar ve mütefennin edipler, icmâ ve ittifakla karar vermişler ki; "Kur'ân'ın belâgatı, tâkat-ı beşerin fevkindedir, yetişilmez."³

Hem o zamandan beri mütemâdiyen meydan-ı muârazaya davet edip, mağrur ve enaniyetli ve ediplerin ve beliğlerin damarlarına dokundurup, gururlarını kiracak bir tarzda der: "Ya bir tek sûrenin mislini getiriniz veya hatta dünyada ve âhirette helâket ve zilleti kabul ediniz!"⁴ diye ilân ettiği hâlde; o asrin muannit beliğleri, bir tek sûrenin mislini getirmekle kısa bir yol olan muârazayı bırakıp, uzun olan can ve mallarını tehlkeye atan muharebe yolunu ihtiyâr etmeleri isbat eder ki o kısa yolda gitmek mümkün değildir.

Hem Kur'ân'ın dostları, Kur'ân'a benzemek ve taklit etmek şevkiyle ve düşmanları dahi Kur'ân'a mukabele ve tenkit etmek sevkiyle o vakitten beri yazdıkları ve yazılan ve telâhuk-u efkâr ile terakki eden milyonlarla Arabî kitaplar ortada geziyor. Hiçbirisinin ona yetişemediğini, hatta en âdi adam dahi dinlese elbette diyerek: "Bu Kur'ân, bunlara benzemez ve onların merkezinde değil! Ya onların altında veya umumunun fevkinde olacak!" Ummunun altında olduğunu dünyada hiçbir fert, hiçbir kâfir, hatta hiçbir ahmak diyemez. Demek mertebe-i belâgatı umumun fevkindedir.

¹ "Artık sana emrolunanı, başları çatlatırcasına anlat onlara!" (Hicr sûresi, 15/94).

² es-Suyûti, *el-Îtkân* 2/149; el-Âlûsi, *Râhu'l-meânî* 14/86.

³ Bkz.: el-Bâkillânî, *Îcâzü'l-Kur'ân* 1/250, 254; el-Kurtubî, *Câmi' li ahkâmi'l-Kur'ân* 1/76; İbni Kesîr, *Tefsîru'l-Kur'ân* 1/63.

⁴ Bkz.: Bakara sûresi, 2/23-24; Yûnus sûresi, 10/38-39.

Hatta bir adam سَبَحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمَاوٰتِ وَالْأَرْضِ¹ âyetini okudu, dedi ki: “Bu âyetin harika telâkki edilen belâgatını göremiyorum.” Ona denildi: “Sen dahi bu seyyah gibi o zamana git, orada dinle!” O da kendini Kur’ân’dan evvel orada tahayyül ederken gördü ki; mevcudât-ı âlem perişan, karanlık, câmid ve şuursuz ve vazifesiz olarak; hâlî, hadsiz, hudutsuz bir fezada; karsız, fâni bir dünyada bulunuyorlar. Birden Kur’ân’ın lisânından bu âyeti dinlerken gördü:

Bu âyet, kâinat üzerinde dünyanın yüzünde öyle bir perde açtı ve ışıklandırdı ki; bu ezelî nutuk ve bu sermedî ferman, asırlar sıralarında dizilen zişuurlara ders verip gösteriyor ki; bu kâinat, bir câmi-i kebîr hükmünde başta semâvât ve arz olarak umum mahlûkatı hayattarâne zikir ve tesbihte ve vazife başında cûş u hurûşla mesûdâne ve memnunâne bir vaziyette bulunduruyor, diye müşâhede etti ve bu âyetin derece-i belâgatını zevkederek –sâir âyetleri buna kıyasla– Kur’ân’ın zemzeme-i belâgatı, arzin nîşfini ve nev-i beserin humsunu istilâ ederek haşmet-i sultanatı kemâl-i ihtiramla on dört asır bilâ-fâ-sila idame ettiğinin binler hikmetlerinden bir hikmetini anladı.

Dördüncü Nokta: Kur’ân, öyle hakikatli bir halâvet göstermiş ki en tatlı bir şeyden dahi usandıran çok tekrar, Kur’ân’ı tilâvet edenler için değil usanılmak, belki kalbi çürümemiş ve zevki bozulmamış adamlara tekrar-ı tilâveti halâvetini ziyadeleştirdiği eski zamandan beri herkesçe müsellel olup darb-ı mesel hükmüne geçmiş.

Hem öyle bir tazelik ve gençlik ve şebâbet ve garâbet göstermiş ki on dört asır yaşadığı ve herkesin eline kolayca girdiği hâlde, şimdi nâzil olmuş gibi tazeliğini muhafaza ediyor. Her asır, kendine hitap ediyor gibi bir gençlikte görmüş. Her tâife-i ilmiye ondan her vakit istifade etmek için kersetle ve mebzuliyetle yanlarında bulundurdukları ve üslûb-u ifadesine ittibâ ve iktida ettikleri hâlde o, üslûbundaki ve tarz-ı beyanındaki garabetini aynen muhafaza ediyor.

Beşincisi: Kur’ân’ın bir cenahı mâzide, bir cenahı müstakbelde, kökü ve bir kanadı eski peygamberlerin ittifaklı hakikatleri olduğu ve bu, onları tasdik ve teyid ettiği ve onlar dahi tevâfukun lisân-ı hâliyle bunu tasdik ettikleri gibi; öyle de evliya ve asfiya gibi ondan hayat alan semereleri ve hayattar tekemmülleriley şecere-i mübarekelerinin hayattar, feyzdâr ve hakikat-medar

¹ “Göklerde ne var, yerde ne varsa Allah’ı tenzih ve tesbih eder.” (Hadîd sûresi, 57/1).

olduğuna delâlet eden ve ikinci kanadının himâyesi altında yetişen ve yaşayan velâyetin bütün hak tarikatları ve İslâmiyet'in bütün hakikatli ilimleri, Kur'ân'ın ayn-ı hak ve mecmâ-ı hakâik ve câmîiyette misilsiz bir harika olduğuna şehâdet eder.

Altıncısı: Kur'ân'ın altı ciheti nurânîdir, sıdk ve hakkaniyetini gösterir, evet;

- altında *hüccet ve burhan direkleri*,
- üstünde *sikke-i i'câz lem'aları*,
- önünde ve hedefinde *saadet-i dareyn hediyeleri*,
- arkasında nokta-yı istinadı, *vahy-i semâvî hakikatleri*,
- sağında *hadsız ukûl-ü müstakîmenin delillerle tasdikleri*,
- solunda *selim kalblerin ve temiz vicdanların ciddî itmînanları ve sa-mîmî incizâbları ve teslimleri*, Kur'ân'ın fevkâlâde, harika, metin ve hücum edilmez bir kale-i semâviye-i arziye olduğunu isbat ettikleri gibi altı makam-dan dahi onun ayn-ı hak ve sâdik olduğuna ve beşerin kelâmi olmadığına, hem yanlış olmadığını imza eden; başta, bu kâinatta daima güzellik-i izhar, iyiliği ve doğruluğu himâye ve sahtekârları ve müfterileri imha ve izale etmek âdetini bir düstur-u faaliyet ittihaz eden bu kâinatin Mutasarrîf'i, o Kur'ân'a âlemde en makbul, en yüksek, en hâkimâne bir makam-ı hür-met ve bir mertebe-i muvaffakiyet vermesiyle onu tasdik ve imza ettiği gibi, İslâmiyet'in menbaî ve Kur'ân'ın tercümanı olan Zât'ın (*aleyhissalâtü vesselâm*) herkesten ziyade ona itikat ve ihtiramı.. ve nûzûlü zamanında uyku gibi bir vaziyet-i nâîmânedede bulunması.. ve sâir kelâmları ona yeti-şememesi ve bir derece benzememesi.. ve ümmiyetiyle beraber gitmiş ve gelecek hakikî hâdisât-ı kevniyeyi, gaybiyâne, Kur'ân ile tereddütsüz ve itmînan ile beyan etmesi.. ve çok dikkatli gözlerin nazari altında hiçbir hile, hiçbir yanlış vaziyeti görülmeyen o Tercüman'ın bütün kuvvetiyle Kur'ân'ın her bir hükmüne iman edip tasdik etmesi.. ve hiçbir şey O'nun sarスマası; Kur'ân'ın semâvî, hakkaniyetli ve kendi Hâlik-ı Rahîm'inin mübarek kelâmi olduğunu imza ediyor.

Hem nev-i insanın humusu, belki kîsm-ı âzamı, göz önündeki o Kur'ân'a müncezibâne ve dindârâne irtibati ve hakikat-perestâne ve müştâkâne kulak vermesi.. ve çok emarelerin ve vâkıaların ve keşfiyatın şehâdetiyle cin ve me-lek ve ruhânlıların dahi, tilâveti vaktinde pervane gibi hakperestâne etrafında

toplanoşması, Kur'ân'ın kâinatça makbuliyetine ve en yüksek bir makamda bulunduğuna bir imzadır.

Hem nev-i beşerin umum tabakaları, en gabî ve âmîden tut, ta en zeki ve âlime kadar her birisi, Kur'ân'ın dersinden tam hisse almaları ve en derin hakikatleri fehmetmeleri.. ve yüzlerle fen ve ulûm-u İslâmiye'nin ve bilhassa şeriat-ı kübrânın büyük müctehitleri ve Usûlû'd-din ve Îlm-i Kelâm'ın dâhi muhakkikleri gibi her tâife, kendi ilimlerine ait bütün hâcâtını ve cevaplarını Kur'ân'dan istihraç etmeleri, Kur'ân'ın menba-ı hak ve maden-i hakikat olduğuna bir imzadır.

Hem edebiyatça en ileri bulunan Arap edipleri, -İslâmiyet'e girme-yen-ler- şimdîye kadar muârazaya pek çok muhtaç oldukları hâlde, Kur'ân'ın i'câzîndan yedi büyük vechi varken, yalnız bir tek vechi olan belâgatinin, tek bir sûrenin mislini getirmekten istinkâfları.. ve şimdîye kadar gelen ve muâraza ile şöhret kazanmak isteyen meşhur belîglerin ve dâhi âlimlerin onun hiçbir vech-i i'câzîne karşı çikamamaları ve âcizâne sükût etmeleri, Kur'ân'ın mucize ve tâkat-i beşerin fevkinde olduğuna bir imzadır.

Evet bir kelâm, “*Kimden gelmiş ve kime gelmiş ve niçin?*” denilmesiy-le kıymeti ve ulviyeti ve belâgatı tezahür etmesi noktasından Kur'ân'ın misli olamaz ve ona yetişilemez. Çünkü Kur'ân, bütün âlemelerin Rabbi ve Hâlik'ının hitabı ve konuşması.. ve hiçbir cihette taklidi ve tasannuu ihsas edecek bir emare bulunmayan bir mükâlemesi.. ve bütün insanların belki bütün mahlükatın nâmına meb'u's ve nev-i beşerin en meşhur ve namdar muhatabı bulunan ve o muhatabın kuvvet ve vüs'at-i imanı, koca İslâmiyet'i tereşuh edip sahibini “Kâb-i Kavseyn” makamına çıkararak muhatab-ı samedâniyeye mazhariyetle nûzûl eden.. ve saadet-i dareyne dair ve hilkat-i kâinatın neticelerine ve ondaki rabbânî maksatlara ait mesâili ve o muhatabın bütün hakaik-i İslâmiye'yi taşıyan en yüksek ve en geniş olan imanını beyan ve izah eden.. ve koca kâinatın bir harita, bir saat, bir hâne gibi her tarafını gösterip, çevirip, onları yapan sanatkâri, tavriyla ifade ve tâlim eden Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın elbette mislini getirmek mümkün değildir ve derece-i i'câzîne yetişilmez.

Hem Kur'ân'ı tefsir eden ve bir kısmı otuz-kırk, hatta yetmiş cild olarak birer tefsir yazan yüksek zekâlı, müdakkik binlerle mütefennin ulemânnin sedneleri ve delilleriyle beyan ettikleri Kur'ân'daki hadsiz meziyetleri ve nüktele ri ve hâsiyetleri ve sırları ve âlî manaları ve umûr-u gaybiyenin her nev'inden

kesretli gaybî ihbarları izhar ve isbat etmeleri.. ve bilhassa Risale-i Nur'un yüz otuz kitabından her biri, Kur'ân'ın bir meziyetini, bir nüktesini kat'i burhanlarla isbat etmesi ve bilhassa Mucîzât-ı Kur'âniye Risalesi.. şimdendifer ve tayyare gibi medeniyetin harikalarından çok şeyleri Kur'ân'dan istihraç eden Yirminci Söz'ün İlkinci Makamı.. ve Risale-i Nur'a ve elektriğe işaret eden âyetlerin işârâtını bildiren İşârât-ı Kur'âniye nâmındaki Birinci Şuâ.. ve huruf-u Kur'âniye'nin, ne kadar muntazam, esrarlı ve manalı olduğunu gösteren Rumûzât-ı Semâniye nâmındaki sekiz küçük risaleler.. ve Sûre-i Feth'in âhirki âyetinin beş vecihle ihbar-ı gaybî cihetinde mucizeliğini isbat eden küçük bir risale gibi Risale-i Nur'un her bir cüzü, Kur'ân'ın bir hakikatini, bir nurunu izhar etmesi, Kur'ân'ın misli olmadığına ve mucize ve harika olduğuna ve bu âlem-i şehâdette âlem-i gaybin lisani ve bir Allâmü'l-guyûb'un kelâmi bulunduğu bir imzadır.

İşte altı noktada ve altı cihette ve altı makamda işaret edilen Kur'ân'ın mezkûr meziyetleri ve hâsiyetleri içindir ki; haşmetli hâkimiyet-i nurâniyesi ve azametli sultanat-ı kudsîyesi, asırların yüzlerini ışıklandırarak zemin yüzünü dahi bin üç yüz sene tenvir ederek kemâl-i ihtiramlâ devam etmesi.. hem o hâsiyetleri içindir ki Kur'ân'ın her bir harfi, hiç olmazsa on sevabı ve on hasenesi olması ve on meyve-i bâkî vermesi.. hatta bir kısım âyâtın ve sûrelerin her bir harfi, yüz ve bin ve daha ziyade meyve vermesi..¹ ve mübarek vakitlerde her harfin nuru ve sevabı ve kıymeti ondan yüzlere çıkması² gibi kudsî imtiyazları kazanmış, diye dünya seyyahı anladı ve kalbine dedi:

“İşte böyle her cihetle mucizâtlı bu Kur'ân, sûrelerinin icmâıyla ve âyâtının ittifakıyla ve esrar u envârinin tevâfukuya ve semerât ve âsârinin tetâbukuyla bir tek Vâcibü'l-vücûd'un vücûduna ve vahdetine ve sıfât ve esmâsına delillerle isbat sûretinde öyle şehâdet etmiş ki; bütün ehl-i imanın hadsiz şehâdetleri, onun şehâdetinden teresşüh etmişler.”

İşte bu yolcunun Kur'ân'dan aldığı ders-i tevhid ve imana kısa bir işaret olarak **Birinci Makam'ın On Yedinci Mertebesi'nde** böyle:

¹ Kur'ân okurken her bir harfine on sevap verileceğine dair bkz.: Tirmizi, *fezâilü'l-Kur'ân* 16; Dârimî, *fezâilü'l-Kur'ân* 1; İbni Ebî Şeybe, *el-Musannef* 6/118.

² Gece namazında on ayet okuyana yüz sevap^{*1}, günde yüz defa İhlâs sûresini okuyana bin beş yüz sevap^{*2}, Kadir gecesinde ise otuz bin sevap^{*3} verilmesi gibi...

^{*1} İbni Ebî Şeybe, *el-Musannef* 7/202; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ* 4/6.

^{*2} Ebû Ya'lâ, *el-Müsned* 6/103.

^{*3} Kadir sûresi, 97/3.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي دَلَّ عَلَىٰ وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ:
 الْقُرْآنُ الْمُغْبِرُ الْبَيَانُ الْمُفْتَوُلُ الْمَرْغُوبُ لِأَجْنَاسِ الْمُلْكِ وَالْإِنْسَنِ وَالْجَاهَانِ، الْمُغْرُورُ
 كُلُّ اِيَّاتِهِ فِي كُلِّ دِقَيْقَةٍ بِكَمَالِ الْإِحْتِرَامِ، بِالْسِّيَّةِ مِئَاتِ الْمَلَائِينِ مِنْ نَوْعِ الْإِنْسَانِ، الدَّائِمُ
 سُلْطَنَتُهُ الْقُدُسِيَّةُ عَلَىٰ أَقْطَارِ الْأَرْضِ وَالْأَكْوَانِ، وَعَلَىٰ وُجُوهِ الْأَغْصَارِ وَالْزَّمَانِ، وَالْجَارِي
 حَاكِمَيَّتُهُ الْمَعْنُوَيَّةُ النُّورَانِيَّةُ عَلَىٰ نِصْفِ الْأَرْضِ وَخُمُسِ الْبَشَرِ فِي أَرْبَعَةِ عَشَرَ عَصْرًا بِكَمَالِ
 الْإِحْتِشَامِ. وَكَذَا شَهَدَ وَبَرَهَنَ بِإِجْمَاعِ سُورَةِ الْقُدُسِيَّةِ السَّمَوَيَّةِ، وَبِإِتَّفَاقِ اِيَّاتِهِ النُّورَانِيَّةِ
 الْإِلَهِيَّةِ، وَبِتَوَافِقِ أَسْرَارِهِ وَأَنْوَارِهِ، وَبِتَطَابِقِ حَقَائِقِهِ وَثُمَّرَاتِهِ وَأَثَارِهِ بِالْمُسَاهَدَةِ وَالْعِيَانِ.¹

denilmiştir.

Sonra bir fakir insana değil fânî ve muvakkat bir tarayı, bir hâneyi, belki koca kâinatı ve dünya kadar bir mülk-ü bâkiyi kazandıran.. ve bir fânî adama ebedî bir hayatın levâzimâtını buldurun.. ve ecelin darağacını bekleyen bir bî-careyi, idam-ı ebedîden kurtaran.. ve saadet-i sermediyenin hazinesini açan en kıymettar sermaye-i insaniyenin iman olduğunu bilen mezkûr misafir ve hayat yolcusu, kendi nefsine dedi ki: “*Haydi, ileri! İmanın hadsiz mertebe-lerinden bir mertebe daha kazanmak için kâinatın heyet-i mecmâsına müracaat edip, o da ne diyor, dinlemeliyiz; erkânından ve eczasından aldığımız dersleri tek mil ve tenvir etmeliyiz!*” diye, Kur’ân’dan aldığı geniş ve ihatâlı bir durbün ile baktı, gördü:

Bu kâinat, o kadar mânidâr ve muntazamdır ki; mücessem bir kitab-ı sübhânî.. ve cismânî bir kur’ân-ı rabbânî.. ve müzeyyen bir saray-ı samedâ-nî.. ve muntazam bir şehr-i rahmânî sûretinde görünüyor. O kitabın bütün sû-releri, âyetleri ve kelimâtları, hatta harfleri ve bâbları ve fasilları ve sayfaları ve satırları, umumunun her vakit mânidârâne mahv u isbatları ve hakimâne tağ-yır ve tahvilleri, icmâ ile bir Alîm-i külli şey'in ve bir Kadîr-i külli şey'in ve bir Musannif'in, her şeyde her şeyi gören ve her şeyin her şeyi ile münasebetini bilen, riâyet eden bir Nakkâş-ı Zülcelâl'in ve bir Kâtib-i Zulkemâl'in vücûdunu

¹ Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-vücûd ve Vâhid-i Ehad ki melek ve ins ve cin ecnâsının makbulü ve merğubu olan, her dakikada bütün âyetleri nev-i insandan yüz milyonların lisanında kemâl-i ihtiâamlâ okunan, saltanat-ı kudsîyesi arzın ve âlemlerin aktarında ve zamanın ve asırların yüzlerinde devam eden, nuranî hâkimiyet-i mânevîyesi arzın arasında ve beşerin beşte birinde on dört asıldır kemâl-i ihtiâşla cări olan Kur’ân-ı Mu’cîzü'l-Beyan, O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder. Kezâ Kur’ân, müsahedeyle kudsî ve semâvî sûrelerinin icmâî ve nurânî ve ilâhî âyetlerinin ittîfakî ve esrar ve envârinin tevafuku ve hakâik ve semerât ve âsârının tetabukuya O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna şehadet ve O'nu ispat eder.

ve mevcudiyetini bilbedâhe ifade ettikleri gibi; bütün erkân ve envâıyla ve ecza ve cüz’iyatıyla ve sekeneleri ve müştemilâtıyla ve vâridat ve masârifatıyla ve onlarda maslahatkârâne tebdilleriyle ve hikmet-perverâne tecditleriyle biliتifak, hadsiz bir kudret ve nihâyetsiz bir hikmetle iş gören âlî bir Usta’nın ve misilsiz bir Sâni’in mevcudiyetini ve vahdetini bildiriyorlar. Ve kâinatın azametine müناسip *iki büyük ve geniş hakikatin şehâdetleri*, kâinatın bu büyük şehâdetini isbat ediyorlar.

Birinci Hakikat: Usûlü’d-din ve İlм-i Kelâm’ın dâhi ulemâsının ve hüke-mâ-yı İslâmiye’nin gördükleri ve hadsiz burhanlarla isbat ettikleri *hudûs ve imkân* hakikatleridir.

Onlar demişler ki: “Madem, âlemde ve her şeyde tagayyür ve tebeddül var; elbette fânîdir, hâdistir, kadîm olamaz. Madem hâdistir, elbette onu ih-das eden bir Sâni’ var. Ve madem her şeyin zâtında vücûdu ve ademi, –bir sebep bulunmazsa– müsavidir, elbette vâcib ve ezelî olamaz. Ve madem mu-hal ve bâtil olan devir ve teselsûl ile birbirini îcad etmek, mümkün olmadığı kat’î burhanlarla isbat edilmiş; elbette öyle bir Vâcibu'l-vücûd'un mevcudiyeti lâzımdır ki; nazîri, mümtenen.. misli, muhal.. ve bütün mâadâsi, mümkün.. ve mâsivâsı, mahlûku olacak...”

Evet *hudûs hakikati*, kâinatı istilâ etmiş. Çoğunu göz görüyor, diğer kis-minı akıl görüyor. Çünkü gözümüzün önünde her sene güz mevsiminde öyle bir âlem vefat eder ki; her birisinin hadsiz efrâdi bulunan ve her biri zîha-yat bir kâinat hükmünde olan yüz bin nevi nebâtât ve küçük havyanât, o âlem ile beraber vefat ederler. Fakat o kadar intizam ile bir vefattır ki; haşir ve neşirlerine medar olan ve rahmet ve hikmetin mucizeleri, kudret ve ilmin harikaları bulunan çekirdekleri ve tohumları ve yumurtacıkları baharda yer-lerinde bırakıp, defter-i âmâllerini ve gördükleri vazifelerin programlarını on-ların ellerine vererek, Hâfiز-i Zülcelâl'in himâyesi altında, hikmetine emanet eder sonra vefat ederler. Ve bahar mevsiminde haşr-i âzamın yüz bin misali ve numûne ve delilleri hükmünde olarak o vefat eden ağaçlar ve kökler ve bir kısım hayvancıklar, aynen ihyâ ve diriliyorlar. Ve bir kısminin dahi kendi yerlerinde emsâlleri ve aynen onlara benzeyenleri îcad ve ihyâ olunuyor. Ve geçen baharın mevcudâti, işledikleri amellerin ve vazifelerin sayfalarını ilânât gibi neşredip *وَإِذَا الصُّحْفُ نُشِرَتْ*¹ âyetinin bir misalini gösteriyorlar.

¹ “Hesap defterleri açıldığı zaman...” (Tekvir süresi, 81/10)

Hem heyet-i mecmâa cihetinde, her güzde ve her baharda büyük bir âlem vefat eder ve taze bir âlem vücûda gelir. Ve o vefat ve hudûs, o kadar muntazam cereyan ediyor ve o vefat ve hudûsta, gayet intizam ve mizanla o kadar nevilerin vefiyâtları ve hudûsları oluyor ki; güya dünya öyle bir misafîrhânedir ki zîhayat kâinatlar ona misafir olurlar ve seyyah âlemler ve seyyar dünyalar ona gelirler, vazifelerini görürler, giderler.

İşte bu dünyada böyle hayattar dünyaları ve vazifedar kâinatları kemâl-i ilim ve hikmet ve mizanla ve muvâzene ve intizam ve nizamla ihdas ve îcad edip, rabbânî maksatlarda ve ilâhî gayelerde ve rahmânî hizmetlerde kadîrâne istimâl ve rahîmâne istihdam eden bir Zât-ı Zülcelâl'in vücûb-u vücûdu ve hadsiz kudreti ve nihâyetsiz hikmeti, bilbedâhe güneş gibi akillara görünüyor. Hudûs mesâilini Risale-i Nur'a ve muhakkikîn-i kelâmiyenin kitaplarına hâvale ile o bahsi kapıyoruz.

Amma imkân ciheti ise o da kâinatı istilâ ve ihata etmiş. Çünkü görüyorum ki her şey; külli ve căz'î bulunsun, büyük ve küçük olsun, arştan ferşe, zerrâtta seyyârâta kadar her mevcut, mahsus bir zât ve muayyen bir sûret ve mümtaz bir şahsiyet ve has sıfatlar ve hikmetli keyfiyetler ve maslahatlı cihazlar ile dünyaya gönderiliyor.

•*Hâlbuki o mahsus zâta ve o mahiyete, hadsiz imkânât içinde o hussusiyeti vermek...*

•*Hem sûretler adedince imkânlar ve ihtimaller içinde o nakışlı ve fârikâlı ve münasip o muayyen sûreti giydirmek...*

•*Hem, hemcinsinden olan eşhasın miktarında imkânlar içinde çalkanan o mevcuda, o lâyık şahsiyeti imtiyazla tahsis etmek...*

•*Hem sıfatların nevileri ve mertebeleri sayısınca imkânlar ve ihtimaler içinde şekilsiz ve mütereddit bulunan o masnûa, o has ve muvâfik maslahatlı sıfatları yerleştirmek...*

•*Hem hadsiz yollar ve tarzlarda bulunması mümkün olması noktasında hadsiz imkânât ve ihtimalât içinde mütehayyir, sergerdân, hedefsiz o mahlûka, o hikmetli keyfiyetleri ve inâyetli cihazları takmak ve teçhiz etmek, elbette külli ve căz'î bütün mümkünât adedince ve her mümkünün mezkûr mahiyet ve hüviyet, heyet ve sûret, sıfat ve vaziyetinin imkânâtı adedince tahsis edici, tercih edici, tayin edici, ihdas edici bir Vâcibü'l-vücûd'un vücûb-u vücûduna ve hadsiz kudrette ve nihâyetsiz hikmetine.. ve hiçbir şey*

ve hiçbir şe'n, O'ndan gizlenmediğine.. ve hiçbir şey O'na ağır gelmediğine.. ve en büyük bir şey, en küçük bir şey gibi O'na kolay geldiğine.. ve bir baharı bir ağaç kadar ve bir aacı bir çekirdek kadar sühûletle îcad edebildiğine işaretler ve delâletler ve şehâdetler, imkân hakikatinden çıkip kâinatın bu büyük şehâdetinin bir kanadını teşkil ederler.

Kâinatın şehâdetini, her iki kanadı ve iki hakikatiyle Risale-i Nur eczaları ve bilhassa Yirmi İkinci ve Otuz İkinci Sözler, ve Yirminci ve Otuz Üçüncü Mektuplar tamamıyla isbat ve izah ettiklerinden onlara havale ederek bu pek uzun kıssayı kısa kestik.

Kâinatın heyet-i mecmâasından gelen büyük ve külli şehâdetin ikinci kanadını isbat eden **ikinci hakikat**:

Bu mütemâdiyen çalkanan inkilâplar ve tahavvülâtlar içinde vücûdunu ve hizmetini ve zîhayat ise hayatını muhafazaya ve vazifesini yerine getirmeye çalışan mahlûkatta kuvvetlerinin bütün bütün haricinde bir *teavün* hakikati görünüyor. Meselâ unsurları, zîhayatın imdadına.. hususan bulutları, nebâtâtın mededine.. ve nebâtâti dahi hayvanâtın yardımına.. ve havyanât ise insanların muâvenetine.. ve memelerin kevser gibi sütleri, yavruların beslenmelerine.. ve zîhayatların iktidarları haricindeki pek çok hâcetleri ve erzakları, umulmadık yerlerden onların ellerine verilmesi.. hatta zerrât-ı taamiye dahi hüceyrât-ı bedeniyenin tamirine koşmaları gibi teshir-i rabbânî ile ve istihdam-ı rahmânî ile, hakikat-i teavünün pek çok misalleri doğrudan doğruya bütün kâinatı bir saray gibi idare eden bir Rabbü'l-âlemîn'in umumi ve rahî-mâne rubûbiyetini gösteriyorlar.

Evet, câmid ve şuursuz ve şefkatsız olan ve birbirine şefkatkârâne, şuurdârâne vaziyet gösteren muâvenetçiler elbette gayet Rahîm ve Ha-kîm bir Rabb-i Zülcelâl'in kuvvetiyle, rahmetiyle, emriyle yardıma koştular.

İşte kâinatta câri olan teâvün-ü umumî, seyyârâttan tâ zîhayatın âzâ ve cihâzât ve zerrât-ı bedeniyesine kadar kemâl-i intizamla cereyan eden mu-vâzene-i âmme ve muhafaza-yı şâmile.. ve semâvâtın yıldızlı yüzünden ve zeminin zînetli yüzünden ta çiçeklerin süslü yüzlerine kadar kalem gezdi-ren *tezyin*.. ve kehkeşandan ve Manzume-i Şemsiye'den ta mısır ve nar gibi meyvelere kadar hükümeden *tanzim*.. ve güneş ve kamerden ve unsurlardan ve bulutlardan ta bal arılarına kadar memuriyet veren *tavzif* gibi pek büyük hakikatlerin büyülüklükleri nispetindeki şehâdetleri, kâinatın şehâdetinin ikinci

kanadını isbat ve teşkil ederler. Madem Risale-i Nur bu büyük şehâdeti isbat ve izah etmiş, biz burada bu kısacık işaretle iktifâ ederiz.

İşte dünya seyyahının kâinattan aldığı ders-i imanîye kısa bir işaret olarak **Birinci Makam'ın On Sekizinci Mertebesi'nde** söyle:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْوُجُودُ، الْمُمْتَنَعُ نَظِيرٌ، الْمُمْكِنُ كُلُّ مَا سِوَاهُ، الْواحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي
دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: هَذِهِ الْكَائِنَاتُ الْكَبِيرُ الْمَجْسُمُ وَالْقُرْآنُ
الْجَسْمَانِيُّ الْمَعْطُومُ وَالْفَقْرُ الْمُزَيْنُ الْمَنْظَمُ وَالْبَلْدُ الْمُخْشَنُ الْمُنْتَسَطُمُ، يَا جَمَاعَ شُورَهِ
وَأَيَّاتِهِ وَكَلِمَاتِهِ وَحْزَرْوَهِ وَأَبْوَابِهِ وَفُضُولِهِ وَضَحْفِهِ وَشَطْوَرِهِ وَاتِّفَاقِ أَرْكَانِهِ وَأَنْواعِهِ
وَأَجْرَائِهِ وَجُزْئَيَّاتِهِ وَسَكَنَتِهِ وَمُسْتَمِلَاتِهِ وَوَارِدَاتِهِ وَمَصَارِفِهِ، يَشَهَادَةٌ عَظِيمَةٌ إِحْاطَةٌ حَقِيقَةٌ
الْحَدُوُثُ وَالْعَيْرُ وَالْإِمْكَانُ، يَا جَمَاعَ جَمِيعِ عُلَمَاءِ الْكَلَامِ، وَيَشَهَادَةٌ حَقِيقَةٌ تَبَدِيلٌ
صُورَتِهِ وَمُسْتَمِلَاتِهِ بِالْحِكْمَةِ وَالْأِنْظَامِ وَتَجْدِيدِ حَزَرْوَهِ وَكَلِمَاتِهِ بِالنِّظامِ وَالْمِيزَانِ وَيَشَهَادَةٌ
عَظِيمَةٌ إِحْاطَةٌ حَقِيقَةٌ التَّعَاوُنُ وَالتَّجَارِبُ وَالسَّانِدُ وَالثَّدَائِلُ وَالْمُوازِنَةُ وَالْمُحَافَظَةُ فِي
كَوْجُودَاتِهِ بِالْمُشَاهَدَةِ وَالْعِيَانِ.¹

denilmiştir.

Sonra, dünyaya gelen ve dünyanın yaratanını arayan ve on sekiz adet mertebelerden çıkan ve arş-ı hakikate yetişen bir mirac-ı imanî ile gâibâne mârifetten hâzırâne ve muhabatâne bir makama terakki eden meraklı ve müştâk yolcu adam, kendi ruhuna dedi ki: “Fâtihâ-yı Şerife’de başından tâ kelimesine kadar gâibâne medh ü senâ ile bir huzur gelip hitabına çıkalması gibi biz dahi doğrudan doğruya –gâibâne aramayı bırakıp– aradığımızı aradığımızdan sormalıyız. Her şeyi gösteren güneşin, güneşten sormak gerektir.” Evet, her şeyi gösteren, kendini her şeyden ziyade gösterir. Öyle

¹ Allah'tan başka ilâh yoktur. Nazîri mümteni ve O'ndan başka her şey mümkün ve Vâhid-i Ehâd olan o Vâcibü'l-vücûd ki mücessem bir kitab-ı kebir, muazzam bir Kur'ân-ı cismânî, munazzam ve müzeyyen bir kasr ve mutazam ve muhteşem bir memleket olan bu kâinat, sürelerinin ve âyetlerinin ve kelimelerinin ve harflerinin ve bablarının ve fasılalarının ve sayfalarının ve satırlarının icmâıyla ve erkânının ve envâmin ve eczasının ve cüz'iyatının ve sekene ve müstemlâtının vâridat ve masârifinin ittifâkiyla, bütün ulemâ-yı ilm-i kelâmi icmâma müstenit hudûs ve tagayyür ve imkân hakikatinin azamet-i ihatasının şehadetiyle ve sûret ve müstemlâtının hikmet ve intizamla tebdili ve huruf ve kelimâtının nizam ve mizanla tecdiî hakikatının şehadetiyle ve mevcudatında müşahede ve iyân ile görünen teâvün ve tecavüp ve tesanûd ve tedâhül ve muvâzene ve muhafaza hakikatlerinin azamet-i ihatasının şehadetiyle, O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

² “Yalnız Sana (ibadet eder, yalnız senden medet umarız).” (Fâtihâ sûresi, 1/5).

ise şemsin şuâati ile onu görmek ve tanımak gibi *Hâlik’umuzın esmâ-yı hüs-nâsiyla ve sıfât-ı kudsiyesiyle* O’nu kabiliyetimizin nisbetinde tanımayla çalışabiliriz.

Bu maksadın hadsiz yollarından iki yolu ve o iki yolun hadsiz mertebe-lerinden iki mertebeyi ve o iki mertebenin pek çok hakikatlerinden ve pek çok uzun tafsilâtından yalnız iki hakikati icmâl ve ihtisar ile bu risalede beyan edeceğiz.

Birinci Hakikat

Bilmüşâhede gözümüzle görünen ve muhit ve dâimî ve muntazam ve dehşetli ve semâvî ve arzî olan bütün mevcudâti çeviren ve tebdil ve tec-dit eden ve kâinatı kaplayan *faaliyet-i müstevliye* hakikati görünmesi.. ve o her cihetle hikmet-medar faaliyet hakikatinin içinde *tezâhür-ü rubûbiyet* hakikatinin bilbedâhe hissedilmesi.. ve o her cihetle, rahmet-feşan tezâhür-ü rubûbiyet hakikatinin içinde *tebârüz-ü ulûhiyet* hakikati bizzarure bilinmiş olmasıdır.

İşte bu hâkimâne ve hakimâne faaliyet-i dâimededen ve perdesinin arkasında bir Fâil-i Kadîr ve Alîm'in efâli, görünür gibi hissedilir.

Ve bu mürebbiyâne ve müdebbirâne efâli rabbâniyeden ve perdesinin arkasından her şeyde cilveleri bulunan esmâ-yı ilâhiye hissedilir derecesinde bedâhetle bilinir.

Ve bu celâldârâne ve cemâl-perverâne cilvelenen esmâ-yı hüsnâdan ve perdesinin arkasında sıfât-ı seb'a-yı kudsiyenin ilmelyakîn, belki aynelyakîn, belki hakkalyakîn derecesinde vücûdları ve tahakkukları anlaşılır.

Ve bu yedi kudsî sıfâtın dahi, bütün masnûâtın şehâdetiyle, hem hayat-tarâne, hem kadîrâne, hem alîmâne, hem semîâne, hem basîrâne, hem mü-rîdâne, hem mütekellimâne nihâyetsiz bir sûrette tecelliileri ile bilbedâhe ve bizzarure ve biilmelyakîn bir mevsuf-u Vâcibü'l-vücûd'un ve bir müsemmâ-yı Vâhid-i Ehad'in ve bir Fâil-i Ferd-i Samed'in mevcudiyeti güneşten daha zâ-hir, daha parlak bir tarzda, kalbdeki iman gözüne görünürlük kat'ı bilinir.

Çünkü güzel ve mânidâr bir kitap ve muntazam bir hâne, bedâhetle yazmak ve yapmak fiillerini.. ve güzel yazmak ve intizamlı yapmak fiilleri dahi, bedâhetle yazıcı ve dülger namalarını.. yazıcı ve dülger unvanları ise, bedâhetle kitâbet ve dülgerlik sanatlarını ve sıfatlarını.. ve bu sanat ve sıfatlar, bedâhetle

herhâlde bir zâtı istilzam eder ki Mevsuf ve Sâni' ve Müsemmâ ve Fâil olsun. Fâilsiz bir fiil ve müsemmâsız bir isim mümkün olmadığı gibi; mevsufsuz bir sıfat, sanatkârsız bir sanat dahi mümkün değildir.

İşte bu hakikat ve kâideye binâen bu kâinat, bütün mevcudâtıyla beraber kaderin kalemiyle yazılmış, kudretin çekiciyle yapılmış mânidâr hadsiz kitaplar, mektuplar, nihâyet siz binalar ve saraylar hükmünde –her biri binler vecihle ve beraber hadsiz vücuh ile– rabbânî ve rahmânî nihâyet siz fiilleri ve o fiillerin menşeleri olan binbir esmâ-yı ilâhiyenin hadsiz cilveleriyle ve o güzel isimlerin menbaî olan yedi sıfât-ı sübhâniyenin nihâyet siz tecelliîleriyle o yedi muhit ve kudsî sıfatların madeni ve mevsufu olan ezeli ve ebedî bir Zât-ı Zülcelâl'in vücûb-u vücûduna ve vahdetine hadsiz işaretler ve nihâyet siz şehâdetler ettikleri gibi; bütün o mevcudâtta bulunan bütün hüsünler, cemâller, kıymetler, kemâller dahi efâl-i rabbâniyenin ve esmâ-yı ilâhiyenin ve sıfât-ı samedâniyenin ve şüûnât-ı sübhâniyenin, kendilerine lâyık ve muvâfîk kudsî cemâllerine ve kemâllerine.. ve hepsi birden Zât-ı Akdes'in kudsî cemâline ve kemâline bedâhetle şâhâdet ederler.

İşte faaliyet hakikati içinde tezahür eden rubûbiyet hakikati, ilim ve hikmetle halk ve îcad ve sun' ve ibda'.. nizam ve mizan ile takdir ve tasvir ve tedbir ve tedvir.. kasd ve irade ile tâhvîl ve tebdîl ve tenzîl ve tek mil.. şefkat ve rahmetle it'am ve in'âm ve ikram ve ihsan gibi şüûnâtıyla ve tasarrufatıyla kendini gösterir ve tanittır. Ve tezahür-ü rubûbiyet hakikati içinde bedâhetle hissedilen ve bulunan ulûhiyetin tebarûz hakikati dahi esmâ-yı hüs-nânin rahîmâne ve kerîmâne cilveleriyle ve yedi sıfât-ı subûtiye olan hayat, ilim, kudret, irade, sem', basar ve kelâm sıfatlarının celâlli ve cemâlli tecelliîleriyle kendini tanittır, bildirir.

Evet nasıl ki kelâm sıfatı, vahiyler ve ilhamlar ile Zât-ı Akdes'i tanittır; öyle de kudret sıfatı dahi, mücessem kelimeleri hükmünde olan sanatlı eserleriyle o Zât-ı Akdes'i bildirir ve kâinatı baştan başa bir furkan-ı cismânî mahiyetinde gösterip, bir Kadîr-i Zülcelâl'i tavsif ve tarif eder.

Ve ilim sıfatı dahi hikmetli, intizamlı, mizanlı olan bütün masnûât miktarına.. ve ilim ile idare ve tedbir ve tezyin ve temyiz edilen bütün mahlûkât adedince mevsufları olan bir tek Zât-ı Akdes'i bildirir.

Ve hayat sıfatı ise kudreti bildiren bütün eserler.. ve ilmin vücûdunu bildiren bütün intizamlı ve hikmetli ve mizanlı ve zinetli sûretler, hâller.. ve saîr

sıfatları bildiren bütün deliller, sıfat-ı hayatın delilleriyle beraber hayat sıfatının tahakkukuna delâlet ettikleri gibi; hayat dahi bütün o delilleriyle aynaları olan bütün zîhayatları şahid göstererek, Zât-ı Hayy-ı Kayyûm'u bildirir. Ve kâinatı; serbeser, her vakit, taze taze ve ayrı ayrı cilveleri ve naklıları göstermek için daima değişen ve tazelenen ve hadsiz aynalardan terekküb eden bir ayna-yı ekber sûretine çevirir. Ve bu kıyasla görmek ve işitmek, ihtiyâr etmek ve konuşmak sıfatları dahi her biri birer kâinat kadar Zât-ı Akdes'i bildirir, tanittır.

Hem o sıfatlar, Zât-ı Zülcelâl'in vücûduna delâlet ettikleri gibi, hayatın vücûduna ve tahakkukuna ve o Zât'ın hayattar ve diri olduğuna dahi bedâhetle delâlet ederler. Çünkü bilmek, hayatın alâmeti.. işitmek, dirilik emâresi.. görmek, dirilere mahsus.. irade, hayat ile olabilir. İhtiyârı iktidar, zîhayatlarda bulunur. Tekellüm ise bilen dirilerin işidir. İşte bu noktalardan anlaşılır ki; hayat sıfatının yedi defa kâinat kadar delilleri.. ve kendi vücûdunu ve mevsufun vücûdunu bildiren burhanları vardır ki bütün sıfatların esası ve membaî ve ism-i âzamın masdarı ve medarı olmuştur.

Risale-i Nur, bu birinci hakikati kuvvetli burhanlar ile isbat ve bir derece izah ettiğinden bu denizden bu mezkûr katre ile şimdilik iktifâ ediyoruz.

İkinci Hakikat

Sıfat-ı kelâmdan gelen tekellüm-ü ilâhîdir.

فُلَوْ كَانَ الْبَحْرُ مَدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي لَنْفَدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي
وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَادًا¹

âyetinin sırrıyla kelâm-ı ilâhî, nihâyetsizdir. Bir zâtın vücûdunu bildiren en zâhir alâmet, konuşmasıdır. Demek bu hakikat, nihâyetsiz bir sûrette Mütekâllim-i Ezeli'nin mevcudiyetine ve vahdetine şehâdet eder. Bu hakikatin iki kuvvetli şehâdeti, bu risalenin On Dördüncü ve On Beşinci Mertebeleri'nde beyan edilen vahiyler ve ilhamlar cihetiyile.. ve geniş bir şehâdeti dahi, Onuncu Mertebesi'nde işaret edilen kütüb-ü mukaddese-i semâviye cihetiyile.. ve çok parlak ve câmî bir diğer şehâdeti dahi, On Yedinci Mertebesi'nde Kur-ân-ı Mu'cizü'l-Beyan cihetiyile geldiğinden; bu hakikatin beyan ve şehâdetini

¹ “De ki: “Rabbimin sözlerini yazmak için en büyük okyanus mürekkep olsaydı (hatta onun bir mislini de takviye gönderseydi), bu deniz tükenir, Rabbimin sözleri yine de bitmezdi.” (Kehf sûresi, 18/109).

o mertebelere havale edip o hakikati, mucizâne ilân eden ve şehâdetini saîr hakikatlerin şehâdetleriyle beraber ifade eden

شَهَدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمُ قَائِمًا بِالْقِسْطِ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْغَرِيزُ الْحَكِيمُ¹

âyet-i muazzamanın envârı ve esrarı, bizim bu yolcuya kâfi ve vâfi gelmiş ki daha ileri gidememiş.

İşte bu yolcunun bu makam-ı kudsîden aldığı dersin kısa bir meâline bir işaret olarak **Birinci Makam'ın On Dokuzuncu Mertebesi**'nde:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْوَاحِدُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى، وَلَهُ الصِّفَاتُ الْعَلِيَّةُ،
وَلَهُ الْمَثُلُ الْأَعْلَى، الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: الَّذَّاتُ الْوَاحِدُ الْوَجُودُ
بِإِجْمَاعِ جَمِيعِ صِفَاتِهِ الْقُدُسِيَّةِ الْمُحِيطَةِ، وَجَمِيعِ أَسْمَائِهِ الْحُسْنَى الْمَبَجُلَيَّةِ، وَبِإِنْتَفَاقِ
جَمِيعِ شُوُونَاتِهِ وَأَفْعَالِهِ الْمُمْتَصَرَّفَةِ، يُشَهَّادُ عَظَمَةُ حَقِيقَةِ تَبَارُزِ الْأَلْوَهِيَّةِ فِي نَظَاهِرِ
الرُّؤُبِيَّةِ، فِي دَوَامِ الْفَعَالَيَّةِ الْمُسْتَوْلِيَّةِ، يُفْعَلُ الْإِيجَادُ وَالْحَلْقُ وَالصُّنْعُ وَالْإِبْدَاعُ بِإِرَادَةٍ
وَقُدْرَةٍ، وَيُفْعَلُ التَّقْدِيرُ وَالتَّصْوِيرُ وَالتَّدْبِيرُ بِاخْتِيَارٍ وَحِكْمَةٍ، وَيُفْعَلُ التَّصْرِيفُ
وَالتَّنْظِيمُ وَالْمُحَافَظَةُ وَالْإِدَارَةُ وَالْإِعَاشَةُ بِقَضَى وَرَحْمَةٍ، وَبِكَمَالِ الْإِنْتَظَامِ وَالْمُوازِنَةِ،
وَيُشَهَّادُ عَظَمَةُ إِحْاطَةِ حَقِيقَةِ أَسْرَارِ: «شَهَدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمُ
قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْغَرِيزُ الْحَكِيمُ»²

denilmiştir...

¹ “Allah’tan başka tanrı bulunmadığına şahit bizzat Allah’tır. Bütün melekler, hak ve adaletten ayrılmayan ilim adamları da bu gerçeğe, aziz ve hakim (mutlak galip, tam hüküm ve hikmet sahibi) Allah’tan başka tanrı olmadığına şahittirler.” (Âl-i İmrân süresi, 3/18).

² Allah’tan başka ilâh yoktur. O öyle bir Vâcibü'l-vücûd ve Vâhid-i Ehad’dir ki bütün güzel isimler, bütün yüce sıfatlar ve en yüce vasıflar O’na aittir. İrade ve kudretle icad ve halk ve sun’ ve ibdâ fiillerini, ihtiyar ve hikmetle takdir ve tasvir ve tedbir ve tefsir ve idare ve iâşe fiillerini tazammun eden faaliyet-i müstevliyîn devamî içinde görünen tezahür-ü rubûbiyet ve onun içinde görünen tebarüz-ü ulûhiyet hâkîkatînin azametinin şehadetiyle; ve “Allah’tan başka tanrı bulunmadığına şahit bizzat Allah’tır. Bütün melekler, hak ve adaletten ayrılmayan ilim adamları da bu gerçeğe, aziz ve hakim (mutlak galip, tam hüküm ve hikmet sahibi) Allah’tan başka tanrı olmadığına şahittirler.”*¹ meâlindeki âyet-i kerîmenin hâkîkat-i esrarının azamet-i ihatasının şehadetiyle; bütün kudsî ve muhit sıfatlarının ve kâinatta tecelli eden bütün esmâ-i hüsnâsının icmâî ve kâinatta tasarruf eden bütün şunuat ve efâlinin ittifâkı, O’nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

*¹ Âl-i İmrân süresi, 3/18.

Üçüncü Şua olan bu Münacât Risalesi, Âyetü'l-Küb-râ ve beşaltı risaleler ile birlikte Kastamonu'da telif edilmiştir. Üstad'ın Kastamonu'daki hayatının seyrine ve meşguliyetine ve hizmetinin hangi meseleler etrafında döndüğüne parlak bir numûnedir. Evet, Said Nursî, bu risalelerdeki hakikatlerin delâletiyle, millet ve İslâmîyet için en elzem hizmet olan imanın takviyesi için çalışıyordu.

Mukaddime

Bu Sekizinci Hüccet-i İmaniye,^{1(Hâsiye)} vücûb-u vûcûda ve vahdânîyete delâlet ettiği gibi; hem delâil-i kat'îye ile rubûbiyetin ihatasına ve kudretinin azametine delâlet eder. Hem hâkimiyetinin ihatasına ve rahmetinin şümûlüne dahi delâlet ve isbat eder. Hem kâinatın bütün eczasına hikmetinin ihatasını ve ilminin şümûlünü isbat eder.

Elhâsil, bu Sekizinci Hüccet-i İmaniye'nin her bir mukaddimesinin sekiz neticesi var. Sekiz mukaddimelerin her birinde, sekiz neticeyi delilleriyle isbat eder ki; bu cihette bu Sekizinci Hüccet-i İmaniye'de yüksek meziyetler vardır.

Said Nursî

1 (Hâsiye) "Sekizinci Hüccet-i İmaniye" tabiri, Asâ-yı Musa Mecmuâsı'na giren imanî risalelerin sıraları itibarıyladır. Bu Münacât Risalesi; Asâ-yı Musa, İlkinci Kısım'da sekizinci sıradadır.

Münâcât

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي
الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَخْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفُ الرِّبَاحِ وَالسَّحَابُ الْمُسَحَّرُ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ¹

Yâ Ilâhî ve Yâ Rabbî!

Ben imanın gözüyle ve Kur'an'ın tâlimiyle ve nuruyla ve Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*)'ın dersiyle ve ism-i Hakîm'in göstermesiyle görüyorum ki:

Semâvâtta hiçbir *deveran* ve *hareket* yoktur ki, böyle intizamıyla senin mevcûdiyetine işaret ve delâlet etmesin...

Ve hiçbir *ecrâm*-ı *semâviye* yoktur ki; sükûtuyla, gürültüsüz vazife görek, direksiz durmalarıyla, senin rubûbiyetine ve vahdetine şehâdeti ve işaretti olmasın...

Ve hiçbir *yıldız* yoktur ki; mevzûn hilkatiyle, muntazam vaziyetiyle ve nûranî tebessümüyle ve bütün yıldızlara mümâselet ve müşâbehet sıklığıyle senin haşmet-i ulûhiyetine ve vahdâniyetine işaret ve şehâdette bulunmasın...

Ve on iki seyyâreden hiçbir *seyyâre yıldız* yoktur ki; hikmetli hareketiyle ve itaatlı musahhâriyetiyle ve intizamlı vazifesiyle ve ehemmiyetli peykleriyle senin vûcûb-u vûcûduna şehâdet ve saltanat-i ulûhiyetine işaret etmesin...

Evet, gökler sekeneleriyle, her biri tek başıyla şehâdet ettikleri gibi; *he-yet-i mecmâasıyla*, derece-i bedâhette –*Ey zemin ve gökleri yaratan Yaratıcı!*!– senin vûcûb-u vûcûduna öyle zâhir şehâdet, –*Ve ey zerrâti muntazam*

¹ “Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün sürelerinin değişmesinde, insanlara fayda sağlamak üzere denizlerde gemilerin sürülsündünde, Allah'ın gökten indirip kendisiyle ölmüş yeri canlandırdığı yağmurda ve yeryüzünde hayat verip yıldığı canlılarda, rüzgârların yönlerini değiştirip durmasında, gökle yer arasında emre hazır bulutların duruşunda, elbette aklını çalıtan kimseler için Allah'ın varlığına ve birligine nice deliller vardır.” (Bakara süresi, 2/164)

mürekkebâtiyla tedbirini gören ve idare eden ve bu seyyâre yıldızları manzum peykleriyle döndüren, emrine itaat ettiren– senin vahdetine ve birligine öyle kuvvetli şehâdet ederler ki; göğün yüzünde bulunan yıldızlar sâyisînca nuranî burhanlar ve parlak deliller, o şehâdeti tasdik ederler.

Hem bu sâfi, temiz, güzel gökler, fevkâlâde büyük ve fevkâlâde süratli ecrâmiyla muntazam bir ordu.. ve elektrik lâmbalarıyla süslenmiş bir saltanat donanması vaziyetini göstermek cihetiyle, senin rubûbiyetinin haşmetine ve her şeyi îcad eden kudretinin azametine zâhir delâlet.. ve hadsiz semâvâtı ihata eden hâkimiyetinin ve her bir zîhayati kucağına alan rahmetinin hadsiz genişliklerine kuvvetli işaret.. ve bütün mahlûkat-ı semâviyenin bütün işlerine ve keyfiyetlerine taalluk eden ve avucuna alan, tanzim eden ilminin her şeye ihatasına.. ve hikmetinin her işe şümûlüne şüphesiz şehâdet ederler. Ve o şehâdet ve delâlet o kadar zâhirdir ki; güya yıldızlar, şahit olan göklerin şehâdet kelimeleri ve tecessüm etmiş nuranî delilleridirler.

Hem semâvat meydanında, denizinde, fezasındaki yıldızlar ise; mutî neferler, muntazam sefineler, harika tayyareler, acâib lâmbalar gibi vaziyetile senin saltanat-ı ulûhiyetinin şâşaasını gösteriyorlar. Ve o ordunun efradından bir yıldız olan güneşimizin seyyârelerinde ve zeminimizdeki vazifelerinin delâlet ve ihtarıyla güneşin sâir arkadaşları olan yıldızların bir kısmı, âhiret âlemle-rine bakarlar ve vazifesiz değiller; belki bâkî olan âlemlerin güneşleridirler.

Ey Vâcibü'l-vücûd! Ey Vâhid-i Ehad!

Bu harika yıldızlar, bu acîb güneşler, aylar; senin mülkünde, senin semâvâtında, senin emrinle ve kuvvetin ve kudretinle ve senin idare ve tedbirinle teshir ve tanzim ve tavzif edilmişlerdir. Bütün o ecrâm-ı ulviye, kendilerini yaratın ve döndüren ve idare eden birtek Hâlik'a tesbih ederler, tekbir ederler, lisân-ı hâl ile "Sübhnâllâh, Allahu Ekber" derler. Ben dahi onların bütün tesbihatıyla seni takdis ederim.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyâsından ihti-fîâ etmiş olan Kâdir-i Zülcelâl! Ey Kâdir-i Mutlak!

Kur'ân-ı Hakîm'in dersiyle ve Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*)'ın tâlimiyle anladım:

Nasıl ki gökler, yıldızlar senin mevcûdiyetine ve vahdetine şehâdet ederler. Öyle de *cenv-i semâ*, bulutlarıyla ve şimşekleri ve ra'dları ve rüzgârlarıyla ve yağmurlarıyla senin vücûb-u vücûduna ve vahdetine şehâdet ederler.

Evet câmid, şuursuz bulut; âb-ı hayat olan yağmuru muhtaç olan

zîhayatların imdadına göndermesi, ancak senin rahmetin ve hikmetinledir; karışık tesadüf karışamaz.

Hem elektriğin en büyüğü bulunan ve fevâid-i tenviriyesine işaret ederek ondan istifadeye teşvik eden şîmşek ise, senin fezâdaki kudretini güzelce tenvir eder.

Hem yağmurun gelmesini müjdeleyen ve koca fezâyı konuşutan ve tesbihatının gürültüsüyle gökleri çınlatan *ra'dât* dahi, lisân-ı kâl ile konuşarak seni takdis edip rubûbiyetine şehâdet eder.

Hem zîhayatların yaşamasına en lüzumlu rızki ve istifadece en kolayı ve nefesleri vermek ve nüfusları rahatlandırmak gibi çok vazifelerle tavzif edilen rüzgârlar dahi; cevvi, âdetâ bir hikmete binâen “Levh-i Mahv ve İsbât” ve “yazar, ifade eder sonra bozar tahtası” sûretine çevirmekle, senin faaliyet-i kudrette işaret ve senin vücûduna şehâdet ettiği gibi, senin merhametinle bultlardan sağıp zîhayatlara gönderilen rahmet dahi; mevzûn, muntazam katreleri kelimeleriyle senin vüs'at-i rahmetine ve geniş şefkatine şehâdet eder.

Ey Mutasarrîf-i Fa'âl ve Ey Feyyâz-ı Müteâl!

Senin vûcûb-u vücûduna şehâdet eden bulut, berk, *ra'd*, rüzgâr, yağmur; birer birer şehâdet ettikleri gibi, heyet-i mecmûasıyla, keyfiyetçe birbirinden uzak, mahiyetçe birbirine muhalif olmakla beraber; bîrlik, beraberlik, birbiri içine girmek ve birbirinin vazifesine yardım etmek haysiyetiyle senin vahdeti-ne ve birligine gayet kuvvetli işaret ederler.

Hem koca fezâyı bir mahşer-i acâib yapan ve bazı günlerde birkaç defa doldurup boşaltan rubûbiyetinin haşmetine.. ve o geniş cevvi, yazar değiştirir bir levha gibi ve sıkış ve onunla zemin bahçesini sulattırır bir sünger gibi tasarruf eden kudretinin azametine ve her bir şeye şümûlüne şehâdet ettikleri gibi.. umum zemine ve bütün mahlûkata cevv perdesi altında bakan ve idare eden rahmetinin ve hâkimiyetinin hadsiz genişliklerine ve her şeye yetişmelerine delâlet eder.

Hem fezâdaki hava, o kadar hakimâne vazifelerde istihdam.. ve bulut ve yağmur, o kadar alîmâne faydalarda istimâl olunur ki; her şeye ihata eden bir ilim ve her şeye şâmil bir hikmet olmazsa o istimâl, o istihdam olamaz.

Ey Fa'âlün limâ yûrîd!

Cevv-i fezâdaki faaliyetinle her vakit bir numûne-i haşir ve kiyâmet gösternmek, bir saatte yazı kişi ve kişi yaza döndürmek, bir âlem getirmek, bir

âlem gayba göndermek misillü şuûnâttâ bulunan kudretin, dünyayı âhirete çevirecek ve âhirette şuûnât-ı sermediyeyi gösterecek işaretini veriyor.

Ey Kâdîr-i Zülcelâl!

Cevv-i fezâdaki hava, bulut ve yağmur, berk ve ra'd; senin mülkünde, senin emrin ve havlinle, senin kuvvet ve kudretinle musahhar ve vazifedar-dırlar. Mahiyetçe birbirinden uzak olan bu fezâ mahlûkati, gayet süratli ve âni emirlere ve çabuk ve acele kumandalara itaat ettiren Âmir ve Hâkim'lerini takdis ederek rahmetini medh ü senâ ederler.

Ey arz ve semâvâtın Hâlik-i Zülcelâlî!

Senin Kur'ân-ı Hâkim'inin tâlimiyle ve Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*)'in dersiyle iman ettim ve bildim ki:

Nasıl semâvât yıldızlarıyla ve cevv-i fezâ müstemilâtiyla senin vücûb-u vücûduna ve senin birliğine ve vahdetine şehâdet ediyorlar. Öyle de arz, bütün mahlûkatiyla ve ahvâliyle senin mevcûdiyetine ve vahdetine, mevcudâti adedince şehâdetler ve işaretler ederler.

Evet, zeminde hiçbir *tahavvül* ve ağaç ve hayvanlarında her sene de urbasını değiştirmek gibi hiçbir *tebeddül* –cüz'î olsun, külli olsun– yoktur ki intizamıyla senin vücûduna ve vahdetine işaret etmesin...

Hem hiçbir *hayvan* yoktur ki zaafiyet ve ihtiyacının derecesine göre verilen rahîmâne rızkıyla.. ve yaşamاسına lützumlu bulunan cihâzâtın hakîmâne verilmesiyle, senin varlığına ve birliğine şehâdeti olmasın...

Hem her baharda gözümüz önünde îcad edilen *nebâtât* ve *hayvanâttan* hiçbir tanesi yoktur ki sanat-ı acîbesiyle ve latîf zînetiyle ve tam temeyyüzüyle ve intizamıyla ve mevzûniyetiyle seni bildirmesin...

Ve zemin yüzünü dolduran ve nebâtât ve hayvanât denilen kudretinin harikaları ve mucizeleri, mahdut ve maddeleri bir ve müteşâbih olan yumurta ve yumurtacıklardan ve katrelerden ve habbe ve habbeciklerden ve çekirdeklerden yanlışsız, mükemmel, süslü, alâmet-i fârikâlî olarak yaratılışları Sâni-i Hâkim'lerinin vücûduna ve vahdetine ve hikmetine ve hadsiz kudrette öyle bir şehâdettir ki ziyanın güneşe şehâdetinden daha kuvvetli ve parlaktır.

Hem *hava*, *su*, *nur*, *ateş*, *toprak* gibi hiçbir unsur yoktur ki; şuursuzluklarıyla beraber şuûrkârâne, mükemmel vazifeleri görmesiyle; basit ve istilâ edici, intizamsız, her yere dağılmakla beraber, gayet muntazam ve mütenevvî

meyveleri ve mahsulleri hazine-i gayptan getirmesile, senin birliğine ve varlığına şehâdeti bulunmasın...

Ey Fâtur-ı Kadır! Ey Fettâh-ı Allâm! Ey Fa’âl-i Hallâk!

Nasıl arz bütün sekenesiyle Hâlik’ının vâcibü'l-vücûd olduğuna şehâdet eder. Öyle de senin –*Ey Vâhid-i Ehad, ey Hannân-ı Mennân, ey Vehhâb-ı Rezzâk!*– vahdetine ve ehadiyetine, yüzündeki sikkesiyle ve sekenesinin yüzlerindeki sikkeleriyle ve birlik ve beraberlik ve birbiri içine girmek ve birbirine yardım etmek ve onlara bakan rubûbiyet isimlerinin ve fiillerinin bir olmak cihetinde, bedâhet derecesinde senin vahdetine ve ehadiyetine şehâdet, belki mevcûdat adedince şehâdetler eder.

Hem nasıl *zemin*; bir ordugâh, bir meşher, bir tâlimgâh vaziyetiyle.. ve nebâtât ve hayvanât firkalarında bulunan dört yüz bin muhtelif milletlerin ayrı ayrı cihâzâtları muntazaman verilmesiyle senin rubûbiyetinin haşmetine ve kudretinin her şeye yetişmesine delâlet eder. Öyle de hadsiz bütün zîhayatın ayrı ayrı rızıkları, vakti vaktine, kuru ve basit bir *toplaktan*, rahîmâne, kerîmâne verilmesi.. ve hadsiz o efradın kemâl-i musâhhariyetle evâmir-i rabâniyeye itaatleri, rahmetinin her şeye şümûlünü ve hâkimiyetinin her şeye ihatasını gösteriyor.

Hem zeminde değişmekte bulunan mahlûkat kafilelerinin sevk ve idareleri, mevt ve hayat münâvebeleri ve hayvan ve nebâtâtın idare ve tedbirleri dahi, her şeye taalluk eden bir ilimle ve her şeyde hükmeden nihâyetsiz bir hikmetle olabilmesi, senin ihata-yı ilmine ve hikmetine delâlet eder.

Hem zeminde kısa bir zamanda hadsiz vazifeler gören ve hadsiz bir zaman yaşayacak gibi istidat ve mânevî cihâzât ile techiz edilen.. ve zemin mevcudâtına tasarruf eden insan için bu tâlimgâh-ı dünyada ve bu muvakkat ordugâh-ı zeminde ve bu muvakkat meşherde bu kadar ehemmiyet, bu hadsiz masraf, bu nihâyetsiz tecelliyyât-ı rubûbiyet, bu hadsiz hitâbât-ı sübhâniye ve bu gayetsiz ihsânât-ı ilâhiye elbette ve her hâlde, bu kısacık ve hüzünlü ömre ve bu karışık kederli hayatı, bu belâlı ve fâni dünyaya sıçışmaz. Belki, ancak başka ve ebedî bir ömür ve bâkî bir dâr-ı saadet için olabildiği cihetinden, âlem-i bekâda bulunan ihsânât-ı uhreviyeye işaret, belki şehâdet eder.

Ey Hâlik-ı külli şey!

Zeminin bütün mahlûkatı senin mülkünde, senin arzında, senin havl ve kuvvetinle ve senin kudretin ve iradetin ile ve ilmin ve hikmetin ile idare

olunuyorlar ve musahhardırlar. Ve zemin yüzünde faaliyeti müşâhede edilen bir rubûbiyet, öyle ihata ve şümûl gösteriyor ve O'nun idaresi ve tedbiri ve terbiyesi öyle mükemmel ve öyle hassastır ve her taraftaki icraâti öyle birlik ve beraberlik ve benzemeklik içindedir ki; tecezzî kabul etmeyen bir küll ve inkisamı imkânsız bulunan bir külli hükmünde bir tasarruf, bir rubûbiyet olduğunu bildiriyor. Hem zemin bütün sekenesiyle beraber, lisân-ı kâlden daha zâhir hadsiz lisanlarla Hâlik'ını takdis ve tesbih ve nihâyetsiz nimetlerinin lisân-ı hâllerîyle Rezzâk-ı Zülcelâl'inin hamd ve medh ü senâsını ediyorlar...

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyâsından istitâr etmiş olan Zât-ı Akdes!

Zeminin bütün takdisât ve tesbihatıyla seni kusurdan, aczden, şerikten takdis.. ve bütün tahmidât ve senâlarıyla sana hamd ve şükrederim.

Ey Rabbü'l-berri ve'l-bahr!

Kur'ân'ın dersiyle ve Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*)'ın tâlimiyle anladım ki:

Nasıl gökler ve fezâ ve zemin, senin birliğine ve varlığına şehâdet ederler. Öyle de *bahirler, nehirler ve çeşmeler ve ırmaklar*; senin vücûb-u vücûduна ve vahdetine bedâhet derecesinde şehâdet ederler.

Evet, bu dünyamızın menba-ı acâib buhar kazanları hükmünde olan denizlerde hiçbir mevcut, hatta hiçbir katre su yoktur ki; vücûduyla, intizamıyla, menfaatiyle ve vaziyetiyle Hâlik'ını bildirmesin...

Ve basit bir kumda ve basit bir suda rızıkları mükemmel bir sûrette verilen garip mahlûklardan ve hilkatleri gayet muntazam *hayvanât-ı bahriyeden*, hususan bir tanesi bir milyon yumurtacıklarıyla denizleri şenlendiren balıklardan hiçbirisi yoktur ki hilkatiyle ve vazifesiyle ve idare ve iâşesiyle ve tedbir ve terbiyesiyle Yaradan'ına işaret ve Rezzâk'ına şehâdet etmesin...

Hem denizde kıymettar, hâsiyetli, zînetli *cevherlerden* hiçbirisi yoktur ki güzel hilkatiyle ve cazibedar fitratıyla ve menfaatlı hâsiyetiyle seni tanımasın, bildirmesin...

Evet, onlar birer birer şehâdet ettikleri gibi, heyet-i mecmâasıyla beraberlik ve birbiri içinde karışmak ve sikke-i hilkatte birlik ve ıcadça gayet kolay ve efratça gayet çokluk noktalarından senin vahdetine şehâdet ettikleri gibi; arzı, toprağıyla beraber bu küre-i arzı kuşatan muhît denizlerini muallakta durdurmak.. ve dökmeden ve dağıtmadan güneşin etrafında gezdirmek ve

toprağı istilâ ettirmemek.. ve basit kumundan ve suyundan, mütenevvî ve muntazam hayvanâtını ve cevherlerini halketmek.. ve erzak vesâir umûrlarını külli ve tam bir sûrette idare etmek ve tedbirlerini görmek.. ve yüzünde bulunmak lâzım gelen hadsiz cenazelerinden hiçbirisi bulunmamak noktalardan, senin varlığına ve vâcibu'l-vücûd olduğuna mevcudâti adedince işaretler ederek şehâdet eder.

Ve senin sultanat-ı rubûbiyetinin haşmetine ve her şeye muhît olan kudretinin azametine pek zâhir delâlet ettikleri gibi; göklerin fevkindeki gayet büyük ve muntazam yıldızlardan, ta denizlerin dibinde bulunan gayet küçük ve intizamlı iâşe edilen balıklara kadar her şeye yetişen ve hükümeden rahmetinin ve hâkimiyetinin hadsiz genişliklerine delâlet.. ve intizâmâtiyla ve faydalıyla ve hikmetleriyle ve mizan ve mevzûniyetleriyle, senin her şeye muhît ilmine ve her şeye şâmil hikmetine işaret ederler.

Ve senin bu misafirhâne-i dünyada yolcular için böyle rahmet havuzlarının bulunması.. ve insanın seyr u seyahatine ve gemisine ve istifadesine musahhar olması işaret eder ki; yolda yapılmış bir手上 bir gece misafirlerine bu kadar deniz hediyeleriyle ikram eden Zât, elbette makarr-ı sultanat-ı ebediyesinde öyle ebedî, rahmet denizleri bulundurmuş ki; bunlar, onların fâni ve küçük numûneleridirler.

İşte denizlerin böyle gayet harika bir tarzda arzin etrafında vaziyet-i acîbesiyle bulunması ve denizlerin mahlûkâti dahi gayet muntazam idare ve terbiye edilmesi, bilbedâhe gösterir ki; yalnız senin kuvvetin ve kudretin ile ve senin irade ve tedbirin ile senin mülkünde, senin emrine musahhardırlar ve lisân-ı hâlleriyle Hâlik'ını takdis edip “Allahu Ekber” derler.

Ey dağları zemin sefinesine hazineyi direkler yapan Kadir-i Zülcelâl!

Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*)’ın tâlimiyle ve Kur’ân-ı Hakîm’inin derisiyle anladım ki:

Nasıl denizler acâibleriyle seni tanıyorlar ve tanittırıyorlar. Öyle de *dağlar* dahi, zelzele tesirâtından zeminin sükûnetine.. ve içindeki dâhilî inkilâbât firtinalarından sükûtuna.. ve denizlerin istilâsına.. ve havanın gâzât-ı muzırradan tasfiyesine.. ve suyun muhafaza ve iddiharlarına.. ve zîhayatlara lâzım olan madenlerin hazinedarlığına ettiği hizmetleriyle ve hikmetleriyle seni tanıyorlar ve tanittırırlar.

Evet, dağlardaki taşların envândan.. ve muhtelif hastalıklara ilaç olan

maddelerin aksamından.. ve zîhayata hususan insanlara çok lâzım ve çok mütenevvî olan madeniyâtın ecnâsından.. ve dağları, sahrâları çiçekleriyle süslendiren ve meyveleriyle şenlendiren nebâtâtın esnafından hiçbirisi yoktur ki; tesadüfe havalesi mümkün olmayan hikmetleriyle, intizamiyla, hüsn-ü hilkiyle, faydalıyla, hususan madeniyâtın tuz, limon tuzu, sulfato ve şap gibi sûreten birbirine benzemekle beraber, tatlarının şiddet-i muhalefetiyle ve bilhassa nebâtâtın basit bir topraktan çeşit çeşit envâlarıyla, ayrı ayrı çiçek ve meyveleriyle; nihâyet siz Kadîr, nihâyet siz Hakîm, nihâyet siz Rahîm ve Kerîm bir Sâni'in vûcûb-u vûcûduna bedâhetle şehâdet ettikleri gibi; heyet-i mecmûasındaki vahdet-i idare ve vahdet-i tedbir ve menşe ve mesken ve hilkat ve sanatça beraberlik ve birlik ve ucuzluk ve kolaylık ve çokluk ve yapılmakta çabukluk noktalarından, Sâni'in vahdetine ve ehadiyetine şehâdet ederler.

Hem nasıl ki, dağların yüzünde ve karnındaki masnûlara, zeminin her tarafında, her bir nevi aynı zamanda, aynı tarzda, yanlışsız, gayet mükemmel ve çabuk yapılmalı.. ve bir iş bir işe mâni olmadan, sâir nevîlerle beraber karışık iken karıştırmaksızın içadları, senin rubûbiyetinin haşmetine ve hiçbir şey O'na ağır gelmeyen kudretinin azametine delâlet eder. Öyle de zeminin yüzündeki bütün zîhayat mahlûkların hadsiz hâcetlerini, hatta mütenevvî hastalıklarını, hatta muhtelif zevklerini ve ayrı ayrı iştihâlarını tatmin edecek bir sûrette dağların yüzlerini ve içlerini muntazam eşcâr ve nebâtât ve madeniyâtla doldurmak ve muhtaçlara teshir etmek cihetile, senin rahmetinin hadsiz genişliğine ve hâkimiyetinin nihâyet siz vüs'atine delâlet.. ve toprak tabakâti içinde gizli ve karanlık ve karışık bulunduğu hâlde, bilerek, görerek, şaşırmayarak, intizamla, hâcetlere göre ihmâr edilmeleriyle senin her şeye taalluk eden ilminin ihatasına.. ve her bir şeyi tanzim eden hikmetinin bütün eşyaya şümûlüne.. ve ilâçların ihmârâtı ve madenî maddelerin iddihârâtiyla rubûbiyetinin rahîmâne ve kerîmâne olan tedâbirinin mehâsinine ve inâyetenin ihtiyatlı letâifine pek zâhir bir sûrette işaret ve delâlet ederler.

Hem bu dünya hanında misafir yolcular için koca dağları levâzîmâtlarına ve istikbaldeki ihtiyaçlarına muntazam ihtiyat deposu ve cihâzât ambarı ve hayatı lüzumu olan çok definelerin mükemmel mahzeni olmak cihetinde işaret, belki delâlet, belki şehâdet eder ki; bu kadar Kerîm ve misafir-perver ve bu kadar Hakîm ve şefkat-perver ve bu kadar Kadîr ve rubûbiyet-perver bir Sâni'in, elbette ve her hâlde çok sevdigi o misafirleri için ebedî bir âleme, ebedî ihsânâtının ebedî hazineleri vardır. Buradaki dağlara bedel, orada yıldızlar o vazifeyi görürler.

Ey Kâdir-i külli şey!

Dağlar ve içindeki mahlûklar senin mülkünde ve senin kuvvet ve kudretinle ve ilim ve hikmetinle musahhar ve müddehardırlar. Onları bu tarzda tanzif ve teshir eden Hâlik'ını takdis ve tesbih ederler.

Ey Hâlik-i Rahmân ve ey Rabb-i Rahîm!

Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*)'ın tâlimiyle ve Kur'ân-ı Hakîm'inin derisiyle anladım:

Nasıl ki semâ ve fezâ ve arz ve deniz ve dağ, müştemilât ve mahlûklarıyla beraber seni tanıyorlar ve tanittırıyorlar. Öyle de zemindeki bütün ağaç ve nebatât, yaprakları ve çiçekleri ve meyveleriyle seni bedâhet derecesinde tanıtırıyorlar ve tanıyorlar. Ve umum eşcârin ve nebatâtın cezbedârâne hareket-i zikriyede bulunan yapraklarından.. ve zînetleriyle Sâni'inin isimlerini tâsvif ve tarif eden çiçeklerinden.. ve letâfet ve cilve-i merhametinden tebessüm eden meyvelerinden her birisi, tesadüfe havalesi hiçbir cihet-i imkânı olmayan harika sanat içindeki nizam.. ve nizam içindeki mizan.. ve mizan içindeki zînet.. ve zînet içindeki naklışlar.. ve naklışlar içindeki güzel ve ayrı ayrı kokular.. ve kokular içindeki meyvelerin muhtelif tatlarıyla nihâyetsiz Rahîm ve Kerîm bir Sâni'in vûcûb-u vûcûduna bedâhet derecesinde şehâdet ettikleri gibi; heyet-i mecmâasıyla bütün zemin yüzünde bîrlik ve beraberlik.. birbirine benzemeklik.. ve sikke-i hilkatte müşâbehet.. ve tedbir ve idarede münâsebet.. ve onlara taalluk eden îcad fiilleri.. ve rabbânî isimlerde muvâfakat.. ve o yüz bin envâin hadsiz efradlarını birbiri içinde şaşırmayarak birden idareleri gibi noktalıyla, o Vâcibü'l-vûcûd Sâni'in bilbedâhe vahdetine ve ehadiyetine dahi şehâdet ederler.

Hem nasıl ki, onlar senin vûcûb-u vûcûduna ve vahdetine şehâdet ediyorlar. Öyle de rûy-u zeminde dört yüz bin milletlerden teşekkür eden zîhayat ordusundaki hadsiz efradın yüz binler tarzda iâşe ve idareleri; şaşırmayarak, karıştırmayarak, mükemmel yapılmasıyla senin rubûbiyetinin vahdâniyetteki haşmetine.. ve bir baharı bir çiçek kadar kolay îcad eden kudretinin azametine ve her şeye taallukuna delâlet ettikleri gibi; koca zeminin her tarafında, hadsiz hayvanâtına ve insanlara, hadsiz taamların çeşit çeşit aksamını ihmâr eden rahmetinin hadsiz genişliğine.. ve o hadsiz işler ve in'amalar ve idareler ve iâşeler ve icraâtlar kemâl-i intizamla cereyanları ve her şey, hatta zerreler o emirlere ve icraâtâ itaat ve musahhâriyetleriyle hâkimiyetinin hadsiz vüs'atine kat'î delâlet etmekle beraber; o ağaçların ve nebatların ve her bir yaprak ve

cicek ve meyve ve kök ve dal ve budak gibi her birisinin her bir şeyini, her bir işini bilerek, görerek faydalara, maslahatlara, hikmetlere göre yapılmakla, senin ilminin her şeye ihatasına ve hikmetinin her şeye şümülüne pek zâhir bir sûrette delâlet ve hadsiz parmaklarıyla işaret ederler. Ve senin gayet kemâl-deki cemâl-i sanatına ve nihâyet cemâldeki kemâl-i nimetine hadsiz dilleriyle senâ ve medhederler.

Hem bu muvakkat handa ve fâni misafirhânedede ve kısa bir zamanda ve az bir ömürde, eşcâr ve nebâtâtın ellişeriley, bu kadar kıymettar ihsanlar ve nimetler ve bu kadar fevkâlâde masraflar ve ikramlar, işaret belki şehâdet eder ki; misafirlerine burada böyle merhametler yapan kudretli, keremkâr Zât-ı Rahîm; bütün ettiği masrafi ve ihsani, kendini sevdirmek ve tanıttrmak neticesinin aksıyla, yani bütün mahlûkat tarafından “Bize tattirdi, fakat yedirmeden bizi idam etti.” dememek ve dedirmemek ve saltanat-ı ulûhiyetini iskat etmemek ve nihâyetsiz rahmetini inkâr etmemek ve ettirmemek ve bütün müştâk dostlarını mahrumiyet cihetinde düşmanlara çevirmemek noktalarından, elbette ve her hâlde ebedî bir âlemde, ebedî bir memlekette, ebedî bir râkacağı abdlerine, ebedî rahmet hazinelerinden, ebedî cennetlerinde, ebedî ve cennete lâyik bir sûrette meyvedâr eşcâr ve çiçekli nebatlar ihzâr etmiştir. Buradakiler ise, müsterilere göstermek için numûnelerdir.

Hem ağaçlar ve nebatlar, umumen yaprak ve çiçek ve meyvelerin kelimeleriyle seni takdis ve tesbih ve tahmid ettikleri gibi o kelimelerden her birisi dahi ayrıca seni takdis eder. Hususan meyvelerin bedî bir sûrette etleri çok muhtelif, sanatları çok acîb, çekirdekleri çok harika olarak yapılarak o yemek tablalarını ağaçların ellişerine verip ve nebatların başlarına koyarak zîhayat misafirlerine göndermek cihetinde lisân-ı hâl olan tesbihatları, zuhurca lisân-ı kâl derecesine çıkar. Bütün onlar senin mülkünde, senin kuvvet ve kudretinle, senin irade ve ihsânâtınla, senin rahmet ve hikmetinle musahhardırlar ve senin her bir emrine müfidirler.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey kibriyâ-yı azametinden te-settür etmiş olan Sâni-i Hakîm ve Hâlik-ı Rahîm!

Bütün eşcâr ve nebâtâtın, bütün yaprak ve çiçek ve meyvelerin dilleriyle ve adediyle seni kusurdan, aczden, şerikten takdis ederek hamd ü senâ ederim.

Ey Fâtur-ı Kadîr! Ey Müdebber-i Hakîm! Ey Mürebbî-i Rahîm!

Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*)’ın tâlimiyle ve Kur’ân-ı Hakîm’in der-style anladım ve iman ettim ki:

Nasıl nebâtât ve eşcâr seni tanıyorlar, senin sıfât-ı kudsiyi ve esmâ-yı hüsnâni bildiriyorlar. Öyle de zîhayatlardan ruhlu kısmı olan *insan ve hayvanâttan* hiçbirisi yoktur ki cisminde gayet muntazam saatler gibi işleyen ve islettirilen dâhilî ve harici âzâlarııyla.. ve bedeninde gayet ince bir nizam ve gayet hassas bir mizan ve gayet mühim faydalarla yerleştirilen âlât ve duygularıyla.. ve cesedinde gayet sanatlı bir yapılış ve gayet hikmetli bir tefrif ve gayet dikkatli bir muvâzene içinde konulan cihâzât-ı bedeniyesiyle, senin vücûb-u vücûduna ve sıfatlarının tahakkukuna şehâdet etmesin.

Çünkü bu kadar basîrâne nazik sanat ve şuûrkârâne ince hikmet ve müdebberâne tam muvâzeneye elbette, kör kuvvet ve şuûrsuz tabiat ve serseri tesadüf karışamazlar ve onların işi olamaz ve mümkün değildir. Ve kendi kendine teşekkül edip öyle olması ise, yüz derece muhâl içinde muhâldir. Çünkü o hâlde, her bir zerresi, her bir şeyini ve cesedinin teşekkülü, belki dünyada alâkadar olduğu her şeyini bilecek, görecek, yapabilecek –âdetâ ilâh gibi– ihatâlı bir ilmi ve kudreti bulunacak, sonra teşkil-i ceset ona havale edilir ve “kendi kendine oluyor” denilebilir.

Ve *heyet-i mecmâusındaki* vahdet-i tedbir ve vahdet-i idare ve vahdet-i nev’iye ve vahdet-i cinsiye ve umumun yüzlerinde göz, kulak, ağız gibi noktalarda ittifak cihetinde müşâhede edilen sikke-i fitratta birlik.. ve her bir nev’in efrâdi sîmâlarında görülen sikke-i hikmette ittihat.. ve iâşede ve icadda beraberlik ve birbirinin içinde bulunmak gibi keyfiyetlerinden hiçbirisi yoktur ki, senin vahdetine kat’î şehâdette bulunmasın ve her bir ferdinde kâinata bakan bütün isimlerin cilveleri bulunmakla, vâhidiyet içinde, senin ehadiyetine işaret olmasın.

Hem nasıl ki, insan ile beraber hayvanâtın zeminin bütün yüzünde yayılan yüz bin *envâî*, muntazam bir ordu gibi teçhiz ve tâlimât ve itaat ve musahâriyetle.. ve en küçükten ta en büyüğe kadar rubûbiyetin emirleri, intizamla cereyanlarıyla o rubûbiyetinin derece-i haşmetine.. ve gayet çoklukla beraber gayet kıymetli ve gayet mükemmel olmakla beraber gayet çabuk yapılmalrı ve gayet sanatlı olmakla beraber gayet kolay yapılışlarıyla, kudretinin derece-i azametine delâlet ettikleri gibi; şarktan garba, şîmâlden cenûba kadar yayılan mikroptan ta gergedana kadar, en küçükük sinekten ta en büyük kuşa kadar bütün onların rızıklarını yetiştiren rahmetinin hadsiz vüs’atine.. ve her biri emirber nefer gibi vazife-i fitriyesini yapmak ve zemin yüzü her baharda, güz mevsiminde terhis edilenler yerinde yeniden taht-ı silâha alınmış bir orduya ordugâh olmak cihetiyle, hâkimiyetinin nihâyetsiz genişliğine kat’î delâlet ederler.

Hem nasıl ki hayvanâttan her birisi kâinatın bir küçük nüshası ve bir misal-i musağgarı hükmünde gayet derin bir ilim ve gayet dakik bir hikmetle, karışık eczaları karıştırmayarak ve bütün hayvanların ayrı ayrı süreterini şasırımayarak hatasız, sehvsız, noksansız yapılmalarıyla ilminin her şeye ihtaşına ve hikmetinin her şeye şümûlüne adetlerince işaretler ederler. Öyle de her biri birer mucize-i sanat ve birer harika-yı hikmet olacak kadar sanatlı ve güzel yapılmasıyla, çok sevdiğin ve teşhirini istedigin sanat-ı rabbâniyenin kemâl-i hüsnüne ve gayet derecede güzellikine işaret.. ve her birisi, hususan yavrular, gayet nazdar, nâzenin bir sûrette beslemeleriyle ve heveslerinin ve arzularının tatmini cihetiyle senin inâyeytinin gayet şirin cemâline hadsiz işaretler ederler.

Ey Rahmân-ı Rahîm! Ey Sâdiku'l-va'dî'l-emîn! Ey Mâlik-i yev-mî'd-dîn!

Senin Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*)ının tâlimiyle ve Kur'ân-ı Hakîm' -inin irşadıyla anladım ki:

Madem kâinatın en müntehap neticesi hayattır.. ve hayatın en müntehap hülâsası ruhtur.. ve zîruhun en müntehap kısmı zîsuurdur.. ve zîsuurun en câmîi *însandır*.. ve bütün kâinat ise hayatı musahhardır ve onun için çalışıyor.. ve zîhayatlar, zîruhlara musahhardır; onlar için dünyaya gönderiliyorlar.. ve zîruhlar, insanlara musahhardır; onlara yardım ediyorlar.. ve insanlar, fitraten Hâlik'ını pek ciddî severler ve Hâlik'ları onları hem sever, hem kendini onlara her vesile ile sevdirir.. ve insanın istadı ve cihâzât-ı mânevîyesi, başka bir bâki âleme ve ebedî bir hayatı bakıyor ve insanın kalbi ve şuuru, bütün kuvvetiyle bekâ istiyor.. ve lisani, hadsiz dualarıyla bekâ için Hâlik'ına yalvarıyor.

Elbette ve her hâlde, o çok seven ve sevilen ve mahbub ve muhib olan insanları dirilmemek üzere öldürmekle, ebedî bir muhabbet için yaratmış iken, ebedî bir adâvetle güçendirmek olamaz ve kabil değildir! Belki, başka bir ebedî âlemdede mesûdâne yaşaması hikmetiyle bu dünyada çalışmak ve onu kazanmak için gönderilmiştir. Ve insana tecelli eden isimlerin, bu fâni ve kısa hayatı cilveleriyle âlem-i bekâda onların aynası olan insanların, ebedî cilvelerine mazhar olacaklarına işaret ederler.

Evet, ebedînin sâdik dostu ebedî olacak. Ve bâkînin ayna-yı zîsuuru bâkî olmak lâzım gelir. Hayvanların ruhlari bâkî kalacağını ve Hüdîhud-ü Süleymanî (*aleyhisselâm*) ve Neml'i.. ve Nâka-yı Salih (*aleyhisselâm*) ve Kelb-i Ashab-ı Kehf gibi bazı efrad-ı mahsusa hem ruhu, hem cesediyle bâkî âleme gitceği ve her bir nev'in arasına istimâl için birtek cesedi bulunacağı, rivâyet-i

sahihadan¹ anlaşılmakla beraber; hikmet ve hakikat, hem rahmet ve rubûbiyet yet öyle iktiza ederler...

Ey Kâdir-i Kayyûm!

Bütün zîhayat, zîruh, zîsuur, senin mülkünde, yalnız senin kuvvet ve kudretinle ve ancak senin irade ve tedbirinle ve rahmet ve hikmetinle, rubûbiyetinin emirlerine teshîr ve fitrî vazifelerle tavzif edilmişler.. ve bir kısmı, insanın kuvveti ve galebesi için değil, belki fitraten insanın zaafi ve aczi için rahmet tarafından ona musahhar olmuşlar.. ve lisân-ı hâl ve lisân-ı kâl ile Sâni'lerini ve Mâbûd'larını kusurdan, şerikten takdis ve nimetlerine şükür ve hamd ederek, her biri ibadet-i mahsûsanızı yapıyorlar.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyâsından perdelenmiş olan Zât-i Akdes!

بُسْبَحَانَكَ يَا مَنْ جَعَلَ شَيْءًَ حَقِّيٌّ²
Bütün zîruhların tesbihatiyla seni takdis edip, niyet edip 2
diyorum.

Yâ Rabbe'l-âlemîn! Yâ Ilâhe'l-evvelîne ve'l-âhirîn! Yâ Rabbe's-se-mâvâti ve'l-aradîn!

Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*)'ın tâlimiyle ve Kur'ân-ı Hakîm'in derstyle anladım ve iman ettim ki:

Nasıl semâ, fezâ, arz, berr ve bahr, şecer, nebat, hayvan; efrâdiyla, eczaşıyla, zerrâtiyla seni biliyorlar, tanıyorlar ve varlığına ve birliğine şehâdet ve delâlet ve işaret ediyorlar. Öyle de kâinatın hülâsası olan zîhayat ve zîhayatın hülâsası olan insan ve insanın hülâsası olan *enbiyâ*, *evliya*, *asfiyanın* hülâsası olan kalblerinin ve akıllarının *müşahedât* ve *keşfiyat* ve *ilhamât* ve *istihracâtıyla* yüzey icmâ ve yüzey tevâtür kuvvetinde bir kat'iyetle, senin vücûb-u vücûduna ve senin vahdâniyet ve ehadiyetine şehâdet edip ihbar ediyorlar, mucizât ve kerâmât ve yakînî burhanlarıyla haberlerini isbat ediyorlar.

Evet kalblerde, perde-i gaybda ihtar edici bir Zât'a bakan hiçbir hâtitrât-ı gaybiye.. ve ilham edici bir Zât'a baktıran hiçbir ilhâmât-ı sâdika.. ve hakkalyakîn sûretinde sıfât-ı kudsiye ve esmâ-yî hüsnâni keşfeden hiçbir itikad-ı yakîne.. ve *enbiyâ* ve *evliyada* bir Vâcibu'l-vücûd'un envârını aynelyakîn ile müsâhede eden hiçbir nurânî kalb.. ve asfiya ve siddîkînde, bir Hâlik-ı külli

¹ Bkz.: el-Beğavî, *Meâlimü't-tenzil* 3/154; Ebu's-Suûd, *Tefsîru Ebi's-Suûd* 5/212; el-Âlûsî, *Rûhu'l-meâni* 15/226.

² Ey canlı olan her şeyi sudan yaratın Zât! Sen ne yücesin!

şey'in âyât-ı vücûbunu ve berâhîn-i vahdetini ilmelyakîn ile tasdik eden, isbat eden hiçbir münevver akıl yoktur ki; senin vücûb-u vücûduna ve sıfât-ı kudsiyene ve senin vahdetine ve ehadiyetine ve esmâ-yı hüsnâna şehâdet etmesin, delâleti bulunmasın ve işareti olmasın...

Ve bilhassa, bütün enbiyâ ve evliya ve asfiya ve siddîkînin imamî ve reisi ve hülâsası olan Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*)'ın ihbarını tasdik eden hiçbir mucizât-ı bâhiresi ve hakkaniyetini gösteren hiçbir hakikat-i âliyesi.. ve bütün mukaddes ve hakikatlı kitapların hülâsatü'l-hülâsası olan Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyân'ın hiçbir âyet-i tevhidiye-i kâtiası ve mesâil-i imanîyeden hiçbir mesele-i kudsiyesi yoktur ki, senin vücûb-u vücûduna ve kudsî sıfatlarına ve senin vahdetine ve ehadiyetine ve esmâ ve sıfâtına şehâdet etmesin ve delâleti olmasın ve işareti bulunmasın...

Hem nasıl ki bütün o yüz binler muhbîr-i sâdîklar, mucizâtlarına ve kerâ-mâtârlarına ve hüccetlerine istinad ederek, senin varlığına ve birliğine şehâdet ederler. Öyle de her şeye muhît olan Arş-ı Âzam'ın külliyyât-ı umûrunu idareden, ta kalbin gayet gizli ve cüz'î hâtrâtını ve arzularını ve dualarını bilmek ve işitmek ve idare etmeye kadar cereyan eden rubûbiyetinin derece-i hasmetini ve gözümüz önünde hadsiz muhtelif eşyayı birden içad eden; hiçbir fiil bir fiile, bir iş bir işe mâni olmadan; en büyük bir şeyi en küçük bir sinek gibi kolayca yapan kudretinin derece-i azametini icmâ ile ittifak ile ilân ve ihbar ve isbat ediyorlar.

Hem nasıl ki bu kâinatı, zîruha hususan insana mükemmel bir saray hüküme getiren.. ve cenneti ve saadet-i ebediyeyi cin ve inse ihzâr eden.. ve en küçük bir zîhayatı unutmayan.. ve en âciz bir kalbin tatminine ve tâltifine çalışan rahmetinin hadsiz genişliğini ve zerrâttan ta seyyârâta kadar bütün envâ-ı mahlûkatı emirlerine itaat ettiren ve teshîr ve tavzîf eden hâkimiyetinin nihâ-yetsiz vüs'atını haber vererek, mucizât ve hüccetleriyle isbat ederler. Öyle de kâinatı, eczaları adedince risaleler içinde bulunan bir kitab-ı kebîr hükmüne getiren ve Levh-i Mahfuz'un defterleri olan İmam-ı Mübîn ve Kitab-ı Mübîn'de bütün mevcudâtın bütün sergüzeşlerini kaydedip yazan.. ve umum çekirdeklerde umum ağaçlarının fihristlerini ve programlarını ve zîşurun başlarında bütün kuvve-i hâfızalarda sahiplerinin tarihe-i hayatlarını yanlışsız, muntazaman yazdırın ilminin her şeye ihatasına.. ve her bir mevcûda çok hikmetleri takan, hatta her bir ağaçta meyveleri sayısınca neticeleri verdiren.. ve her bir zîhayatta âzâları, belki eczaları ve hüceyrâtları adedince maslahatları takip eden.. hatta insanın lisanını çok vazifelerde tavzîf etmekle beraber, taamların

tatları adedince zevkî olan mizancıklar ile teçhîz ettiren hikmet-i kudsiyenin her bir şeye şümûlüne.. hem bu dünyada numûneleri görülen celâlî ve cemâlî isimlerinin tecellileri daha parlak bir sûrette ebedü'l-âbâdda devam edecekine.. ve bu fânî âlemde numûneleri müşâhede edilen ihsânâtının daha şâşaali bir sûrette dâr-ı saadette istimrarına ve bekâsına.. ve bu dünyada onları gören müştâkların ebedde dahi refâkatlerine ve beraber bulunmalarına bilicmâ, biliittifak şehâdet ve delâlet ve işaret ederler.

Hem yüzer mucizât-ı bâhiresine ve âyât-ı kâtiasına istinaden, başta Re-sûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*) ve Kur'ân-ı Hakîm'in olarak, bütün ervâh-ı neyyire ashabı olan enbiyâlar ve kulüb-u nurâniye aktâbî olan evliyalar ve ukûl-ü münevverे erbâbı olan asfiyalar, bütün suhuf ve kütüb-ü mukaddese-de, senin çok tekrar ile ettiğin vaadlerine ve tehditlerine istinaden.. ve senin kudret ve rahmet ve inâyet ve hikmet ve celâl ve cemâlin gibi kudsî sıfatlarına ve şe'nlerine ve izzet-i celâline ve sultanat-ı rubûbiyetine itimaden.. ve keşfiyât ve müşahedât ve ilmelyakîn itikatlarıyla saadet-i ebediyeyi cin ve inse müjdeliyorlar ve ehl-i dalâlet için cehennem bulunduğunu haber verip ilân ediyorlar ve iman edip şehâdet ediyorlar.

Ey Kâdir-i Hakîm! Ey Rahmân-ı Rahîm! Ey Sâdiku'l-va'dî'l-Kerîm!
Ey izzet ve azamet ve celâl sahibi Kahhâr-ı Zülcelâl!

Bu kadar sâdîk dostlarını ve bu kadar vaadlerini ve bu kadar sıfât ve şuûnâtını tekzip edip, sultanat-ı rubûbiyetinin katî mukteziyâtını ve sevdığın ve onlar dahi seni tasdik ve itaatle kendilerini sana sevdiren hadsiz makbûl ibâdînin hadsiz dualarını ve dâvâlarını reddederek, küfür ve isyan ile ve seni vaadinde tekzip etmekle senin azamet-i kibriyâna dokunan ve izzet-i celâline dokunduran ve ulûhiyetinin haysiyetine ilişen ve şefkat-i rubûbiyetini müte-essir eden ehl-i dalâlet ve ehl-i küfrû, haşrin inkârında tasdik etmekten yüz bin derece mukaddessin ve hadsiz derece münezzeх ve âlisin. Böyle nihâyetsiz bir zulümden, bir çırkinlikten, senin nihâyetsiz adaletini ve cemâlini ve rahmetini takdis ediyorum. ¹ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يَقُولُونَ عَلَّوْا كَيْرِا âyetini, vücudu-mun bütün zerrâti adedince söylemek istiyorum.

Belki, senin o sâdîk elçilerin ve doğru dellâl-ı sultanatının hakkalyakîn, aynelyakîn, ilmelyakîn sûretinde senin uhrevî rahmet hazinelerine ve âlem-i bekâda ihsânâtının definelerine ve dâr-ı saadette tamamıyla zuhur eden güzel isimlerinin harika güzel cilvelerine şehâdet, işaret, işaret ederler.. ve bütün

¹ "Allah onların, iddialarından münezzehtir, son derece yücedir, uludur." (Isrâ süresi, 17/43).

hakikatlerin mercii ve güneşi ve hâmisi olan Hak isminin en büyük bir şuâi, bu hakikat-i ekber-i haşriye olduğunu –iman ederek– senin ibâdına ders veriyorlar.

Ey Rabbü'l-enbiyâ ve's-siddîkîn!

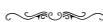
Bütün onlar senin mülkünde, senin emrin ve kudretinle, senin irade ve tedbirinle, senin ilmin ve hikmetinle musahhar ve muvazzaftırlar. Takdis, tekbir, tahlid, tehlil ile küre-i arzı bir zikirhâne-i âzam, bu kâinatı bir mescid-i ekber hükümlünde göstermişler.

Yâ Rabbî ve yâ Rabbe's-semâvâti ve'l-aradîn! Yâ Hâlikî ve yâ Hâlik-i külli şey!

Gökleri yıldızlarıyla, zemini müştemilâtiyla ve bütün mahlûkati bütün keyfiyâtıyla teshir eden kudretinin ve iradetinin ve hikmetinin ve hâkimiyetinin ve rahmetinin hakkı için, nefsimi bana musahhar eyle ve matlubumu bana musahhar kıl!.. Kur'ân'a ve imana hizmet için insanların kalblerini Risale-i Nur'a musahhar yap!.. Ve bana ve ihvanıma imanı kâmil ve hüsn-ü hâtime ver!.. Hazreti Mûsâ (aleyhisselâm)'a denizi ve Hazreti İbrahim (aleyhisselâm)'a ateşi ve Hazreti Dâvud (aleyhisselâm)'a dağı, demiri ve Hazreti Süleyman (aleyhisselâm)'a cinni ve insi ve Hazreti Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm)'a şems ve kameri teshîr ettiğin gibi, Risale-i Nur'a kalbleri ve akılları musahhar kıl!.. Ve beni ve Risale-i Nur Talebelerini nefis ve şeytanın şerrinden ve kabir azabından ve cehennem ateşinden muhafaza eyle ve Cennetü'l-Firdeus'te mesûd kıl! Âmîn, âmîn, âmîn...

سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ لَّا إِلَّا مَا عَلِمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيُّمُ الْحَكِيمُ¹

وَأَخِرُ دُعَوْيَهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ²

Kur'ân'dan ve münâcât-ı nebeviye olan Cevşenü'l-Kebîr'den aldığım budersimi, bir ibadet-i tefekkûriye olarak Rabb-i Rahîm'imin dergâhına arz etmekte kusur etmişsem, kusurumun affi için Kur'ân'ı ve Cevşenü'l-Kebîr'i şefaatçı ederek rahmetinden affımı niyaz ediyorum.

Said Nursî

¹ “Sübhsin yâ Rab! Senin bize bildirdiğinden başka ne bilebiliriz ki? Her şeyi hakkıyla bilen, her şeyi hikmetle yapan sensin.” (Bakara sûresi, 2/32)

² “Duaları 'el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn' (Hamd âlemelerin Rabbi Allah'a mahsustur.) diye sona erer.” (Yûnus sûresi, 10/10).

Beşinci Hisar

Denizli Hayatı

Risale-i Nur'un neşriyat ve fütuhat dairesi gittikçe genişliyor... İsltiyak-la Nur'ları okuyanlar, günden güne ziyadeleşiyor. Risale-i Nur'daki harika kuvvet ve tesiratın neticesini müşâhede eden gizli İslâmiyet düşmanları yine bir entrika çevirip Risale-i Nur'a ve müellifi Bediüzzaman'a suikastle: "Bediüzzaman gizli cemiyet kuruyor, halkı hükûmet aleyhine çeviriyor, inkılâpları kökünden yıkıyor, Mustafa Kemal'e 'deccal, süfyân, din yıkıcı' diyor, bunu hadislerle isbat ediyor." gibi bir sürü bahaneler ve plânlarla itham edilerek Kastamonu'dan Denizli Ağır Ceza Mahkemesi'ne, yüz yirmi altı talebesiyle beraber 1943 senesinde sevk ediliyor.^{1(Hâsiye)} Sonra, Risale-i Nur Külliyatı'nda siyasi bir mevzu olup olmadığını tetkik için birkaç memurdan müteşekkil bir ehl-i vukuf teşkil edilerek, müsadere edilen Nur Risaleleri ve mektuplar tetkike başlanınca Bediüzzaman:

"Bu vukufsuz ehl-i vukuf, Risale-i Nur'u tetkik edemez. Ankara'da yüksek, ilmî bir ehl-i vukuf teşkil ettirilsin. Avrupa'dan filozoflar getirilsin. Eğer onlar bir suç bulurlarsa, en ağır cezaya razıym." der. Bunun üzerine Risale-i Nur Külliyatı ve bütün mektuplar, Ankara'da profesörler ve yüksek âlimlerden mürekkep bir ehl-i vukufa satır satır tetkik ettirilir. Ehl-i vukuf tarafından; "Bediüzzaman'ın siyasi bir faaliyeti yoktur. Onun mesleğinde cemiyetcilik ve tarikatçılık mevcut değildir. Eserleri ilmî ve imanîdir, Kur'an'ın bir tefsiridir." diye rapor veriliyor. Mahkemeye verilişindeki ithamlar, delilsiz ve isbatsız olduğu için, birtakım uydurma bahane ve tertiplerden ibaret olduğu anlaşılıyor. Neticede, Bediüzzaman büyük bir müdafaa yapıyor. Nihayet, mahkeme ittifakla 16.6.1944 tarih ve 199/136 sayılı beraat kararını veriyor. Yüz otuz parça Risale-i Nur Külliyatı'nın hepsine serbestiyet verip, sahiplerine tamamen iade ediyor. Beraat kararını, Temyiz Birinci Ceza Dairesi, 30.12.1944 tarihli ilâmla, ittifakla tasdik edip, Risale-i Nur dâvâsının hakkaniyeti kazîye-i muhkeme halini alıyor.

Bediüzzaman Said Nursî ve talebelerinden bir kısmı, hapiste dokuz ay kaldıkten sonra beraat kararı üzerine tahliye ediliyor. Fakat Said Nursî Hazretleri'ni hapishanede zehirliyorlar; ölüm tehlikesi geçiriyor. Cenab-ı Hakkın

1 (Hâsiye) Denizli hapsinin yegâne sebebi, Risale-i Nur'un Isparta ve Kastamonu merkez olarak sair vilâyetlerde intişi ve böylece din muhabbetinin gittikçe tezayüd etmesi idi. Hattâ, Denizli hapsinden az evvel, Yedinci Şua olan Âyetü'l-Kübrâ risalesi İstanbul'da gizli tab edilmişti. İman hakikatlerini harika bir sûrette izah ve isbat eden bu eser de din düşmanlarını telâşa düşürmüşt ve Denizli hadisesine bir sebep gösterilmişti.

inâyetiyle kurtuluyorsa da, tarihte hiçbir kimseye yapılmayan zulüm, işkence ve ihanetlere mâruz bırakılıyor. Bediüzzaman, gizli dinsiz münafikların tahri-kâtiyla girdiği bütün mahkemelerde olduğu gibi, bu idam plânıyla verildiği mahkemedede hak ve hakikati, pervasızca ve ölümü hiçe sayarak haykırıyor.

Üstad Bediüzzaman, Denizli hapsinde “Meyve Risalesi”ni telif etmiştir. Bu risale, bilâhare *Asâ-yı Mûsâ* mecmuasının başında neşredilmiştir. Meyve Risalesi’ni, iki Cuma gününde telif etmiştir. Hapishanede bulunan bütün Nur Talebeleri ve diğer mahpuslar, Meyve Risalesi’ni yazmışlar, o risalenin haki-katlarıyla iştigal etmişlerdir. Hapishaneye kâğıt sokulmuyordu. O eser, gizlice yazılmıştır. Hattâ kibrî kutusuna yazmışlar ve bu gibi şartlar altında çalışmışlardır...¹(Hâsiye)

1 (Hâsiye) “On Mesele”den ibaret olan çok ehemmiyetli “Meyve Risalesi”nden nümune olmak üzere Altıncı ve Yedinci Mesele’ler, Denizli Hayatı’nın sonuna dercedilmiştir. Müracaat edilsin!

Bediüzzaman Said Nursî'nin Denizli Mahkemesi'nde Yaptığı Müdafaaadan Bazı Kısımlar

.....

Evet biz bir cemiyetiz!.. Ve öyle bir cemiyetimiz var ki; her asırda üç yüz elli milyon dâhil mensupları var.. ve her gün beş defa namazla o mukaddes cemiyetin prensipleriyle kemâl-i hürmetle alâkalarını ve hızmetlerini gösteriyorlar.. ve ^{إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِلَخَوٰ}¹ kudsî programıyla birbirinin yardımına dualarıyla ve mânevî kazançlarıyla koşuyorlar.

İşte biz, bu mukaddes ve muazzam cemiyetin efradındanız. Ve hususî vazifemiz de Kur'ân'ın imanî hakikatlerini tâhkîkî bir sûrette ehl-i imana bildirip onları ve kendimizi idam-ı ebedîden ve dâimî, berzâhî haps-i münniferitten kurtarmaktır. Sâir dünyevî ve siyâsî ve entrikalî cemiyet ve komitelerle ve bizim medar-ı ithamımız olan cemiyetçilik gibi asılsız ve manasız gizli cemiyetle hiçbir münasebetimiz yoktur ve tenezzül etmeyiz.

Dünyaya karışmak arzusu bizde bulunsaydı, böyle sinek viziltisi gibi değil; top güllesi gibi ses ve patlak verecekti. Divan-ı Harb-i Örfî'de ve Mustafa Kemal'in hiddetine karşı divan-ı riyâsette şiddetli ve dokunaklı müdâfaa eden bir adam, on sekiz sene zarfında kimseye sezdirmeden dünya entrikalarını çeviriyor diye onu itham eden, elbette bir garazla eder...

Bu meselede benim şahsımın veya bazı kardeşlerimin kusuruyla Risale-i Nur'a hücum edilmez! O, doğrudan doğruya Kur'ân'a bağlanmış! Ve Kur'ân dahi Arş-ı Âzam ile bağlıdır. Kimin haddi var, elini oraya uzatın, o kuvvetli ipleri çözsün.

Hem bu memlekete maddî ve mânevî bereketi ve fevkâlâde hizmeti, otuz üç Âyât-ı Kur'âniye'nin işârâtı ile ve İmam Ali (*radîyallâhu anhî*)'ın üç kerâmât-ı gaybiyesiyle ve Gâvûs-ı Âzam'ın (*kuddîse sirruhî*) kat'î ihbâriyla tâhakkuk etmiş olan Risale-i Nur, bizim âdi ve şahsî kusurlarımızla mesul olmaz ve olamaz ve olmamalı! Yoksa bu memlekette hem maddî, hem

¹ "Müminler birbirleriyle ancak kardeşlerler." (Hucurât sûresi, 49/10)

mânevî, telâfi edilmeyecek derecede zarar olacak.¹(Hâsiye) Bazı zândıkların şeytanetiyle Risale-i Nur'a karşı çevrilen plânlar ve hücumlar, inşaallah bozulacaklar. Onun şâkirtleri başkalara kıyas edilmez, dağıtırlırmaz, vaz-geçirilmez, Cenâb-ı Hakk'ın inâyetiyle mağlup edilmezler! Eğer maddî müdâfaadan Kur'ân menetmeseydi, bu milletin can damarı hükmünde, umumun teveccühünü kazanan ve her tarafta bulunan o şâkirtler, Şeyh Said ve Menemen Hâdiseleri gibi căz'î ve neticesiz hâdiselere bulaşmazlar; Allah etmesin, eğer mecburiyet derecesinde onlara zulmedilse ve Risale-i Nur'a hücum edilse, elbette hükümeti iğfâl eden zândıklar ve münâfıklar bin derece pişman olacaklar!

Elhâsil, madem biz ehl-i dünyanın dünyalarına ilişmiyoruz, onlar da bizim âhiretimize, imanî hizmetimize ilişmesinler!..

Mevkuf
Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Efendiler,

Size kat'î haber veriyorum ki; buradaki zâtların, bizimle ve Risale-i Nur'la münasebeti olmayan veya az bulunanlardan başka, istediğiniz kadar hakikî kardeşlerim ve hakikat yolunda hakikatlı arkadaşlarım var.

Biz Risale-i Nur'un keşfiyat-ı kat'îyesiyle iki kere iki dört eder derecede sarsılmaz bir kanaatle bilmişiz ki; ölüm bizim için sırr-ı Kur'ân ile idam-ı ebediden terhis tezkeresine çevrilmiş.. ve bize muhalif ve dalâlette gidenler için o kat'î ölüm, ya idâm-ı ebedîdir eğer âhirete kat'î imanı yoksa.. veya ebedî ve karanlıklı haps-i münferittir eğer âhirete inansa ve sefâhet ve dalâlette gitmiş ise...

Acaba dünyada bu meseleden daha büyük, daha ehemmiyetli bir mesle-i insaniye var mı ki; bu ona âlet olsun, sizden soruyorum?... Madem yoktur ve olamaz! Neden bizimle uğraşıyorsunuz? Biz, en ağır cezanızı karşı kendimiz, "âlem-i nura gitmek için bir terhis tezkeresini alıyoruz" diye, kemâl-i metânetle bekliyoruz.

¹ (Hâsiye) Bu istida, Kastamonu zelzelesinden yirmi gün evvel yazılmıştı. Risale-i Nur bereketiy-le her vilâyetten ziyâde âfâttan mahfuz kalmıştı. Şimdi âfât başladı ve dâvâmızı tasdik etti.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Fakat bizi reddedip dalâlet hesabına mahkûm edenleri, –sizi bu meclisteye gördüğümüz gibi– idam-ı ebedî ile ve haps-i münferitle mahkûm.. ve pek yakın bir zamanda o dehşetli cezayı çekeceklerini müşâhede de recesinde biliyoruz, belki görüyoruz; onlara insaniyet damarıyla cidden acıyoruz.

Bu kat’i ve ehemmiyetli hakikati isbat etmeye ve en mütemerritleri dahi ilzam etmeye hazırlım! Değil vukûfsuz, garazkâr, mâneviyatta behresiz ehl-i vukûfa karşı belki en büyük âlim ve feylesoflarınıza karşı gündüz gibi isbat etmezsem, her cezaya razıyim!

İşte yalnız bir numûne olarak, iki cuma gününde mahpuslar için telif edilen ve Risale-i Nur’un umdelerini ve hülâsa ve esaslarını beyan ederek Risale-i Nur’un bir müdâfaanâmesi hükmüne geçen Meyve Risalesi’ni ibraz ediyorum ve Ankara makamatına vermek için, yeni harflerle yazdırımıya müşkûlâtlar içinde gizli çalışıyoruz. İşte onu okuyunuz, tam dikkat ediniz, eğer kalbiniz (nefsinize karışmam) beni tasdik etmezse, bana şimdiki tecrid-i mutlak içinde her hakaret ve işkenceyi de yapsanız, sükût edeceğim!

Elhâsil, ya Risale-i Nur’u tam serbest bırakınız veya hut bu kuvvetli ve zedelenmez hakikati elinizden gelirse kırınız! Ben şimdîye kadar sizi ve dünyânızı düşünmüyordum ve düşünmeyecektim, fakat mecbur ettiniz. Belki de sizi ikaz etmek lâzîm idi ki, kader-i ilâhî bizi bu yola sevketti. Biz de sâmînî bîqâdîr1 أَمِنٌ مِّنْ الْكَدْرِ2 düstur-u kudsîyi kendimize rehber edip, her bir sıkıntılarınızı sabır ile karşılaşacağız diye azmettim.

Mevkuf
Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Zaman-ı Saadetten şimdîye kadar câri bir âdet-i İslâmiye’ye ittibâen Risale-i Nur’un hususî menbâları olan üzerî âyât-ı meşhûreyi, büyük bir en’âm gibi “Hizb-i Kur’âni” yaptığımızı, “Dinde tahrifat yapıyor” diye muâheze etmişler.

¹ “Kadere iman eden, gam ve hüzünden emin olur.” Bkz.: el-Kudââ, Müsnedü’ş-Şîhâb 1/187; ed-Deylemî, el-Müsned 1/113; el-Münâvî, Feyzu'l-kâdir 3/187.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

Hem bir sene cezasını çektiğim ve mahrem tutulan –ve zabitnâmede kaydedildiği gibi odun yiğinları altından çıkarılan– Tesettür Risalesi, bu sene yazılmış ve neşredilmiş gibi bizi itham etmek istiyor.

Hem Ankara'da hükûmetin riyâsetinde bulunan birisine (Mustafa Kemal'e) söylediğim itirazlara ve ağır sözlere mukabele etmemip sükût eden ve o öldükten sonra, onun yanlışını gösteren bir hakikat-i hadîsiyeyi beyandaki fitrî ve lüzumlu ve mahrem tenkitlerim, medar-ı mesuliyet yapılmış. Ölmüş ve hükûmetten alâkası kesilmiş bir şahsın hatırları nerede? Ve hükûmetin ve milletin bir hâtırası ve Cenâb-ı Hakk'ın bir tecelli-i hâkimiyeti olan adalet kanunları nerede?..

Hem biz, Hükûmet-i Cumhuriye ve esaslarından en ziyade kendimize medar-ı istinad ve onun ile kendimizi müdâfaa ettiğimiz “hürriyet-i vicdan” esası, bizim aleyhimizde medar-ı mesu'liyet tutulmuş, güya biz hürriyet-i vicdan esasına muâriz gidiyoruz.

Hem bir risalede medeniyetin seyyiatını ve kusurlarını tenkit ettiğimden hatırl ve hayalime gelmeyen bir şeyi, zabitnâmelerde isnad ediyor. Güya ben; radyo,^{1(Hâşıye)} tayyare ve şimendiferin kullanılmasını kabul etmiyorum diye, terakkiyât-ı hâzira aleyhinde bulunduğuyla mesul ediyor.

İşte bu numûnelerine kıyasen ne kadar hilâf-ı adalet bir muamele olduğunu –insâallah– insaflı, adaleti olan Denizli Müddeiumumâsi ve Mahkemesi göstererek, o zabitnâmelerin evhamlarına ehemmiyet vermeyecekler.

Hem en acîbi budur ki; başka mahkemenin müddeiumumâsi benden sordu:

– “Mahrem Beşinci Şuâ’da demişsin: ‘Ordu, dizginini o dehşetli şahsın elinden kurtaracak.’ Muradin, orduyu hükûmete karşı itaatsizlige sevketmektir.”

Ben de dedim:

– “Maksadım; o kumandan ya ölecek, ya tebdil edilecek; ordu, tahakkümünden kurtulacak demektir.”

Acaba hem gayet mahrem, sekiz senede yalnız iki defa elime geçen ve aynı zamanda kaybedilen, hem âhir zamana ait bir hadisin manasını külli bir

¹ (Hâşıye) Radyo gibi azîm bir nimet-i ilâhiyeye karşı azîm bir şükür olmak için, “Radyo, Kur’ân’ı okuyup bütün zemin yüzündeki insanlara dinlettirip küre-i havanın bir hâfız-ı Kur’ân olmasıdır.” demiştüm.

sürette beyân eden, hem aslı eskiden telif edilen bir risale, –hem birtek nefer görmediği hâlde– nasıl sebeb-i itham olur? Maatteessûf, o insafsızların o acîb ithamı iddianâmeye girmiştir.

Hem en garibi şudur ki, bir yerde demiştüm:

– “Cenâb-ı Hakk’ın büyük nimetleri olan tayyare, şimendifer ve radyoyu büyük şükür ile mukabеле lâzımken, beşer etmedi. Tayyareler ile başlarına bomba yağdı. Ve radyo, öyle büyük bir nimet-i ilâhiyedir ki; ona mukabil şükür ise o radyo, milyonlar dilli bir külli hâfız-ı Kur’ân olup bütün zemin yüzündeki insanlara Kur’ân’ı dinlettirsin.¹(Hâsiye-2) Ve Yirminci Söz’de Kur’ân’ın medeniyet harikalarından gaybî haber verdiğini beyan ederken, bir âyetin işaretî olarak “Kâfirler, şimendifer ile Âlem-i İslâm’ı mağlup ederler.” demiştüm. İslâmî, bu harikalara teşvik ettiğim hâlde bir sebeb-i itham olarak, şimendifer ve tayyare ve radyo gibi terakkiyât-ı hâzîra aleyhinde diye, iddianâmeyenin âhirinde beni evvelki müddeiumumûminin garazlarına binâen itham eder.

Hem hiçbir münasebeti olmadığı hâlde bir adam, Risale-i Nur’un ikinci bir ismi olan “Risaletü’n-Nur” tâbirinden, “Kur’ân’ın nurundan bir risalettir, bir ilhamdır” demiş. İddianâmede başka yerin verdikleri yanlış mana ile güya “Risale-i Nur bir resûldür.” diye, benim için bir sebeb-i itham tutulmuş.

Hem müdâfaâtûmda yirmi yerde kat’î bir sürette hüccetler ile isbat etmişiz ki:

Bütün dünyaya karşı da olsa, din ve Kur’ân ve Risale-i Nur’u âlet edemeyiz ve edilmez! Ve biz, onların bir hakikatini dünya sultanatına değiştirmeyiz ve bilfiil öyleyiz! Bu dâvânin emâreleri yirmi senede binlerdir. Madem böyledir; ben ve biz, bütün kuvvetimizle deriz:

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنَعْمَ الْوَكِيلُ²

Said Nursî

¹ (Hâsiye-2) Üstadımızın senelerce evvel haber verdiği ve temennî ettiği bir hakikat memleketimizde de tahakkuk etmiş bulunuyor. Elhamdüllâh, şimdi radyomuzda Kur'an okunuyor. İnşâallah öyle bir zaman gelecektir ki, Kur'an hakikatleri olan Risale-i Nur, radyolarla ders verilecek, beşeriyet büyük istifadelere nail olacaktır.

Talebeleri

² “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Al-i İmran sûresi, 3/173)

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

İddiânâmeye Karşı İtiraznâmenin Tetimmesidir

(Bu itirazda muhatabım, Denizli mahkemesi ve müddeiumumûsi değil, belki başta Isparta ve İnebolu müddeiumumûileri olarak, yanlış ve nâkis zabıtnâmeleriyle buradaki acîb iddiânâmeyi aleyhimize verdiren garazkâr ve vehham memurlardır)

Evvelâ, aslı ve faslı olmayan ve hatırlıma gelmeyen bir siyasi cemiyet nâmîni, mâsum ve siyasetle hiç alâkaları olmayan Risale-i Nur talebelerine takip ve o daire içine giren ve iman ve âhiretinden başka hiçbir maksatları bulunmayan bîçâreleri, o cemiyetin nâşiri, ya faal bir rüknü veya mensubu veya Risale-i Nur'u okumuş veya okutmuş veya yazmış diye suçlu sayılıp mahkemeye vermek, ne kadar adaletin mahiyetinden uzak olduğuna kat'î bir hüccet sudur ki:

Kur'ân aleyhinde yazılan Doktor Duzi'nin ve sâir zîndikların o muzir eserlerini okuyanlar, "hürriyet-i fikir ve hürriyet-i ilmiye" düsturuyla suçlu sayılıdiği hâlde, hakikat-i Kur'âniye'yi ve imaniyeyi, öğrenmeye gayet muhtaç ve müştâk olanlara güneş gibi bildiren Risale-i Nur'u okumak ve yazmak bir suç sayılmış. Ve hem yüz risale içinde yanlış mana verilmemek için mahrem tuttuğumuz ve neşrine izin vermediğimiz iki-üç risalede yalnız birkaç cümlelerini bahane gösterip itham etmiş. Hâlbuki o risaleleri –biri müstesna– Eskişehir Mahkemesi tetkik etmiş, icabına bakmış ve müstesna ise, hem istidamda ve hem itiraznâmemde gayet kat'î cevap verildiği ve "Elimizde nur var, siyaset topuzu yok" diye Eskişehir Mahkemesi'nde yirmi vecihle kat'î isbat edildiği hâlde o insafsız müddeiler, üç mahrem ve neşrolunmayan risalelerin üç-dört cümlelerini bütün Risale-i Nur'a teşmil eder gibi, Risale-i Nur'u okuyan ve yazanı suçlu ve beni de hükûmetle mübâreze eder diye itham etmişler.

Ben ve bana yakın ve benim ile görüşen dostlarımı işhad ve kasemle temin ederim ki; bu on seneden ziyadedir ki, iki reis ve bir mebustan ve Kastamonu valisinden başka hükümetin erkânı, vükelâsı, kumandanları, memurları ve meb'uslarının kimler olduğunu kat'î bilmiyorum ve bilmeyi de merak etmemişim. Acaba hiç imkânı var mı ki, bir adam mübazere ettiği adamları tanımamasın ve bilmeye merak etmesin? Dost mu, düşman mı; karşısındakini tanımmasına ehemmiyet vermesin!

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Bu hâllerden anlaşılıyor ki; bililtizam, her hâlde beni mahkûm etmek için gayet asilsiz bahaneleri icat ederler. Madem keyfiyet böyledir, ben de buranın mahkemesine değil, belki o insafsızlara derim:

Ben, sizin bana vereceğiniz en ağır cezanıza da beş para vermem! Ve hiç ehemmiyeti yok! Çünkü ben kabir kapısında, yetmiş yaşındayım. Böyle mazlum ve mâsum bir-iki sene hayatı, şehâdet mertebesiyle değiş tirmek benim için büyük saadettir. Risale-i Nur'un binler hüccetleriyle kat'î imanım var ki; ölüm, bizim için bir terhis tezkeresidir. Eğer idam da olsa, bizim için bir saat zahmet, ebedî bir saadetin ve rahmetin anahtarı olur.

Fakat siz, ey zindika hesabına adliyeyi şaşırtan ve hükümeti bizimle sebepsiz meşgul eden insafsızlar! Kat'î biliniz ve titreyiniz ki; siz, idam-ı ebedî ile ve ebedî haps-i münferit ile mahkûm oluyorsunuz. İntikamımız sizden pek çok ve muzaaf bir sûrette alınıyor, görüyoruz, hatta size acı-yoruz...

Evet, bu şehri yüz defa mezaristana boşaltan ölüm hakikatinin elbette hayattan ziyade bir istediği var. Ve onun idamından kurtulmak çaresi, insanların her meselesinin fevkinde en büyük ve en ehemmiyetli ve en lü-zumlu bir ihtiyac-ı zarurî ve kat'isidir. Acaba bu çareyi kendilerine bulan Risale-i Nur şâkirtlerini ve o çareyi binler hüccetler ile bulduran Risale-i Nur'u âdi bahaneler ile itham edenler, ne kadar kendileri hakikat ve adalet nazarında müttahem oluyor, divaneler de anlar...

Bu insafsızları aldatan ve hiçbir münasebeti olmayan, bir siyâsi cemiyet vehmini veren üç maddedir:

Birincisi: Eskiden beri benim talebelerimin benim ile kardeş gibi şiddetli alâkadar olmaları, bir cemiyet vehmini vermiş.

İkincisi: Risale-i Nur'un bazı şâkirtlerinin, her yerde bulunan ve cumhuriyet kanunları müsaade eden ve ilişmeyen cemaat-i İslâmiye heyetleri gibi hareket etmelerinden bir cemiyet zannedilmiş. Hâlbuki o mahdut üç-dört şâkirdin niyetleri cemiyet memiyet değil, belki sîrf hizmet-i imaniyede hâlis bir kardeşlik ve uhrevî tesânüddür.

Üçüncüsü: O insafsızlar, kendilerini dalâlet ve dünya-perestlikte bildiklerinden ve hükümetin bazı kanunlarını kendilerine müsait bulduklarından, fikren *diyorlar ki*; "Her hâlde Said ve arkadaşları, bizlere ve hükümetin bizim

medenice nâmeşrû hevesâtımıza müsait kanunlarına muhaliftirler. Öyle ise muhalif bir cemiyet-i siyasiyedirler.”

Ben de derim: “Hey bedbahtlar! Dünya ebedî olsaydı ve insan, içinde dâimî kalsayıdı ve insanî vazifeler, yalnız siyaset bulunsayıdı; belki bu iftiranızda bir mana bulunabilirdi. Hem eğer ben siyasetle işe girseydim, yüz risalede on cümle değil, belki bin cümleyi, siyasetvâri ve mübârezekârâne bulacaktınız. Hem farz-ı muhâl olarak, eğer biz dahi sizin gibi bütün kuvvetimizle dünya maksatlarına ve keyiflerine ve siyasetlerine çalışıyoruz diye –ki şeytan da bunu inandırmaya çalışamıyor ve kimseye kabul ettiremez– haydi, böyle de olsa madem bu yirmi senede hiçbir vukuatımız gösterilmiyor ve hükümet ele bakar, kalbe bakamaz ve her bir hükümette şiddetli muhalifler bulunur; elbette adliye kanunu ile bizleri mesul etmezsiniz! Son sözüm:

حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ¹

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

(Eskişehir Mahkemesi’nde gizli kalmış, resmen zabta geçmemiş ve müdâfaâtımda dahi yazılmamış bir eski hâtırayı ve latîf bir vâkıa-yı müdâfaayı beyân ediyorum.)

Orada benden *sordular ki:* “Cumhuriyet hakkında fikrin nedir?”

Ben de dedim: “Eskişehir mahkeme reisinden başka, daha sizler dün-yaya gelmeden, benim dindar bir cumhuriyetçi olduğumuinizdeki tarihçe-i hayâtim isbat eder. Hülâsası şudur ki; o zaman –şimdiki gibi– hâlî bir türbe kubbesinde inzivâda idim. Bana çorba geliyordu. Ben de tanelerini karınca-lara verirdim, ekmeğimi onun suyu ile yerdim.”

İştenler benden soruyordular. Ben de derdim:

“Bu karınca ve arı milletleri, cumhuriyetçidirler; o cumhuriyet-perverlik-lerine hürmeten tanelerini karıncalara verirdim.

¹ “Bana (yardımcı ve destekçi olarak) Allah kâfidir. O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Ben O’na dayandım, O’na güvendim ve O, (bütün kâinatın, bütün varlıkların idare merkezi olan) Büyük Arş’ın Rabbi, (bütün kâinatın mutlak Sultanı, bütün varlıkların yegâne sığınağı, besleyip yaşatanı, koruyup gözetenidir).” (Tevbe süresi, 9/129)

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

Sonra *dediler*: “Sen, selef-i salihîne muhalefet ediyorsun?”

Cevaben diyordum: “Hulefâ-yı Râşidîn; her biri hem halife, hem reis cumhur idi. Sîdîk-i Ekber (*radiyallâhi anh*), aşere-i mübeşşereye ve sahâbe-i kirâma elbette reis cumhur hükmünde idi. Fakat manasız isim ve resim değil, belki hakikat-i adaleti ve hürriyet-i şer’iyyeyi taşıyan mana-yı dindar cumhuriyetin reisleri idiler.

İşte, Ey Müddeiumumî ve Mahkeme Âzâları! Elli seneden beri bende bulunan bir fikrin aksıyla beni itham ediyorsunuz. Eğer ‘lâik cumhuriyeti’ soruyorsanız, ben biliyorum ki; lâik manası, bîtaraf kalmak.. yâni hürriyet-i vicdan düsturuyla dinsizlere ve sefâhetçilere ilişmediği gibi, dindarlara ve takvâcilara da ilişmez bir hükümet telâkki ederim. On senedir –simdi yirmi sene oluyor ki– hayatı-ı siyasiye ve içtimaiyeden çekilmişim. Hükümet-i Cumhuriye ne hâl kesbettiğini bilmiyorum. –El-iyâzû billâh!– eğer –dinsizlik hesabına– imanına ve âhiretime çalışanları mesul edecek kanunları yapan ve kabul eden bir dehşetli şekle girmiş ise, bunu size bilâ-pervâ ilân ve ihtar ederim ki; bin canım olsa, imana ve âhiretime fedâ etmeye hazırım. Ne yaparsanız yapın! Benim son sözüm, ¹ olarak; sizin beni idam ve ağır ceza ile zulmen mahkûm etmenize mukabil derim:

Ben, Risale-i Nur'un keşf-i kat'îsi ile idam olmuyorum. Belki terhis edilip nur âlemine ve saadet âlemine gidiyorum. Ve sizi ey dalâlet hesabına bizi ezen bedbahtlar, idam-ı ebedî ile ve dâîmî haps-i münferit ile mahkûm bildiğimden ve gördüğümden, tamamıyla intikamımı sizden alarak, kemâl-i rahat-ı kalble teslim-i ruh etmeye hazırım!”

Mevkuf
Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Efendiler,

Çok emârelerle kat'î kanaatim gelmiş ki; hükümet hesabına “hissiyat-ı dinîyyeyi âlet ederek emniyet-i dâhilîyyeyi ihlâl etmek” için bize hücum edilmiyor.

¹ “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmrân süresi, 3/173)

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Belki bu yalancı perde altında, zindika hesabına, bizim imanımız için ve imana ve emniyete hizmetimiz için bize hücum edildiğine çok hüccetlerden bir hücceti sudur ki:

Yirmi sene zarfında, Risale-i Nur'un yirmibin nüshaları ve parçalarını yirmibin adamlar okuyup kabul ettikleri hâlde, Risale-i Nur'un şâkirtleri tarafından emniyetin ihlâline dair hiçbir vukuat olmamış ve hükûmet kaydetmemiş ve eski ve yeni iki mahkeme bulmamış. Hâlbuki böyle kesretli ve kuvvetli propaganda, yirmi günde vukuatlar ile kendini gösterecekti. Demek hürriyet-i vicdan prensibine zit olarak, bütün dindar nasihatçılere şâmil, lastikli bir kanunun 163. maddesi sahte bir maskedir. Zindiklar, bazı erkân-ı hükûmeti iğfal ederek, adliyeyi şaşırtıp, bizi her hâlde ezmek istiyorlar. Madem hakikat budur, biz de bütün kuvvetimizle deriz:

Ey dinini dünyaya satan ve küfr-ü mutlaka düşen bedbahtlar! Elinizden ne gelirse yapınız. Dünyanız başınızı yesin ve yiyecek! Yüzer milyon kahraman başların feda oldukları bir kudsî hakikate, başımız da feda olsun! Her ceza ve idamınıza hazırız! Hapsin harici, bu vaziyette yüz derece dâhilinden daha fenadır. Bize karşı gelen böyle bir istibdad-ı mutlak altında hiçbir hürriyet –ne hürriyet-i ilmiye, ne hürriyet-i vicdan, ne hürriyet-i diniye– olmamasından, ehl-i namus ve diyanet ve taraftar-ı hürriyet olanlara, ya ölmek veya hapse girmekten başka bir çare kalmaz. Biz de إِنَّا لِهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ¹ diyerek Rabbimize dayanıyoruz.

Mevkuf
Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Mahkeme Reisi Ali Rıza Beyefendi,

Hukukumu müdâfaa etmek için ehemmiyetli bir talebim ve bir ricam var. Ben yeni harfleri bilmiyorum ve eski yazım da pek nâkistir. Hem beni başkalarla görüştmüyorum, âdetâ tecrid-i mutlak içindeyim. Hatta iddianâme, on beş dakikadan sonra benden alındı. Hem avukat tutmak iktidarım yok. Hatta size takdim ettiğim müdâfaâtımın, çok zahmetle, bir kısmını gizli olarak ancak yeni harf ile bir sûretini alabildim. Hem Risale-i Nur'un bir nevi

¹ “Biz Allah'a âidiz ve vakti geldiğinde elbette O'na döneceğiz.” (Bakara süresi, 2/156)

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

müdâfaanâmesi ve mesleğinin hülâsası olan Meyve Risalesi'nin bir sûretini müddeiumuma vermek için ve bir-iki sûretini Ankara makamatına göndermek için yazdığım. Birden onları elimden aldilar, daha vermediler. Hâlbuki Eskişehir adliyesi, bize bir makineyi hapse gönderdi. Biz müdâfaâtımızı onda, yeni harfle bir-iki nüsha yazdık; hem o mahkeme dahi yazdı.

İşte ehemmiyetli talebim: Ya bize bir makineyi siz veriniz veya bize müsaade ediniz, biz celbedeceğiz. Tâ ki hem müdâfaâtımı, hem Risale-i Nur'un müdâfaanâmesi hükmündeki risaleyi yeni harfle iki-üç sûretini alıp, hem Adliye Vekâleti'ne, hem Heyet-i Vekile'ye, hem Meclis-i Meb'usân'a, hem Şûra-yı Devlet'e göndereceğiz. Çünkü iddianâmede bütün esas, Risale-i Nur'dur ve Risale-i Nur'a ait dâvâ ve itiraz, cüzî bir hâdise ve şahsî bir mesele değil ki çok ehemmiyet verilmesin. Belki bu milleti ve memleketi ve hükûmeti ciddî alâkadar edecek ve dolayısıyla Âlem-i İslâm'ın nazar-ı dikkatini ehemmiyetli bir sûrette celbedecek bir külli hâdise hükmünde ve umumî bir meseledir.

Evet Risale-i Nur'a perde altında hûcüm eden, ecnebi parmağıyla bu vatandaki milletin en büyük kuvveti olan Âlem-i İslâm'ın teveccühünü ve muhabbetini ve uhuvvetini kırmak ve nefret verdirmek için siyaseti dinsizlige âlet ederek perde altında küfr-ü mutlakı yerlestirenlerdir ki; hükûmeti iğfal ve adliyeyi iki defadır şaşırtıp, der: "Risale-i Nur ve şâkirtleri, dini siyasete âlet eder. Emniyete zarar ihtimali var."

Hey bedbahtlar! Risale-i Nur'un gerçi siyasetle alâkası yoktur; fakat küfr-ü mutlakı kırdığı için, küfr-ü mutlakın altı olan anarşiliği ve üstü olan istibdad-ı mutlakı esasıyla bozar, reddeder. Emniyeti, âsâyişi, hürriyeti, adaleti temin ettiğine üzerinden hüccetlerden biri, bu müdâfaanâmesi hükmündeki Meyve Risalesi'dir. Bunu âlı bir heyet-i ilmiye ve içtimaiye tetkik etsinler. Eğer beni tasdik etmezlerse, ben her cezaya ve işkenceli idama raziyim!

Mevkuf
Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Reis Beyefendi,

Kararnâmede üç madde esas tutulmuş:

Biris: Cemiyettir. Ben buradaki bütün Risale-i Nur şâkirtlerini ve benimle

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

görüşenleri veya okuyan ve yazanları aynıyla işhad ediyorum, onlardan sorunuz ki, ben hiçbirisine dememişim: "Bir cemiyet-i siyasiye veya cemiyet-i nakşîye teşkil edeceğiz." Daima dediğim budur:

Biz imanımızı kurtarmaya çalışacağız. Umum ehl-i iman dâhil oldukları ve üç yüz milyondan ziyâde efrâdi bulunan bir mukaddes cemaat-i İslâmiye'den başka mâbeynimizde medarî bahs olmadığını ve Kur'ân'da "Hizbulâh" nâmi verilen¹ ve umum ehl-i imanın uhuvveti cihetile kendimizi, Kur'âna hizmetimiz için Hizbü'l-Kur'ân, Hizbulâh dairesinde bulmuşuz. Eğer kararnâmede bu mana murad ise bütün ruhumuzla, kemâl-i iftîharla itiraf ederiz. Eğer başka manalar murad ise, onlardan haberimiz yoktur!

İkinci Madde: Kararnâmenin itirâfiyla, Kastamonu zabıtاسının rapor ve tasdikiyle, hiç neşrolunmayacak tarzda, odun ve kömür yiğinları altında ve mihli sandıklarda bulunan ve Eskişehir Mahkemesi'nin tetkikinden ve tenkidinden geçen ve bir hafif cezayı çektiiren ve katyeni mahrem tutulan Tesettür Risalesi ve Hükümât-ı Sitte ve Zeyli Risalesi gibi kitaplardan bazı cümlelerine yanlış mana vererek dokuz sene evvelki zamana bizi götürüp, cezasını çektiğimiz suç ile mesul etmek istiyor.

Üçüncü Madde: Kararnâmede kaç yerde "Devletin emniyetini ihlâl edebilir veya yapabilir." gibi tabirlerle imkânat, vukuat yerinde istimâl edilmiş. Herkes, mümkündür ki bir katl yapsın. Bu imkân ile mesul olabilir mi?

Mevkuf
Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Reis Beyefendi,

Ankara makamatına ve reisicumhura istida sûretinde gönderdiğim müdâfaanâmemi ve başvekâletin de bunu ehemmiyetle kabul ettiklerini gösteren cevabî mektubunu rapten sunuyorum, takdim ederim. Makam-ı iddianın alehimizde beyan ettiği asılsız, ithamkârâne evhamın kat'î cevapları bu müdâfaâtımda vardır. Sâir yerlerin garazkârâne ve sathî zabıtânmelerine bina

¹ Bkz.: Mâide süresi, 5/56; Mucadele süresi, 58/22.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

edilen buranın ehl-i vukûf raporunda hilâf-ı vâki ve mantiksız çok sözler vardır ki, onlara karşı da bu itiraznâmem takdim edilmiştir.

Ezcümle: Size evvelce arz ettiğim gibi, Eskişehir Mahkemesi'ne, 163. madde ile beni mahkûm etmek istedikleri zaman demiştim: Hükûmet-i Cumhuriye'nin iki yüz meb'usu içinde aynı rakam 163 meb'usun imzalarıyla Van'daki Dârülfunun'uma (medreseme) 150.000 banknot tahsisat kabul etmeleri ve onun ile Hükûmet-i Cumhuriye'nin bana karşı teveccühü, "bu 163. maddeyi hakkında hükümden ıskat ediyor" dediğim hâlde; o ehl-i vukûf, "163 meb'us Said aleyhinde tâkibat yapmışlar" diye tahrif etmiş.

İşte makam-ı iddia da bu ehl-i vukûfun böyle bütün bütün asılsız ithamlarına binâen bizi mesul tutuyor. Hâlbuki meclisinizin kararıyla en yüksek he-yet-i ilmiye ve fenniyenin tetkikine ve tahkikine havale edilen Risale-i Nur'un bütün eczalarını tetkikten sonra biliittifak, hakkımızda verdiği kararda: "Said'in ve Risale-i Nur şâkirtlerinin yazlarında dinî, mukaddesâtı, âlet edip devletin emniyetini ihlâle teşvik veya bir cemiyet kurmak ve hükûmete karşı bir sû-i maksadı bulunmak kasdında olduğunu gösterir bir sarâhat ve emâre olmadığını ve Said'in şâkirtleri, muhaberelerinde hükûmete karşı kötü bir kast beslemek, bir cemiyet kurmak veya tarîkat gütmek fikriyle hareket etmediğini anlaşılmaktadır." diye müttefikan karar vermişler.

Hem ehl-i vukûf, "Said Nursî'nin yüzde doksan risalesi; hem samîmî, hem hasbî, hem ilim ve hakikat ve din esaslarından hiçbir cihetle ayrılmamışlar. Bunlarda dînî âlet etmek veya cemiyet teşkil etmeye, emniyeti ihlâl hâreketinin bulunmadığı sarihtır. Şâkirtlerin birbiriley ve Said Nursî'yle muhabere mektupları da bu nevidendirler. Beş-on mahrem ve şekvâlı ve gayr-i ilmî olan risalelerden başka bütün risaleleri her biri bir âyetin tefsiri ve bir hadis-i şerifin hakikati nâmına yazılmışlardır. Din, iman, Allah, peygamber, âhiret akîdele-rini ve ibarelerini açıkça anlatmak için temsiller ile yazılmış ve ilmî görüşleri ve ihtiyarlara ve gençlere ahlâkî öğütler ve hayat tecrübesinden alınmış ibretli vak'aları ve faydalı menkibeleri ihtiva eden mevcudun yüzde doksanını teşkil eden risalelerdir. Hükûmete ve idareye ve âsâyîse ilişsek bir hiçbir ciheti yoktur." diye müttefikan karar vermişlerdir.

İşte makam-ı iddia, bu yüksek ehl-i vukûfun raporuna bakmayarak eski ve müşevveş ve nâkîs rapora binâen acîb tarzlarda bizi itham etmesinden hakikaten fevka'l-had müteessir bulunmaktayız. Bu insaflı mahkemenin müsellem insaflarına elbette yakıştırmayız. Hatta -temsilde hatâ olmasın- bir bektaşıye: "Ne için namaz kılmıyorsun?" demişler. O da:

“Kur’ân’dâ لَا تَقْرُبُوا الصَّلوَةَ¹ var” demiş. Ona demişler: “Bunun arkasını, yani ۋانۇم شىكارى² ‘yı da oku” denildiğinde, “Ben hâfız değilim.” demiş olması kabilinden, Risale-i Nur’un bir cümlesini tutup o cümleyi tâdil ve neticeyi beyan eden âhirini almayarak aleyhimizde verilmektedir. Takdim edeceğim müdâfaanâmemde, o iddianâmeye karşı mukayese edildiğinde bunun otuz-kırk misali görülecektir. Bu numûnelerden latîf bir vâkiayı beyan ediyorum:

Eskişehir mahkemesinde makam-ı iddianın nasıla bir sehiv neticesi, Risale-i Nur’un iman derslerine “Halkları ifsat ediyor” gibi bir tabir ve sonradan o tabirden vazgeçtiği hâlde, Risale-i Nur şâkirtlerinden Abdurrezzâk nâmında bir zât mahkemeden bir sene sonra demiş:

“Hey bedbaht! Otuz üç âyât-ı Kur’âniye işârâtının takdirine mazhar ve İmam Ali’nin (radîyâllâhu anh) üç kerametinin ihbar-ı gaybîsiyle ve Gavş-ı Azam’ın (küddîse sırruh) kuvvetli bir tarzda ihbarıyla kıymet-i diniyesi tahakkuk eden.. ve bu yirmi sene zarfında idareye hiçbir zararı dokunmayan.. ve hiç kimseye hiçbir zarar vermemesi ile beraber binler vatan evlâdını tenir ve irşad eden ve imanlarını kuvvetlendiren ve ahlâklarını düzeltten Risale-i Nur’un irşadlarına “ifsat” diyorsun. Allah’tan korkmuyorsun, dilin kurusun!” demiş.

Şimdi bu şâkirdin haklı olarak bu sözünü makam-ı iddia gördüğü hâlde, “Said, etrafına fesat saçmış” tabirini insafınıza ve vicdanınıza havale ediyorum.

Makam-ı iddia, Risale-i Nur’un içtimâî derslerine ilişmek fikriyle “Dinin tahtı ve makamı vicdandır, hükme kanuna bağlanmaz. Eskiden bağlanmaşıyla içtimâî keşmekeşler olmuştur.” dedi. Ben de derim ki: “Din yalnız iman değil, belki amel-i sâlih dahi dinin ikinci cüzüdür. Acaba katl, zina, sirkat, kumar, şarap gibi hayat-ı içtimaiyeyi zehirlendiren pek çok büyük günahları işleyenleri onlardan men etmek için, yalnız hapis korkusu ve hükümetin bir hafiyesinin görmesi tevehhümü kâfi gelir mi? O hâlde her hânedede, belki herkesin yanında daima bir polis, bir hafiye bulunmak lâzım gelir ki, serkeş nefisler kendilerini o pisliklerden çeksinler. İşte Risale-i Nur amel-i sâlih noktasında, iman cânibinden, herkesin başında her vakit bir mânevî yasakçıyı

¹ “...namaza yaklaşmayın.” (Nisâ sûresi, 4/43)

² “...sarhoş olduğunuz halde...” (Nisâ sûresi, 4/43)

bulundurur. Cehennem hapsini ve gazab-ı ilâhîyi hatırlına getirmekle fenalık-tan kolayca kurtarır.

Hem makam-ı iddia, bir risalenin güzel ve fevkâlâde kerametkârâne bir tevâfukunun imza edilmesiyle “bir cemiyet efradi” diye manasız bir emâre beyan etmiş. Acaba esnafların ve hancıların defterlerinde bulunan bu nevi imzalara cemiyet unvanı verilir mi? Eskişehir’de aynı böyle bir vehim oldu. Cevap verdiğim ve Mucizât-ı Ahmedîye Risalesi’ni gösterdiğim zaman taac-cüple karşıladılar. Eğer mâbeynimizde dünyevî bir cemiyet olsaydı, bu derece benim yüzümden zarar görenler, elbette kemâl-i nefretle benden kaçacak idiler. Demek nasıl ben ve biz, İmam Gazâlî ile irtibatımız var, kopmuyor; çünkü uhrevîdir, dünyaya bakmıyor. Aynen öyle de bu masum ve safi ve hâlis dindarlar, benim gibi bir bîçâreye iman derslerinin hatırları için bir kuvvetli alâka göstermişler. Ondan bu asılsız mevhûm bir cemiyet-i siyasiye vehmini vermiş. Son sözüm:

حَسْبَنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ¹

Mevkuf, haps-i münferitte
Said Nursî

بِاسْمِهِ شُبْحَانَهُ²

Bu Gelen Kısım Çok Ehemmiyetlidir

Son Sözün Mühim Bir Parçası

Efendiler, Reis Bey,

Dikkat ediniz, Risale-i Nur'u ve şâkirtlerini mahkûm etmek:

♦ *Doğrudan doğruya küfr-ü mutlak hesabına, hakikat-i Kur'âniye ve hakâik-i imaniyeyi mahkûm etmek hükmüne geçmekle bin üç yüz seneden beri her senede üç yüz milyon onda yürümüş ve üç yüz milyar müslümanların hakikate ve saadet-i dâreye giden cadde-i kübrâlarını kapatmaya çalışmaktadır ve onların nefretlerini ve itirazlarınızı kendinize*

¹ “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmrân sûresi, 3/173)

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

celbetmektir. Çünkü o caddede gelip gidenler, gelmiş geçmişlere dualar ve hasenâtlarıyla yardım ediyorlar.

♦*Hem bu mübarek vatanın başına bir kıyâmet kopmaya vesile olmaktadır. Acaba mahkeme-i kübrâda, bu üç yüz milyar dâvâcılardan karşısında sizden sorulsa ki: “Doktor Duzi’nin, baştan nihâyete kadar serapa İslâmiye-tiniz ve vatanınız ve dininiz aleyhinde ve firenkçe ‘Tarih-i İslâm’ nâmındaki eseri ki; zindikların kütüphânelerinizdeki eserlerine, kitaplarına ve serbest okumalarına ve o kitapların şâkirtleri kanununuzca cemiyet şeklini almalarıyla beraber, dinsizlik veya komünistlik veya anarşistlik veya pek eski ifsat komitecilik veya menfi Turancılık gibi siyasetinize muhalif cemiyetlerine ilişmeyordunuz? Neden hiçbir siyasetle alâkaları olmayan ve yalnız iman ve Kur’ân cadde-i kübrâsında giden ve kendilerini ve vatandaşlarını idam-ı ebedîden ve haps-i münferitten kurtarmak için Kur’ân’ın hakikî tefsiri olan Risale-i Nur gibi gayet hak ve hakikat bir eseri okuyanlara ve hiçbir siyâsî cemiyetle münasebeti olmayan o hâlis dindarların birbiriyle uhrevî dostluk ve uhuvvetlerine cemiyet nâmi verip ilişmişsiniz. Onları pek acîb bir kanunla mahkûm ettiniz ve etmek istediniz.” dedikleri zaman ne cevap vereceksiniz? Biz de sizlerden soruyoruz...*

Ve sizi iğfal eden ve adliyeyi şaşırtan ve hükümeti bizimle, vatana ve millete zararlı bir sûrette meşgul eyleyen muârizalarımız olan zindiklar ve münafıklar, istibdad-ı mutlaka “cumhuriyet” nâmi vermekle, irtidad-ı mutlakî rejim altına almakla, sefâhet-ı mutlaka “medeniyet” ismini vermekle, cebr-i keyfi-ı küfrîye “kanun” ismini takmakla hem sizi iğfal, hem hükümeti işgal, hem bizi perişan ederek, hâkimiyet-i İslâmiye’ye ve millete ve vatana ecnebi hesabına darbeler vuruyorlar.

Ey efendiler! Dört senede dört defa dehşetli zelzeleler, tam tamına dört defa Risale-i Nur şâkirtlerine şiddetli bir sûrette taarruz ve zulüm zamanlarına tevâfuku ve her bir zelzele dahi tam taarruz zamanında gelmesi ve hücumun durmasıyla zelzelenin durması işaretiyile, şimdiki mahkûmiyetimiz ile gelen semâvî ve arzî belalardan siz mesulsünüz!

Denizli Hapishânesi’nde tecrid-i mutlak ve
haps-i münferitte mevkuf
Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Son Sözün Bir Kısmı

Efendiler,

Şimdiki hayat-ı içtimaiyeyi bilemediğimden, makam-ı iddianın gidişatına göre, sizce musammem mahkûmiyetimize bir bahane olmak için, pek müsirrâne ileri sürdüğünüz cemiyetçilik ithamına karşı pek çok kat'î cevaplarımıza Ankara ehl-i vukûfunun dahi müttefikan tasdikleriyle beraber, bu derece bu noktada ısrarınıza çok hayret ve taaccüpte bulunurken kalbime bu mana geldi:

Madem hayat-ı içtimaiyenin bir temel taşı ve fitrat-ı beseriyyenin bir hâcet-i zaruriyesi.. ve aile hayatından tâ kabile ve millet ve İslâmîyet ve insanîyet hayatına kadar en lütumlu ve kuvvetli râbita.. ve her insanın kâinatta gördüğü ve tek başına mukâbele edemediği medar-ı zarar ve hayret ve insanî ve İslâmî vazifelerin ifâsına mâni, maddî ve mânevî esbâbin tehâcümâtına karşı bir nokta-yı istinad.. ve medar-ı teselli olan dostluk ve kardeşâne cemaat ve toplanmak ve samimâne uhrevî cemiyet ve uhuvvet.. hem siyâsi cephesi olmadığı hâlde ve bilhassa hem dünya, hem din, hem âhiret saadetlerine kat'î vesile olarak iman ve Kur'ân dersinde hâlis bir dostluk ve hakikat yolunda bir arkadaşlık.. ve vatanına ve milletine zararlı şeylere karşı bir tesânûd taşıyan Risale-i Nur şâkirtlerinin pek çok takdir ve tahsine şâyân ders-i imanda toplanmalarına “cemiyet-i siyasiye” nâminî verenler, elbette ve her hâlde ya gayet fena bir sûrette aldanmış veya gayet gaddar bir anarşistir ki; hem insanîyete vahşiyâne düşmanlık eder, hem İslâmîyet'e nemrudâne adâvet eder, hem hayat-ı içtimaiyeye anarşiliğin en bozuk ve mütereddî tavrıyla husûmet eder.. ve bu vatana ve millete ve hâkimiyet-i İslâmîye'ye ve dinî mukaddesata karşı mürtedâne, mütemerridâne, anûdâne mücadele eder. Veya ecnebi hesabına bu milletin can damarını kesmeye ve bozmaya çalışan el-hannâs bir zindiktir ki, hükümeti iğfal ve adliyeyi şasırırtır; tâ o şeytanlara, firavunlara, anarşistlere karşı şimdiye kadar istimâl ettiğimiz mânevî silâhlarımızi kardeşlerimize ve vatanımıza çevirsin veya kırdırsın.

Mevkuf
Said Nursî

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Efendiler,

Otuz-kırk seneden beri ecnebi hesabına ve küfür ve ilhad nâmına bu milleti ifsat ve bu vatanı parçalamak fikriyle, Kur'ân hakikatine ve iman hakikatlerine her vesile ile hücum eden ve çok şekillere giren bir gizli ifsat komitesine karşı, bu meselemizde kendilerine perde yaptıkları insafsız ve dikkatsiz memurlara ve bu mahkemeyi şaşırtan onların müslüman kisvesindeki propagandacılara hitâben, fakat sizin huzurunuzda, zâhiren sizin ile birkaç söz konuşacağımı müsaade ediniz.

.....

Fakat ikinci gün beraat kararı, o dehşetli konuşmayı geriye bıraktı.

Tecrid-i mutlakta ve
haps-i münferitte mevkuf
Said Nursî

Mühim Bir Suâle Hakikatlı Bir Cevaptır

Büyük memurlardan birkaç zât benden *sordular ki*: "Mustafa Kemal sana üç yüz lira maaş verip, Kurdistan'a ve vilâyât-ı şarkiyeye, Şeyh Sünûsî yerine vâiz-i umumî yapmak teklifini neden kabul etmedi? Eğer kabul etseydin ihtilâl yüzünden kesilen yüz bin adamın hayatlarını kurtarmaya sebep olurdun!" dediler.

Ben de onlara cevaben *dedim ki*: "Yirmișer-otuzar senelik hayatı dün-yeviyeyi o adamlar için kurtarmadığımı bedel, yüz binler vatandaşsa, her birisine milyonlar sene uhrevî hayatı kazandırmaya vesile olan Risale-i Nur, o zâyiyatın yerine binler derece iş görmüş. Eğer o teklifi ben kabul etseydim, hiçbir şeye âlet olamayan ve tâbi olmayan ve sırr-ı ihlâsi taşıyan Risale-i Nur meydana gelmezdi. Hatta ben, hapiste muhterem kardeşlerime demiştim; eğer Ankara'ya gönderilen Risale-i Nur'un şiddetli tokatları için beni idama mahkûm eden zâtlar, Risale-i Nur'la imanlarını kurtarıp idam-ı ebedîden necat bulsalar, siz şahit olunuz, ben onları da ruh u canımla helâl ederim!"

Beraatimizdan sonra Denizli'de beni tarassutla tâciz edenlere ve büyük âmirlerine ve polis müdürüyle müfettişlere dedim:

“Risale-i Nur’un kabil-i inkâr olmayan bir kerametidir ki; yirmi sene mazlumiyet hayatımda, üzerer risale ve mektuplarımда ve binler şâkirtlerde hiçbir cereyan, hiçbir cemiyet ile ve dâhilî ve haricî hiçbir komite ile hiçbir vesika, hiçbir alâka, dokuz ay tetkikâtta bulunmamasıdır. Hiçbir fikrin ve tedbirin haddi midir ki, bu harika vaziyeti versin. Birtek adamın, birkaç senedeki mahrem esrarı meydana çiksa, elbette onu mesul ve mahcup edecek yirmi madde bulunacak. Madem hakikat budur; ya diyeceksiniz ki: “Pek harika ve mağlup olmaz bir deha bu işi çeviriyor.” veya diyeceksiniz: “Gayet inâyetkârâne bir hifz-ı ilâhîdir.” Elbette böyle bir deha ile mübâreze etmek hatadır, millete ve vatana büyük bir zarardır. Ve böyle bir hifz-ı ilâhî ve inâyet-i rabbâniyeye karşı gelmek, firavunâne bir temerrüttür.”

Eğer deseniz: “Seni serbest bırakıksak ve tarassut ve nezaret etmesek, derslerinle ve gizli esrarıyla hayat-ı içtimaiyemizi bulandırılabilirsin.”

Ben de derim: “Benim derslerim, bilâ-istisna bütünü, hükümetin ve adliyinin eline geçmiş; bir gün cezayı mûcib bir madde bulunmamış. Kırk-elî bin nûsha risale, o derslerden milletin ellерinde dikkat ve merakla gezdiği hâlde, menfaatten başka hiçbir zararı hiçbir kimseye olmadığı, hem eski mahkemenin, hem yeni mahkemenin mûcib-i mesuliyet bir madde bulamamaları cihetile yenisi, ittifakla beraatimize ve eskisi, dünyaca bir büyüğün hatırları için yüz otuz risaleden beş-on kelime bahane edip, yalnız kanaat-i vicdaniye ile yüz yirmi mevkuf kardeşlerimden yalnız on beş adama altışar ay ceza verebilmesi kat’î bir hüccettir ki; bana ve Risale-i Nur’a ilişmeniz, manasız bir tevehhümle çirkin bir zulümdür. Hem daha yeni dersim yok ve bir sırrım gizli kalmadı ki, nezaretle tâdiline çalışsanız.

Ben şimdi hürriyetime çok muhtacım. Yirmi seneden beri lüzumsuz ve haksız ve faydasız tarassutlar artık yeter! Benim sabrım tükenmiş. İhtiyarlık vaziyetinden, şimdîye kadar yapmadığım bedduayı yapmak ihtimali var. “Mazlumun âhi, tâ arşa kadar gider.”¹ diye bir kuvvetli hakikattir.

Sonra o zalim, dünyaca büyük makamlarda bulunan bedbahtlar dediler:

“Sen, yirmi senedir birtek defa takkemizi başına koymadın. Eski ve yeni mahkemelerin huzurunda başını açmadın, eski kıyafetin ile bulundun. Hâlbuki on yedi milyon, bu kıyafete girdi.”

¹ Bkz.: Buhârî, zekât 63; mezâlim 9; Müslüm, hac 426; Tirmîzî, cennet 2.

Ben de dedim:

“On yedi milyon değil, belki yedi milyon da değil, belki rızasıyla ve kalben kabulüyle ancak yedi bin Avrupa-perest sarhoşların kıyafetlerine ruhsat-ı şer’iye ve cebr-i kanunî cihetiyle girmektense; azîmet-i şer’iye ve takva cihetiyle, yedi milyar zâtların kıyafetlerine girmeyi tercih ederim. Benim gibi yirmi beş seneden beri hayat-ı içtimaiyeyi terk eden adama, “İnad ediyor, bize muhaliftir.” denilmez. Haydi inat dahi olsa, madem Mustafa Kemal o inadı kıramadı ve iki mahkeme kırmadı ve üç vilayetin hükümetleri onu bozmadı. Siz neci oluyorsunuz ki; beyhude hem milletin, hem hükümetin zararına, o inadın kırılmasına çabalıyorsunuz! Haydi siyâsî muhalif de olsa, madem tasdikiniz ile yirmi senedir dünya ile alâkasını kesen ve mânen yirmi seneden beri ölmüş bir adam, yeniden dirilip faydasız, kendine çok zararlı olarak hayat-ı siyasiyeye girerek sizin ile uğraşmaz. Bu hâlde onun muhalefetinden tevehhüm etmek, divaneliktir. Divanelerle ciddî konuşmak dahi bir divanelik olmasından, sizin gibilerle konuşmayı terk ediyorum. Ne yaparsanız minnet çekmem!” dediğim, onları hem kızdırdı, hem susturdu.

Son sözüm:

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ¹

حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ²

¹ “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmrân süresi, 3/173).

² “Bana (yardımcı ve destekçi olarak) Allah kâfidir. O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Ben O’na dayandım, O’na güvendim ve O, (bütün kâinatın, bütün varlıkların idare merkezi olan) Büyük Arş’ın Rabbi, (bütün kâinatın mutlak Sultanı, bütün varlıkların yegâne sigânağı, besleyip yaşatanı, koruyup gózetenidir).” (Tevbe süresi, 9/129)

İslâmiyet düşmanları, Bediuzzaman Said Nursî ve Nur talebelerini mahkemelere sevk ederken, ortalığa korkular ve tehditler yayarlar, resmî makamlara bütün bütün uydurma mâmûmatlar yazdırırlar, herkesi Bediuzzaman ve Risale-i Nur'dan uzaklaştmak için uğraşırlar, Nur talebelerinin aralarına fesat sokarak tesanüdlerini bozmak için entrikalar çevirirler.

Bediuzzaman Said Nursî, Nur talebelerinin menfi propagandalara aldanmamaları ve hem de Nur talebelerinin, sevgili Üstadlarıyla görüşmek istiyakî şiddetli olduğundan bu ruhî ihtiyacı tatmin için, sair zamanlarda olduğu gibi, Denizli hapsinde de yazdığı mektuplardan bir kısmını buraya dercediyoruz. Hapishanelerde yazılan mektup ve eserleri Nur talebeleri gizlice Üstadlarından getirmeyi temin ederler. Zira Hazreti Üstad, her hapishanedede tecrid-i mutlak içinde bırakılmış ve başkalıyla görüşmesi yasak edilmiştir.

(Bu fikra bir casus vasıtasyyla resmî memurların
eline geçtiği için “Lâhika”ya girmiştir.)

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹ ، وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسْتَحْبِطُ حَمْدُهُ²

Ramazan-ı Şerif'ten birgün evvel, gizli zindik düşmanlarım tarafından ve rildiğine kuvvetli ihtimal verdigimiz –doktorun tasdiğiyle– bir zehirin hastalığıyla hararetim kirk dereceden geçmeye başlamış iken, Kastamonu'da adliye müddeiumumileri ve taharrî komiserleri, menziliyi taharrî etmeye geldiler. Ben, o dakikadan sonra, başıma gelen dehşetli taarruzu, bir hiss-i kablelvuku ile anlayarak ve “Şiddetli zehirli hastalığım dahi ölüme gidiyor” diye Isparta vilâyetinde kıymettar kardeşlerimin kucaklarında teslim-i ruh edip o mübarek toprakta defnolmamı, kalben niyaz ettim. “*Hizbü'l-Ekberü'l-Kur'an*”ı açtım. Birden bu âyet-i kerîme;

وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ³

karşıma çıktı, “Bana bak!” dedi. Ben de baktım, üç kuvvetli emare ile mâ-nâ-yı işaretî bana ve bize teselli veriyor. Şimdi başımıza gelen bu musibeti bir

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² “Hiç bir şey yoktur ki, O'nun hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın.” (İsrâ süresi, 17/44)

³ “Sen, Rabbinin hükmü yerine gelinceye kadar sabret! Muhakkak ki sen, bizim himayemiz altındasın.. ve namaza kalktığında Rabbini hamd ile tesbih et!” (Tûr süresi, 52/48)

cihette hiçe indirdi ve Isparta'ya mevkufen beşinci nefyimi, o kalbî duamın kabul olmasına delil eyledi.

Birinci emare: (Şeddeler sayılır.) Hesab-ı ebcedî ile bin üç yüz altmış iki, bu senenin Arabî aynı tarihine tevafuk edip, mânâsiyla der: “Sabreyle! Başına gelen kaza-yı rabbâniyeye teslim ol! Sen inâyet gözü altındasın, merak etme! Geçelerde tesbihat ve tahmidata devam eyle!”

Tahlil: Üç ر altı yüz; dört ن iki yüz; bir س, bir م yüz; bir ص, bir ف iki yüz on; dört ك, bir ع yüz elli; üç ح, bir و, bir ي kırk; bir ل, dokuz ب, bir د, bir و, dört ئ altmış iki eder. Yekûnu bin üç yüz altmış iki ederek, bu senenin aynı tarihine ve başımıza gelen musibetin aynı dakikasına tamı tamına tevafuku, kuvvetli bir emaredir.

Üçüncü emarenin beyanına şimdilik lüzum olmadığından yazdırılmadı.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Bu hâdise tesiriyle ben kendimi masum kardeşlerime rızâ-yı kalb ile feda etmeye katî azm ü cezm ettiğim ve çaresini fikren aradığım vakitte, Celcelütiye'yi okudum. Birden hatırlı geldi ki, İmam Ali (*radîyallâhu anhî*) “Yâ Rab, aman ver!”² diye dua etmiş. İnşaallah, o duanın sırrıyla selâmete çıkarsınız.

Evet Hazreti Ali (*radîyallâhu anhî*), Kaside-i Celcelütiye'de iki sûretle Risale-i Nur'dan haber verdiği gibi, “Âyetü'l-Kübrâ Risalesi”ne işareten وَبِالْأَلْيَةِ الْكُبْرَى ne işareten أَمْنِيَّةِ مِنَ الْفَجْحُ³ der. Bu işarette ima eder ki; Âyetü'l-Kübrâ yüzünden ehemmiyetli bir musibet Risale-i Nur talebelerine gelecek ve “Âyetü'l-Kübrâ hakkı için o fecet ve musibetten şâkirtlerine aman ver” diye niyaz eder, o risaleyi ve menbaını şefaatçı yapar. Evet, Âyetü'l-Kübrâ Risalesi'nin tab'ı bahanesiyle gelen musibet, aynen o remz-i gaybîyi tasdik etti.

Hem o kasidede Risale-i Nur'un mühim eczalarına, tertibiyle işaretlerin hâtimesinde, mukabil sayfada der:

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Bkz.: el-Gümüşhânevî, *Mecmûatü'l-ahzâb* (*Evrâd-ı Şâzelî* –Hazreti Ali'nin (*kerremallâhu vechehî*) Celcelütiye'si-) s.516.

³ “Âyetü'l-Kübrâ hürmetine beni kurtar, emniyetve huzur ver!” (Bkz.: el-Gümüşhânevî, *Mecmûatü'l-ahzâb* (*Evrâd-ı Şâzelî* –Hazreti Ali'nin (*kerremallâhu vechehî*) Celcelütiye'si-) s.516)

وَتِلْكَ حُرْوُفُ التُّورِ فَاجْمَعْ خَوَاضِهَا وَحَقِّقْ مَعانِيهَا بِهَا الْحَيْرُ تُمَمَّتْ¹

Yani: “İşte Risale-i Nur'un sözleri, hurufları ki onlara işaretler eyle-dik. Sen onların hâssalarını topla ve manalarını tahkik eyle. Bütün hayır ve saadet, onlarla tamam olur.” der. “Hurufların manalarını tahkik et.” karînesiyle manayı ifade etmeyen hecâî harfler murad olmayıp, belki kelime-ler manasındaki “Sözler” nâmıyla risaleler muraddır.

لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ²
رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِيَّاً أَوْ أَخْطَأْنَا³

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ⁴ ، وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ⁵

Aziz, siddik kardeşlerim,

Geçen Leyle-i Kadrinizi ve gelen bayramınızı bütün mevcudiyetimle tebrik ve sizleri Cenâb-ı Erhamü'r-râhimîn'in birliğine ve rahmetine emanet edi-yorum.⁶ sırrıyla sizi teselliye muhtaç görmemekle beraber, derim ki; **وَاضْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْنِينَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ**⁷ âyetinin mana-yı işârîsiyle verdiği teselliyi tamamıyla gördüm, şöyle ki:

Dünyayı unutmak, Ramazan'ımızı âsûde geçirmek düşünürken, hatırlamayan ve bütün bütünü tahammülün fevkinde bu dehşetli hâdise; hem bennim, hem Risale-i Nur'un, hem sizin, hem Ramazan'ımız, hem uhuvvetimiz için ayn-ı inâyet olduğunu ben müşâhede ettim. Bana ait cihetinin ise çok faydalardından yalnız iki-üçünü beyan ederim.

Biri: Ramazanda çok şiddetli bir heyecan, bir ciddiyet, bir iltica, bir niyaz ile müthiş hastalığa galebe ederek çalıştırdı.

¹ el-Gümüşhânevî, *Mecmûatü'l-ahzâb* (Evrâd-ı Şâzelî –Hazreti Ali'nin (*kerremallâhu vecheli*) Celcelütiye'si-) s.517.

² Hiç kimse gaybi bilemez, gaybi yalnız Allah bilir.

³ “Ey Rabbimiz! Unutur veya hataya düşer de bir kusur işlersek bizi onunla hesaba çekme!” (Bakara sûresi, 2/286)

⁴ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

⁵ “Hiç bir şey yoktur ki, O'nu hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın.” (İsrâ sûresi, 17/44)

⁶ “Kadere iman eden, gam ve üzünden emin olur.” Bkz.: el-Kudâî, *Müsnedü's-Sîhâb* 1/187; ed-Dey-lemlî, *el-Müsned* 1/113; el-Münâvî, *Feyzu'l-kâdir* 3/187.

⁷ “Rabbinin hükmü yerine gelinceye kadar sabret. Çünkü sen Bizim himayemiz altındasın. (Namaza kalktığında) Rabbini hamd ile tenzih et.” (Tûr sûresi, 52/48)

İkincisi: Her birinize karşı bu sene de görüşmek ve yakınında bulunmak arzusu şiddetli idi. Yalnız birinizi görmek ve Isparta'ya gelmek için bu çektiğim zahmeti kabul ederdim.

Üçüncüsü: Hem Kastamonu'da, hem yolda, hem burada fevkâlâde bir tarzda bütün elîm hâletler, birden değişiyor ve me'mûlün ve arzumun hilâfina olarak bir dest-i inâyet görünen, ^{الْحَمْدُ لِلّٰهِ مَا اخْتَارَهُ اللّٰهُ} dediriyor.

En ziyade beni düşündüren Risale-i Nur'u, en gâfil ve dünyaca büyük makamlarda bulunanlara da kemâl-i dikkatle okutturuyor, başka bir sahada fütuhata meydan açıyor.

Ve en ziyade rikkatime dokunan ve kendi elemimden başka her birinizin sıkıntısından başıma toplanan bütün elemelere ve teessüflere karşı Ramazan'da –bir saat, yüz saat hükmüne getiren o şehr-i mübarekte– bu musibet dahi o yüz sevabı, her bir saat on saat derecesinde ibadet yapmakla bine iblâg ettiğinden, Risale-i Nur'dan tam ders alan.. ve dünyanın fâni ve ticaretgâh olduğunu bilen.. ve her şeyi imanı ve âhireti için feda eden.. ve bu Dershâne-i Yusufiyedeki muvakkat sıkıntıların dâimî lezzeler ve faydalar vereceklerine inanan sizin gibi ihlâslı zâtılara acımak ve rikkatten ağlamak hâletini tebrik.. ve sebatınızı, gayet istihsan ve takdir etmek hâletine çevirdi. Ben de كُلَّ حَالٍ سَوَى الْكُفْرِ وَالضَّلَالِ² dedim. Bana ait bu faydalar gibi hem uhuvvetimizin, hem Risale-i Nur'un, hem Ramazan'ımızın, hem sizin bu yüzde öyle faydaları var ki, perde açılısa, "Yâ Rabbenâ, şükür! Bu kaza ve kader-i ilâhî, hakkımızda bir inâ-yettir." dedirtecek kanaatim var.

Hâdiseye sebebiyet verenlere itab etmeyiniz. Bu musibetin geniş ve dehşetli plânı çoktan kurulmuştu, fakat mânen pek çok hafif geldi. İnshaallah çabuk geçer. ^{وَعَسَى أَنْ تَكْرُهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ}³ sırrıyla müteessir olmayınız.

Said Nursî

¹ "Allah'ın kullarını sevk ettiği ve onlar için seçtiği her seyde hazır vardır." (Bkz.: el-Aclûnî, *Keşfü'l-hâfâ* 1/478)

² "Bize uygun gördüğü her hâlimizden ötürü hamdolsun Rabbimize.. yeter ki küfür ve dalâlete düşüp de cehennemlik olmayağım." Bkz.: Tirmîzî, *deavât* 128; Ebû Dâvûd, *edeb* 97, 98; İbni Mâce, *edeb* 55, *duâ* 2; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsneđ* 2/117.

³ "Olur ki hoşlanmadığınız bir şey sizin için hayatı olur." (Bakara sûresi, 2/216)

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹ ، وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ²

Aziz kardeşlerim,

Yakınınızda bulunmakla çok bahtiyarım. Sizin hayalinizle arasında ko-nuşurum, müteselli olurum. Biliniz ki; mümkün olsaydı, bütün sıkıntılarını kemâl-i iftihâr ve sevinçle çekerdim. Ben, sizin yüzünüzden Isparta'yı ve havalisini taşıyla, toprağıyla seviyorum. Hatta diyorum ve resmen de diye-ceğim: Isparta hükümeti bana ceza verse, başka bir vilayet beni beraat ettirse, yine burayı tercih ederim.

Evet, ben üç cihetle Isparta'lıyım. Gerçi tarihçe isbat edemiyorum, fakat kanaatim var ki; İsparit nahiyesinde dünyaya gelen Said'in aslı, buradan gitmiş. Hem Isparta Vilayeti, öyle hakikî kardeşleri bana vermiş ki; değil Abdülmecid ve Abdurrahman, belki Said'i onların her birisine maalmemnuniye feda eylerim.

Tahmin ederim, şimdî küre-i arzda Risale-i Nur şâkirtlerinden –kalben ve ruhen ve fikren– daha az sıkıntı çeken yoktur. Çünkü kalb ve ruh ve akılları iman-ı tahkîkî nurlarıyla sıkıntı çekmezler. Maddî zahmetler ise, Risale-i Nur dersiyle hem geçici, hem sevaplı, hem ehemmiyetsiz, hem hizmet-i imaniyenin başka bir mecrada inkişafına vesile olmasını bilerek şükür ve sabırla karşılıyorlar. İman-ı tahkîkî dünyada dahi medar-ı saadettir diye, hâlleriley isbat ediyorlar. Evet, “Mevlâ görelim neyler, neylerse güzel eyler.” deyip, metinâne bu fâni zahmetleri bâki rahmetlere tebdile çalışıyorlar.

Cenâb-ı Erhamü'r-râhimîn onların emsâllerini çoğaltsın.. bu vatana medar-ı şeref ve saadet yapsın.. ve onları da Cennetü'l-Firdevs'te saadet-i ebediyeye mazhar eylesin, âmîn...

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ³

Bayramınızı tekrar tebrikle beraber, sûreten görüşemediğimize tessüf etmeyiniz. Bizler hakikaten, daima beraberiz. Ebed yolunda da

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² “Hiç bir şey yoktur ki, O'nun hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın.” (Îsrâ sûresi, 17/44)

³ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

inshaallah bu beraberlik devam edecek. İmanî hizmetinizde kazandığınız ebedî sevaplar ve ruhî ve kalbî faziletler ve sevinçler, şimdiki geçici ve muvakkat gamları ve sıkıntıları hiçe indirir kanaatindeyim. Şimdiye kadar, Risale-i Nur şâkirtleri gibi çok kudsî hizmette çok az zahmet çekenler olmamış. Evet, cennet ucuz değil. İki hayatı imha eden küfrü mutlaktan kurtarmak, bu zamanda pek çok ehemmiyetlidir. Bir parça meşakkat olsa da, şevk ve şükür ve sabırla karşılaşmalı. Madem bizi çalıştırın Hâlik’ımız, Rahîm ve Hakîm’dir; başa gelen her şeyi rıza ile sevinç ile rahmetine, hikmetine itimat ile karşılaşmalıyız.

Said Nursî

Bu Defaki Küçük Müdafaâtımda Demiştüm

Risale-i Nur’daki şefkat, vicdan, hakikat, hak, bizi siyasetten men etmiş. Çünkü masumlar belaya düşerler, onlara zulmetmiş oluruz. Bazı zâtlar bunun izahını istediler. Ben de dedim:

Şimdiki firtinalı asırda gaddar medeniyetten neşet eden hodgâmlık ve asabiyet-i unsuriye ve umumî harpten gelen istibdâdât-ı askeriye ve dalâletten çıkan merhametsizlik cihetinde öyle bir eşedd-i zulüm ve eşedd-i istibdâdât meydan almış ki; ehl-i hak, hakkını kuvvet-i maddiye ile müdâfaa etse, ya eşedd-i zulüm ile, tarafgirlik bahanesiyle çok bîcâreleri yakacak; o hâlette o da azlem olacak ve mağlup kalacak. Çünkü mezkûr hissiyatla hareket ve taarruz eden insanlar, bir-iki adamın hatasıyla yirmi-otuz adamı, âdi bahanelerle vurur, perişan eder. Eğer ehl-i hak, hak ve adalet yolunda yalnız vurunu vursa, otuz zâyiata mukabil yalnız biri kazanır, mağlup vaziyetinde kalır. Eğer mukâbele-i bilmisil kaide-i zalîmânesiyle o ehl-i hak dahi bir-ikinin hatasıyla yirmi-otuz bîcâreleri ezseler, o vakit hak nâmına dehşetli bir haksızlık ederler.

İşte Kur’ân’ın emriyle¹, gayet şiddetle ve nefretle siyasetten ve idareye karışmaktan kaçındığımızın hakîkî hikmeti ve sebebi budur. Yoksa bizde öyle bir hak kuvveti var ki, hakkımızı tam ve mükemmel müdâfaa edebilirdik. Hem madem her şey geçici ve fânidir ve ölüm ölmüyor ve kabir kapısı kapanmıyor ve zahmet ise rahmete kalboluyor; elbette biz, sabır ve şükürle tevekkül edip süküt ederiz. Zarar ile icbar ile sükütümuzu bozdurmak ise; insafa, adalete, gayret-i vataniyeye ve hamiyet-i milliyeye bütün bütün zittir, muhaliftir.

¹ Bkz.: Mâide sûresi, 5/32; En’âm sûresi, 6/164; Enfâl sûresi, 8/46...

Hülâsa-yı kelâm: Ehl-i hükümetin ve ehl-i siyasetin ve ehl-i idarenin ve inzibatın ve adliye ve zabitanın bizimle uğraşacak hiçbir işleri yoktur. Olsa olsa, dünyada hiçbir hükümetin müdâfaa edemediği ve akı baþında hiçbir insanın hoşlanmadığı küfr-ü mutlak ve dehşetli bir tâun-u beserî ve maddiy-yûnluktan gelen zindikanın taassubıyla, bir kısım gizli zindiklar şeytanetiyle bazı resmî memurları aldatarak evhamlandırip, aleyhimize sevketmek var. Biz de deriz:

Deðil böyle birkaç vəhhamı, belki dünyayı aleyhimize sevketseler; Kur'ân'ın kuvvetiyle, Allah'ın inâyetiyle kaçmayız. O irtidatkâr küfr-ü mutlaka ve o zındıkaya teslim-i silâh etmeyiz!..

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddik kardeşlerim,

Sizin sebat ve metânetiniz, masonların ve münafikların bütün plânlarını akîm bırakıyor.

Evet kardeşlerim, saklamaya lüzum yok. O zindiklar, Risale-i Nur'u ve şâ-kirtlerini tarîkata ve bilhassa Nakşî tarîkatine kıyas edip, o ehl-i tarîkati mağlup ettikleri plânlar ile bizleri çürütmek ve dağıtmak fikriyle bu hücumu yaptılar.

Evvelâ: Ürkütmek ve korkutmak ve o mesleğin sû-i istimâlatını göstermek.

Ve sâniyen: O mesleğin erkânlarının ve müntesibîninin kusuratlarını teşhir etmek.

Ve sâlisen: Maddiyyûn felsefesinin ve medeniyetinin câzibedar sefâhet ve uyutucu lezzetli zehirleriyle ifsat etmek ile mâbeynlerinde tesânûdü kırmak.. ve ustâdarlarını ihânetlerle çürütmek.. ve mesleklerini fennin, felsefenin bazı düsturyla nazarlarından sukat ettirmektir ki; Nakşîlere ve ehl-i tarîkata karşı istimâl ettikleri aynı silâh ile bizlere hücum ettiler, fakat aldandılar.

Cünkü Risale-i Nur'un meslek-i esası; ihlâs-ı tam.. ve terk-i enaniyet.. ve zahmeterde rahmeti ve elemelerde bâki lezzetleri hissedip aramak.. ve fâni, ayn-ı lezzet-i sefihâne elîm elemeleri göstermek.. ve imanın bu

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

dünyada dahi hadsiz lezzetlere medar olmasını ve hiçbir felsefenin eli yetişmediği noktaları ve hakikatleri ders vermek olduğundan, onların plânlarını inşaallah tam akım bırakacak. Ve meslek-i Risale-i Nur ise târikatlara kıyas edilmez diye onları susturacak.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ^۱

Aziz kardeşlerim,

Bu eski ve yeni iki Medrese-i Yusufiye'deki şiddetli imtihanda sarılmışmayan ve dersinden vazgeçmeyen ve yakıcı çorbadan ağızları yandığı hâlde talebeliğini bırakmayan ve bu kadar tehcüme karşı kuvve-i mânevîyesi kırılmayan zâtları ehl-i hakikat ve nesl-i âti alkışlayacakları gibi melâike ve ruhâniler dahi alkışlıyorlar diye kanaatim var.

Fakat sizininde hastalık ve nazik ve fakirler bulunmasıyla, maddî sıkıntı ziyadedir. Ve buna karşı da her biriniz, her birisine birer tesellîci.. ve ahlâkta ve sabırda birer numûne-i imtisâl.. ve tesânûd ve tâltîfe birer şefkatli kardeş.. ve ders müzakeresinde birer zeki muhatap ve mücîb.. ve güzel seciyelerin in'ikâsına birer ayna olmanız, o maddî sıkıntıları hiçe indirir diye düşünüp ruhumdan ziyade sevdiğim sizler hakkında teselli buluyorum.

Yüz yirmi yaşında bulunan Mevlâna Hâlid'in (*kyâddise sirruhî*) cübbesini size bir gün göndereceğim. O zât onu bana giydirdiği gibi, ben de onun nâmine sizin her birinize teberrüken giydirmek için hangi vakit isterseniz göndereceğim.

Said Nursî

Aziz, siddîk kardeşlerim,

Kader-i ilâhî adaleti, bizleri Denizli Medrese-i Yusufiyesi'ne sevketmesinin bir hikmeti, her yerden ziyade Risale-i Nur'a ve şâkirtlerine hem mahpusları, hem ahalisi, belki hem memurları ve adliyesi muhtaç olmalıdır. Buna binâen, biz bir vazife-i imaniye ve uhreviye ile bu sıkıntılı imtihana girdik. Evet,

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

yirmi-otuzdan ancak bir-ikisi tâdil-i erkân ile namazını kılan mahpuslar içinde birden Risale-i Nur şâkirtlerinden kırk-ellisi umumen bilâ-istisna mükemmel namazlarını kilmaları, lisân-ı hâl ile ve fiil diliyle öyle bir ders ve irşaddir ki, bu sıkıntı ve zahmeti hiçe indirir, belki sevdirir. Ve şâkirtler efâlliyeyle bu dersi verdikleri gibi, kalblerindeki kuvvetli tahkîkî imanlarıyla dahi buradaki ehl-i imanı ehl-i dalâletin evham ve şübehâtından kurtarmalarına medar çelikten bir kale hükmüne geçeceğini rahmet ve inâyet-i ilâhiyeden ümit ediyoruz.

Buradaki ehl-i dünyanın bizi konuşmaktan ve temastan menleri zarar vermiyor. *Lisân-ı hâl, lisân-ı kâlden daha kuvvetli ve tesirli konuşuyor.* Madem hapse girmek terbiye içindir. Milleti seviyorlar ise, mahpusları Risale-i Nur şâkirtleriyle görüşürsünler; tâ bir ayda, belki bir günde bir seneden ziade terbiye alısınlar. Hem millete ve vatana, hem kendi istikballerine ve âhiretine menfaatlı birer insan olsunlar. Gençlik Rehberi bulunsa idi, çok faydası olurdu. İnşaallah bir zaman girer.

Said Nursî

Aziz, siddîk kardeşlerim,

Bugün, büyük ve merhum kardeşim Molla Abdullah ile Hazreti Ziyaeddin hakkındaki mâmûmunuz muhâvereyi tahattur ettim. Sonra sizi düşündüm. Kalben dedim: Eğer perde-i gayb açılsa, bu sebatsız zamanda böyle sebat gösteren ve bu yakıcı, ateşli hâllerden sarsılmayan bu samîmî dindarlar ve ciddî müslümanlar eğer her biri bir veli, hatta bir kutub görünse, benim nazarımda şimdi verdiğim ehemmiyeti ve alâkayı pek az ziyadelestirecek ve eğer birer âmî ve âdi görünse, şimdi verdiğim kıymeti hiç noksan etmeyecek diye karar verdim.

Cünkü böyle pek ağır şerâit altında iman kurtarmak hizmeti, her şeyin fevkindedir. Şâhsî makamlar ve hüsn-ü zanların ilâve ettikleri meziyetler, böyle dağdağalı, sarsıntılı hâllerde hüsn-ü zanlarını kırmakla muhabbetleri azalır ve meziyet sahibi dahi onların nazarlarında mevkiini muhafaza etmek için tasannûa ve tekellüfe ve sıkıntılı vakara mecburiyet hisseder. İşte hadsiz şükür olsun ki, bizler böyle soğuk tekellüflere muhtaç olmuyoruz.

Said Nursî

Kardeşlerim! Gerçi bu vaziyet, hem muvafiğâ ve bir kîsim memurlara Risale-i Nur'a karşı bir çekinmek, bir ürkmek vermiş. Fakat bütün muhaliflerde ve dindarlarda ve alâkadar memurlarda bir dikkat, bir iştîyak uyandırıyor. Merak etmeyiniz, o nurlar parlayacaklar.

Said Nursî

Aziz kardeşlerim,

Ben tahmin ediyordum ki hakikî ve en son müdâfaanâmemiz, Denizli hapsinin meyvesi olan risalecik olacak. Çünkü evvelce bazı evham yüzünden bir seneden beri aleyhimize geniş bir tarzda çevrilen plânlar bunlardır: Tarîkatçılık, komitecilik ve dînî hissiyatı siyasete âlet etmek ve cumhuriyet aleyhinde çalışmak ve idare ve âsâyiše ilişmek gibi asılsız bahaneler ile bize hücum ettiler. Cenâb-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki, onların plânları akîm kaldı. O kadar geniş bir sahada, üzerler talebelerde, yüzler risalede, on sekiz sene zarfındaki mektup ve kitaplarda hakikat-i imaniyeden ve Kur'âniye'den ve âhiretin tâhkikinden ve saadet-i ebediyeye çalışmaktan başka bir şey bulmadılar. Plânlarını gizlemek için gayet âdi bahaneleri aramaya başladılar. Fakat hükümetin bazı erkânını iğfâl edip aleyhimize çeviren dehşetli ve gizli bir zindika komitesi şimdî doğrudan doğruya küfr-ü mutlak hesabına bize hücum etmek ihtimaline karşı, güneş gibi *zâhir ve şüphe bırakmaz ve dağ gibi metin, sarsılmaz olan Meyve Risalesi* onlara, karşı en kuvvetli bir müdâfaa olup onları susturacak diye bize yazdırıldı zannediyorum.

Said Nursî

Aziz kardeşlerim,

Bu Cuma gününde mühim bir hizb okurken siz hatırlâ geldiniz. "Bu müsibetten kurtulmak için ne yapacağız?" lisân-ı hâl ile dediniz. Benim kalbime bu geldi: Sıkı bir tesanüdle, el ele, omuz omuza veriniz. Çünkü birbirinden ve Risale-i Nur'dan ve benden çekinmek ve inkâr etmek ve bizi ezmek isteyen gizli kuvvette dalkavukluk etmek gibi tedbirleri yapanların zarardan başka hiçbir menfaatleri yoktur. Sizi temin ederim, eğer bilseydim ki benden teberrî etmekle kurtulacaksınız, beni takdir ve ihanet ve giybet etmeye izin verip helâl ederdim. Fakat, bizi ezmek isteyen gizli kuvvet sizi biliyor, aldanmıyor; zaafınızdan, teberrînizden cesaret alır, daha ziyade ezer. Hem mesleğimiz hillet

ve uhuvvet olduğundan, şahsiyet ve enaniyet cihetinden bir rekabet olmaz. Benim gibi çok kusurlu ve çok zayıf bir biçarenin noksaniyetlerine değil, belki Risale-i Nur'un kemâlâtına bakmalı.

Said Nursî

Aziz, siddik kardeşlerim,

Bu dünyanın hayatı pek çabuk değişmesine ve zevaline.. ve fenâ ve fâni, âkibetsiz lezzetlerine ve firak ve iftirak tokatlarına karşı bir ehemmiyetli medarî teselli ise, samimî dostlar ile görüşmektrir. Evet, bazen birtek dostunu bir-iki saat görmek için, yirmi gün yol gider ve yüz lirayı sarfeder. Şimdi bu acîb, dosta zamanda samimî kirk-elli dostunu birden bir-iki ay görmek ve Allah için sohbet etmek ve hakîkî bir teselli alıp vermek; elbette başımıza gelen bu meşakkatler ve zâyiât-ı maliye ona karşı pek ucuz düşer, ehemmiyeti kalmaz. Ben kendim, buradaki kardeşlerimden on sene firaktan sonra birtekini görmek için bu meşakkati kabul ederdim. Teşekkûr, kaderi tenkit.. ve teşekkür, kadere teslimdir.

Said Nursî

Aziz ve siddik kardeşlerim,

Madem âhiret için, hazır için, ibadet ve sevap için, iman ve âhiret için Risale-i Nur ile bağlanmışsınız; elbette bu ağır şerâit altında her bir saatı yirmi, saat ibadet hükümlünde.. ve o yirmi saat ise Kur'ân ve iman hizmetindeki mücâhede-i mâneviye haysiyetiyle yüz saat kadar kıymettar.. ve yüz saat ise böyle her biri yüz adam kadar ehemmiyetli olan hakîkî mücâhid kardeşler ile görüşmek ve akd-i uhuvvet etmek, kuvvet vermek ve almak ve teselli etmek ve müteselli olmak.. ve hakîkî bir tesânüdle kudsî hizmete sebatkârâne devam etmek.. ve güzel seciyelerinden istifade etmek.. ve Medresetü'z-Zehra'nın şâkirliğine liyâkat kazanmak için açılan bu imtihan meclisi olan şu Medrese-i Yusufiye'de tayınıını ve kaderce takdir edilen kismetini almak ve mukadder rızkını yemek ve o yemekte sevap kazanmak için buraya gelmenize şükretmek lâzımdır. Bütün sıkıntılara karşı mezkûr faydaları düşünüp, sabır ve ta-hammülle mukâbele etmek gerektir.

Said Nursî

Aziz, siddik, sebatkâr ve vefadar kardeşlerim,

Sizi müteessir etmek veya maddî bir tedbir yapmak için değil, belki şirket-i mâneviye-i duâiyenizden daha ziyade istifadem için.. ve sizin de daha ziyade îtidal-i dem ve ihtiyat ve sabır ve tahammül.. ve şiddetle tesânüdünüzü muhafaza için bir hâlimi beyan ediyorum ki:

Burada bir günde çektiğim sıkıntı ve azabı, Eskişehir'de bir ayda çekmezdim. Dehşetli masonlar, insafsız bir masonu bana musallat eylemişler, tâ hiddetimden ve işkencelerine karşı “Artık yeter!” dememden bir bahane bulup, zalimâne tecavüzlerine bir sebep göstererek yalanlarını gizlesinler. *Ben, harika bir ihsan-ı ilâhî eseri olarak şâkirâne sabrediyorum ve etmeye de karar verdim.*¹

Madem biz kadere teslim olup, bu sıkıntıları خَيْرُ الْأُمُورِ أَحْمَزُهَا² sırrıyla ziyade sevap kazanmak cihetile mânevî bir nimet biliyoruz.. madem geçici, dünyevî musibetlerin sonları ekseriyetle ferahlı ve hayırlı oluyor.. ve madem hakkalyakın derecesinde yakînî bir kat’î kanaatimiz var ki: Biz öyle bir hakikate hayatımızı vakfetmişiz ki, güventen daha parlak.. ve cennet gibi güzel.. ve saadet-i ebediye gibi şirindir. Elbette biz, bu sıkıntılı hâller ile müftehirâne, müteşekkirâne bir mücâhede-i mâneviye yapıyoruz diye, şekvâ etmemek lâzımdır.

Aziz kardeşlerim! Evvel-âhir tausiyemiz; tesânüdünüzü muhafaza.. enanîyet, benlik, rekabetten tahaffuz.. ve îtidal-i dem ve ihtiyattır.

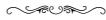
Said Nursî

Aziz, siddik kardeşlerim,

Bu müddeiumumun iddianâmesinden anlaşıldı ki; hükümetin bazı erkânını iğfal edip aleyhimize sevkeden gizli zindikların plânları akîm kalıp yalan çıktı; şimdi bahane olarak cemiyetcilik ve komitecilik isnadıyla yalanlarını setre çalışıyorlar ve bunun bir eseri olarak benimle kimseyi temas ettirmiyorlar. Güya temas eden, birden bizden olur. Hatta büyük memurlar da çok çekiniyorlar ve bana sıkıntı verdirmekle kendilerini âmirlerine sevdiriyorlar.

Said Nursî

¹ Bkz.: İbrahim sûresi, 14/5; Lokman sûresi, 31/31; Sebe sûresi, 34/19; Şûrâ sûresi, 42/33.

² “İşlerin en hayırılısı, zorlu olanıdır.” Bkz.: Aliyyûlkârî, *el-Masnû* 1/57; el-Aclûnî, *Kesfû'l-hâfâ* 1/175.

Aziz, siddik kardeşlerim,

Ben gerçi sizinle sûreten görüşemiyorum. Fakat sizin yakınınzda ve beraber bir binada bulduğumdan çok bahtiyarım ve müteşekkirim. Ve *ihtiyârım olmadan bazen lüzumlu tedbirler ihtar edilir.*

Ezcümle birisi: Yanımdaki koğuşa masonlar tarafından hem yalancı, hem casus bir mahpus gönderilmiş. Tahrip kolay olmasından hususan böyle haylaz gençlerde o herif bana çok sıkıntı vermesi ve o gençleri ifsat etmesi ile bilsdim ki; sizlerin irşad ve islahlarınızın karşı, zindika ifsada ve ahlâkları bozmaya çalışıyor.

Bu vaziyete karşı gayet ihtiyat ve mümkün olduğu kadar eski mahpuslardan gücencememek ve güçendirmemek.. ve ikiliğe meydan vermemek.. ve itidal-i dem ve tahammül etmek.. ve mümkün olduğu derecede bizim arkadaşlar, uhuvvetlerini ve tesânüdlerini tevazu ile ve mahviyetle ve terk-i enaniyetle takviye etmek, gayet lâzım ve zarurîdir. Dünya işleriyle meşgul olmak beni incitiyor, sizin dirâyetenize itimat edip zaruret olmadan bakamıyorum.

Said Nursî

Kardeşlerim,

Her ihtimale karşı bu sabah *ihtar edilen bir meseleyi* beyan etmek lâzım geldi:

Bizim, Kur'ân'dan aldığımız hakikatler; güneş, gündüz gibi şık ve şüphe ve tereddüdü kaldırmadığını yirmi seneden beri "Acaba zındık feylesoflar, buna karşı ne diyecekler ve dayandıkları nedir?" diye nefsim ve şeytanım çok araştırdılar. Hiçbir köşede bir kusur bulmadıklarından sustular. Zannederim, çok hassas ve iş içinde bulunan nefis ve şeytanımı susturan bir hakikat, en mütemerritleri de susturur.

Madem biz, böyle sarsılmaz.. ve en yüksek ve en büyük ve en ehemmiyetli.. ve fiyat takdir edilmez derecede kıymettar.. ve bütün dünyası ve canı ve cananı pahasına verilse yine ucuz düşen bir hakikatin uğrunda ve yolunda çalışıyoruz; elbette bütün musibetlere ve sıkıntılara ve düşmanlara kemâl-i metânetle mukâbele etmemiz gerektir.

Hem belki karşımıza aldanmış veya aldatılmış bazı hocalar ve şeyhler

ve zâhirde müttakîler çıkartılır. Bunlara karşı vahdetimizi, tesânüdümü-zü muhafaza edip onlar ile uğraşmamak lâzımdır, münakaşa etmemek gerektir.

Said Nursî

Aziz, siddik kardeşlerim,

Kastamonu'da ehl-i takva bir zât, şekvâ tarzında dedi: "Ben sukut etmişim. Eski hâlimi ve zevkleri ve nurları kaybetmişim." Ben de dedim: "Belki terakki etmişsin ki, nefsi okşayan ve uhrevî meyvesini dünyada tattıran ve hodbinlik hissini veren zevkleri, keşifleri geri bırakıp, daha yüksek makama, mahviyet ve terk-i enaniyet ve fâni zevkleri aramamak ile uçmuşsun." *Evet bir ehemmiyetli ihsan-ı ilâhî; ihsanını, enaniyetini bırakmayana ihsas etmemektir.. tâ ucub ve gurura girmesin.*

Kardeşlerim! Bu hakikate binâen, bu adam gibi düşünen veya hüsn-ü zannın verdiği parlak makamları nazara alan zâtlar, sizlere bakıp içinde mahviyet ve tevazu ve hizmetkârlık kisvesiyle görünen şâkirtleri âdi, âmî adamlar görür ve der: "Bunlar mı hakikat kahramanları ve dünyaya karşı meydan okuyan? Heyhat! Bunlar nerede, evliyaları bu zamanda âciz bırakan bu kudsî hizmet mücâhidleri nerede?" diyerek dost ise inkisar-ı hayale uğrar, muâriz ise kendi muhalefetini haklı bulur.

Said Nursî

Bediuzzaman Hazretleri Denizli hapsinde iken, gayet mühim dokuz meşleyi ihtiiva eden *Meyve Risalesi*'ni iki Cuma gününde telif etmiştir. Bu eser, Risale-i Nur'un hakikatlerini hülâsaten cemeden kıymettar bir risaledir. Hapis müddetinde Nur talebeleri bu *Meyve Risalesi*'ni müteaddit defalar yazmak ve okumak sûretiyle meşgul olmuşlar. Ve ilk önce gayet gizli olarak kibrît kutuları içine yazılıp koğuşlar arasında neşredilen *Meyve Risalesi*, *bilâhare* gayet kıymetli ve menfaatlı ve hapislere tiryak gibi faydalı olduğu anlaşılmasıyla serbest yazılmış. Denizli Mahkemesine, Temyiz Mahkemesine ve Ankara makamlarına Risale-i Nur'un hakikî müdafası olarak gönderilmiştir.

Meyve’nin Altıncı ve Yedinci Meseleleri

(Bediüzzaman Hazretleri Denizli hapsinde iken, gayet mühim dokuz mes’eleyi ihtiva eden “Meyve Risalesi” ni iki Cuma gününde telif etmiştir. Bu eser, Risale-i Nur’un hakikatlerini hülâsaten cem’eden kıymettar bir risaledir. Hapis müddetinde Nur talebeleri bu Meyve Risalesi’ni müteaddid defalar yazmak ve okumak süretille meşgul olmuşlar. Ve ilk önce gayet gizli olarak kibrît kutuları içine yazılıp koğuşlar arasında neşredilen Meyve Risalesi, bilâhare gayet kıymetli ve menfaatli ve hapsilere tiryak gibi faydalı olduğu anlaşılmasıyla serbest yazılmış. Denizli Mahkemesine, Temyiz Mahkemesine ve Ankara makamlarına Risale-i Nur’un hakikî müdafaaası olarak gönderilmiştir.

Denizli hapsinde çok mühim tesiri olduğu ve taşıdığı kudsî hakâik-i îmaniye itibarıyla bir cihette Denizli beraatine vesile olduğu için, ehemmiyetine binaen bu Meyve Risalesi’nden Altıncı ve Yedinci Meselelerinin buraya dergi münasip görülmüştür.)

Meyve Risalesi’nden¹ Altıncı Mesele

(Risale-i Nur’un çok yerlerinde izahî ve kat’î hadsiz hüccetleri bulunan iman-ı billâh rüknünün binler külli burhanlarından bir tek burhana kısaca bir işaretttir.)

Kastamonu’da lise talebelerinden bir kısmı yanına geldiler. “Bize Hâlik’-ımızı tanittır, muallimlerimiz Allah’tan bahsetmiyorlar.” dediler.

Ben dedim:

– “Sizin okuduğunuz fenlerden her fen, kendi lisân-ı mahsusuya mütemâdiyen Allah’tan bahsedip Hâlik’i tanittırıyorlar. Muallimleri değil, onları dinleyiniz!

♦ Meselâ, nasıl ki mükemmel bir eczâhâne ki her kavanozunda harika ve hassas mızanlarla alınmış hayattar macunlar ve tiryaklar var. Şüphesiz gayet maharetli ve kimyager ve hakîm bir eczacı gösterir.

¹ Meyve Risalesi, On Birinci Şua’dır.

Öyle de küre-i arz eczahânesinde bulunan dört yüz bin çeşit nebâtât ve hayvanât kavanozlarındaki zîhayat macunlar ve tiryaklar cihetile, bu çarşıdaki eczahâneden ne derece ziyade mükemmel ve büyük olması nisbetinde –okuduğunuuz fenn-i tip mikyasıyla– küre-i arz eczahâne-i kûbrâsının eczacısı olan Hakîm-i Zülcelâl'i hatta kör gözlere de gösterir, tanittırır.

♦ Hem meselâ, nasıl bir harika fabrika ki binler çeşit çeşit kumaşları basit bir maddeden dokuyor. Şeksiz, bir fabrikatörü ve maharetli bir makinisti tanittırır.

Öyle de küre-i arz denilen yüz binler başlı, her başında yüz binler mükemmel fabrika bulunan bu seyyar makine-i rabbâniye, ne derece bu insan fabrikasından büyükse, mükemmelse o derecede –okuduğunuuz fenn-i makinê mikyasıyla– küre-i arzin ustasını ve sahibini bildirir ve tanittırır.

♦ Hem meselâ, nasıl ki gayet mükemmel bin bir çeşit erzak, etrafından celp edip içinde muntazaman istif ve ihmâr edilmiş depo ve iâşe ambarı ve dükkân; şeksiz, bir fevkâlâde iâşe ve erzak mâlikini ve sahibini ve memurunu bildirir.

Öyle de bir senede yirmi dört bin senelik bir dairede muntazaman seyahat eden ve yüz binler ve ayrı ayrı erzak isteyen tâifeleri içine alan ve seyahatiyle mevsimlere uğrayıp, baharı bir büyük vagon gibi binler ayrı ayrı taamlarla doldurarak, kışta erzaki tükenen bîçare zîhayatlara getiren ve küre-i arz denilen bu rahmânî iâşe ambarı ve bu sefine-i sübâhiye ve bin bir çeşit cihâzâtı ve malları ve konserve paketleri taşıyan bu depo ve dükkân-ı rabbâni, ne derece o fabrikadan büyük ve mükemmel ise –okuduğunuuz veya okuyacağınız fenn-i iâşe mikyasıyla– o kat'iyette ve o derecede küre-i arz deposunun sahibini, mutasarrifini, müdebberini bildirir; tanittır, sevdirir.

♦ Hem nasıl ki dört yüz bin millet içinde bulunan ve her milletin istediği erzakı ayrı ve istimâl ettiği silâhi ayrı ve giydiği elbisesi ayrı ve tâlimatı ayrı ve terhisatı ayrı olan bir ordunun mucizekâr bir kumandanı, tek başıyla bütün o ayrı ayrı milletlerin ayrı ayrı erzaklarını ve çeşit çeşit eslihalarını ve elbiselerini ve cihâzâtlarını, hiçbirini unutmayarak ve şâşırmayarak verdiği o acîb ordu ve ordugâh; şüphesiz, bedâhetle o harika kumandanı gösterir, takdîrkârâne sevdirir.

Aynen öyle de zemin yüzünün ordugâhında ve her baharda yeniden silâh altına alınmış bir yeni ordu-yu sübâhînde nebâtât ve hayvanât milletlerinden dört yüz bin nev'in çeşit çeşit elbise, erzak, esliha, tâlim, terhisleri gayet mükemmel ve muntazam ve hiçbirini unutmayarak ve şâşırmayarak bir tek

Kumandan-ı Âzam tarafından verilen küre-i arzin bahar ordugâhi, ne derece mezkûr insan ordu ve ordugâhından büyük ve mükemmel ise –sizin okuya-cağınız fenn-i askerî mikyasıyla– dikkatli ve akı başında olanlara o derece küre-i arzin Hâkim’ini ve Rabb’ini ve Müdebbir’ini ve Kumandan-ı Akdes’ini hayretler ve takdislerle bildirir ve tahmid ve tesbihle sevdirir.

♦ Hem nasıl ki bir harika şehirde milyonlar elektrik lâmbaları hareket ederek her yeri gezerler. Yanmak maddeleri tükenmiyor bir tarzdaki elektrik lâmbaları ve fabrikası; seksiz, bedâhetle elektriği idare eden ve seyyar lâmbaları yapan ve fabrikayı kuran ve iştâıl maddelerini getiren bir mucizekâr ustayı ve fevkâlâde kudretli bir elektrikçiyi hayretler ve tebriklerle tanittır, yaşasınlar ile sevdirir.

Aynen öyle de bu âlem şehrinde dünya sarayının damındaki yıldız lâmbaları, bir kısmı –kozmoğrafyanın dediğine bakılsa– küre-i arzdan bin defa büyük ve top güllesinden yetmiş defa süratli hareket ettikleri hâlde intizamını bozmuyor, birbirine çarpmıyor, sönmüyor, yanmak maddeleri tükenmiyor. Okuduğunuz kozmoğrafyanın dediğine göre küre-i arzdan bir milyon defadan ziyade büyük ve bir milyon seneden ziyade yaşayan ve bir misafîrhâne-i rahmâniyede bir lâmba ve soba olan güneşimizin yanmasının devamı için her gün küre-i arzin denizleri kadar gazyağı ve dağları kadar kömür veya bin arz kadar odun yiğinları lâzımdır ki sönmesin. Ve onu ve onun gibi ulvî yıldızları gazyağsız, odunsuz, kömürsüz yandırın ve söndürmeyeşen ve beraber ve çabuk gezdiren ve birbirine çarptırmayan bir nihâyetşiz kudreti ve sultanatı, ışık parmaklarıyla gösteren bu kâinat şehr-i muhteşemindeki dünya sarayının elektrik lâmbaları ve idareleri ne derece o misalden daha büyük, daha mükemmeldir. O derecede –sizin okuduğunuz veya okuyacağınız fenn-i elektrik mikyasıyla– bu meşher-i âzam-ı kâinatın Sultan’ını, Münevvar’ını, Müdebbir’ini, Sâni’ini, o nurânî yıldızları şahit göstererek tanittır; tesbihatla, takdisatla sevdirir, perestiş ettirir.

♦ Hem meselâ, nasıl ki bir kitap bulunsa ki bir satırında bir kitap ince yazılmış ve her bir kelimesinde ince kalemlle bir sûre-i Kur’âniye yazılmış, ga-yet mânîdâr ve bütün meseleleri birbirini teyid eder ve kâtibini ve müellifini fevkâlâde mehareti ve iktidarlı gösteren bir acîb mecmua; seksiz, gündüz gibi kâtip ve musannifini kemâlâtıyla, hünerleriyle bildirir, tanittır. ^۱ مَا شَاءَ اللَّهُ
^۲ بَارَكَ اللَّهُ

¹ “Mâşâallah! Allah ne güzel dilemiş ve yapmış!”

² Allah hayır ve bereketini artırsın.

Aynen öyle de bu kâinat kitab-ı kebîri ki; bir tek sayfası olan zemin yüzünde ve bir tek forması olan baharda, üç yüz bin ayrı ayrı kitaplar hükümdeki üç yüz bin nebâti ve hayvanî tâifeleri beraber, birbiri içinde, yanlışsız, hatasız, karıştırmayarak, şaşırmayarak, mükemmel, muntazam ve bazen ağaç gibi bir kelimedede bir kasideyi ve çekirdek gibi bir noktada bir kitabın tamam bir fihristesini yazan bir kalem işlediğini gözümüzle gördüğümüz bu nihâyetsiz mânidâr ve her kelimesinde çok hikmetler bulunan şu mecmûa-yı kâinat ve bu mücessem kur'ân-ı ekber-i âlem, mezkûr misaldeki kitaptan ne derece büyük ve mükemmel ve mânidâr ise o derecede –sizin okuduğunuz *fenn-i hikmeti'l-eşa ve mektepte bilfiil mübâşeret ettiğiniz fenn-i kîraat ve fenn-i kitâbet, geniş miyâslarıyla ve dürbün gözleriyle*– bu kitab-ı kâinatın nakâşını, kâtibini hadsiz kemâlâtıyla tanittır.¹ **سُبْحَانَ اللَّهِ أَكْبَرُ**¹ cümlesiyle bildirir, **اللَّهُمَّ تَكْدِيلُكَ لِي**² takdisiyle tarif eder,³ **اللَّهُمَّ إِنِّي أَنَا مُنْذُنٌ لِّي**² senâlarıyla sevdirir.

İşte bu fenlere kıyasen üzeren funûndan her bir fen, geniş miyâsiyla ve hususi aynasıyla ve dürbünlü gözüyle ve ibretli nazarıyla bu kâinatın Hâlik-ı Zülcelâl'ini esmâsiyla bildirir; sıfâtını, kemâlâtını tanittır.

*İşte bu muhteşem ve parlak bir burhan-ı vahdâniyet olan mezkûr hûceti ders vermek içindir ki Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan çok tekrar ile en ziyade **خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ**⁴ ve **رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ**⁵ âyetleriyle Hâlik'ımızı bize tanittırıyor*” diye o mektepleri gençlere dedim.

Onlar dahi tamamıyla kabul edip tasdik ederek: “Hadsiz şükür olsun Rabbimiz'e ki tam kudsî ve ayn-ı hakikat bir ders aldık. Allah senden razı olsun!” *dediler.*

Ben de dedim: “*İnsan, binler çeşit elemeler ile müteellim ve binler nevi lezzetler ile mütelezziz olacak bir zîhayat makine.. ve gayet derece aczîyle beraber hadsiz, maddî, mânevî düşmanları.. ve nihâyetsiz fakriyya beraber hadsiz, zâhirî ve bâtinî ihtiyaçları bulunan.. ve mütemâdiyen zeval ve firak tokatlarını yiyen bir bîcâre mahlûk iken, birden iman ve*

¹ Sadece büyülüklükte değil hiçbir konuda eşî ve benzeri olmayan, başka bir şey Kendisiyle kıyas bile edilemeyecek yegâne büyük, Allah'tır.

² Allah'i bütün eksiklerden tenzih ederim.

³ “Bütün hamdler, övgüler Allah'adır.”

⁴ “Göklerin ve yerin Rabbi” (Ra'd sûresi, 13/16; İsrâ sûresi, 17/102; Kehf sûresi, 18/14; Meryem sûresi, 19/65; ...)

⁵ “Gökleri ve yeri yaratanan...” (En'âm sûresi, 6/1, 73; A'râf sûresi, 7/54; Tevbe sûresi, 9/36; Yûnus sûresi, 10/3; ...)

ubûdiyetle böyle bir Padişah-ı Zülcelâl'e intisap edip bütün düşmanlarına karşı bir nokta-yı istinad.. ve bütün hâcâtına medar bir nokta-yı istimdat bularak, herkes mensup olduğu efendisinin şerefiyle, makamıyla iftihar ettiği gibi; o da böyle nihâyetsiz Kadîr ve Rahîm bir Padişah'a iman ile intisap etse ve ubûdiyetle hizmetine girse ve ecelin idam ilânını kendi hakkında terhis tezkeresine çevirse ne kadar memnun ve minnettar ve ne kadar müteşekkirâne iftihar edebilir, kıyas ediniz.”

O mektepli gençlere dediğim gibi musibetzede mahpuslara da tekrar ile derim:

— “O'nu tanıyan ve itaat eden zindanda dahi olsa bahtiyardır. O'nu unutan saraylarda da olsa zindandadır; bedbahttır!

Hatta bir bahtiyar mazlum, idam olunurken bedbaht zâlimlere demiş: ‘Ben idam olmuyorum. Belki terhis ile saadete gidiyorum. Fakat ben de sizi idam-ı ebedî ile mahkûm gördüğümden sizden tam intikamımı alıyorum.’¹ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ¹ diyerek sürür ile teslim-i ruh eder.”

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمٌ لَنَا إِلَّا مَا عَلَمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ²

(Meyve Risalesi’nden)

Yedinci Mesele

(Denizli Hapsi’nde Bir Cuma Gününün Meyvesidir.)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلْمَحُ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ³
مَا خَلَقْتُمْ وَلَا بَعْثَكُمْ إِلَّا كَفَسْ وَاحِدَةً⁴

¹ “Allah’tan başka ilâh yoktur.” (Sâffât sûresi, 37/35; Muhammed sûresi, 47/19)

² “Sübhânsın yâ Rab! Senin bize bildirdiğinden başka ne bilebiliriz ki? Her şeyi hakkıyla bilen, her şeyi hikmetle yapan sensin.” (Bakara sûresi, 2/32)

³ “Kiyametin oluş işi ise, başka değil, ancak göz açıp kapama yahut daha da kısa bir anda olup biter.” (Nahl sûresi, 16/77)

⁴ “Sizin hepinizi yaratmak da, ölümünüzün ardından (âhirette) hepinizi diriltmek de, (O’nun için) ancak bir kişiyi yaratmak ve diriltmek gibidir.” (Lokman sûresi, 31/28)

فَانظُرْ إِلَى أَثَارِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَلِكَ لَمَحْيٌ الْمَوْتَىٰ
وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ¹

Bir zaman Kastamonu'da "Hâlik'ımızı bize tanittır!" diyen lise talebelerine sâbık Altıncı Mesele'de mektep fúnûnunun dilleriyle verdiğim dersi, Denizli Hapishânesi'nde benimle temas edebilen mahpuslar okudular. Tam bir kanaat-i imaniye aldıklarından, âhirete bir iştiyak hissedip, "Bize âhiretimizi de tam bildir; ta ki nefsimiz ve zamanın şeytanları bizi yoldan çıkarmasın, daha böyle hapislere sokmasın!" dediler. Ve Denizli Hapsi'ndeki Risale-i Nur şâkirtlerinin ve sâbikan Altıncı Mesele'yi okuyanların arzuları ile âhiret rüknünün dahi bir hülâsasının beyanı lâzım geldi. Ben de Risale-i Nur'dan bir kısacık hülâsa ile derim:

Nasıl ki Altıncı Mesele'de biz Hâlik'ımızı arzdan, semâvâttan sorduk; onlar fenlerin dilleri ile güneş gibi Hâlik'ımızı bize tanıttırdılar. Aynen biz de âhiretimizi başta o bildiğimiz **Rabbimiz**'den, sonra **Peygamberimiz**'den, sonra **Kur'anımızdan**, sonra sair **peygamberler** ve **mukaddes kitaplardan**, sonra **melâikelerden**, sonra **kâinattan** soracağız.

İşte birinci mertebede âhireti **Allah**'tan soruyoruz. O da bütün gönderdiği elçiliğiyle ve fermanlarıyla ve bütün isimleriyle ve sıfatlarıyla "Evet âhiret vardır ve sizi oraya sevk ediyorum." ferman ediyor. Onuncu Söz, on iki parlak ve kat'î hakikatler ile bir kısım isimlerin âhirete dair cevaplarını isbat ve izah eylemiş. Burada, o izaha iktifâen gayet kısa bir işaret ederiz:

Evet, madem hiçbir saltanat yoktur ki o saltanata itaat edenlere mükâfatı ve isyan edenlere mücâzâti bulunmasın. Elbette rubûbiyet-i mutlaka mertebesinde bir saltanat-ı sermediyenin, o saltanata iman ile intisap ve taat ile fermanlarına teslim olanlara mükâfatı... ve o izzetli saltanatı küfür ve isyanla inkâr edenlere de mücâzâti; o rahmet ve cemâle, o izzet ve celâle lâyik bir tarzda olacak diye **Rabbü'l-âlemîn ve Sultan, Deyyân** isimleri cevap veriyorlar.

Hem madem güneş gibi, gündüz gibi zemin yüzünde bir umumî rahmet ve ihatâlı bir şefkat ve kerem gözümüzle görüyoruz.

Meselâ o rahmet, her baharda umum ağaçları ve meyveli nebâtları cennet hurileri gibi giydirip, süslendirip, ellerine her çeşit meyveleri verip, bizlere

¹ "İşte bak, Allah'ın rahmetinin eserlerine, ölmüş toprağa nasıl hayat veriyor! İşte bunları yapan kim ise, ölüleri de O diriltecektir. O, her şeye hakkıyla kadırdır." (Rûm sûresi, 30/50)

uzatıp “Haydi alınız, yiyniz!” dediği gibi.. bir zehirli sineğin eliyle bizlere şifalı, tatlı balı yedirdiği ve elsiz bir böceğin eliyle en yumuşak ipeği bizlere giydirdiği gibi.. bir avuç kadar küçükçük çekirdeklerde, tohumcuklarda binler batman taamları bizim için saklayan ve ihtiyat zahîresi olarak o küçükçük depolarda yerlestiren bir rahmet, bir şefkat, elbette hiç şüphe olamaz ki bu derece nâzeninâne beslediği bu sevimli ve minnettarları ve perestîskârları olan mümin insanları idam etmez. Belki onları daha parlak rahmetlere mazhar etmek için hayat-ı dünyeviye vazifesinden terhis eder diye **Râhîm** ve **Kerîm** isimleri suâlimize cevap veriyorlar, ¹ **الجنة حُقْ** diyorlar.

Hem madem biz gözümüzle görüyoruz ki umum mahlûklarda ve zemin üzerinde öyle bir hikmet eli işliyor ve öyle bir adalet ölçüleriyle işler dönüyor ki akl-ı beşer onun fevkinde düşünemiyor.

Meselâ insanın bin cihâzâtına takılan hikmetlerinden yalnız bir küçük çekirdek kadar kuvve-i hâfızasında bütün tarîhçe-i hayatını ve ona temas eden hadsiz hâdisâtı o kuvvecikte yazıp, onu bir kütüphâne hükmüne getirip.. ve insanın haşirde muhakemesi için neşrolacak olan defter-i âmâlinin bir küçük senedi olarak her vakit hatırlatmak sırrı ile her insanın eline vererek dimağının cebine koyan bir ezelî hikmet.. ve bütün masnûâttâ gayet hassas mizanlar ile âzâlarını yerlestiren; mikroptan gergedana, sinekten simurga kuşuna, bir çiçekli nebâttan milyarlar, trilyonlarla çiçekler açan bahar çiçeğine kadar; israfsız ölçülerle bir tenâsüb, bir muvâzene, bir intizam ve bir cemâl içinde masnûâti bir hüsн-ü sanat yapan.. ve her zîhayatın hukuk-u hayatını kemâl-i mizanla veren; iyiliklere güzel neticeler ve fenâklara fena neticeler verdiren.. ve Âdem (*aleyhisselâm*) zamanından beri tâğı ve zâlim kavimlere vurduğu tokatlarla kendini pek kuvvetli ihsas ettiren bir adalet-i sermediye, elbette ve hiç şüphe getirmez ki –güneş gündüzsüz olmadığı gibi– o hikmet-i ezeliye, o adalet-i sermediye âhiretsiz olmazlar.. ve ölümde en zâlimlerin ve en mazluların bir tarza gitmelerindeki âkibetsiz bir dehşetli haksızlığa, adaletsizlige ve hikmetsizlige hiçbir veçhile müsaade etmezler diye **Hâkim** ve **Hakem** ve **Adl** ve **Âdil** isimleri bizim suâlimize kat’î cevap veriyorlar.

Hem madem bütün zîhayat mahlûkların ellişeri yetişmediği ve iktidarları dairesinde olmayan bütün hâcatlarını, bütün fitrî matlaplarını bir nevi dua bulunan istidad-ı fitrî ve ihtiyac-ı zaruri dilleriyle istedikleri vakitte, gayet

¹ “Cennet haktır.” Bkz.: Buhârî, *teheccûd* 1, *enbiyâ* 47, *deavât* 10, *tevhid* 8, 24, 35; Müslim, *îmân* 46, *müsâfirîn* 199.

rahîm ve iştirici ve şefkatlı bir dest-i gaybî tarafından verildiğinden.. ve ihtiyârî olan deavât-ı insaniyenin, hususan havasların ve nebîlerin dualarının on adetten altı-yedisi hilâf-ı âdet makbul olmasından kat'î anlaşılıyor ki; her dertlinin âhını, her muhtacın duasını işten ve dinleyen bir Semî ve Mücîb perde arkasında var, bakar ki; en küçük bir zîhayatın en küçük bir ihtiyacını görür ve en gizli bir âhını iştir, şefkat eder, filen cevap verir, memnun eder.

Elbette ve her hâlde hiçbir şüphe ihtimali kalmaz ki; mahlûkların en ehemmiyetlisi olan nev-i insanın en ehemmiyetli ve umumî ve umum kâinatı ve umum esmâ ve sıfât-ı ilâhiyeyi alâkadar eden bekâ-yı uhreviyeye ait dualarını içine alan.. ve nev-i insanın güneşleri ve yıldızları ve kumandanları olan bütün peygamberleri arkasına alıp onlara, duasına “âmin, âmîn..” dedirten.. ve ümmetinden her gün, her ferd-i mütedeyyin hiç olmazsa kaç defa O'na salavât getirmekle O'nun duasına “âmin, âmîn..” diyen ve belki bütün mahlûkat o duasına iştirak ederek “Evet Yâ Rabbenâ! İstediğini ver, biz de O'nun istedığını istiyoruz!” diyorlar. Bütün bu reddedilmez şerâit altında bekâ-yı uhrevî ve saadet-i ebediye için Muhammed (*aleyhissalâtü vesselâm*)’ın hasırın hadsiz esbab-ı mûcîbesinden yalnız tek duası cennetin vûcûduna ve baharın îcadı kadar kudretine kolay olan âhiretin îcadına kâfi bir sebeptir diye **Mücîb** ve **Semî**’ ve **Rahîm** isimleri bizim suâlimize cevap veriyorlar.

Hem madem gündüz, bedâhetle güneşî gösterdiği gibi; zemin yüzünde, mevsimlerin tebeddülünde külli ölmek ve dirilmekte perde arkasında bir mutasarrif, gayet intizamla koca küre-i arzı bir bahçe, belki bir ağaç kolaylığında ve intizamında.. ve azametli baharı bir çiçek sühûletinde ve mızanlı zinetinde.. ve zemin sayfasında üç yüz bin haşır ve neşrin numûne ve misallerini gösteren üç yüz bin kitap hükmündeki nebâtât ve hayvanât tâifelerini (onda) yazar, beraber ve birbiri içinde şaşırmayarak, karışık iken karıştırmayarak; birbirine benzemekle beraber iltibassız, sehvîsiz, hatasız, mükemmel, munta-zam, mânidâr yazan bir kalem-i kudret, bu azameti içinde hadsiz bir rahmet, nihâyetsiz bir hikmet ile işlediği gibi; koca kâinatı, bir hânesi misillü insana musahhar ve müzeyyen ve tefriş etmek.. ve o insanı halife-i zemin ederek ve dağ ve gök ve yer tahammülünden çekindikleri emanet-i kübrâyi ona vermesi.. ve sair zîhayatlara bir derece zâbitlik mertebesiyle mûkerrem etmesi.. ve hitâbât-ı sübhâniyesine ve sohbetine müşerref eylemesi ile fevkâlâde bir makam verdiği.. ve bütün semâvî fermanlarda ona saadet-i ebediyeyi ve bekâ-yı uhreviyeyi kat'î vaad ve ahdettiği hâlde; elbette ve hiçbir şüphe olmaz ki bahar kadar kudretine kolay gelen dâr-ı saadeti, o mûkerrem ve müşerref

insanlar için açacak ve yapacak ve hasır ve kıyâmeti getirecek diye **Muhîyi** ve **Mümît** ve **Hayy** ve **Kayyûm** ve **Kâdîr** ve **Alîm** isimleri, Hâlik’ımızdan sormamızı cevap veriyorlar.

Evet, her baharda bütün ağaçları ve otların köklerini aynen ihya.. ve nebatı ve hayvanı üç yüz bin nevi haşrin ve neşrin numûnelerini îcad eden bir kudret, Muhammed ve Mûsâ (*aleyhîmessalâtü vesselâm*)ların her birinin ümmetinin geçirdiği bin senelik zaman, karşı karşıya hayalen getirilip bakılsa haşrin ve neşrin bin misalini ve bin delilini iki bin baharda^{1(Hâsiye)} gösterdiği görülecek. Ve böyle bir kudretten haşr-i cismânîyi uzak görmek, bin derece körlük ve akılsızlıktır.

Hem madem nev-i beşerin en meşhurları olan yüz yirmi dört bin **peygamberler**, ittifak ile saadet-i ebediyeyi ve bekâ-yı uhrevîyi Cenâb-ı Hakk’ın binler vaad ve ahidlerine istinaden ilân edip mucizeleriyle doğru olduklarını isbat ettikleri gibi hadsiz **ehl-i velâyet**, keşif ile ve zevk ile aynı hakikate imza basıyorlar. Elbette o hakikat güneş gibi zâhir olur, şüphe eden divâne olur...

Evet, bir fende ve bir sanatta mütehassis bir-iki zâtın o fen ve o sanata ait hükümleri ve fikirleri, onda ihtisası olmayan bin adamın –hatta başka fenlerde âlim ve ehl-i ihtisas da olsalar– muhalif fikirlerini hükümden iskat ettikleri gibi; bir meselede, meselâ Ramazan hilâlini, yevm-i şekte isbat etmek ve “süt konservelerine benzeyen ceviz-i hindî bahçesi rûy-u zeminde var” diye dâvâ etmekte iki isbat edici, bin inkâr edici ve nefyediliklere galebe edip dâvâyı kazanıyorlar. Çünkü isbat eden yalnız bir ceviz-i hindîyi veya hâl yerini gösterse kolayca dâvâyı kazanır. Onu nefy ve inkâr eden bütün rûy-u zemini aramak, taramakla hiçbir yerde bulunmadığını göstermekle dâvâsını isbat edebildiği gibi; cenneti ve dâr-ı saadeti ihbar ve isbat eden, yalnız bir izini, sinemada gibi keşfen bir gölgesini, bir tereşşuhunu göstermekle dâvâyı kazandığı hâlde; onu nefy ve inkâr eden, bütün kâinatı ve ezelden ebede kadar zamanları görmek ve göstermekle ancak inkârını ve nefyini isbat ile dâvâyı kazanabilir. Ve bu ehemmiyetli sirdandır ki “hususî bir yere bakmayan ve imanî hakikatler gibi umum kâinata bakan nefiyeler, inkârlar (zâtında muhâl olmamak şartıyla) isbat edilmez.” diye ehl-i tahkik ittifak edip bir düstur-u esasî kabul etmişler.

İşte bu kat’î hakikate binâen binler feylesofların muhalif fikirleri, böyle imanî meselelerde birtek muhbîr-i sadika karşı hiçbir şüphe, hatta vesvese

¹ (Hâsiye) Sabık her bir bahar, kıyâmeti kopmuş, ölmüş ve karşısındaki bahar onun haşrı hükmündedir.

vermemek lâzım iken; yüz yirmi bin isbat edici ehl-i ihtisas ve muhibir-i sâdîkin ve hadsiz ve nihâyetsiz müsbit ve mütehassis ehl-i hakikat ve ashab-ı tahkîkin ittifak ettikleri erkân-ı imaniyede aklı gözüne inmiş, kalbsız, mânevîyâtta uzaklaşmış, körleşmiş birkaç feylesofun inkârlarıyla şüpheye düşmenin ne kadar ahmaklık ve divânelik olduğunu kıyas ediniz.

Hem madem gözümüzle –gündüz gibi– hem nefsimizde, hem etrafımızda bir *rahmet-i âmme* ve bir *hikmet-i şâmile* ve bir *inâyet-i dâime* müşâhede ediyoruz.. ve dehşetli bir saltanat-ı rubûbiyet ve dikkatli bir adalet-i âliye ve izzetli icrâât-ı celâliyenin âsârını ve cilvelerini görüyoruz. Hatta bir ağaçın meyveleri ve çiçekleri sayısınca o ağaca hikmetler takan bir *hikmet*.. ve her bir insanın cihâzâti ve hissiyâti ve kuvveleri adedince ihsanları, in’amları ona bağlamış bir *rahmet*.. ve Kavm-i Nûh ve Hûd ve Sâlih (*aleyhîmüsselâm*) ve Kavm-i Âd ve Semûd ve Firavun gibi âsi milletlere tokat vuran ve en küçük bir zîhayatın hakkını muhafaza eden izzetli ve inâyetli bir adalet.. ve

وَمِنْ أَيَّاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنَ الْأَرْضِ
إِذَا أَئْتُمْ تَحْرِجُونَ¹

âyeti, azametli bir îcaz ile der:

“Nasıl ki iki kişlada yatan ve duran mutî askerler, bir kumandanın çağrımasıyla silâh başına ve vazife başına boru sesiyle gelmeleri gibi; aynen öyle de bu iki kişmanın misalinde ve emre itaatinde koca semâvât ve küre-i arz, Sultan-ı Ezeli’nin askerlerine iki mutî kişi gibi; ne vakit Hazreti İsrafil (*aleyhîs-sâm*)’ın borusuyla o kişlarda ölüm ile yatanlar çağırılsa derhâl ceset libaslarını giyip dışarı fırlamalarını ispat edip gösteren.. her baharda arz kişası içindekiler, melek-i ra’dın borusuyla aynı vaziyeti göstermesiyle nihâyetsiz azameti anlaşılan bir saltanat-ı rubûbiyet, elbette ve elbette ve her hâlde ve hiç şüphe getirmez ki –Onuncu Söz’de isbatına binâen– o rahmet ve hikmet ve inâyet ve adalet ve saltanat-ı sermediyenin gayet katî istedikleri dâr-ı âhiret ve dâire-i haşir ve neşrin açılmasıyla o nihâyetsiz cemâl-i rahmet nihâyetsiz bir çırkin merhametsizlige inkilâp etmesi.. ve o hadsiz kemâl-i hikmet, hadsiz kusurlu abesiyyete ve faydasız israfâta dönmesi.. ve o gayet şirin inâyet, gayet acı ihânetlere değişmesi.. ve o gayet mizanlı ve hakkaniyetli adalet, gayet şiddetli zulümlere kalbolması.. ve o gayet derecede haşmetli ve kuvvetli saltanat-ı

¹ “O’nun varlığının ve kudretinin delillerinden biri de: Göğün ve yerin, kendisinin buyruğu ile kâim olmaları, belirlenen yerde sapasağlam işlerinin başında bulunmalarıdır. Sonra siz yattığınız yerden bir çağrıdı mı, birden kabirlerinizden çıkışverirsiniz!” (Rûm süresi, 30/25).

sermediye sukût etmesi ve haşrin gelmemesiyle bütün haşmeti kaybolması.. ve kemâlât-ı rubûbiyeti acz ve kusur ile lekedâr olması, hiçbir cihet-i imkânı yok, hiçbir akıl ihtimal vermez; yüz muhâl, içinde birden bulunur, daire-i imkân haricinde bâtil ve mümtenidir.

Çünkü nâzenin ve nazdar beslediği ve akıl ve kalb gibi cihâzâtlâ saadet-i ebediyeye ve âhirette bekâ-yı dâimîye istiyak hissini verdiği hâlde; onu ebedî idam etmek, ne kadar gadırılı bir merhametsizlik.. ve onun yalnız dimağına üzerinden hikmetler ve faydalar taktığı hâlde; onu dirilmemek üzere bütün cihâzâtlını ve binler faydalari bulunan istidâdâtnı âkibetsiz bir ölümle faydasız, neticesiz, hikmetsiz bütün israf etmek ne derece hilâf-ı hikmet.. ve binler vâid ve ahidlerini yerine getirmemek ile –hâşâ– aczini ve cehlini göstermek, ne kadar o haşmet-i saltanata ve o kemâl-i rubûbiyete zittir, her zişuur anlar.” Bunlara kıyasen, inâyet ve adaleti tatbik eyle...

İşte Hâlik’ımızdan sorduğumuz âhirete dair suâlimize **Rahmân** ve **Hakîm** ve **Adl** ve **Kerîm** ve **Hâkim** isimleri mezkûr hakikatle cevap veriyorlar, şeksiz şüphesiz, güneş gibi âhireti isbat ediyorlar.

Hem madem biz gözümüzle görüyoruz, öyle ihatâlı ve azametli bir *haftâriyet* hükümeder ki; zîhayat, her şeyin ve her hâdisenin çok sûretlerini ve gördüğü fitri vazifesinin defterini.. ve esmâ-yı ilâhiyeye karşı lisân-ı hâl ile tesbihatına dair sayfa-yı âmâlini.. misalî levhalarda ve çekirdeklerinde ve tohumcuklarında.. ve levh-i mahfûzun numûnecikleri olan kuva-yı hâfızalarında.. ve bilhassa insanın dimağındaki pek büyük ve pek küçük kütüphânesi olan kuvve-i hâfızasında ve sair maddî ve mânevî in’ikâs aynalarında kaydeder, yazdırır, zaptederek muhafaza altına alır. Sonra mevsimi geldikçe bütün o mânevî yazıları maddî bir tarzda da gözüme gösterip milyonlarla misaller ve deliller ve numûneler kuvvetiyle ^{وَإِذَا الصُّحْفُ نُسِرَتْ}¹ âyetindeki en acîb bir hakikat-i haşriyeyi, kudretin bir çiçeği olan her bahar, kendi çiçek-i ekberinde milyarlar dil ile kâinata ilân eder. Ve başta nev-i insan olarak bütün zîhayatlar ve bütün eşya, fenâya düşmek ve ademe sukût etmek ve hiçlikte mahvolmak ve başta nev-i beşer olarak zîhayatlar, idam edilmek için yaratılmamışlar. Belki bekâya terakki ile ve devama tasaffi ile ve sermedî vazifeye istidadıyla girmek için halkolunduklarını gayet kuvvetli isbat eder.

Evet, her baharda müşâhede ediyoruz ki; güz mevsimi kiyâmetinde vefat eden hadsiz nebâtât, bahar haşrinden her bir ağaç, her bir kök, her bir çekirdek,

¹ “Hesap defterleri açıldığı zaman...” (Tekvir süresi, 81/10)

her bir tohum **وَإِذَا الصُّحْفُ نُشِرَتْ** âyetini okuyup bir manasını, bir ferdini kendi diliyle, geçmiş senelerde gördüğü vazifenin misalleriyle tefsir ederek o azametli hafıziyete şahadet eder. **هُوَ الْأَوَّلُ وَالآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالبَاطِنُ**¹ âyetindeki dört muazzam hakikatleri her şeye gösterip hafıziyeti âzamî derecede ve hasrı bahar kolaylığında ve kat'iyetinde bizlere ders verir.

Evet bu dört ismin cilveleri, en cüz'iden en külliye kadar cereyan ederler. Meselâ, nasıl ki bu ağacın menşei olan bir çekirdek,² **الْأَوَّلُ** ismine mazhariyetle o ağacın gayet mükemmel programını ve içadının noksansız cihâzâtını ve teşekkülünün bütün şerâitini câmi bir kutucuktur ki hafıziyetin azametini isbat eder.

وَالآخِرُ³ ismine mazhar olan meyvesi ise, çekirdekleriyle o ağacın işlediği bütün fitri vazifelerinin fihristesini ve amellerinin listesini ve hayat-ı sâniyesinin düsturlarını ihtiva eden bir sandukçadır ki âzamî derecede hafıziyete şahadet eder.

وَالظَّاهِرُ⁴ ismine mazhar olan o ağacın sûret-i cismâniyesi ise öyle tenâsübü ve sanatlı ve süslü bir hulle, bir libas ve ayrı ayrı naklışlar ve zînetler ve yıldızlı nişanlar ile tezyin edilmiş, güya yetmiş renkli bir huri elbisesidir ki hafıziyet içinde azamet-i kudret ve kemâl-i hikmet ve cemâl-i rahmeti gözlere gösterir.

وَالبَاطِنُ⁵ ismine ayna olan o ağacın içindeki makinesi ise öyle muntazam ve mükemmel ve mucizâtlı bir fabrika, bir tezgâh, bir kimyahâne ve hiçbir dalı ve meyveyi ve yaprağı gidasız bırakmayan mizanlı bir kazan-ı erzaktır ki hafıziyet içinde kemâl-i kudret ve adalet ve cemâl-i rahmet ve hikmeti güneş gibi isbat eder.

Aynen öyle de küre-i arz, senevî mevsimler cihetinde bir ağaçtır. İsm-i Evvel cilvesiyle güz mevsiminde hafıziyete emanet edilen bütün tohumlar ve

¹ “O, kendinden başka her şeyden (mâsivâ) mukaddem bir “Evvel”; her şeyin encam ve nihayetine hâkim, vari yok yoku da var eden bir “Âhir”; vücudu varlığın her satır, her kelimesinde netlerden daha net, apaçık okunan bir Zâhir; her şeyin ötesinde, ötelerin de ötesinde kâinat ve hâdiselerin biricik mercii bir Bâtin; ama hem evveliyeti hem âhiriyeti, hem zâhiriyeti hem de bâtiniyeti birbirinden ayrı olmayan bir Evvel ü Âhir ve bir Zâhir u Bâtin’dır.” (Hadîd süresi, 57/3)

² Kendinden başka her şeyden (mâsivâ) mukaddem bir “Evvel”

³ Her şeyin encam ve nihayetine hâkim, vari yok yoku da var eden bir “Âhir”

⁴ Vücudu varlığın her satır, her kelimesinde netlerden daha net, apaçık okunan bir “Zâhir”

⁵ Her şeyin ötesinde, ötelerin de ötesinde kâinat ve hâdiselerin biricik mercii bir “Bâtin”

çekirdekler, bahar çarşafını giyen zemin yüzünün milyarlar dal, budak, meyve veren ve çiçek açan ağacının teşkilâtına dair ilâhî emirlerin mecmuacıkları ve kaderden gelen düsturların listeleri ve geçen yazın işlediği vazifelerin küçük sayfa-yı amelleri ve defter-i hidemâtıdır ki; bilbedahe bir Hafız-i Zülcelâlî ve'l-ikram'ın hadsiz kudret, adalet, hikmet, rahmet ile iş gördüğünü gösteriyor.

Ve senevî zemin ağacının âhiri ise ikinci güzde o ağacın gördüğü bütün vazifelerini ve esmâ-yı ilâhiyeye karşı ettiği bütün fitrî tesbihatlarını ve gelecek bahar haşrinde neşrolabilen bütün sahâif-i âmâllerini, zerrécik ve küçük kutucukların içine koyup, Hafız-i Zülcelâl'in dest-i hikmetine teslim eder. ¹ هو الآخر ismini hadsiz dillerle kâinat yüzünde okur.

Ve şu ağacın zâhiri ise haşrin üç yüz bin misallerini ve emârelerini gösteren üç yüz bin külli ve çeşit çeşit çiçekler açıp hadsiz rahmâniyet ve rezâkîyet ve rahîmiyet ve kerîmiyet sofralarını sererek zîhayatlara ziyafetler vermekle ² هو الظاهر ismini meyveleri, çiçekleri, taamları sayısında lisانlarıyla zikredip medh ü senâ eder, gündüz gibi ³ وإذا الصحف شرط hakikatini gösterir.

Bu haşmetli ağacın bâtnı ise hadsiz ve hesaba gelmez muntazam makineleri ve mizanlı fabrikaları kemâl-i dikkat ve intizamlı isettiren öyle bir kazan ve tezgâhtır ki bir dirhemden bin batman taamları pişirir, acla yetişirir. Ve öyle bir mizan ve dikkatle işler ki zerre kadar tesadüfun karışmasına bir yer bırakmıyor. ⁴ هو الباطن ismini zeminin iç yüzüyle, yüz bin dil ile tesbih eden bazı melâike gibi yüz bin tarzlarda ilân edip isbat eder.

Hem arz, senevî hayatı haysiyetiyle bir ağaç olduğu ve o dört isim içinde hafıziyeti ve onunla haşır kapısına bir anahtar yaptığı gibi.. aynen öyle de dehrî ve dünya hayatı cihetile yine meyveleri âhiret pazarına gönderilen bir muntazam ağaçtır. Ve o dört isme öyle bir mazhar, bir ayna ve âhirete giden bir yol açar ki genişliğini ihataya ve tabire aklımız kâfi gelmiyor. Yalnız bu kadar deriz:

Nasıl ki bir saatin saniyeleri ve dakikaları ve saatleri ve günleri sayan hafatalık saatin milleri birbirine benzer, birbirini isbat eder. Saniyelerin hareketini gören, sair çarkların hareketlerini tasdik etmeye mecbur olur. Aynen öyle de

¹ O, her şeyin encam ve nihayetine hâkim, varı yok yoku da var eden bir 'Âhir'dır.

² O, vücudu varlığın her satır, her kelimesinde netlerden daha net, apaçık okunan bir 'Zâhir'dır.

³ "Hesap defterleri açıldığı zaman..." (Tekvir süresi, 81/10)

⁴ O, her şeyin ötesinde, ötelerin de ötesinde kâinat ve hâdiselerin biricik mercii bir 'Bâtin'dır.

semâvât ve arzin Hâlik-ı Zülcelâl'inin bir saat-i ekberi olan bu dünyanın saniyelerini sayan günler ve dakikalarını hesap eden seneler ve saatlerini gösteren asırlar ve günlerini bildiren devirler birbirine benzer, birbirini isbat eder. Ve bu gecenin sabahı ve bu kışın baharı kat'iyetinde fâni dünyanın karanlıklı kışının bâkî bir baharı ve sermedî bir sabahı geleceğini hadsiz emârelerle haber verir diye, Hafız ismi ile هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالبَاطِنُ¹ isimleri; bizim, Hâlik'ımızdan sorduğumuz haşır meselesine mezkûr hakikatle cevap veriyorlar.

Hem madem gözümüzle görüyoruz ve aklımızla anlıyoruz ki:

- İnsan, şu kâinat ağacının en son ve en cemiyetli meyvesi..
- ve hakikat-i Muhammediye (*aleyhissalâtü vesselâm*) cihetitle çekirdek-i aslîsı..
- ve kâinat kur'ânının âyet-i kübrâsı..
- ve ism-i âzamı taşıyan âyetü'l-kürsisi..
- ve kâinat sarayının en mükerrem misafiri..
- ve o saraydaki sair sekenelerde tasarrufa me'zun en faal memuru..
- ve kâinat şehrinin, zemin mahallesinin bahçesinde ve tarlasında vâridat ve sarfiyatına ve zer' ve ekilmesine nezarete memur..
- ve yüzey fenler ve binler sanatlarla techiz edilmiş en gürültülü ve mesuliyetli nâzırı..
- ve kâinat ülkesinin arz memleketinde Padişah-ı Ezel ve Ebed'in gayet dikkat altında bir müfettişi, bir nevi halife-i arzı..
- ve cüz'î ve külli harekâtı kaydedilen bir mutasarnı..
- ve semâ ve arz ve cibâlin kaldırmasından çekindikleri emanet-i kübrâyi omuzuna alan..
- ve önüne iki acîb yol açılan, bir yolda zîhayatın en bedbahtı ve diğerinde en bahtiyarı..
- çok geniş bir ubûdiyetle mükellef bir abd-i külli..

¹ “O, kendinden başka her şeyden (mâsivâ) mukaddem bir “Evvel”; her şeyin encam ve nihatetine hâkim, var yok yoku da var eden bir “Âhir”; vücudu varlığın her satır, her kelimesinde netlerden daha net, apaçık okunan bir Zâhir; her şeyin ötesinde, ötelerin de ötesinde kâinat ve hâdiselerin biricik mercii bir Bâtin; ama hem evveliyeti hem âhiriyeti, hem zâhiriyeti hem de bâtniyeti birbirinden ayrı olmayan bir Evvel ü Âhir ve bir Zâhir u Bâtin'dir.” (Hadîd sûresi, 57/3)

• ve kâinat Sultanı'nın ism-i âzamına mazhar ve bütün esmâsına en câmi bir aynası..

• ve hitâbât-ı sübħâniyesine ve konuşmalarına en anlayışlı bir muhatab-ı hâssi..

• ve kâinatın zîhayatları içinde en ziyade ihtiyaçlısı.. ve hadsiz fakriyla ve aczi ile beraber hadsiz maksatları ve arzuları ve nihâyetsiz düşmanları ve onu inciten zararlı şeyleri bulunan bir bîcare zîhayatı..

• ve istidatca en zengini..

• ve lezzet-i hayat cihetinde en müteellimi ve lezzetleri, dehşetli elemelerle âlûde..

• ve bekâya en ziyade müştâk ve muhtaç ve en çok lâyik ve müstehak ve devamı ve saadet-i ebediyeyi hadsiz dualarla isteyen ve yalvaran.. ve bütün dünya lezzetleri ona verilse, onun bekâya karşı arzusunu tatmin etmeye ve ona ihsanlar eden Zât'ı perestiş derecesinde seven ve sevdiren ve sevilen çok harika bir mucize-i kudret-i samedâniye ve bir acûbe-i hilkat..

• ve kâinatı içine alan ve ebede gitmek için yaratıldığına bütün cihâzât-ı insaniyesi şahdet eden...

Böyle yirmi, külli hakikatler ile Cenâb-ı Hakk'ın *Hak* ismine bağlanan.. ve en küçük zîhayatın en cüz'î ihtiyacını gören ve niyazını işten ve fiilen cevap veren Hafız-i Zülcelâl'in, *Hafız* ismiyle mütemâdiyen amelleri kaydedilen.. ve kâinatı alâkadar edecek efâlleri o ismin kâtibîn-i kiramlarıyla yazılan.. ve her şeyden ziyade o ismin nazar-ı dikkatine mazhar bulunan bu insanlar, elbette ve elbette ve her hâlde ve hiçbir şüphe getirmez ki; bu yirmi hakikatın hükmüyle insanlar için bir haşır ve neşir olacak.. ve *Hak* ismiyle evvelki hizmetlerinin mükâfatını ve kusurâtının mücâzâtnı çekecek.. ve Hafız ismiyle cüz'î-külli kayıt altına alınan her amelinden muhasebe ve sorguya çekilecek.. ve dâr-ı bekâda saadet-i ebediye ziyafetgâhının ve şekâvet-i dâime hapishânecinin kapıları açılacak.. ve bu âlemde çok tâifelere kumandanlık yapan ve karışan ve bazen karıştıran bir zâbit, toprağa girip her amelinden suâl olunmamak ve uyandırılmamak üzere yatıp saklanmayacaktır.

Yoksa, sineğin sesini iştip hakk-ı hayatını vermekle fiilen cevap verdiği hâlde; gök gürültüsü kuvvetinde bekâya ait hadsiz hukuk-u insaniyenin mezkûr yirmi hakikatler lisانları ile edilen ve arşı ve ferşı çınlatan dualarını işitmemek ve o hadsiz hukuku zâyi etmek.. ve sinek kanadının intizamı

şehadetiyle sinek kanadı kadar israf etmeyen bir hikmet, bütün o hakikatlerin bağlandıkları insanî istidâdâti ve ebede uzanan emelleri ve arzuları ve o istidat ve arzuları besleyen kâinatın pek çok râbitalarını ve hakikatlerini bütün bütün israf etmek, öyle bir haksızlıktır ve imkân haricinde ve zâlimâne bir çirkinliktir ki Hak ve Hafîz ve Hakîm ve Cemîl ve Rahîm isimlerine şehadet eden bütün mevcudât onu reddeder. “Yüz derece muhâl ve bin vecihle mümtenidir” derler.

İşte biz Hâlik’ımızdan haşre dair sorduğumuz suâle **Hak, Hafîz, Hakîm, Cemîl, Rahîm** isimleri cevap verip derler:

“Biz, hak ve hakikat olduğumuz gibi ve hem bize şahadet eden mevcudâtın tahakkuku misillü, haşır haktır ve muhakkaktır.”

Hem madem... Daha yazacaktım, fakat güneş gibi mâlûm olmasından kısa kesttim.

İşte, geçmiş misallerde ve mademlerdeki maddelere kıyasen Cenâb-ı Hakk’ın yüz, belki bin esmâsının kâinata bakan isimlerinin her birisi, nasıl ki mevcudâttaki ayna ve cilveleriyle müsemâsını bedâhetle isbat eder; aynen öyle de haşrı ve dâr-î âhireti de gösterirler ve kat’iyetle isbat ederler.

Hem nasıl Hâlik’ımızdan sorduğumuz suâlimize, o Rabbimiz bütün ferمانlarıyla ve nâzil ettiği bütün kitaplarıyla ve müsemmâ olduğu ekser isimleriyle bize kudsî ve kat’î cevap veriyor; aynen öyle de **melâikeleriyle** ve onların diliyle daha başka bir tarzda dedirir:

“Sizin, zaman-ı Âdem’den beri hem ruhanîlerle, hem bizimle görüşmeninizin üzerinden tevâtür kuvvetinde hâdiseleri var ve bizim ve ruhanîlerin vücûdlarına ve ubûdiyetlerine delâlet eden hadsiz emâre ve deliller var. Ve biz, âhiret salonlarında ve bazı dairelerinde gezdiğimizi, birbirimize mutâbık olarak sizin kumandanlarınız ile görüşüğümüz zaman söylemişiz ve daima da söyleyoruz. Elbette bu gezdiğimiz bâkî ve mükemmel salonlar ve bu salonların arkalarında tefriş ve tezyin edilmiş olan saraylar ve menziller, hiç şüphemiz yoktur ki gayet ehemmiyetli misafirleri o yerlerde iskân etmek üzere bekliyorlar. Size kat’î beyan ediyoruz.” diye suâlimize cevap veriyorlar.

Hem madem Hâlik’ımız, bize en büyük muallim ve en mükemmel ustad ve şaşırmaz ve şaşırtmaz en doğru rehber olarak **Muhammed-i Arabî** (*aleyhissalâtü vesselâm*)’ı tayin etmiş ve en son elçi olarak göndermiş. Biz dahi, ilmelyakîn mertebesinden aynelyakîn ve hakkalyakîn mertebelerine terakki

ve tekemmül etmek üzere her şeyden evvel bu Üstadımız'dan, Hâlik'ımızdan sorduğumuz suâli sormaklığımız lâzım geliyor. Çünkü o Zât, Hâlik'ımız tarfindan her biri birer nişane-i tasdik olan bin mucizâtiyla Kur'ân'ın bir mucizesi olarak Kur'ân'ın hak ve kelâmullah olduğunu isbat ettiği gibi; Kur'ân dahi kirk nevi i'câz ile o Zât'ın bir mucizesi olup, O'nun doğru ve Resûlullah olduğunu isbat ederek ikisi beraber; biri, âlem-i şehadet lisansı (bütün hayatında, bütün enbiyâ ve evlîyanın tasdikleri altında) diğerî, âlem-i gayb lisansı (bütün semâvî fermanların ve kâinat hakikatlerinin tasdikleri içinde) binler âyâtiyla iddia ve isbat ettikleri hakikat-i haşriye, elbette güneş ve gündüz gibi bir kat'iyettedir.

Evet, haşır gibi en acîb ve en dehşetli ve tavr-ı aklın haricinde bir mesele, ancak ve ancak böyle harika iki üstadın dersleriyle halledilir, anlaşılır.

Eski zaman peygamberleri ümmetlerine Kur'ân gibi izahat vermediklerinin sebebi, o devirler beşerin bedeviyet ve tufûliyet devri olmasıdır. İbtidâî derslerde izah az olur.

Elhâsil: Madem *Cenâb-ı Hakk'ın ekser isimleri* âhireti iktiza edip isterler; elbette o isimlere delâlet eden bütün hüccetler, bir cihette âhiretin tahakkukuna dahi delâlet ederler.

Ve madem *melâikeler* âhiretin ve âlem-i bekânın dairelerini gördüklerini haber veriyorlar; elbette, melâike ve ruhların ve ruhâniyâtin vücûd ve ubûdiyetlerine şahadet eden deliller, dolayısıyla âhiretin vücûduna dahi delâlet ederler.

Ve madem *Muhammed (aleyhissalâtû vesselâm)*'nın bütün hayatında vahdâniyetten sonra en dâimî dâvâsı ve müddeası ve esası, âhirettir; elbette o Zât'ın nübûvvetine ve sıdkına delâlet eden bütün mucizeleri ve hüccetleri, –bir cihette, dolayısıyla– âhiretin tahakkukuna ve geleceğine şahadet ederler.

Ve madem *Kur'ân'ın* dörtten birisi haşır ve âhirettir ve bin âyâtiyla onun isbatına çalışır ve onu haber verir; elbette Kur'ân'ın hakkaniyetine şahadet ve delâlet eden bütün hüccetleri ve delilleri ve burhanları, –dolayısıyla– âhiretin vücûduna ve tahakkukuna ve açılmasına dahi delâlet ve şahadet ederler.

İşte bak, bu rükn-ü imanî, ne kadar kuvvetli ve kat'î olduğunu gör!..

*Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin son zamanlarda
Eskişehir'e teşrif ettiklerinde kaldıkları ev*

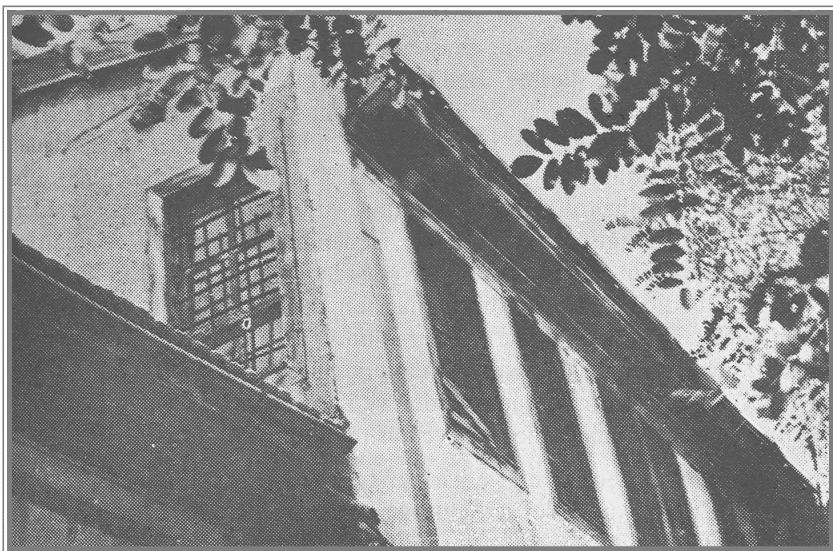
Allıncı Hisarı

Emirdağ Hayatı

Mukaddime

Denizli Ağır Ceza Mahkemesi'nin beraat kararı neticesi olarak, Risale-i Nur, ekser vilâyet, kasaba ve köylerde yayılmış ve Nur talebeleri kısa bir zamanda yüz binlerin fevkinde çoğalmıştır. Risaleler teksirle neşre başlanmış ve kısa bir müddet içinde, 1948 senesi başlarında (23 Ocak 1948) Üstad ve talebeleri üçüncü defa olarak tekrar hapse alınmıştır.

Evvela üç sene kadar Emirdağ'da ikamet edebilen Said Nursî, hapisten sonra tekrar Emirdağ'da üç-dört sene kadar kalmış ve sonra Isparta'ya yerleşmiştir. Ve şimdi doksan yaşına yaklaşan ve tebdil-i havaya çok muhtaç olan Üstad, ara sıra Emirdağ'a gelip ikametgâhı olan dershane-i Nuriye'de kalmaktadır.

Bediüzzaman Said Nursî'nin Emirdağ'ında kaldığı evin, karşısından penceresinin görünüsü

Şimdilik Emirdağ hayatının ilk kısmı ki, Afyon hapsine kadar olan safhası, zikredilecek, bilâhare Afyon hapsini müteakip tekrar Emirdağ'daki hayatı, hizmet-i Nuriyesi beyan edilecektir. Emirdağ'daki hayatı, evvelki hayatına nisbeten çok daha şâşalıdır. Hem, musibet ve ithamlara daha ziyade hedef olmuş, daimî tarassuda, hattâ imhaya maruz kalmıştır. Bununla beraber, Risale-i Nur geniş dairede yayılmış, üniversite, memurlar ve ehl-i siyaset mühitinde okunmaya başlanmıştır.

Üstadın Emirdağ'a nefyinden sonra aleyhinde pek insafsızca iftiralar yapıldığı ve çok geniş bir dairede yalanlarla isnadlara girişildiği münasebetiyle ve Nur'ların harika neşri dolayısıyla bir hakikati, bu mukaddimede beyan etmek lâzım geldi. Şöyle ki:

Bizim, Said Nursî'nin ayn-ı hakikat olan ahvâl ve harekât ve hizmetinde görünen harikaları beyan etmemizden muradımız, okuyucuların nazar-ı istîgrablarını celbedip –hâşâ– Bediüzzaman'ın şahsını insanlığın alkış tufanına tutmak değil; belki, onun şahsını ve hizmetini insafsızca iftira ve yalanlarla lekedar etmek isteyen ve dolayısıyla Risale-i Nur'un hizmet-i imaniyesine set çekmeye çalışanların mukabilinde Risale-i Nur'un nurlu, müessir ve saadet-fesân hizmetini belirtmek için Kur'ân'ın bir şâkirdi ve Hazreti Peygamber'in bir ümmeti ve Allah'ın bir abdi olarak nâil olduğu ikramları zikrediyoruz. Din düşmanlarının bahanelerle taarruzunu ve insafsız hücumlarını red ve bir mâsumun mâsumiyetini beyan ediyoruz. Hattâ diyebiliriz ki, tarihte Bediüzzaman gibi hilâf-ı hakikat olarak düşünce ve mefkûre, hizmet ve gayesinin tam ziddinde şiddetli itham ve isnadlara maruz kalmış bir kimse yok gibidir. Panzehire zehir isnad etmek gibi, bu milleti ve gelecek nesilleri anarşilikten, dinsizlikten, ahlâksızlıktan muhafaza niyet ve harekâtına, sîrf imansızlıktan neşet eden bir dalâlet divaneliğle vatana ihanet, gençliği irticaya sevk ve zehirlemek ithamını yapmak, ne kadar acı ve ehl-i insâfi ağlatacak elim bir vaziyet olduğu bedihîdir. İşte Bediüzzaman, bir değil, yüz değil, binler defa böyle hilâf-ı hakikat ithamlara dûçar olmuş bir mâsumdur. Hizmetinde olduğu gibi, hususî ahvâl ve ahlâkî noktasında da ahlâk-ı hamidenin en müstesna örneklerini yaşıtmış, edep ve iffetin en şâheser numûnelerini nefsinde gösterebilmiş bir nezahet ve hüsn-ü hulk âbidesidir. Hizmetini ifâ eden, dahilî ve haricî hayat ve efâline âşinâ olan talebe ve hizmetkârları olan bizler, en yüksek sesimizle ilân ederiz ki:

Üstadın Kur'ân'dan alıp ehl-i iman ve insaniyetin istifadesine arz ettiği ulûm-u imaniyedeki ustadlığı gibi, en ince muamelât ve ahvâlinde ve hususî

hayatında da Kur'ân-ı Hakîm'in hüsn-ü hulk olarak tarif ettiği ve yüksek bir velâyetin tereşşuhâti olan âsâr ve dâimî yüksek bir huzur görünür. Her zaman için her haline nazar-ı dikkat ve ferasetle bakan ehl-i kalb ve erbâb-ı fazilet, onun kalb-i münevverinin bir şems-i hakikat ve mârifet halinde şûle-feşan olduğunu ve bir derya halinde dâimî temevvücdede bulunduğu kemâl-i hayretle görmekte ve İslâmîyet ağacının bu son ve kâmil meyve-i münevveriyle zemin ve zamanın iftihar etmeyeceğini duyurmaktadır.

Ey sû-i niyetleriyle ve kendi menfi ruhlarına kıyasla bu ahlâk, edep, iman, mârifet ve hakikat âbidesine dil uzatan ve şeytanları dahi utandıracak derecedeiftiralarla bu fazilet timşâlını yok etmeye, tezvire çalışmış bedbahtlar! Bu zâta karşı savurmak istediğiniziftiralar, saçığınız zehirler para etmedi. Hak, nurunu yaktı ve parladı; o nur ile âlemleri ziyadar eyledi. Siz ise zelil ve mânenn insaniyetin menfurusunuz. Size yazıklar olsun! İnsan libasını taşımınız dahi sizin için elîm ve fecîdir. Buna rağmen sizin için bir necat kapısı var; o kapıyı çalsanız belki kurtulursunuz. Said Nursî ahd etmiş ve ilân etmiş ki:

“Benim idamîma çalışanlar dahi eğer Risale-i Nur’la imanlarını kur-tarsalar, Risale-i Nur'a sarılsalar; kardeşlerim, siz şahit olunuz, ben onla-ra hakkımı helâl ediyorum.” Evet onu mahkûm etmek isteyenlerden çoğu ve ekser aleyhinde bulunanlar, bugün ona dost olduğu gibi, tezvir ve iftirada bulunan sizler de nedamet etseniz, Nur derslerine kulak verseniz, ümit edilir ki, o şefkat kahramanı, sizin için, affiniz için dua eder, niyaz eder. Evet, Said Nursî öyle eşsiz bir kahramandır ki, bu kahramanlığını harp meydanında, mahkeme sandalyesinde müstebitlere karşı gösterdiği hâlde, gelin, siz düşmanları ve onu yok etmek için çalışanlardan Nura müteveccih olanların selâmet ve kurtuluşu için el açıp gözyaşlarıyla nasıl niyaz ettiğini görün ve onun yüksek bir tevazu ile, milletin her tabakasıyla nasıl kemâl-i şefkatle muamelede bulduğunu anlayın, insanlığın ulvî mertebesini bu zatta seyreleyin. Onun hakkında senâkâr sözler, takdirler, ehl-i dünyanın alķışlanması nev'inden değildir; hakikat-i kâinatın, bu ekmel insana ve insanın yüksek kıymetini, müslümanlığın hakikî tezahürünü temsil eden mânevî şahsiyetine karşı olan takdir ve tebrikine bir iştiraktir. Evet, Said Nursîyi, temsil ve terennüm ettiği envâr-ı hakikat itibarıyla, yalnız insanlık değil, belki âlem bütün envâ ve ecnâsiyla alķışlıyor, tebrik ediyor. Evet, hizmet-i imaniyesini mâzi, müstakbel takdir ediyor...

Evet, Said Nursî, Cenab-ı Hakk'ın mâhiyet-i insaniyede dercettiği had-siz envâr-ı kemâlâtın hepsinde en ileri ve en mükemmel dir. Bazen yüksek

dağ başlarında, büyük kayalıklar arasında gezer, yalnız başına, sessiz dolaşır, bazen bağ ve bahçeleri, nebatat ve hayvanatı temâşâ ve tefekkür edip, sonra dönüp, şehre inip, en büyük siyasi içümalarda, gayet beliğ ve mâkulâne hitabeler, ahlâkî, edebî nutuklar irad edebilen cevval bir ruh hâletini taşırdı. Hürriyetten evvel ve sonra şarttaki hayatı ve İstanbul'daki feveranlı hayatı, buna bir şahittir. Bir yanda Şarkî Anadolu'da, aşıretler arasında seyahatle onlara ahlâkî ve imanî dersler, ögütler verirken; diğer yanda, Şam'da allâmelere, siyaset-i İslâmiye noktasında en keskin ve isabetli görüş ve teşhislerle müslümanların terakki ve kemâlâtının esaslarını tespit edip, üç yüz elli milyon müslümanın saadetinin fecr-i sadıkını haber veriyordu. Hem, Meşrûtiyet zamanında Meclis-i Meb'usâna hitabesi ve gazetelerdeki makaleleriyle, Kur'ân'ın kudsî kanun-u esâsının vaz ve tatbikinin millet-i İslâmiye'ye iki cihanın saadetini kazandırıp hakikî kemâlât ve terakkiye medar olacağını haykırıyor ve bu efkârinin *Divan-ı Harb-i Örfi*'de de kahramanca müdafâasını yapıyordu.

İşte, bir nebze beyan edilen ahvâli ve hizmetleri delaletiyle, bu harika zat, âdetâ muhtelif istidat ve ayrı ayrı zekâ ve kabiliyetlerden müteşekkîl bir cemaat mâhiyetinde idi. İslâmiyet'in zuhurundan itibaren bin üç yüz yıl içinde gelip geçen ve İslâmiyet seçere-i nuraniyesinin çeşitli çiçek ve meyveleri olarak asırları tezyin eden umum ehl-i hak ve zekâvetin kemâlât ve güzelliklerine sahip olmuş, nişan ve formalarını takmış gibiydi. Sanki ulûm ve maârif-i İslâmiye bu zat vasıtâsıyla yeni baştan ihyâ ediliyordu.

Büyük peygamberin ders ve irşâdiyla hakikate ulaşan ve kemâlâtta terakki eden ve her biri cemaat-i İslâmiye'den bir tâifeyi daire-i tenvir ve irşadında yürüten kudsî ustâdlar, âlim ve müctehidler, ayrı ayrı meslek ve ilimlerine bu zâtı vâris tâyin etmişler gibi, mâzının bütün mehâsin ve meziyetlerini giyinerek asrımızda ortaya çıkan bu harika-yı zaman Said Nursî Hazretleri, böylece, Kur'ân namına Risale-i Nur'la girdiği dinî hizmet ve cihad-ı mânevîsiyle, bir cemaatin, yüksek bir heyetin, belki muazzam bir ordunun yapabileceği vazifeleri, külli hizmetleri, izn-i ilâhî ile yapmıştır. İslâmiyet nurundan ve iman kardeşliğinden gelen bir kuvvet ve rabita ile teşkil ettiği Nur şâkirtleri şâhs-ı mânevîsi, ehl-i dalâletin cemaatle hücumuna mukabil olmuş, bu süretle müminlerin nokta-yı istinadı, kıızı tehlikeden bu vatanı istilâsına karşı Kur'ânî bir sed ve âlem-i İslâm'ın kahraman Türk milletine eskisi gibi muhabbet, uhuvvet ve ittifakının medarı olmuştur.

Evet, Said Nursî, gayet cami bir istidada mâlik bir zattır. Bu istidatların hepsinde çok ileri gitmiştir. Cüz ile külli, âfâkın en geniş dairesiyle enfüsî

dairesini, meselâ zerreyle Samanyolu’nu, beraberce dikkatle tetkik eder, onlardaki envâr-ı tevhidi görür, gösterir ve isbat eder. Bir yandan âlem-i İslâm ve insaniyete uzanan külli hizmet-i imaniye ile meşgul, bir yandan inzivâ hayatı geçirerek kalem-i kudretin mektubatı olan fitratın antika eserlerini, sanat-ı ilâhiyenin mucizelerini temâşâ ve tefekkürle kitab-ı kâinatı mütalâa eder ve böylece her gün bu müteaddit ulvî vazifeleri yaparak mârifet-i ilâhiye ve huzurun nihayetsiz ezvâk ve envârında terakki eder.

İşte bu hâlet-i ruhiye ve ahvâl-i kudsîye, Üstadın hayatının her safhasında müşâhede edildiği gibi, Emirdağ’da geçirdiği hayatı da hep bu mezkûr mânâ ile doludur. Lâhikalardaki mektuplarda bir derece beyan edilmişse de nâkıştır. Bu Tarihçe’de, ancak denizden bir katrecikle iktifa edilmiştir.

Said Nursî'nin Denizli Hapsinden Tahliyesi ve Emirdağ'a Nefyi

Denizli Ağır Ceza Mahkemesinin Haziran 1944 beraat kararı ile hapisten tahliye olunan Nur talebeleri memleketlerine gitmişler. Üstad ise, Ankara’dan bir emir alincaya kadar Denizli’de Şehir Otelinde kalmıştır. Risale-i Nur talebelerinin hapsi ve muhakemeleri münasebetiyle, Denizli halkı Risale-i Nur’la alâkadar olmuştur. Adliyede iki-üç zat, mahkeme safahatı esnasında Nur'lara yakından alâkadarlık göstermişler ve Denizli’de neşrine çalışmışlardır. Bilâhare Nur dairesinde “hâkim-i âdîl” unvanıyla anılan mahkeme reisi ve âzâları ve hizmetleri dokunan hamiyet-perverler, âdilâne karar ve gayretleriyle bütün ehl-i imanın süruruna vesile olmak gibi mânevî ve ebedî, parlak bir makam kazanmışlardır.

Said Nursî, Denizli’de iki ay kaldiktan sonra, Afyon vilâyetinin Emirdağ kazasında ikamete memur edilir. Emirdağ'a 1944 senesi Ağustos ayında nefyedilir. İlk önce on beş gün kadar bir otelde kalır, sonra kira ile bir eve yerlesir; ev kirasını da kendisi verir.

Emirdağ'daki hayatı şöyle hülâsa olunabilir:

Daimî tarassut altındadır. Mahkemeden beraat kazanması ve eserlerinin iade edilmesine rağmen, serbest bırakılmış değildir. Eskisinden daha ziyade

kontrol ve mütemadiyen pencere ve kapısından nezarete mârıldurdur. Mektuplarında da beyan ettiği gibi, Denizli hapsinin bir aylık sıkıntısını bazen bir günde Emirdağ'da çekiyordu. Üstada yapılan bed muameleler ve takınılan tavır, Emirdağ ahalisince yakından bilinmektedir. Denizli Mahkemesi'nin berası üzerine, mahkeme eliyle Nur'ların intişarına ve Said Nursî'nin hizmet-i imaniyesine sed çekemeyen gizli dinsizlik komiteleri, bu defa başka yollardan idarî makamları evhamlandırip aleyhe geçirerek, hattâ imhasına kadar çalışıyorlardı. Bu plân kat'ı idi.

Bir bekçi, kapısı önünden ayrılmazdı. Üstad ile görüşebilmek pek müşkuldü. Emirdağ'da ilk defa Üstadla yakından alâkadar olan “Çalışkanlar Hane-danı”, kasabalarına nefyedilen bu âlim ve fâzıl ihtiyar zâta yakından dostluk göstermişler, hizmetine koşmuşlar, sîrf lîlât için olan bu irtibatlarını sû-i tefsir edenlerin yalan ve tezviratına aldırmayarak alâkalarını gevsetmemişlerdi. Çalışkanlarla beraber Emirdağ'da birçok sadık müminler Nura talebe olmuşlar, Üstadın hizmet-i Nuriyesine iştirak etmişler^{1(Hâsiye-1)} Nur Risalelerini okuyup yazmaya ve etrafa neşre başlamışlardır. Üstadın Emirdağ'da ikametinden sonra, Risale-i Nur'un dersleriyle halkın mühim bir kısmının ilim, iman, ahlâk ve fazilet bakımından terakki ettiği herkesçe mâlûm olduğu gibi, resmî zatların ikrarıyla da sabittir.^{2(Hâsiye-2)}

Emirdağ talebeleri, Üstadın Emirdağ'daki hayatına dair diyorlar ki:

“Üstad, Emirdağ'da daimî tarassut altında bulunuyordu. Açık havalar da, gezmeye çıkardı. Üstadın, bahar ve yaz mevsimlerinde mutlaka kirlara çıkmak âdeti idi. Yalnız başına gider, birkaç saat kalır, sonra evine dönerdi. Kirlara çıktığı zaman, çok defa arkasından takip ettirilirdi. Bazen bekçiler, bazen jandarmalar takip ederdi. Hattâ bir defa arkasından kurşun attırılmış, fakat isabet etmemiştir. Birgün bir resmî memur, arkasından koşarak, “Dışarı çıkmak yasak! Başına bere koymazsun, sarık saramazsun!” diye mütehakkimâne ve mütecavizane ifadeler kullanmış, Üstad da geriye dönmüştür. Bu tarz muameleler çoktur.”

¹ (Hâsiye-1) Bugün Emirdağ halkı, umumiyetle, Nur'lara dost ve taraftardır. Pek çok talebesi vardır. Emirdağ'da ve civar köylerde Nur dersleri okunmaktadır.

² (Hâsiye-2) Üstad Said Nursî, Emirdağ'ı bir dershane-i Nuriye mânâsında kabul ettiğini söyler. Sav, Barla, Emirdağ, Eflâni gibi Nur'ların ekseriyetle yayılıp okunduğu kasaba ve köyleri, birer dershane-i Nuriye unvanıyla yâd eder. Ve kendi Nurs köyü gibi sağ ve ölü umum ahalisine, mâsum çocuklar ve mübarek hanımlarına dua eder, mânevî kazancına hissedar eder.

Üstadın Emirdağ'daki hizmeti ve meşgalesi, başka yerlerde olduğu gibi, yalnız bir vazifeye münhasır değildi. Gerek Lâhikalardaki mektuplardan, gerek ziyaretine gelen dostların ve eski ilim arkadaşları ve talebelerinin ihbarından ve gerekse de kendine yakından alâkadar olan talebe, komşu ve halkların müşahedatından anlaşılıyor ki, hakka müteveccih, hakikatten nebean eden müteaddit hizmetleri, vazifeleri vardi ve her bir günde de bu vazifelerini ifaya çalışırdı. Hakâik-i Kur'âniye nurları olan "Sözler", "Lem'alar" gibi eserlerini telif, tashih ve neşirle meşgul olmakla beraber, kelimât-ı kudret olan masnuat ve mevcudati seyir ve temâşâya, kitab-ı kâinatı mütalâaya çok müştâk idi. Zemin yüzünde yazılan, bahar sayfasında teşhir edilen rahmet ve hikmetin mucizeli eserlerini, eşcar ve nebatat ve hayvanattaki sanat-ı ilâhiyenin harikalarını, simalarında parıldayan tevhid sikkelerini okumaya ziyadesiyle meftun idi. Böylece, hakâik-i imaniyenin, mârifetullahın nihayetsiz ufuklarında hakkalyakân mertebesinde kanat açıp geziyordu.

Esasen, Kur'ân'dan aldığı mesleğinin bir esası, tefekkürdür. Eserlerinde insanı daima tefakküre sevk eder ve tefekkürü ders verir. İlim ve tefekkür ile kazanılan mârifet-i ilâhiyenin, ruh için kâinat vüs'atinde bir genişlik temin ettiğini ve *وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَهُ آيَةٌ تَذَلُّلٌ عَلَى اللَّهِ وَاحِدٍ*¹ "Her bir şeyde Sâni-i Vâhid'e işaretler, delil ve âyetler bulunduğu" ifade eder; *نَفَّذْ سَاعَةً خَيْرٍ مِنْ عِبَادَةٍ* 2 sârîne göre hareket ederdi.

Üstad'ın Emirdağ'da Zehirlenmesi

Bir siyâsî memurun iğfali ve "Îmhası için yukarıdan emir aldık." demesi-ne aldanan bir bekçibaşı, Üstadın penceresine geceleyin merdivenle çıkarak yemeğine zehir atmış; ertesi gün Üstad zehirlenerek kıvranağa başlamıştır. Zehrin tesiri çok azîm olduğu hâlde, kendisi: "Ceuşenü'l-Kebir gibi evrâd-ı kudsiyelerin feyziyle ölümden muhafaza olunuyorum. Fakat hastalık, iztirap çok şiddetlidir." derdi. Bir hafta kadar aç, susuz denecek bir hâlde perişan bir vaziyette inlemiş, sonra biizzâlîh şifa bulup, tekrar tashihat gibi Risale-i Nur vazifeleriyle iştigale başlamıştı. Bu şiddetli hastalık zamanlarında

¹ "Bütün her şeyde Allah'ın varlık ve birligini gösteren bir âyet (işaret) vardır." (Bkz.: el-Esfahanî, *el-Eğâ-nî* 4/39; el-Kalkâşendî, *Subhu'l-a'sâ* 12/413; el-Übşeyhî, *el-Müstatraf* 1/16, 2/280)

² "Bir saat tefekkür, bir sene ibadet hükmüne geçer." *el-Gazâlî, Îhyâ ulûmi'd-dîn* 4/423; *el-Kurtubî, el-Câmi' li ahkâmi'l-Kur'ân* 4/314; *Aliyyûlkârî, el-Masnû'* s.82.

asla namazlarını terk etmedi. Yalnız ikinci ve üçüncü zehirlenmek zamanında tahammülü gayr-i kabil bir hastalıkta iki-üç gün farzını yatağında ancak kılabilde.

Ölüm tehlikesi geçirdiği günlerde, bir gece sabaha kadar yanında nöbet bekleyip gözyaşları içinde Üstada dikkat eden iki talebesi diyor: "Sabaha yakın, gözleri kapalı olduğu hâlde doğruldu, ellerini dergâh-ı ilâhiye açıp yavaş bir sesle, birkaç kelime ile Risale-i Nur hizmetinin inkişafına ve talebelerinin selâmetine dua etti. Sonra bayılmış vaziyette yatağa düştü."

Hizmetini, sırayla iki-üç genç talebesi ifâ ederdi. Bir müddet onlar da men edilmişse de, çalışan talebeleri, hizmetinden asla vazgeçmeyerek yüksek bir fedakârlık gösterdiler.

Emirdağ'ın resmî büyük bir memuru, bilâhare Nurun kahraman bir talebesi olan arkadasına, "Gizlice Said Nursî'nin imhası için, gizli bir plân ve emir var." demiştir. İşte, Üstada yapılan bütün muameleler, böyle bir plânın neticesi olarak cereyan etmiştir. Bir-iki defaya münhasır değil, uzun seneler müddetince daimî olduğu için, yapılan zulüm, tarassut ve mânevî baskın çok elîm ve acı idi.

Üstad, ilk iki sene Çarşı Camii'ne gider, cemaate iştirak ederdi. Ekser günler ikindi namazını camide kılar ve yatsıya kadar orada kalır, sonra evine gelirdi. İki sene böyle devam etti. Sonra kaymakam, "İnsanlarla görüşüyor." diye camiden men etti. Emirdağ'da ikameti zamanında başta Isparta olarak çok yerlerde Nur Risaleleri el yazısıyla çoğaltııyordu. Risaleleri okuyup müstefid olanlardan Üstadı görmeye gelenler pek çoktu. Fakat ziyarete gelenlerden az bir kısmı görüşebilmeye muvaffak olurdu. Daha ziyade Risale-i Nur'a kemâl-i sadakatle ve ihlâsla hizmet etmeye kabiliyetli olanlar ve sîrf lillâh için muhabbet ve uhuvvet taşıyanlar görüşebilir, Üstadın dersini, sohbetini dinleyebildi. Üstad, muhtelif istidatta olan her ziyaretçinin derece-i fehim ve idrakine göre konuşur, nazarları Risale-i Nur'a ve hizmet-i imaniyeye çevirir, Risale-i Nur hakikatlarıyla imana hizmetin bu millete maddeten ve mânen en büyük menfaatları temin edeceğini dâvâ ve izah ederdi. Gelen ziyaretçiler, muhtelif halk tabakalarından, gençlerden, ehl-i ilimden idi. Denizli beraatinde sonra memurlar arasında büyük intibah olmuş, Nur'a talebe olanlar çoğalmıştı.

Üstad, Gelenlerle Ne Konuşurdu?

Hemen umumiyetle, Risale-i Nur hizmetinin yegâne maksadı olan imanın kuvvetlenmesinin, vatan ve milleti tehdit eden dinsizlik ve komünistlik tehlikesine mâni olduğunu.. şimdi en elzem vazifenin, fertlere ve cemiyete düşen hizmetin imanı kurtarmak ve kuvvetlendirmek bulunduğu.. zamanın en büyük dâvâsının Kur’ân’ a sarılmak olduğunu, Risale-i Nur bütün kuvvetiyle bu meseleye hasr-ı nazar ettiğinden, vatan ve millet düşmanları, gizli dinsizler, bahanelerle hücumla geçip aleyle tahrîklerde bulunduklarını.. “Fakat biz müspet hareket etmeye mecburuz. Elimizde Nur var, siyaset topuzu yok. Yüz elimiz de olsa, ancak Nur'a kâfi gelir” diyerek Nur'un din düşmanlarını mağlûp edecekinden, müspet hareket etmenin atom bombası gibi tesiri bulunduğundan, Risale-i Nur'un siyasetle hiçbir alâkası bulunmadığını.. mesleğimizin en büyük esasının ihlâs olduğunu.. rızâ-yı ilâhîden başka hiçbir maksat ittihaz edilemeyeceğini.. Nur'un kuvvetinin işte bu olduğunu.. ihlâsla, müspet hareket etmekle inâyet ve rahmet-i ilâhiyenin Risale-i Nur'u himaye edeceğini... ilâ âhir, beyan ederdi.

Üstad'ın dersini ve sohbetini dinleyenleri işhad ederek diyebiliriz ki:

Üstad'ın bir dersi, bir sohbeti, çok gençler için vesile-i necat olduğu gibi, Risale-i Nur'a fedakârâne hizmet için de bir menba-ı istinad olurdu. Nura hizmet eden fedakâr talebelerin ekserisi böyle bir veya birkaç defa Üstadın dersinde, ikazında hazır bulunmuştur. Emirdağ'da iken, Ankara'ya Nur hizmeti için gönderdiği bir talebesi, hâl-i âleme bakarak, “Bu insanlar ne zaman Nur hakikatlerini dinleyecek, kalın zulmet perdeleri nasıl yırtılacak, mânevî karanlıklar nasıl izale olacak?” diye ümitsizliğe düşer. Sonra birgün Emirdağ'a Üstad'ın yanına döndüğü zaman, o büyük Üstad der: “Vazifemiz hizmettir. Muvaffak olmak, insanlara kabul ettirmek, Cenab-ı Hakkın vazifesidir. Biz vazifemizi yapmakla mükellefiz. Sen orada, ‘Bu insanlar ne zaman Risale-i Nur'u dinleyecekler?’ diye ümitsizliğe düşme, merak etme. Katı yen bil ki, mele-i âlânın hadsiz sakinleri, bugün Risale-i Nur'u alkışlıyorlar. Onun için, hiç ehemmiyeti yok. Kîymet, kemiyette değil, keyfiyettedir. Bazen bir halis ve fedakâr talebe, bine mukabildir.” diyerek yeisini giderir.

Üstad, krlara ilk önce yaya olarak çıktı. Sonra faytonla gezmeye başlamıştır. Ücretsiz birgün dahi arabaya bindiği görülmemiştir. Biz kendisine ancak masrafını idare edecek derecede fiyatını söyler, “Bunun burada fiyatı budur.” derdik. Mutlaka bizim söylediğimizden fazlasını bize verir ve “Fiyatını

vermezsem olmaz. Nasıl mukabilini vermediğim bir lokma hediye beni hasta ediyor; bunun da ücretini vermeliyim ve vermeye mecburum.” derdi. Daha ziyade bahar, yaz ve güz mevsiminde gezer, kışın da ara sıra kırı çıktı.

Emirdağ’ın dört tarafı açıklıktır. Buralarda Nur’ların tashihine çalıştığı müteaddit dershaneleri vardır. Emirdağ'a yerleşmesinden itibaren daimî tarassut altında bulunduğuandan ve kırlara çıktıığı zamanda çok defa jandarma ve bekçilerle takip edilmesinden dolayı yalnız gezer, yalnız oturur, yalnız çalışırdı. Tâ 1947 senesine kadar böyle devam etti. Yalnız faytonunu idare eden bir talebesi, yolda refâkat eder, oturduğu zaman yalnız başına kalırdı. Kırlarda ekseriyetle tashihatla meşgul oluyordu. Bir müddet el yazlarını tashihle vakit geçirirdi. Sonra Isparta ve İnebolu'daki fedakâr talebeleri, birer teksir makinesi elde ederek Nur mecmualarını çoğaltmaya başladılar. Üstad, bundan sonra tashih için kendisine gelen mecmuaları tashihe başladı. Üstad, Nur’ların yazılmasına, teksirine çok ehemmiyet verirdi. “*Risale-i Nur, bu asrı ve gelecek asırları tenvir edecek olan bir mucize-i Kur’ânîye’dir.*” deyip, Nur'a ait hizmeti, zamanın en büyük meselesi olarak kabul eder, bu ehemmiyetle davranırdı.

Üstad süratli bir yazıya ve hüsn-ü hatta mâlik olmadığı için, Risale-i Nur’ un makbul, bereketli ve nurlu her günkü hizmetine, o da tashihatla iştirak ederdi. Saatlerce çalışır, yorulmak nedir bilmezdi. Nur hizmetlerinin ifası, Üstad için mânevî bir gıda hükmünde idi. Bilhassa şiddetli hastalıkları zamanında dahi çalışması görülmüyordu. Hayat-ı içtimaiyeden çekilmiş olup kimseyle görüşmez; muhabereden de men edildiğinden, insanların cemaatlerinden gelen ünsiyet ve tesellîden mahrum idi. Fakat o, bu yokluk içinde tükenmez bir varlığa kavuşmuştu. Rahmet-i ilâhiye ona Nur’ları ihsan etmişti. Evlâd ü iyâl, mal-mülk, hiçbir şey ve yeryüzünde taht-ı temellükünde bir karış yeri yoktu. Yalnız bir Risale-i Nur'u vardı. Herşeyi o idi. Sevinci, medâr-ı tesellîsi o idi. Bütün istidatlari ile Nur'lara müteveccih idi. Fitrî vazifesini, Nur’ların ders ve taallümü ile insanlara neşri biliyordu.

Üstad’ın sözlerindeki halâvet ve hitabındaki belâgat fevkâlâdedir. Gezinti esnasında rastladığı insanlar arasında her sınıf halk bulunduğu gibi, bilhassa dağlarda, kırlarda, ormanlarda ziraat ve ticaretle uğraşan halktan pek çokla riyla görüşmüştür ve sohbet etmiştir. Üstad’ın geniş, külli hizmet-i Kur’ânîye’sinden sarf-ı nazar, faraza bütün meşgalesi ve hizmeti eğer sohbetine ve görüştügü insanlara olan ders ve irşadına münhasır olsa dahi, yine emsâlsiz denecek kadar büyük ve müessir bir hizmettir. Kendilerinin bu sahadaki hizmetleri çok

muazzamdır. Barla'da bulunduğu müddetçe talebeliğine, kardeşliğe ve âhiret hemşireliğine kabul ettiği erkek ve kadınlar gibi, Emirdağ ve civar köylerde de pek çok âhiret hemşireleri, talebeleri ve kardeşleri vardı. Bilhassa mâsum çocuklarınla alâkadarlığı pek ziyadedir.

Üstad'ın iffet ve istikametteki hudutsuzluğu, bilmüşâhede sabittir ve inkârı gayr-i kabildir. Hayati boyunca, hanımlarla konuşmaktan, nazarıyla dahi meşgul olmaktan şiddetle içtinab etmiştir. Bir mektubundan anlaşıldığı gibi, gençliğinde dahi iffet ve istikametin zirve-i müntehasında olduğu, onu yakın-dan tanıyan ve hayatına âşinâ olanların müşâhedeleriyle sabittir.

Bütün ahali, Üstad'ın numûne-i imtisâl iffet ve istikametini görerek, kendisine uhrevî ve mânevî alâkadarlık gösterirlerdi. Üstad, âhiret hemşireliğine kabul ettiği hanımlara ve mânevî evlât ve talebeleri addettiği mâsum çocuklara çok dua ederdi. Kadınların şefkat kahramanı olduğunu; bu zamanda, İslâm terbiyesi dairesinde hareket etmenin elzem olduğunu, yetişen mâsum evlâtlarının uhrevî hayatlarından mesul ve eğer dindar yetiştirebilirlerse hissedar bulunduklarını kendisinin çok hasta ve perişan olup dua etmelerini istediğini, ihtiyar hanımlara dua ettiğini, genç hanımlardan da namazını kılanlara dua edip âhiret hemşiresi kabul edeceğini kısaca söyleyerek. Ve zaten fazla konuşmadı. Mübarek tâife-i nisa, Said Nursî'nin yüksek bir ehl-i hak ve hakikat olduğunu, kalblerinin safvetiyle hissederlerdi.

Üstad'ın mâsum çocukların sohbet ve muhaveresi ise çok ibretli ve saadetlidir. Emirdağ ve civarı köylerinde, yanına gelen mâsumlara büyükler gibi ehemmiyet verip, kalben onlara müteveccih olurdu. “*Evlâtlarım, siz mâsumsunuz, daha günahınız yoktur. Ben çok hastayım, bana dua ediniz; sizin duanız makbuldür. Ben sizi mânevî evlâtlarım ve talebelerim olarak duama dahil ettim.*” derdi. O çocuklar, gözlerinden akan muhabbet nurlarıyla Üstad’ı selâmlarlar, Üstad, gafil büyüklerden ziyade onlara samîmî ve ciddî selâm ederdi. Ve “*Bunlar istikbalin Nur talebeleridir. Bana olan bu alâka ve teveccühlerinin sebebi ise: Mâsum ruhları hissediyor ki, Risale-i Nur, onların imdadına gelmiş. Ben de o Nur'un bir tercümanı olmam hasebiyle, gayr-i ihtiyarî bu fedakârâne muhabbet ve alâkayı gösteriyorlar.*” derdi

Üstad, yanına gelen gençlere de, daima Nur derslerini okumalarını, zamanın ahlâksızlık tehlikelerinden sakınmalarının büyük menfaat ve saadetini onlara telkin ederek, namaz kılmalarının lüzumunu ihtar ederdi. Bu tarz-daki dersinden, belki binlerce gençler intibâha gelmişlerdir.

Yine kirlarda ve yollarda rastladığı memur ve işçilere, her birisine münâsib ders verir, namaz kılmalarının ehemmiyetini söyler ve o zaman dünyevî meşgalelerinin âhiret hesabına geleceğini telkin ederdi. Bilhassa bu nev'i dersi, "Din, terakkiye mânidir." diyenlerin fikirlerinin ancak birer hezeyan olduğunu gösterir. Bilâkis, hem o insan için, hem vatan ve millet için iman nuruna mazhar olmak, maddî-mânevî saadet ve terakkiyi temin eder. Namazını kılıp istikametle hareket ettiği takdirde dünyevî çalışma ve gayretinin âhiret hesabına geçip ebedî saadet ve nurları netice vermesi düşüncesi, ne kadar o vazifeyi iştıyalıkla severek yapmayı temin edeceğî mâlûmdur. İşte bu hakikati, bütün memurlar, sanatkârlar ve esnaf rehber ittihaz etmeli. Ve bu ders, umuma telkin edilmelidir. Bu zikredilen bahis, deryadan bir katre nev'inden Üstadın saymakla bitmeyen millete menfaattar hizmetinden bir cüzdür. İslâmiyet'e irritica, müminlere mürteci diyenlere yazıklar olsun!¹(Hâsiye)

1- (Hâsiye) Dinî farzlarını yerine getirmek süreyle dünyevî çalışmaların da bir ibadet hükmüne geçtiğine dair Üstadımız'ın yanına gelenlere verdiği derslerden birkaç numûne:

1- Üstadımız Bediuzzaman Hazretleri ile birlikte, bir gün, Eskişehir'deki Yıldız Oteli'nde bulunuyorduk. Şeker fabrikasından yanına gelen birkaç işçi ve ustabaşına kısaca dedi: "Siz farz namazlarınızı kilsanız, o zaman, fabrikadaki bütün çalışmalarınız ibadet hükmüne geçer. Çünkü milletin zaruri ihtiyacını temin eden mübarek bir hizmette bulunuyorsunuz."

2- Yine bir gün, Eğridir yolu altında oturmuş "Rehber'i" okuyorduk. Tren yolunda çalışan birisi geldi. Ve Üstad, ona da aynı şekilde: Feraizi eda edip, kebairden çekilmek şartıyla; bütün çalışmalarının ibadet olduğunu, Çünkü: On saatlik bir yolu bir saatte kestirmeye vesile olan tren yolunda çalıştığından mü'minlere, insanlara olan bu hizmetin boş gitmeyeceğini, ebedî hayatında sevincine medar olacağını ifade etmiştir.

3- Yine bir vaktiyle Eskişehir'de, tayyareciler ve subaylar ve askerlere de aynen şu dersi vermişti: "Bu tayyareler, bir gün İslâmiyet'e büyük hizmet edecekler. Farz namazlarınızı kilsanız, kilamadığınız zaman kaza etseniz asker olduğunuz için her bir saatiniz on saat ibadet; hususun hava askeri olanların bir saat, otuz saat ibadet sevabını kazandırır. Yeter ki kalbinde iman nuru bulunsun ve imanın lâzımı olan namazı ifâ etsin.

4- Hem Barla, hem Isparta, hem Emirdağ'da çobanlara derdi: "Bu hayvanlara bakmak, büyük bir ibadettir. Hattâ, bazı peygamberler de çobanlık yapmışlar. Yalnız, siz farz namazınızı kılınız, tâ hizmetiniz Allah için olsun."

5- Yine bir gün, Eğridir'de, elektrik santralinin inşasında çalışan amele ve ustaya: "Bu elektriğin umumî millete büyük menfaati var. O umumî menfaattan hissedar olabilmeniz için, farzinizi kılınız... O zaman bütün sa'yiniz, uhrevî bir ticaret ve ibadet hükmüne geçer." demiştir.

Bu nev'iden onbinler misaller var.

Daimî hizmetinde bulunan talebeleri

Üstad'ın, Emirdağ'daki İkameti Sırasında O'nun ve Talebelerinin Yazdığı Mektuplardan Bir Kısmı

Emirdağ'daki kardeşlerime,

Benim hakkımda evham edenlere deyiniz ki:

Biz, hizmet ettiğimiz bu adamın yirmi senelik hayatının bütün mahrem ve gayr-i mahrem mektuplarını ve kitaplarını ve esrarını hükûmet şiddetli taharriyatla elde etti. Dokuz ay; hem Isparta, hem Denizli, hem Ankara adliyeleri tetkikten sonra, birtek gün cezayı, birtek talebesine vermeyi mücip bir madde –beş sandık kitaplarında ve evraklarında– bulunmadı ki, hem Ankara ehl-i vukufu, hem Denizli Mahkemesi ittifakla beraatine karar verdiler.

Hem, bu zarurî işlerini ihtiyarlığına hürmeten gördüğümüz adam, mahkemece dâvâ etmiş ve bütün hazır arkadaşlarını şahit gösterip, tasdik ettirmiş ki: Yirmi senedir hiçbir gazeteyi ve siyasi eserleri ne okumuş, ne sormuş, ne bahsetmiş; ve on senedir, hükûmetin iki reisinden ve bir vali ve bir mebusundan başka hiçbir erkânı ve büyük memurlarını bilmiyor ve tanımıyor ve tanıtmaya merak etmemiş. Ve üç senedir Harb-i Umumi'yi ne sormuş, ne bilmiş, ne merak etmiş, ne radyo dinlemiştir. Ve intişar eden yüz otuz telifatından, yirmi sene zarfında yüz bin adamın dikkatle okuduğu hâlde ne idareye, ne âsâyişe, ne vatana, ne millete hiçbir zararı, hükûmet görmemiş. Beş vilâyetin dikkatli zabıtaları ve taharri memurları ve mahkeme işiyle istigal eden üç vilâyetin ve merkez-i hükûmetin dört adliyelerinin ağır ceza mahkemeleri en ufak bir suç bulmamış ki, tahliyelerine mecbur oldular.

Eğer bu adamın dünya iştahı ve siyasete meyli olsaydı, hiç imkâni var mı ki, bir tereşşuhâti ve emâreleri bulunmasın? Hâlbuki mahkeme safahatında hiçbir emâre bulamadılar ki, muannit bir müddeiumumî, mecbur olup vukuat yerinde imkânı istimâl ederek mükerrerden iddianamesinde “Yapabilir” demiş ve “Yapmış” dememiş. “Yapabilir” nerede, “Yapmış” nerede? Hattâ mahkemedede Said ona demiş: “Herkes bir katli yapabilir; bu iddianızla herkesi ve sizi mahkemeye vermek lâzım geliyor...”

Elhâsil: Ya bu adam tam divanedir ki, bu derece dehşetli umûr-u dünuya karşı lâkayt kalıyor;veyahut bu vatanın ve bu milletin en büyük bir saadetine ihlâsla çalışmak için, hiçbirşeye tenezzül etmez ve ehemmiyet vermez. Öyleyse bunu tâciz ve tazyik etmek, vatan ve millete ve âsâyişe bir nevi ihanettir. Ve onun hakkında bu çeşit evham etmek, bir divaneliktir.

Kendi Kendime Bir Hasbihâldir

(Bu hasbihâli Ankara makamatına ișittirmeyi, ıslahtan sonra sizin tensibinize havale ederim.)

Hâkim, kendisi müddeî olsa, elbette “Kimden kime şekvâ edeyim, ben dahi şâstim.” benim gibi iççarelere dedirtir. Evet, şimdiki vaziyetim hapisten çok ziyade sıkıntılıdır. Bir günü, bir ay haps-i münferit kadar beni sıkıyor. Bu gurbet ve ihtiyarlık ve hastalık ve yoksulluk ve zâfiyetle, kışın şiddetî içinde herşeyden men edildim. Bir çocukla bir hastalıklı adamdan başka kimse ile görüşmem. Zaten ben, tam bir haps-i münferitte yirmi seneden beri azap çekiyorum. Bu hâlden fazla bana tecrit ve tarassutlarıyla sıkıntı vermek ise, gayretullahı dokunup, bir belâya vesile olmasından korkulur. Mahkemedede dedığım gibi, nasıl ki dört defa dehşetli zelzeleler, bize zulmen taarruzun aynı zamanında gelmesi gibi pek çok vukuat var... Hattâ tahmin ederim ki; benim hukukumu muhafaza ve beni himaye etmek için çok güvendiğim Afyon Adliyesi, Denizli Mahkemesi’ndeki Risale-i Nur hakkında müracaatıma bilâkis ehemmiyet vermedi, beni me'yus etti, adliyeyi yangınına bir vesile oldu ihtimali var.

Ben derim ki: Benim hâkkımda vicdanlı ve insaniyetli olan bu kazanın hükümeti, zabita ve adliyesiyle beraber beni tam himaye etmek, en ehemmiyetli bir vazifesidir. Çünkü yirmi senelik bütün eserlerimi ve mektuplarımı üç adliye ve merkez-i hükûmet dokuz ay tatkikten sonra beraatimize ve tahliyemize karar verdi. Fakat, ecnebî menfaati hesabına ve bu millet ve bu vatanın pek büyük zararına çalışan bir gizli komite, bizim beraatimizi bozmak için, her tarafta, habbeyi kubbe yaparak bir kısım memurları aleyhime evhamlandırdılar. Bir makatlari, “Benim sabırm tükensin, artık yeter.” dedirtsinler. Zaten onların şimdi benden kızdıklarıın bir sebebi, sükûtundur, dünyaya karışmamaktır. Âdetâ “Niçin karışmıyorumsun? Tâ karışın, maksadımız yerine gelsin.” diyorlar...

Aleyhime hükûmetin bir kısım memurlarını evhamlandırmakta istimâl ettileri bir-iki desiselerini beyan ediyorum.

Der/er: “Said'in nüfuzu var. Eserleri hem tesirli, hem kesretlidir. Ona temas eden, ona dost olur. Öyleyse, onu herşeyden tecrit etmek ve ihanet etmekle ve ehemmiyet vermemekle ve herkesi ondan kaçırıma ve dostlarını ürkütmekle nüfuzunu kırmak lâzımdır.” diye hükûmeti şaşırır, beni de dehşetli sıkıntılar sokarlar.

Ben de derim: Ey bu millet ve vatanı seven kardeşler! Evet, o münafık-ların dedikleri gibi, nüfuz var. Fakat benim değil, belki Risale-i Nur’undur. Ve o kırılmaz; ona iliştikçe kuvvetleşir. Ve millet ve vatan aleyhinde hiçbir vakit istimâl edilmemiş ve edilmez ve edilemez. İki adliye, on sene fasılıyla şiddetli ve hiddetli yirmi senelik evrakımı tetkikât neticesinde, bir hakikî sebep ceza-mıza bulmaması, bu dâvâya cerh edilmez bir şahittir.

Evet, eserler tesirlidir. Fakat, millet ve vatanın tam menfaatine ve hiçbir zarar dokundurmadan yüz bin adama kuvvetli iman-ı tahkikî dersi vermekle, saadet ve hayat-ı ebediyelerine tam hizmette tesirlidir. Denizli hapishanesinde, kısmen ağır ceza ile mahkûm yüzler adam, yalnız “Meyve Risalesi”yle gayet uslu ve mütedeyyin süretine girmeleri, hattâ iki-üç adamı öldürenler, onun dersiyle daha tahta bitini de öldürmekten çekinmeleri ve o hapishane müdürüün ikrarıyla, hapishanenin bir terbiye medresesi hükmü-nü alması, bu müddeaya reddedilmez bir senettir, bir hüccettir.

Evet, beni herseyden tecrit etmek, işkenceli bir azap ve katmerli bir zulümdür ve bu millete gadırı bir hıyanettir. Çünkü otuz-kırk sene, hayatımı bu millet içinde geçirdiğim hâlde, temasımdan hiç zarar görmediğine ve bu dindar millet çok muhtaç olduğu kuvve-i mâneviye ve teselli ve kuvvet-i imaniye menfaatini gördüğüne katî bir delili, bu kadar aleyhimde olan şiddetli propagandalara bakmayarak her tarafta Risale-i Nur'a fevkâlâde teveccûh veraigbet göstermeleri.. hattâ itiraf ederim, yüz derece haddimden ziyade lâyık olmadığım büyük iltifat etmesidir.

Ben isittim ki, benim iâşeme ve istirahatime buradaki hükûmet müraca-at etmiş, kabul cevabı gelmiş. Ben bunların insaniyetine teşekkürle beraber, derim:

“En ziyade muhtaç olduğum ve hayatımda en esaslı düstur olan, hürriyetimdir. Asılsız evham yüzünden, emsâlsiz bir tarzda hürriyetimin kayıtlar ve istibdatlar altına alınması, beni hayattan cidden usandırıyor. Değil hapis ve zindanı, belki kabri bu hale tercih ederim. Fakat, hizmet-i imaniyede ziyade meşakkat ise ziyade sevaba sebep olması bana sabır ve tahammül verir. Madem bu insaniyetli zatlar benim hakkında zulmü istemiyorlar, en evvel benim meşrû dairedeki hürriyetime dokundurma-sınlar. Ben ekmeksiz yaşıram, hürriyetsiz yaşayamam.”

Evet, on dokuz sene bu gurbette yalnız iki yüz banknot ile, şiddetli bir iktisat ve kuvvetli bir riyâzet içinde kendini idare ederek, hürriyetini ve izzet-i

ilmiyesini muhafaza için kimseye izhar-ı hâcet etmeyen ve minnet altına girmeyen ve sadaka ve zekât ve maaş ve hediyeleri kabul etmeyen bir adam, elbette iâşeden ziyade, adalet içinde hüriyyete muhtaçtır. Evet, emsâlsiz bir tazyik altındayım. Bir-iki cüz’i numûnesini beyan ediyorum:

Birisı: Mahkemece, Risale-i Nur'un ilmî bir müdafaanamesi ve Ankara'nın yedi makamatına ve Reisicumhura müdafaaatımla beraber gönderilen ve neticede Ankara ehl-i vukufunun takdiriyle beraatimize bir sebep olan ve hapis arkadaşımın bana bir yâdigâr ve hatırlı olmak üzere güzel yazılarıyla birkaç nüshası yazılan ve elimde bulunan ve Denizli zabıtası görüp ilışmeyen ve Afyon polishanesinde bir gece ve buranın zabıtاسında da açık olarak bir gece kalan "Meyve Risalesi" ile "Müdafaaname"yi, hergün endişeler içinde, bunları da elimden almasınlar diye saklıyordum. Belki beni taharri edecekler telâşıyla, bu gurbette tanımadığım adamlara, bunları sakla diyemediğimden çok üzülüyordum.

Ikincisi: Denizli Mahkemesi hiç ilişmediği ve Eskişehir Mahkemesi yalnız birtek kelimesine ilişip, birtek harfle cevabını alan "İhtiyarlar Risalesi"ni, İstanbullu bir adam, burada, bir adamdan alıp İstanbul'a götürmüştür. Her nasisa alehimdeki bir dinsizin eline geçmiş. Habbeyi on kubbe yaparak vilâyet zabıtاسını şaşırtıp, "Kiminle görüşüyor, yanına kimler gidiyor?" diye beni sıkıma başladilar. Her ne ise... Bunlar gibi çok acı numûneler var... Fakat en mânâsı budur ki; beni konuşturmak için, hizmetimde bir çocukla bir hastalık adamdan başka herkesi ürkütüp, benden kaçırmalarıdır.

Ben de derim:

On adamın benden çekinmeleri yerine, on binler, belki yüz binler müslüman, Risale-i Nur'un dersine hiçbir mâniye ehemmiyet vermeyerek devam ediyorlar. Hem bu memlekette, hem hariç âlem-i İslâm'da çok kuvvetli hakikatleri ve çok kıymetli faydaları için tam bir revaçla intișar eden Risale-i Nur'un binler nüshalarından herbiri, benim yerimde, benden mükemmel konuşuyor. Benim susmamla, onlar susmaz ve susturulmazlar.

Hem, madem mahkemece isbat edilmiş ki, yirmi seneden beri siyasetle alâkamı kestiğim ve hiçbir emâre aksine zuhur etmediği hâlde, elbette benimle görüşenden tevehhüm etmek pek mânâsızdır.

(“Kendi Kendime Hasbihâl” namındaki parçaaya lâhika olarak)

Adliye Vekiliyle ve Risale-i Nur’la Alâkadar Mahkemelerin Hakimleriyle Bir Hasbihâldir

Efendiler! Siz, niçin sebepsiz bizimle ve Risale-i Nur’la uğraşıyorsunuz? Katiyen size haber veriyorum ki: Ben ve Risale-i Nur, sizinle değil mübâreze, belki sizi düşünmek dahi vazifemizin haricindedir. Çünkü Risale-i Nur ve hakikî şâkirtleri, elli sene sonra gelen nesl-i âtiye gayet büyük bir hizmet ve onları büyük bir vartadan ve millet ve vatani büyük bir tehlikeden kurtarmaya çalışıyorlar. Şimdi bizimle uğraşanlar, o zaman kabirde elbette toprak oluyorlar. Farz-ı muhâl olarak, o saadet ve selâmet hizmeti bir mübâreze olsa da, kabirde toprak olmaya yüz tutanları alâkadar etmemek gerektir.

Evet, Hürriyetçilerin ahlâk-ı içtimaiyede ve dinde ve seciye-i milliyede bir derece lâubalilik göstermeleriyle, yirmi-otuz sene sonra dince, ahlâkça, namusça şimdiki vaziyeti gösterdiği cihetinden, şimdiki vaziyette de, elli sene sonra bu dindar, namuskâr, kahraman seciyeli milletin nesl-i âtisi, seciye-i diniye ve ahlâk-ı içtimaiye cihetinde ne şekilde girecek, elbette anlıyorsunuz. Bin seneden beri bu fedakâr millet, bütün ruh u canıyla Kur’ân’ın hizmetinde emsâlsiz kahramanlık gösterdikleri hâlde, elli sene sonra o parlak mâzisini dehşetli le kedâr, belki mahvedecek bir kısım nesl-i âtinin eline elbette Risale-i Nur gibi bir hakikati verip, o dehşetli sukuttan kurtarmak en büyük bir vazife-i milliye ve vataniye bildiğimizden, bu zamanın insanlarını değil, o zamanın insanlarını düşünüyoruz.

Evet, efendiler! Gerçi Risale-i Nur sîrf âhirete bakar; gayesi rızâ-yı ilâhî ve imanı kurtarmak ve şâkirtlerinin ise, kendilerini ve vatandaşlarını idam-ı ebedîden ve ebedî haps-i münferitten kurtarmaya çalışmaktadır. Fakat dünyâya ait ikinci derecede gayet ehemmiyetli bir hizmettir; ve bu millet ve vatani anarşilik tehlikesinden ve nesl-i âtinin biçareler kışmasını dalâlet-i mutlakadan kurtarmaktır. Çünkü bir müslüman başkasına benzemez. Dini terk edip İslâmiyet seciyesinden çıkan bir müslim dalâlet-i mutlakaya düşer, anarşist olur, daha idare edilmez.

Evet, eski terbiye-i İslâmiye’yi alanların yüzde ellisi meydanda varken ve an’ânât-ı milliye ve İslâmiye’ye karşı yüzde ellî lâkaytlık gösterildiği hâlde, elli sene sonra yüzde doksanı nefsi emmâreye tâbi olup, millet ve vatani anarşiliğe sevk etmek ihtimalinin düşünülmesi ve o belâya karşı bir çare taharrisi,

yirmi sene evvel beni siyasetten ve bu asırdaki insanlarla uğraşmaktan katıyan menettiği gibi; Risale-i Nur'u, hem şâkirtlerini, bu zamana karşı alâkalarını kesmiş; hiç onlarla ne mübâreze, ne meşguliyet yok.

Madem hakikat budur; adliyelerin, değil beni ve onları itham etmek, belki Risale-i Nur'u ve şâkirtlerini himaye etmek en birinci vazifeleridir. Çünkü onlar bu millet ve vatanın en büyük bir hukukunu muhafaza ettiklerinden, onların karşısında, bu millet ve vatanın hakikî düşmanları Risale-i Nur'a hücum edip, adliyeyi şaşırtıp, dehşetli bir haksızlığa ve adaletsizliğe sevk ediyorlar. Küçük iki numunesini beyan ediyorum.

Ezcümle: Hapisteki arkadaşlarından, selâm-kelâmdan ibaret ve Arabî bir risalemin fiyatı olan on banknotu, buradaki bir adama gönderip; tâ Isparta'da tab' masrafını veren o nüshalar sahibine verilsin diyen mektubu yüzünden hem adliye, hem hükûmet bana sıkıntilar verip, hem vasita olan adamı taharri etti. Bu sinek kanadı kadar ehemmiyeti olmayan bir âdi mektubu, hem altı ay zarfında bir tek âdi muhabereyi bu kadar büyük bir mesele süretime getirmek, elbette adliyenin şerefine, haysiyetine yakışmaz.

İkinci numûne: Benim gibi garip, ihtiyar ve zayıf ve beraat etmiş bir misafire, herkesi, hattâ hizmetçilerini resmen propaganda ile ondan ürkütmek, kendini perişan bir vaziyete sokmak, bu vilâyetteki hükûmetin hamiyet-i milîyesine yakışmadığından, sinek kanadı kadar mevhüm bir zarara dağ gibi ehemmiyet verip alehimde resmen propaganda yapmak, "Kiminle görüşüyor ve yanına kim gidiyor?" diye herkese bir telâş vermek, hükûmetin hikmeti ve hâkimiyeti bu acip hâlete elbette tenezzül etmemek gerektir. Her neyse.. Bu iki madde gibi, muttalı olanlara hayret veren çok maddeler var...

Efendiler! Dalâlet ve fenâklıklar cehaletten gelse, def etmesi kolaydır. Fakat fenden, ilimden gelen dalâletin izalesi çok müşküldür. Bu zamanda dalâlet fenden, ilimden geldiği için, ancak onları izale etmeye ve nesl-i âtiden o belâya düşen kısmını kurtarmaya, karşılıkında dayanmaya Risale-i Nur gibi her cihetle mükemmel bir eser lâzımdır. Risale-i Nur'un bu kıymette olduğuna delil sudur ki:

Yirmi seneden beri, benim şiddetli ve kesretli bulunan muarızlarım ve şiddetli tokatlarını yiyan filozofların hiçbirisi, Risale-i Nur'a karşı çıkmamış ve cerh edememiş ve çıkamaz. Ve dokuz ay, üç adliye ve merkez-i hükûmet ehl-i vukufu, yüz kitaptan ibaret eczalarında, bizi mesul edecek bir tek madde bulamamalarıdır. Ve binler ehl-i dikkat olan Risale-i Nur şâkirtlerine kanaat-i kat'iye veren, "İşarât-ı Kur'ânîye" ve "İhbarat-ı Gaybiye-i Aleviye ve

Gavsiye”nin, bu asırda Risale-i Nur'un ehemmiyetine ve makbuliyetine imza basmalarıdır.

Evet, adliyeler, hukukları muhafaza etmek ve haksızları tecavüzen durdurmak, vazifeleri olmak cihetile, Risale-i Nur'un yüz risalesi, yirmi senede yüz bin adamın saadetlerine hizmet ettiği sabit olmakla beraber; on seneden beri, iki mahkeme ve merkez-i hükmüet ve birkaç vilâyetin zabitaları ve Denizli Mahkemesi münasebetiyle dokuz ay bütün mahrem ve gayr-i mahrem evraklarımızda ve risalelerde millete ve vatana bir zararlı maddeyi ve mücib-i ceza bir yanlış görmediğinden, elbette Risale-i Nur'un bu vatanda gayet külli ve büyük hukuku var. Bu külli ve çok ehemmiyetli hukuku nazara almayıp, âdi evraklar gibi müsadere ederek, millete ve takviye-i imana muhtaçbicârelere pek büyük bir haksızlığı nazara almamak ve âdi bir adamın cüz'î ve küçük bir hakkını ehemmiyetle nazara almak, adliyenin mâhiyetine ve adaletin hakikatine hiçbir cihetle yakışmaz diye size size hatırlatıyoruz.

Doktor Duzi'nin ve sair zindikların eserlerine ilişmemek, Risale-i Nur'a ilişmek, gazab-ı ilâhînin celbine bir vesile olabilir diye korkuyoruz. Cenab-ı Hak size insaf ve merhamet ve bize de sabır ve tahammül ihsan eylesin, âmîn...

Gayr-i resmî, fakat tecrid-i mutlakta
Said Nursî

**Bu istida, üç makamata gönderilmiştir. Oradaki kardeşlerime
bir me'haz olmak için gönderildi.**

Yirmi seneden beri sabredip sükût eden bir mazlumun şekvâsını dinlemenizi istiyorum:

Hürriyetin en geniş sûretini veren cumhuriyet hükümetinde herbir hürriyetten men edilmekle beraber, düşmanlarım, benim aleyhime her cihetle serbest olarak beni eziyorlar. Hürriyet-i vicdan ve hürriyet-i fîkr-i ilmiyeyi temin eden cumhuriyet hükümeti, ya beni tam himaye edip, garazkâr, evhamlı düşmanlarımı sustursun veya hât bana, düşmanlarım gibi hürriyet-i kalem verip, müdafaatıma yasak demesin. Çünkü resmen, perde altında her muhabereden men'im için postahanelere gizli emir verilmiş. Su ve ekmeğimi getiren bir tek çocuktan başka kimseyle beni götürtmemek için tenbihat verildiği bir zamanda, eskiden beri benim muarızlarım fırsat bulup, tam Mahkeme-i Temyiz'in beraatimizi tasdik ederek, mahkemedeki ehl-i vukufun tâhsin

ettikleri kitaplarımı almayı beklerken, o düşmanlarım, hiç münasebetim olmayan bir-iki mahrem risalelerimi verdirip, sonra meslekçe benim aleyhimde bir-iki ehl-i vukufun eline geçirip, aleyhimde fena bir rapor hazırladıklarını işittim. Daha sabır ve tahammülüm kalmadı. Ben Hükümet-i Cumhuriye'nin bütün erkânlarına, belki dünyaya ilân ediyorum ki:

Kur'ân-ı Hakîm'in sırr-ı hakikatiyle ve i'câzının tilsimıyla, benim ve Risale-i Nur'un programımız ve mesleğimiz ve bilfiil semeresini gördüğümüz ve çalıştığımız ve gaye-i hareketimiz ve hedefimiz, ölümün idam-ı ebedisinden iman-ı tahkîkî ile biçareleri kurtarmak ve bu mübarek milleti de her nevi anarşilikten muhafaza etmektir.

İşte Risale-i Nur, üç ehl-i vukuf heyetinin ve üç mahkemenin incelemeden geçtiği hâlde, bu iki vazife-i kudsiyeden başka, kasdî olarak dünyaya, idareye, âsâyişe dokunacak ciheti olmadığına, yirmi senelik hayatım ve yüz otuz Risale-i Nur, meydanda, cerh edilmez bir huccettir. Evet, mahkemece dâvâ ettiğim ve benimle münasebettar bütün dostlarının tasdiki altında, yirmi seneden beri hiç müracaat etmeyen ve on seneden beri hükümetin erkânlarını –birkaçı müstesna olarak– bilmeyen ve dört seneden beri Dünya Harbi'nden ve hadisatından hiç haber almayan ve merak etmeyen bu biçare mazlum Said, hiç imkânı var mı ki, ehl-i siyasetle uğraşın ve idareye ilişkin ve âsâyişin ihlâline meyli bulunsun... Eğer zerre miktar bulunsayıdı, "Karşında kimler var, dünyada neler oluyor, bana kim yardım edecek?" diye soruştura-caffa, merak edecekti, karışacaktı, hilelerle büyulkere hulûl edecekti.

En elîm cüz'î bir hâdise sudur ki: "Bir tecrid-i mutlak içinde, her muhabereden kesilmiş vaziyetimden kurtulmak için hapse girmeye bir bahane bulunuz ki beni hapse alsınlar, bu azaptan kurtulayım" diye bazı dostlarımı bir gizli mektup elden göndermiştim. Tâ, benim hayatımın sermayesi ve neticesi ve gayet ziynetli bir sûrette tezyin edilmiş Risale-i Nur'dan, Denizli'de mahkemedede bulunan kitaplarma yakın olayım ve teslim almaya çalışıyorum. Maatteessüf, aleyhime olan oradaki ehl-i vukuftan birtek adam beni müdafaa ederken, o dahi mektubumu görüp, hapse girmem için aleyhime hüküm vermeye mecbur olmuş.

Beni hapislere sokan muanızlarının bir bahaneleri de –o mahkemedede ondan beraat kazandığım– "tarikatçılık"tır. Hâlbuki, Risale-i Nur'da daima dâvâ edip demişim: "Zaman tarikat zamanı değil, belki imanı kurtarmak zamanıdır. Tarikatsız cennete gidenler çoktur, imansız cennete giden yoktur" diye bütün kuvvetimizle imana çalışmışız. Ben hocayım, şeyh değilim. Dünyada bir

hanem yok ki, nerede tekkem olacak? Bu yirmi sene zarfında, bir tek adam yok ki, çıkışın desin: "Bana tarikat dersi vermiş." Ve mahkemeler ve zabıtalar bulmamışlar. Yalnız eskiden yazdığını tarikatlerin hakikatlerini ilmen beyan eden "Telvihat Risalesi" var ki, bir ders-i hakikattir ve yüksek bir ders-i ilmîdir, tarikat dersi değildir.

Hürriyet-i vicdanı esas tutan hükûmet-i cumhuriyetenin, elbette bu milletin milyarlar ecdadının ruhları bağlandığı bir hakikate ve onun yolunda dünyaya meydan okudukları ve iman-ı tâhakkîyi galibâne felsefeye karşı isbat eden bir eseri ve hâdimlerini himaye etmek, ehemmiyetli bir vazifesidir. Yoksa, o zayıf hâdimin ellerini bağlayıp, binler düşmanlarını ona saldırtmaya, hiçbir vecihle o cumhuriyetin düsturları müsaade etmez... Cumhuriyet beni dinleyecek, diye şekvâmi yazdım. Evet, حُسْبَنَا اللَّهُ وَنَعْمَ الْوَكِيل¹ derim.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ³

Aziz, siddîk kardeşlerim,

(Hem mânevî, hem maddî bir kaç cihette sorulan bir suâle mecburiyet tahtında bir cevaptır.)

Suâl: Neden, ne dahilde, ne hariçte bulunan cereyanlara ve bilhassa siyasetli cemaatlere hiçbir alâka peydâ etmiyorsun? Ve Risale-i Nur ve şâkırtlerini mümkün olduğu kadar o cereyanlara temastan men ediyoysun? Hâlbuki, eğer temas etsen ve alâkadar olsan, birden binler adam Risale-i Nur dairesine girip, parlak hakikatlerini neşredeceklerdi; hem bu kadar sebepsiz sıkıntılarla hedef olmayacağından.

Elcevap: Bu alâkâsızlık ve içtinabın en ehemmiyetli sebebi; *meslegimi-zin esası olan ihlâs bizi men ediyor*. Çünkü bu gaflet zamanında, hususan taraflarına mefkûreler sahibi, herseyi kendi mesleğine âlet ederek, hattâ dinini ve uhrevî harekâtını da o dünyevî mesleğe bir nevi âlet hükmüne getiriyor. Hâlbuki, hakâkî-i imaniye ve hizmet-i nuriye-i kudsîye, kâinatta hiçbir şeye âlet olamaz. Rıza-yı ilâhîden başka bir gayesi olamaz. Hâlbuki şimdiki

¹ "Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!" (Âl-i İmrân sûresi, 3/173)

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

³ Allah'ın selâmi, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

cereyanların tarafgirâne çarışmaları hengâmında bu sırrı ihlâsı muhafaza etmek, dinini dünyaya âlet etmemek müşküleşmiş. En iyi çare, cereyanların kuvveti yerine, inâyet ve tevfik-i ilâhiyeye dayanmaktadır.

İçtinabımızın çok sebeplerinden bir sebebi de, Risale-i Nur'un dört esasından birisi olan “şefkat etmek, zulüm ve zarar etmemektir.” Çünkü ﷺ وَلَا تَرُرْ وَزَرْ أَخْرَى¹ yani, “Birisinin hatâsıyla, başkası veya akrabası hatakâr olmaz, cezaya müstehak olmaz” olan düstur-u irade-i ilâhiyeye karşı, bu zamanda ² إِنَّمَا كَانَ ظَلْوَةً جَهُولًا sırrıyla şedit bir zulümle mukabele eder. Tarafgirlik hissiyle, bir câninin hatâsıyla, değil yalnız akrabasına, belki taraftarlarına dahi adâvet eder. Elinden gelse zulmeder. Elinde hüküm varsa, bir adamın hatâsıyla bir köye bomba atar. Hâlbuki bir mâsumun hakkı, yüz câni için feda edilmez; onların yüzünden ona zulmedilmez. Şimdiki vaziyet, yüz mâsumu birkaç câni için zararlara sokar.

Meselâ, hatâlı bir adama müteallik, biçare ihtiyar vâlide ve pederi ve mâsum çoluk-çocukları ezmek, perişan etmek, tarafgirâne adâvet etmek, şefkatın esasına zittir.

Müslümanlar içinde tarafgirâne cereyanlar yüzünden, böyle mâsumlar zulümden kurtulamıyorlar. Hususan ihtilâle sebebiyet veren vaziyetler, bütün bütün zulmü dağıtır, genişletir. Cihad, dinî de olsa, kâfirlerin çoluk-çocuklarının vaziyetleri aynıdır. Ganimet olabilir; müslümanlar, onları kendi mülküne dahil edebilir. Fakat İslâm dairesinde birisi dinsiz olsa, çoluk çocuğuna hiçbir cihetle temellük edilmez, hukukuna müdahale edilmez. Çünkü o mâsumlar, İslâmiyet rabitâsıyla dinsiz pederine değil, belki İslâmiyet’le ve cemaat-i İslâmiye ile bağlıdır. Fakat, kâfirin çocukları, gerçi ehl-i necattîrlar; fakat hukukta, hayatı pederlerine tâbi ve alâkadar olmasından, cihad harbinde o mâsumlar memlûk ve esir olabilirler.

Umum kardeşlerime birer birer selâm ve kârı binler olan Leyle-i Mirac’ınızı tebrik ederim. Merhum Hacı İbrahim'in, Refet Bey gibi müteallikatlarına benim tarafımdan tâziye edip deyiniz ki: “O merhum, Risale-i Nur talebeleri dairesi içindedir; daima onlara olan dualara mazhardır. Biz de hususî ona dua ederiz.”

Said Nursî

¹ En'âm sûresi, 6/164; Isrâ sûresi, 17/15; Fâtır sûresi, 35/18; Zümer sûresi, 39/7; Necm sûresi, 53/38.

² “İnsan (bu emanetin hakkını gözetmediğinden) cidden çok zâlim, çok cahildir.” (Ahzâb sûresi, 33/72).

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ²

(Bir suâle mecbûrî cevabın tetimmesidir)

Aziz, siddik kardeşlerim,

Bu yaz mevsimi, gaflet zamanı ve derd-i maişet meşgalesi hengâmi ve şuhûr-u selâsenin çok sevaplı ibadet vakti ve zemin yüzündeki firtinaların silâhla değil, diplomatikla çarpışmaları zamanı olduğu cihetle, gayet kuvvetli bir metanet ve vazife-i nuriye-i kudsiyede bir sebat olmazsa, Risale-i Nur'un hizmeti zararına bir atâlet, bir fütur ve tevakkuf başlar.

Aziz kardeşlerim, siz katî biliniz ki, Risale-i Nur ve şâkirtlerinin meşgul oldukları vazife, rûy-u zemindeki bütün muazzam mesâilden daha büyuktur. Onun için, dünyevî merak-âver meselelere bakıp, vazife-i bâkiyenizde fütur getirmeyiniz. “Meyvenin Dördüncü Meselesi”ni çok defa okuyunuz; kuvve-i mânevîyeniz kırılmamasın.

Evet, ehl-i dünyanın bütün muazzam meseleleri, fâni hayatı zâlimâne olan düstur-u cidal dairesinde, gaddarâne, merhametsiz ve mukaddesat-ı diniyeyi dünyaya feda etmek cihetiyile, kader-i ilâhî, onların o cinayetleri içinde, onlara bir mânevî cehennem veriyor. Risale-i Nur ve şâkirtlerinin çalışıkları ve vazifedar oldukları fâni hayatı bedel, bâki hayatı perde olan ölümü ve hayatı dünyeviyyenin perestîkârlarına gayet dehşetli ecel celladının, hayatı ebediyeye birer perde ve ehl-i imanın saadet-i ebediyelerine birer vesile olduğunu, iki kere iki dört eder derecesinde katî isbat etmektedir. Şimdiye kadar o hakikati göstermişiz.

Elhâsil: Ehl-i dalâlet, muvakkat hayatı karşı mücadele ediyorlar. Bizler, ölüme karşı nur-u Kur’ân ile cidaldeyiz. Onların en büyük meselesi –muvakkat olduğu için– bizim meselemizin en küçüğüne –bekaya baktığı için– mukabil gelmiyor. Madem onlar divanelikleriyle bizim muazzam meselelerimize tenezzül edip karışmıyorlar; biz, neden kudsî vazifemizin zararına onların küçük meselelerini merakla takip ediyoruz?

Bu âyet ³ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ ve usul-ü İslâmiyet'in ehemmiyetli

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Allah'ın selâmi, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

³ Mâide sûresi, 5/105.

bir düsturu olan *الرَّاضِيٌ بِالصَّرْرَ لَا يُنْظَرُ لَهُ*¹ yani, “Başkasının dalâleti sizin hidayetinize zarar etmez; sizler, lüzumsuz onların dalâletleriyle meşgul olmayasınız” düsturun mânâsı: “Zarara kendi razı olanın lehinde bakılmaz. Ona şefkat edip acınmaz.”

Madem bu âyet ve bu düstur, bizi, zarara bilerek razı olanlara acımaktan men ediyor, biz de bütün kuvvetimiz ve merakımızla, vaktimizi kudsî vazifeye hasretmeliyiz. Onun haricindekileri mâlâyani bilip, vaktimizi zayı etmemeliyiz. Çünkü elimizde nur var, topuz yoktur. Biz tecavüz edemeyiz. Bize tecavüz edilse, nur gösteririz. Vaziyetimiz bir nevi nurânî müdafâadır.

Bu tetimmenin yazılmasının sebeplerinden birisi:

Risale-i Nur'un bir talebesini tecrübe ettim. Acaba bu heyecan, şimdiki siyasete karşı ne fikirdedir diye, Boğazlar hakkında boşboğazlığı münasebetiyle bir-iki şey sordum. Baktım, alâkadârâne ve bilerek cevap verdi. Kalben, “Yazık!” dedim. “Bu vazife-i nuriyede zararı olacak.” Sonra şiddetle iğaz ettim.

*أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالسِّيَاسَةِ*² bir düsturumuz vardır. Eğer insanlara acı yorsan, geçmiş düstur onlara merhamete liyâkatını selb ediyor. Cennet adamlar istediği gibi, cehennem de adam ister.

(Beşinci Şuâ'nın yine kısmen verdiği haberler tezahür ediyor.)

Said Nursî

Aziz, siddîk kardeşlerim,

.....

Hem bunu katienen ilân ediyorum ki: Risale-i Nur, Kur'ân'ın malîdir. Benim ne haddim var ki, sahip olayım, tâ ki kusurlarım ona sirayet etsin. Belki o Nur'un kusurlu bir hâdimi ve o elmas mücevherat dükkânının bir dellâliyim. Benim karma karışık vaziyetim ona sirayet edemez, ona dokunamaz. Zaten Risale-i Nur'un bize verdiği ders de, hakikat-i ihlâs ve terk-i enâniyet ve daima kendini kusurlu bilmek ve hodfuruşluk etmemektir. Kendimizi değil, Risale-i Nur'un şahs-îmânevîsini ehl-i imana gösteriyoruz. Bizler, kusurumuzu gören ve bize bildirene –fakat hakikat olmak şartıyla– minnettâr oluyoruz, “Allah

¹ Bkz.: İmâm Rabbânî, *el-Mektûbât* 2/83 (49. Mektup).

² Şeytandan ve siyasetten Allah'a sığınırim.

razi olsun” deriz. Boynumuzda bir akrep bulunsa, ısrımadan atılsa, nasıl memnun oluruz; kusurumuzu –fakat garaz ve inat olmamak şartıyla ve bid’alara ve dalâlete yardım etmemek kaydıyla– kabul edip minnettar oluyoruz.

Aziz kardeşlerim,

.....

Müdâfaâtımda onlara cevaben demiştim ki:

Onlar bana ait değil ve o kerametlere sahip olmak benim haddim değil. Belki Kur’ân’ın mucize-i mâneviyesinin tereşşuhâti ve lem’alarıdır ki; hakikî bir tefsiri olan Risale-i Nur’dâ kerametler şeklini alarak, şâkirtlerinin kuvve-i mâneviyelerini takviye etmek için ikrâmât-ı ilâhiye nev’indendir. İkramın ise, izharı bir şükürdür, caizdir, hem makbuldur.

Şimdi ehemmiyetli bir sebebe binâen cevabı bir parça izah edeceğim. Ve “Ne için izhar ediyorum.. ve ne için bu noktada bu kadar tahşidat yapıyorum.. ve ne için birkaç aydır bu mevzuda çok ileri gidiyorum.. ekser mektuplar o keramete bakıyor?” diye suâl edildi.

Elçevap: Risale-i Nur’un hizmet-i imaniyesinde, bu zamanda binler tahrîbatçılara mukabil, yüz binler tamiratçı lâzım gelirken.. hem benimle lâakal üzerinden kâtip ve yardımcı bulunmak ihtiyaç varken.. değil çekinmek ve temas etmemek, belki millet ve ehl-i idare takdir ile ve teşvik ile yardım ve temas etmek zarûrı iken.. ve o hizmet-i imaniyeyi, –hayat-ı bâkiyeye baktığı için– hayat-ı fâniyenin meşgalelerine ve faydalara tercih etmek, ehl-i imana vâcib iken; kendimi misal alarak derim ki:

Beni her şeyden ve temastan ve yardımcılarından men etmek ile beraber aleyhimizde olanlar bütün kuvvetleriyle arkadaşlarının kuvve-i mâneviyelerini kırmak.. ve benden ve Risale-i Nur’dan soğutmak.. ve benim gibi ihtiyar, hasta, zayıf, garip, kimsesiz bîçâreye, binler adamın göreceği vazifeyi başına yüklemek.. ve bu tecrit ve tazyiklerde maddî bir hastalık nev’inde insanlar ile temas ve ihtilattan çekilmeye mecbur olmak.. hem o derece tesirli bir tarzda halkları ürkütmek ki; en ziyade merbut görülen bazı dostları bana selâm vermemek, hattâ bazı, namazı da terk etmek derecesinde ürkütmekle kuvve-i mâneviyeyi kırmak cihetleriyle ve sebepleriyle, ihtiyârim haricinde bütün o mânîlere karşı Risale-i Nur şâkirtlerinin kuvve-i mâneviyelerinin takviyesine medar ikrâmât-ı ilâhiyeyi beyan ederek Risale-i Nur etrafında mânevî bir tahşidat yapmaktır.. ve Risale-i Nur kendi kendine, tek başıyla, başkalarına

muhtaç olmayarak, bir ordu kadar kuvvetli olduğunu göstermek hikmetiyle bu çeşit şeyler bana yazdırılmış. Yoksa, hâşâ kendimizi satmak ve beğenmek ve temeddüh etmek ve hodfürûşluk etmek ise; Risale-i Nur'un ehemmiyetli bir esası olan ihlâs sırrını bozmaktır. İnsallah Risale-i Nur kendi kendine, hem kendini müdâfaa ettiği, hem kıymetini tam gösterdiği gibi, bizi de mânen müdâfaa edip kusurlarımızı affettirmeye vesile olacaktır.

Umum kardeşlerimin ve hemşirelerimin, hâssaten duaları makbul ve mübarek masumlar tâifesî¹ ve muhterem ihtarlar cemaatinden² her birerlerine, binler selâm ve dua ederek Ramazan-ı Şerif'lerini tebrik ederiz, dualarını rica ederiz.

Aziz kardeşlerim,

Risale-i Nur'un zuhurundan kırk sene evvel, geniş bir hiss-i kablelvuku, acıp bir tarzda, hem bende, hem bizim köyde, hem nahiyyemizde tezahür ettiğini şimdi bir ihtar-ı mânevî ile katî kanaatim gelmiş. Şefik ve kardeşim Abdülmecid gibi eski talebelerime bu sırrı fâş etmek isterdim. Şimdi Cenab-ı Hak sizlerde çok Abdülmecid'leri ve çok Abdurrahman'ları verdiği için, size beyan ediyorum:

Ben, on yaşında iken, büyük bir iftihar, hattâ bazen temeddüh sûretinde bir hâletimvardı. İstemediğim hâlde pek büyük bir iş ve büyük bir kahramanlık tavrını takınıyordum. Kendi kendime derdim: "Senin beş para kıymetin yok. Bu temeddühkârâne, hususan cesarette çok fazla gösterişin niçindir?" Bilmiyordum, hayret içindeydim. Bir-iki aydır o hayrete cevap verildi ki: Risale-i Nur, kablelvuku kendini ihsas ediyordu. Sen, âdi odun parçası gibi bir çekirdek iken, o firdevsalkımlarını bilfiil kendi malın gibi hiss-i kablelvuku ile hissedip hodfurûşluk ederdim.

Bizim Nurs köyümüz ise, hem eski talebelerim, hem hemşehrilerim biliyorlar ki, bizim köyümüz, fevkâlâde gösteriş ve cesarette ileri göstermek için temeddühü çok severdiler; güya büyük bir memleketi fetheder gibi kahramânâne bir tavır almak istiyordular. Ben, hem kendime, hem onlara çok hayret ederdim. Şimdi hakikî bir ihtar ile bildim ki: O mâsum Nurslu insanlar, Nurs

¹ Ümmet-i Muhammed'in günaha gözü açılmayan çocukların dualarının makbul olacağına dair bkz.: *ed-Deylemî, el-Müsned* 2/213.

² Cenâb-ı Hakk'ın, dergâhına el açan yaşılı kimseleri eli boş çevirmekten haya ettiğine dair bkz.: *et-Taberânî, el-Mu'cemü'l-eusat* 5/270; *et-Taberânî, Müsnedü's-şâmiyyîn* 2/268.

karyesi; Risale-i Nur'un nuruyla büyük bir iftihar kazanacak; o vilayetin, nahiyyenin ismini işitmeyen, Nurs köyünü ehemmiyetli tanıyacak diye bir hiss-i kablelvuku ile o nimet-i ilâhiyeye karşı teşekkürlerini temeddüh sûretinde göstermişler.....

..... Sizi eski talebelerim ve eski arkadaşlarım ve kardeşim ve birader-zâdem Abdülmecid ve Abdurrahman'lar bildiğimden, bu mahrem sırrı size açtım.

Evet, ben, yirmi dört saat evvel hassasiyetimle ve âsâbımın rutubetten te-siriyle rahmet ve yağmurun gelmesini hissettiğim gibi, aynen öyle de, ben ve köyüm ve nahiym, kırk dört sene evvel Risale-i Nur'daki rahmet yağmurunu bir hiss-i kablelvuku ile hissetmişiz, demektir.

Umum kardeşlerimize ve hemşirelerimize selâm ve dua ederiz ve dualarınızı rica ederiz.

Said Nursî

(Büyük Bir Makamda Bir Kumandan ve Ehemmiyetli Bir
Zâtin Ehemmiyetli Mektubuna Mecburi Bir Cevaptr)

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ²

Aziz, siddik kardeşlerim,

Bilmukabele, biz de Ramazanınızı tebrik ediyoruz. Rüyalarınız pek çok mübarektirler. İnşaallah, Cenab-ı Hak sizin büyük ihsanlara mazhar eyleyecek, diye bir işaretettir.

Bence bu zamanda en büyük bir ihsan, bir vazife, imanını kurtarmaktır, başkaların imanına kuvvet verecek bir sûrette çalışmaktır. Sakın, benlik ve gurura medar şeylerden çekin. Tevazu, mahviyet ve terk-i enanlıyet, bu zamanda ehl-i hakikate lâzım ve elzemdir. Çünkü bu asırda en büyük tehlike benlikten ve hodfuruşluktan ileri geldiğinden, ehl-i hak ve hakikat, mahviyetkârâne daima kusurunu görmek ve nefsini itham etmek gerektir. Sizin gibi ağır şerait içinde kahramancasına imanını ve

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Allah'ın selâmi, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

ubudiyetini muhofaza etmesi, büyük bir makamıdır. Senin rüyalarının bir tabiri de, bu noktadan seni tebşir etmektir.

Risale-i Nur eczalarında tarikat hakikatine dair “Telvihat-ı Tis'a” namındaki risaleyi elde edip bakınız. Hem, zatınız gibi metin ve imanlı ve hakikatli zatlar Risale-i Nur dairesine giriniz. Çünkü bu asırda Risale-i Nur, bütün te hacümata karşı mağlûp olmadı. En muannit düşmanlarına da serbestiyetini resmen teslim ettirdi. Hattâ iki seneden beri büyük makamatlar ve adliyeler, tetkîkât neticesinde, Risale-i Nur'un serbestiyetini tasdik ve mahrem ve gayr-i mahrem bütün eczalarını sahiplerine teslime karar verdiler.

Risale-i Nur'un mesleği, sair tarikatlar, meslekler gibi mağlûp olmayarak, belki galebe ederek pek çok muannitleri imana getirmesi, pek çok hâdisâtin şehadetiyle, bu asırda bir mucize-i mâneviye-i Kur'ânîye olduğunu isbat eder. O dairenin haricinde, ekseriyetle, bu memlekette, bu hususî ve cüz'î ve yalnız şahsî hizmet veya mağlûbane perde altında veya bid'âlara müsamaha süretime ve te'vilât ile bir nevi tahrifat içinde hizmet-i diniye tam olamaz, diye hâdisat bize kanaat vermiş.

Madem sizde büyük bir himmet ve kuvvetli bir iman var; tam bir ihlâs ve tam bir mahviyetle, sebatkârâne Risale-i Nur'a şâkirt ol! Tâ binler, belki yüz binler şâkirtlerin şirket-i mâneviye-i uhreviyelerine hissedar ol! Tâ senin hayırların, iyiliklerin cüz'iyetten çikip küllileşsin, âhirette tam kârlı bir ticaret olsun.

Said Nursî

~~~~~  
 بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ<sup>1</sup> ، وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ<sup>2</sup>  
 السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ<sup>3</sup>

Çok mübarek, çok kıymettar, çok sevgili Üstadım Hazretleri,

Elhamdülillâh, bu sene Isparta'daki talebelerinizi dünyevî meşagil daha çok gaflete sokmadı. Hizmet-i Nuriyedeki gayretlerimiz ciddî bir sûrette devam ediyor. Herbirimizin kalblerimizdeki Nur'a karşı incizap, sîmalarımızda okunuyor. Sanki bu talebelerinizin kalbleri sevinçle doludur.

<sup>1</sup> Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

<sup>2</sup> “Hiç bir şey yoktur ki, O'nun hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın.” (Îsrâ sûresi, 17/44)

<sup>3</sup> Allah'ın selâmi, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

Evet sevgili Üstadımız, bütün talebeleriniz hep birden diyorlar: Liyâkat-sızlığımız, hiçliğimizle beraber sâfiyane istihdam edildiğimiz bu hizmet-i Nuri-yede bedî bir Üstada hem talebe, hem kâtîp, hem muhatap, hem nâşîr, hem mücahid, hem halka nâsih, hem Hakka âbid olmak gibi cihandeğer güzelliklerin hepsini birden bize veren Hazreti Allah'a ne kadar şükretsek azdır. Ve bu yapmak istediğimiz şükürler dahi, Hâlikümüzün fazıyla kalbimize gelen bir ihsan olduğunu tahattur eden biz talebelerinin kalblerini sürur ve sevinç dolduruyor. Mâsum Nursluların Üstadımızın küçüklüğünde geçirdikleri hayatın müteşekkirâne bir tarzı, hâl ve etvârimizda okunuyor. Hudutsuz şükürler, nihayetsiz senâlar olsun o Zât-ı Zülcelâle ki, bizleri cehl-i mutlak derelerinden, isyan ve küfran bataklıklarından lütuf ve keremiyle çıkarıp, gözleri kamaştıran en parlak bir Nur'a talebe etmiştir.

Eğer sevgili Üstadımız “iktiran” tâbir edilen iki nimetin beraber geldiğini daha evvelden bize izah etmeseydi, çok minnettârlıklarımızı kalblerimize tercûman olan kalemlerimizden okuyacaklardı.

Evet, sevgili Üstadımız, biz kendimize bakıyoruz, Risale-i Nur'a muhatap olamıyoruz. Buna rağmen, ihtiyaç şiddetlendikçe, Hâlik-ı Rahîm'in merhametli tecellîlerini müşahede ediyoruz.

Kalb-i Üstad, parlak bir ayna, bir mazhar, bir ma'kes; lisân-ı Üstad, âlî bir mübellîg, bir muallim, bir mûrsid; hâl-i Üstad, tecessüm etmiş en güzel bir örnek, bir numûne, bir misâl oluyor. Tavâif-i beşerin ihtiyaçları yazılıyor, gösteriliyor.

İşte, yedi seneden beri ateş püsküren zâlim beşerin hali, bugün daha çok ıztıraplı bir hale girmiş bulunuyor. Her bir züîdrak, acaba yarın ne olacak düşüncesiyle kulaklarını radyoların ağızlarına koymuşlar, mütehayyir duruyollar. Şarkta Japonların mağlûp olmasıyla, dünyanın salâh-ı selâmete ve emnî emâna kavuşması beklenirken, deccalane bir hareket şimalde kendini gösterdiği görülmüyör. Şu vaziyet herkesi heyecana, endişeye sevk ediyor. İstikbalin zulmetlerine gittiği zanniyla, merakla radyoları takibe koşturuyor. Lillâhilhamd, Risale-i Nur, âlî beyanatıyla ruhlarımıza teskin ediyor, hakikî dersleriyle kalblerimizi tatmin ediyor.

İşte, bu günde meydana çıkan bu dehşetli cereyanı, ancak ve ancak Hristiyanlık âleminin Müslümanlıkla ittihadi, yani İncil, Kur'ân ile ittihat ederek ve Kur'ân'a tâbi olması neticesi elde edilecek semâvî bir kuvvetle mağlûp edileceği iş'ar buyuruluyor ki, Hazreti İsa (*aleyhisselâm*)'ın da vürûduna intizar etmek zamanının geldiğini mânnâ-yı işârî ile ihtar ediyor.

Mesmuâta göre, bugünkü Amerika, aktâr-ı âleme tetkikât için gönderdiği dört heyetten birisini, bugünkü beseriyetin saadetini temin edecek salim bir din taharrisine memur etmiştir. Bu ise, mücediddiliğini mahkeme lisaniyla her tarafa ilân eden Risale-i Nur, bu muztarip, perişan beseriyetin en büyük bir saadeti olacağına imanımız pek kuvvetlidir.

Sevgili Üstadımız başımızda, ve en âlî hakikatleri taşıyan ve Kur'ân'ın en yüksek ve mübarek tefsiri bulunan Risale-i Nur elimizde oldukça, sevinçlerimiz had ve hududa alınmaz.

İşte bu hakikatlerin herbir cüzü sâha-yı faaliyete çıksa, her tarafta merakla, zevkle kendini okutturuyor. Buna bariz deliller pek çok var. Hususyla, inkâr-ı haşır mefkûresini mağlûp eden Onuncu Söz matbu nûshaları ve bilhassa gizli tab edildiği hâlde kendini serbest okutan ve takviye-i imanda pek yüksek harikaları taşıyan Âyetü'l-Kübrâ risaleleri; ve inkâr-ı ulûhiyet mefkûresini zîr u zeber eden Külliyat-ı Nur, Hüccetü'l-Bâliğa ve Meyve gibi eczaları meydanda...

İnşaallah, Kur'ân'ın etrafına çevrilmek istenilen imansızlığın emansız sûrunu, Risale-i Nur temelinden kaldıracak, imansızlığın emânsız ateşini söndürüp, âb-ı hayat bahşeden şarâb-ı kevserini, bütün dünyaya emanlı iman vermekle içirecektir.

<sup>1</sup> الباقي هو الباقي

Talebeniz

Hüsrev

~~~~~  
بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبْدًا دَائِمًا³

Aziz, siddîk kardeşlerim,

Sizin, bayramlarınızı tekrar betekrar tebrik ediyoruz. Gayet ehemmiyetli iki meseleyi, sizlere –zekâvetinize itimaden– Risale-i Nur'da müteferrikan parçaları bulunmalarına binaen, gayet muhtasar konuşacağım.

Birincisi: Risale-i Nur'un hakikî ve hakikatlî bir şâkirdi bulunan ve Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyân'ın kâtibi, bu defa yazdığı mektupta, haddimden bin

¹ Kendinden başka her şeyin fâni olduğu gerçek Bâki, Allah'tır.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

³ Allah'ın selâmi, rahmeti ve bereketi; sonsuza kadar sürekli üzerinize olsun.

derece ziyade hüsн-ü zannına istinaden, bir hakikat soruyor. Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsinin gayet ehemmiyetli ve kudsî vazifesini; ve hilâfet-i Nübûvetin de gayet ulvî vazifelerinden bir vazifesini benim âdi şahsîmda, Üstâdi noktasından bir cilvesini gördüğünden, bana o hilâfet-i mâneviyeyenin bir mazhari nazarıyla bakmak istiyor.

Evvelâ: Bâki bir hakikat, fâni şâhsiyetler üstüne bina edilmez. Edilse, hakikate zulümdeür. Her cihetle kermalde ve devamda bulunan bir vazife, çûrûmeye ve çürütülmeye mâruz ve müptelâ şâhsiyetlerle bağlanmaz; bağlansa, vazifeye ehemmiyetli zarardır.

Sâniyen: Risale-i Nur'un tezahürü, yalnız tercümanının fikriyle,veyahut onun ihtiyac-ı mânevî lisaniyla Kur'ân'dan gelmiş. Yalnız o tercümanın istidadına bakan feyziler değil, belki o tercümanın muhatapları ve ders-i Kur'ân'da arkadaşları olan hâlis ve metin ve sadık zatların o feyzileri ruhen istemeleri ve kabul ve tasdik ve tatbik etmeleri gibi çok cihetlerle, o tercümanın istidadından çok ziyade o Nur'ların zuhuruna medar oldukları gibi, Risale-i Nur'un ve şâkirtlerinin şahs-ı mânevîsinin hakikatini onlar teşkil ediyorlar. Tercümanın da içinde bir hissesi var. Eğer ihlâssızlıkla bozmazsa, bir tekaddüm şerefi bulunabilir.

Sâlisen: Bu zaman, cemaat zamanıdır. Ferdî şâhısların dehası, ne kadar harika da olsalar, cemaatin şahs-ı mânevîsinden gelen dehasına karşı mağlûp düşebilir. Onun için, o mübarek kardeşimin yazdığı gibi, âlem-i İslâm'ı bir cihette tenvir edecek ve kudsî bir dehânın Nur'ları olan bir vazife-i imaniye, bîçare, zayıf, mağlûp, hadsiz düşmanları ve onu ihanetle, hakaretle çürütmeye çalışan muannit hasımları bulunan bir şâhsa yüklenmez. Yüklense, o kusurlu şâhis ihanet darbeleriyle düşmanları tarafından sarsılsa, o yük düşer, dağılır.

Râbian: Eski zamandan beri çok zatlar, üstadını veya mûrşidini veya müallimini veya reisini kıymet-i şâhsiyelerinden çok ziyade hüsн-ü zan etmeleleri, dersinden ve irşadından istifadeye vesile olması noktasında o pek fazla hüsн-ü zanlar bir derece kabul edilmiş, hilâf-ı vâkiadır, diye tenkit edilmezdi. Fakat şîmdi, Risale-i Nur şâkirtlerine lâyîk bir üstâda muvâfik ulvî mertebe ve fazileti, bîçare, kusurlu bu şahsîmda kabul ettikleri sebebiyle gayret ve şevkleriyle çalışmaları, bu noktada haddimden ziyade hüsн-ü zanları kabul edilebilir; fakat Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsinin malî olarak elimde bulunuyor diye bilmek gerektir. Fakat, başta zîndiklar ve ehl-i dalâlet ve ehl-i siyaset ve ehl-i gaflét, hattâ sâfi-kalb ehl-i diyanet, şâhsa fazla ehemmiyet verdikleri

cihetinde haksızlar, o şahsı çürütmekle hakikatlere darbe vurmak; ve o Nur'lara benim gibi bir bîçareyi mâden zannederek, bütün kuvvetleriyle beni çürüüp o Nur'ları söndürmeye ve sâfi-kalblileri de inandırmaya çalışıyorlar. Ezcümle, İkinci Mesele'de bir hâdise bu hakikati gösteriyor.

İkinci Mesele: Bayramın ikinci gününde, teneffüs için kirlara çıktığım zaman, ehemmiyetli bir memur tarafından beş vecihle kanunsuz bir taarruza mârûz kaldım. Cenab-ı Hak, rahmet ve keremiyle, belime, başıma yüklenen Risale-i Nur eczalarını ve ruhuma ve kalbime yüklenen şâkirtlerinin haysiyet ve izzet ve rahatlarını muhafaza için, fevkâlâde bir tahammül ve sabır ihsan eyledi. Yoksa, bir plân neticesinde beni hiddete getirip, Risale-i Nur'un, bâhusus Âyetü'l-Kübrâ'nın fütuhatına karşı bir perde çekmek olduğu tahakkuk etti.

Sakın, sakın, hiç kederlenmeyiniz, merak etmeyiniz, hem telâş etmeyiniz, hem bana acımayın. Şeksiz şüphesiz, inâyet-i ilâhiye perde altında bizi muhafaza etmekle ^{وَعَسَى أَن تُكْرُهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ}¹ âyetine mazhar etsin.

Onların o plânları da yine akîm kaldı. Fakat bu vilâayette, doğrudan doğruya büyük bir makamdan kuvvet alıp şâhsımla uğraşanlar var. Eğer mümkün olsa, buranın havasıyla hiç imtiaç edemediğim cihetini vesile edip, münasip bir yere naklime, Denizli Mahkemesini ve Ankara Temyiz Mahkemelerini vasisata yapıp çalışmak lâzım geliyor. Ben kendim yapamadığım için, benden, bana daha ziyade alâkadar Denizli dostları teşebbüs etseler iyi olur. Hiç olmazsa oranın hapsine, bir daha bahaneyle beni alsınlar.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Aziz, siddîk, sebatkâr, muhlis kardeşlerim,

Hem maddî, hem mânevî, hem nefsim, hem benimle, temas edenler ga-yet ehemmiyetli benden suâl ediyorlar ki: "Neden herkese muhalif olarak –hiç kimseyin yapmadığı gibi– sana yardım edecek çok ehemmiyetli kuvvetlere bakmıyorsun, istiğnâ gösteriyorsun? Ve herkes müştâk ve talip olduğu ve Risale-i Nur'un intişâsına, fütuhatına çok hizmet edeceğine o Risale-i Nur

¹ "Olur ki hoşlanmadığınız bir şey sizin için hazırlı olur." (Bakara sûresi, 2/216)

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

şâkirtlerinin hasları müttefik oldukları ve senden kabul ettikleri büyük makamları kabul etmiyorsun, şiddetle çekiniyorsun?”

Elcevap: Bu zamanda ehl-i iman öyle bir hakikate muhtaçtırlar ki, kâinatta hiçbir şeye âlet ve tâbi ve basamak olamaz; ve hiçbir garaz ve maksat onu kirletemez; ve hiçbir şüphe ve felsefe onu mağlûp edemez bir tarzda iman hakikatlerini ders versin. Umum ehl-i imanın bin seneden beri teraküm etmiş dalâletlerin hücumuna karşı imanları muhafaza edilsin.

İşte bu nokta içindir ki, dahilî ve haricî yardımcılara ve ehemmiyetli kuvvetlerine, Risale-i Nur ehemmiyet vermiyor, onları arayıp tâbi olmuyor.. tâ avâm-ı ehl-i imanın nazarında, hayat-ı dünyeviyenin bazı gayelerine basamak olmasın ve doğrudan doğruya hayat-ı bâkiyeden başka hiçbir şeye âlet olmadığından, fevkâlâde kuvveti ve hakikati, hücum eden şüpheleri ve tereddütleri izale eylesin.

Amma, “Mânevî ve makbul ve zararsız ve bütün ehl-i hakikatin istedikleri nurânî makamlar ve uhrevî rütbelerden, hâlis kardeşlerimizden hüsн-ü zanla verilen ve ihlâsına zarar gelmediği hâlde, eğer kabul etsen, reddedilmeyecek derecede senetler, hüccetler bulunduğu hâlde; sen, değil tevazu ve mahviyetle, belki şiddet ve hiddetle ve o makamı sana veren kardeşlerinin hatırlını kırmakla o rütbelerden ve makamlardan kaçışorsun?”

Elcevap: Nasıl ki ehl-i hamiyet bir insan, dostların hayatını kurtarmak için kendini feda eder. Öyle de, ehl-i imanın hayat-ı ebediyelerini tehlikeli düşmanlardan muhafaza etmek için, lüzum olsa –hem lüzum var– kendim, değil yalnız lâyık olmadığım o makamları, belki hakikî hayat-ı ebediyenin makamlarını dahi feda etmeye, Risale-i Nur’dan aldığım ders-i şefkat cihetiyle terk ederim.

Evet, her vakit, hususan bu zamanda ve bilhassa dalâletten gelen gaflet-i umumiyyede, siyaset ve felsefenin galebesinde ve enâniyet ve hodfuruşluğun heyecanlı arasında büyük makamlar herşeyi kendine tâbi ve basamak yapar. Hattâ dünyevî makamlar için dahi mukaddesatını âlet yapar. Mânevî makamlar olsa, daha ziyade âlet eder. Umumun nazarında kendini muhafaza etmek ve o makamlara kendini yakıştırmak için bazı kudsî hizmetlerini ve hakikatleri basamak ve vesile yapıyor diye itham altında kalıp, neşrettiği hakikatler dahi tereddütlerle revacı zedelenir. Şahsa, makama faydası bir ise, revaçsızlıkla umuma zararı bindir.

Elhâsil: Hakikat-i ihlâs, benim için şan ve şerefe ve maddî ve mâne-^v rütbelere vesile olabilen şeylerden beni men ediyor. Hizmet-i Nuriyeye, gerçi büyük zarar olur; fakat, kemiyet keyfiyete nisbeten ehemmiyetsiz olduğundan, hâlis bir hâdim olarak, hakikat-i ihlâs ile, herşeyin fevkinde hakâik-i imaniyeyi on adama ders vermek, büyük bir kutbiyetle binler adamı irşad etmekten daha ehemmiyetli görüyorum.

Çünkü o on adam, tam o hakikati herşeyin fevkinde gördüklerinden, sebat edip, o çekirdekler hükmünde olan kalbleri, birer ağaç olabilirler. Fakat o binler adam, dünyadan ve felsefeden gelen şüpheler ve vesveselerle, o kutbun derslerini, "Hususî makamından ve hususî hissiyatından geliyor" nazarıyla bakıp, mağlûp olarak dağıtılabılırler diye, hizmetkârlığı, makamatlara tercih ediyorum.

Hattâ bu defa bana, beş vecihle kanunsuz, bayramda, düşmanlarımın plânıyla bana ihanet eden o mâmûm adama şimdilik bir belâ gelmesin diye te-lâş ettim. Çünkü mesele şâşalandığı için, doğrudan doğruya avâm-ı nas bana makam verip harika bir keramet sayabilirler diye, dedim: "Yâ Rabbi, bunu ıslah et veya cezasını ver. Fakat böyle kerametvâri bir sûrette olmasın."

Bu münasebetle birşeyi beyan edeceğim. Şöyled ki:

Bu defa mahkemeden bana teslim olunan talebelerin mektupları içinde, çok imzalar, üstünde bulunan bir mektup gördüm; belki lâhikaya girmiştir. Risale-i Nur'un şâkirtlerinin maişet cihetindeki bereketine ve baziların tokatlarına dairdi. Burada, aynen Kastamonu'daki tokat yiyenler gibi şüphe kalmamış. Beş adam, aynen burada da tokat yediler.

Said Nursî

(İstanbul'da Komünistler Aleyhindeki Hadiseyi Gören
Risale-i Nur Talebelerinin Mektubundan Bir Parça)

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz kardeşlerim,

— لَهُ الْحَمْدُ وَالْمَنَّةُ² — Dün, Nur'un mânevî bir fütuhatı, bütün azamet ve dehsetiyle İstanbul'da görüldü. Küfr-ü mutlakı dünyaya, hususan âlem-i

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Bütün şükür ve şükranlar Allah'adır, minnetin her türlüsü de sadece O'nadır.

İslâm'a yerleştirmek isteyen bir cemiyet ve onların nâşir-i esfkâri ve mürevvic-i a'mâli olan bir-iki gazete matbaası ve kütüphanesi darmadağın edilerek, dinsiz yaptık, komünist yaptık zannedilen gençlik ve mekteplilerin ağızıyla ve harekâtıyla ve fiilleriyle protesto edildi. "Kahrolsun komünistlik" diye beddua edildi. Bu cemiyetin, binler lira maddî, milyonlar lira da manevî zararı oldu. "Ey Nurcular! Şimdi maddî imkân hâsil olmuyor diye üzülmeyiniz. Nurun fütuhatı geniş bir sahada devam ediyor. Külli bir muvaffakiyet hâsil oluyor.

¹ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي

² بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, siddik kardeşlerim,

Birkaç aydan beri aleyhime çevrilen desiseleri meydana çıktı. Hifz-i ilâhî ile o musibet, yirmiden bire indi.

Hâlî zamanda camiye gidiyordum. Haberim olmadan, talebeler beni üşütmemek için, mahfelde bir kulübecik yapmışlardır. Ben de dört-beş gündür kendi kendime karar verdim, daha gitmeyeceğim. O mâlûm zâbit adam vasisa olup kulübeciği kaldırdılar. Bana da resmen tebliğ ettiler ki, "Daha camiye gitmeyeceksin." Fakat habbeyi kubbe yapıp bir heyecan verdiler. Hiçbir ehemmiyeti yok, hiç de merak etmeyiniz. Tahminimce, her tarafta haddimden pek fazla teveccüh-ü âmmeyi kırmak için, bana böyle bazı bahanelerle ihanet ediyorlar. Eski zamanımı düşünüp güya tahammül etmeyeceğim. Hâlbuki -Risale-i Nur'un selâmet ve intişarına halel gelmemek şartıyla- her gün bin ihanet ve tâzipler de gelse, Allah'a şükrederim. Ben ehemmiyet vermediğim gibi, buradaki talebeler de hiç sarsılmıyorlar. Çoktan beri beklediğimiz bu hâdise de inâyet-i ilâhiye ile hafif geçti.

Umum kardeşlerime birer birer selâm ve dua ediyoruz.

Said Nursî

¹ "Bu, Rabbimin bir lütfudur..."

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

(Nur Talebelerini Risale-i Nur'dan Çekmek İsteyenlerin Desiselerini
Beyan Edip, Öylelere Ne Şekilde Cevap Verilmesi Hakkında Üstadın
Hülâsalı Bir Mektubu)

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddik kardeşlerim,

Gayet ehemmiyetli bir meseleyi –bundan evvel size icmalen beyan ettiğim meseleyi– tekrar size söylememeye kuvvetli, mânevî bir ihtar aldım. Şöyled ki:

Perde altındaki düşmanımız münafıklar, şimdîye kadar yaptıkları gibi, adliyeyi ve siyaset ve idareyi zahirî dinsizlige âlet edip, bize hücumları akîm kaldı; ve Risale-i Nur'un fütihatına menfaati olan eski plânlarını bırakıp daha münâfîkane ve şeytanı da hayrette bırakacak bir plân çevirdiklerine dair buralarda emareleri göründü.

O plânların en mühim bir esası, has, sebatkâr kardeşlerimizi soğutmak, futur vermek, mümkünse Risale-i Nur'dan vazgeçirmektir. Bu noktada o kadar acip yalanları ve desiseleri istimâl ediyorlar ki, Isparta ve havalisi, Gül ve Nur fabrikasının kahraman şâkirtleri gibi, çelik ve demir gibi bir sebat ve sadakat ve metanet lâzım ki dayanabilsin. Bazı da dost sûretinde hulûl edip, korkutmak mümkünse, habbeyi kubbe edip evham veriyorlar. "Aman, aman! Said'e yanaşmayınız! Hükümet tâkip ediyor." diye zayıfları vazgeçirmeye çalıyorlar. Hattâ bazı genç talebelere, hevesâtlarını tahrik için, bazı genç kızları musallat ediyorlar. Hattâ Risale-i Nur erkânlarına karşı da, benim şâhsimin kusurâtını, çürüklüğünü gösterip, zahren dindar ehl-i bid'adan bazı şöhretli zatları gösterip, "Biz de müslümanız, din yalnız Said'in mesleğine mahsus değil" deyip, bize karşı perde altında cephe alan zindiklara ve anarşilik hesabına o safdil ehl-i diyabet ve hocaları âlet edip istimâl ediyorlar. İnşaallah bunların bu plânları da akîm kalacak. Böyle heriflere dersiniz:

"Biz, Risale-i Nur'un şâkirtleriyiz. Said de bizim gibi bir şâkirttir. Risale-i Nur'un menbâi, madeni, esası da Kur'ân'dır. Yirmi senedir emsâlsiz tetkikât ve takibatla beraber, kıymetini ve galebesini en muannit düşmana da isbat etmiştir. Onun tercümanı ve bir hizmetkârı olan Said ne hâlde olursa olsun, hattâ Said de –el-iyâzü billâh!– Risale-i Nur'un aleyhine dönse, bizim sadaka-tımız ve alâkımızı inşaallah sarsmayacak." deyip, o kapıyı kaparsınız. Fakat,

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

mümkürn olduğu kadar Risale-i Nur'la meşgul olmak, elinden gelirse yazmak, ve mübalâğî propagandalara hiç ehemmiyet vermemek, ve eskisi gibi tam ihtiyyat etmek gerektir.

Umum kardeşlerimize birer birer selâm ve dua ediyoruz.

Said Nursî

Bu vatandaki milletin en büyük kuvveti olan âlem-i İslâm'ın teveccühünü ve hamiyetini ve uhuvvetini kırmak ve nefret verdirmek için, siyaseti dinsizliğe âlet ederek, perde altında küfr-ü mutlakı yerleştirmek isteyenler, hükümeti ifgal ve adliyeyi iki defadır şaşırtıp, der: "Risale-i Nur şâkirtleri, dini siyasete âlet eder; emniyete zarar vermek ihtimali var."

Hâlbuki, bu memlekete maddî ve manevî bereketi ve fevkâlâde hizmeti ve umum âlem-i İslâm'a taalluk edecek hakâiki camî olduğu, otuz üç âyât-ı Kur'âniye'nin işaretiyile ve İmam Ali'nin (*radîyâllâhu anhî*) üç keramet-i gaybiyesiyle ve Gavs-ı Âzam'ın kat'î ihbarıyla tahakkuk etmiş olan Risale-i Nur'un siyasetle alâkası yoktur. Fakat, küfr-ü mutlakı kırdığı için, küfr-ü mutlakın altı olan anarşilik ve üstü olan istibdad-ı mutlakı, esasıyla bozar, reddeker. Emniyeti ve âsâyişi ve hürriyeti ve adaleti temin eder.

Risale-i Nur'a, daha vatana, idareye zararı dokunmak bahanesiyle tecavüz edilmez. Daha kimseyi o bahaneye inandıramazlar. Fakat cepheyi değiştirip, din perdesi altında bazı safdil hocaları veya bid'a taraftarları veya enanîyetli sofi meşrûpleri, bazı kurnazlıklarla Risale-i Nur'a karşı iki sene evvel İstanbul'da ve Denizli civarında olduğu gibi istimâl etmeye münâfiklar belki çabalayacaklar. İnşaallah muvaffak olamazlar.

Risale-i Nur, bu mübarek vatanın mânevî bir halâskârı olmak cihetiyle; şimdî iki dehşetli mânevî bâlayı defetmek için matbûât âlemi ile tezahüre başlamak, ders vermek zamanı geldi veya gelecek gibidir, zannederim.

O dehşetli beladan birisi: Hıristiyan Dini'ni mağlup eden ve anarşiliği yetiştiren, şimalde çıkan dehşetli dinsizlik cereyanının bu vatanı mânevî istilâsına mukabil Risale-i Nur bir Sedd-i Zülkarneyn gibi bir sedd-i Kur'ânî vazifesini görebilir.

İkincisi: Âlem-i İslâm'ın bu mübarek vatanın ahalisine karşı pek şiddetli itiraz ve ithamlarını izale etmek için matbûât lisaniyla konuşmak lâzım gelmiş diye kalbime ihtar edildi.^{1(Hâşıye-1)}

Ben dünyanın hâlini bilmiyorum. Fakat Avrupa'da istilâkârâne hükmeden ve edyân-ı semâviyeye dayanmayan bu dehşetli cereyanın istilâsına karşı Risale-i Nur hakikatleri, bir kale olduğu gibi; Âlem-i İslâm'ın ve Asya kıtasının hâl-i hazırladıktaki itiraz ve ithamını izale.. ve eskideki muhabbet ve uhuvvetini iade etmeye vesile olan bir mucize-i Kur'âniye'dir.

Bu vatanın, bu milletin vatan-perver siyasileri süratle Risale-i Nur'u tabetti-rerek resmî neşretmeleri lâzımdır ki, bu iki belaya karşı siper olsunlar.^{2(Hâşıye-2)}

Birden İhtar Edildi, Kaleme Almaya Mecbur Oldum

بِاسْمِهِ شَبَحَانَةُ³

Kardeşlerim,

Şimdi tam tahakkuk etti ki, resmen bana ihanet ve hakaret etmek, onuna, teveccûh-ü âmmeyi hakkında kırmak için gizli bir tedbir kurulmuş. Benim bütün dostlarımı –perde altında– soğutmak ve ürkütmeye çalışıyorlar. Hâlbuki, *Sikke-i Tasdîk-i Gaybî* onların bütün propagandalarını zîr u zeber ediyor.

Gerçi böyle dinsizlik hesabına bana olan hakaret, bir derece beni sıkıyor, eski Said'den kalma bazı damarlarına dokunuyor. Fakat Risale-i Nur'un harika fütuhatı ve şâkirtlerinin ehl-i hakikat nazarında ve ruhânî ve melâikeler yanında hürmet ve merhametle karşılaşmaları, benim şahsîma gelen ihanet ve hakaretlerin sıvrisinek kanadı kadar ehemmiyeti kalmaz. O bedbaht ehl-i ihanet, dindarlık cihetiyle, ehl-i din ve ehl-i ulûm-u diniyenin hürmetini kırmak dine bir ihanet olduğu cihetinde, ruhânî ve melâikelerin ve ehl-i iman ve ehl-i hakikatin nazarında mel'un olduğu gibi, binden ancak bir-iki serserinin veya zindîğin âferinini kazanırlar.

¹ (Hâşıye-1) İşte bu hakikat, Risale-i Nur'un –bu mektubun yazılışından on sene sonra– Ankara'da matbaalarda tabedilmesiyle tahakkuk etmiştir.

² (Hâşıye-2) Bu, dünya çapındaki büyük şeref ve en muazzam İslâmî hizmete, ancak yeni hükümet mazhar olabilmış; ve büyük bir anlayış göstererek, Risale-i Nur'un matbaalarda 1956 senesinde basılmasına sebeb olmakla, Millet-i İslâmiye'nin büyük bir teveccühünü kazanmakla, kuvvetini çok fazla artırmak muvaffakiyetini elde etmiştir.

³ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

O bedbahtlar bana hakaret etmekle, güya Risale-i Nur'un nüfuzunu kıriyor; şahsımlı menba zannedip beni çürütmekle, Risale-i Nur sukat edecek gibi ahmakane bir zan ile şahsıma tecavüz oluyor.

Ben de derim: Ey bana dinsizlik hesabına ihanet ve hakaret eden bedbahtlar! Katiyen size haber veriyorum, yakında –tevbe etmemek şartıyla– hiç çare-i halâs yok ki, ecel cellâdiyla sen, idam-ı ebedî ile ölüm darağacı ile asılacaksın! Şeraretli ruhun dahi ebedî bir haps-i münferitte mahkûm olmakla beraber, ehl-i iman ve ruhânîlerin nefret ve lânetini kazanacaksın. Tevbe etmemek şartıyla, benim intikamım, senden pek muzaaf bir süretle alınıyor bildiğimden, hiddet değil, hattâ sana acıyorum!

Amma Risale-i Nur'un, senin gibi sinekler kadar ehemmiyeti olmayanların perde çekmesi, zerre kadar nüfuzunu kıramaz. Yüz binler adam onunla imanlarını kurtardıkları için, ruh u canla hürmet ve perestîş ederler.

Amma şahsimin teessürü ise, katiyen size haber veriyorum ki, bir-iki dakika asabiyetli bir teessüratıma mukabil, birden öyle bir teselli buluyorum ki, bin derece sizlerin hakaret ve ihaneti ziyadeleşse o teselliyi kıramaz. Çünkü Risale-i Nur'un keşf-i kat'isiyle, dinsizlik hesabına bize hûcum edenler, ebedî azaplar ve haps-i münferitte ve idam-ı ebedî ile ihanetini gördükleri gibi, Risale-i Nur'la imannı kurtaran şâkirtleri, ölümle terhis tezkeresi ve saadet-i ebedîye vesikasını alıp, ebedî bir hürmet ve merhamet ve ikrama mazhar olacaklarını, filozofları susturan binler hüccetlerle beyan etmişiz.

Hem bu Yeni Said, Eski Said gibi kendine hürmet ve teveccûh kazanmak ve şan u şeref bulmak, katiyen aleyhindedir, kabul etmez. Onun için, yirmi senedir inzivâyî tercih etmiş.

Eğer âsâyîş ve idare hesabına nüfuzunu kırmak ve umumun nazarında çürütmek için yapıyorsanız, pek büyük bir hatâ ediyorsunuz... İki sene üç mahkeme, yirmi senelik hayatımın yüz yirmi eserinde, yüz yirmi bin Risale-i Nur şâkirtlerinden, mücib-i ihtilâl ve medâr-ı mesuliyet ve vatan ve millet aleyhinde hiçbir şey bulmadıklarına, beraatimizle ve Risale-i Nur eczalarının bütününu iade etmeleriyle gösterdiği cihetle, katiyen size beyan ediyorum ki, dinsizlik hesabına bizi ezen sizler, vatan ve millet, âsâyîş ve idare aleyhinde ve anarsılık lehinde ve müthiş bir ecnebi hesabına beni sıkıştırıp, bir sarsıntı çıkarıp, o cereyanın müdahalesini istiyorsunuz... Onun için, bütün ihanet ve hakaretlerinize beş para kıymet vermem; âsâyîş, idare lehinde sabır ve ta-hammûle karar verdim.

Elbette dünya daimî olmadığı gibi, hâdisâtı da firtinalı, daima değişir. Birkaç saat cinayetlerle, dünyevî ve uhrevî binler zakkum ve azap neticeleri var. O zaman, faydasız yüz binler teessüf diyeceksiniz! Ben, resmî makamata ve bizimle tam alâkadar vazifedarlara yazdığım gibi, sizin gibi bedbahtlara dahi derim: Biz, Risale-i Nur'la, bu memleketin ve istikbalinin en büyük iki tehlikesini def etmeye çalışıyoruz.. ve bilfil çok emarelerle, hattâ mahkemedede de kismen isbat etmişiz.

Birinci tehlike: Bu memlekette, hariçten kuvvetli bir sûrette girmeye çalışan anarşiliğe karşı sed çekmek.

Ikincisi: Üç yüz elli milyon Müslümanların nefretlerini kardeşliğe çevirmele, bu memleketin en büyük nokta-yı istinadını temin etmektir.

Afyon Emniyet Müdürine Derim ki:

Müdür Bey,

Dünyada, eski zamandan beri görülmemiş bu derece kanunsuz ve mânâsız ve maslahatsız tecavüzler bana geldiği hâlde neden aldırımıyorsunuz?

Bir misali: Camiye, hâlî zamanda, cemaat hayrına sahip olmak için, bazı bir-iki adamdan başka kimseyi yanına kabul etmediğim hâlde, resmen “Katiyen camiye gitmeyeceksiniz!” deyip, bu gurbette, hastalık ve ihtiyarlık ve yoksulluk içinde bu ihanet hangi kanunladır? Hangi maslahat var? Haberim olmadan, camiin hâlî bir yerinde iki-üç tahta, bir kilimle beni üzütmemek fikriyle bir zatin yaptığı iki kişilik bir settare yüzünden, ehemmiyetli bir mesele şeklinde, hem bana, hem umum halka mânâsız telâş vermek hangi kanundır? Hangi maslahat var? Soruyorum.

Bana bu ihanetleri yapanların hiçbir bahaneleri yoktur. Yalnız teveccüh-ü âmmeyi bahane edip, “Bu menfi adama neden hürmet ediyorsunuz?”

Ben de derim: Bütün dostlarım biliyorlar ki, ben şahsına karşı hürmeti ve teveccüh-ü âmmeyi istemiyorum, reddediyorum. Benim hakkımda başkalarının hüsn-ü zannını kabul etmediğim hâlde, hangi kanun beni mesul eder ki, ihtiyarım ve rizam haricinde, başkasının hüsn-ü zanniyla bana ihanet ediliyor? Farz-ı muhâl olarak, bu teveccüh-ü âmme hakikat de olsa, vatana, millete faydası var, zararı olmaz.

Hem eğer bir parçasını ben de kabul etsem, bu ihtiyarlık, hastalık, yoksulluk

ve soğuk bir oda içerisinde, dehşetli bir haps-i münferitte, zaruri hizmetlerimi görmek için bir-iki insanın dostluğunu kabul etmekliğimde hangi fenalık var? Hangi kanun bunu men eder? Bir-iki işçi çocuktan başkasını benimle temas ettirmemek hangi kanunladır? O işçi çocuklar her vakit bulunmadığı için, kendim isimi göremiyorum. Bu dehşetli vaziyeti, elbette bu memlekette inzibat ve hükümet ve idare adamları nazar-ı ehemmiyete almak borçlarıdır. Cidden alâkadar eder diye size beyan ediyorum.

Emirdağ'da bir tecrid-i mutlakta

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Çok aziz, siddik, bahtiyar kardeşlerim,

..... Kızıl Rusya'dan çıkararak kızıl ateşler, kızıl kivilcimlar saçan ve birer birer dünya şehrinin mahallelerini saran ve oraları yakıp kavuran, bazı yerlerde de nifak ve şikak ateşleri saçarak, kardeşine "Kardeşini öldür!" diye bağırın ve en nihayette âlem-i Hristiyanlığı yakıp kavurup harman gibi savurduktan sonra âlem-i İslâm mahallesini saran ve evimizin saçaklarına kivilcimleri sıçrayan ve çok büyük ve çok dehşetli bir belâ olan komünizm gibi azîm yangına karşı itfaîye vazifesini üzerine alan Risale-i Nur, müslümanların ve beşerin en büyük ve yegâne tahassungâhi ve en büyük melcedir.

Ey Fahr-i Âlemin gösterdiği doğru yoldan şasanlar! Dünyanın fânî materalarına gururlanıp taşanlar! Ve ey dünyamıza zararı olur korkusuyla, nur-u Kur'ân'dan kaçanlar! Küfr-ü mutlak ateşinin bizleri sardığı bir zamanda, ancak ve ancak, en müstahkem, en kavî ve yıkılmaz ve sarsılmaz bir tâhkimat olan Risale-i Nur'un nurânî siperlerine iltica etmekle ve onun daire-i kudsiyesine girmekle kurtulacaksınız... ve idam-ı ebedî zannettığınız ölümü bir hayatı bâkiyeye tebdil edeceksiniz. Ve işte o nurun mübarek tercumanının ve mübarek şahs-ı mânevîsinin

أَجْزَنَا وَأَجْزَ وَالدِّينَا وَأَجْزَ طَلَبَةَ رَسَائِلِ النُّورِ وَوَالدِّينِهِمْ مِنَ النَّارِ²

ve emsâli dualarının kabulüyle ve şefaatıyla ve Risale-i Nur'u devamlı

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Bizi ve anne babalarımızı, Risale-i Nur talebelerini ve onların anne babalarını cehennem ateşinden kurtar.

okumakla, ben, dehşetli mânevî hastalıklardan nasıl kurtulmuşsam, sizler de o mübarek daire-i kudsiyeye dehâlet ettiğinizde dünyevî ve uhrevî dertlerden, ateşlerden kurtulacak ve evlâd ve iyalinizin bir nevi çobanı olmak hasebiyle o sevgililerinizi de kurtaracaksınız. Ve nurlara çalışmakla, herbirerleriniz, maddî ve manevî felâh ve saadete nail olacaksınız! Böyle olan milyonlarla Nur Talebeleri bu hakikate şahittirler.

“Ey Nurcular! Allah’ın sizlere ihsan ettiği ezelî lütfuna karşı secde-i şükrandan başınızı kaldırmayınız. Gecenin soğuguna aldırmayınız. Sizlere lütfu hiçbir hususta esirgemeyen Rabb-i Rahime, gecenin bu mübarek saatlerinde kalkarak vazife-i şürkü eda ediniz. Ve bazıların düşüğü, istikbalî düşünmek derdiyle maişeti sarsan hâdiseler karşısında titremeyiniz, korkmayın! Nur’un kudsî kerâmât ve imdadını müşahede ediniz!

Dünya fânidir; binler sene yaşamak olsa, bâki olan hayatı uhreviyenin yanında, hiç-ender hiç mesabesindedir. Fakat fâni olmakla beraber, bâki hayatın bâki meyvelerini verecek bir mezraasıdır.¹ Fırtınaların şiddetti, havanın dehşeti sizleri sarsmasın, korkutmasın. Bu mübarek mezraaya en mübarek ve nur’ânî ve verimli ve bereketli olan Nur tohumlarını ekiniz. Zira “Eken biçer.” atalarımızdan kalma mübarek bir sözdür.

Ey Nurcular! Din düşmanlarının hücumlarından katyeni sarsılmayınız, futur getirmeyiniz; çalışınız, çalışınız, çalışınız! Ve katyeni inanınız ki, nurun şafaati, nurun duası, nurun himmeti sizleri kurtaracaktır!..

Kardeşiniz
Mustafa Osman

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Aziz, siddîk kardeşlerim,

Geçen kısta bana karşı suikastlerin, inâyet-i ilâhiye ile ve duanız yardımıyla gelen sabır ve tahammülüm neticesinde akîm kalan plâni pek geniş bir tarzda olduğuna delil ise, bu yakında reisicumhur Afyon’da demiş: “Bu vilâette dînî cihette bir karışıklık çıkacağını zannederdik...”

¹ “Dünya, âhiretin tarlasıdır.” mânasındaki hadis için bkz.: el-Gazâlî, *İhyâ ulûmi'd-dîn* 4/19; es-Sehâvî, *el-Makâsidü'l-hasene* s.497; Aliyyülkârî, *el-Esrâru'l-merfûa* s.205.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

Demek, gizli komite beni sıkıştırmakla bir hâdise çıkarmak istiyordular. Bir ecnebî müdahelesi hesabına ve müslümanlar ve vatandaşlar arasında, bütün bütün kanunsuz ve keyfi bir tarzda, damarına şiddetle dokunan ihanetler ve sıkıntılarla tâzipleri, onlara dünyada tam zarardır, âhirette cehennem ve sakar; ve bize, dünyada mükemmel sevap ve zafer; ve âhirette, inşaallah cennet ve âb-ı kevseri kazandırır. Demek bu gizli plâni Heyet-i Vekile ve Reis hissetmiştiler ki, buralarda umum me'murlar, hattâ vali ve kaymakam, zabıta benimle görüşmekte kaçıyor, ürküyordular. Ben de hayret ederdim. Fakat, elimizde yalnız Nur bulduğunu ve siyaset topuzu bulunmadığını, zerre kadar aklı bulunanlar anladılar.

Gariptir ki, en ziyade lehime çalışması lâzım olan bazı vazifedarlar, aleyhimde istimâl ve istihdam edildi. Nurcular, çok ihtiyat ve dikkat ve temkinde bulunmaları lâzımdır. Çünkü mânevî firtınalar var; bazı dessas münafiklar her tarafa sokulur. İstibdad-ı mutlaka dinsizcesine taraftarken, hürriyet firkasına girer, tâ onları bozsun ve esrarlarını bilsin, ifşâ etsin.

Hem Salâhaddin'in, *Asâ-yı Mûsâ'yı* Amerikalıya vermesi münasebetiyle deriz:

Misyonerler ve Hristiyan ruhanileri, hem Nurcular, çok dikkat etmeleri elzemdir. Çünkü herhâlde şimal cereyanı, İslâm ve İsevî dininin hücumuna karşı kendini müdafaa etmek fikriyle, İslâm ve misyonerlerin ittifaklarını bozmaya çalışacak. Tabaka-yı avâma müsaadékâr ve vücub-u zekât ve hummet-i ribâ ile, burjuvaları avâmin yardımına dâvet etmesi ve zulümden çekmesi cihetinde müslümanları aldatıp, onlara bir imtiyaz verip, bir kısmını kendi tarafına çekebilir.

Her neyse, bu defa sizin hatırlınız için kaidemi bozdum, dünyaya baktım.

Said Nursî

(Bu sıkıntılı zamanda nefsim sabırsızlıkla beni tâciz ederken, bu fıkra onu tam susturdu, şükrettirdi. Size de faydası olur diye leffen takdim edilen bu fıkra, başımın yanında asılı duruyor)

1-Ey nefsim! Yetmiş üç sene, yüzde doksan adamdan ziyade zevklerden hisseni almışsin. Daha hakkın kalmadı.

2-Sen, âni ve fâni zevklerin bekasını ariyorsun. Onun için, onun zevâiliyle ağlamaya başlıyorsun. Kör hissiyatıyla bu yanlışının tam tokadını yersin. Bir dakika gülmeye bedel on saat ağlıyorsun.

3- Senin başına gelen zulümler ve musibetlerin altında kaderin adaleti var. İnsanlar, senin yapmadığın bir işe sana zulmediyorlar. Fakat kader, senin gizli hatâlarına binaen, o musibet eliyle seni hem terbiye, hem hatâna keffâret ediyor.

4- Hem üzer tecrübenle, ey sabırsız nefsim, kat'î kanaatin gelmiş ki, zahirî musibetler altında ve neticesinde inâyet-i ilâhiyenin çok tatlı neticeleri var. وَعَسَى أَنْ تَكُرُّهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ¹ çok kat'î bir hakikati ders veriyor. O dersi daima hatırlır getir.

Hem, felegin çarkını çeviren kanun-u ilâhî, senin hatırlın için o pek geniş kanun-u kaderî değiştirmez.

5- منْ أَمْنَ بِالْقَدْرِ أَمْنَ مِنْ الْكَدْرِ² kudsî düsturunu kendine rehber et. Hesvesli akılsız çocuklar gibi, muvakkat, ehemmiyetsiz lezzetlerin peşinde koşma. Düşün ki, fâni zevkler, sana mânevî elemeler, teessüfler bırakıyor. Sıkıntılar, elemeler ise, bilâkis, mânevî lezzetler ve uhrevî sevaplar veriyor. Sen divane olmazsan, muvakkat lezzeti yalnız şükür için arayabilirsin. Zaten lezzetler şükür için verilmiş...

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ³

Aziz, muhterem kardeşim,

Evvelâ zatınızın bir risale kadar câmi ve uzun ve müdakkikane hararetli mektubunu kemâl-i merakla okudum. Peşin olarak size bunu beyan ediyorum ki, Risale-i Nur'un ustası ve Risale-i Nur'a Celcelutiye Kasidesinde rumuzlu işârâtiyla pek çok alâkadarlık gösteren ve benim hakâik-i imaniyede hususî ustadım, İmam Ali'dir (*radiyallâhu anh*).

Ve ⁴ فُلْ نَلَأْ أَسْلَكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا المَوْذَةَ فِي الْفُرْجِ

¹ “Olur ki hoşlanmadığınız bir şey sizin için hayırlı olur.” (Bakara sûresi, 2/216)

² “Kadere iman eden, gam ve üzünden emin olur.” Bkz.: el-Kudâî, *Müsnedü's-Şîhâb* 1/187; ed-Deylemî, *el-Müsned* 1/113; el-Münâvî, *Feyzu'l-kâdir* 3/187.

³ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

⁴ “De ki: Ben bu risalet ve irşad hizmetinden ötürü, sizden akrabalık sevgisinden başka beklediğim hiçbir karşılık yoktur.” (Şûrâ sûresi, 42/23)

muhabbeti, Risale-i Nur'da ve mesleğimizde bir esastır ve Vehhâbîlik damarı, hiçbir cihette Nur'un hakikî şâkirtlerinde olmamak lâzım geliyor. Fakat, madem bu zamanda zindika ve ehl-i dalâlet ihtilâfdan istifade edip, ehl-i imanı şaşırıp ve şeâiri bozarak Kur'ân ve iman aleyhinde kuvvetli cereyanları var; elbette bu müthiş düşmana karşı cüz'î teferruata dair medar-ı ihtilâf münakaşaların kapısını açmamak gerektir.

Hem, ölmüş insanları zemmetmeye, hiç lüzum yok. Onlar, dar-ı âhirete, mahall-i cezaya gitmişler. Lüzumsuz, zararlı, onların kusurlarını beyan etmek, emrolunan muhabbet-i Âl-i Beytin muktezası değildir ve lâzım da değildir diye, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat, Sahabeler zamanındaki fitnelerden bahis açmayı menetmişler. Çünkü Vak'a-yı Cemel'de Aşere-i Mübeşşere'den Zübeyir (*radiyallâhu anh*) ve Talha (*radiyallâhu anh*) ve Âişe-i Sıddîka (*radiyallâhu anhâ*) bulunmasıyla Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat, o harbi, "îçtihad neticesi" deyip, "Hazreti Ali (*radiyallâhu anh*) haklı, öteki taraf haksız; fakat içtihad neticesi olduğu cihetle affedilir." derler.

Hem Vehhâbîlik damarı, hem müfrit Râfîzîler'in mezhepleri İslâmiyet'e zarar vermesin diye, Siffin Harbindeki bâğılerden de bahis açmayı zararlı görüyorlar.

Haccac-ı Zâlim, Yezid ve Veliid gibi heriflere ilm-i kelâmin en büyük allâmesi olan Sadreddin-i Teftazânî, "Yezide lânet caizdir." demiş; fakat "Lânet vaciptir." dememiş. "Hayırdır ve sevabı vardır." dememiş. Çünkü hem Kur'ân'ı, hem Peygamberi, hem bütün Sahabelerin kudsî sohbetlerini inkâr eden hadsizdir. Şimdi onlardan meydanda gezenler çoktur. Şer'an bir adam, hiç mel'unları hatırlayıp lânet etmese, hiçbir zararı yok. Çünkü zem ve lânet ise, medih ve muhabbet gibi değil; onlar amel-i salihî dahil olamaz. Eğer zararı varsa daha fena...

İşte şimdi gizli münafıklar, Vehhâbîlik damarıyla en ziyade İslâmiyet'i ve hakikat-i Kur'âniye'yi muhafazaya memur ve mükellef olan bir kışım hocaları elde edip, ehl-i hakikati Alevîlikle itham etmekle birbiri aleyhinde istimâl ederek dehşetli bir darbeyi İslâmiyet'e vurmaya çalışanlar meydanda geziyorlar. Sen de bir parçasını mektubunda yazıyorsun. Hattâ sen de biliyorsun; benim ve Risale-i Nur'un aleyhinde istimâl edilen en tesirli vasıtayı hocalardan bulmuşlar.

Şimdi Haremeyn-i Şerîfeyn'e hükmeden Vehhâbîler ve meşhur, dehşetli dâhilerden İbni Teymiyye ve İbni Kayyim el-Cevziyye'nin pek acip ve

câzibedar eserleri İstanbul'da çoktan beri hocaların eline geçmesiyle, hususan evliyalar aleyhinde ve bir derece bid'alarla müsaadekâr meşreplerini kendilirine perde yapmak isteyen, bid'alarla bulaşmış bir kısım hocalar, sizin, muhabbet-i Âl-i Beyt'ten gelen ve şimdi izhâri lâzım olmayan içtihadınızı vesile ederek hem sana, hem Nur şâkirtlerine darbe vurabilirler. Madem zemmetmemek ve tekfir etmemekte bir emr-i şer'i yok, fakat zemde ve tekfirde hükmü-ü şer'i var. Zem ve tekfir, eğer haksız olsa, büyük zararı var; eğer haklı ise, hiç hayır ve sevap yok. Çünkü tekfire ve zemme müstehak hadsizdirler. Fakat zemmetmemek, tekfir etmemekte hiçbir hükmü-ü şer'i yok, hiç zararı da yok.

İşte bu hakikat içindir ki, ehl-i hakikat, başta Eimme-i Erbaa ve Ehl-i Beyt'in, Eimme-i İslâ Aşer olarak Ehl-i Sünnet'in mezkûr hakikate müstenid olan kanun-u kudsiyyeyi kendilerine rehber edip, İslâmlar içinde o eski zaman fitnelerinden medar-ı bahis ve münakaşa etmeyi caiz görmemişler, menfaatsız, zararı var demişler.

Hem o harplerde, çok ehemmiyetli Sahabeler, násıla iki tarafta da bulunmuşlar. O fitneleri bahsetmeye o hakikî Sahabelere, Talha ve Zübeyir (*radîyâllâhu anhumâ*) gibi Aşere-i Mübeşşereye dahi taraf girane bir inkâr, bir itiraz kalbe gelir. Hatâ varsa da tevbe ihtimali kuvvetlidir. O eski zamana gidip lüzumsuz, zararlı, şeriat emretmeden o ahvâlli tetkik etmektense, şimdi bu zamanda bilfiil İslâmiyet'e dehşetli darbeleri vuran ve binler lânete, nefrete müstehak olanlara ehemmiyet vermemek gibi bir hâlet, mümin ve müdakkik bir zatin vazife-i kudsiyesine muvâfîk gelemez.

Hattâ Sabri ile küçük münakaşanız, hem Risale-i Nur'a, hem hakâik-i imaniyenin intişâsına ehemmiyetli bir zarar verdiği senden saklamam. Aynı vaktte burada hissettim, müteessir ve müteellim oldum. Sonra senin gibi ehl-i tahkik bir âlimin Risale-i Nur'a oraca ehemmiyetli bir hizmete vesile olacak Sabri'nin oraya gelmesi, ikinizden büyük bir hizmet-i Nuriye beklerken, bilâkis üç cihetle Nur'a zarar geldiğini hissettim ve gördüm. Acaba neden bu zarar olmuş, diye düşünürken iki-üç gün sonra haber aldım ki; Sabri, mânâsız, lüzumsuz seninle münakaşa etmiş; sen de hiddete gelmişsin. "Eyvah!" dedim. "Yâ Rab! Erzurum'dan imdadıma yetişen bu iki zâtın münakaşasını musalâhaya tebdil et" diye dua ettim. Risale-i Nur'un İhlâs Lem'aları'nda denildiği gibi, şimdi ehl-i iman, değil müslüman kardeşleriyle, belki Hristiyanın dindar ruhânîleriyle ittifak etmek ve medar-ı ihtilâf meseleleri nazara almamak, nizâ etmemek gerektir. Çünkü küfr-ü mutlak hâcum ediyor. Senin, hamiyet-i diniyen ve tecrübe-i ilmiyen ve Nur'lara karşı alâkan sebebiyle

senden rica ediyorum ki, Sabri ile geçen macerayı unutmaya çalış ve onu da affet ve helâl et. Çünkü o, kendi kafasıyla konuşmamış; eskiden beri hocalardan işittiği şeyleri, lüzumsuz münakaşa ile söylemiş. Bilirsın ki, büyük bir hasene ve iyilik, çok günahlara keffâret olur.

Evet, o hemşehrimiz Sabri, hakikaten Nur'a ve Nur vasıtasyyla imana öyle bir hizmet eylemiş ki, bin hatâsını affettirir. Sizin âlicenaplığınızdan, o Nur hizmetleri hatırlı için, dost bir hemşehri ve Nur hizmetinde bir arkadaş nazarıyla bakmalısınız.

Sahabelerin bir kısmı, o harplerde, adalet-i izafiye ve nisbiye ve ruhsat-ı şer'iyeyi düşünüp tâbi olarak, Hazreti Ali'nin (*radîyâllâhu anh*) takip ettiği adalet-i hakikiye ve azîmet-i şer'iye ile beraber zâhidâne, müstağniyâne, muktesidâne mesleğini terk edip, muhalif tarafa bu iğtihad neticesinde girdiklerini, hattâ İmam Ali'nin (*radîyâllâhu anh*) kardeşi Ukayl ve "Habrü'l-Ümme" unvanını alan Abdullah İbni Abbas dahı bir vakit muhalif tarafında bulunduklarından, hâkî Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat,¹ bir düstur-u esasiye-i şer'iyeeye binaen **طَهَرَ اللَّهُ أَئِدَّنَا فَنُظْهِرَ الْبَسِّتَنَّا**² diyerek o fitnelerin kapısını açmak, bahsetmek caiz görmüyorkar. Çünkü itiraza müstehak birkaç tane varsa, tarafgirlik damarıyla büyük Sahabelere, hattâ muhalif tarafında bulunan Âl-i Beytin bir kısmına ve Talha ve Zübeyir (*radîyâllâhu anhumâ*) gibi Aşere-i Mûbeşere'den büyük zatlara itiraza başlar, zem ve adavet meyli uyanır diye, Ehl-i Sünnet o kapıyı kapamak taraftarıdır.

Hattâ Ehl-i Sünnetin ve ilm-i kelâmin azîm imamlarından meşhur Sadreddin-i Teftazânî, Yezid ve Veliid hakkında tel'in ve tadilie cevaz vermesine mukabil, Seyyid Şerif Cûrcânî gibi Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'in allâmeleri demişler: "Gerçi Yezid ve Veliid, zalim ve gaddar ve fâcirdirler; fakat sekeratta imansız gittikleri gaybîdir. Ve kat'î bir derecede bilinmediği için, o şâhisların hakkında nass-ı kat'î ve delil-i kat'î bulunmadığı vakit, imanla gitmesi ihtimali ve tevbe etmek ihtimaliyle, öyle hususî şâhsa lânet edilmez. Belki **لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى** **الظَّالِمِينَ وَالْمُنَافِقِينَ**³ gibi umumî bir unvan ile lânet caiz olabilir. Yoksa zararlı, lüzumsuzdur." diye Sadreddin-i Teftazânî'ye mukâbele etmişler.

¹ Fitne kapılarını kapatmak seriatın güzelliklerindendir.

² "Cenâb-ı Hak ellerimizi o kanlı hadiselere bulaştırmadı; o halde biz de o hadiselerden bahsedip dilimizi bulaştırmayalım." eş-Şâ'rânî, *el-Yevâkit ve'l-cevâhir* s.445; el-Azîmâbâdî, *Avnü'l-mâ'bûd* 12/274. Yakın ifadeler için bkz.: İbni Sa'd, *et-Tabakâtü'l-kübrâ* 5/394; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ* 9/114.

³ Allah'ın lâneti zalimlerin ve münâfıkların üzerine olsun.

Senin müdakkikane ve âlimâne mektubuna karşı uzun cevap yazmadığının sebebi, hem ehemmiyetli hastalığım ve ehemmiyetli meşgalelerim içinde acele bu kadar yazabildim.

Kardeşiniz
Said Nursî

Dahiliye Vekili İle Hasbihâlden Bir Parçadır

Hiçbir tarihte ve zemin yüzünde emsâli vuku bulmayan bir zulme ve on vecihle kanunsuz bir gadre ve tazyike hedef olmuşum. Şöyle ki:

- ✓ Hem şiddetli suikast eseri olarak zehirlenmeden hasta;
- ✓ hem gayet zayıf, yetmiş bir yaşında ihtiyar; hem kimsesiz, acımacak bir gurbette,
- ✓ hem palto ve fanilâ ve pabucunu satmakla maişetini temin eden fakîrû'l-hal,
- ✓ hem yirmi beş sene münzevî olmasından, binden ancak tam sadık bir adamla görüşebilen bir merdümgiriz, mütevahhiş,
- ✓ hem yirmi sene hayatını ve eserlerini üç mahkeme ve Ankara ehl-i vukufu incedenince inceye tatkikten sonra bilitifak beraatine ve eserleri vatana, millete zararsız olarak menfaati olmasına karar verilmiş bir mâsum,
- ✓ hem eski Harb-i Umumi'de ehemmiyetli hizmet etmiş bir evlâd-ı vatan,
- ✓ hem şimdi bu milleti, bu vatani, anarşilikten ve ecnebî ifsatlarından kurtarmak için meydandaki tesirli âsâriyla bütün kuvvetiyle çalışan bir hamîyet-perver; ve mahkemedede yetmiş şahitle isbat edildiği gibi, yirmi beş sene de bir gazeteyi okumayan, merak etmeyen ve yedi sene Harb-i Umumi'ye bakmayan, sormayan, bilmeyen ve eserlerinde kuvvetli delillerle siyasetten bütün bütün alâkasını kestiğini isbat eden ve dünyanıza karışmadığını adlıyeleriniz resmen itiraf ettiği bir zararsız adam,
- ✓ hem âhiretine ve ihlâsına zarar gelmemek için şiddetle teveccüh-ü âmâden kaçan ve kardeşlerinin onun hakkındaki hüsn-ü zanlarından ve medîhlerinden çekinen, beğenmeyen bu bîcâre Said'e, başta Dahiliye Vekili olan sen, Afyon Valisini ve Emirdağ zabıtاسını musallat edip, hergün bir ay haps-i münferid azâbını çekitmek ve tecrid-i mutlak içinde tek başıyla bir haps-i münferitte durmaya mecbur etmek, hangi maslahatınız iktiza eder? Hangi

kanun bu dehşetli gadre müsaade eder diye, hukuk-u umumiyyeyi muhafaza eden adliyinin yüksek dairesi vasıtıyla Dahiliye Vekiline beyan ediyorum.

Zulmen bütün hukuk-u medeniyyeden ve insaniyeden
ve yaşamak hakkından mahrum edilen
Said Nursî

Eski Dahiliye Vekili, Şimdi Parti Kâtib-i Umumisi Hilmi Bey,

Evvelâ: Yirmi sene zarfında bir tek istida Dahiliye Vekili iken sana yazdım. Fakat yirmi senelik kaidemi bozmadım, vermedim. Hem eski dahiliye vekili, hem şimdi kâtib-i umumî sıfatlarıyla seninle konuşacağım. Yirmi sene hükûmetle konuşmayan, tek bir defa hükûmet hesabına hükûmetin büyük bir rüknü ile konuşan adam, on saat kadar söylese azdır. Onun için siz benimle konuşmayı bir-iki saat müsaade ediniz.

Sâniyen: Şimdi partinin kâtib-i umumîsi itibarıyla size bir hakikati beyan etmeye kendimi mecbur biliyorum. Hakikat de şudur:

Senin, kâtib-i umumî olduğun Halk Fırkası'nın millet karşısında gayet ehemmiyetli bir vazifesi var. O da şudur:

Bin seneden beri âlem-i İslâmiyet'i kahramanlığı ile memnun eden ve vahdet-i İslâmiye'yi muhafaza eden ve âlem-i beşeriyyeti, küfr-ü mutlaktan ve dalâletten şanlı bir sûrette kurtulmasına büyük bir vesile olan Türk milleti ve onların Türkleşmiş din kardeşleri!

Eğer şimdi, eski zaman gibi kahramancasına Kur'ân'a ve hakâik-i iman-na sahip çıkmazsanız ve doğrudan doğruya hakâik-i Kur'âniye ve imaniyeyi tervîce çalışmazsanız, size katienen haber veriyorum ve kat'î hüccetlerle isbat ederim ki, âlem-i İslâm'ın muhabbet ve uhuvveti yerine, dehşetli bir nefret; ve kahraman kardeşi ve kumandanı olan Türk milletine bir adavet; ve şimdi âlem-i İslâm'ı mahva çalışan küfr-ü mutlak altındaki anarşiliğe mağlûp olup, âlem-i İslâm'ın kalesi ve şanlı ordusı olan bu Türk milletinin parça parça olmasına ve şark-ı şimalîden çıkan dehşetli ejderhanın istilâ etmesine sebebiyet vereceksiniz.

Evet, hariçte iki dehşetli cereyanı karşı bu kahraman millet, Kur'ân kuvvetiyle dayanabilir. Yoksa, küfr-ü mutlakı, istibdad-ı mutlakı, sefahet-i mutlakı ve ehl-i namusun servetini serserilere ibâha etmesini âlet ederek dehşetli bir kuvvetle gelen bir cereyanı durduracak, ancak İslâmiyet hakikatiyle mezcolmuş,

ittihat etmiş ve bütün mazideki şerefini İslâmiyet'te bulmuş olan bu milletteki din kuvveti ve iman bütünlüğüdür. Evet bu milletin hamiyet-perverleri ve milliyet-perverleri, herseyden evvel bu mümteziç, müttehid milliyetin can damarı hükmünde olan hakâik-i Kur'âniye'yi terbiye-i medenîye yerine ikame etmek ve düstur-u hareket yapmakla o cereyanı durdurur inşaallah...

İkinci cereyan: Eğer siz hamiyet-perver, milliyet-perver adamlar gibi, şimdîye kadar cereyan eden ve medeniyet hesabına mukaddesatı çiğneyen usulleri muhafazaya çalışıp, üç-dört şahsin inkılâp namındaki yaptıkları icrati esas tutarak mevcut haseneleri ve inkılâp iyiliklerini onlara verip ve mevcut dehşetli kusurlar millete verilse, o vakit üç-dört adamın üç-dört seyylesi üç-dört milyon seyyie olup bu kahraman ve dindar milleti ve İslâm ordusu olan Türk milletinin geçmiş asırlardaki milyarlar şereflî merhum ordularına ve milyonlarla şehidlerine ve milletine büyük bir muhalefet ve ervahına bir mânevî azap ve şrefesizlik olmakla beraber; o üç-dört inkılâpcı adamın pek az hisseleri bulunan ve millet ve ordunun kuvvet ve himmetiyle vücut bulan haseneleri o üç-dört adama verilse, o üç-dört milyon iyilikler, üç-dört haseneye inhîsar edip küçülür, hiçeîner; daha dehşetli kusurlara keffâret olamaz.

Sâlisen: Size karşı elbette çok cihetlerde dahîlî ve haricî muarızlar var. Eğer bu muarızlarınız hakâik-i imaniye namına çıksayıdı, birden sizi mağlûp ederdi. Çünkü bu milletin yüzde doksanı, bin seneden beri an'ane-i İslâmiye ile, ruh ve kalble bağlanmış. Zahiren, muhalif-i fitratındaki emre itaat cihetiyle serfûrû etse de, kalben bağlanmaz.

Hem bir müslüman, başka milletler gibi değil. Eğer dinini bıraksa anarşist olur, hiçbir kayıt altında kalamaz; istibdad-ı mutlaktan, rüşvet-i mutlakadan başka hiçbir terbiye ve tedbirle idare edilmez. Bu hakikatin çok hüccetleri, çok misalleri var. Kısa kesip sizin zekâvetinize havale ediyorum.

Bu asrin Kur'ân'a şiddet-i ihtiyacını hissetmeye İsviç, Norveç, Finlandiya'dan geri kalmamak size elzemdir. Belki onlara ve onlar gibilere rehber olmak vazifenizdir. Siz, şimdîye kadar gelen inkılâp kusurlarını üç-dört adamlara verip şimdîye kadar umumî harp ve sair inkılâpların icbarıyla yapılan tahribatları –hususan an'ane-i dîniye hakkında– tamire çalışsanız, hem size istikbalde çok büyük bir şeref ve âhirette büyük kusuratlarınıza keffâret olup, hem vatan ve millet hakkında menfaatlı hizmet ederek milliyet-perver, hamiyet-perver namına müstehak olursunuz.

Râbian: Madem ölüm öldürülüyor ve kabir kapısı kapanmıyor. Ve madem siz de herkes gibi kabre koşuyorsunuz. Ve madem o kat'î ölüm ehl-i

dalâlet için idam-ı ebedîdir, yüz bin cemiyetcilik ve dünya-perestlik ve siyasetçilik onu tebdil edemez. Ve madem Kur'ân, o idam-ı ebedîyi, ehl-i iman için terhis tezkèresine çevirdiğini güneş gibi isbat eden Risale-i Nur elinize geçmiş ve yirmi seneden beri hiçbir filozof, hiçbir dinsiz ona karşı çıkamıyor, bilâkis dikkat eden filozofları imana getiriyor ve bu on iki sene zarfında dört büyük mahkemeniz ve filozof ve ulemâdan mürekkep ehl-i vukufunuz Risale-i Nur'u tahsin ve tasdik ve takdir edip, iman hakkındaki hüccetlerine itiraz edeme-mişler. Ve bu millet ve vatana hiçbir zararı olmamakla beraber, hücum eden dehşetli cereyanlara karşı sedd-i Zülkarneyn gibi bir sedd-i Kur'ânî olduğuna Türk milletinden, hususan mektep görmüş gençlerden yüz bin şahit göstere-bilirim. Elbette benim size karşı bu fikrimi tam nazara almak, ehemmiyetli bir vazifenizdir. Siz dünyevî çok diplomatları her zaman dinliyorsunuz; bir parça da âhiret hesabına konuşan, benim gibi kabir kapısında, vatandaşların haline ağlayan bir biçareyi dinlemek lâzımdır.

Bu istida, yirmi seneden beri hiç müracaat etmediğim hâlde, bir hiddet zamanında bir defa olarak beni tâzip eden Dahiliye Vekili Hilmi'ye hitaben yazılmış, berâ-yı mâtûmat Afyon Emniyet Müdürine gönderilmiş. Mânâsız, lüzumsuz dört-beş defa bana sıkıntı verdiler. "Senin yazın böyle değil; kim sana böyle yazmış?" diye resmen beni karakola çağrırdılar. Ben de dedim: Böylelere müracaat edilmez; yirmi sene sükûtüm haklı imiş!

Ey Emirdağ hükûmeti ve zabıtasi! Bu hasbihâli bir sene evvel yazmıştım. Fakat vermedim, sakladım. Şimdi, beş cihetle kanunsuz beni hususî ikamet-gâhimda bir hizmetçiden men ve müdahale etmeleri gibi dünyada emsâlsiz bir tarzda beni istibdad-ı mutlak altına alıyorlar. Kanun namına kanunsuzluk edenleri, insafa gelmek fikriyle izhar ediyorum.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddik kardeşim ve bu fâni dünyada hamiyetli ve ciddî bir arkadaşım,

Evvelâ: Bütün dostlarım ve hemşehrilerimden en ziyade zâtınız ve bazı Erzurumlu zatların, benim bu işkenceli ve mazlumiyet hâletimde şefkatkârâne ciddî alâkadarlığınıza ve imdadıma fikren koşmanıza cidden çok minnettârim ve âhir ömrüme kadar unutmayacağım. Size bin mâşaallah ve bârekâllah derim.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Sâniyen: Mesleğime ve Risale-i Nur'dan aldığım dersime bütün bütün muhalif olarak ve on seneden beri fâni dünyanın geçici, ehemmiyetsiz hâdiselerine bakmamak olan bir düstur-u hayatma da münâfi olarak, sîrf senin hatırlın ve merak ettiğin ve bu defaki uzun mektubun için vaziyetime ve zâlimlerin işkencelerine ait birkaç maddeyi beyan edeceğim:

Birincisi: Otuz sene evvel Dârû'l-Hikmet'te âzâ iken, birgün, arkadaşımızdan ve Dârû'l-Hikmet âzâsına Seyyid Sadreddin Paşa dedi ki:

“Kat'î bir vasıta ile haber aldım; kökü ecnebîde ve kendisi burada bulunan bir zindika komitesi, senin bir eserini okumuş. Demişler ki: ‘Bu eser sahibi dünyada kalsa, biz mesleğimizi, yani zindikayı (dinsizliği) bu millete kabul ettiremeyeceğiz. Bunun vücudunu kaldırmalıyız.’ diye senin idamına hükmetmişler. Kendini muhafaza et.”

Ben de “–Tevekkeltü alellah– ecel birdir, tagayyür etmez.” dedim.

İşte bu komite, otuz sene, belki kırk seneden beri hem tevessü etti, hem be nimle mücadelede herbir desiseyi istimâl etti. İki defa imha için hapse ve on bir defa da beni zehirlemeye çalışmışlar. En son dehşetli plânları, sabık Dahiliye Vekili'ni ve Afyon'un sabık Vâlisini, Emirdağ'ın sabık kaymakam vekilini aleyhime sevk etmeleriyle, resmî hükümetin nüfuzunu bütün şiddetile aleyhimde istimâl etmeleridir. Benim gibi zayıf, ihtiyar, merdümgiriz, fakir, garip, hizmete çok muhtaç bir biçimlere o üç resmî memurlar, aleyhimde öyle bir propaganda yapmış ve herkesdeki korku o dereceye gelmiş ki, bir memur bana selâm etse, haber aldıkları vakit değiştirdikleri için, casusluktan başka hiçbir memur bana uğramadığını ve komşularımın da bazıları korkularından hiç selâm etmediklerini gördüğüm hâlde, inâyet ve hifz-ı ilâhî bana bir sabır ve tahammül verdi. Emsâlsiz bu işkence, bu tazyik, beni onlara dehâlete mecbur etmedi.

.....

Üçüncüsü: İki sene, iki mahkeme, ellerinde tetkik edilen bütün Risale-i Nur eczalarında kanunca bir vesile bulamayıp^{1(Hâşıye)} bizi ve Risale-i Nur'u be raat ettirdikten sonra, zindika komitesi, münafic bazı memurları vesile ederek, merkez-i hükümette resmî bir plân çevirip beni bütün bütün hilâf-ı kanun

¹ (Hâşıye) Ya hiçbir cihetle hiçbir kanun, hattâ onların bazı keyfi kanunları bize ve Risale-i Nur'a ilişmeyorlar; veya hâlde şimdiki bazı kanunlar iliştiği halde, koca adliyeler ve üç büyük mahkemeler, istikbalde gelecek şiddetli nefret ve lânetten çekinmek için Nur'un ve bizim mahkûmiyetimize cesaret edemeyip ittifakla umumumuzun beraatine ve bütün Risale-i Nur'un iadesine karar verdiler. Dağ gibi kuvvetli adliyeler çekindiği halde, muvakkat bir makamda alan gaddar şâhsiyetlerin bu zulmü yapmaları, elbette semavatı ve arzı kızdırıyor, daha hiddetime lüzum kalmıyor.

olarak bütün dostlarımдан ve talebelerimden tecrit ve sihhat ve hayatım noktasında en fena bir yerde, beni nefyetmek nâmî altında, haps-i münferid ve tecrid-i mutlak mânâsında beni Emirdağ'a gönderdiler. Şimdi tahakkuk etmiş ki, iki maksatla bu muameleyi yapıyorlar.

Birisi: Eskiden beri ihaneti kabul etmediğimden, beni o sûrette hidde-te getirip bir mesele çıkararak mahvıma yol açmaktı. Bundan birseye çıkar-madıkları için, zehirlendirmek vasıtasiyla mahvıma çalıştılar. Fakat inâyet-i ilâhiye ile, Nur şâkirtlerinin duaları tiryak gibi, panzehir gibi ve sabır ve ta-hammûlüm tam bir ilâç gibi o plâni akîm bıraktı, o maddî ve mânevî zehrin tehlikesini geçirdi. Gerçi hiçbir tarihte, hiçbir hükümette bu tarzda işkenceli zulümler, kanun namına, hükümet namına yapılmadığı hâlde, damarlarımı dokunduracak tarzda mütemadiyen tarassutlarla herkesi ürkütmemekle beni hiddete getiriyordu. Fakat birden kalbime ihtar edildi ki: Bu zalimlere hiddet değil, acımalısın! Onların herbirisini, pek az bir zaman sonra, sana muvakkaten verdikleri azap yerinde bin derece fazla bâki azaplara ve maddî ve mânevî cehennemlere mâruz kalacaklar. Senin intikamın, bin defa ziyade onlardan alınır. Ve bir kısmı –aklı varsa– dünyada da kaldıkça, geberinceye kadar vicdanı ve idam-ı ebedî korkusuyla işkence çekecekler. Ben de onlara karşı hiddeti terk ettim, onlara acidım. “Allah ıslah etsin!” dedim.

Hem bu azap ve işkenceler pek büyük sevap kazandırmakla beraber, Risale-i Nur şâkirtleri yerine ve onların bedeline benimle meşgul olup yalnız beni tâzip etmeleri, Nûrculara büyük bir fayda ve selâmetlerine hizmet olması cihetinde de Cenab-ı Hakka şükrediyorum ve müthiş sıkıntılarım içinde bir sevinç hissediyorum.

Dördüncüsü: Senin mektubunda benim istirahatimi ve eğer iktidarım olسا, benim Şam ve Hicaz tarafına gitmemе dair sizin hükümet-i hazırlaya mü-racaat maddesi ise...

Evvelâ: Biz, imanı kurtarmak ve Kur'ân'a hizmet için, Mekke'de ol-sam da buraya gelmek lâzımdı. Çünkü en ziyade burada ihtiyaç var. Bin-ler ruhum olsa, binler hastalıklara müptelâ olsam ve zahmetler çeksem, yine bu milletin imanına ve saadetine hizmet için burada kalmaya –Kur'-ân'dan aldığım dersle– karar verdim ve vermişiz.

Sâniyen: Bana karşı hümet yerine hakaret görmek noktasını mektubu-nuzda “Mısır’da, Amerika’da olsaydınız; tarihlerde hümetle yâd edilecektiniz.” diye yazınızı.

Aziz, dikkatli kardeşim,

Biz, insanların hürmet ve ihtiramından ve şahsimiza ait hüsn-ü zan ve ikram ve tahsinlerinden mesleğimiz itibarıyla cidden kaçıyoruz. Hususan acip bir riyâkârlık olan şöhret-perestlik ve câzibedar bir hodfuruşluk olan tarihle-re şâşaali geçmek ve insanlara iyi görünmek ise, Nur'un bir esası ve mesleği olan ihlâsa zittir ve münafidir. Onu arzulamak değil, bilâkis şahsimiz itibarıyla ondan ürküyoruz. Yalnız Kur'ân'ın feyzinden gelen ve i'câz-i mânevîsinin le-meâti olan ve hakikatlerinin tefsiri bulunan ve tilsimlarını açan Risale-i Nur'un revacını ve herkesin ona ihtiyacını hissetmesini ve pek yüksek kıymetini her-kes takdir etmesini ve onun pek zahir mânevî kerâmâtını ve iman noktasında zindikanın bütün dinsizliklerini mağlûp ettiklerini ve edeceklerini bildirmek, göstermek istiyoruz ve onu rahmet-i ilâhiyeden bekliyoruz.

Şahsına ait ehemmiyetsiz ve căz'î bir maddeyi hâsiye olarak beyan edi-yorum:

Madem Recep Bey ve Kara Kâzım seninle dost ve zannîmcâ eski Said'le de münasebetleri var. Onlardan iyilik istemek değil, belki bana karşı selef-leri gibi mânâsız, lüzumsuz tazyik ve zulme meydan vermesinler. Hakikaten buranın maddî ve manevî havasıyla imtizaç edemiyorum. Sıkıntılarım pek fazla. İkametgâhımı hem dışarıdan, hem içерiden kilitliyorum. Her cihetle yalnızım. Ve bir cihette de komşusuz, sıkıntılı bir odada, hasta bir hâlde hayatımı geçiriyorum. Bazen bir günü, Denizli'de bir ay hapisten fazla beni sıkmış. Bu yirmi sene dehşetli zulümle hürriyetime ve serbestiyetime ilişmek artık yeter! Zaten iki sene mahkemelerin tetkikâtiyla ve aleyhimdeki mü-nafi kların plânları akîm kalmasıyla katyeni tebeyyün etmiş ki, şahsında ve Nur'larda bu vatan ve millete zarar tevehhüm etmekle daha kimseyi kan-dırılamazlar. Ben de herkes gibi hürriyetime sahip olsam, belki tebdil-i hava için mutedil havası bulunan bu kazanın bazı köylerine gitmemeye müsaadekâr bir iş'ar olsa, münasip olur. Size ve oradaki Nur dostlarına çok selâm ve dua ediyoruz.

¹ الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي
Said Nursî

¹ Kendinden başka her şeyin fâni olduğu gerçek Bâkî, Allah'tır.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

(Maddî ve mânevî bir suâl münasebetiyle hatıra gelen bir cevaptır.)

Aziz, siddik kardeşlerim,

Deniliyor ki: "Neden Nur şâkirtlerinin kuvvetli hüsn-ü zanları ve kat'î kanaatleri, senin şahsin hakkında Nur'lara daha ziyade şevklerine medar olan bir makamı ve kemâlâti şahsına kabul etmiyorsun? Yalnız Risale-i Nur'a verip, kendini çok kusurlu bir hâdim gösteriyorsun?"

Elacevap: Hadsiz hamd ve şükür olsun ki, Risale-i Nur'un öyle kuvvetli ve sarsılmaz istinad noktaları ve öyle parlak ve keskin hüccetleri var ki, benim şahsimda zannedilen meziyete, istidada ihtiyacı yoktur. Başka eserler gibi müellifin kabiliyetine bakıp, makbuliyeti ve kuvveti ondan almıyor. İşte meydanda, yirmi senedir kat'î hüccetlerine dayanıp, şahsimin maddî ve mânevî düşmanlarını teslime mecbur ediyor.

Eğer şahsiyetim ona ehemmiyetli bir nokta-yı istinad olsaydı, dinsiz düşmanlarım ve insafsız muarızlarım kusurlu şahsimi çürütmekle, Nur'lara büyük darbe vurabilirdiler. Hâlbuki o düşmanlar, divaneliklerinden, yine her nevi desiselerle beni çürütmeye ve hakkımda teveccüh-ü âmmeyi kırmaya çalışıkları hâlde, Nur'ların fütuhatına ve kıymetine zarar veremiyorlar. Yalnız bazı zayıf ve yeni müştâkları bulandırsa da vazgeçiremiyorlar.

Bu hakikat için, hem bu zamanda enaniyet ziyade hükümettiği için, hadîmden çok ziyade olan hüsn-ü zanları kendime almıyorum. Ve ben, kardeşlerim gibi, kendi nefşime hüsn-ü zan etmiyorum. Hem kardeşlerimin bu bîcâre kardeşlerine verdiği makam-ı uhrevî, hakikî, dinî makam ise, *Mektubat*'ta İkinci Mektub'un âhirindeki kaideye göre, "Şahsına verdikleri mânevî hediye olan kemâlâti, eğer hâşâ! ben kendimi öyle bilsem, olmamasına delildir. Kendimi öyle bilmesem, onların o hediyeyini kabul etmemek lâzım geliyor." Hem kendini makam sahibi bilmek cihetinde enaniyet müdafahale edebilir.

Birşey daha kaldı ki, dünya cihetinde hakâik-i imaniyenin neşrindeki vazifedar, makam sahibi olsa, daha iyi tesir eder denilebilir. Bunda da iki mâni var.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Birisi: Faraza velâyet olsa da, bilerek, isteyerek makam yapmak tarzında, velâyetin mahiyetindeki ihlâs ve mahviyete münafidir. Nübûvvetin vereseleri olan sahabeler gibi izhar ve dâvâ edemezler; onlara kıyas edilmez.

İkinci mâni: Pek çok cihetlerle çürüttülebilir ve fâni ve cüz'î ve muvakât ve kusurlu bir şahıs sahip olsa, Nur'lara ve hakâik-i imaniyenin fütuhatına zarar gelir. Fakat bir nokta var ki, mûcib-i şükrandır: Ehl-i siyasetteki düşmanlarım, mezkûr hakikatleri bilmedikleri için, şerefli, izzetli Eski Said'i düşünüp mütemadiyen Nur'lar bedeline benim şahsına ihanet ve tenkis etmekle meşgul oluyorlar. Bazı mutaassip enaniyetli hocaları da şahsimin aleyhine çeviriyorlar, güyük Nur'ları söndürmeye çalışıyorlar. Hâlbuki Nur'ları daha ziyade parlattirmaya vesile oluyorlar. Nur'lar, âdi şahsîmdan değil, Kur'ân güneşinin menbaîndan nurları alıyor.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddîk kardeşlerim,

Bu şâşaali baharın çiçeklerini temâşâ etmek için arabayla bir-iki saat geziyorum. Hiç hayatımda görümediğim bir tarzda bütün çiçekli otlar, âdetin fevkînde bir tarzda büyümüş, çiçekler açmış, tebessümkârâne tesbihat edip, lisân-ı hâl ile Sâni-i Zülcelâl'lerinin sanatını takdir edip alkışlıyorlar gibi hak-kalyakân hissettiğimden, hayat-ı dünyeviyeye müştâk hissiyatım ve gafil ve tahammûlsuz nefsim bu hâlden istifade ederek, dünyadan nefret ve hastalıklı ve sıkıntılı hayattan usanmak ve berzaha gitmeye ve oradaki yüzde doksan dostlarını görmeye istiyak cihetinde karar veren kalbime ve fânidé bâki zevk arayan nefsimde itiraz geldi.

Birden “Hissiyata da, damarlara da sirayet eden iman nuru o îtiraza karşı gösterdi ki:

Madem toprak bu kadar cemal ve rahmet ve hayat ve zînetlere maddî cihetinde mazhar olmasından hadsiz bir rahmetin perdesidir ve içine giren hiçbir şey başı boş kalmıyor. Elbette bütün bu zahirî ve maddî ziynetlerin ve güzelliklerin ve hüsün ve cemal ve rahmet ve hayatın mânevî merkezlerinin ve bir kısım tezgâhlarının faal bir nev'i, toprak perdesinin altında ve

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

arkasındadır. Elbette bu himayetli annemiz olan toprak altına girmek ve kucağına sığınmak ve o hakikî ve daimî ve mânevî ççekleri seyretmek, daha ziyade sevilir ve iştiyaka läyiktir.” diye o kör hissiyatın ve dünya-perest nefsin itirazını tamamıyla izale ve def etti.

ٌالْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى نُورِ الإِيمٰنِ مِنْ كُلٍّ وَجْهٍ¹

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Aziz, siddîk kardeşlerim,

Evvelâ: Seksen sene ibadetli bir ömrü bahtiyarlara kazandıran Ramazan-ı mübarekte, inşallah Nur'un şirket-i mânevîsi o kazanca mazhar olacak. Bayrama kadar elden geldiği kadar, Nurcular ihlâs ile birbirinin dualarına mânevî âmîn demeli ki, birisi o seksemi kazansa, her biri derecesine göre hissedar olur. En zayıf ve en ağır yükü bulunan bu hasta kardeşinize elbette mânevî yardım edersiniz....

Sâniyen: Nur'ların erkânlarından bir-iki doktor benim hastalığımın şiddetitle beraber o hâlis, sadık zatlara hastalık noktasından müraaat etmeyeip ve ilâçlarını da yemeyip çok ağır hastalıklar içinde onlarla mesveret etmeye-rek ve şiddet-i ihtiyacım ve elemlerim içinde yanımıza geldikleri vakit, hastalığa dair bahis açmadığımdan endişeli bir merak onlara geldiğinden, sırlı bir hâkîki izhara mecbur oldum. Belki size de faydası var diye yazıyorum. Onlara dedim ki:

Hem gizli düşmanlarım, hem nefsim, şeytanın telkiniyle zayıf bir damarımlı arıyorlar ki, beni onunla yakalayıp Nur'lara tam ihlâs ile hizmetime zarar gelsin.

En zayıf damar ve dehşetli mâni, hastalık damarıdır. Hastalığa ehemmiyet verildikçe, hiss-i nefs-i cisim galebe eder.

“Zarurettir, mecburiyet var.” der, ruh ve kalbi susturur, doktoru müstebit bir hâkim gibi yapar ve tavsiyelerine ve gösterdiği ilâçlara itaate mecbur ediyor. Bu ise, fedakârâne, ihlâsla hizmete zarar verir.

¹ İman nûruyla beraber gelen her lütfutdan dolayı hamdolsun Yüce Rabbimize.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Hem gizli düşmanlarım da bu zayıf damarımın istifadeye çalışmışlar ve çalışıyorlar. Nasıl ki korku ve tamah ve şan u şeref cihetinde çalışıyorlar. Çünkü insanın en zayıf damarı olan “korku” cihetinde bir halt edemediler, idamlarına beş para vermediğimizi anladılar.

Sonra insanın bir zayıf damarı “derd-i maişet ve tamah” cihetinde çok soruşturdular. Nihayetinde, o zayıf damardan birsey çıkaramadılar. Sonra onlarca tahakkuk etti ki, onlar mukaddesatını feda ettikleri dünya malı, nazarımızda hiç ehemmiyeti yok ve çok vukuatlarla onlarca da tahakkuk etmiş. Hattâ bu on sene zarfında yüz defadan ziyade resmen “Neyle yaşıyor?” diye mahallî hükümetlerden sormuşlar.

Sonra en zayıf bir damar-ı insânı olan “şan u şeref ve rütbe” noktasında bana çok elîm bir tarzda o zayıf damarımı tutmak için emredilmiş ihanetler, tahkirlerle, damara dokunduracak işkencelerle dahi hiçbir şe-ye muvaffak olamadılar. Ve katıyen anladılar ki, onların perestîş ettiği dünya şan u şerefini bir riyâkârlık ve zararlı bir hodfuruşluk biliyoruz, onların fevkâlâde ehemmiyet verdikleri hubb-u cah ve şan u şeref-i dün-yeviyeye beş para ehemmiyet vermiyoruz, belki onları bu cihette divane biliyoruz.

Sonra bizim hizmetimiz itibarıyla bizde zayıf damar sayılan, fakat hikâkat noktasında herkesin makbulü ve her şahıs onu kazanmaya müştâk olan “mânevî makam sahibi olmak ve velâyet mertebelerinde terakki etmek” ve o nimet-i ilâhiyeyi kendinde bilmektir ki, insanlara menfaatten başka hiçbir zararı yok. Fakat böyle benlik ve enaniyet ve menfaat-perestlik ve nefsin kur-tarmak hissi galebe çaldığı bir zamanda, elbette sırr-ı ihlâsa ve hiçbir şeye âlet olmamaya bina edilen hizmet-i imaniye, şâhsî makam-ı mânevîyeyi arama-mak iktiza ediyor. Harekâtında onları istememek ve düşünmemek lazımdır ki, hakîki ihlâsin sırrı bozulmasın. İşte bunun içindir ki, herkesin aradığı keşif ve kerâmâti ve kemâlât-ı ruhiyeyi Nur hizmetinin haricinde aramadığımı zayıf damarlarımı tutmaya çalışanlar anladılar. Bu noktada dahi mağlûp oldular.

Umum kardeşlerimize birer birer selâm ve gelecek Leyle-i Kadir, herbir Nurcu hakkında seksen üç sene ibadetle geçmiş bir ömür hükmüne geçmesi-ni hakikat-i Leyle-i Kadri şefaatçı ederek rahmet-i ilâhiyeden niyaz ediyoruz.

Kardeşiniz
Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddik kardeşlerim,

Evvelâ: Leyle-i Kadirde kalbe gelen pek uzun ve geniş bir hakikate pek kısaca bir işaret edeceğiz. Şöyle ki:

Nev-i beşer, bu son Harb-i Umumi'nin eşedd-i zulüm ve istibdadıyla.. ve merhametsiz tahribatıyla.. ve bir düşmanın yüzünden üzerî mâsumu perişan etmesiyle ve mağlûpların dehşetli meyusiyetleriyle.. ve galiplerin dehşetli te-lâş ve hâkimiyetlerini muhafaza ve büyük tahribatlarını tâmir edememelerinden gelen dehşetli vicdan azaplarıyla.. ve dünya hayatının bütün bütün fâni ve muvakkat olması ve medeniyet fantaziyelerinin aldatıcı ve uyutucu olması umuma görünmesiyle.. ve fitrat-ı beşeriyyedeki yüksek istidadatın, mahiyet-i insaniyesinin umumî bir sûrette dehşetli yaralanmasıyla.. ve ebed-perest hissiyat-ı bâkiye ve fitrî aşk-ı insaniyenin heyecan içinde uyanmasıyla.. ve gaflet ve dalâletin, en sert, sağır olan tabiatın Kur'ân'ın elmas kılıcı altında parçalanmasıyla.. ve gaflet ve dalâletin en boğucu, aldatıcı, en geniş perdesi olan siyasetin rûy-u zeminde pek çirkin, pek gaddârâne hakikî sûreti görünmesiyle.. ve elbette hiçbir şüphe yok ki, şimalde, garpte, Amerika'da emareleri göründüğüne binaen, nev-i beşerin mâşuk-u mecazîsi olan hayat-ı dünyeviyesi böyle çirkin ve geçici olmasından, fitrat-ı beşerin hakikî sevdigi ve aradığı hayat-ı bâkiyeyi bütün kuvvetiyle arayacak... ve elbette, hiç şüphe yok ki, bin üç yüz altmış senede her asırda üç yüz elli milyon şâkirdi bulunan ve her hükümune ve dâvâsına milyonlar ehl-i hakikat tasdikle imza basan ve her dakikada milyonlar hâfızların kalbinde kudsiyetle bulunup lisânlarıyla besere ders veren ve hiçbir kitapta emsâli bulunmayan bir tarzda beşer için hayat-ı bâkiyeyi ve saadet-i ebediyeyi müjde verip bütün beşerin yaralarını tedavi eden Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyân'ın şiddetli, kuvvetli ve tekrarlı binler âyâtiyla belki sarihan ve işareten on binler defa dâvâ edip, haber verip, sarsılmaz kat'î delillerle, şüphe getirmez hadsiz hüccetlerle hayat-ı bâkiyeyi kat'iyetle müjde ve saadet-i ebediyeyi ders vermesi.. elbette nev-i beşer bütün bütün aklını kaybetmezse ve maddî ve mânevî bir kıyâmet başlarında kopmazsa; İsviç, Norveç, Finlandiya ve İngiltere'nin Kur'ân'ı kabule çalışan meşhur hatipleri ve din-i hakkı arayan Amerika'nın çok ehemmiyetli dinî cemiyeti gibi, rûy-u zeminin kıtalari ve hükûmetleri, Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyân'ı arayacaklar ve hakikatlerini

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

anladıkten sonra bütün ruh u canlarıyla sarılacaklar. Çünkü bu hakikat noktasında katienen Kur'ân'ın misli yoktur ve olamaz ve hiçbir şey bu mucize-i ekberin yerini tutamaz.

Sâniyen: Madem Risale-i Nur o mucize-i kübrânın elinde bir elmas kılıç hükmünde hizmetini göstermiş ve en muannit düşmanları teslime mecbur etmiş. Hem kalbi, hem ruhu, hattâ hissiyatı tam tenvir edecek ve ilâçlarını verecek bir tarzda hazine-i Kur'âniye'nin dellâlılığını yapan ve ondan başka me'haz ve mercii olmayan bir mucize-i mâneviyesi bulunan Risale-i Nur o vazifeyi yapıyor ve aleyhinde dehşetli propagandalar ve gayet muannit zindiklara tam galebe çalmış ve dalâletin en kalın ve boğucu ve geniş daire-i âfâkında ve fennin en geniş perdelerinde Asâ-yı Mûsa'daki Meyvenin Altıncı Meselesi ve Birinci ve İlkinci, Üçüncü ve Sekizinci Hüccetleriyle gayet parlak bir tarzda gafleti dağıtıp nur-u tevhidi göstermiş. Elbette bizlere lâzım ve millete elzemdir ki; *şimdi resmen izin verilen din tedrisatı için hususî dershaneler açılmasına ve izin verilmesine binaen, Nur şâkırtları, mümkün olduğu kadar her yerde küçükçük bir dershane-i Nuriye açmak lâzımdır.* Gerçi herkes kendi kendine bir derece istifade eder, fakat herkes her meselesini tam anlamaz. Hem iman hakikatlerinin izahı olduğu için, hem ilim, hem mârifetullah, hem ibadettir.

Eski medreselerde beş-on seneye mukabil, inşaallah Nur medreseleri, beş-on haftada aynı neticeyi temin edecek ve yirmi senedir ediyor. Ve hem hükûmet ve millet ve vatan, hem hayat-ı dünyeviyesine ve siyasiyesine ve uhreviyesine pek çok faydası bulunan bu Kur'ân lemeâtlarına ve dellâlı bulunan Risale-i Nur'a değil ilişmek, tamamıyla tervîç ve neşrine çalışmaları elzemdir ki, geçen dehşetli günahlara keffâret ve gelecek müthiş belâlara ve anarşistlikle bir sed olabilsin.

Kardeşlerim, merak etmeyiniz ve Nur'un fevkâlâde perde altındaki fütuhatına kanaat ediniz. Simdiye kadar hiçbir eserin böyle ağır şerait altında bu derece tesirli intişarını tarih göstermiyor.

Hem tam serbestiyet verilmemesinin sebebi ve hikmeti: Nur'ların fevkâlâde kuvvetinden korkuyorlar. Belki sarsıntı verecek diye, tam takdir ve kabul etmekle beraber, şimdilik resmen intişarından telâş ettiklerini, Diyanet Reisi büyük reisle görüşmesinde haber alınmış. Eski gibi hücum yok; belki musalâha istiyorlar. Fakat Nur'lar lehinde kuvvetli cereyanlar, inşaallah o telâşı, iştイヤyla resmen neşrine çevirecek.

Hem çok enaniyetiler, eserlerini tervîc etmek için, Nur'ların meydana çıkışlarına kıskanmak damarıyla taraftar olmuyorlar.

Sâlisen: Risale-i Nur, hacılarla, hariç âlem-i İslâm'a yayılıyor; kendi kendini lâyik ellere yetiştiriyor. Ve Şam'a el yazısı ile gönderdiğimiz Asâ-yı Mûsâ ve Zülfikar'ı heyet-i ilmiye on beş gün tetkik etmiş, tam takdir etmelerine alâmet olarak demişler: "Biz bunu mecmular halinde kısım kısım tab edelim. Hem bunu birden tab etmeye çok para lâzım."

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddîk kardeşlerim,

Evvelâ: Size hem acip, hem elîm, hem latîf bir macera-yı hayatımı ve düşmanlarımın hem şenî, hem bin ihtimalden bir tek ihtimalle hiçbir şeytan hiçbir kimseyi kandıramadığı bir iftiralarını ve Nur'a karşı istimâl edilecek hiçbir silâhları kalmadığını beyan etmeye bir münasebet geldi. Şöyle ki:

Tarih-i hayatımı bilenlere mâlûmdur. Elli beş sene evvel ben, yirmi yaşında iken, Bitlis'te merhum vali Ömer Paşa hanesinde iki sene onun ısrarıyla ve ilme ziyade hürmetiyle kaldım. Onun altı adet kızları vardı; üçü küçük, üçü büyük. Ben, üç büyükleri, iki sene beraber bir hanede kaldığımız hâlde, birbirinden tefrik edip tanımıyordum. O derece dikkat etmiyordum ki bileyim. Hatta bir âlim misafirim yanına geldi, iki günde onları birbirinden fark etti, tanıdı. Herkes bendeki hâle hayret ederek bana sordular: "Neden bakmıyorsun?"

Derdim: "İlmin izzetini muhafaza etmek, beni baktırmıyor."

Hem kırk sene evvel İstanbul'da Kâğıthane şenliğinin yevm-i mahsusunda, Köprüden tâ Kâğıthane'ye kadar Haliç'in iki tarafında binler açık-saçık Rum ve Ermeni ve İstanbullu karı ve kızlar dizildikleri sıradı, ben ve merhum mebus Molla Seyyid Tâha ve mebus Hacı İlyas ile beraber kayığa bindik, o kadınların yanlarından geçiyorduk. Benim hiç haberim yoktu. Hâlbuki Molla Tâha ve Hacı İlyas, beni tecrübeye karar verdikleri ve nöbetle beni tarassut ettiklerini bir saat seyahat sonunda itiraf edip dediler:

"Senin bu hâline hayret ettik, hiç bakmadın."

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Dedim: "Lüzumsuz, geçici, günahlı zevklerin âkibeti elemeler, teessüfler olmasından istemiyorum."

Hem bütün tarih-i hayatında hediyeleri kabul etmek ve minnet altına girip halkın sadaka ve ihsanlarını almaktan çekindiğimi, benimle arkadaşlık edenler bilirler. Nur'ların ve hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'nin şerefini ve selâmetini himaye etmek için, dünyanın maddî ve içtimaî ve siyâsî bütün ezvâkinî ve merakını terk ettiğim ve idam gibi ehl-i garazın bütün tehditlerine beş para ehemmiyet vermediğim, yirmi sene iştikenceli esaretimdeki, iki dehşetli hapislerimde ve mahkemelerimde katî göründü.

İşte, yetmiş beş sene devam eden bu düstur-u hayatım varken, Risale-i Nur'un fevkâlâde kıymetini kırmak fikriyle, şeytanların bile hatırlar ve hayaline gelmeyen bir iftira, resmî makamını işgal eden bir adam yaptı. Ve demiş: "Gecede tablalarla baklavalar, fâhişe ve namussuzlar yanına gidiyorlar." Hâlbuki benim kapım gecede dışarıdan ve içерiden kilitli, hem sabaha kadar bir bekçi, o bedbahtın emriyle kapımı bekliyordu. Hem buradaki komşular ve bütün dostlar bilirler ki, ben, işâ namazından sonra, tâ sabaha kadar hiç kimseyi yanına kabul etmemişim.

İşte böyle bir iftiraya bir sefih, ahmak insan, eşek olsa, sonra şeytan olsa, buna ihtimal vermez. O adam anladı, o gibi plânlarından vazgeçti, buradan başka yere cehennem olup gitti. Onun resmiyet cihetile beni değil, belki Nurcuları lekedar etmek için kurduğu plâniyla, bu yeni hâdiseyi vesile edip şâkirtlere leke sürmek istenildi. Fakat hifz ve himayet ve inâyet-i ilâhiye, o plâni da harika bir tarzda akîm bıraktı.

Bu beyanla ben nefsimi tebrie etmiyorum. Belki "Kudsî hizmet-i imaniye, o nefsi bütün hevesâtından vazgeçmiş; ve o hizmetteki mânevî zevk ona kâfi geliyor." demek istiyorum ve Nurcuların ihtiyat ve dikkate ihtiyaçlarını beyan ediyorum.

Sâniyen: Makine içinde tecrübe etmeyen hususî kâtibi size gönderiyorum. Kendim zahmetle yazdığınımdan, bundan sonra kısaca yazacağım, gücenmeyeiniz.

.....

Râbian: Bu dakikada Kastamonu Hüsrev'i Mehmed Feyzi'nin tebrik ve Nur fütuhatının müjdelerini hâvi parlak, güzel mektubunu aldım. Ve o kıymetli kardeşimiz başta olarak Hilmi, Emin, Beşkardeş'ler, Ulviye'ler, Zehra'lar, Lütfiye'ler gibi Nurcu hemşirelerimizin hem leyali-i aşerelerini, hem

bayramlarını ruh u canımızla tebrik ediyoruz. Hem Hulûsi'nin, hem Feyzi'nin mektuplarını leffen gönderiyoruz.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ^١

Aziz, siddik kardeşlerim,

Evvelâ: Umum Nurcuların mübarek bayramlarını ve haccü'l-ekberde bulunan Nur şâkirtleriyle ve hacdkâi Nur taraftarlarının bayramlarını tebrik içinde ve çok zamanдан beri esaret altında kalmış ve istiklâliyetini kaybetmiş Hindistan, Arabistan gibi âlem-i İslâm'ın büyük memleketleri birer devlet-i İslâmiye şeklinde Hind'de yüz milyon bir devlet-i İslâmiye, Cava'da elli milyondan ziyade bir devlet-i İslâmiye ve Arabistan'da dört-beş hükümet bir cemahir-i müttefika gibi Arap birliği ile İslâm birliğini birleştirmesindeki âlem-i İslâm'ın bu büyük bayramının mukaddimesini tebrik ile bu bayram bize müjde veriyor.

Sâniyen: İstanbul'da, Refet Bey'in ve Mustafa Oruç'un yazdıklarına göre, çok zaman İslâm ordusunu idare eden ve sonra darülfünuna inkılâp eden Harbiye Nezareti ve Bab-ı Seraskeri, o muazzam binanın alnında

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا وَلَيُغَفِّرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقْدَمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ وَيَعْلَمَنَا نِعْمَةُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَهْدِيَّكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا وَرَيْتُصْرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيزًا²

hatt-ı Kur'ân ile o mânidar Kur'ân âyeti yazılmışken, sonra da mermer taşlarla üzeri kapatılıp o nurları gizlemişlerdi. Şimdi yeniden hatt-ı Kur'âniye'ye bir numûne-i müsaade ve Risale-i Nur'un takip ettiği maksadına bir vesile ve üniversite ileride bir Nur medresesi olmasına bir işaret olduğu gibi, Denizli Nurcularından Ahmed'lerin meşhur âlim ve akılca on dokuzuncu asırın en büyüğü ve içtimâî filozofların en ilerisi Bismark'ın eserinden aldıkları bir fikrada, o yüksek Bismark, eserinde diyor ki:

“Kur'ân'ı her cihetle tetkik ettim, her kelimesinde büyük bir hikmet gördüm. Bunun misli ve beşeriyeti idare edecek hiçbir eser yoktur ve gelemez.”

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² “Biz sana, (başka zaferlere açılacak bir kapı olarak) aşıkâr bir zafer ihsan ettik. Ki, Allah geçmiş ve gelecek bütün günahlarını bağışlasın, sana olan nimetini tamamlasın ve seni (O'nun rızasına ve ebedî saadete götürecek olan) dosdoğru bir yolda sabit kılın; Ayrıca, sana çok önemli, şerefli ve büyük bir zafer ihsan buyursun.” (Fetih sûresi, 48/1-3)

Ve Peygambere hitaben der:

“Yâ Muhammed! Sana muasır olamadığımdan çok müteessirim. Beşeriyet senin gibi mümtaz bir kudreti bir defa görmüş, bâdema göremeyecektir. Binaenaleyh, senin huzurunda kemal-i hürmetle eğilirim.”

Bismark

diye imzasını atmış. Ve o fikrasında tahrif ve nesh olunan kütüb-ü münzeleyi ziyade tenkis ettiği için, o cümleler yazılmamalı; ben de işaret ettim.

O zat on dokuzuncu asırın en akıllı ve en büyük bir filozofu ve siyasetin ve içtimaiyat-ı beseriyyenin en mühim bir şahsiyeti olması; hem âlem-i İslâm, istiklâliyetini bir derece elde etmesi; ve ecnebî hükümetlerin hakâik-i Kur’âniye’yi araması; ve garp ve şimal-i garbide Kur’ân lehinde büyük bir cereyan bulunması; hem Amerika’nın en yüksek ve meşhur filozofu olan Mister Carlyle dahi aynen Bismark gibi demiş: “Başka kitaplar, hiçbir cihette Kur’ân'a yetişmez. Hakikî söz odur, onu dinlemeliyiz.” diye kat’î karar vermesi;¹(Hâsiye) ve Nur’ların da her tarafta fütuhati ve ileri gitmesi, büyük bir fâl-i hayyîr ki, ecnebide çok Bismark’lar ve Mister Carlyle’lar çıkacaklar ve emareleri de var diye Nurcular'a bir bayram hediyesi olarak takdim ediyoruz ve Bismark’ın fikrasını leffen gönderiyoruz.

Sâniyen: Risale-i Nur'un bu kadar muarızlarına mukabil en büyük kuvveti ihlâs olduğundan ve dünyanın hiçbir şeyine âlet olmadığı gibi, tarafçılık hissiyatına bina edilen cereyanlara, hususan siyasete temas eden cereyanlarla alâkadar olmaz. Çünkü tarafçılık damarı ihlâsı kırar, hakikati değiştirir. Hattâ, benim otuz seneden beri siyaseti terk ettiğime sebep, mübarek bir âlimin takip ettiği cereyanın tarafçılık damarıyla, salih ve büyük bir âlimin onun fikrine muhalif olmasından tefsik derecesinde tahkir edip ve cereyanına ve kendi fikrine muvâfîk meşhur ve mütecaviz bir münafiği gayet medh ü senâ etti. Ben de bütün ruhumla ürtktüm. Demek tarafçılık hissine siyasetçilik kârışsa, böyle acip hatâlara sebebiyet veriyor diye² أَغْوَذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالسِّيَاسَةِ dedim, o zamandan beri siyaseti terk ettim.

¹ (Hâsiye) Risale-i Nur’dan Arabî *Îşârâtü'l-İcâz* tefsiri otuz sene evvel, onun bu kıymetli hak-perestâne hükmüne işaret etmiş.

² Şeytandan ve siyasetten Allah'a sığınırmı.

O halim neticesi olarak, sizin gibi kardeşlerim bilirsiniz ki, yirmi beş sene- den beri bir gazeteyi ne okudum, ne dinledim ve ne de merak ettim. Ve on sene Harb-i Umumi'ye bakmadım, bilmedim. Ve merak etmedim; ve yirmi iki sene bu işkenceli esaretimde tarafgırlığa ve siyasete temas etmemek için ve Nur'lardaki ihlâsa zarar gelmemek için, müdafaatımdan başka, istirahatım için hiç müracaat etmediğimi bilirsiniz.

Hem bilirsiniz ki, hapiste size yazdığım gibi, benim idamına hükümeden adamlar, beni işkenceli tâzip edenler, Risale-i Nur ile imanlarını kurtarsalar, şahit olunuz ki, ben, onları helâl ediyorum. Ve tarafgırlık damarıyla ihlâsa zarar gelmemek için, bu iki-üç senede dahilden ve hariçten gelen fırtınalı cereyanlara hiç temas etmedik ve kardeşlerimi de bir derece ikaz ettim....

Bilirsiniz ki, kendim sadaka ve yardımları kabul etmediğim gibi, öyle yardımılara da vesile olamadığımdan, kendi elbisemi ve lüzumlu eşyamı satıp o parayla kendi kitaplarımı, yazan kardeşlerimden satın alıyorum. Tâ Risale-i Nurun ihlâsına dünya menfaatleri girmesin, bir zarar vermesin ve başka kardeşler de ibret alıp hiçbir şeye âlet edilmesin...

Nur'un hakikî şâkirtlerine Nur kâfidir. Onlar da kanaat etmeli, başka şerefle veya maddî, mânevî menfaatlere gözünü dikmesin.

Hem münakaşa, münazaa ve mesail-i dîniyede damarlara dokunacak tarafgirane mübahese etmemek lâzımdır ki, Nur aleyhinde garazkârlar çekmasın. Hattâ, bir hiss-i kablelvuku ile, Mustafa Oruç kardeşimizin Risale-i Nur'un mesleğine muhalif olarak birisiyle mübahesesini, aynı zamanda, belki aynı dakikada ona gayet hiddet ve şiddetle bir gücencmek kalbime geldi. Hattâ o Nurdan kazandığı çok ehemmiyetli makamından atmak arzusu oldu, kalben müteessir oldum. Bu benim için bir Abdurrahman idi, neden böyle şiddetli hiddet ettim? Sonra bu bayramda yanına geldi, Cenab-ı Hakk'a şükür ki, çok ehemmiyetli bir ders dinledi ve o büyük hatâsını da anladı ve benim burada hiddetimin aynı dakikada hatâsını itiraf etti. İnsâallah o keffâret oldu, tam temiz olarak kurtuldu...

Dört beş aydan beri bir zat, bana buraya bir gazete gönderiyormuş. Ben yeniden haber aldım ki, bana gönderiliyormuş. Buradaki dostlarım âdetimi bildikleri içindir ki, değil gazete, Nurdan başka hiçbir kitabı, hiçbir mecmayı kabul etmediğim gibi, yeni yazıldan hiçbir harf bilmemişim için korkmuşlardır, bana haber vermemişler ve göstermemişler. Şimdi bir zat, bir mektup içinde

bir sayfası benimle konuşan bir gazetecinin, fakat dost ve hemşehri bir zatın mektubunu gösterdi. Dediler ki: "Çoktan beri senin namına bir gazete gönderiyordu. Biz korktuk, sana söylemedik."

Ben de dedim: "O zata benim tarafımdan çok selâm ediniz. O dostun eski bildiği Said değişmiş, dünya ile alâkası kesilmiş. Hem hasta, hem hususî mektubu kardeşime de yazamadığımdan o zat güvenmesin."

Oradaki umum dostlara, hususan Hâfız Emin ve Hâfız Fahreddin gibi kardeşlerimize selâm ve bayramlarını tekrar tebrik ediyoruz.

Hadsiz şükür olsun ki, Risale-i Nur'un, Haremeyn-i Şerifeynçe makbuliyetine bir alâmet sudur ki:

Denizli kahramanı Hâfız Mustafa, İstanbul'dan aldığı *Zülfikar* ve *Asâ-yı Mûsâ* ve *Siracü'n-Nur*'u –ki Hindistan ulemâsına gönderelecekti– onları alıp, yolda bazı hacilara okutup, beraber Medine-i Münevvere'de Keşmirli gayet meşhur bir âlim ve Türkçe de güzel bilen zata teslim etmiş. O zat da çok takdir edip kat'î teminatla Hindistan ulemâsının merkezine göndereceğini ve Medine-i Münevvere'ye mahsus olan mecmular da yetiştiğini ve sair yerbelerde gönderilen mecmular selâmetle yetiştiğini Denizlili Hâfız Mustafa'ya beraber arkadaş olup ve yolda Nur'ları okuyarak giden hem genç, hem Nurcu iki Afyonlu hacî ve başka hacilar, bu müjdeli haberî bana getirdiler ve hariçte Risale-i Nur'un ehemmiyetli revacını ve makbuliyetini müjdelediler.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ^۱

Aziz, siddîk kardeşlerim,

Siz hiç merak etmeyiniz.

.....

Bu yirmi senede üzericala tecrübeyle inâyet-i ilâhiye bizi himaye ettiği ve dehşetli zulümelerden kurtardığı gibi, bu yeni mânâsız, bütün bütün kanunsuz, dehşetli, gaddarâne zulümden bizi kurtaracağına kat'î kanaat etmeliyiz.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Şayet bir parça sıkıntı, zahmet, zarar da görsek, binler derece o zahmetten ziyade rahmet ve ihsan-ı ilâhiyeye ve sevaba mazhar olmakla beraber, pek çok biçare ehl-i imanın imanlarına başka bir tarzda bir kudsî hizmet hükümüne geçeceğini rahmet-i ilâhiyeden pek kuvvetli ümit ediyoruz.

Bu hâdisenin on vecihle kanunsuz olduğunu beyan ediyorum:

Birincisi

Üç mahkeme ve üç ehl-i vukûfun ve Ankara'nın yedi makamatında ve adliyelerin elinde iki sene Risale-i Nur tatkikten geçtiği hâlde, ittifakla hiçbir muhalif kalmadan hem umum risalelerin beraatine, hem Said ile beraber yetmiş beş arkadaşı birlikte beraat ettirildiği ve bir gün bile ceza verilmediği hâlde, yeniden evrak-ı muzırra gibi o risalelere el uzatmak, ne derece kanunsuzdur; zerre kadar insafi olan bilir.

İkincisi

Beraattan sonra üç buçuk sene Emirdağ'da münzevî, garip yaşayan, kapısını hem dışarıdan kilit, hem içерiden sürgüyle kapayan ve yüzde bir adamı, zarurî bir iş olmadan yanına kabul etmeyen ve yirmi seneden beri devam eden telifini de bırakıp, daha telif etmeyen bir adama dünya siyaseti için kapısının kilidini kırarak gelip, Arabî evrâdından ve başındaki levha-yı imanieden başka taharriciler bir şey bulamadıkları hâlde, bu eziyetin verilmesi ne derece hilâf-ı kanun olduğunu, zerre kadar insafi bulunan anlar.

Üçüncüsü

Mahkemedede dediği gibi, yetmiş şahidin tasdikiyle, yedi sene harb-i umumiye bilmeyen ve merak etmeyen ve sormayan –ki şimdi on senedir aynı hâlde bulunan– ve yirmi beş seneden beri hiçbir gazeteyi okumayan ve dinlemeyen ve otuz seneden beri *أَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالسُّيَّاسَةِ*¹ deyip, siyasetten bütün kuvvette kaçan ve yirmi iki sene iğkenceli sıkıntılar çektiği hâlde ehl-i siyasetin nazar-ı dikkatini kendine celbetmemek ve siyasete karışmamak için bir defa istirahati için hükümete müracaat etmeyen bir adama, dehşetli bir siyasi gibi ve siyasi entrikacısı gibi onun menzilini ve inzivâgâhını basıp hasta hâlinde emsâlsiz bir sıkıntı vermek, hiçbir kanuna muvâfık gelir mi? Zerre kadar vicdanı bulunan bu hâle acıယacak.

¹ Şeytandan ve siyasetten Allah'a sığınırım.

Dördüncüsü

Eskişehir Mahkemesi'nde altı ay tetkikten sonra, sebebi de cemiyetcilik, tarıkatçılık olduğu ve o evham bahanesiyle büyük reisin ona şahsî garaziyla onun aleyhinde bazı adliyecileri teşvik ettiği hâlde, cemiyetcilik ve tarıkatçılık ve Risale-i Nur cihetinde beraat ettiler, yalnız Risale-i Nur'un bir küçük parçası olan Tesettür Risalesi'ni bahane ederek, kanun ile değil de yalnız kanaat-i vicdaniye ile yüz şâkirt içinde beş-on şâkirde altışar ay ceza verdiler ki; tetkik zamanına kadar dört buçuk ay mevkuf, yani bir buçuk ay hapis kaldıkları ve on sene sonra Denizli Mahkemesi yine dokuz ay cemiyetcilik ve tarıkatçılık gibi birkaç bahane ile yirmi senelik bütün mektubat ve telifatlarını inceden inceye tetkikle beraber, Ankara'nın Ağırceza Mahkemesi'ne beş sandık kitapları gönderdikleri ve iki sene o kitaplar ve mektuplar Ankara ve Denizli Mahkemeleri'nde tetkikten geçtikleri hâlde, o mahkemeler ittifakla cemiyetcilik, tarıkatçılık^{1(Hâsiye)} ve sair bahaneler cihetinde beraat kararı verip o kitap ve mektupları aynen sahiplerine iade ve Said'i arkadaşlarıyla beraber beraat ettirdikleri hâlde, bir siyasi cemiyetcî nazarıyla ve entrikacı bir adam tarzında onu itham etmek ve adliye memurlarını onun aleyhinde tarıkat noktasında sevk etmek, ne kadar kanunsuz olduğunu, insaniyeti sukat etmeyen bilir.

Beşincisi

Benim ve Risale-i Nur'un mesleğinin esası ve otuz seneden beri bir düstur-u hayatım olan şefkat itibarıyla, bir mâsuma zarar gelmemek için bana zulmeden cânilere değil ilismek, belki beddua ile de mukabele edemiyorum. Hatta en şiddetli bir garazla bana zulmeden bazı fâsık, belki dinsiz zâlimlere hiddet ettiğim hâlde değil maddî, belki beddua ile de mukabeleden beni o şefkat men ediyor. Çünkü o zâlim gaddarın, ya peder ve vâlideyi gibi ihtiyar bîcarelere veya evlâdi gibi mâsumlara maddî zarar gelmemek için, o dört-beş mâsumların hatırlına binâen o zâlim gaddara ilişmiyorum. Bazen de hakkımı helâl ediyorum.

İşte bu sırrı şefkat içindir ki, idare ve âsâyişe katienen ilişmediğim gibi, bütün arkadaşlarına o derece tavsiye etmişim ki, üç vilâyetin insaflı

¹ (Hâsiye) *Nur'ların esası ve hedefi, iman-ı tahkîkî ve hakikat-i Kur'âniye'dir.* Onun için üç mahkeme tarıkat noktasında beraat vermişler. Hem bu yirmi senede hiçbir adam dememiş: "Said, bana tarıkat vermiş." Hem bin seneden beri, bu milletin ekserecdadının bağlılığı bir meslek, sebeb-i mes'uliyet olamaz. Hem gizli münâfiklar, hakikat-i İslâmiyet'e tarıkat namını takip, bu milletin dinine taarruz ettiklerine karşı gâlibâne mukabele edenler, tarıkatla itham edilmezler. Cemiyet ise, uhuvvet-i İslâmiye cihetinde bir uhrevî kardeşliktir. Yoksa siyasi cemiyet olmadığına, üç mahkeme hükmü vermişler, o cihette beraat etmişler.

zabitalarının bir kısmı itiraf etmişler ki, "Bu Nur şâkirtleri mânevî bir zabıtadır. İdare ve âsâyişi muhafaza ediyorlar" dedikleri ve bu hakikate binler şahit ve yirmi sene hayatıla tasdikleri ve binler şâkirtlerin de zabıtaca hiçbir vukuat kaydetmemeleriyle teyid ettikleri hâlde, o bîcâre adamın ihtilâlcî ve insafsız bir komiteci gibi menzilini basmak ve insafsız adamlar ona ihânet etmek ve menzilinde bir şey bulamamakla beraber, yüz cinâyeti bulunan bir adam gibi, hatta gayet kıymettar ve antika ve mucizeli Kur'ân'ını ve başındaki levhalarını evrak-ı muzîrra gibi toplamak, acaba hangi kanun müsaade eder? Böyle âsâyişe hüsн-ü ahlâk ile hizmet eden dindar binler zâtları, evham yüzünden idare ve âsâyiş aleyhine zorla sevk etmek, hangi maslahat icabıdır?

Altıncısı

Bundan otuz sene evvel, Cenâb-ı Hakk'ın inâyetiyle dünyanın muvakkat şan ve şerefinin ve enaniyetli hodfürûşluğunun, şöhret-perestliğinin ne kadar faydasız ve manasız olduğunu, hadsiz şükür olsun ki, Kur'ân'ın feyiyle anlamış bir adamın o zamandan beri bütün kuvvetiyle nefs-i emmâresiyle mücadele edip mahviyet etmek, benliğini bırakmak, tasannû ve riyâkârlık yapmamak için elden geldiği kadar çalıştığını, ona hizmet eden veya arkadaşlık edenler kat'î bildikleri ve şehadet ettikleri hâlde ve yirmi seneden beri herkes kendi hakkında hoşlandığı ziyade hüsн-ü zan ve teveccûh-ü nas ve şahsını medh ü senâdan ve kendini mânevî makam sahibi olduğunu bilmekten herkese muhalif olarak bütün kuvvetiyle kaçtığı ve hem has kardeşlerinin onun hakkındaki hüsн-ü zanlarını reddedip, o hâlis kardeşlerinin hatırlını kırması ve yazdığı cevâbî mektuplarında onun hakkındaki mediherlerini ve ziyade hüsн-ü zanlarını kabul etmemesi ve kendini faziletten mahrum gösterip bütün fazileti Kur'ân'ın tefsiri olan Risale-i Nur'a ve dolayısıyla Nur şâkirtlerinin şâhs-ı mânevîsine verip kendini âdi bir hizmetkâr bilmesi kat'î isbat ediyor ki; şahsını beğendirmeye çalışmadiği ve istemediği ve reddettiği hâlde, onun rızası olmadan bazı dostları uzak bir yerden onun hakkında ziyade hüsн-ü zan edip medhemeleri, bir makam vermeleri ve Kütahya havâlisinde tanımadığı bir väizin bazı sözleriyle ve Kütahya'ya hiç mektup göndermediğim ve benim imzamı taklitle yazılan ve medar-ı mesuliyet tevehhüm edilen bir mektupla ve kimin yazısı bilinmeyen dokunaklı bir kitap Balıkesir'de bulunmasıyla, acaba hangi kanun ile medar-ı mesuliyet olur ki; o bîcâre hasta ve çok ihtiyar ve garibin münzevî odasına, büyük bir cinâyet işlemiş gibi, kilidini kırıp tâharri memurlarını sokmak, hem evrâdından ve levhalarından başka bir bahane bulamamak, acaba dünyada hiçbir kanun, hiçbir siyaset bu taarruza müsaade eder mi?

Yedincisi

Bu sırada dâhilde o kadar dâhilî, haricî heyecanlı parti cereyanları varken ve bundan tam istifade etmek, yani mahdut birkaç arkadaşına bedel çok diplomatları kendisine taraftar kazanmak için zemin hazır iken, sîrifi siyasete karışmamak ve ihlâsına zarar vermemek ve hükümetin nazarını kendine celbetmemek ve dünya ile meşgul olmamak için, bütün arkadaşlarına yazıp ki “Sakin cereyanlara kapılmayınız, siyasete girmeyiniz, âsâyişe dokunmayınız” dediği.. ve iki cereyan, bu çekinmesinden ona zarar verdikleri; eskisi evhamından yeni de “Bize yardım etmiyor” diye ona çok sıkıntı verdikleri hâlde, ehl-i dünyanın dünyalarına hiç karışmayıp kendi âhiretiyle meşgul olan.. ve memleketinde, Nurs Karyesi’nde öz kardeşine yirmi iki sene zarfında bir tek mektup yazmayan ve o vilâyetlerdeki dostlarına yirmi senede on mektup yazmayan bir bîcâreye, onun âhiret meşguliyetine bu kadar ilışmeye hangi kanun müsaade ediyor?

Vatana ve millete ve ahlâka çok zararlı olan dinsizlerin kitaplarının intiâsına ve komünistlerin neşriyatına serbestiyet kanunuyla ilişilmediği hâlde; üç mahkeme, medar-ı mesuliyet olacak hiçbir maddeyi içinde bulmayan ve millet ve vatanın hayat-ı içtimaiyesini ve ahlâkını ve âsâyişini temine yirmi sene den beri çalışan ve bu milletin hakikî bir nokta-yı istinadı olan Âlem-i İslâm’ın uhuvvetini ve bu millete dostluğunu iadeye ve o dostluğun takviyesine tesirli bir sûrette çabalayan.. ve Diyanet Riyâseti’nin ulemâsı, tenkit niyetiyle Dâhiâliye Vekili’nin emriyle üç ay tetkikten sonra, tenkit etmeyerek, tam kıymetini takdir edip “kıymettar eser” diye Diyanet Kütüphânesi’ne konulan Zülfikar ve Asâ-yı Mûsâ gibi ve –Kabr-i Peygamberî (*aleyhissalâtû vesselâm*) üzerinde alâmet-i makbuliyet olarak Asâ-yı Mûsâ mecmuasını hacilar gördükleri hâlde– Nur eczalarını evrak-ı muzirra gibi toplayıp mahkeme eline vermek, acaba hiçbir kanun, hiçbir vicdan, hiçbir insaf buna müsaade eder mi?

Sekizincisi

Yirmi iki sene sıkıntılı sebepsiz bir nefiyden sonra tam serbestiyet verildiği hâlde, binler akraba ve ahabâbı bulunan doğduğu memleketine gitmeyecek gurbeti, kimsesizliği tercih ederek, tâ ki dünyaya ve hayat-ı içtimaiyeye ve siyasete temas etmeyecek.. ve çok sevaplı olan câmideki cemaatin hayrını bırakıp, odasında yalnız namazını kılıp oturmasını tercih eden, yani halkın hürmetinden çekinmek olan bir hâlet-i ruhiyeyi taşıyan.. ve yirmi sene hayatının şahadetiyle ve binler Türk kıymettar zâtların tasdikiyle dindar, müttakî bir

Türkü, lâkayt çok Kürtlere tercih eden; hatta mahkemedede Hâfız Ali gibi kuvvetli imanı bulunan bir Türk kardeşini yüz Kürde değiştirmedigi isbat eden.. ve hürmet ve ihtiram görmemek için zaruret olmadan halklarla görüşmeyen ve camiye gitmeyen.. ve kirk seneden beri bütün kuvvetiyle, bütün âsâriyla İslâmiyet'in uhuvvetine ve müslümanların birbirine muhabbetine çalışan.. ve Türk milleti, Kur'ân'ın bayraktarı ve senâ-yı Kur'âniye'ye mazhar olduğu için o milleti çok seven ve hayatını onlar içinde geçiren bir adam hakkında sâbık vali, resmî lisanla ihânet için propaganda yapmak ve dostlarını ürkütmek için "O Kürtür, siz Türksünüz; o Şâfiîdir, siz Hanefisiniz" deyip, herkesi ürkütüp ondan çekindirmeye çalışması ve yirmi senede ve iki mahkemedede tarz-ı kıyaftı değiştirmeye mecbur edilmeyen ve şapka yarı askerin başından kalkmasıyla beraber, münzevî bir adamın zorla başına şapka giydirmeye cebretmeyi hangi maslahat, hangi kanun buna müsaade eder?

Dokuzuncusu

Çok mühimdir,^{1(Hâsiye)} kuvvetlidir; fakat siyasete temas ettiği için süküt ediyorum.

Onuncusu

Bu da hiçbir kanun müsaade etmediği ve hiçbir maslahat bulunmadığı ve yalnız manasız evhamdan bir habbeyi kubbeler yapmaktan ve hiçbir kanna girmeyen bir taarruzdur. Bu da mesleğimizce bakamadığımız siyasete temas etmemek için süküt ediyoruz. Böylece on vecihle kanunsuz muamelelerle karşı yalnız **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنَعْمَ الْوَكِيلُ**² deriz.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ³

Aziz, siddîk kardeşlerim,

Evvelâ: Nurun ehemmiyetli kahramanlarından Nur'un ehemmiyetli mecmularını Mekke-i Mükerremeye götürüp gayet büyük bir Hindli âlim

¹ (Hâsiye) İslâm hükümetlerinde hristiyan ve yahudi bulunması.. ve hristiyan ve mecusî hükümetlerinde müslümanların bulunması gösteriyor ki, idare ve âsâyişe bilfiil ilismeyen muhaliflere kanUNCA ilışilmez. Hem imkânât, medar-ı mes'uliyet olamaz. Yoksa "herkes, bir adamı ölürebilir" diye, herkesi bu imkânât ile mahkemeye vermek lazımlı gelir.

² "Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!" (Âl-i İmrân sûresi, 3/173).

³ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Ahmed Ali Şimşirî'ye teslim edip, hem Hintçe'ye tercüme etmeye ve Hind'e de göndermeye teminat alan Nur'un ehemmiyetli kahramanlarından kardeşimiz Hâfiż Mustafa'ya binler "bârekâllah" ve "mâşallah" ve "es'adékâllah" deriz. Medresetü'z-Zehra, Mekke-i Mükerreme'deki o büyük zatla muhabere etsin.

Sâniyen: Bu defaki hâdisede, bir habbeyi, evham yüzünden çok kubbeler yaptıklarını öğrendik. Bir emaresi de şudur:

Dahiliye Vekili'nin emriyle gece içinde Afyon Vâlisi, Emniyet Müdürü'yle buraya gelip gecede menzilimi basmak istemişler. Müdde-i Umumî muvafakat etmediğinden, sabaha kadar bekleyip, en ziyade aleyhimizde bulunan iki adamı tayin edip, kılıdımı kırıp fûc'eten baskın vermeleri; hem aynı gün¹(Hâsiye) faytonla çıktığım vakit-burada emsâli vuku bulmayan-beş tayyare pek aşağıda uçup benim faytonumu bildikleri için etrafında iki defa dönmeleri, ikinci gün başka bir tarafa, çok görünmeyen gizli bir dere tarafına faytonla giderken, aşağıda uçan beş tayyareyi birşey arıyor gibi gördük, anladık ki, bizi arıyorlar. Yine aynen evvelki gün gibi, o beş tayyare etrafımızda ve kasaba üstünde gezip, odamıza girdiğimiz zaman onların da gitmeleri kuvvetli bir emaredir ki, bir habbe yüz kubbe yapılmış. Burada böyle mânâsız, evham yüzünden bana eziyet verilmesi ve Medresetü'z-Zehra'nın kahramanlarına buraya nisbeten bu üç senede on dereceden yalnız bir derece eziyet verilmek cihetile, Isparta hükûmetine ve adliyesine teşekkürümü ve minnettarlığımı ve onların verdiği eziyetleri de helâl ettigimi bildirirsiniz.

Heyet-i Vekileye ve milletvekilleri riyâsetine cüz'î, fakat ehemmiyetli bir maruzatımdır

Otuz seneden beri hayat-ı siyasiyeden çekildiğim hâlde, bu sırada bir defaya mahsus olarak, vatanî ve millî ve âsâyîş bir meseleyi beyan ediyorum. Şöyle ki:

Çok emârelerle katî kanaatimiz geldi ki, anarşilik hesabına bana ve bu Emirdağ kasabasına ve dolayısıyla bu vatana bir suikast var ki, bir habbeyi kubbeler ve bir sinek kanadı kadar ehemmiyeti olmayan bir hâdiseyi dağ gibi gösterip, sükûnete muhtaç olan bu vatanda beni bahane edip, anarşilik

¹ (Hâsiye) Evet, buradaki Nur şâkırtları namına tasdik ediyoruz, hadise aynen vuku buldu.

Evet	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet
<i>Terzi Mustafa</i>	<i>Ismail</i>	<i>Mustafa</i>	<i>Hizmetkâri Nuri</i>	<i>Hayri</i>	<i>Halil</i>

hesabına ve bir ecnebî plâniyla bize, yani biçare vatandaşlarımızı idam-ı ebedîden ve şübehat-ı uhreviyeden kurtarmaya çalışan Nur şâkirtlerine, bütün bütün kanunsuz ve keyfi hûcum edildi. Pek zahir bir garazla, evham yüzünden, baruta ateş atmak gibi, bu vatana ve âsâyîse beni bahane edip suikast edildi. Şöyle ki:

Üç mahkeme, yirmi senelik mektuplarımı ve kitaplarımı ve hallerimi incedeninceye tetkikten sonra bize ve kitaplarımı beraat verdiği hâlde; ve üç seneden beri telifatı terk ettiğim ve haftada ancak bir mektup yazabildiğim ve mecbur olmadan herbiri bir gün nöbetle zaruri hizmetimi yapan üç-dört terzi çırağından başka kimseyi kabul etmediğim hâlde; ve serbestiyet verildiği ve memleketime gitmediğim hâlde, hiç ömrümde görmediğim bir tarzda ve resmî bir sûrette beni hiddete getirip bir hâdise çıkarmak için, tahkir ve ihanet kastıyla, kanunsuz ve garazla, beni tâharri ile kapının kilidini kırıp, Kur'ân'ımı ve Arabî levhalarımı evrak-ı muzırra gibi alıp götürmekle beraber, adliyeyin mühim bir memuru, resmen buradaki memurlara âmirâne demiş ki: "Said'i iki jandarma ile teşhir sûretinde çıkarıp, zorla başına şapka giydirip öylece ifadeye getirmeliyiniz. Hem ona yanaşanları tutunuz." diye, ehemmiyetli bir mecliste ve ayn-ı hakikat olan ifademi okuduğu vakit söylemiş. Bunda sek ve şüphe kalmadı ki, beni tahkir ve ihanet edip, hiddete getirip, âsâyîsi bozmak garazı tâkip ediliyor.

Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki, binler haysiyet ve şerefimi bu vatandaşların biçarelerin istirahatine ve onlardan belâların defâne feda etmek için bana bir hâlet-i ruhiyeyi ihsan eylemiş ki, ben de, onların yaptığı ve niyetinde bulundukları tahkirat ve ihanetlere karşı tahammûle karar vermişim. Bu milletin âsâyışine, hususan mâsum çocukların ve muhterem ihtiyarların ve biçare hastaların ve fakirlerin dünyevî istirahatlarına ve uhrevî saadetlerine binler hayatımı ve binler şerefimi feda etmeye hazırlım...

İşte, sinek kanadını dağ gibi yaptıklarının bir emâresi şu ki: Benim gibi gurbette, hasta, ihtiyar, zayıf, tek başına bulunan bir adam için, on gün zarfında beş defa Afyon Valisi ve Emniyet Müdürü ve iki defa Afyon Mûddâiumumîsi benim için buraya gelmesi ve iki günde, herbir günde beş tayyare benim gezdiğim yerlerde beni nezaret altına alması ve beş polis hafifelerinin burada bana tarassut edenlere ilâve edilip, ahvâlimi tecessüs etmek için gönderilmesi ve postahanelere, bana ait mektupların müsaderesi için resmen emir verilmesi gösteriyor ki, Şeyh Said ve Menemen hâdisesinin on misli bir hâdiseyi evhamla düşünmüşler, habbeyi kubbe söylemişler ki, böyle bir vaziyet alıyorlar.

Benim eski hayatımı zannedip, ihanetle hiddete gelecek tahmin etmişler. Bilâkis aldandılar. Biz, bütün kuvvetimizle anarşiliğe bir sedd-i Zülkarneyn gibi, bir sedd-i Kur'ânî tesisine çalışıyoruz. Bize ilışenler, anarşilik ve belki komünistlik zemin ihmaz ediyorlar.

Evet, eğer eski hayatım gibi, izzet-i ilmiyeyi muhafaza etmek için hiçbir hakareti kabul etmemek olsaydı ve vazife-i hakikiyesi, sîrf âhiret ve ölümün idam-ı ebedîsinden müslümanları kurtarmak vazifesi olmasaydı ve bana ilişenler gibi sîrf dünyaya ve menîfi siyasete çalışmak olsaydı, on Menemen, on Şeyh Said hâdisesi gibi bir hâdiseye, o anarşilik hesabına çalışanlar sebebiyet vereceklerdi.

Hem, üç mahkeme ve yirmi senede kaç vilâyeten zabıtaları, kıyafetime kanunca ilişmedikleri ve mâzuriyetim ve inzivâma binaen, tebdil-i kıyafetime hiçbir ihtar olmadığı hâlde, böyle keyfi, kanunsuz, cebren ahâli içinde başıma şapkayı giydirmeye çalışmak, kırk seneden beri bu vatanda, hususan iman-ı tahkîkî dersinde kardeşâne alâkadar olan yüz binler adam, pek büyük bir heyecan içinde zemini hiddete getirip, emsâlsiz ağlamaya vesile olacaktı.

Zaten ecnebî parmağıyla, güya hakkîmda teveccûh-ü âmmeyi kırmak fikriyle damarlarımı dokunacak kanunsuz muamelelerin mezkûr maksat için yapıldığına, çok emârelerle kat'î kanaatimiz geldi. Fakat Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki, benim gibi kabir kapısında, alâkasız, dünyadan usanmış, hürmetten, teveccûh-ü âmmeden kaçmış ve şân u şeref ve hodfuruşluk gibi riyâkârlıklara hiçbir meyli kalmamış bir vaziyette iken, bunların bana karşı kanunsuz ihanetlerinin hiçbir ehemmiyeti kalmadı; Cenab-ı Hakk'a havale ediyorum. Bana lüzumsuz evham yüzünden eziyet edenlerin yakında ölümle idam-ı ebediyeye giriftar olacaklarını düşünüp, hakikaten acıyorum.

Yâ Rabbî, onların imanını Risale-i Nur'la kurtar! İdam-ı ebedîden, sırr-ı Kur'ân'la terhis tezkeresine çevir! Ben de onlara hakkımı helâl ediyorum.

Said Nursî

(Bediüzzaman Said Nursî'nin ders ve irşadıyla hakikate ulaşan ve Nur hizmetinde çok kıymetar ve yüksek hizmetleri sebkat eden kahraman ve halis bir talebenin, Üstad'ın mâhiyetini tarif eden ayn-ı hakikat bir ifadesidir)

Bugünde, mele-i âlânın arzda medâr-ı süruru,
Bugünde, sekene-i arzin mele-i âlâda medâr-ı iftiharı,
Bugünde, Habibullah'ın medâr-ı nazarı,
Bugünde, Müslümanlığın sertacı,

Bugünde, hak tariklerin şahı,
Bugünde, hakikatlerin imamı,
Hem bugünde mahbub-u Hûdâ,
Hem bugünde allâme-i asır.

Hem bugünde zulmetin nuru,
Hem bütün günlerde serdar-ı hidayet,
Hem Molla Saidü'n-Nursî.
Hem Bediüzzamanü'l-Fahrûddevrânî...

Hüsrev

Merhum Hasan Feyzi'nin Risale-i Nur Hakkındaki Manzumesi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ¹

âyetinin verâset-i Ahmedîye (*aleyhissalâtü vesselâm*) cihetinde, mânâ-yı işaret noktasında, bu asırda o Rahmeten li'l-âlemînin bir aynası ve hakikat-i Kur'âniye'nin bir hakîkî tefsiri olan Risale-i Nur, o külli rahmetin bir cilvesi, bir numunesi olmasından, hakikat-i Muhammediye'nin (*aleyhissalâtü vesselâm*) bir kısım evsafını, mânayı mecâzî ile cüz'î bir vârisine verilebilir diye, bu parlak kasideye ilişmedim.

¹ “Ey Resûlü! Biz seni bütün insanlar için sîrf bir rahmet vesilesi olman için gönderdik.” (Enbiyâ sûresi, 21/107).

Yalnız hakikat-i Ahmedîye (*aleyhissalâtü vesselâm*) ile aynasının farkına işaretten bazı kelimeler ilâve edildi.

Huzur bulur bugün seninle âlem,
Ey bu asırda rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!
Sürur bulur bugün seninle âdem,
Ey bir rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Bu hasta gönüller çoktan perişan,
Varsa sende eğer Lokman'dan nişan,
Bir şifa sun, gel, ey mahbub-u zişan,
Ey cilve-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Gelmez mi sonu bu uzun hecenin,
Geçmez mi gamı bu yaslı gecenin?
Zâri arttı, sabrı bitti nice nin,
Ey cilve-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Fahr-i Âlem, Arş'tan bu yere indi,
Şâh-i Velâyet gelip Dûldül'e bindi,
Zülfikar'a bugün, artık nur dendi,
Ey bu zamanda rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

.....
Dertlere dermansın, mahbub-u cansın,
Hem câmiü'l-esmâ ve'l-Kur'ân'sın,
Hem de nur-u Hak'tan bize ihsansın,
Ey bir rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Bu âlemde madde değil, bir özsün,
Her zerre den bakan bütün bir gözsün,
Kâinatı hayran eden bütün bir yüzsün,
Ey misal-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

.....
Asl-ı evvelisin balın, şekerin,
Deryasının cümle ilmin, hünerin,
Gelmedi cihana böyle eser benzerin
Ey mir'ât-ı rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Çünkü sensin bu asırda Rahmeten li'l-âlemin'in cilvesi,
 Çünkü sensin şimdi Şefiü'l-müznibîn'in vârisi.
 "Ağisnâ yâ Gıyâse'l-Müstağışîn" bir duası,
 Ey şule-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Şifa bulsun şimdi biraz yaramız,
 Revaç bulsun geçmez olsun paramız,
 Saç nurunu, aka dönsün karamız,
 Ey ziya-yı rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

.....

Meylimiz yok yalancı bir dünyaya,
 Son verdik biz bid'alarla, riyâya,
 Kapılmayız öyle kuru hülyaya,
 Ey bir hakikat-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Yok bizde cemiyet kurma hülyası,
 Yok başka bir yola gitme sevdası,
 Olduk ancak nurun dertli şeydâsı,
 Ey dertlilere rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

.....

Geçmişiz hep medihlerden, senâdan,
 Yüz çevirdik servetlerden, gınâdan,
 Nur isteriz, geçmeden bu fenadan,
 Ey bu asırda rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

.....

Âşıkların Arşa çıkan feryadı
 Ağlatıyor o pâk ruhluecdâdi,
 Allah için eyle bize imdadı,
 Ey muhtaçlara rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Gökler saldı belâ, yer verdi belâ,
 Sarstı âfâki bir acı vaveylâ,
 Rahmet et âleme, ey nur-u Mevlâ!
 Ey cilve-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Bir yanda sel var, bir yanda kan akar,
 Bu belâ ateşi âlemi yakar,

Ağlayan bu beşer hep sana bakar,
Ey numûne-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Çevrildi ateşle bu koca dünya,
Bir cehennem gibi kaynади derya.
Yetiş imdada ey şâh-i evliya!
Ey bu zamanda rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

.....

Zindikaya, küfre karşı saldırdın,
Gönüllerden kederleri kaldırdın,
Bizi nurun deryasına daldırdın,
Eybicarelere rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Kaldıramaz sana asla kimse el,
Bağlıyoruz bizler sana candan bel,
Dünyalara sensin ümit ve emel,
Ey ziya-yı rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Sen ordu kurmazsin erle, uşakla,
Savaşmazsin öyle, topla, bıçakla,
Nurunla şu asrı tutup kucakla,
Ey simdi rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Bitsin de, bu korkunç tufan-ı şedid,
Açlsın yepyeni bir devr-i mesut,
On sekiz bin âlem eylesin hep id,
Ey ehl-i Kur'ân'a rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Geliyor şu karşından gerçi bir zulmet,
Fakat sensin bugün atâ-yı rahmet,
Boğacaksın onu nurunla elbet,
Ey bir rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Kızıl ejder yuvamıza girmesin,
Zehirli eli yakamıza ervesin,
Karşı durup nurun fırsat vermesin,
Ey seyf-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Kara duman üstümüzden dağılsın,
 Kızıl alev sönüp âlem ayılsın,
 Bu zaferin haşre kadar anılsın,
 Ey zülfikar-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

O soydandır nice canlar yakanlar,
 O soydandır evler barklar yıkanlar,
 O soydandır sana kinle bakanlar.
 Ey hüccet-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Mâsumların kanlarını içerler,
 Ebûcehl'i, Nemrutları geçerler,
 Ölümlerden ölümleri seçerler,
 Ey şimdi bir rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Bir mikrop ki, ciğerleri dışlıyor,
 Kanımızla kendisini besliyor,
 Temiz yurdu telvis edip pisliyor,
 Ey bir eczahane-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Gazilerin, fatihlerin konağı,
 Seyyidlerin, serverlerin otağı,
 Bu vatandır, şehitlerin yatağı,
 Ey cilve-i rahmet-i âlem Risaletü'n Nur!

O şehidin ala dönmuş kefeni,
 Miskler kokar, güle benzer bedeni.
 Öper melekler de nurlu nâşını,
 Ey numûne-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Kur'ân diyor, ölmemiştir, diridir,
 Herbirisi Hakk'ın arslan eridir,
 Türbeleri yürekleri titretir,
 Ey ayna-yı rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Armağansın愧kù asıl millete,
 Düşmeyelim birgün bile zillette,
 Götür bizi şanlı büyük devlete,
 Ey misal-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Eyleyeler nurun ile hep savlet,
 Zaferlerle şanlar bulur bu millet,
 Şarka, garba ziya salsın bu devlet,
 Ey bizlere rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Nurdan kanadın, hem sağlam kolun var,
 Nurdan senin hakka giden yolun var.
 Kabul et, bir kemter Feyzi kulun var,
 Ey bu asırda rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ¹

Üstadım, Efendim Hazretleri,
 وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ² âyetinin nurlarından, Nurun sayesinde ala-
 bildiğim bir zerreyi bu şekilde yazdım, ve huzur-u irfanınıza sundum. Kabulü-
 nü rica eder, selâmlarımızı sunar ve mübarek ellerinizi operiz efendimiz.

Bîçare talebeniz
Hasan Feyzi (rahmetullahi aleyihi ebeden daimâ)

**Merhum Hasan Feyzi, Nur'lardan aldığı hâkîkat dersini,
 Nur'lara işaret ederek güzel tanzim etmiş. Lâhikaya gîrsin.**

Said Nursî

Güzel oku, her zerrede coşkun birer mânâ var,
 Dert ehline bu mânâda canlar sunan eda var.
 Vermek için parlaklıği, gamlı gönül evine,
 Bir bak hele, her cilâdan üstün olan cilâ var.

Derin, güzel düşünçeyle incelersen bunu sen,
 Zayıflamış ruhlar için dağlar gibi gıda var.
 Hem dilersen tükenmeyen sermaye-i serveti,
 Açı gözünü, Nur'lara bak, işte sana tufan gibi gînâ var.

¹ Allah'ın selâmi, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

² "Ey Resûlüm! Biz seni bütün insanlar için sırf bir rahmet vesilesi olman için gönderdik." (Enbiyâ sûresi, 21/107).

Beni tanı, yürü kulum, yürü diye bizlere,
 Her nefeste şefkat ile Rabbimizden nida var.
 Duymuş isen bu nidayı her zerrenin dilinden,
 Müjde olsun, artık sana cennet denen safâ var.

Uzaklara bakma, Nur'lara bak yürü, âlem onun aynası.
 Görmez misin, her yüzünde aynı renkte ziya var.
 Bir güneştīr her zerrede cilve yapıp parlayan,
 Bilmez misin, sende dahi o edadan eda var.

Eller açıp yürü, bugün kana kana Risale-i Nur'dan ışık al
 Aşka uyan, nura kanan her zerrede reha var,
 Hüner değil dostu düşman, yarı ağıyar eylemek,
 Ââdi biliş yapasın ki, ancak dosta vefa var.

Hünerdir ki, yaprak atlas, toprak elmas olmalı.
 Çünkü bir bak, ne yaprakta, ne toprakta beka var.
 Kısa görüp denizleri, damlalara çevirme,
 Hakikatte, her damlada gizli birer derya var.

Damla iken aslin senin, dağı taşı aşarsın,
 Hem gökleri keşfegersin, sende ey Nur, böyle deha var.
 Bir noktayı cihan yap, o cihana hâkim ol,
 Zira senin bir noktanda, güneş kadar zekâ var.

Her zerrenin kâbesidir kalbi, yine kendine,
 Dikkat eyle, her birinde yine ancak hüda var.
 Sakın, Feyzi, sen gözünü Hak yüzünden ayırma,
 Hakkı gören gerçeklere, hakkı kadar atâ var.

Denizli kahramanı merhum
Hasan Feyzi

**Mekteb-i fünunda ve ulûm-u İslâmiye'de gayet müdakkik ve
 kıdemli muallimlerden Hasan Feyzi'nin bir şiiri**

Hazretinize Buradan Ayrılık Zamanında Söylemiştim

Cekilip nur-u hidayet yine zindan olacak,
Yine firkat, yine hasret, yine hüsran olacak.
Yine sen, yaş yerine kan akıtıp ağla gözüm,
Çünkü hicran dolu kalbim yine hicran olacak.

Yine göç var diye mecnuna haber verme sakın!
Yine matem, yine zâri, yine efgan olacak.
Açılan ol gül-ü tevhid, sararip solsa gerek,
Kapanıp kêbe-i irfan, yine viran olacak.

Haber aldım ki yarın yâd olacakmış bize yâr,
Ne büyük yâre ki, kimler buna derman olacak?
Bu büyük derd-i elemden kime şekva edeyim?
İşiten nâlemi, hep ben gibi nâlân olacak.

O şifa-bahş olan envârını sen çeksen eğer,
Bana kim nur verecek, kim bana Lokman olacak?
O temiz pak nefesin, âb-ı hayatı bu çölün,
Onu dûr etme ki her fert ona reyyan olacak.

Hele ol nur-u şerifin kime değişmişse eğer,
Küçük zerre de olsa, meh-i tâbân olacak.
O lütufkâr, o keremkâr eli öptükçe benim
Bu küçük kalb-i hazînim yine handân olacak.

Bab-ı feyzinden ırak olmayı asla çekemem,
Dahi nezrim bu ki canım sana kurban olacak.
Nazârin erse garip başıma ey nur-u Hûdâ,
Bugün artık bu hakir bendede umman olacak,

Bu anâsır, yüzüne her ne kadar çekse hicab,
Yine haksın, buna şahit yine Kur'ân olacak.
Kab-ı Kavseyn'den alıp dersimi bildim ki ayân,
O güzel nur-u bedi', mânevî sultan olacak.

Sakinip, Feyzi-i biçareye bahs açma bugün,
Yeni baştan yine şeyda, yine giryân olacak.

.....

İfedinçi Hisarı

Afyon Hayatı

Üstad Bediüzzaman Hazretleri, Afyon
Mahkeme Koridorunda Beklerken..

Bediüzzaman'ın Tevkifi

1947 senesinin son aylarında, Afyon'dan üç sivil polis memuru, güya memleket çapında gizli bir dini cemiyetin faaliyetine âşinâ olmak için Emirdağ'a gelmişlerdi. Başta Said Nursî olarak Nur talebelerini tespit etmeye çalışıiyorlardı. Sudan bahaneler icat etmeye tevessül ettiler. Bir numunesi şudur:

Bir sivil memur, bir kâğıda yazıyor: "Said'in hizmetçisi buradan Said'e rakı aldı." Ve rakıcı dükkânında, sarhoş ve aklı yerinde olmayan bir adama bu kâğıdin altına imza atmasını teklif ediyor. O adam diyor:

"Tövbeler olsun, bu yalani kim imza eder?"

Sonra o kâğıdı imzalatmaya çalışan, fakat muvaffak olamayan memur, aynı gece acip bir hâdisede işlediği hatâsının tokadını yiyor. Şöyled ki:

Beraber rakı içtiği adamlarla dere kenarında gezerken, aralarında bir kavga cereyan eder. O bedbaht adama orada bir güzel dayak atıyorlar ve tabancasını da alıyorlar.

Üstad, faytonla kira çıktıığı zaman, dört-beş gün müddetince beş tayyare Üstad'ı takip ediyor. Üstad evine girdiği zaman, onlar da Emirdağ'dan çekiliyorlar. Üstad'ın sîrf imanî, uhrevî hizmet-i Kur'âniye'sine yanlış mânâlar verdirerek aleyhte propaganda yapılıyor ve yukarı makamlara yanlış aksettiyor.

Risale-i Nur'un teksir makinesiyle intişarı ve Anadolu'da Nur'ların gitmekçe inkişafı karşısında bu imanî hizmeti durdurmak maksadıyla harekete geçen gizli dinsiz komiteler, hükümete evham verdirerek, aleyhte tahrikât yapıyorlar. Emirdağ, Isparta, Kastamonu, Konya, İnebolu, Safranbolu, Aydın gibi daha birçok vilâyet, kasaba ve köylerdeki Nurcular'ın evlerinin aranmasına emir veriliyor. Nihayet 1947 senesinin son ayında Üstad Said Nursî ve on beş kadar Nur talebesi Emirdağ'dan alınarak Afyon'a getirilir ve sorgularını müteakip tevkif ediliyorlar. Ve diğer vilâyetlerdeki Nur talebeleri de tevkif edilerek Afyon'a celbediliyor. Böylece üçüncü medrese-i Yusufiye hayatı başlıyor.

Bediüzzaman'ın Afyon Mahkemesi

Bediüzzaman, her girdiği hapseki hapisleri irşad eder; hapseki bazı câniler, koyun gibi bir hâl alır. Hapiste dahi tecrid-i mutlak içinde bırakıldığı hâlde, hapishane bir Nur mektebi vaziyetine girer. Bunun için, girdiği hapsehanelere “medrese-i Yusufiye” der. Hattâ Denizli Hapishanesinde bir kısım gençler medrese-i Yusufiye'den ayrılmak istemeyerek, “Bediüzzaman daha burada kalırsa, biz kendimizi suçlu gösterip ceza alacağız, ondan ayrılmayacağız. Risale-i Nur'dan ders alacağız...” demişlerdir.

Denizli Hapsinde *Meyve Risalesi* isimli eser telif edildikten sonra, hapsehanede tesirli bir ıslahat müşâhede ediliyor... Bu vaziyet, düşmanları dahi takdire sevkediyor.

Risale-i Nur'un mahiyetini dikkat ve tefekkürle okuyarak anlayıp tahkikî bir imana sahip olan halis Nur talebeleri; ölümden, hapseden, zindandan ve hiçbir beşerî eza ve cefadan korkmazlar. Mukaddes Kur'ân ve iman hizmetiyle, vatan ve millet ve âlem-i İslâm ve beşeriyetin ebedî kurtuluşuna çalışırken, dinsizlerin duçar ettiği bir zulüm ve musibetle karşılaşırlarsa, asla fûtur ve ümitsizliğe düşmezler, hapselere iftihar ve memnuniyetle girerler. Onların tek bir istinat noktaları vardır. O da, sîrf rızâ-yı ilâhî için, ihlâsla, Kur'ân ve imana hizmetleridir. -Mâsum ve mazlumların muhafizi Cenab-ı Hak'tır-Hiçbir mâniaya ehemmiyet vermeyerek, Risale-i Nur'u okumaya ve neşretmeye, kahraman Üstadları misilli ferâgatla çalışırlar. Bunun içindir ki, yirmi beş senelik müthiş bir istibdad-ı mutlak içinde Nur'lara çalışan Nur talebeleri, iman ve İslâmiyet hizmetinde sarsılmamışlardır. “Zâhirde zararlı gibi görünen şeyle, hakikatte nimettir. Zahmette rahmet vardır. İman hizmeti uğrunda başımıza ne gelse hayirdir. Biz başımıza geleceği düşünmekle mükellef değiliz, hizmet-i Kur'âniye ile mükellefiz. Biz, Rabb-i Rahîmimizin daima inâyeti altındayız. Ölsek şehidiz, kalırsak Kur'ân'ın hizmetkâriyiz. İslâmiyet düşmanları bizi müebbed dünya hapsine de mahkûm etseler, bizler yine Risale-i Nur'un hizmetindeyiz.” diye iman etmişler ve fakat sadece imanla kalmamışlar, bilfiil de amel etmişlerdir, meydandadır.

Bu dindar ve vefakâr millet, Bediüzzaman'ın doğruluk ve büyülüğünü ve kahramanlığını bilerek ona o derece itimat etmiştir ki, onun aleyhinde ne propaganda yapılrsa yapılsın, inanmıyorlar. Bediüzzaman'a yapılan zulüm ve işkenceleri isittikçe, ona karşı kalblerinde daha ziyade bir sevgi ve bağlılık hususe gelmektedir. Ve diyorlar ki: “Bediüzzaman gibi bir din kahramanını ve

öyle büyük ve mübarek bir zâti hapislere koymak, onun eserlerinin serbest okunmasına mâni olmak, dini Anadolu'dan kaldırılmaya çalışmanın ve İslâmiyet'i yıkmaya çabalamanın bir ifadesidir." diye, komünist ve dinsizlerin yaptırdıkları işkence ve zulümllerin düşmanı kesiliyorlar. Bunun için, hükümet, her işten evvel hükümet aleyhinde çevrilen bu plâni akîm bırakmak için, Bediüzzaman'ı tamamen serbest bırakması lâzımdır. Yoksa, Bediüzzaman ezildikçe, halk, hükümet aleyhâri^{1(Hâsiye)} olacaktır. Din, vatan ve milletin selâmeti namına bu hakikati ihbar etmeyi bir vecibe biliyoruz.

Evet, Bediüzzaman, 1944'te Denizli Mahkemesi'nde beraat ettiği hâlde, Afyon vilâyetine bağlı Emirdağ kazasında ikamete memur ediliyor. Orada, kendi âhireti ve Risale-i Nur'la meşgul olurken, 1948 senesinde, gizli din düşmanları, yapılan zulümler az geliyormuş gibi aynı nakarat ile "Gizli cemiyet kuruyor, halkı hükümet aleyhine çeviriyor, ihtiyarladıkça artan enerjisiyle, kuvvetiyle, rejimi yıkmaya çalışıyor. Mustafa Kemal'e İslâm deccalı, Süfyân diyor." gibi bir sürü bahanelerle, elli Risale-i Nur talebesiyle birlikte Afyon Ağır Ceza Mahkemesi'ne sevk ediliyor ve hapse konuluyor.

Yapılan derin ve uzun tâhkîkat neticesinde, bir tek suç delili bulunamıyor. Fakat, ne olduysa oldu, ne yaptırlarsa yaptılar. Nihayet, mahkeme, -güya kanaat-i vicdaniye ile- Bediüzzaman'a yirmi ay ve müdakkik bir âlime on sekiz ay, yirmi iki kişiye de altışar ay hüküm veriyor. Diğerlerini de, "Bunlar Bediüzzaman'ı büyük bir mûrsid olarak bilseler ve içlerindeki derunî boşluğu doldurmak için Risale-i Nur'u okumuşlar." diye beraat veriyor. Hüküm alanları da "Bediüzzaman'ın kurduğu gizli cemiyete yardım etmişler." diye cezalandırıyor. Hükmü derhal infaz edip hepsini tevkif ediyorlar.

Tabiî, mahkûmiyet kararı hemen temyiz ediliyor. Temyiz Mahkemesi kısa bir zamanda tetkîkâtını bitirerek, "Madem Bediüzzaman Said Nursî Denizli Mahkemesinde aynı suçtan beraat etmiş. Denizli Mahkemesi'nin kararı hatâlı da olsa, Temyizin tasdikinden geçen bir dâvâ tekrar taht-ı muhakemeye alınamaz." diye, verilen mahkûmiyet kararını esastan bozuyor. Bunun üzerine yeniden mahkeme başlıyor. Maznunlardan ne istedikleri soruluyor. O taman menâsum olan Nur talebeleri, Temyiz Mahkemesi'nin kararına uyulmasını istiyorlar. Afyon Mahkemesi, Temyiz'in kararına uyulup uyulmayacağınu uzun uzadiya düşünüyor. Nihayet uyuşmasına karar veriyor. Sonra da, noksanların

¹ (Hâsiye) Bu hakikat 1950 seçimlerinde tamamen tahakkuk etmiş; Bediüzzaman'ı yirmi beş sene bir istibdad-ı mutlak ve eşedd-i zulüm ve müthiş işkenceler içinde bırakan din aleyhâri eski hükümet, büyük bir ekseriyet tarafından yıkılmış ve dinimizin üzerindeki zulüm ve istibdadı kaldırılmakta olan Demokrat Parti iktidara getirilmiştir.

îkmali için çalışmaya başlıyor. Fakat, bu çalışma bir türlü tamamlanmıyor ve mahkeme mütemadiyen tâlik ediliyor. Bediüzzaman ve talebeleri, hukum kat'iyet kesbetmeden verilen ceza müddetini hapishanede geçirdikten sonra tahliye edilmişlerdir. Yukarıda anlatıldığı veçhile, mahkeme, üç seneden beri uzatılmaktadır.^{1(Hâsiye)}

Milyarlar defa yazıklar olsun ki, vatana, millete ve gençliğimize ve âlem-i İslâm'a en mukaddes iman hizmetini yapan, beşerin bütün mânevî ihtiyacını karşılayacak derecede harikulâde ve muazzam eserler veren bu dâhi ve misilsiz zat; mahkemelerden mahkemelere sürüklendi, hapishanelerde çürüttülmeye çalışılmaktadır.

Bediüzzaman, yirmi senede olduğu gibi, şu üç-dört senede de o kadar emsâlsiz bir işkenceye maruz kalmıştır ki, tarihte hiçbir ilim adamına bu kadar câniyane bir sû-i kast yapılmamıştır. Denizli hapsinde bir ayda çektiği sıkıntıyı, Afyon'da bir günde çekmiştir. Kendisine, bütün bütün kanunsuz muameleler yapılmıştır. Hapishanede tam yirmi ay, kadın, çok soğuk olan gayr-i muntazam bir koğuş içinde yalnız bırakılarak, tecrid-i mutlak içinde imha olmasına intizar edilmiştir. Kadın en şiddetli günlerinde, hapishane pencereleinin iki milim buz tuttuğu zamanlarda zehir verilmiş, ihtiyar, çok hasta halıyla, aylarca ıztırap çektileridir. Mübarek yatağında, bir taraftan bir tarafa dönemeyecek bir hale geldiği zamanlarda bile, hizmetine, bir talebesi olsun müsaade edilmemiştir. O korkunç şerait altında, kendi kendine ölüp gitmesi beklenmiştir. Hastalığı o kadar şiddetlenmiştir ki, günlerce, bir şey yiymemiş ve gıdasız kalmış ve çok zayıf bir vaziyete gelmiştir. Böyle olduğu ve çok sıkı bir tarassut ve tazyikat altında bulundurulduğu hâlde, Risale-i Nur'un telifinden geri kalmamış, her hapse olduğu gibi, burada da gizli olarak eser telif etmiştir. Mahpuslar, gizli gizli Risale-i Nur'u elleriyle yapıp çoğaltmışlar ve hapishaneden dışarı da çıkararak neşri temin etmişlerdir. Bediüzzaman hapiste olduğu günler dahi Risale-i Nur'un neşriyatı durmamış, perde altında yüz binlerce nüshaları eski yazı ile neşretmeye, -Nur kahramanı Hüsrev gibi- Nur talebeleri muvaffak olmuşlardır.

Hapishanede -zehirlenerek- ölüm döşeğinde iken, fırsat bulup ziyaretine varabilen bir talebesine şöyle demiştir: "Belki hayatı kalamayacağım. Büttün mevcudiyetim vatan, millet, gençlik ve âlem-i İslâm ve beşerin ebedî refah ve saadeti uğrunda feda olsun. Ölürsem dostlarım intikamımı almasınlar!"

¹ (Hâsiye) Bu Afyon Mahkemesi, sonra iki defa beraat vermiş ve nihayet 1956'da bütün Risale-i Nur Külliyatı'nı ve umum mektupları bilâ-istisna Bediüzzaman'a iade etmiştir.

Bediüzzaman'ın hapishaneye gelmesiyle çok müstefid olan hapislerden birisi pencereden selâm verdiği zaman, "Sen Bediüzzaman'a neden selâm verdin? Neden onun penceresine bakıyorsun?" diyerek dayak atılmıştır. Çok mübarek ve çok sevgili Üstadlarının hasta ve çok elîm vaziyetinde gizlice fırsat bulup görüşmeye çalışan talebeleri, yakalandıkları zaman falakalara yatırılarak dayaktan geçirilmiştir. Fakat onlar bu mezâlimden asla yılmamışlar, imandan ve izzet-i İslâmiye'den gelen bir salâbetle, o zalimler vurdukça, onlar da her vuruluşlarında "Vur! Vur!" diye bağırmışlardır. "*Düşmanın çizmesi boğazımıza bastığı zaman onun yüzüne tükür! Ruhun kurtulsun, ceden ezilsin!*" hakikatini matbuat lisaniyla da beyan eden Üstadları Bediüzzaman'a ittiba etmişlerdir.

İşte, böyle türlü türlü işkence ve tazyikatlarla, gerek hapishane dahilinde, gerek haricinde hizmetini dahi yaptırmamaya çalışmışlardır. Dünyada hiçbir kimseye yapılmayan zulüm ve ihanet Bediüzzaman'a yapılmıştır. Nihayet 20 Eylül 1949 günü ceza müddetini hapishanede tamamlayarak tahliye edilmişdir. Bütün hapishanelerde hapisler resmî mesai saatlerinde tahliye edilirken, Afyon hapishanesinde de saat onda âdet iken, Bediüzzaman'ı fevkâlâde bir tezahûratla karşılamaya hazırlanan halkın istikbaline mânî olmak için, şafak vakti ile sabah namazı arasında hapishaneden tahliye etmişlerdir.

Bediüzzaman Hazretleri, Afyon'da bir müddet ikamet etmiştir. Bu esnada cezasını çektiği ve Temyiz Mahkemesi mahkûmîyet kararını tamamen lehine bozduğu hâlde, üç polise, kapısı önünde geceli gündüzlu nöbet beklettilmiştir. Hapisten çıktığına pişman etmişler ve zulüm ve tazyikat devam ettilmiştir. İki senelik ezici ve eritici bir hapisten çıktıği hâlde, hastalığını sormak için gelenler dahi yanına bırakılmamıştır. Tarihçe-i hayatında görüldüğü gibi, Rusya'da, Rus kumandanı ona serbestiyet verdiği hâlde, öz vatanında ve bu mübarek ve muazzez millet-i İslâm için herşeyini feda eden Bediüzzaman'ın bayram ziyaretine gelenler dahi, resmî memurlar tarafından ziyaretten men edilmiştir. Hattâ hizmetçisiyle konuşanlar görülmüşce, "Sen Bediüzzaman'ın hizmetçisiyle konuşsun!" diye tazyikat yapılarak hüviyetleri tespit edilmiştir. Bütün böyle kanunsuzluklar, halkı Bediüzzaman'a bir kat daha yaklaştırmış, eserlerini arayıp bulmak hususunda âdetâ bir kamçı tesiri husule getirmiştir. Bediüzzaman aleyhinde propaganda yapan ve yaptıranlardan ise fersahlarca uzaklaştırılmıştır. Bediüzzaman'a olan teveccüh-ü âmme kırılmaya çalışıldııkça,

millet ve gençlik, hususan yüksek tahsil gençliğinin hürmet ve bağlılığı artmıştır. Bediüzzaman aleyhtarlığı yapıldıkça, bu bağlar perçinleşmiştir. Menfi propagandalardan maksat, milletin Bediüzzaman'a olan teveccühünü kirarak, şahsını çürüttüp, Risale-i Nur'un neşriyatını durdurmaktadır. Hâlbuki Risale-i Nur, müellifin şahsiyla bağlı değildir. Risale-i Nur, Kur'an'ın malıdır. Risale-i Nur, başka eserlere benzemez. Risale-i Nur, başlı başına hüccet ve burhan hazinesidir, yani bizatihî burhan ve hüccettir. *Risale-i Nur'u okuyan, müellifin şahsına bakmaz; doğrudan doğruya eserin içindeki hakikatlere, burhan ve delillere hasırı nazar eder.* Bu ve daha birçok hakikatlere binaendir ki, Bediüzzaman'ın aleyhinde yapılan çok dehşetli resmî propagandalar dahi akîm kalmıştır. Ve akîm kalmaya da mahkûmdur.

Evet, bu millet-i İslâmiye, vatan ve millete bu derece hadsiz istifade temin eden, Kur'an ve iman hizmetini görülmemiş bir ferâgat-i nefisle ve fedakârlıklarla yapan bu büyük müellif ve mütefekkirin, bu derece mahkemelerde sürüklendiğine, milyarlar teessüfler yağdırıyor. Vatan ve milletin maslahatı namına haber veriyoruz ki, bu iş bir an evvel neticelendirilmeli ve muhakemelere son verilmelidir. Zira Bediüzzaman'ın yaptığı Kur'anî hizmet, İslâm dünyası genişliğinde ve cihanşümûl bir çaptadır. Bediüzzaman Said Nursî hakkında takdim ettiğimiz gayet yüksek hakikatler ve gayet âlî kıymetler, delilsiz değildir; içinde mübalâğa yoktur. Şüphe edenler, henüz hayatı olan Bediüzzaman'ı yakından tanımakla ve Risale-i Nur'u sebat ve devamla ve niyet-i hâlisâne ile okumakla farkına varacaklardır ki, biz bu tarihçe-i hayatı naklettığımız hakikatleri ifade ederken, söz ve ifadelerimiz çok sönükmüşdür. Hem kendilerinin, ihlâsla, bizden ziyyade idrak edecekleri kanaatleri, bütün beşeriyyete ilân etmek istiyakına da sahip olacaklardır.

Bütün dünya mahkemeleri, gizli din düşmanlarının yaptıkları ithamlara nazaran Bediüzzaman'ı mahkûm etmeye çalışsalar, o mahkemeler delile istinat ettikçe, Bediüzzaman'ı mahkûm edemezler!

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri, İslâmiyet düşmanları tarafından zehirlémelerin hastalıklarıyla daimî yatak içersinde gün geçirmekte ve şöyle demektedir: "Kabir kapısını bekliyorum." Fakat biz Cenab-ı Hak'tan bütün kudret ve kuvvetimizle dua ve niyaz ediyoruz ki, o büyük din kahramanına daha çok uzun ömürleri lütuf buyursun. Zira o gibi Kur'an'ın fedai ve muhlis bir hâdimine, o gibi yüksek bir dâhîye, o gibi büyük bir mütefekkire, o gibi bir hakikat kahramanına, o gibi nazırsız bir İslâm hakîmine, bütün âlem-i İslâm ve bütün cihan muhtaçtır.

(Bediüzzaman'ın Emirdağ ve Afyon Hayatını kendi kalemiyle belirten
On Beşinci Rica, Lem'alardan alınmış olup, buraya dercedilmiştir...)

On Beşinci Rica^{1(Hâsiye)}

Bir zaman Emirdağ'ında ikamete memur ve tek başıma menzilde âdetâ bir haps-i münferid ve bana çok ağır gelen tarassudlar ve tahakkümler ile bana işkence vermelerinden hayattan usandım, hapisten çıktıığma teessûf ettim. Rûh u canımla Denizli hapsini arzuladım ve kabre girmeyi istedim. Ve "Hapis ve kabir, bu tarz-ı hayatı müreccahtır." diye, ya hapse veya kabre girmeye karar verirken, inâyet-i ilâhiye imdâda yetişti; kalemleri teksir makinesi olan Medresetü'z-Zehrâ şâkirtlerinin ellerine, yeni çıkan teksir makinesini verdi. Birden Nur'un kıymettar mecmûalarından her tanesi, bir kalem ile beş yüz nüsha meydana geldi. Fütûhâta başlamaları, o sıkıntılı hayatı bana sevdirdi, "Hadsiz şükür olsun!" dedirtti.

Bir miktar sonra Risale-i Nur'un gizli düşmanları, fütûhât-ı nuriyeyi çekemediler. Hükûmeti aleyhimize sevk ettiler. Yine hayat bana ağır gelmeye başladı. Birden inâyet-i rabbâniye tecelli etti. En ziyâde Nur'lara muhtaç olan alâkadar memurlar, vazifeleri itibâriyla müsadere edilen Nur Risaleleri'ni kêmâl-i merak ve dikkatle mütalââ ettiler. Fakat Nur'lar onların kalblerini kendine taraftar eyledi. Tenkid yerinde takdire başlamalarıyla, Nur Dershânesi çok genişlendi; maddî zararımızdan yüz derece ziyâde menfaat verdi, sıkıntılı telâşlarımızı hiçe indirdi.

Sonra, gizli düşman münafiklar, hükûmetin nazar-ı dikkatini benim şahsına çevirdiler. Eski siyâsi hayatımı hatırlattırdılar. Hem adliyeyi, hem maarif dâiresini, hem zabıtayı, hem dâhiliye vekâletini evhâmlandırdılar. Partilerin cereyânları ve komünistlerin perdesinde anarşistlerin tahrîkatıyla o evhâm genişlendi. Bizi tazyik ve tevkif ve ellerine geçen risaleleri müsade-reye başladılar. Nur şâkirtlerinin faaliyetine tevakkuf geldi. Benim şahsimi çürütmek fikriyle, bir kısım resmî memurlar, hiç kimse inanmayacağı is-nâdlarda bulundular. Pek acîp iftiraları işâaya çalışılar. Fakat kimseyi inan-dıramadılar.

¹ (Hâsiye) Nur'un telif zamanı üç sene evvel bitmiş olmasından, bu On Beşinci Rica, ileride bir Nurcu tarafından İhtiyarlar Lem'ası'nın tek miline, telifine me'haz olmak üzere yazıldı.

Sonra, pek âdi bahânelerle, zemheririn en şiddetli soğuk günlerinde beni tevkif ederek, büyük ve gayet soğuk ve iki gün sobasız bir koğusta tecrid-i mutlak içinde hapsettiler. Ben küçük odamda günde kaç defa soba yakar ve dâimâ mangalımda ateş varken, zaafiyet ve hastalığımdan zor dayanabilirdim. Şimdi, bu vaziyette hem soğuktan bir sıtmaya, hem dehşetli bir sıkıntı ve hiddet içinde çırpinırken, bir inâyet-i ilâhiye ile bir hikâkat kalbimde inkişâf etti.

Mânen, “Sen hapse Medrese-i Yusufiye nâmî vermişsin; hem Denizli’de sıkıntınızdan bin derece ziyâde hem ferah, hem mânevî kâr, hem oradaki mahpusların Nur'lardan istifâdeleri, hem büyük dâirelerde Nur'ların fütûhâti gibi neticeler, size şekvâ yerinde binler şükrettirdi, her bir saat hapsinizi ve sıkıntıınızı, on saat ibâdet hükmüne getirdi; o fânî saatleri bâkileştirdi. İnsâallah bu Üçüncü Medrese-i Yusufiye’deki müsibetzedelerin Nur'lardan istifâdeleri ve teselli bulmaları, senin bu soğuk ve ağır sıkıntıni hararetlendirip, sevinçlere çevirecek ve hiddet ettiğin adamlar eğer aldanmışlarsa bilmeyerek sana zulmediyorlar. Onlar hiddete läyik degiller. Eğer bilerek ve garazla ve dalâlet hesabına seni incitiyorlar ve işkence yapıyorlarsa, onlar pek yakın bir zamanda, ölümün idam-ı ebedîsiyle kabrin haps-i münferidine girip, dâimî sıkıntılı azâp çekecekler. Sen onların zulmü yüzünden hem sevâp, hem fânî saatlerini bâkileştirmeyi, hem mânevî lezzetleri, hem vazife-i ilmiye ve diniyeyi ihlâs ile yapmasını kazanıyorsun!” diye rûhuma ihtâr edildi. Ben de bütün kuvvetimle “Elhamdüllâh” dedim. İnsâniyet damarıyla o zâlimlere acidim. “Yâ Rabbi! Onları ıslah eyle!” diye duâ ettim.

Bu yeni hâdisede, ifademde Dâhiliye Vekâletine yazdığım gibi, on vecihle kanunsuz olduğu ve kanun nâmîna kanunsuzluk eden o zâlimler, asıl suçu onlar olması gibi, öyle bahâneleri aradılar; iştenleri güldürecek ve hakperestleri ağlatıracak iftiralı ve uydurmalarıyla ehl-i insafa gösterdiler ki; Risale-i Nur'a ve şâkirtlerine ilişmeye, kanun ve hak cihetinde imkân bulamıyorlar, dîvânelîğe sapıyorlar.

Ezcümle: Bir ay bizi tecessüs eden memurlar, bir şey bahâne bulamadıklarından bir pusula yazıp ki: “Said'in hizmetkârı bir dükkândan raki almış, ona götürmüştür.” O pusulayı imza ettirmek için hiç kimseyi bulamayıp, sonra yabanî ve sarhoş bir adamı yakalamışlar, tehditkârâne “Gel bunu imza et!” demişler. O da demiş: “Tövbeler tövbesi olsun, bu acîp yalani kim imza edebilir?” Onları, pusulayı yırtmaya mecbur etmiş.

İkinci bir nümûne: Bilmediğim ve şimdi dahi tanımadığım bir zât, atını beni gezdirmek için vermiş, ben de rahatsızlığım için teneffüs kası ile, ekser günlerde, yazda bir-iki saat gezerdim. O at ve araba sahibine elli liralık kitap vermeye söz vermiştim. Tâ, kâidem bozulmasın ve minnet altına girmeyeyim.

Acaba bu işte hiçbir zarar ihtimâli var mı? Hâlbuki “O at kimindir?” diye, elli defa bizlerden hem vali, hem adliyeciler, hem zabıta ve polisler sordular. Güyü büyük bir hâdise-i siyasiye ve âsâyîse temas eden bir vakıadır. Hattâ bu mânâsız soruşların kesilmesi için, iki zât, hamiyeten, biri “At benimdir.” diğerî “Araba benimdir.” dedikleri için ikisini de benimle beraber tevkif ettiler.

Bu nümûnelere kiyâsen, çok çocuk oyuncaklarına seyirci olup gülerek ağladık ve anladık ki: Risale-i Nur'a ve şâkirtlerine ilişenler, maskara olurlar.

O nümûnelerden latîf bir muhavere: Benim tevkif kâğıdımda sebep, emniyeti ihlâl suçu yazıldığından, ben daha o pusulayı görmeden müdde-i umuma dedim: “Seni geçen gece giybet ettim.” Emniyet müdürü hesabına beni konuşutan bir polise: ‘Eğer bin müdde-i umumî ve bin emniyet müdürü kadar bu memlekette emniyet-i umumiyyeye hizmet etmemiş isem –uç defa– Allah beni kahretsin!’ dedim.”

Sonra, bu sırada, bu soğukta, en ziyâde istirahate ve üzümemeye ve dünyayı düşünmemeye muhtaç olduğum bir hengâmda, garazı ve kasıdı ihlâs eder bir tarzda, beni bu tahammülün fevkinde bu tehcir ve tecrit ve tevkif ve tazyike sevk edenlere, fevkâlâde iğbirar ve kızmak geldi. Bir inâyet imdâda yetişti. Mânen kalbe ihtâr edildi ki:

“İnsanların sana ettikleri ayn-ı zulümlerinde, ayn-ı adâlet olan kader-i ilâhînin büyük bir hissesi var ve bu hapiste yiyecek rızıkın var; o rızıkın seni buraya çağırıldı. Ona karşı rıza ve teslim ile mukâbele lâzım. Hikmet ve rahmet-i rabbâniyenin dahi büyük bir hissesi var ki, bu hapsitkileri nurlandırmak ve teselli vermek ve size sevâp kazandırmaktır. Bu hisseye karşı, sabır içinde binler şükretmek lâzımdır. Hem senin nefsinin bilmediğin kusurlarıyla onda bir hissesi var. O hisseye karşı istîğfar ve tövbe ile, nefsine “Bu tokata müstehak oldun!” demelisin. Hem gizli düşmanların desîseleriyle bazı safdil ve vehham memurları iğfâl ile o zulme sevk etmek cihetile, onların da bir hissesi var. Ona karşı Risale-i Nur'un o münaflıklara vurduğu dehşetli mânevî tokatlar, senin intikamını tamamen onlardan almış. O, onlara yeter. En son hisse, bilâfiil vasıta olan resmî memurlardır. Bu hisseye karşı, onların Nur'lara tenkid niyetiyle bâkmalarında, ister istemez şüphesiz iman cihetinde istifâdelerinin

hatrı için **وَالْكَاظِمِينَ الْعَيْنَ وَالْغَافِينَ عَن النَّاسِ¹** düsturuyla; onları affetmek, bir ulüvv-ü cenaplıktır.”

Ben de bu hakikatli ihtârdan kemâl-i ferah ve şükür ile, bu yeni Medrese-i Yusufiye’de durmaya, hattâ aleyhimde olanlara yardım etmek için kendime mûcib-i cezâ zararsız bir suç yapmaya karar verdim. Hem benim gibi yetmiş beş yaşında ve alâkasız ve dünyada sevdiği dostlarından, yetmişen ancak hayatta beşi kalmış ve onun vazife-i nuriyesini görecek yetmiş bin nur nûshaları bâkî kalıp serbest geziyorlar. Ve bir dile bedel, binler dil ile hizmet-i imaniyeyi yapacak kardeşleri, vârisleri bulunan benim gibi bir adama kabir, bu hapisten yüz derece ziyâde hayırlıdır. Ve bu hapis dahi, hâricinde hürriyetsiz tahakkümler altındaki serbestiyetten yüz derece daha rahat, daha faydalıdır. Çünkü hâricinde, tek başıyla yüz alâkadar memurların tahakkümlerini çekmeye mukâbil, hapiste yüz mahpuslarla beraber yalnız müdür ve başgardiyan gibi bir-iki zâtın, maslahata binâen hafif tahakkümlerini çekmeye mecbur olur. Ona mukâbil, hapiste çok dostlardan kardeşâne tâtilfîler, teselliler görür. Hem İslâmiyet şefkati ve insâniyet fitratı, bu vaziyette ihtiyarlara merhamete gelmesi, hapis zahmetini rahmete çeviriyor diye, hapse râzi oldum.

Bu üçüncü mahkemeye geldiğim sırada zaafiyet ve ihtiyarlık ve rahatsızlıktan ayakta durmaya sıkıldığımdan, mahkeme kapısının hâricinde bir iskemlede oturdum. Birden bir hâkim geldi, hiddet etti, “Neden ayakta beklemiyor?” ihânetkârâne dedi. Ben de ihtiyarlık cihetinden, bu merhametsizlige kızdım. Birden baktım; pek çok Müslümanlar, kemâl-i şefkat ve uhuvvetle merhametkârâne bakıp etrafımızda toplanmışlar, dağıtılmıyorlar. Birden **“İki hakikat”** ihtâr edildi:

Birincisi: Benim ve Nur’ların gizli düşmanlarımız, benim istemediğim hâlde hakkumdaki teveccüh-ü âmmeyi kırmak ile Nur’un fütûhâtına sed çekiliyor diye, bazı safdit resmî memurları kandırıp, şahsimi millet nazarında çürütmek fikriyle, ihânetkârâne böyle muâmeleye sevk etmişler. Buna karşı inâ-yet-i ilâhiye, Nur’ların iman hizmetine mukâbil, bir ikram olarak, o bir tek adamın ihânetine bedel, bu yüz adama bak! Hizmetinizi takdir ile şefkatkârâne acıyarak alâkadârâne sizi istikbâl ve teşyi’ ediyorlar. Hattâ ikinci gün, ben müstantık dâiresinde müdde-i umumun suâllerine cevap verirken, hükümet avlusunda mahkeme pencerelerine karşı bin kadar ahali kemâl-i alâka ile

¹ “O muttakîler ki kızıklarında öfkelerini yutar, insanların kusurlarını affederler.” (Âl-i İmrân sûresi, 3/134)

toplaniп lisân-ı hâl ile “Bunları sıkmayınız!” dediklerini, vaziyetleriyle ifade ediyorlar gibi göründüler. Polisler onları dağıtamıyor dular.

Kalbime ihtâr edildi ki: Bu ahali, bu tehlikeli asırda tam bir teselli ve sönürlmez bir nur ve kuvvetli bir iman ve saâdet-i bâkiyeye bir doğru müjde istiyorlar ve fitraten arıyorlar ve Nur Risalelerinde aradıkları bulunuyor diye işitmişler ki, benim ehemmiyetsız şahsına, imana bir parça hizmetkârlığım için haddimden çok ziyâde iltifât gösteriyorlar.

İkinci hakikat: Emniyeti ihlâl vehmiyle bize ihânet etmek ve teveccûh-ü âmmeyi kırmak kasıyla tâhkîkârâne aldanmış mahdut adamların bed muâmelelerine mukâbil, hadsiz ehl-i hakikatin ve nesl-i âtinin takdîrkârâne alkışlamaları var, diye ihtâr edildi.

Evet, komünist perdesi altında anarşistliğin, emniyet-i umumiyyeyi bozma-ya dehşetli çalışmasına karşı, Risale-i Nur ve şâkirtleri, iman-ı tâhkîkî kuvvetiyle bu vatanın her tarafında o müthiş ifsâdi durduruyor ve kırıyor. Emniyeti ve âsâyîsi temine çalışıyor ki, pek çok bir kesrette ve memleketin her tarafında bulunan Nur talebelerinden, bu yirmi senede alâkadar üç-dört mahkeme ve on vilâyetin zabıtaları, emniyeti ihlâle dâir bir vukûatlarını bulmamış ve kaydetmemiş. Ve üç vilâyetin insaflı bir kısım zabıtaları demişler: “*Nur talebeleri mânevî bir zabıtadır. Âsâyîsi muhafazada bize yardım ediyorlar. İman-ı tâhkîkî ile; Nur'u okuyan her adamın kafasında bir yasakçıyı bırakıyorlar, emniyeti temine çalışıyorlar.*”

Bunun bir nüümânesi Denizli Hapishânesidir. Oraya Nur'lar ve o mahpuslar için yazılan Meyve Risalesi girmesiyle, üç-dört ay zarfında iki yüzden ziyâde o mahpuslar öyle fevkâlâde itaatlı, dindarane bir salâh-ı hâl aldılar ki; üç-dört adamı öldüren bir adam, tahta bitlerini öldürmekten çekiniyordu. Tam merhametli, zararsız, vatana nâfi' bir uzuv olmaya başladı. Hattâ resmî memurlar, bu hâle hayretle ve takdirle bakıyor dular. Hem daha hüküm almadan bir kısım gençler dediler: “*Nurcular hapiste kalsalar, biz kendimizi mahkûm ettireceğiz ve cezâ almaya çalışacağız; tâ onlardan ders alıp onlar gibi olacağız. Onların dersiyle kendimizi islah edeceğiz.*”

İşte bu mâhiyyette bulunan Nur talebelerini, emniyeti ihlâl ile ittiham edenler, her hâlde ve gayet fenâ bir sûrette aldanmış veya aldatılmış veya bilerek veya bilmeyerek anarşistik hesabına hükûmeti iğfâl edip bizleri eziyetlerle ezmeye çalışıyorlar. Biz bunlara karşı deriz:

Madem ölüm öldürülüyor ve kabir kapanmıyor ve dünya misafir-hânesinde yolcular gayet sürat ve telâşla kâfile kâfile arkasında, toprak

*arkasına girip kayboluyorlar; elbette pek yakında birbirimizden ayrıla-*cağız. *Siz zulmünüzün cezâsını dehşetli bir sûrette göreceksiniz. Hiç ol-*mazsa mazlûm ehl-i iman hakkında terhis tezkeresi olan ölümün, idam-ı ebedî darağacına çıkacaksınız. Sizin dünyada tevehhüm-ü ebediyetle al-dığınız fânî zevkler, bâkî ve elîm elemlere donecek.

Maatteessüf gizli münaflık düşmanlarımız, bu dindar milletin üzeri milyon veli makamında olan şehidlerinin, kahraman gazilerinin kaniyla ve kılıcıyla kazanılan ve muhafaza edilen hakikat-i İslâmiyet'e bazen "tarîkat" nâmını takip ve o güneşin tek bir şuârı olan tarîkat meşrebinî, o güneşin aynı göste-rip, hükümetin bazı dikkatsiz memurlarını aldatıp, hakikat-i Kur'âniye'ye ve hakâik-i imaniyeye tesirli bir sûrette çalışan Nur talebelerine "tarîkatçı" ve "siyasi cemiyetcî" nâmını vererek aleyhimize sevk etmek istiyorlar. Biz, hem onlara, hem onları aleyhimizde dinleyenlere, Denizli Mahkerme-i Âdilesinde dediğimiz gibi deriz:

"Yüzer milyon başların fedâ oldukları bir kudsî hakikate, bașımız dahi fedâ olsun. Dünyayı bașımıza ateş yapsanız, hakikat-i Kur'âniye'ye fedâ olan başlar, zindikaya teslim-i silâh etmeyecek ve vazife-i kudsîyesinden vazgeçmeyecekler inşâallah!"

İşte, ihtiyarlığının sergüzeşliğinden gelen ağırlara ve me'yûsiyetlere, imandan ve Kur'ân'dan imdâda yetişen kudsî teselliler ile bu ihtiyarlığının en sıkıntılı bir senesini, gençliğimin en ferahlı on senesine değiştirmem. Hususan hapiste farz namazını kılan ve tövbe edenin her bir saati, on saat ibâdet hükmüne geçmesiyle ve hastalıkta ve mazlûmîyette dahi her bir fânî gün, sevâp cihetinde on gün bâkî bir ömrü kazandırmışıyla, benim gibi kabir kapısında nöbetini bekleyen bir adama ne kadar medâr-ı şükrandır, o mânevî ihtârdan bili-
dim; "Hadsiz şükür Rabbime." dedim; ihtiyarlığıma sevindim ve hapsime râzi oldum. Çünkü ömür durmuyor, çabuk gidiyor. Lezzetle, ferahla gitse, lezzetin zevâli elem olmasından, hem teessüf, hem şükûrsüzlükle, gaflette, bazı günahlari yerinde bırakır, fânî olur gider. Eğer hapis ve zahmetli gitse, zevâl-i elem bir mânevî lezzet olmasından, hem bir nevi ibâdet sayıldığından, bir cihette bâkî kalır ve hayırlı meyveleriyle bâkî bir ömrü kazandırır. Geçmiş günahlara ve hapse sebebiyet veren hatalara keffaret olur, onları temizler. Bu nokta-yı nazardan, mahpuslardan farzı kılanlar, sabır içinde şükür etmelidirler.¹

¹ Müminlerin maruz kaldıkları her felaketin günahlarına keffâret olacağını müjdeleyen hadis-i şerifler için bzk.: Buhâri, merdâ 1; Müslim, birr 45-52; Tirmizî, cenâiz 1.

Bediüzzaman Said Nursî'nin Afyon Mahkemesi

Afyon mahkemesini tertip ve iftiralara açıran gizli dinsizler, Bediüzzaman'ı idam etmek plânını çevirmişlerdir. Bu fevkâlâde ehemmiyeti hâiz büyük müdafaaat, böyle imhacı zâlim dinsizlere karşı onun, ölümü hiçe sayarak haykırdığı hakikatlerdir. Neticede, temyiz mahkemesi mahkûmiyet kararını nakzetti. Ve aynı mahkeme iki defa Bediüzzaman'a beraat verdi. Nihayet bütün Risale-i Nur Külliyyati ve besyüze yakın mektuplar bilâ-kayd ü şart Bediüzzaman'a iade edildi.

Büyük Müdafaatından Parçalar

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَبِهِ نَسْتَعِينُ¹

(On sekiz sene süküttan sonra mecburiyet tahtında bu istida, mahkemeye ve süretyi Ankara'ya, makamata verilmişken, tekrar vermeye mecbur olduğum, iddianâmeye karşı itiraznamemdir.)

Malûm olsun ki, Kastamonu'da üç defa menzili mi taharri etmek için gelen iki müddeiumumî ve iki taharri komiserine ve üçüncüde polis müdürüne ve altı-yedi komiser ve polislere ve Isparta'da müddeiumumînin suâllerine ve Denizli ve Afyon Mahkemeleri'ne karşı dediğim ayn-ı hakikat küçük bir müdâfaanın hülâsasıdır. Şöyle ki:

Onlara dedim: "Ben on sekiz, yirmi senedir münzevî yaşıyorum. Hem Kastamonu'da sekiz senedir karakol karşısında ve sair yerlerde dahi yirmi senedir daima tarassut ve nezaret altında kaç defa menzili mi taharri ettiğleri hâlde, dünya ile siyasetle hiçbir tereşşuh, hiçbir emâre görülmeli. Eğer bir karışık hâlim olsaydı, oranın adliye ve zabıtasi bilmedi veya bildi, aldırmadı ise, elbette benden ziyade onlar mesuldürler. Eğer yoksa, bütün dünyada

¹ Ancak O'ndan yardım dileriz.

kendi âhireti ile meşgul olan münzevîlere ilişilmediği hâlde, neden bana lüzumsuz, vatan ve millet zararına bu derece ilişiyorsunuz?”

Biz Risale-i Nur şâkirtleri, Risale-i Nur'u değil dünya cereyanlarına, belki kâinata da âlet edemeyiz. Hem Kur'ân, bizi siyasetten şiddetle men etmiş. Evet, Risale-i Nur'un vazifesi ise, hayat-ı ebediyeyi mahueden ve hayat-ı dünyeviyeyi de dehşetli bir zehire çeviren küfr-ü mutlaka karşı imanî olan hakikatlerle gayet kat'î ve -en mütemerrit zindik feylesofları dahi imana getiren- kuvvetli burhanlarla Kur'ân'a hizmet etmektir. Onun için Risale-i Nur'u hiçbir şeye âlet edemeyiz.

Evvelâ: Kur'ân'ın elmas gibi hakikatlerini, ehl-i gaflet nazarında bir propaganda-yı siyaset tevehhümüyle cam parçalarına indirmemek ve o kıymettar hakikatlere ihânet etmemektir.

Sâniyen: Risale-i Nur'un esas mesleği olan şefkat, hak ve hakikat ve vicdan, bizleri şiddetle siyasetten ve idareye ılmışmekten men etmiş. Çünkü tokada ve belâya müstehak ve küfr-ü mutlaka düşmüş bir-iki dinsize müteallik, yedi-sekiz çoluk-çocuk, hasta, ihtiyar, mâsumular bulunur. Müsibet ve belâ gelse, o bîcâreler dahi yanarlar.¹ Bunun için, neticenin de husûlü meşkûk olduğu hâlde, siyaset yoluyla idare ve âsâyîşin zararına hayat-ı içtimaiyeye karışmaktan şiddetle men edilmişiz.

Sâlisen: Bu vatanın ve bu milletin hayat-ı içtimaiyesi bu acîb zamanda anarşilikten kurtulmak için beş esas lâzım ve zaruridir: Hürmet, merhamet, haramdan çekinmek, emniyet, serseriliği bırakıp itaat etmektir.

Risale-i Nur hayat-ı içtimaiyeye baktığı zaman, bu beş esası kuvvetli ve kudsî bir sûrette tesbit ve takkim ederek, âsâyîşin temel taşını muhafaza ettiğine delil ise, bu yirmi sene zarfında Risale-i Nur'un yüz bin adamı vatan ve millete zararsız birer uzu-u nâfi hâline getirmesidir. Isparta ve Kastamonu vilayetleri buna şahittir. Demek Risale-i Nur'un -ekseriyet-i mutlaka- eczalarına ilişenler, her hâlde bilerek veya bilmeyerek anarşilik hesabına, vatana ve millete hâkimiyet-i İslâmiye'ye hıyanet ederler.

Risale-i Nur'un yüz otuz risalelerinin bu vatana yüz otuz büyük faydasını ve hasenesini vehham ehl-i gafletin sathî nazarlarında kusurlu tevehhüm edilen iki-üç risalenin mevhüm zararları çürütemez. Onları bunlarla çürüten, gayet derecede insafsız bir zâlimdir.

¹ Bkz.: Enfâl süresi, 8/25.

.....

Eğer dinsizliği bir nevi siyaset zannedip, bu hâdisede bazlarının dedikleri gibi *derseniz*: “Bu risalelerinle medeniyetimizi, keyfimizi bozuyorsun?”

Ben de derim: “Dinsiz bir millet yaşayamaz” dünyaca bir umumî düsturdu. Ve bilhassa küfr-ü mutlak olsa cehennemden daha ziyade elîm bir azabı dünyada dahi verdiğini, Risale-i Nur’dan Gençlik Rehberi, gayet kat’î bir sûrette isbat etmiş. O risale ise, şimdi resmen tab edildi.

Bir müslüman, –el-iyâzû billâh!– eğer irtidat etse küfr-ü mutlaka düşer; bir derece yaşatan küfr-ü meşkûkte kalmaz, ecnebi dinsizleri gibi de olmaz. Ve lezzet-i hayat noktasında, mâzi ve müstakbeli olmayan hayvandan yüz derece aşağı düşer. Çünkü geçmiş ve gelecek mevcudâtın ölümleri ve ebedî mufârakatları, onun dalâleti cihetile, onun kalbine mütemâdiyen hadsiz firakları ve elemleri yağıdırıyor. Eğer iman gelse, kalbe girse, birden o hadsiz dostlar diriliyorlar. “Biz ölmemişiz, mahvolmamışız” lisân-ı hâlliyle diyerek, o cehennemî hâlet, cennet lezzetine çevrilir.

Madem hakikat budur, size ihtar ediyorum: Kur’ân'a dayanan Risale-i Nur ile mübâreze etmeyiniz. O mağlup olmaz, bu memlekete yazık olur.^{1(Hâsiye)} *O başka yere gider, yine tenvir eder.*

Hem eğer başımdaki saçlarım adedince başlarım bulunsa, hergün biri kesilse, hakikat-i Kur’âniye'ye feda olan bu başı zındıkaya ve küfr-ü mutlaka eğmem ve bu hizmet-i imaniye ve nuriyeden vazgeçmem ve geçemem.

.....

Elhâsil: *Hayat-ı ebediyeyi mahveden ve hayat-ı dünyeviyeyi dehşetli bir zehire çeviren ve lezzetini imha eden küfr-ü mutlakı, otuz seneden beri köküyle kesen.. ve tabîiyyûnun dehşetli bir fikr-i küfrîlerini öldürmeye muvaffak olan.. ve bu milletin iki hayatının saadet düsturlarını harika hüccetleriyle parlak bir sûrette isbat eden.. ve Kur’ân’ın hakikat-i arşîyesine dayanan Risale-i Nur, böyle küçük bir risalenin bir-iki maddesiyle değil, belki bin kusuru dahi olsa, onun binler büyük haseneleri onları affettirir, diye dâvâ ediyoruz ve isbatına da hazırlız.*

¹ (Hâsiye) Dört defa mübâreze zamanında gelen dehşetli zelzeleler, “Yazık olur” hükmünü isbat ettiler.

.....

Madem cumhuriyet prensipleri hürriyet-i vicdan kanunu ile dinsizlere ilişmiyor; elbette mümkün olduğu kadar dünyaya karışmayan.. ve ehl-i dünya ile mübâreze etmeyen.. ve âhiretine ve imanına ve vatanına dahi nâfi bir tarzda çalışan dindarlara da ilişmemek gerektir ve elzemdir. Bin seneden beri *bu milletin gıda ve ilâç gibi bir hâcet-i zaruriyesi olan takvâyı ve salâhatı* bu mazhar-ı enbiyâ olan Asya'da hükmeden ehl-i siyaset yasak etmez ve edemez biliyoruz.

Yirmi seneden beri münzevî yaşayan ve yirmi sene evvelki Said'in kafasıyla sorduğu bu suâllerde bu zamanın tarz-ı telâkkisine uygun gelmeyen kusurlarına bakmamak, insaniyetin muktezasıdır...

Vatan ve millet ve âsâyişin menfaati hesabına bunu da hatırlatmak bir vazife-i vataniyem olması cihetile derim:

Böyle bize ve Risale-i Nur'a az bir münasebetle taht-ı tevkife alınmak, gücendirmek yüzünden vatana ve âsâyişe dindarâne menfaati bulunan pek çok zâtları idare aleyhine çevirebilir, anarşiliğe meydan verir. Evet, Risale-i Nur ile imanlarını kurtaran ve millete zararsız ve tam menfaattar vaziyete girenler yüz binden çok ziyadelerdir. Hükûmet-i cumhuriyenin belki her büyük dairesinde ve milletin her tabakasında faydalı ve müstakîmâne bir sûrette bulunuyorlar. Bunları gücendirmek değil, belki himâye etmek elzemdir. Şekvâmımızı dinlemeyen ve bizi söyletmeyen ve bahanelerle sıkıştırın bir kısım resmî adamlar, vatan aleyhinde anarşiliğe meydan açıyorlar diye kuvvetli bir vehim hatırlımıza geliyor.

Hem maslahat-ı hükümet namına derim:

Madem Beşinci Şuâ'i, hem Denizli, hem Ankara Mahkemeleri tetkik edip ilişmemişler, bize verdiler. Elbette onu yeniden resmiyete koyup dedikodulara meydan açmamak, idarece zarurîdir. Biz o risaleyi, mahkemelerin ellerine geçmeden ve onu teşhirlerinden evvel gizlediğimiz gibi, Afyon Hükûmet ve Mahkemesi dahi onu medar-ı suâl ve cevap etmemeli. Çünkü kuvvetlidir, reddedilmez. Kable'l-vuku haber vermiş, doğru çıkmış. Hem hedefi dünya değil; olsa olsa, ölmüş gitmiş bir şahsa, müteaddit manalarından bir manası muvâfık geliyor. Onun dostluğu taassubıyla o gaybî ihbarı ve manayı, resmiyete koymamayı ve bizi onunla muâheze etmekle daha ziyade teşhirine yol açmamayı, vatan ve millet ve âsâyiş ve idare hesabına ihtar etmeye vicdanım beni mecbur eyledi.

.....

Bu meselede, şahsımın veya bazı kardeşlerimin kusuruyla Risale-i Nur'a hücum edilmez. O doğrudan doğruya Kur'ân'a bağlanmış; ve Kur'ân da Arş-ı Âzam'a bağlıdır. Kimin haddi var ki elini oraya uzatsın ve o kuvvetli ipleri çöz-sün! Hem memlekete maddî ve mânevî bereketi ve fevkâlâde hizmeti, otuz üç Âyât-ı Kur'âniye'nin işârâtiyla ve İmam Ali'nin (*radîyallâhu anh*) üç keramet-i gaybiyesiyle ve Gavs-ı Âzam'ın (*radîyallâhu anh*) kat'î ihbarıyla tahakkuk etmiş olan Risale-i Nur, bizim âdî ve şahsî kusurlarımızla mes'ul olmaz.. ve olamaz.. ve olmamalı. Yoksa bu memlekete hem maddî, hem manevî, telâfi edilmeyecek derecede zararı olacak.

Risale-i Nur'a karşı gizli düşmanlarımızdan bazı zindikların şeytanetyle çevrilen plânlar ve hükümler "înshâallah" bozulacaklar. Onun şâkirtleri başkalarala kıyas edilmez, dağıtırlılmazlar, vazgeçirilmezler, Cenâb-ı Hakk'ın inayet-tilde mağlûp edilmezler. Eğer maddî müdafaa'dan Kur'an bizi menetmeseydi, bu milletin can damarı hükmünde, umumun teveccühünü kazanan ve her tarafta bulunan o şâkirtler, Şeyh Said ve Menemen hâdiseleri gibi căzî ve neticesiz hâdiselerle bulaşmazlar. Allah etmesin eğer mecburiyet-i kat'îyye derecesinde onlara zulmedilse, elbette gizli zindiklar ve münafıklar bin derece pişman olacaklar!...

Elhâsil: Madem biz ehl-i dünyanın dünyalarına ilişmiyoruz; onlar da bizim âhiretimize ve îmanî hizmetimize bu derece ilişmesinler!...

Evet biz bir cemaatiz. Hedefimiz ve programımız; evvelâ kendimizi sonra milletimizi idam-ı ebediden ve dâimî berzâhî haps-i münferitten kurtarmak ve vatandaşlarımızı anarsilikten ve serserilikten muhafaza etmek ve iki hayatı-zi imhaya vesile olan zindikaya karşı, Risale-i Nur'un çelik gibi hakikatleriyle kendimizi muhafazadır...

Ben, sizin bana vereceğiniz en ağır cezanıza da beş para vermem ve hiç ehemmiyeti yok. Çünkü ben kabir kapısında, yetmiş beş yaşındayım. Böyle mazlum ve masum bir-iki sene hayatı şehadet mertelesiyle değiştirmek, benim için büyük saadettir. Risale-i Nur'un binler huccetleriyle kat'î îmanın var ki; ölüm, bizim için bir terhis tezkeresidir. Eğer zâhirî idam da olsa, bizim için bir saat zahmet ebedî bir saadetin ve rahmetin anahtarı olur. Fakat siz, ey gizli düşmanlar ve zindika hesabına adliyeyi şaşırtan, hükümeti bizimle sebebsiz meşgul eden insafsızlar! Kat'î biliniz ve titreyiniz ki; siz idam-ı ebedî ile ebedî mahkûm oluyorsunuz. İntikamımızı, sizden pek çok muzaaf bir sûrette

alınıyor, görüyoruz.. hattâ size acıyoruz. Evet, bu şehri yüz defa mezaristana boşaltan ölüm hakikatinin, elbette hayattan ziyade bir istediği var. Ve onun idamından kurtulmak çaresi, insanların her meselesinin fevkinde, en büyük ve en ehemmiyetli ve en lüzumlu bir ihtiyac-ı zarurisi ve kat'isidir. Acaba bu çareyi kendine bulan Risale-i Nur Şâkirtlerini ve o çareyi binler hüccetleriyle buldurulan Risale-i Nur'u âdî bahanelerle ittiham edenler, ne kadar kendileri hakikat ve adalet nazarında müttahem oluyor; divaneler de anlar.

Bundan otuz sene evvel, Cenâb-ı Hakk'ın inayetiyle, dünyanın muvakkat şan ü şerefinin ve enaniyetli hodfüruşluğun ve şöhret-perestliğinin ne kadar faydasız ve manasız olduğunu, hadsiz şükür olsun ki, Kur'ân'ın feyziyle anla-mış bir adamın; o zamandan beri bütün kuvvetiyle, nefs-i emmaresiyle mü-cadele edip mahviyet etmek; benliğini bırakmak, tasannu ve riyâkârlık yap-mamak için elden geldiği kadar çalıştığını, ona hizmet eden veya arkadaşlık edenler kat'î bildikleri ve şehadet ettikleri hâlde.. ve yirmi senedenberi herkes kendi hakkında hoşlandığı ziyade hüsn-ü zan ve teveccüh-ü nas ve şahsını mehd ü senâdan ve kendinin mânevî makam sahibi olduğunu bilmekten her-kese muhalif olarak bütün kuvvetiyle kaçtığı ve hem, has şâkirtlerinin onun hakkındaki hüsn-ü zanlarını reddedip o hâlis kardeşlerinin hatırlını kırması ve yazdığı cevabî mektublarında onun hakkındaki mediğerini ve ziyade hüsn-ü zanlarını kabul etmemesi ve kendini faziletten mahrum gösterip, bütün faz-i-leti Kur'anın tefsiri olan Risale-i Nur'a ve dolayısiyle Nur Şâkirtlerinin şahs-ı mânevisine verip, kendini âdi bir hizmetkâr bilmesi kat'î isbat ediyor ki; şah-sını beğendirmeye çalışmadığı ve istemediği ve reddettiği hâlde; onun rızası olmadan bazı dostları, uzak bir yerden onun hakkında ziyade hüsn-ü zan edip medhetmeleri, bir makam vermeleriyle acaba hangi kanun ile medar-ı mes'uliyet olur ki; o bîçare, hasta ve çok ihtiyar ve garibin münzevî odasına, büyük bir cinayet işlemiş gibi kilidini kırıp taharru memurlarını sokmak; hem evrâdından ve levhalarından başka bir bahane bulamamak, acaba dünyada hiç bir kanun, hiç bir siyaset bu taarruza müsaade eder mi?..

Vatana ve millete ve ahlâka çok zararlı olan dinsizlerin kitaplarının inti-şarına ve komünistlerin neşriyatına serbestiyet kanunuyla ilişilmediği hâlde üç mahkeme medar-ı mes'uliyet olacak içinde hiçbir maddeyi bulmayan ve millet ve vatanın hayat-ı içtimaiyesini ve ahlâkını ve âsâyışını temine yirmi se-nedenberi çalışan ve milletin hakikî bir nokta-yı istinadı olan Âlem-i İslâm'ın uhuvvetini ve bu millete dostluğunu iadeye ve o dostluğun takviyesine tesirli bir sûrette çabalayan ve Diyanet Riyâseti'nin ulemâsı, tenkid niyetiyle, Dahiliye

Vekili'nin emriyle üç ay tetkikten sonra, tenkid etmeyerek tam kıymetini takdir edip, "kıymettar eser" diye Diyanet kütüphanesine konulan "Zülfikar" ve "Asâ-yı Mûsâ" gibi –kabr-i Peygamberi (*aleyhissalâtü vesselâm*) üzerinde alâmet-i makbuliyet olarak "Asâ-yı Mûsâ" mecmuasını hacilar gördükleri hâlde– Nur eczalarını evrak-ı muzirra gibi toplayıp mahkeme eline vermek; acaba hiçbir kanun, hiçbir vicdan hiçbir insaf buna müsaade eder mi?

Afyon Hükûmet ve Zâbitasına ve Mahkemesine Birkaç Nokta Mârûzâtım Var

Birincisi

Ekser enbiyânın şarkta ve Asya'da zuhurları ve ağleb-i hüküमânının garpta ve Avrupa'da gelmeleri, kader-i ezeliyenin bir işaretidir ki; Asya'da din hâkimdir, felsefe ikinci derecededir. Bu remz-i kadere binâen, Asya'da hüküm süren dindar olmazsa da din lehine çalışanlara ilişmemeli, belki teşvik etmelidir.

İkincisi

Kur'ân-ı Hakîm, bu zemin kafasının aklı ve kuvve-i müfekkiresidir. Eğer –el-iyâzü billâh!– Kur'ân, küre-i arzin başından çıksa, arz divane olacak. Akıldan boş kalan kafasını bir seyyâreye çarpması, bir kıyâmet kopmasına sebep olması, akıldan uzak değildir. Evet Kur'ân, arşı ferş ile bağılmış bir zincir, bir hablullahtır. Câzibe-i umumiyeden ziyade, zemini muhafaza ediyor.

İşte bu Kur'ân-ı Azîmüssâ'nın hakîkî ve kuvvetli bir tefsiri olan Risale-i Nur; bu asırda, bu vatanda bu millete, yirmi seneden beri tesirini göstermiş büyük bir nimet-i ilâhiye ve sönmez bir mucize-i Kur'âniye'dir. Hükûmet ona ilişmek ve talebelerini ondan ürkütüp vazgeçirmek değil, belki himâye etmek ve okunmasına teşvik etmek gerektir.

Üçüncüüsü

Ehl-i imandan bütün gelenler, mâziye gidenlere mağfiret dualarıyla ve hasenâtlarını onların ruhlarına bağışlamalarıyla yardımcılarına binâen Denizli Mahkemesi'nde demiştüm:

Mahkeme-i kübrâda milyarlar ehl-i iman olan dâvâcılar tarafından Kur'ân hakikatlerine hizmet eden Nur talebelerini mahkûm ve perişan etmek isteyenlerden ve sizlerden sorulsa ki: "Serbestiyet kanunuyla dinsizlerin, komünistlerin neşriyatlarına ve anarsılığı yetiştiren cemiyetlerine müsamahakârâne bakıp ilişmediğiniz hâlde; vatanı ve milleti anarşistlikten ve dinsizlik ve ahlâksızlıktan ve vatandaşlarını ölümün idam-ı ebedîinden kurtarmaya çalışan Risale-i Nur ve talebelerini, hapisler ve tazyiklerle perişan etmek istediniz!" diye sizlerden sorulsa ne cevap vereceksiniz? Biz de sizlerden soruyoruz! Orlara demiştüm. O zaman o insaflı, adaletli zâtlar; bizi beraat ettirdiler, adliyeyi adaletini gösterdiler.

Dördüncüüsü

Ben bekliyordum ki; ya Ankara veya Afyon, beni sorguda –pek büyük meseleler için, Nur'ların o meselelere hizmeti cihetinde– bir meşveret daire-sine alıp bir suâl ve cevap beklerdim. Evet, üç yüz elli milyon Müslümanların eski kardeşliğini ve muhabbetini ve hüsn-ü zannını ve mânevî yardımlarını bu memleketteki millete kazandıracak çareleri bulmak ki, en kuvvetli çare ve vesilesi Risale-i Nur olduğuna bir emâresi şudur:

Bu sene Mekke-i Mükerreme'de gayet büyük bir âlim hem Hint lisanına, hem Arap lisanına Nur'un büyük mecmualarını tercüme edip Hindistan'a ve Arabistan'a göndererek en kuvvetli nokta-yı istinadımız olan vahdet ve uhuvvet-i İslâmiye'yi temine çalıştığı gibi, Türk milletinin daima dinde ve imanda ileri olduğunu Nur Risaleleri ile gösteriyor, demişler.

Hem beklerdim ki; "vatanımızda anarsılığe inklâb eden komünist tehlike-sine karşı Nur'ların hizmeti ne derecededir ve bu mübarek vatan, bu dehşetli seyelândan nasıl muhafaza edilecek?" gibi dağ misilli meselelerin sorulması-nın lüzumu varken, sinek kanadı kadar ehemmiyeti olmayan ve hiçbir medar-ı mesuliyet olmayan cüz'î ve şahsî ve garazkârların iftiralıyla habbe, kubbeler yapılmış meseleler için bu ağır şerâit altında hiç ömrümde çekmediğim bir perişaniyetime sebebiyet verildi. Bize üç mahkemenin sorduğu ve beraat verdiği aynı meselelerden ve âdi ve şahsî bir-iki mesele için manasız suâller edildi.

Besinciisi

Risale-i Nur'la mübâreze edilmez, o mağlup olmaz. Yirmi senedir en muannit feylesofları susturuyor. İman hakikatlerini güneş gibi gösteriyor. Bu memlekette hükümeden, onun kuvvetinden istifade etmek gerektir.

Altıncısı

Benim ehemmiyetsiz şahsimin kusurlarıyla beni çürütmek ve ihânetlerle nazar-ı âmmeden düşürmek; Risale-i Nur'a zarar vermez, belki bir cihette kuvvet verir. Çünkü benim bir fâni dilime bedel Risale-i Nur'un yüz bin nûşhalarının bâki dilleri susmaz, konuşur. Ve hâlis talebeleri, binler kuvvetli lisانlar ile o kudsî ve külli vazife-i nuriyeyi şimdiye kadar olduğu gibi, inşaallah kıyâmete kadar devam ettirecekler.

Yedinciisi

Sâbık mahkemelerde dâvâ ettiğim ve hüccetlerini gösterdiğim gibi; bizim gizli düşmanlarımız ve hükûmeti iğfal ve bir kısım erkânını evhamlandıran ve adliyeleri aleyhimize sevkeden resmî ve gayr-i resmî muârifalarımız, ya gayet fenâ bir sûrette aldanmış veya aldatılmış veya anarşilik hesabına gayet gadâr bir ihtilâcidir veya İslâmiyet'e ve hakikat-i Kur'ân'a karşı mürtedâne mücadele eden bir dessas zindiktr ki; bize hûcüm etmek için istibdad-ı mutlaka cumhuriyet nâmını vermekle, irtidad-ı mutlakî rejim altına almakla, sefâhet-i mutlaka medeniyet nâmını takmakla, cebr-i keyfiî kûfrîye kanun nâmını vermekle; hem bizi perişan, hem hükûmeti iğfal, hem adliyeyi bizimle manasız meşgul eylediler. Onları Kâhhâr-ı Zülcelâl'in kahrına havale edip, kendimizi onların şerrinden muhafaza için ^{حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ}¹ kalesine iltica ederiz.

Şekizinciisi

Geçen sene Ruslar, çoklukla hacıları hacca gönderip, onlar ile propaganda yapıp ki, "Ruslar başka milletlerden ziyade Kur'âna hürmetkâr" diye Âlem-i İslâm'ı din noktasında bu vatandaşın dindar millet aleyhine çevirmeye çalıştığı aynı zamanda; Risale-i Nur'un büyük mecmuaları hem Mekke-i Mûkerreme'de, hem Medine-i Münevver'e de, hem Şam-ı Şerif'te, hem Mısır'da, hem Halep'te âlimlerin takdirleri altında kısmen intişarlarıyla, o komünist propagandasını kirdiği gibi, Âlem-i İslâm'a gösterdi ki; "Türk Milleti ve kardeleri, eskisi gibi dinine ve Kur'ân'na sahiptir ve sâir ehl-i İslâm'ın dindar büyük bir kardeşi ve Kur'ân hizmetinde kahraman kumandanıdır" diye o ehemmiyetli, kudsî merkezlerde o Nur Mecmuaları bu hâlikati gösterdiler. Acaba Nur'un bu kıymettar hizmet-i millîyesi, bu tarz işkencelerle mukabele görse zemini hiddete getirmez mi?

¹ "Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!" (Âl-i İmrân sûresi, 3/173)

Dokuzuncusu

Denizli müdâfaâtında izahî ve isbatı bulunan bir meselenin kısacık bir hülâsasıdır.

Bir dehşetli kumandan dehâ ve zekâvetiyle ordunun müsbet hasenelerini kendine alıp ve kendinin menfi seyyielerini o orduya vererek, o efrad adedince haseneleri, gazilikleri bire indirdiği ve seyyiesini o ordu efradına isnad ederek onların adedince seyyieler hükmüne getirdiğinden, dehşetli bir zulüm ve hilâf-ı hakikat olmasından, ben kırk sene evvel beyan ettiğim bir hadisin o şahsa vurduğu tokada binâen, sâbık mahkemelerimizde bana hûcum eden bir mûddeiumumîye dedim: “Gerçi onu hadislerin ihbarıyla kırıyorum, fakat ordunun şerefini muhafaza ve büyük hatalardan vikâye ederim. Sen ise, bir tek dostun için, Kur’ân’ın bayraktarı ve Âlem-i İslâm’ın kahraman bir kumandanı olan ordunun şerefini kırıyorsun ve hasenelerini hiçe indiriyorsun” dedim. İnhâallah, o mûddeî insafa geldi, hatadan kurtuldu.

Onuncusu

Adliyede, adalet hakikati ve müracaat eden herkesin hukukunu bilâ-tefrik muhafazaya, sîrf hak namına çalışmak vazifesi hükümetiğine binâendir ki; İmam Ali (*radîyallâhu anhî*) hilâfeti zamanında bir yahudi ile beraber mahkemedede oturup muhakeme olmuşlar.¹ Hem bir adliye reisi, bir memuru kanunca bir hırsızın elini kestiği vakit, o memurun o zâlim hırsız'a hiddet ettiğini gördü, o dakikada o memuru azleyledi. Hem çok teessüf ederek dedi: “Şimdiye kadar adalet namına böyle hissiyatını karıştıranlar pek çok zulmetmişler.”

Evet, “Hüküm-ü kanunu icra etmekte o mahkûma acımasa da hiddet edemez; etse zâlim olur. Hatta kısas cezası da olsa, hiddetle katletse, bir nevi katil olur” diye, o hâkim-i âdil demiş.

İşte, madem mahkemedede böyle hâlis ve garâzsız bir hakikat hükmediyor. Üç mahkeme bizlere beraat verdiği ve bu milletin yüzde –bilseler, belki– doksanı, Nur talebelerinin zararsız olarak millete ve vatana menfaatlî olduklarına pek çok emârelerle şehadet ettiğleri hâlde, burada o mâsum ve teselliye ve adaletin iltifatına çok muhtaç Nur talebelerine karşı ihânetler ve gayet soğuk hiddetli muameleler yapılıyor. Biz her musibete ve ihânetlere karşı sabra ve tahammüle karar verdigimizden, sükût edip Allah'a havale ederek, “Belki

¹ Bkz.: Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ* 4/139-140; ez-Zehebî, *Mîzânü'l-i'tidâl* 2/353; es-Suyûtî, *Târihu'l-hulefâ* s.184-185.

bunda da bir hayır var” dedik. Fakat evham yüzünden ve garazkârların jurnalleriyle bu bîçare mâsumlara böyle muameleler, belâların gelmesine bir vesile olacağından korktum, bunu yazmaya mecbur oldum. Zaten bu meselede bir kusur varsa benimdir. Bu bîcareler, sîrf imanları ve âhiretleri için bana rızâ-yı ilâhî dairesinde yardım etmişler. Pek çok takdire müstehak iken, böyle muameleler, hatta kişi dahî hiddete getirdi.

Hem medar-ı hayrettir ki, bu defa da yine bir cemiyet vehmini tekrar ileri sürüyorlar. Hâlbuki üç mahkeme bu ciheti tetkik edip beraat vermekle beraber, mâbeynimizde böyle medar-ı itham olacak hiçbir cemiyet, hiçbir emâre; mahkemeler, zabıtalar, ehl-i vukûflar bulmamışlar. Yalnız bir mualimin talebeleri ve dârûlfünun şâkirtleri ve Kur’ân dersini veren hâfızın hifza çalışanları gibi, Risale-i Nur talebelerinde bir uhrevî kardeşlik var. Bunlara cemiyet namını veren ve onunla itham eden, bütün esnaf ve mekteplilere ve vâizlere siyâsî cemiyet nazarıyla bakmak gerektir. Bunun için ben böyle asılsız ve manasız ithamlarla buraya hapse gelenleri müdâfaa etmeye lüzum görmüyorum.

Yalnız hem bu memleketi, hem Âlem-i İslâm’ı çok alâkadar eden ve madâî ve mânevî bu vatana ve bu millete pek çok bereket ve menfaati tahakkuk eden Risale-i Nur'u üç defa müdâfaa ettiğimiz gibi, tekrar aynı hakikatle müdâfaamı men edecek hiçbir sebep yok ve hiçbir kanun ve hiçbir siyaset yasak etmez ve edemez.

Evet biz bir cemiyetiz!.. Ve öyle bir cemiyetimiz var ki; her asırda üç yüz elli milyon dâhil mensupları var.. ve her gün beş defa namazla o mukaddes cemiyetin prensipleriyle kemâl-i hürmetle alâkalarını ve hizmetlerini gösteriyorlar.. ve ^{إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ}¹ kudsî programıyla birbirinin yardımına dualarıyla ve mânevî kazançlarıyla koşuyorlar.

İşte biz, bu mukaddes ve muazzam cemiyetin efradındanız. Ve hussî vazifemiz de Kur’ân’ın imanî hakikatlerini tâhkîkî bir sûrette ehl-i imâna bildirip onları ve kendimizi idam-ı ebedîden ve dâimî, berzâhî haps-i münferitten kurtarmaktır. Sâir dünyevî ve siyâsî ve entrikali cemiyet ve komitelerle ve bizim medar-ı ithamımız olan cemiyetçilik gibi asılsız ve manasız gizli cemiyetle hiçbir münasebetimiz yoktur ve tenezzül etmiyoruz.

¹ “Müminler birbirleriyle ancak kardeşler.” (Hucurât süresi, 49/10)

Ve dört mahkeme, inceden inceye tetkikten sonra, o cihette bize beraat vermişler.

Evet Nur şâkirtleri biliyorlar ve mahkemelerde hüccetlerini göstermişim ki; şahsına değil bir makam, şan u şeref ve şöhret vermek ve uhrevî ve mânevî bir mertebe kazandırmak, belki bütün kanaat ve kuvvetimle ehl-i imana bir hizmet-i imaniye yapmak için, değil yalnız dünya hayatı ve fâni makamatımı, belki –lüzum olsa– âhiret hayatı ve herkesin aradığı uhrevî bâki mertebeleri feda etmeyi; hatta cehennemden bazı bîçâreleri kurtarmaya vesile olmak için –lüzum olsa– cenneti bırakıp cehenneme girmeyi kabul ettiğimi hakikî kardeşlerim bildiği gibi, mahkemelerde dahi bir cihette isbat ettiğim hâlde, beni bu ithamla, Nur ve iman hizmetime bir ihlâssızlık isnad etmekle ve Nur'ların kıymetlerini tenzil etmekle milleti onun büyük hakikatlerinden mahrum etmektir.

Acaba bu bedbahtlar, dünyayı ebedî ve herkesi kendileri gibi “dini ve imanı, dünyaya âlet ediyor” tevehhümü ile; dünyadaki ehl-i dalâlete meydan okuyan.. ve hizmet-i imaniye yolunda hem dünyevî, hem –lüzum olsa– uhrevî hayatlarını feda eden.. ve mahkemelerde dâvâ ettiği gibi, birtek hakikat-i imaniyeyi dünya sultanatıyla değiştirmeyen.. ve siyasetten ve siyâsî manasını işmam eden maddî ve mânevî mertebelerden ihlâs sırrı ile bütün kuvvetiyle kaçan.. ve yirmi sene emsâlsiz işkencelere tahammül edip siyasete –meslek itibarıyla– tenezzül etmeyen.. ve kendini nefsi itibarıyla talebelerinden çok aşağı bilen ve onlardan daima himmet ve dua bekleyen.. ve kendi nefsini çok bîçâre ve ehemmiyetsiz itikat eden bir adam hakkında, bazı hâlis kardeşleri, Risale-i Nur'dan aldıkları fevkâlâde kuvve-i imaniyeye mukabil onun tercümanı olan o bîçâreye, tercümanlık münasebetiyle Nur'ların bazı faziletlerini hususî mektuplarında ona isnad etmeleri.. ve hiçbir siyaset hatırlarına gelmeyerek, âdete binâen, insanlar sevdigi âdi bir adama da “sultanımsın, velînimetim-sin” demeleri nev’inden yüksek makam vermeleri.. ve haddinden bin derece ziyade hüsn-ü zan etmeleri.. ve eskiden beri ustâd ve talebeler mâbeyninde câri ve itiraz edilmeyen makbul bir âdetle teşekkür manasında pek fazla medh ü senâ etmeleri.. ve eskiden beri makbul kitapların âhirlerinde müabalâğa ile medhiyeler ve takrizler yazılmasına binâen, hiçbir cihetle suç sayılabilir mi? Gerçi müabalâğa itibarıyla hakikate bir cihette muhaliftir; fakat kimsesiz, garip ve düşmanları pek çok ve onun yardımcılarını kaçıracak çok esbap varken,

insafsız çok mûterizlere karşı sîr夫 yardımıcılarının kuvve-i mânevîyelerini takviye etmek ve kaçmaktan kurtarmak ve mübalâğalı medhedenlerin şevklerini kırmamak için, onların bir kısım medihlerini Nur'lara çevirip bütün bütün reddetmediği hâlde, onun bu yaşıta ve kabir kapısındaki hizmet-i imaniyesini dünya cihetine çevirmeye çalışan bazı resmî memurların ne derece haktan, kanundan, insaftan uzak düştükleri anlaşılır. Son sözüm، إِنَّا لِلّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ¹ 'dur.

Afyon Mahkemesi'ne ve Ağırceza Reisi'ne beyan ediyorum ki:

Eskiden beri fitratımda tahakkümü kaldırımadığım için dünyaya karşı alâkamı kesmiştim. Şimdi o kadar manasız, lüzumsuz tahakkümler içinde hayatı bana gayet ağır gelmiş, yaşayamayacağım. Hapsin haricinde yüzler resmî adamların tahakkümlerini çekmeye iktidarıml yok. Bu tarz hayattan bıktım. Ben sizden bütün kuvvetimle tecziyemi talep ediyorum. Şimdi kabir elime geçmiyor. Hapiste kalmak bana lâzımdır. Makam-ı iddianın asılsız isnad ettiği suçlar, siz de bilirisiniz ki yok; beni cezalandırmaz. Fakat beni mânen cezalandıracak, vazife-i hakikiyeye karşı büyük kusurlarım var. Eğer sormak münaşipse sorunuz, cevap vereyim.

Evet, büyük kusurlarımdan birtek suçum: Vatan ve millet ve din namına mükellef olduğum büyük bir vazifeyi, dünyaya bakmadığım için yapmadığımdan, hakikat noktasında affolunmaz bir suç olduğuna ve bilmemek bana bir özür teşkil edemediğine, şimdi bu Afyon hapsinde kanaatim geldi.

Nur şâkirtlerinin hâlis ve sîr夫 uhrevî, Nur'lara ve tercümanına karşı alâkalara dünyevî ve siyâsî cemiyet namını verip onları mesul etmeye çalışanların ne kadar hakikatten ve adaletten uzak düştüklerine karşı üç mahkemenin o cihette beraat vermesiyle beraber deriz ki:

Hayat-ı içtimaiye-i insaniyenin, hususan millet-i İslâmiyenin üssü'l-esası, akrabalar içinde samîmâne muhabbet.. ve kabile ve tâifeler içinde alâkadarâne irtibat.. ve İslâmiyet milliyetiyle mümin kardeşlerine karşı mânevî, muâvenetkârâne bir uhuvvet.. ve kendi cinsi ve milletine karşı fedakârâne bir alâka.. ve hayat-ı ebediyesini kurtaran Kur'ân hakikatlerine

¹ Her musibet karşısında deriz ki: "Biz, Allah'a aidiz (O'nun mahlûku, O'nun kulları, O'nun mülküyüz; O, mülkünde dilediği gibi tasarruf eder) ve zaten O'na dönmemekteyiz." (Bakara süresi, 2/156)

ve nâşirlerine sarsılmaz bir râbîta ve iltizam ve bağıllılık gibi hayat-ı içtimaiyeyi esasıyla temin eden bu râbîtaları inkâr etmekle ve şimaldeki dehşetli anarşistlik tohumunu saçan ve nesil ve milliyeti mahveden ve herkesin çocukların kendine alıp karâbet ve milliyeti izale eden ve medeniyet-i beşeriyyeyi ve hayat-ı içtimaiyeyi bütün bütün bozmaya yol açan kırmızı tehlikeyi kabul etmekle ancak Nur şâkirtlerine medar-ı mesuliyet cemiyet namını verebilir.

Onun için hakikî Nur şâkirtleri, çekinmeyerek Kur'ân hakikatlerine karşı kudsî alâkalarını ve uhrevî kardeşlerine karşı sarsılmaz irtibatlarını izhar ediyorlar. O uhuvvet sebebiyle gelen herbir cezayı memnuniyetle kabul ettiklerinden, mahkeme-i âdilenize hakikat-i hâli olduğu gibi itiraf ediyorlar. Hileyle, dalkavuklukla ve yalanlarla kendilerini müdâfaaya tenezzül etmiyorlar.

Afyon Mahkemesine İddianâmeye Karşı Verilen İtiraznâme Tetimmesinin Bir Zeylidir

İvvelâ

Mahkemeye beyan ediyorum ki; bu yeni iddianâme de Denizli ve Es-kişehir mahkemelerimizdeki o eski iddianâmelere ve aleyhimizde sathî ehl-i vukûfların sathî tahkikatlarına bina edildiğinden, mahkemenizde dâvâ ettim ki; bu iddianâmenin yüz yanlışını isbat etmezsem, yüz sene cezaya razıyim. İşte o dâvâmî isbat ettim. Yüzden ziyade yanlışların cetvelini isterseniz takdim edeceğim.

Şâniyen

Ben Denizli Mahkemesi’nde, kitap ve evraklarımız Ankara’ya gittiği sıradan, aleyhimize hüküm verilecek diye telâş ve me'yusiyetle beraber, arkadaşımıza yazdım. Ve bazı müdâfaâtımın âhirinde bulunan o yazdığım parça şudur:

“Eğer Risale-i Nur'u tenkit fikriyle tetkik eden adliye memurları, imanlarını onunla kuvvetlendirip veya kurtarsalar, sonra beni idamla mahkûm etseler; şahit olunuz, ben hakkımı onlara helâl ediyorum. Çünkü biz hizmetkârız. Risale-i Nur'un vazifesi imanı kuvvetlendirip kurtarmaktır. Dost ve düşmanı tefrik etmeyerek hizmet-i imaniyeyi, hiçbir taraflı girmeyerek yapmaya mükellefiz.”

İşte Ey Heyet-i Hâkime,

Bu hakikate binâen, Risale-i Nur'un cerh edilmez kuvvetli hüccetleri, elbette mahkemedede kalbleri kendine çevirmiştir. Aleyhimde ne yapsanız ben hakkımı helâl ederim, gücenmem. Bunun içindir ki eşedd-i zulüm ile bir eşedd-i istibdat tarzında şahsımı, hiç ömrümde görmediğim ihânetlerle çürütmeyle damarıma dokundurulduğu hâlde tahammül ettim. Hattâ beddua da etmedim.

Bize karşı bütün ithamlara ve bütün isnad edilen suçlara karşı elinizdeki Risale-i Nur'un mecmuaları, benim mukabele edilmez müdâfaanâmem ve cerh edilmez itiraznâmemdirler.

Medar-ı hayrettir ki; Mısır, Şam, Halep, Medine-i Münevver, Mekke-i Mükterreme allâmeleri ve Diyanet Riyâseti'nin müdakkik hocaları o Nur mecmualarını tetkik edip hiç tenkit etmeyerek takdir ve tahsin ettikleri hâlde, iddianâmeyi aleyhimize toplayan zekâvetli(!) zât, Kur'ân'ı yüz kırk sûredir diye, acîb ve pek zâhir bir yanlışıyla ne derece sathî baktığı ve Risale-i Nur bu ağır şerâit içinde ve benim gurbet ve kimsesizliğim ve perişaniyetimde ve aleyhimde dehşetli hücumlarla beraber yüz binler ehl-i hakikate kendini tasdik ettiirdiği hâlde, daha Kur'ân'ın kaç süresi var olduğunu bilmeyen o iddiaci zât, "Risale-i Nur, Kur'ân'ın tefsirine ve hadislerin te'viline çalışmasıyla beraber, bir kısmında okuyanlara bir şey öğretme bakımından ilmî bir mâhiyet ve kıymet taşımadığı görülmektedir" diye tenkidi ne derece kanundan, hakikatten, adaletten ve haktan uzak olduğu anlaşılıyor.

Hem size şekvâ ediyorum ki, kırk sayfalı ve yüzler yanlısı bulunan ve kalblerimizi yaralayan iddianâmeyi tamamıyla bize iki saat dinlettirdiğiniz hâlde, ayn-ı hakikat bir buçuk sayfayı ona karşı ısrarımla beraber iki dakika okuma ya müsaade etmediğiniz için, ona mukabil itiraznâmemi tamamıyla okumayı, adalet namına sizden istiyorum.

Şâlisen

Herbir hükûmette muhalifler var. Âsâyîse ilişmemek şartıyla, kanunen onlara ilişilmez. Ben ve benim gibi dünyadan küsmüş ve yalnız kabrine çalışanlar, elbette bin üç yüz elli senede,ecdadımızın mesleğinde ve Kur'ân'ımızin daire-i terbiyesinde ve her zamanda üç yüz elli milyon müminlerin takdis ettiği düsturlarının müsaade ettiği tarzda hayat-ı bâkiyesine çalışmayı terk edip, gizli düşmanlarımızın icbarıyla ve desiseleriyle, fâni ve kısacık hayat-ı

dünyeviyesi için, sefihâne bir medeniyetin ahlâksızcasına, belki bir nevi bolşevizmde olduğu gibi vahsiyâne kanunlara, düsturlara taraftar olup onları meslek kabul etmekliğimiz hiç mümkün müdür? Ve dünyada hiçbir kanun ve zerre miktar insafi bulunan hiçbir insan, bunları onlara kabul ettirmeye cebretmez. Yalnız o muhaliflere deriz: Bize ilişmeyiniz, biz de ilişmemişiz.

İşte bu hakikate binâendir ki; Ayasofya'yı puthâne ve Meşîhat'ı kızların lisesi yapan bir kumandanın keyfi kanun namındaki emirlerine fikren ve ilmen taraftar değiliz. Ve şahsımız itibarıyla amel etmiyoruz. Ve bu yirmi sene işkenceli esaretimde eşedd-i zulüm şahsına edildiği hâlde siyasete karışmadık, idareye ilişmedik, âsâyîsi bozmadık. Yüz binler Nur arkadaşım varken, âsâyîse dokunacak hiçbir vukuatımız kaydedilmedi. Ben şahsim itibarıyla hiç hayatımda görmediğim bu âhir ömrümde ve gurbetimde şiddetli ihânetler ve damarına dokunduracak haksız muameleler sebebiyle yaşamaktan usandım. Tahakküm altındaki serbestiyetten dahi nefret ettim. Size bir istida yazdım ki; herkese muhalif olarak ben beraatimi değil, belki tecziyemi talep ediyorum ve hafif cezayı değil, sizden en ağır cezayı istiyorum. Çünkü bu emsâlsiz, acîb, zulmî muameleden kurtulmak için, ya kabre veya hapse girmekten başka çarem yok. Kabir ise, intihar caiz olmadığından ve ecel gizli olmasından şimdilik elime geçmediğinden, beş-altı ay^{1(Hâşîye)} tecrid-i mutlakta bulunduğuum hapse razı oldum. Fakat, bu istidayı mâsum arkadaşımın hatırları için şimdilik vermedim.

Râbiâan

Benim bu otuz sene hayatımda ve yeni Said tabir ettiğim zamanımda bütün Risale-i Nur'da yazdıklarım ve şahsına temas eden hakikatlerinin tasdikiyle ve benimle ciddî görünen ehl-i insaf zâtların ve arkadaşların şehadetleriyle iddia ediyorum ki; ben nefsi emmâremi elimden geldiği kadar hodfürûsluktan, şöhret-perestlikten, tefâhurdan men'e çalışmışım ve şahsına ziyade hüsn-ü zan eden Nur talebelerinin belki yüz defa hatırlarını kırıp cerh etmişim. "Ben mal sahibi değilim. Kur'ân'ın mucevherat dükkanının bir bîcâre dellâliyim" dediğimi hem yakın dostlarım, hem kardeşlerimin tasdikleriyle ve emârelerini görmeleriyle ben, değil dünyevî makamı ve şan u şerefi şahsına kazandırmak, belki mânevî büyük makamat faraza bana verilse de, fakat hizmetteki ihlâsına nefsimin hissesi karışmak ihtimaline binâen korkarak o makamı da hizmetime feda etmeye karar verdiğim ve

¹ (Hâşîye) Şimdi on yedi ay oldu. Aynı hâl devam eder.

fiilen de öylece hareket ettiğim hâlde, mahkeme-i âlinizde güya en büyük bir siyasi mesele gibi, bana karşı bazı kardeşlerimin Nur'dan istifadelerine mânevî bir şükran olarak ben kabul etmediğim hâlde, pederinden çok fazla hürmet etmesini medar-ı suâl ve cevap yaptınız. Bir kısmını inkâra sevk ettiniz ve bize hayretle dinlettirdiniz. Acaba kendi razı olmadığı ve kendini lâyik bulmadığı hâlde başkalarının onu medhetmeleriyle o biçareye bir suç tevehhüm edilebilir mi?

Hâmisen

Kat'îyen size beyan ediyorum ki; hiçbir cemiyetçilik ve cemiyetlerle ve siyasi cereyanlarla hiçbir alâkası olmayan Nur talebelerini, cemiyetçilik ve siyasetçilikle itham etmek, doğrudan doğruya kırk seneden beri İslâmiyet ve iman aleyhinde çalışan gizli bir zindika komitesi ve bu vatanda anarşiliği yetiştiren bir nevi bolşevizm namına bilerek veya bilmeyerek bizimle bir mücadeledeki, üç mahkeme cemiyetçilik cihetinde bütün Nurcuların ve Nur Risaleleri'nin beraatlarına karar vermişler. Yalnız Eskişehir Mahkemesi, tesettür-ü nisâ hakkında bir küçük risalenin birtek meselesini, belki bu gelen cümleyi, "Mesmuâtîma göre, merkez-i hûkûmette bir kundura boyacı, karşılığında bir büyük admanın yarımla çiplak karısına sarkıntılık edip o acıb edepsizliği yapması tesettür aleyhinde olanın hayâsiz yüzüne şamar vuruyor" diye eskiden yazılmış cümle sebebiyle bir sene bana ve yüz yirmi adamdan on beş arkadaşına altışar ay ceza verdiler. Demek, şimdi Risale-i Nur'u ve şâkırtıcılarını itham etmek, o üç mahkemeyi mahkûm etmek ve itham ve ihânet etmek demektir.

Şâdîsen

Risale-i Nur ile mübâreze edilmez. Onu gören bütün ulemâ-yı İslâm, Kur'an'ın gayet hakikatli bir tefsiri, yani hakikatlerinin kuvvetli hüccetleri ve bu asırda bir mucize-i mânevîyesi ve şimalden gelen tehlikelere karşı bu millet ve bu vatanın bir kuvvetli seddi olduğunu tasdik ettiklerinden, mahkemeniz bunun talebelerini bundan ürkütmemek değil, belki hukuk-u âmme noktasında tergîb etmek bir vazifeniz biliyoruz ve onu sizden bekliyoruz. Millete, vatana, âsâyîse muzîr dinsizlerin ve bazı siyasi zindikaların kitaplarına ve mecmualarına hürriyet-i ilmiye serbestiyetiyle ilişilmediği hâlde, mâsum ve muhtaç bir gencin imanını kurtarmak ve sî-i ahlâktan kurtulmak için Nur'a talebe olması, elbette değil bir suç, belki hûkûmet ve maârif dairesinin teşvik ve takdir edeceği bir hâlettir.

Son sözüm: Cenâb-ı Hak, hâkimleri adalet-i hakikiyeye muvaffak etsin, âmîn deyip,

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ¹، نِعْمَ الْمُؤْلِي وَنِعْمَ التَّصِيرُ²

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ³

dir.

Son Sözüm

Heyet-i Hâkime'ye beyan ediyorum ki:

Hem iddianâmeden, hem uzun tecridlerimden anladım ki, bu meselede en ziyade şahsim nazara alınıyor ve şahsimi çürütmek maslahat görülmüş. Güya şahsiyetimin idareye, âsâyişe, vatana zararı var. Ve ben de din perdesi altında dünyevî maksatlar güdüyormuşum, bir nevi siyaset pesinde koşuyormuşum.

Buna karşı, size bunu kat'iyetle beyan ediyorum:

Bu evham yüzünden, benim şahsiyetimi çürütmek süretinde Risale-i Nur'a ve bu vatana ve bu millete fedakâr ve kıymettar olan şâkirtlerini incitmeyiniz. Yoksa bu vatana ve bu millete mânevî büyük bir zarar, belki bir tehlikeye vesile olur.

Bunu da size katiyen beyan ediyorum:

Şahsına takhir ve ihânet ve çürütmek ve işkence, ceza gibi ne gelse, Risale-i Nur'a ve şâkirtlerine benim yüzümden zarar gelmemek şartıyla, şimdiki mesleğim itibarıyla kabule karar vermişim. Bunda da âhiretim için bir sevap var. Ve nefis-i emmârenin şerrinden kurtulmama bir vesiledir diye, bir cihette ağlarken memnun oluyorum. Eğer bu bîçare mâsumlar benimle beraber bu meselede hapse girmeseydiler, mahkemenizde pek şiddetli konuşacaktım.

Siz de gördünüz ki; iddianâmeyi yazan, bin dereden su toplamak gibi, yirmi otuz senelik hayatında, mahrem ve gayr-i mahrem bütün kitap ve mektuplarımdan, cerbezesiyle ve kısmen yanlış mana vermesiyle, güya

¹ “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmrân sûresi, 3/173)

² “O ne güzel mevlâ, ne güzel yardımcıdır!” (Enfâl sûresi, 8/40).

³ “Bütün hamdler, övgüler âlemlerin Rabbi Allah’adır.” (Fâtîha sûresi, 1/2)

umum onlar bu sene yazılmış, hiç mahkemeleri görmemiş, af kanunlarına ve mürür-u zamana uğramamış gibi, onunla benim şahsiyetimi çürütmek istiyor. Ben kendim, şahsimin çürüklüğünü yüz defa söylediğim ve aleyhimde olanlar, her vesile ile yine şahsimi çürüttükleri hâlde; ehl-i siyaseti evham-landıracak derecede teveccüh-ü âmmeye karşı fayda vermediğinin sebebi, imanın kuvvetlenmesi için bu zamanda ve bu zeminde gayet şiddetli bir ihtiyac-ı kat'î ile ders-i dinde bazı şahıslar lâzımdır ki; hakikati hiçbir şeye feda etmesin, hiçbir şeye âlet etmesin, nefsine hiçbir hisse vermesin; tâ ki, imana dair dersinden istifade edilsin, kanaat-i kat'îye gelsin.

Evet hiçbir zaman, bu zeminde bu zaman kadar böyle bir ihtiyac-ı şedid olmamış gibidir. Çünkü tehlike hariçten şiddetle gelmiş. Şahsimin bu ihtiyaca karşı gelmediğini itiraf edip ilân ettiğim hâlde, yine şahsimin meziyetinden değil, belki şiddet-i ihtiyaçtan ve zâhiren başkalar çok görünmemesinden şahsimi o ihtiyaca bir çare zannediyorlar. Hâlbuki ben de çoktan beri buna taaccüp ve hayretle bakıyordum. Ve hiçbir cihetle lâyık olmadığım hâlde, dehşetli kusurlarımla beraber bu teveccüh-ü âmmenin hikmetini şimdi biliyorum. Hikmeti de şudur:

Risale-i Nur'un hakikati ve şâkirtlerinin şahs-ı mânevîsi, bu zaman ve bu zeminde o şiddetli ihtiyacın yüzünü kendine çevirmiştir. Benim şahsim -hizmet itibarıyla binden bir hissesi ancak bulunduğu hâlde- o harika hakikatin ve o hâlis, muhlis şahsiyetin bir mümessili zannedip o teveccühü gösteriyorlar. Gerçi bu teveccüh, hem bana zarar, hem ağır geliyor.. hem de hakkım olmadığı hâlde hakikat-i nuriyenin ve şahsiyet-i mâneviyesinin hesabına süküt edip o mânevî zararlara razı oluyorum. Hattâ İmam Ali (*radîyallâhu anh*) ve Gavs-ı Âzam (*kuddise sirruh*) gibi bazı evlîyanın ilham-ı ilâhî ile bu zamanımızda Kur'ân-ı Hakîm'in mucize-i mâneviyesinin bir aynası olan Risale-i Nur'un hakikatine ve hâlis talebelerinin şahs-ı mânevîsine işaret-i gaybiye ile haber verdikleri içinde benim ehemmiyetsiz şahsimi o hakikate hizmetim cihetitle nazara almışlar. Ben hata etmişim ki, onların şahsına ait bir parçacık iltifatlarını bazı yerde te'vil edip Risale-i Nur'a çevirmemişim. Bu hatamın sebebi de zaafiyetim ve yardımcıları ürkütecek esbâbin çoğaltılmaması ve sözlerime itimadı kazanmak için zâhiren şahsına bir kısmını kabul etmişim.

Size ihtar ediyorum! Fâni ve kabir kapısındaki çürüklüğümü çürütmeye ihtiyaç yok ve bu kadar ehemmiyet vermeye de lüzum yok. Fakat Risale-i Nur'a mübâreze edemezsiniz ve etmeyezsiniz. Onu mağlûp edemezsiniz. Mübârezede millet ve vatana büyük zarar edersiniz. Fakat şâkirtlerini

dağıtamazsınız. Çünkü hakikat-i Kurâniye'nin muhafazası yolunda kırk-elli milyon şehid veren bu vatandaşın geçmişecdelerimizin ahfadlarına bu zaman- da hakikat-i Kurâniye'nin muhafazası ve Âlem-i İslâm'ın nazarında eskisi gibi dindarâne kahramanlıklarını terk ettirilmeyecek. Zâhiren çekilseler de, o hâlis şâkirtler, ruh u canıyla o hakikate bağlıdır. Ve o hakikatin bir aynası olan Risale-i Nur'u terk edip, o terk ile vatan ve millet ve âsâyişe zarar vermeye- ceklerdir.

Son sözüm:

فَإِنْ تَوَلُوا فَقْلُ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوْكِيدُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ^١

Bütün Vekâletlere, Diyanet Dairesine, Temyiz Riyâsetine Gönderilen Bir İstidadır

(Haşirdeki mahkeme-i kübrâya bir arzuhalîdir. Ve dergâh-ı ilâhiye bir şekvâdir. Ve bu zamanda mahkeme-i temyiz ve istikbaldeki nesl-i âti ve dârülfununların münevver muallim ve talebeleri dahi dinlesinler.)

İşte bu yirmi üç senede yüzer işkenceli musibetlerden on tanesini, Adil-i Hâkim-i Zülcelâl'in dergâh-ı adaletine müştekiyâne takdim ediyorum.

Birincisi

Ben kusurlarımla beraber bu milletin saadetine ve imanının kur- tulmasına hayatımı vakfettim. Ve milyonlarla kahraman başların feda oldukları bir hakikate, yani Kur'ân hakikatine benimşim dahil feda olsun diye bütün kuvvetimle Risale-i Nur'la çalıştım. Bütün zâlimâne tâ- ziplere karşı tevfik-i ilâhî ile dayandım. Geri çekilmedim.

Ezcümle, bu Afyon hapsimde ve mahkememde başıma gelen çok gadda- râne muamelelerden birisi: Üç defa –ve her defasında iki saat yakını– aleyhi- misde garazkârâne ve müfteriyâne ithamnâmelerini bana ve adaletten teselli bekleyen mâsum Nur talebelerine cebren dinlettirdikleri hâlde, çok rica ettim, “Beş-on dakika bana müsaade ediniz ki, hukukumuzu müdafaa edeyim.” Bir-iki dakikadan fazla izin vermediler...

¹ “(Ey Rasûlü! Sen böyle onların üzerine titterken) onlar halâ senden ve yolandan yüz çevirecek olur- larsa de ki: Bana (yardımcı ve destekçi olarak) Allah kâfidir. O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Ben O’na dayandım, O’na güvendim ve O, (bütün kâinatın, bütün varlıkların idare merkezi olan) Büyük Arş’ın Rabbi, (bütün kâinatın mutlak Sultanı, bütün varlıkların yegâne siğnağı, besleyip yaştanı, koruyup gözetenidir).” (Tevbe sûresi, 9/129)

Ben yirmi ay tecrid-i mutlakta durdurulduğum hâlde, yalnız üç-dört saat bir-iki arkadaşımıza izin verildi. Müdafaâtımın yazısında az bir parça yardımları oldu. Sonra onlar da men edildi. Pek gaddarâne muameleler içinde cezalandırdılar. Müddeînin bin dereden su toplamak nev'inden ve yanlış mana vermekle ve iftiralar ve yalan isnadlarla garazkârâne ve on beş sayfasında seksen bir hatasını isbat ettiğim aleyhimizdeki ithamnâmelerini dinlemeye bizi mecbur ettiler. Beni konuşturmadılar. Eğer konuştuarsalardı, diyecektim:

Hem dininizi inkâr, hemecdadınızı dalâletle tahkir eden ve Peygamberiniz (*aleyhissalâtü vesselâm*) ve Kur'ân'ınızın kanunlarını reddedip kabul etmeyen yahudi ve nasrani ve mecusilere, hususan şimdî bolşevizm perdesi altındaki anarşist ve mürted ve münafiklara¹(Hâsiye) hürriyet-i vicdan, hürriyet-i fikir bahanesiyle ilişmediğiniz hâlde.. ve İngiliz gibi Hıristiyanlık'ta mutaassip, cebbar bir hükümetin daire-i mülkünde ve hâkimiyetinde, milyonlarla müslümanlar her vakit Kur'ân dersiyle İngiliz'in bütün bâtil akîdelerini ve küfrî düsturlarını reddettikleri hâlde, onlara mahkemeleriyle ilişmediği.. ve her hükümette bulunan muhalifler alenen fikirlerinin neşinde, o hükümetlerin mahkemeleri ilişmediği hâlde, benim kirk senelik hayatı ve yüz otuz kitabı ve en mahrem risale ve mektupları; hem Isparta hükûmeti, hem Denizli Mahkemesi, hem Ankara Ceza Mahkemesi, hem Diyanet Riyâseti, hem iki defa –belki üç defa– Mahkeme-i Temyiz tam tetkik ettikleri ve onların ellerinde iki-üç sene Risale-i Nur'un mahrem ve gayr-i mahrem bütün nûshaları kaldığı.. ve bir küçük cezayı icap edecek birtek maddeyi göstermedikleri.. hem bu derece zafiyetim ve mazlumiyetim ve mağlûbiyetim ve ağır şerâitle beraber iki yüz bin hakikî ve fedakâr şâkırtlere vatan ve millet ve âsâyış menfaatinde en kuvvetli ve sağlam ve hakikatli bir rehber olarak kendini gösteren Risale-i Nur'un elinizdeki mecmuaları ve dört yüz sayfa müdafaâtımız mâsumiyetimizi isbat ettikleri hâlde; hangi kanunla, hangi vicdanla, hangi maslahatla, hangi suçla bizi ağır ceza ve pek ağır ihânetler ve tecritlerle mahkûm ediyorsunuz? Elbette mahkeme-i kübrâ-yı haşirde sizden sorulacak.

¹ (Hâsiye) Ya Üstad! Değil yirmi milyon, üç yüz elli milyon insanların maddî ve mânevî hukukunu, Kur'ân'ın nuruyla "lillâh" için müdafaa etmişsin, "Lillâh" için olduğuna delil, Cenâb-ı Hak seni Kur'ân'ın hizmetinde muvaffak eyledi. Musa (*aleyhisselâm*), Fir'avun'un zulmünden necat bulduğu gibi; Resûl-i Ekrem de (*aleyhissalâtü vesselâm*) münafikların lâşelerini görüp, hususan münafikların reisini, mübarek kendi eliyle geberterek cehenneme gönderdiği gibi; Risale-i Nur da, Eskişehir'de "Risale-i Münâcât"; Denizli'de "Meyve Risalesi ve Hücceti"; Afyon'da bu arzuhal ile, zindikanın küfr-ü mutlakının ve şâkilerin canlarını cehenneme gönderdi. Prensiplerini, rejimlerini yırtarak dünyanın her köşesinde intișar etti. Elhamdülillâh..

İkincisi

Beni cezalandırmaya gösterdikleri bir sebep; benim tesettür¹, ırsiyet², zikrullah³, taaddüd-ü zevcât⁴ hakkında Kur'an'ın gayet sarih âyetlerine, medeniyetin itirazlarına karşı onları susturacak tefsirimdir.

On beş sene evvel Eskişehir Mahkemesi'ne ve Ankara'ya Mahkeme-i Temyiz'e ve tashihe yazdığını ve aleyhimdeki kararnâmede yazdıkları bu geçen fikrayı, hem haşırde mahkeme-i kübrâya bir şekvâ.. hem istikbalde münevver ehl-i maârif heyetine bir ikaz.. hem iki defa beraatimizde insaf ve adaletle feryadımızı dinleyen Mahkeme-i Temyiz'e, el-Hüccetu'z-Zehra ile beraber bir nevi lâyîha-ŷı temyiz.. hem beni konuşturmayan ve seksen hatasını isbat ettiğimiz garazkârâne ithamnâme ile beni iki sene ağırceza ve tecrid-i mutlak ve iki sene başka yere nefiy ve göz nezareti hapsiyle mahkûm eden heyete, aynen o fikrayı tekrar ediyorum:

İşte, ben de adliyeyi mahkemesine derim ki:

Bin üç yüz elli senede ve her asırda üç yüz elli milyon müslümanların hayat-ı içtimaiyesinde kudsî ve hakikî bir düstur-u ilâhîyi, üç yüz elli bin tefsirin tasdiklerine ve ittifaklarına istinaden.. ve bin üç yüz senede geçmişecdadımızın itikatlarına iktidâen tefsir eden bir adamı mahkûm eden haksız bir kararı, elbette rûy-u zeminde adalet varsa, o kararı red ve bu hükmü nakzedecektir diye bağıriyorum. Bu asrin sağırların kulakları dahi işitsin!

Acaba bu zamanın bazı ilcaâtının iktizasıyla muvakkaten kabul edilen bir kısım ecnebî kanunlarını fikren ve ilmen kabul etmeyen ve siyaseti bırakın ve hayat-ı içtimaiyeden çekilen bir adamı, o âyâtin tefsirleriyle suçu yapmakla, İslâmiyet'i inkâr ve dindar ve kahraman bir milyarecdâdimiza ihânet ve milyonlarla tefsirleri itham çıkmaz mı?

Üçüncüüsü

Mahkûmiyetime gösterdikleri bir sebep, emniyeti ihlâl ve âsâyişi bozmaktır. Pek uzak bir ihtimal ve yüzde –belki binde– bir imkânla, hattâ uzak

¹ Bkz.: Nûr sûresi, 24/31, 60; Ahzâb sûresi, 33/55, 59.

² Bkz.: Nisâ sûresi, 4/11, 176.

³ Bkz.: Bakara sûresi, 2/152; Âl-i İmrân sûresi, 3/41; A'râf sûresi, 7/205; Enfâl sûresi, 8/2; Ra'd sûresi, 13/28; Kehf sûresi, 18/24; Hac sûresi, 22/35, 40; Nûr sûresi, 24/36, 37; ...

⁴ Bkz.: Nisâ sûresi, 4/3.

imkânatı vukuat yerinde koyup bazı mahrem risale ve hususî mektuplardan Risale-i Nur'un yüz bin kelime ve cümlelerinden kırk elli kelimesine yanlış mana vererek bir senet gösterip bizi itham ve cezalandırmak istiyorlar. Ben de bu otuz-kırk senelik hayatı bilenleri ve Nur'un binler has şâkirtlerini ishad ederek derim:

İstanbul'u işgal eden İngilizler'in başkumandanı, İslâm içinde ihtilâf atıp, hattâ Şeyhüislâm ve bir kısım hocaları kandırıp birbiri aleyhine sevk ederek itilâfçı, ittihatçı firkalarını birbiriyle uğraştırmayıla Yunan'ın galebesine ve harâkât-ı milliyenin mağlûbiyetine zemin hazırladığı bir sırada, İngiliz ve Yunan aleyhinde Hutuvât-ı Sitte eserimi Eşref Edib'in gayreTİyle tab ve neşretmekle o kumandanın dehşetli plânını kırان.. ve onun idam tehdidine karşı geri çekilmeyen.. ve Ankara reisleri o hizmeti için onu çagirdikları hâlde Ankara'ya kaçmayan.. ve esarette Rus'un başkumandanının idam kararına ehemmiyet vermeyen.. ve 31 Mart Hâdisesi'nde sekiz taburu bir nutukla itaate getiren.. ve Divan-ı Harb-i Örf'de mahkemedeki paşaların "Sen de mürtecisin, şeriat istemişsin?" diye suâllerine karşı, idama beş para kıymet vermeyip, cevaben "*Eğer meşrûtiyet bir fırkanın istibdadından ibaret ise bütün cin ve ins şahit olsun ki, ben mürtecim ve şeriatın birtek meselesine ruhumu feda etmeye hazırım!*" diyen.. ve o büyük zâbitleri hayretle takdire sevk edip, idamını beklerken beraatine karar verdikleri ve tahliye olup dönerken, onlara teşekkür etmeyerek "*Zâlimler için yaşasın cehennem!*" diye yolda bağıran.. ve Ankara'da divan-ı riyâsette –Afyon kararnâmesinin yazdığı gibi– Mustafa Kemal, hiddetle ona dedi: "Biz seni buraya çagirdık ki, bize yüksek fikirler beyan edesin. Sen geldin, namaza dair şeyler yazdın, içimize ihtilâf verdin." Ona karşı, "*İmandan sonra en yüksek namazdır. Namaz kılmayan hâindir. Hâinin hükmü merduttur!*" diye kırk elli meb'usun huzurunda söyleyen ve o dehşetli kumandan ona bir nevi tarziye verip hiddetini geri aldırın.. ve altı vilâyet zabıtاسıncı ve hükümetçe âsâyişin ihlâline dair birtek maddesi kaydedilmeyen.. ve yüz binlerle Nur şâkirtlerinin hiçbir vukuati görünmeyen.. yalnız bir küçük talebenin, haklı bir müdafâada küçük bir vukuatından başka hiçbir şâkirdinden bir cinâyet işitilmeyen.. ve hangi hapse girmiŞse o mahpusları ıslah eden.. ve Risale-i Nur'dan yüz binler nüsha memlekette intiŞar etmekle beraber, menfaatten başka hiçbir zararı olmadıklarını, yirmi üç senelik hayatının ve üç hükümet ve mahkemelerin beraatlar vermelerinin ve Nur'un kıymetini bilen yüz bin şâkirtlerinin kavlen ve fiilen tasdiklerinin şehadetiyle isbat eden.. ve münzevî, mücerret, garip, ihtiyyar, fakir ve kendini kabir kapsısında gören.. ve bütün kuvvet ve kanaatiyle fâni şeyleri bırakıp, eski kusuratına bir

keffâret ve hayat-ı bâkiyesine bir medar arayan.. ve dünyanın rütbelerine hiç ehemmiyet vermeyen.. ve şiddet-i şefkatinden mâsumlara, ihtiyarlara zarar gelmemek için kendisine zulüm ve tâzip edenlere beddua etmeyen bir adam hakkında “Bu ihtiyar münzevî, âsâyişi bozar.. emniyeti ihlâl eder.. ve maksadı dünya entrikalarıdır.. ve muhabereleri dünya içindir; öyleyse suçludur!” diyenler ve onu pek ağır şerâit altında mahkûm edenler, elbette yerden göğe kadar suçludurlar, mahkeme-i kübrâda hesabını verecekler!

Acaba bir nutukla isyan eden sekiz taburu itaate getiren.. ve kırk sene evvel bir makalesiyle binler adamı kendine taraftar yapan.. ve mezkûr üç dehşetli kumandanlara karşı korkmayan ve dalkavukluk yapmayan.. ve mahkemelerde, “Başimdaki saçlarım adedince başlarım bulunsa ve her gün biri kesilse, zındıkaya ve dalâlete teslim-i silâh edip vatan ve millet ve İslâmîyet'e hıyanet etmem! Hakikat-i Kur'âna feda olan bu başımı zâlimlere eğmem!” diyen.. ve Emirdağ'da beş-on âhiret kardeşi ve üç-dört hizmetçilerden başka kimse ile alâkadar olmayan bir adam hakkında, ithamnâmede, “Bu Said, Emirdağ'da gizli çalışmış, âsâyişe zarar vermek fikriyle orada bir kısım halkları zehirlemiş. Yirmi adam da etrafta onu medhedip hususî mektuplar yazdıkları gösteriyor ki, o adam inkilâp ve hükûmet aleyhinde gizli bir siyaset çeviriyor” diyerek emsâlsız bir adâvet ve ihânetlerle iki sene hapse sokmak ve hapiste tecrid-i mutlakla ve mahkemedede konuşturmadıktan sonra tâzip edenler, ne derece haktan ve adaletten ve insaftan uzak düştüklerini vicdanlarına havale ediyorum.

Hiç mümkün müdür ki; böyle haddinden yüz derece ziyade teveccüh-ü âmmeye mazhar.. ve bir nutukla binler adamı itaate getiren.. ve bir makaleyle binlerle insanı İttihad-ı Muhammediye Cemiyeti'ne iltihak ettiren.. ve Ayasofya Camii'nde ellî bin adama takdîrle nutkunu dinlettiren bir adam, üç sene Emirdağ'da çalışın, yalnız beş-on adamı kandırsın ve âhiret işini bırakıp siyaset entrikalarıyla uğraşın, yakın olduğu kabrine nurlar yerine lüzumsuz zulmetler doldursun... Hiç kabil midir? Elbette şeytan dahi bunu kimseye kabul ettiremez!

Dördüncüüsü

Şapka giymediğimi mahkûmiyetime ehemmiyetli bir sebep göstermelemdir. Beni konuşmadılar. Yoksa beni cezalandırmaya çalışanlara diyecek tim ki:

Üç ay Kastamonu'da polisler ve komiser karakolunda misafir kaldım.

Hiçbir vakit bana demediler: "Şapkayı başına koy." Ve üç mahkemedede şapkayı başıma koymadığım ve başımı mahkemedede açmadığım hâlde bana ilişmedikleri.. ve yirmi üç sene bazı dinsiz zâlimlerin o bahaneyle bana gayri resmi çok sıkıntılı ve ağır bir nevi ceza çektiirdikleri.. ve çocukların ve kadınlar ve ekseri köylüler ve dairelerde memurlar ve bere giyenler şapka giymeye mecbur olmadıkları.. ve hiçbir maddî maslahat, giymesinde bulunmadığı hâlde; benim gibi bir münzevî, bütün müctehitlerin ve umum şeyhülislâmların yasak ettikleri bir serpuşu giymedigim bahanesiyle ve uydurmalar ilâvesiyle yirmi sene cezasını çektiğim ve libasa ait manasız bir âdetle tekrar beni cezalandırırmaya çalışan ve yanında, Ramazan'da, gündüzde rakı içip namaz kılmayanları hürriyet-i şahsiye var diye kendine kıyas edip ilişmediği hâlde; bu derece şiddet ve tekrarla ve ısrarla beni kıyafetim için suçlandırmaya çalışan, elbette ölümün idam-ı ebedîsini ve kabrin dâimî haps-i münferidini gördükten sonra, mahkeme-i kübrâda ondan bu hatası sorulacak.

Besinci

Otuz üç âyât-ı Kur'ânîye'nin tâhsînkârâne işaretine mazhariyeti ve İmam Ali (*kerramallahu vecheh*) ve Gâvs-ı Âzam (*kuddise sirruh*) gibi evliyanın takdirlerine ve yüz bin ehl-i imanın tasdiklerini ve yirmi senede millete, vatana zararsız pek çok menfaatli bir mertebeyi kazandıran Risale-i Nur'u, sinek kanadı gibi bahanelerle bazı risalelerinin müsâderesine, hattâ dört yüz sayfa ve yüz bin adamin imanlarını kurtaran ve kuvvetlendiren Zülfikar -Mucîzât-ı Ahmedîye- Mecmuasını, eskiden yazılmış ve mûrûr-u zaman ve af kanunları görmüş iki âyetin tam haklı tefsirine dair iki sayfayı bahane ederek, o pek çok menfaatli ve kıymettar mecmuanın müsâderesine sebep oldukları gibi, şimdi de Nur'un kıymettar risalelerini, herbirisinde bin kelime içinde bir-iki kelimeye yanlış mana vermekle, o bin menfaatli risalenin müsâderesine çalışıldığını, bu üçüncü iddianâmeyi işten ve neşrettiğimiz karamâmeyi gören tasdik eder.

Biz dahi لِكُلِّ مُصِبَّةٍ إِنَّا لِهِ وَإِنَّهُ رَاجِعُونَ¹ ، حَسْبُنَا اللَّهُ وَنَعَمُ الْوَكِيلُ² deriz.

Altıncı

Nur'un şâkirtlerinden bazlarının Nur'lardan fevkâlâde iman hüccetlerini ve sarsılmaz, aynelyakîn ulûm-u imaniyeyi görüp istifade ettilerinden, bu

¹ Her musibet karşısında deriz ki: "Biz, Allah'a aidiz (O'nun mahlûku, O'nun kulları, O'nun mülküyü; O, mülkünde dileiği gibi tasarruf eder) ve zaten O'nun dönmemekteyiz." (Bakara süresi, 2/156)

² "Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!" (Al-i İmran süresi, 3/173)

bîçare tercümanına bir nevi teşvik ve tebrik ve takdir ve teşekkür nev’inde ziyade hüsn-ü zanla müfritâne methetmeleriyle beni suçlu gösterene derim:

Ben âciz, zayıf, gurbette, menfi, yarımm ümmî, alehimde propaganda ile halkı benden ürkütmek hâleti içinde Kur’ân’ın ilâclarından ve imanî ve kudsî hakikatlerinden dertlerime tam derman olarak kendime bulduğum zaman, bu millete ve bu vatan evlâtlarına dahi tam bir ilâç olacağına kanaat getirdiğim için, o kıymettar hakikatleri kaleme aldım. Hattım pek noksan olmasından yardımçılara pek çok muhtaç iken, inâyet-i ilâhiye bana sadık, has, metin yardımçıları verdi.

Elbette ben onların hüsn-ü zanlarını ve samimâne medihlerini bütün bütîn reddetmek ve hatırlarını tekdirle kırmak, o hazine-i Kur’âniye’den alınan Nur’lara bir ihânet ve adâvet hükmüne geçer. Ve o elmas kalemlî ve kahraman kalbli muâvinleri kaçıracak diye onların âdi, müflis şahsına karşı medh ü senâlarını, asıl mal sahibi ve bir mânevî mucize-i Kur’âniye olan Risale-i Nur’â ve has şâkirtlerinin şahsiyet-i mânevîyesine çeviriyordum. “Benim haddimden yüz derece ziyade hisse veriyorsunuz” diye bir cihette hatırlarını kıriyordum. Acaba hiçbir kanun, müstenkif ve razi olmayan bir adamı, başkalarının onu methetmesiyle suçlu yapar mı ki; kanun namına hareket eden resmî memur beni suçlu yapıyor?

Hem neşrettiğimiz –aleyhimizde yazılan– kararnâmenin elli dördüncü sayfasında, “Âhirzamanın o büyük şahsı, neslen Âl-i Beyt’ten olacak. Biz Nur şâkirtleri, ancak mânevî Âl-i Beyt’ten sayılabiliriz. Hem Nur’un mesleğinde hiçbir cihette benlik, şahsiyet ve şahsî makamları arzu etmek, şan ve şeref kazanmak olmaz. Nur’daki ihlâsi bozmamak için, uhrevî makamat dahi bana verilse, bırakmaya kendimi mecbur bilirim.” denmektedir diye kararnâmede yazdıkları.. ve yine kararnâmede yirmi ikinci ve üçüncü sayfasını “Kusurunu bilmek, fakr ve aczini anlamak, tezellül ile dergâh-ı ilâhiye iltica etmek ki; o şahsiyetle kendimi herkesten ziyade bîçare, âciz, kusurlu görüyorum. O hâlde bütün halk, beni medh ü senâ etse beni inandıramazlar ki iyiyim, sahib-i kemâlim. Sizi bütün kaçırılmamak için üçüncü, hakikî şahsiyetimin gizli, çok fenalıklarını ve sû-i hâllerini söylemeyeceğim. Cenâb-ı Hak inâyetiyle –en ednâ bir nefer gibi– bu şahsimi esrar-ı Kur’âniye’de istihdam ediyor. Yüz bin şükür olsun. Nefis cümleden ednâ, vazife cümleden âlâ!..” fikrasını, kararnâme yazdığı hâlde, beni başka zâtların methiyle ve Risale-i Nur manasıyla büyük bir hidayet edici vasfini vermekle beni suçlu yapanlar, elbette bu hatanın cezasını dehşetli çekmeye müstehak olurlar.

Yedinci

Biz ve umum Nur Risaleleri, Denizli ve Ankara Ağırcezaları'nın ve temyiz mahkemelerinin ittifakıyla beraat ettiğimiz.. ve umum risale ve mektuplarını bize iade ettikleri.. ve "Temyizin bozma kararında, Denizli beraatinde –faraza bir hata dahi olsa– o beraat ve hüküm, kat'iyet kesbetmiş; daha tekrar muhakkeme edilmez." dedikleri hâlde; ben Emirdağ'da üç sene münzevî ve iki-üç terzi çırığı nöbetle bana hizmet ve pek nadir olarak beş-on dakika bazı dindar zâtlardan başka zaruret olmadan konuşmayan.. ve tek bir yerde Nur'lara teşvik için haftada birtek mektuptan başka göndermeyen.. ve kendi müftü kardeşine üç senede üç mektuptan başka yazmayan.. ve yirmi-otuz seneden beri devam eden telifini bırakan.. yalnız bütün ehl-i Kur'ân ve imana menfaatli yirmi sayfalık iki nükteden –biri Kur'ân'daki tekrarların hikmetini, diğer melekler hakkında bazı meseleler– başka hiçbir risale daha telif etmeyen.. yalnız mahkemelerin iade ettikleri risalelerin büyük mecmular yapılmamasına ve eski harfle tab' edilen Âyetü'l-Kübrâ'nın beş yüz nüshası mahkeme tarafından bize teslim edildiğinden ve teksir makinesi resmen yasak olmadığından, Âlem-i İslâm'ın istifadesi fikriyle kardeşlerime neşir için teksirine izin vererek onların tashihleriyle meşgul olan.. ve katiyen hiçbir siyasetle alâkadar olmayan.. ve memleketine gitmek için resmen izin verildiği hâlde –bütün menfilere muhalif olarak– dünyaya ve siyasete karışmamak için sıkıntılı bir gurbeti kabul edip memleketine gitmeyen bir adam hakkında, bu üçüncü ithamnâmedeki asılsız isnadlar ve yalan bahisler ve yanlış manalarla o adamı suçlu yapmaya çalışanda –şimdilik söylemeyeceğim– dehşetli iki mana hükümettiğini, bu yirmi ayda bana karşı muamelesi isbat ediyor. Ben de derim: *Kabir ve Sakar yetер; mahkeme-i kübrâya havale ediyorum!..*

Sekizinci

Beşinci Şuâ, iki sene Denizli ve Ankara Mahkemeleri'nin ellerde kalıp sonra bize iade ettiklerinden, Denizli Mahkemesi'nde beraatimizi netice veren müdafââtımla beraber Siracü'n-Nur ismindeki büyük mecmuanın âhirinde yazılmış. Gerçi evvelce mahrem tutuyorduk; fakat madem mahkemeler onu teşhir edip beraatle bize iade ettiler. Demek bir zararı yoktur diye teksirine izin verdim. Ve o Beşinci Şuâ'nın aslı, otuz-kirk sene evvel yazılmış müteşâbih hadislerdir. Fakat ümmette eskiden beri intișar eden bir kısmına gerçi bazı ehl-i hadis, bir zaafiyet isnad etmişler. Fakat zâhirif manaları medâr-i itiraz olmasından, sîrf ehl-i imanı şüphelerden kurtarmak için yazıldığı hâlde; bir zaman sonra onun harika te'villerinin bir kısmı gözlere göründüğü için biz

onu mahrem tuttuk, tâ yanlış mana verilmesin. Sonra, müteaddit mahkemeler onu tetkik edip teşhirine sebep olmakla beraber, bize iade ettikleri hâlde, şimdî beni tekrar onunla suçlu yapmak ne kadar adaletten, haktan, insaftan uzak olduğunu, bizi kanaat-i vicdaniye ile mahkûm edenlerin vicdanlarına ve onları dahi mahkeme-i kübrâya havale ederek, ^{حَسْبَنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ}¹ deriz.

Dokuzuncusu

Çok mühimdir. Fakat bizi mahkûm edenlerin, Risale-i Nur'u mütalâalarının hatırlı için, onları kızdırmamak fikriyle yazmadım.

Onuncusu

Kuvvetli ve ehemmiyetlidir. Fakat yine onları küstürmemek niyetiyle şimdilik yazmadım.^{2(Hâsiye)}

¹ “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmrân süresi, 3/173)

² (Hâsiye) Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*) mucize-i kübrâ-yı miracıyla cin ve inse ve melâike-ye nübûvetini gösterdiği ve müşrikine ve münafiklara karşı, erkân-ı îmaniyyenin kutbu olan Zât-ı Zülcelâl'i, cenneti ve cehennemi bizzat gözüyle müşâhede edip, Muhammedü'l-Emîn ismiyle müsemma olan Zât-ı mübarekiyle, Cenâb-ı Hakk'ın varlığını ve haşrı ve Mahkeme-i Kübra'yı bütün cin ve inse haber verdiği gibi; Risale-i Nur da, “Haşırdeki Mahkeme-i Kübra'ya Bir Arzuhâl” olan bu risale ile bu asrın imanî, itikadî olan istinad noktaları sarsıldılarından, şek ve şüpheye düşen ehl-i îmana ve ehl-i vukuf ve ehl-i hâkimlere, Cenâb-ı Hakk'ın varlığını ve adâletini, Mahkeme-i Kübra'yı ve haşrı, âlem-i gaybi, âlem-i şehadete getirip; kat'iyen,aslâ şekk ve şüphe olmayacak derecede; dalâlete, kûfr-ü mutlaka düşenlere cehennemi ve ehl-i îmana da cenneti, bu dünyada gözlere göstermiştir. Bütün nev-i beşere îman-ı tâhakkûki hakkalyakın isbat etmiştir. Cenâb-ı Hak, Risale-i Nur Müellifi Üstadımızdan ebediye razı olsun, âmîn...

Bediüzzaman Said Nursî'nin Afyon Hapishanesi'nde Tecrid-i Mutlakta İken Talebelerine Yazdığı Mektuplardan Bazı Kısımlar

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddik kardeşlerim,

Sizi tâziye değil, belki tebrik ediyorum. Madem kader-i ilâhî bizi bu üçüncü Medrese-i Yusufiye'ye bir hikmet için sevketti.. ve bir kısım rızkımızı bize burada yedirecek ve rızkımız bizi buraya çağırdı.. ve madem şimdîye kadar katî tecrübelerle وَعَسَى أَنْ تَكُرُّ هُوَا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ² sırrına inâyet-i ilâhiye bizi mazhar etmiş.. ve madem Medrese-i Yusufiye'deki yeni kardeşlerimiz, herkesten ziyade Nur'lardaki teselliye muhtaçırlar ve adliyeciler, memurlardan ziyade Nur kaidelerine vesâir kudsî kanunlarına ihtiyaçları var.. ve madem Nur nûshaları, pek kesretle hariçteki vazifenizi görüyorlar ve fütuhatları tevakuk etmiyor.. ve madem burada her bir fâni saat, bâki ibadet saatleri hükmüne geçer; elbette biz, bu hâdiseden -mezkûr noktalar için- kemâl-i sabır ve metânet içinde mesrûrâne şükretmemiz lâzımdır. Denizli hapsinde teselli için yazdığınız bütün o küçük mektupları size de aynen tekrar ederim. İnşaallah o hakikatli fikralar sizi de müteselli ederler.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ³

Aziz, siddik kardeşlerim,

Ewelâ: Benim şahsına edilen eziyet ve ihânetlerden müteessir olmayınız. Çünkü Risale-i Nur'da bir kusur bulamıyorlar, onun bedeline benim ehemmiyetsiz ve çok kusurlu şahsımla uğraşıyorlar. Ben bundan memnunum. Risale-i Nur'un selâmetine ve şerefine binler şahsi elemeler,

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² "Olur ki hoşlanmadığınız bir şey sizin için hazırlı olur." (Bakara sûresi, 2/216)

³ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

belalar, takirler görsem yine müftahirane şükretmek, Nur'dan aldığım dersin muktezasıdır.. ve onun için bana bu cihette acımayınız.

Sâniyen: Pek geniş ve şiddetli ve merhametsiz bu taarruz ve hûcum, şimdilik yirmiden bire indi. Binler haslar yerinde birkaç zât ve yüz binler alâ-kadarlar bedeline mahdut birkaç yeni kardeşleri topladılar. Demek inâyet-i ilâhiye ile pek hafif bir sûrete çevrilmiş.

Sâlisen: İnâyet-i rabbâniye ile iki sene aleyhimizde plân çeviren sâbık vali defoldu. Ve aleyhimizde pek ziyade evhamlandırlan Dâhiliye Vekili'nin hemşehriliği ve nesilce cedleri, ziyade dindarlık cihetiyle bu dehşetli hûcumu pek çok hafifleştirdiğine kuvvetli bir ihtimal var. Onun için me'yus olmayınız ve telâş etmeyiniz.

Râbian: Pek çok tecrübe ve hâdiselerle kat'î kanaat verecek bir tarzda Risale-i Nur'un ağlamasıyla ya zemin titrer veya hava ağlar. Gözümüzle çok gördüğümüz ve kısmen mahkemedede dahi isbat ettiğimiz gibi; tahminimce bu kış, emsâlsiz bir tarzda yaz gibi –bidayette– gülmesi, Risale-i Nur'un perde altında teksir makinesiyle gülmesine ve intişarına tevâfuku.. ve her tarafta tâharri ve müsâdere endişesiyle tevakkufa ağlamasına.. birdenbi-re kış, dehşetli hiddeti ve ağlamasıyla tetâbuku, kuvvetli bir emâredir ki; hâkikat-i Kur'âniye'nin bu asırda parlak bir mucize-i kübrâsıdır, zemin ve kâinat onun ile alâkadar...

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddîk kardeşlerim,

Garip ve latîf iki hâlimi beyan etmek lâzım geldi.

.....

Bir zaman meşhur bir allâmeyi, harbin müteaddit cephesinde cihada gidenler görmüşler, ona demişler. O da demiş: "Bana sevap kazandırmak ve derslerimden ehl-i imana istifade ettirmek için benim şeklimde bazı evlîyalar benim yerimde işler görmüşler." Aynen bunun gibi, Denizli'de câmilerde beni gördükleri hatta resmen ihbar edilmiş ve müdür ve gardiyana aksyetmiş.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Bazları telâş ederek, "Kim ona hapishâne kapısını açıyor?" demişler. Hem burada dahi aynen öyle oluyor. Hâlbuki benim çok kusurlu, ehemmiyetsiz şahsiyetime pek cüz'î bir harika isnadına bedel, Risale-i Nur'un harikalarını isbat edip gösteren Sikke-i Gaybî Mecmuası yüz derece, belki bin derece ziyade Nur'lara itimat kazandırır ve makbuliyetine imza basar. Hususan Nur'un kahraman talebeleri, hakikaten harika hâlleri ve kalemleriyle imza basıyorlar.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddik kardeşlerim,

Risale-i Nur benim bedelime sizlerle görüşür, derse müştâk yeni kardeşlerimize güzelce ders verir. Nur'larla ya okumak veya okutmak veya yazmak sûretindeki meşguliyet; tecrübeyle kalbe ferah, ruha rahat, rızka bereket, vücuda sıhhat veriyor. Şimdi Hüsrev gibi Nur kahramanı size ihsan edildi. İnşâallah bu medrese-i Yusufiye dahi, Medresetü'z-Zehra'nın bir mübarek dershanesi olacak. Ben şimdiye kadar Hüsrev'i ehl-i dünyaya tam göstermiyorum, gizlerdim. Fakat neşredilen mecmular, onu ehl-i siyasete tamamıyla gösterdi, gizli birşey kalmadı. Onun için hem ben, hem o, daha gizlemek değil, lüzum ise aynı hakikat beyan edilecek. Fakat şimdilik karşımızda hakikati dinleyecekler içinde dehşetli ve tezahür etmiş iki muannit; hem zindika, hem komünist hesabına biri Emirdağ'nda malûm olmuş; biri de burada gayet desasâne, aleyhimizde iftiralarla memurları ürkütmeye çalışıyorlar. Onun için biz şimdilik çok ihtiyat edip telâş etmemek ve inâyet-i ilâhiyenin imdadımıza gelmesini tevekkül ile beklemek lâzımdır.

Said Nursî

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddik kardeşlerim,

Ben hem Risale-i Nur'u, hem sizleri, hem kendimi, Hüsrev ve Hifzi ve Bartın'lı Seyyid'in kıymettar müjdeleriyle hem tebrik, hem tebşir ediyorum. Evet, bu sene hacca gidenler, Mekke-i Müktereme'de Nur'un kuvvetli mecmularını büyük âlimlerin hem Arapça, hem Hintçe tercüme ve neşre çalışmaları gibi Medine-i Münevvere'de dahi o derece makbul olmuş ki, Ravza-yı Mutahhara'nın makber-i saadeti üstünde konulmuş. Hacı Seyyid, kendi gözüyle Asâ-yı Mûsâ mecmuasını kabr-i Peygamberî (*aleyhissalâtü vesselâm*) üzerinde görmüş. Demek makbul-ü Nebevî olmuş ve rızâ-yı Muhammedî (*aleyhissalâtü vesselâm*) dairesine girmiştir. Hem niyet ettiğimiz ve buradan giden hacılara dediğimiz gibi, Nur'lar bizim bedelimize o mübarek makamları ziyaret etmişler, hadsiz şükür olsun.

Nur'un kahramanlarının bu mecmuları tashihli olarak neşretmelerinin pek çok faydalardan birisi de; beni tashih vazifesinden ve merakından kurtardığı gibi, kalemlle yazılan sair nüshalarla tam bir me'haz olmak cihetinde üzericalı hâkimîne geçtiler. Cenâb-ı Erhamü'r-râhimîn o mecmuların her bir harfine mukabil onların defter-i hasenâtlarına bin hasene yazdırın, âmîn, âmîn, âmîn...

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Aziz, siddik kardeşlerim ve hapis arkadaşlarım,

Evvelâ: Sûreten görüşmediğimizden merak etmeyiniz. Bizler mânen her zaman görüşüyoruz. Benim ehemmiyetsiz şahsına bedel, Nur'dan elinize geçen hangi risaleyi okusunuz veya dinleseniz, benim âdi şahsim yerine Kur'an'ın bir hâdimi haysiyetiyle beni o risale içerisinde görüp sohbet edersiniz. Zâten ben de sizinle bütün dualarımда ve yazılarınızda ve alâkanızda hayalimde görüşüyorum ve bir dairede beraber bulunmamızdan her vakit görüşüyoruz gibidir.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Sâniyen: Bu yeni Medrese-i Yusufiye'deki Risale-i Nur'un yeni talebelerine deriz: *Kuvvetli hüccetlerle hatta ehl-i vukûfu da teslime mecbur eden işârât-ı Kur'âniye ile Nur'un sadık şâkirtleri iman ile kabre girecekler. Hem şirket-i mâneviye-i nuriyenin feyziyle her bir şâkirt derecesine göre umum kardeşlerinin mânevî kazançlarına ve dualarına hissedar olur. Güya âdetâ binler dil ile istiğfar eder, ibadet eder.*

Bu iki fayda ve netice, bu acîb zamanda bütün zahmetleri, sıkıntıları hiçe indirir; pek çok ucuz olarak o iki kıymettar kârları sadik müşterilerine verir.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddîk kardeşlerim,

Afyon müdâfaanâmesinin hem bize, hem bu Nur'lara, hem bu memlekete, hem Âlem-i İslâm'a alâkadar ehemmiyetli hakikatleri var.

Her hâlde bunu yeni hurufla beş-on nüsha çıkarmak lâzımdır, tâ Ankara makamatına gönderilsin. Bizi tahliye ve tecziye etseler de hiç ehemmiyeti yok. Şimdi vazifemiz; o müdâfaâttaki hakikatleri hem hükümete, hem adliyelere, hem millete bildirmektir. Belki de kader-i ilâhînin bizi bu dershâneye sevketmesinin bir hikmeti de budur. Mümkün olduğu kadar çabuk makine ile çıksın. Bizi bugün tahliye etseler, biz yine onu bu makamata vermeye mecburuz. Sizi aldatıp tehir edilmesin. Artık yeter! Aynı mesele için on beş senede üç defa bu eşedd-i zulüm ve bahaneler ve emsâlsiz işkencelere karşı son müdâfaamız olsun. Madem kanunen kendimizi müdâfaa etmek için sâbık mahkemelerde makineyi bize vermişler, burada o hakkımızı bizden hiçbir kanunla men edemezler. Eğer resmen çare bulmadınız ise, hariçten bizim avukat her şeyden evvel bunun –makine ile– beş nüshasını çıkarsın, hem sihhatine çok dikkat edilsin.

Said Nursî

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddik kardeşlerim,

Bugün benim pencerelerimi mihlamalarının sebebi, mahpuslarla murâfaa ve selâmlaşmamaktır. Zâhirde başka bahane gösterdiler. Hiç merak etmeyiniz. Bilakis benim ehemmiyetsiz şahsim ile meşgul olup Nur'lara ve talebelerine çok sıkıntı vermediklerinden, beni cidden ve kalben onların şahsî ihânetler ve iğkencelerle tâzib etmeleri, Nur'ların ve sizlerin bedeline olduğu ve bir derece Nur'lara ilişmemeleri cihetinde memnunum ve sabır içinde şükrederim, merak etmiyorum. Siz dahi hiç müteessir olmayınız. Gizli düşmanlarınızın, memurların nazar-ı dikkatini şahsına çevirmesinden, Nur'ların ve talebelerinin selâmet ve maslahatları noktasında bir inâyet ve bir hayır var diye kanaatim var.

Bazı kardeşlerimiz hiddet edip dokunaklı konuşmasınlar, hem ihtiyatla hareket etsinler ve telâş etmesinler, hem herkese bu meseleden bahis açmasınlar. Çünkü safdil kardeşlerimiz ve ihtiyata daha alışmayan yeni kardeşlerimizin sözlerinden mana çikaran casuslar bulunur. Habbeyi kubbe yapar, ihibar edebilir. Şimdi vaziyetimiz şaka kaldırılmıyor. Bununla beraber hiç endişe etmeyiniz. Biz inâyet-i ilâhiye altındayız ve bütün meşakkatlere karşı kemâl-i sabırla belki şükür ile mukabele etmeye azmetmişiz. Bir dirhem zahmet, bir batman rahmet ve sevabı netice verdiğiinden, şükretmeye mükellefiz.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Aziz, siddik kardeşlerim,

İki ehemmiyetli sebep ve bir kuvvetli ihtarâ binâen ben bütün vazife-i müdâfaâti buraya gelen ve gelecek Nur erkânlarına bırakmaya kalben mecbur oldum. Hususan H, R, T, F, S.^{3(Hâsiye)}

Birinci Sebep: Ben hem soru dairesinde, hem çok emârelerden kat'î bildim ki; bana karşı ellerinden geldiği kadar müşkûlât yapmaya ve fikren

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

³ (Hâsiye) Hüsrev, Re'fet, Tahirî, Feyzi, Sabri.

onlara galebe etmemden kaçmaya çalışıyorlar ve resmen de onlara iş'ar var. Güya ben konuşsam, mahkemeleri ilzam edecek derecede ve diplomatları susturacak bir iktidar-ı ilmî ve siyasi göstereceğim diye benim konuşmama bahanelerle mâni oluyorlar. Hatta sorguda bir suâle karşı dedim: "Tahattur edemiyorum." O hâkim taaccüp ve hayretle dedi: "Senin gibi fevkâlâde acîb zekâvet ve ilim sahibi nasıl unutur?" Onlar Risale-i Nur'un harika yüksekliklerini ve ilmî tâhakkâtını benim fikrimden zannedip dehşet almışlar. Beni konuşturmak istemiyorlar. Hem güya benim ile kim görüşse birden Nur'un fedakâr bir talebesi olur. Onun için beni görüp görmüyorlar. Hatta Diyanet Reisi dahi demiş: "Kim onunla görüşse, ona kapılır.. cazibesi kuvvetlidir."

Demek şimdi isimi de sizlere bırakmaya maslahatımız iktiza ediyor. Ve yanınızdaki yeni ve eski müdâfaâtlarım benim bedelime sizin meşveretinize iştirak eder, o kâfidir.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ^۱

Aziz, siddîk kardeşlerim,

Bugün mânevî bir ihtar ile sizin hesabınıza bir telâş, bir hüzen bana geldi. Çabuk çıkmak isteyen ve derd-i maîset için endişe eden kardeşlerimizin hâkikaten beni müteellim ve mahzun ettiği aynı dakikada bir mübarek hâtıra ile bir hakikat ve bir müjde kalbe geldi ki:

Beş günden sonra çok mübarek ve çok sevaplı ibadet ayları olan şuhûr-u selâse gelecekler. Her hasenenin sevabı başka vakitte on² ise, Receb-i Şerif'te yüzden geçer.³ Şaban-ı Muazzam'da üç yüzden ziyade..⁴ ve Ramazan-ı Mübarek'te bine çıkar..⁵ ve cuma gecelerinde binlere.. ve Leyle-i Kadir'de otuz bine çıkar.⁶ Bu pek çok, uhrevî faydaları kazandıran ticaret-i uhreviyenin bir kudsî pazarı.. ve ehl-i hakikat ve ibadet için mümtaz bir meşheri.. ve üç ayda seksen sene bir ömrü, ehl-i imana temin eden şuhûr-u selâseyi böyle bire on

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Bkz.: Enâm sûresi, 6/160.

³ Bkz.: Enâm sûresi, 6/160.

⁴ Bkz.: Tirmîzî, *savm* 39; İbni Mâce, *ikâme* 191; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsned* 6/238.

⁵ Bkz.: et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-eusat* 3/255-256; el-Beyhakî, *Şuabü'l-imân* 3/314; ed-Deylemî, *el-Müsned* 3/130-131.

⁶ Bkz.: "Kadir gecesi, bin aydan hayırlıdır." (Kadir sûresi, 97/3)

kâr veren Medrese-i Yusufiye'de geçirmek, elbette büyük bir kârdır. Ne kadar zahmet çekilse aynı rahmettir.

Ibadet cihetinde böyle olduğu gibi, Nur hizmeti dahi nisbeten –ke-miyet değilse de keyfiyet itibarıyla– bire beşir. Çünkü bu misafirhânedede mütemâdiyen giren ve çıkanlar, Nur'un derslerinin intişarına bir vasita-dır. Bazen bir adamın ihlâsı, yirmi adam kadar fayda verir.

Hem Nur'un sırrı ihlâsı; siyasetkârâne kahramanlık damarını taşıyan, Nur'un tesellilerine pek çok muhtaç bulunan mahpus bîcâreler için-de intişarı için bir parça zahmet ve sıkıntı olsa da, ehemmiyeti yok.

Derd-i maîset ciheti ise; zâten bu üç ay âhiret pazarı olmasından her biriniz çok şâkirtlerin bedeline, hatta bazınız bin adamın yerinde buraya girdiğinden, elbette sizin haricî işlerinize yardımları olur diye tamamıyla ferahlandım ve bayrama kadar burada bulunmak büyük bir nimettir bildim.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Bazı emârelerle bildim ki; gizli düşmanlarımız, Nur'un kıymetini düşürmek fikriyle siyaset manasını hatırlatan mehdilik dâvâsını tevehhüm ile güya “Nur'lar, buna bir âlettir” diye çok asılsız bahaneleri araştırıyorlar. Belki benim şahsına karşı bu işkenceler, bu evhamlarından ileri geliyor. Ben, o gizli zalim düşmanlara ve onları aleyhimizde dinleyenlere derim:

Hâşâ sümme hâşâ!.. Hiçbir vakit böyle haddimden tecavüz edip iman hakikatlerini şâhiyetime bir makam, şan u şeref kazandırmaya âlet etmediği-me bu yetmiş beş, hususan otuz senelik hayatım ve yüz otuz Nur Risaleleri ve benim ile tam arkadaşlık eden binler zâtlar şehâdet ederler.

Evet Nur şâkirtleri biliyorlar ve mahkemelerde hüccetlerini göstermişim ki; şahsına değil bir makam, şan u şeref ve şöhret vermek ve uhrevî ve mâ-nevî bir mertebe kazandırmak, belki bütün kanaat ve kuvvetimle ehl-i imana bir hizmet-i imaniye yapmak için, değil yalnız dünya hayatı ve fâni makamatımı, belki –lüzum olsa– âhiret hayatı ve herkesin aradığı uhrevî bâki mertebeleri feda etmeyi; hatta cehennemden bazı bîcâreleri kurtarmaya vesile olmak için –lüzum olsa– cenneti bırakıp cehenneme girmeyi kabul ettiğimi

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

hakikî kardeşlerim bildiği gibi, mahkemelerde dahi bir cihette isbat ettiğim hâlde, beni bu ithamla, Nur ve iman hizmetime bir ihlâssızlık isnad etmekle ve Nur'ların kıymetlerini tenzil etmekle milleti onun büyük hakikatlerinden mahrum etmektir.

Acaba bu bedbahtlar, dünyayı ebedî ve herkesi kendileri gibi “dini ve imanı, dünyaya âlet ediyor” tevehümü ile; dünyadaki ehl-i dalâlete meydan okuyan.. ve hizmet-i imaniye yolunda hem dünyevî, hem –lüzum olsa– uhrevî hayatlarını feda eden.. ve mahkemelerde dâvâ ettiği gibi, birtek hakikat-i imaniyeyi dünya sultanatıyla değiştirmeyen.. ve siyasetten ve siyasî manasını işmam eden maddî ve mânevî mertebelerden ihlâs sırrı ile bütün kuvvetiyle kaçan.. ve yirmi sene emsâlsiz işkencelere tahammül edip siyasete –meslek itibarıyla– tenezzül etmeyen.. ve kendini nefsi itibarıyla talebelerinden çok aşağı bilen ve onlardan daima himmet ve dua bekleyen.. ve kendi nefsini çok bîçâre ve ehemmiyetsiz itikat eden bir adam hakkında, bazı hâlis kardeşleri, Risale-i Nur'dan aldıkları fevkâlâde kuvve-i imaniyeye mukabil onun tercümanı olan o bîçâreye, tercümanlık münasebetiyle Nur'ların bazı faziletlерini hususî mektuplarında ona isnad etmeleri.. ve hiçbir siyaset hatırlarına gelmeyerek, âdetle binâen, insanlar sevdigi âdi bir adama da “sultanımsın, velînimetimsin” demeleri nev'inden yüksek makam vermeleri.. ve haddinden bin derece ziyade hüsn-ü zan etmeleri.. ve eskiden beri ustâd ve talebeler mâbeyninde câri ve itiraz edilmeyen makbul bir âdetle teşekkür manasında pek fazla medh ü senâ etmeleri.. ve eskiden beri makbul kitapların âhirlerinde mübalâğa ile medhiyeler ve takrizler yazılmasına binâen, hiçbir cihetle suç sayılabilir mi? Gerçi mübalâğa itibarıyla hakikate bir cihette muhalifit; fakat kimsesiz, garip ve düşmanları pek çok ve onun yardımcılarını kaçıracak çok esbap varken, insafsız çok müterizlere karşı sîrf yardımcılarının kuvve-i mânevîyelerini takviye etmek ve kaçmaktan kurtarmak ve mübalâğalı medhedenlerin şevklerini kırmamak için, onların bir kısım medihlerini Nur'lara çevirip bütün bütün reddetmediği hâlde, onun bu yaşıta ve kabir kapısındaki hizmet-i imaniyesini dünya cihetine çevirmeye çalışan bazı resmî memurların ne derece haktan, kanundan, insaftan uzak düştükleri anlaşılır.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddik kardeşlerim,

Evvelâ: Hiç telâş ve merak etmeyiniz. Hakkımızdaki her hâdisede, hem perde altında, hem neticeler itibarıyla, hem rahmet ve inâyeten iltifatları ve tebessümleri, hem kader ve kismetin ve adalet ve şefkatın terbiyeleri var olduğu kat'î ve mükerrer tecrübelerle tahakkuk ettiğinden, biz en acı vaziyet ve sıkıntılarla karşı, kemâl-i sabır içinde şükretmekle mükellefiz. Ve ciltleri ve derileri soyulan Cercis (*aleyhisselâm*) gibi, binler, milyonlar hakikat mücahitlerinin hakâîk-i imaniyenin kudsî hizmetinin bir numunesine mazhar olan Nur şâkırtının çektileri zahmetler, o eski zatların zahmetlerine nisbeten binde bir olmaz. Ve ücret ve kazanç cihetinde, inşaallah birdirler ve beraberdirler.

Sâniyen: On bir defa bana sù-i kast eden ve dört defa mahkemeleri aleyhimize sevk edip üç defa hapse sokan gizli düşmanlarınızın Nur'lar hakkında plânları akîm kaldığından, bütün desiseleriyle, ehemmiyetsiz şâhsıma karşı sıkıntı, tecrid-i mutlak ve kimse ile temas etmemek ve damarına dokundurmakla işkenceler verdirmeye çalışıyorlar. Ben de, o işkencelerin altında inâyeten iltifatını görüp tahammül ederek şükredirim. Zannederim, her birinizden vücutça on derece zayıf ve on derece ziyade sıkıntılarına karşı tahammülüm, sizin gibi kuvvetli ve âlicenap zatların, küçük ve geçici ve cüz'î sıkıntılarınızı nazارınızda hiçe indirir diye, daha size teselli vermeye lütfum görmüyorum.

Sâlisen: Şimdi, şâhsımı çürütmeye çalışıklarından ve siktiklarından ve ihanet ettiklerinden dolayı sıkılmayınız. Çünkü Nur'lara ve talebelerine ılışılmediğine bir alâmettir ve tam aldandıklarına bir emaredir. Yani, kıymeti, hüneri şâhsımda zannedip beni sıkıyorlar, çürütmek istiyorlar Bu aldanmalarda pek büyük bir maslahat ve Nur'lara çok faydası var. Benim tam yapamadığım vazife-i şâhisiyemi ve hizmet-i Nuriyemi bu sûretle menfi bir tarzda bana yaplıyorlar. İnşaallah, o nisbetté sevap kazandıran kusuratlarına kefalet olur.

Râbian: Gizli münafıklar, her nasılsa bazı resmî memurları aldatıp, "Sa'id ile görüşen, dost ve Nurcu olur. Kimse temas etmesin!" diye onları evhamlandırmışlar. Hattâ, heyet-i idare ve gardiyalar dahi benden kaçıyorlar. Ben de memnun oluyorum ve bu hale şükrediyorum. Sizlerle sûreten

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

görüşmediğimden zararı yok. Çünkü bir hanede maddeten ve mânen ve ruhen ve kalben ve vazifeten ve fikren ve muaveneten daima beraberiz. Mânevî görüşüyoruz, yeter.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ^١

Aziz, siddik kardeşlerim ve hizmet-i Kur'âniye ve imaniyede fedakâr ve metin arkadaşım,

Birkaç gündür sizinle kalemlle konuşmadığımızdan sıkılmayınız. Şimdi iki noktayı beyan etmek kalbe geldi.

Birincisi: ^{اللَّهُ أَكْبَرُ فِي مَا احْتَارَهُ اللَّهُ}^٢ sırrıyla, teslim ve tevekkülden sonra tesellî hissettim. Şöyle ki:

Bizi, hususan Çalışkanları tahliye etmeyip ve tefrik etmeyerek tehir etmelerinde, inşaallah maddî bir zarara mukabil, mânevî yüz menfaat ve kazanç olacak. Meselâ, Ankara'nın altı makamاتına gönderilen ilmî ve imanî ve pek kuvvetli müdafaat, şimdi yirmi gündür onların nazarlarındadır. Hem onun kıymettar hakikatleri, hem alâkadarların merakla nazar-ı dikkatlerini celbeden meselemizin safahatı, o makamati elbette lâkayt bırakmazlar. Herhâlde, eğer o hakikatlere mağlûp olmasaydilar, şimdîye kadar bize tecavüz ve şiddetli iş-ar ve emirler olacaktı. Eğer olsaydı, hakkımızda habbeyi kubbe yapanlardan tereşuhâti hissedilecekti. Demek hakikat galebe etmiş, olsa olsa tedafûî bir vaziyetle bize hafif bir ilişmek olur. Ben kendi hesabımı, o netice için, şimdîye kadar maddî zarar ve sıkıntılarımın yüz derece fevkinde mânevî kazancım var. Sizden her bir kardeşimizi, benden ziyade hissedar biliyorum. Demek, tahliyemizin tehiri hayırıldır. Hem, Çalışkanlar'dan üç kardeş, pek çok Nur şâkirtlerini buraya gelmekten kurtardıkları gibi, haklarında edilen iftiralar vastasıyla dahi, Risale-i Nur'un bir cihette, şimdiki mahkemenin nazarından kurtulmasına bir vesile oldular. Bu iki kıymettar kazanç onların hususî tahliyeliyle bozulacaktı. Hem, onların Nur'lara pek ciddî alâkaları halkın nazarında sônecekti.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² "Allah'ın kullarını sevk ettiği ve onlar için seçtiği her şeye hayır vardır." (Bkz.: el-Aclûni, *Keşfü'l-hafâ* 1/478)

İkinci nokta: Meselemiz, âlem-i İslâm’ı alâkadar eden pek büyük bir vazife-i Kur’ânîye ve imaniyedir. Ondan dehşet alan gizli münafıklar, ellerinden geldiği kadar küçültmek isterler. Ve çok ehemmiyet verdiklerinden, zahiren ehemmiyetsiz göstermeye çalışıyorlar, hükümeti ve adliyeyi aldatıyorlar. Meselâ, Nur’lara mensup feriklerden ve miralaylardan sarf-ı nazar edip, Ankara’da Nur talebesi bir nefer askerin elinde, zararsız birkaç risale bulunmasıyla, buradaki mahkeme, meseleyi uzattırmaya vesile ediyorlar. Ve benim şâhşimin ehemmiyetsizliğini, ihanetler ve tazyiklerle, tecrübeplerle gösterip, binler derece şâhsîmdan ehemmiyetli olan Nur’ların kuvvetli derslerini ve şâkirlerinin sarsılmaz ve susmaz şâhs-ı mânevilerini nazara almayıp, güya ehemmiyet vermiyorlar. Hâlbuki, onun ehemmiyetinden titriyorlar ki, o kubbeleri habbe göstermek istiyorlar.

Hem tam aldanmışlar. İçimizden yalnız dört-beş kardeşimiz, ailevî ticaret cihetinde bu tehirden bir zararları olsa da, *inşaallah pek çok mânevî kazançları o maddî zararı hiçe indirecek bir inâyet altındayız. Hiç merak ve telâş etmeyiniz. Vazifemiz, sabır içinde şükretmek ve mümkün oldukça Nur’larla meşgul olmaktır ve bizden çok ziyade sıkıntında bulunan mahpuslara tesellî vermektir.*

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ^۱

Aziz, siddîk kardeşlerim,

Mücmel bir mânevî ihtar ile bir meseleyi kalbe geldiği gibi beyan edeceğim. Altı makamata giden ve galebe eden müdafaatın cevabı gelmiş ve bize tecavüze çare bulamamışlar. Yalnız bir makamın, gizli bir iş’ar ile, benim fedâkâr kardeşlerimi benden soğutmak ve şiddetli alâkalarını gevşetmek planı var. Zaten çoktan beri, beni ihanetlerle ve iftiralarla ve tecritlerle, bu kudsî ve uhrevî ve imanî alâkayı bozmaya çalışılar, muvaffak olamadılar. Şimdi Nurcular’ı ürkütmek, zayıf bir damar bulup nazarlarını başka tarafa çevirmeye bazı bahaneleri buluyorlar. İnşaallah, demir gibi metin Nurcular’ın kahramanâne sebatları ve tahammülleri ve mücahid-i ekber olan Nur’un hakikatleri, onun elinde birer elmas kılıç bulunan şâkirtlerin şâhs-ı mânevîsinin pek harika fedâkârlığı, onların bu plânını da akîm bırakacak. Evet, cennet ucuz olmadığı gibi, cehennem dahi lüzumsuz değil. Sizlere tekrarla beyan edilmiş:

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

Eski zamanın kahraman mücahidlerine nisbeten en az zahmet, ağır şerait ve bu zamanın şiddet-i ihtiyaç cihetiyile çok sevap kazanan, inşa-allah halis Nurculardır. Ve boş boşuna, bâd-i hevâ, belki günahlı, zararlı giden birkaç sene ömrünü, böyle kudsî bir hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'ye sarf eden ve onunla ebedî bir ömrü kazanan, Nur talebeleridir. Ben, kendi hisseme düşen bütün bu hücumlarına karşı, pek çok zaafiyetimle beraber tahammüle karar verdim. İnşaallah, kuvvetli, fedakâr, genç, kahraman kardeşlerim benden geri kalmaz ve kaçmazlar ve kaçanları da geri çevirmeye, simdiye kadar çalışıkları gibi çalışacaklar.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddik kardeşlerim,

Evvelâ: Receb-i Şerif'inizi ve yanındaki Leyle-i Regaib'inizi ruh u canımızla tebrik ederiz.

Sâniyen: Me'yus olmayınız, hem merak ve telâş etmeyiniz; inâyet-i rab-bâniye inşaallah imdadımıza yetişir. Bu üç aydan beri aleyhimizde ihzâr edilen bomba patladı. Benim sobam ve Feyzi'lerin su bardağı ve Hüsrev'in iki su bardağının verdikleri haber doğru çıktı. Fakat dehşetli değil, hafif oldu. İnşaallah o ateş tamamen sönecek. Bütün hücumları, şahsımı çürütmek ve Nur'un fütuhatına bulantı vermektir. Emirdağ'daki mâlûm münafiktan dâha muzır ve gizli zindikların elinde âlet bir adam ve bid'atkâr bir yarımda hoca ile beraber bütün kuvvetleriyle bize vurmaya çalışıkları darbe, yirmiden bire inmiş. İnşaallah o bir dahî, bizi mecruh ve yaralı etmeyecek ve düşündükleri ve kasdettikleri –bizi birbirinden ve Nur'lardan kaçırmak– plânları dahi akîm kalacak. Bu mübarek ayların hürmetine ve pek çok sevap kazandırmalarına itimaden sabır ve tahammül içinde şükür ve tevekkül etmek ve مَنْ أَمْنَ بِالْقَدَرِ منْ أَمْنَ مِنَ الْكَادِرِ² düsturuna teslim olmak elzemdir, vazifemizdir.

Said Nursî

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² "Kadere iman eden, gam ve üzünden emin olur." Bkz.: el-Kudâî, Müsnedü's-Şîhâb 1/187; ed-Deylemî, el-Müsned 1/113; el-Münâvî, Feyzu'l-kâdir 3/187.

Aziz, siddik kardeşlerim ve bu dünyada medâr-ı tesellilerim ve hakikatin hizmetinde yorulmaz arkadaşlarım,

Bu mübarek aylarda ve sevabı ziyade bu çilehanede mümkün olduğu kadar bir meşgale-i Kur'âniye ve Nuriye ile sıkıntılı vaktiniz sarf edilse, çok faydaları var. Sıkıntı hafiflestiği gibi, kıymettar kalb ve ruhun ferahlarına medâr, sevabı yüksek bir ibadet, o Nur'larla iman cihetinde iştigal, hem tefekkürî bir ibadet, hem İhlâs Risalesi'nin âhirinde yazıldığı gibi, beş vecihle bir nevi ibadet sayılabilir. Ben, bugünlerde, kısmen müdafaaatla zihnen meşguliyetimden teessüf ederken kalbe geldi ki: "O iştigal dahi ilmîdir, hakâik-i imaniyenin neşrine ve serbestiyetine bir hizmettir ve bu cihette bir nevi ibadettir." Ben de sıkıldıkça, yüz defa temâşâ ettiğim Nur meselelerini, yine zevkle tekrar mütâ-laaya başlıyorum. *Hattâ, müdafaaatları dahi Nur'un ilmî risaleleri gibi görüyorum.* Eskiden bir kardeşim bana demişti: "Ben otuz defa Onuncu Sözü okuduğum hâlde, yine tekrarla okumasına istiyak ve ihtiyaç hissediyorum." Ve bundan bildim ki, Kur'ân'ın mümtaz bir hâssası olan usandırmamak, Ku'rân hakikatlerinin bir mâkesi, bir aynası, bir hakikatlı tefsiri olan Nur Risaleleri'ne de in'ikâs etmiş bulunuyor.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ^۱

Aziz, siddik kardeşlerim,

Bu dünyada hususan bu zamanda, hususan musibete düşenlere ve bilhassa Nur şâkirtlerindeki dehşetli sıkıntılarla ve me'yusiyetlere karşı en tesirli çare, birbirine teselli ve ferah vermek.. ve kuvve-i mâneviyesini takviye etmek.. ve fedakâr hakikî kardeş gibi birbirinin gam ve hüzen ve sıkıntılarına merhem sürmek.. ve tam şefkatle kederli kalbini okşamaktır.

Mâbeynimizdeki hakikî ve uhrevî uhuvvet, gücenmek ve tarafçılık kaldırırmaz. Madem ben size bütün kuvvetimle itimat edip bel bağlamışım.. ve sizin için, değil yalnız istirahatimi ve haysiyetimi ve şerefimi, belki sevinçle ruhumu da feda etmeye karar verdığımı bilirsiniz; belki de görüp yorsunuz.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Hatta kasemle temin ederim ki; sekiz gündür Nur'un iki rüknü zâhirî birbirine nazlanmak ve teselli yerine hüzün vermek olan ehemmiyetsiz hâdisenin bu sırada benim kalbime verdiği azap cihetile "Eyyah, eyyah! El'aman, el'aman! Yâ Erhame'r-râhimîn medet! Bizi muhafaza eyle, bizi cin ve insî şeytanların şerrinden kurtar, kardeşlerimin kalblerini birbirine tam sadâkat ve muhabbet ve uhuvvet ve şefkatle doldur." diye hem ruhum, hem kalbim, hem aklım feryat edip ağladılar.

Ey demir gibi sarsılmaz kardeşlerim! Bana yardım ediniz. Meselemiz çok naziktir. Ben sizlere çok güveniyordum ki, bütün vazifelerimi şahs-ı mânevînize bırakmıştım. Sizin de bütün kuvvetinizle benim imdadıma koşmanız lâzım geliyor. Gerçi hâdise pek cüz'î ve geçici ve küçük idi. Fakat saatimizin zembereğine ve gözümüzün hadekasına gelen bir saç, bir zerreçik dahi incitir. Ve bu noktada ehemmiyetlidir ki, maddî üç patlak ve mânevî üç müşâhedeler tam tamına haber verdiler.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddîk kardeşlerim,

Leyle-i Mirac, ikinci bir Leyle-i Kadir hükmündedir. Bu gece –mümkün oldukça çalışmakla– kazanç birden bine çıkar. Şirket-i mâneviye sırrıyla inşâallah her biriniz kirk bin dil ile tesbih eden bazı melekler gibi,² kirk bin lisan ile bu kıymettar gecede ve sevabı çok bu çilehânedede ibadet ve dualar edeckesiniz. Ve hakkımızda gelen firtınada binden bir zarar olmamasına mukabil, bu gecedeği ibadet ile şükredersiniz. Hem sizin tam ihtiyatınızı tebrik ile beraber, hâkimizda inâyet-i rabbâniye pek zâhir bir sûrette tecelli ettiğini tebşîr ederiz.

Said Nursî

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Bkz.: et-Taberî, *Câmiu'l-bevân* 15/156; Ebu'ş-Şeyh, *el-Azame* 2/547, 740, 742, 747, 3/868; İbni Kesîr, *Tefsîru'l-Kur'an* 3/62.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddik, muhlis kardeşlerim,

Bizler imkân dairesinde bütün kuvvetimizle Lem'a-yi İhlâs'ın düsturlarını ve hakikî ihlâsin sırrını mâbeynimizde ve birbirimize karşı istimâl etmek, vücûb derecesine gelmiş. Katî haber aldım ki, üç aydan beri buradaki has kardeşlere birbirine karşı –meşrep veya fikir ihtilâfiyla– bir soğukluk vermek için üç adam tayin edilmiş. Hem metin Nurcuları usandırmakla sarsmak.. ve nazik ve tahammûlsüzleri evhamlandırmak.. ve hizmet-i nuriyeden vazgeçirmek için sebepsiz mahkememizi uzatıyorlar.

Sakın, sakın!. Şimdîye kadar mâbeyninizdeki fedakârâne uhuvvet ve samimâne muhabbet sarsımasın!.. Bir zerre kadar olsa bile, bize büyük zarar olur. Çünkü pek az bir sarsıntı, Denizli'de gibi hocaları yabanilestirdi. Bizler birbirimize –lüzum olsa– ruhumuzu feda etmeye, hizmet-i Kur'âniye ve imanîyemiz iktiza ettiği hâlde; sıkıntından veya başka şeylerden gelen titizlikle hakikî fedakârlar, birbirine karşı küsmeye değil; belki kemâl-i mahviyet ve tevazu ve teslimiyetle kusuru kendine alır; muhabbetini, samimiyetini ziyadeleştirmeye çalışır. Yoksa habbe kubbe olup tamir edilmeyecek bir zarar verebilir. Sizin ferâsetinize havale edip kısa kesiyorum.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Aziz, siddik kardeşlerim,

Evvelâ: الْخَيْرُ فِي مَا اخْتَارَهُ اللّٰهُ³ sirriyla, inşaallah mahkememizin tehirinde ve tahliye olan kardeşlerimizin yine mahkeme gününde burada bulunmalarında büyük hayırlar var.

Evet Risale-i Nur'un meselesi; Âlem-i İslâm'da, hususan bu memlekette külli bir ehemmiyeti bulunduğuundan böyle heyecanlı toplamalar ile umumun

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

³ "Allah'ın kullarını sevk ettiği ve onlar için seçtiği her şeye hayır vardır." (Bkz.: el-Aclûni, *Keşfü'l-hafâ* 1/478)

nazarı dikkatini Nur hakikatlerine celbetmek lâzımdır ki; ümidīmizin ve ihtiyatımızın ve gizlememizin ve muârızların küçültmelerinin fevkinde ve ihtiyârīmızın haricinde böyle şâşaa ile Risale-i Nur, kendi derslerini dost ve düşmana âşikâren veriyor. En mahrem sırlarını en nâmahremlere çekinmeyerek gösteriyor. Madem hakikat budur, biz küçük sıkıntılarımızı kinin gibi bir acı ilâç bilip sabır ve şükretmeliyiz, “Yâhu bu da geçer!” demeliyiz.

Sâniyen: Bu Medrese-i Yusufiye’nin nâzırına yazdım: Ben Rusya’dâ esir iken, en evvel bolşevizmin fırtınası haphânelerden başladığı gibi, Fransız İhtilâl-i Kebîri dahi en evvel haphânelerden ve tarihlerde serseri nâmîyla yâdedilen mahpuslardan çıkışmasına binâen; biz Nur şâkirtleri, hem Eskişehir, hem Denizli, hem burada mümkün oldukça mahpusların İslahâna çalıştık. Eskişehir ve Denizli’de tam faydası görüldü. Burada daha ziyade fayda olacak ki, bu nazik zaman ve zeminde Nur’un dersleriyle geçen fîtnâcık yüzden bire indi.^{1(Hâsiye)} Yoksa ihtilâftan ve böyle hâdiselerden istifade eden ve fırsat bekleyen harîcî muzîr cereyanlar, o baruta ateş atıp bir yangın çıkacaktı.

Said Nursî

بِاسْمِهِ شُبَّحَانَهُ²

Aziz, siddîk, sarsılmaz, sıkıntıdan usanıp bizlerden çekilmez kardeşlerim,

Şimdi maddî, mânevî bir sıkıntıdan nefsim sizin hesabınıza beni mahzun eylerken, birden kalbe geldi ki; hem senin, hem buradaki kardeşlerin tek birisiyle yakında görüşmek için bu zahmet ve meşakkatin başka sûrette on mislini çekseydiniz yine ucuz olurdu. Hem Nur’un takvadârâne ve riyâzettârâne meşrebi, hem umuma ve en muhtaçlara, hatta muârızlara ders vermek mesleği, hem dairesindeki şahsî mânevîyi konuşturmak için eski zamanda ehl-i hakikatin senede hiç olmazsa bir-iki defa içtimaları ve sohbetleri gibi; Nur şâkirtlerinin de birkaç senede en müsait olan Medrese-i Yusufiye’de bir defa toplanmalarının lüzumu cihetinde bin sıkıntı ve meşakkat dahi olsa ehemmiyeti yoktur.

¹ (Hâsiye) Bu fırtına ise Afyon hapsinde isyan çıktı, hiçbir Nur talebesi karışmadı.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

Eski hapislerimizde birkaç zayıf kardeşlerimizin usanıp daire-i nüriyeden çekilmeleri onlara pek büyük bir hasâret oldu.. ve Nur'lara hiç zarar gelmedi. Onların yerine daha metin, daha muhlis şâkirtler meydana çıktılar. Madem dünyanın bu imtihanları geçicidir, çabuk giderler.. sevaplarını, meyvelerini bizlere verirler. *Biz de inâyet-i ilâhiyeye itimat edip sabır içinde şükretmeliyiz.*

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ^١

Aziz, siddik kardeşlerim! Bu Medrese-i Yusufiye'de ders arkadaşlarım,

Bu gelen gece olan Leyle-i Berat, bütün senede bir kudsî çekirdek hükümdünde ve mukadderâtı beşeriyenin programı nev'inden olması² cihetile Leyle-i Kadr'in kudsiyetindedir. Her bir hasenenin Leyle-i Kadir'de otuz bin olduğu³ gibi bu Leyle-i Berat'ta her bir amel-i salihin ve her bir harf-i Kur'ânn'ın sevabı yirmi bine çıkar. Sâir vakte on ise, suhûr-u selâsede yüze ve bine çıkar. Ve bu kudsî leyâli-i meşhûrede on binler, yirmi bin veya otuz binlere çıkar. Bu geceler, elli senelik bir ibadet hükmüne geçebilir. Onun için elden geldiği kadar Kur'ân'la ve istigâfar ve salavâtlâ meşgul büyük bir kârdır.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ^٤

Aziz, siddik kardeşlerim,

Mübârek Ramazan-ı Şerif'inizi bütün ruh u canımızla tebrik ediyoruz. Cenâb-ı Hak, bu Ramazan-ı Şerif'in Leyle-i Kadr'ini umumunuza bin aydan hayırlı eylesin, âmîn... Ve seksen sene bir ömrü makbul hükmünde hakkınızda kabul eylesin, âmîn...

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Bkz.: *el-Kurtubî, el-Câmi' li ahkâmi'l-Kur'ân* 16/128; Ebu's-Suûd, *Tefsîru Ebi's-Suûd* 8/58; *el-Âlûsi, Rûhu'l-meâni* 25/113.

³ Bkz.: "Kadir gecesi, bin aydan hayırıldı." (Kadir sûresi, 97/3)

⁴ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddik, sarsılmaz, telâş etmez, âhireti bırakıp fâni dünyaya dönmey kardeşlerim,

Bir parça daha burada kalmaktan, meselemizi bir derece genişlendirmek istemelerinden mahzun olmayınız. Bilakis benim gibi memnun olunuz. Madem ömür durmuyor, zevale koşuyor. Böyle çilehânedede uhrevî meyvele-riyle bâkileşiyor. Hem Nur'un ders dairesi genişliyor. Meselâ ehl-i vukûfun hocaları, tam dikkatle Sirâcü'n-Nur'u okumaya mecbur oluyorlar. Hem bu sırada çıkmamızla bir-iki cihetle hizmet-i imaniyemize bir noksan gelmek ihtimali var. Ben sizlerden şahsen çok ziyade sıkıntı çektiğim hâlde çıkmak istemiyorum. Siz de mümkün olduğu kadar sabır ve tahammüle ve bu tarz-ı hayatı alısmaya ve Nur'ları yazmak ve okumaktan teselli ve ferah bulmaya çalışınız.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

.....

Sâniyen: “Risale-i Nur, Kur’ân’ın çok kuvvetli, hakikî bir tefsiridir” tekrar ile dediğimizden, bazı dikkatsizler tam manasını bilemediğinden bir hakikati beyan etmeye bir ihtar aldım. O hakikat şudur:

Tefsir iki kısımdır:

- Birisi mâmûm tefsirlerdir ki; Kur’ân’ın ibaresini ve kelime ve cümlelerinin manalarını beyan ve izah ve isbat ederler.

- İkinci kısım tefsir ise; Kur’ân’ın imanî olan hakikatlerini kuvvetli hüccetlerle beyan ve isbat ve izah etmektir. Bu kısım pek çok ehemmiyeti var. Zâhir mâmûm tefsirler, bu kısmı bazen mücîmel bir tarzda dercediyorlar. Fakat Risale-i Nur, doğrudan doğruya bu ikinci kısmı esas tutmuş; emsâlsiz bir tarzda muannit feylesofları susturan bir mânevî tefsirdir.

Said Nursî

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, siddik kardeşlerim,

Ehemmiyetli bir taraftan, ehemmiyetli ve mânidar bir suâl edilmiş. Banana sordular ki; "Sizin cemiyet olmadığınız, üç mahkemenin o cihette beraat vermesiyle ve yirmi seneden beri tarassut ve nezaret eden altı vilayetin o noktadan ilişmemeleriyle tahakkuk ettiği hâlde, Nurcularda öyle harika bir alâka var ki hiçbir cemiyette, hiçbir komitede yoktur. Bu müşkülü halletmenizi isteriz." dediler.

Ben de cevaben dedim ki: Evet Nurcular, cemiyet-memiyet, hususan siyasî ve dünyevî ve menfi ve şahsî ve cemaatî menfaat için teşekkül eden cemiyet ve komite degiller ve olamazlar. Fakat bu vatanın eski kahramanları kemâl-i sevinçle şehâdet mertebesini kazanmak için ruhlarını feda eden milyonlar İslâm fedailerinin ahfadları, oğulları ve kızları, o fedailik damarından ırsiyet almışlar ki; bu harika alâkayı gösterip Denizli Mahkemesinde bu âciz bîcâre kardeşlerine bu gelen cümleyi onlar hesabına söylettirdiler:

"Milyonlar kahraman başlar feda oldukları bir hakikateatismiz dahi feda olsun!" diye onlar nâmına söylemiş, mahkemeyi hayret ve takdirle susturmuş. Demek Nurcularda hakikî, hâlis, sîrf rızâ-yı ilâhî için ve müsbet ve uhrevî fedailer var ki; mason ve komünist ve ifsat ve zindika ve ilhad ve Taşnak gibi dehşetli komiteler, o Nurculara çare bulamayıp hükümeti, adliyeyi aldatarak lastikli kanunlar ile onları kırmak ve dağıtmak istiyorlar. İnşaallah bir halt edemezler. Belki Nur'un ve imanın fedailerini çoğaltmaya sebebiyet verecekler.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Aziz, siddik kardeşlerim,

Dünkü suâle benzer, kırk sene evvel olmuş bir suâl ve cevabı size hikâye edeceğim. O eski zamanda Eski Said'in talebelerinin ustadlarıyla şiddet-i alâkaları, fedailik derecesine geldiğinden Van, Bitlis tarafında Ermeni komitesi,

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Taşnak fedaileri çok faaliyyette bulunmasıyla Eski Said onlara karşı duruyordu, bir derece susturuyordu. Kendi talebelerine mavzer tüfekleri bulup medresesi bir vakit asker kışları gibi silâhlar, kitaplarla beraber bulunduğu vakit, bir asker feriki geldi, gördü, dedi: "Bu medrese değil, kışladır." Bitlis Hâdisesi münnasebetiyle evhama düştü, emretti: "Onun silâhlarını alınız!" Bizden, ellerine geçen on beş mavzerimizi aldılar. Bir-iki ay sonra harb-i umumî patladı. Ben tüfeklerimi geri aldım. Her ne ise...

Bu hâller münasebetiyle benden sordular ki: "Dehşetli fedaileri bulunan Ermeni komitesi sizden korkuyorlar ki; siz Van'da Erek Dağı'na çıktığınız zaman, fedaileri sizden çekinip dağılıyorlar, başka yere gidiyorlar. Acaba sizde ne kuvvet var ki öyle oluyor?"

Ben de cevaben diyordum: "Madem fâni dünya hayatı, küçük ve menfi milliyetin muvakkat menfaati ve selâmeti için bu harika fedakârlığı yapan Ermeni fedaileri karşımızda görünürler. *Elbette hayat-ı bâkiyeye ve pek büyük İslâm milliyet-i kudsyesinin müsbet menfaatlerine çalışan ve "ecel birdir" itikat eden talebeler, o fedailerden geri kalmazlar.*¹(Hâsiye) *Lüzum olsa o kat'ı ecelini ve zâhirî birkaç sene mevhüm ömrünü, milyonlar sene bir ömre ve milyarlar dindaşların selâmetine ve menfaatine tereddüsüz, müftehirâne feda ederler.*

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Aziz, siddîk, vefadar ve şefkatlı kardeşlerim,

İki gündür hem başında, hem âsâbîmda tesirli bir nezle ağrısı var. Böyle hâllerde bir derece dostlarla görüşmekten teselli ve ünsiyet almaya ihtiyacım içinde acîb tecrit ve yalnızlık vahşeti beni sitti. Böyle bir nevi şekvâ kalbe geldi: "Neden bu tâzîb oluyor, hizmetimize faydası nedir?"

Birden bu sabah kalbe ihtar edildi ki: Siz, bu şiddetli imtihana girmek.. ve incedeninceye sizi kaç defa "altın mı, bakır mı" diye mihenge

¹ (Hâsiye) Kardeşlerim nâmına âcizane diyorum ki; "Lüzum olursa, inşaallah çok ileri geçeceğiz. Bizler, dinde olduğu gibi kahramanlıkta daecdâdimizin vârisleri olduğumuzu göstereceğiz."

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

vurmak.. ve her cihette sizi insafsızca tecrübe etmek.. ve “nefislerinizin hisseleri ve desiseleri var mı, yok mu” üç-dört eleklerle elenmek; hâlisâne, sîrf hak ve hakikat nâmına olan hizmetinize pek çok lüzumu vardı ki, kader-i ilâhî ve inâyet-i rabbâniye müsaade ediyor.

Çünkü böyle meydan-ı imtihanda inatçı ve bahaneci insafsız muârizların karşısında teşhir edilmesinden herkes anladı ki; hiçbir hile, hiçbir enaniyet, hiçbir garaz, hiçbir dünyevî, uhrevî ve şahsî menfaat karışmayaarak, tam hâlis, hak ve hakikatten geliyor. Eğer perde altında kalsaydı, çok manalar verilebilirdi. Daha avâm-ı ehl-i iman itimat etmezdi. “Belki bizi kandırırlar” der ve havas kısmı dahi vesvese ederdi. Belki “bazı ehl-i makamat gibi kendilerini satmak, itimat kazanmak için böyle yapıyorlar” diye daha tam kanaat etmezlerdi. Şimdi imtihandan sonra, en muannit vesveseli dahi teslime mecbur oluyor. Zahmetiniz bir, kârınız bindir inşaallah.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ^۱

Aziz, siddîk kardeşlerim,

Evvelâ, medar-ı ibret ve hayret iki esaretimde şahsına karşı bir muameleyi beyan etmek ihtar edildi, şöyle ki:

Rusya'da Kosturma'da doksan esir zâbitlerimizle beraber bir koğuşta idik. Ben o zâbitlerimize arasında ders veriyordum. Bir gün Rus kumandanı geldi, gördü, dedi: "Bu Kurd, gönüllü alay kumandanı olup çok askerimizi kesmiş. Şimdi de burada siyâsi ders veriyor. Ben yasak ediyorum, ders vermesin." İki gün sonra geldi, dedi: "Madem dersiniz siyâsi değil, belki dinîdir, ahlâkîdir; dersine devam eyle." izin verdi.

İkinci esaretimde, bu hapiste iken yirmi sene derslerimi dinlemiş ve benden daha güzel ders veren bir has kardeşimin ve zarurî hizmetimi gören hizmetçilerimin benim yanına gelmeleri, adliye memuru tarafından yasak edildi; tâ benden ders almasılar. Hâlbuki Nur Risaleleri başka derslere hiç ihtiyaç bırakmıyor ve hiçbir dersimiz kalmamış ve hiçbir sırrımız gizli kalmamış. Her ne ise bu uzun kissayı kısa kesmeye bir hâl sebep oldu.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Sıkıntılı Musibetlerimi Hiçe İndiren Bir Hakikatli Teselliidir

Birinci: Hakkımızda zahmet rahmete dönmesi.

İkinci: Kader adaleti içinde rıza ve teslim ferahı.

Üçüncü: İnayet-i hâssanın Nurcular hakkında hususiyetindeki sevinç.

Dördüncü: Geçici olmasından zevalinde lezzet.

Beşinci: Ehemmiyetli sevaplar.

Altıncı: Vazife-i ilâhiyeye karışmamak.

Yedinci: En şiddetli hücumda en az meşakkat ve küçük yaralar.

Sekizinci: Sâir musibetzedelere nisbeten çok derece hafif olması.

Dokuzuncu: Nur ve iman hizmetinde şiddetli imtihadan çıkan yüksek ilânatin tesiratındaki sürur.

Dokuz adet mânevî sevinçler, öyle teskin edici bir merhem ve tatlı bir ilaçtır ki; tarif edilmez, ağır elemlerimizi teskin ediyor.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ^۱

Aziz, siddik kardeşlerim,

Evvelâ: Haccı men eden, zemzemi döktüren.. hakkımızda eşedd-i zulme müsaadekâr davranan.. ve Zülfikar ve Sirâcû'n-Nur'un müsâderesine ehemmiyet vermeyen.. ve bizi garazkârâne, kanunsuz tâzib eden memurları terfi ettirip, hâinemizden çıkan mazlumâne lisân-i hâl ile yüksek ağlamamızı ve sesimizi iştirmeyen bir müstebit kabinenin zamanında en rahat yer hapistir. Yalnız mümkün olsa başka hapse nakolsak, tam selâmet olur.

Sâniyen: Onlar, nasıl zorla en mahrem risaleleri en nâmahreme okuttular; öyle de zorla ısrar edip bizi cemiyet yapmaya mecbur ediyorlar. Hâlbuki cemiyet ve komiteciliğe hiç ihtiyacımızı hissetmiyorduk. Çünkü ittihad-i ehl-i iman cemaatindeki uhuvvet-i İslâmiye, Nurcularda pek hâlisâne, fedakârâne inkişaf ettiği gibi ve eskiecdâtlarımızın kemâl-i aşkla ruhlarını feda ettilerleri bir hakikate, Nur şâkirtleri o milyonlar kahramanecdâtlarından ırsiyet aldıkları kuvvetli bir fedailik ile o hakikate bağlanmaları, şimdiye kadar resmî veya

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

siyasi, gizli ve âşikâr cemiyetler ve komiteciliğe ihtiyaç bırakmıyordu. Demek şimdî bir ihtiyaç var ki, kader-i ilâhî onları bize musallat ediyor. Onlar mevhum bir cemiyet isnadıyla zulmederler. Kader ise, "Neden tam ihlâsla, tam bir tesânüdle, tam bir hizbullah olmadınız?" diye bizi onların ellişerîyle tokatladı, adalet etti.

Said Nursî

Bu defa taarruz pek geniş dairede... Reis-i Hükûmet ve hazır kabine, plânlı, dehşetli bir evham ile bir hûcum etti. Benim aldığım bir habere göre ve çok emârelerle, gizli münafıkların yalan jurnalleri ve desiseleriyle bizi hilâfet komitesiyle ve Nakşî tarîkatının gizli cemiyetiyle tam alâkadar, belki pişdar gösterip hûkûmeti büyük bir telâşa sevkederek, Nur'un büyük mecmualarının İstanbul'da ciltlenip Âlem-i İslâm'a intişarını ve gayet makbuliyetlerini bir delil gösterip, hûkûmeti korkutup, kiskanç resmî hocaları ve vevham memurları aleyhimize insafsızca çevirdiler. Tahminlerince, herhâlde çok vesikalalar, emâreler görülecek. Hem Eski Said damarıyla tahammül etmeyerek ortalığı karıştıracak diye kanaatleri varmış.

Cenâb-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun, o musibeti binden bire indirdi. Bütün taharrilerde hiçbir cemiyet ve komitelerle bir alâkamızı bulamadılar. Yuktur ki, bulsunlar... Onun için savci iftiralara, yanlış manalara, medar-ı mesuliyet olmayan cüz'î isnadlara mecbur olmuş.

Madem hakikat budur; Nur'lar ve biz, yüzde doksan dokuz derece musibetten halâs olduk. Öyle ise değil şekvâ, belki binler şükretmekle inâyet-i ilâhiyenin bu cilvesinin tamamını sabır, şükür, istirhamla beklemeliyiz.. ve Nur dersleriyle bu medresenin mütemâdiyen çikan ve giren muhtaç ve müştaklarına teselli vererek yardım etmeliyiz.

Said Nursî

(Üçüncü Medrese-i Yusufiye olan Afyon hapishanesinde Üstad Said Nursî, “El-Hüccetü’z-Zehrâ” adlı bir risale telif etti. Tevhid, Risalet-i Ahmediye (*aleyhissalâtü vesselâm*) ve Fatiha’nın tefsiri hakkında olan bu çok kıymettar risale, hapiste bulunan Nur talebeleri ve mahpuslar için ilmî ve imanî dersleri hâvi olmasından hapiste hayırı ve nurlu ve meşgale oldu. Mahkeme kararından sonra Üstadla beraber hapiste bulunan talebelerin yazdıkları bir takrîzi, aynen aşağıya dercediyoruz.)

Risale-i Nur Nedir? Bediüzzaman Kimdir?

Her asır başında hadisçe geleceği tebliğ edilen dinin yüksek hâdimleri¹; emr-i dinde müptedî değil, müttebîdirler. Yani, kendilerinden ve yeniden bir şey ihdas etmezler, yeni ahkâm getirmezler. Esâsât ve ahkâm-ı diniyeye ve sünen-i Muhammediye’ye (*aleyhissalâtü vesselâm*) harfiyen ittibâ yoluyla dini takvim ve tahkim.. ve dinin hakikat ve asliyetini izhar.. ve ona karıştırılmak istenilen ebâtilî ref ve ibtal.. ve dine vâki tecavüzleri redd ve imha.. ve evâmir-i rabbâniyeyi ikâme.. ve ahkâm-ı ilâhiyenin şerâfet ve ulviyetini izhar ve ilân ederler. Ancak tavr-ı esasîyi bozmadan ve ruh-u aslîyi rencide etmeden yeni izah tarzlarıyla, zamanın fehmîne uygun yeni ikna usulleriyle ve yeni tevcihat ve tafsîlat ile îfâ-yı vazife ederler.

Bu memurîn-i rabbâniye, fiiliyatlarıyla ve amelleriyle de memuriyetlerinin musaddiki olurlar. Salâbet-i imaniyelerinin ve ihlâslarının aynadarlığını bizzat îfâ ederler. Mertebe-i imanlarını fiilen izhar ederler. Ve ahlâk-ı Muhammediye’nin (*aleyhissalâtü vesselâm*) tam âmili ve müşvâr-ı Ahmedîye’nin (*aleyhissalâtü vesselâm*) ve hilye-i nebeviyedenin (*aleyhissalâtü vesselâm*) hakikî lâbisi olduklarını gösterirler. Hülâsa, amel ve ahlâk bakımından ve sünnet-i nebeviyeye (*aleyhissalâtü vesselâm*) ittibâ ve temessük cihetinden ümmet-i Muhammed’e (*aleyhissalâtü vesselâm*) tam bir hüsn-ü misal olurlar ve numûne-i iktidâ teşkil ederler. Buların, Kitabullah’ın tefsiri ve ahkâm-ı diniyeden izahı ve zamanın fehmîne ve mertebe-i ilmine göre tarz-ı tevcihi sadedinde yazdıkları eserler; kendi tilkâ-yı nefislerinin ve karîha-yı ulviyelerinin mahsulu değildir, kendi zekâ ve irfanlarının neticesi değildir. Bunlar, doğrudan doğruya menba-ı vahiy olan Zât-ı Pâk-i Risalet’in (*aleyhissalâtü vesselâm*) mânevî ilham ve telkinatıdır. Celcelûtiye

¹ Bkz.: Ebû Dâvûd, *melâhim* 1; et-Taberânî, *el-Mu’cemü’l-eusat* 6/234; el-Hâkim, *el-Müstâredre* 4/567-568.

ve Mesnevî-i Şerif ve Fütûhu'l-gayb ve emsâlı âsâr, hep bu nevidendir. Bu âsâr-ı kudsiyeye o zevat-ı âlişan ancak tercüman hükmündedirler. Bu zevat-ı mukaddesinin, o âsâr-ı bergüzîdenin tanziminde ve tarz-ı beyanında bir hisseleri vardır. Yani bu zevat-ı kudsiye; o mananın mazhari, mir'âtı ve ma'kesi hükmündedirler.

Risale-i Nur ve Tercümanına Gelince: Bu eser-i âlîşanda şimdîye kadar emsâline rastlanmamış bir feyz-i ulvî ve bir kemâl-i nâmütenâhî mevcut olduğundan.. ve hiçbir eserin nâîl olmadığı bir şekilde meş'ale-i ilâhiye ve şems-i hidayet ve neyyir-i saadet olan Hazreti Kur'ân'ın fuyuzâtına vâris olduğu meşhud olduğundan; onun esası, nur-u mahz-ı Kur'ân olduğu.. ve evliyâullahın âsârından ziyade feyz-i envâr-ı Muhammedîyi (*aleyhissalâtü vesvesâlâm*) hâmil bulunduğu.. ve Zât-ı Pâk-i Risalet'in ondaki hisse ve alâkası ve tasarruf-u kudsîsi evliyâullahın âsârından ziyade olduğu.. ve onun mazhari ve tercümanı olan mânevî zâtın mazhariyeti ve kemâlâtı ise o nisbettte âlî ve emsâlsız olduğu, güneş gibi âşikâr bir hakikattir.

Evet o Zât, daha hâl-i sabâvette iken ve hiç tahsil yapmadan zevâhiri kurtarmak üzere üç aylık bir tahsil müddeti içinde ulûm-u evvelin ve âhirîne ve ledünnyâyât ve hakâik-i eşyaya ve esrar-ı kâinata ve hikmet-i ilâhiyeye vâris kılınmıştır ki, şimdîye kadar böyle mazhariyet-i ulyâya kimse nâîl olma-mıştır. Bu harika-yı ilmiyenin eşi aslâ mesbuk değildir. Hiç şüphe edilemez ki; Tercüman-ı Nur, bu hâliyle baştan başa iffet-i mücesseme ve şecaat-ı harika ve istiğnâ-yı mutlak teşkil eden hârikulâde metânet-i ahlâkiyesi ile bizzat bir mucize-i fitrattır ve tecessüm etmiş bir inâyettir ve bir mevhîbe-i mutlakadır.

O Zât-ı zîhavârik, daha hadd-i bülûğ'a ermeden bir allâme-i bîadîl hâlinde bütün cihan-ı ilme meydan okumuş.. münâzara ettiği erbab-ı ulûmu ilzam ve iskât etmiş.. her nerede olursa olsun vâki olan bütün suâllere mutlak bir isabetle ve aslâ tereeddüt etmeden cevap vermiş.. on dört yaşıdan itibaren "Üstad"lık pâyesini taşımış.. ve mütemâdiyen etrafına feyz-i ilim ve nur-u hikmet saçmış.. izahlarındaki incelik ve derinlik ve beyanlarındaki ulviyet ve metânet ve tevcihlerindeki derin ferâset ve basiret ve nur-u hikmet, erbab-ı irfanı şâşırtmış.. ve hakkıyla "Bediuzzaman" unvan-ı celilini bahsettirmiştir.

Mezâyâ-yı âliye ve fezâil-i ilmiyesiyle de din-i Muhammedî'nin (*aleyhissalâtü vesvesâlâm*) neşrine ve isbatında bir kemâl-i tam hâlinde rû-nûmâ olmuş olan böyle bir Zât, elbette Seyyidü'l-enbiyâ Hazretleri'nin (*aleyhissalâtü vesvesâlâm*) en

yüksek iltifatına mazhar.. ve en âlî himâye ve himmetine nâildir. Ve şüphesiz o Nebiyy-i Akdes'in (*aleyhissalâtü vesselâm*) emir ve fermanıyla yürüyen.. ve tasarrufuya hareket eden.. ve O'nun envâr ve hakâikine vâris ve ma'kes olan bir zât-ı kerîmü's-sifattır.

Envâr-ı Muhammediye'yi (*aleyhissalâtü vesselâm*) ve maârif-i Ahmedîye'yi (*aleyhissalâtü vesselâm*) ve füyuzât-ı şem-i ilâhiyi en müşa'şa bir şekilde parlatması.. ve Kur'ânî ve hadisî olan işârât-ı riyâziyenin kendisinde müntehî olması.. ve hitâbât-ı nebeviyeyi (*aleyhissalâtü vesselâm*) ifade eden âyât-ı celilenin riyâzî beyanlarının kendi üzerinde toplanması delâletleriyle o Zât, hizmet-i imaniye noktasında risaletin bir mir'ât-ı mücellâsı.. ve şecere-i risaletin bir son meyve-i münevveri.. ve lisân-ı risaletin ırsiyet noktasında son dehân-ı hakikati.. ve şem-i ilâhînin hizmet-i imaniye cihetinde bir son hâmil-i zîsaadeti olduğuna şüphe yoktur.

Üçüncü Medrese-i Yusufiye'nin El-Hüccetü'z-Zehra ve
Zühretü'n-Nur olan tek dersini dinleyen Nur Şâkirtleri nâmına
Ahmed Feyzi, Ahmed Nazif, Salahaddin, Zübeyir, Ceylân, Sungur

Benim hissemi haddimden yüz derece ziyade vermeleriyle beraber, bu imza sahiplerinin hatırlarını kırmaya cesaret edemedim. Sükût ederek, o medhi Risale-i Nur şâkirtlerinin şahs-ı mânevîsi nâmına kabul ettim.

Said Nursî

Üstad Bediuzzaman Said Nursî Hazretleri Afyon Mahkemesi'nin bir celsesine talebeleri ile giderken.

Bediuzzaman ve talebeleri büyük bir cărmün fâiliymiş gibi silâhlı muhafizler arasında Afyon Hapishânesi'nden mahkemeye götürülürken

Sekizinci Hisum

Isparta Hayati

*Üstad Bediüzzaman'ın Barla'da 1950'den sonra kaldığı
evin önden görünüşü*

1950'den Sonra

Üstad Said Nursî, Afyon Hapishanesi'nden 1949'da, bir Eylül sabahı tahliye edildi. İki komiser arasında faytonla, daha önce hapisten tahliye edilen talebesi Zübeyr'in kiraladığı bir eve geldi. Yanında hizmetine bakan Ziya, Sungur gibi talebeleri de vardı. Üstadın Afyon hapsinden sonraki hayatında ve hizmet-i Nuriyesinde şu sürette bir inkişaf görünür: Bu tarihe kadar Üstad, evinde, geceleri hiç kimseyi bulundurmazdı. Akşamdan tâ kuşluk vaktine kadar kapısı kilitli olarak kalırıdı. Afyon hapsinden sonra ise, sâdik talebelerinden bazıları hususî hizmetinde kaldı. Üstadın odası daima ayrı idi. Ancak bir hizmet olduğu vakit yanına gelinebilirdi.

Afyon hapsinden sonra Üstad –kendi tabirince– bir nevi Üçüncü Said 1(Hâsiye) olarak görünüyordu. Çünkü bundan sonra hizmet-i Nuriye başka saf-halarda tezahür edecekti; külli bir inkişaf olacaktı. Üstadın hizmetine koşan ve Nur hizmeti için yanına gelenler, bilhassa mektepli gençlerdendi. Rahmet-i ilâhiye, Afyon hapis musibetini çok cihetlerle rahmete çevirmiştir.

Bir veçh-i rahmet şu idi: Mahkeme günlerinde muhtelif vilâyet ve kazalardan gelen Nur talebeleri birbiriryle tanışarak, hem Üstad, hem Risale-i Nur, hem hizmet-i Nuriye hususunda mâlûmat sahibi olurlar ve uhrevî ve imânı olan ve rızâ-yı îlâhi uğrundaki Nur'dan kopup gelen samîm bir uhuvvetle, bir kuvve-i mâneviye elde ederlerdi. Mahkeme günleri, Üstad ve talebelerinin kahramanlar kafilesi olarak saf halinde mahkemeye gelişleri, müminlerin kalblerinde Allah için sonsuz bir muhabbet ve yakınlığa vesile oluyordu. Bu mahkemeler, iman ve İslâm dâvâsına hizmet için medâr-ı teşvik hükmüne geçiyordu. Din düşmanlarının rağmına olarak bu musibet, Risale-i Nur hizmet-i

1 (Hâsiye) Aziz, siddik kardeşlerim! İki-üç defadır ehemmiyetli bir hâlet-i ruhiye bana ânır oluyor. Aynı otuz sene evvel İstanbul'da beni Yuşa Dağı'na çıkarırı.. İstanbul'un, Dârû'l-Hikmet'in cazibedâr hayat-i içtimaiyesini bırakırı.. hatta İstanbul'da bulunan Nur'un birinci şâkirdi ve kahramanı olan merhum Abdurrahman'ı dahi zarurî hizmetimi görmek için de yanına almaya müsaade etmeyen.. ve Yeni Said mâhiyetini gösteren acîb inkilâbât-ı ruhînin bir mislinin şimdi mukaddemâti bende başlamış. Üçüncü bir Said ve bütün bütün târik-i dünya olarak zuhuruna bir işaret tahmin ediyorum. Demek Nur'lar ve kahraman şâkirtleri benim vazifelerimi yapacaklar, daha bana hiç ihtiyaç kalmamış. Zâten Nur'un her bir câmî cüzü ve sarsılmayan hâlis şâkirtlerinin her birisi, benden daha mükemmeli ders verir.

imaniyesini deruhte edecek ve onunla gaye-i hayat edecek fedakârları, kahramanları netice verdi. Yeni ve münevver Nur talebeleri meydana çıktılar.

Hapisten tahliyeden sonra, Üstadın evinin kapısı önünde bir-iki polis daimî nöbet bekler ve yanına kimseyi sokmazlardı. Zaten hapis müddetince halka dehşet verecek şekilde yanlış propagandalarla, Bediüzzaman'ın imha edileceği gibi haberler etrafa yayılmıştı.

Üstad, Afyon'da iki ay kadar ikametten sonra Emirdağ'a geldi. Emirdağ'da birçok Risale-i Nur talebeleri vardı. Oradaki hizmet-i Nuriye'yi bu talebeler ifâ ettiler.

Afyon Hapsi'nden Sonra Hizmet-i Nuriye Nasıl Cereyan Etti?

Isparta'da, teksir makinasıyla Nur mecmualarının neşrine devam ediliyordu. Üstad, yine âdeti veçhile tashîhât ile meşguldü. Yalnız hapisten sonra hizmet-i Nuriye birkaç kısma inkışam etmişti; yalnız teksirle ve el yazısıyla neşre münhasır olmuyordu. Bu zamanlardaki hizmet safhaları şu süretle ifade olunabilir:

1– Muhtelif vilâyet, kasaba ve köylerdeki Nur Talebeleri, bulundukları muhitlerinde Nur'ları okumak, yazmak, okutmak ve neşrine çalışmak.

2– Isparta ve İnebolu'da, teksir makinesiyle Nur Risaleleri'nin mecmualar halinde teksiri ve etrafa neşri.

3– Ankara ve İstanbul'da, muhtelif halk tabakaları arasında, hususan üniversite ve diğer mektep talebeleri, gençler, memurlar ve hanımlar arasında Nur'ların yayılması, okunması.. Risale-i Nur dâvâsına çokların yakın mânevi alâkaları.. bunlardan halis fedakârlar ve iman hâdimlerinin çıkması nur-u imanın, bu iki büyük merkezde hararetle inkişafi.

4– Kitapların iadesi ve yeniden bazı yerlerde Nur'lara ve talebelerine ilişmek, dolayısıyla resmî makamlarla münasebet.. Risale-i Nur'un, vatan ve milletin, nesl-i âtinin saadetine vesilesi cihetinin duyurulması, isbat edilmesi.. yeni Türk hükümetinin, Kur'ân'ın bu yeni ve ekmel Nuruna takdîrle bakması.. en modern neşir vasıtasyyla hem Anadolu'ya, hem âlem-i İslâm'a ve insaniyete duyurulmasının temini.

5– Şark vilâyetlerinde Risale-i Nur'un intişarı...

İşte, Said Nursî, Afyon hapsinden tahliye edilip Emirdağ'a geldiği zaman, nazarındaki hizmet saflarını bu sûrette idi ve merkez-i hükûmetle de hizmet itibarıyla alâkadardı. Bu zamana kadar Nur hizmeti, ancak risalelerin yazılıp çoğaltımasına münhasırıydı. Üstad, tâ Barla'dan beri daima has talebeleriyle, Nur'ların neşrine çalışanlarla görüşmüştür, onları hizmetlerinden dolayı tebrik ve teşcî etmiştir. Bu tarihten sonra mektepliler ve memurlar Nur'lara mütevecih oldular. Nur hizmetini hayatlarının gayesi addeden ve bu hizmetle vatan, millet ve İslâmiyet'e en büyük faydayı temin eden talebeler meydana çıkarak hizmete başladilar.

Afyon Mahkemesi'nin Risale-i Nur'u müsadere kararını, Mahkeme-i Temyiz esastan bozdu. Bozma kararında ileri sürdüğü sebeplerden birisi: Kararnamede suç unsuru gösterilen risalelerin, Denizli Ağır Ceza Mahkemesi'nde beraat eden eserlerden olup olmadığını zikredilmediği, şayet beraat edip iade edilen eserlerden ise, kararın yanlış olacağı, hem Temyiz'in tasdikinden geçip kaziyeye-i muhkeme haline gelen bir dâvânın yeniden taht-ı muhakeme-ye alınışının kanuna uygunsuz olduğunu savundur.

Temyizin bozma kararından sonra, Afyon'da tekrar duruşma başladı. Bu şekilde mahkeme devam ederken iktidarı ele alan Demokrat Parti hükûmeti, umumî af ilân etti. Afyon Mahkemesi de af kanununun daire-i şümûlüne girdiği için dosya ortadan kaldırıldı.¹(Hâsiye)

(Afyon hâdisesi başlamadan evvel Diyanet İşleri Reisi Ahmed Hamdi Akseki, Said Nursî'den iki takım Risale-i Nur eserlerini, bir takımını Diyanet İşleri Kütüphanesi'ne koymak, bir takımını da şahsına alikoymak için istemiştir. Fakat hapis hâdisesi çıktı, gönderilemedi. Üstad, hapisten sonra Emirdağ'a geldiği vakit, evvelce hazırlanan iki takımı tashih ederek Ahmed Hamdi'ye gönderdi ve aşağıdaki mektubu kendisine yazdı.)

¹ (Hâsiye) Fakat mahkeme heyeti, Risale-i Nur eserlerinin beraatine karar vermedi, müsaderesine karar verdi. Bu karar 1956 tarihine kadar devam etti. Mahkeme, iki defa Nur Risalelerine müsadere kararı verdi. Temyiz Mahkemesi bu iki kararı da bozdu. Afyon Mahkemesi Temyiz'in kararına uyarak Nur'ların beraatine karar verdi. Bu sefer Temyiz, usulde noksantal yüzünden bozdu ve eserlerin Diyanet İşleri'nce tetkikini istedî. Diyanet İşleri Müşavire Kurulu'na bütün eserler tetkik ettirildi. Neticede, Nur'ların hakikatini bir derece belirten bir rapor verildi. Ehl-i vukufun mezükûr raporuna istinaden, Afyon Mahkemesi, Haziran 1956 tarihinde, ittifakla, Nur'ların beraatine ve serbestiyetine karar verdi. Karar kat'iletti. Artık bu tarihten sonra, merkez-i hükûmette, Risale-i Nur mecmuaaları matbaalarda tab' edilmeye başlıdı.

Muhterem Ahmed Hamdi Efendi Hazretleri,

Bir hâdise-i ruhiyemi size beyan ediyorum: Çok zaman evvel zatınız ve sizin mesleğinizdeki hocaların, zarurete binaen ruhsata tâbi ve azîmet-i şer'i-ye yi bırakılan fikirlerine, benim fikirlerim muvâfik gelmiyordu. Ben hem onlara, hem sana hiddet ederdim. "Neden azîmeti terk edip ruhsata tâbi oluyorlar?" diye, Risale-i Nur'u doğrudan doğruya sizlere göndermezdim. Fakat, üç-dört sene evvel, yine şiddetli, kalbime, size karşı tenkitkârâne bir teessüf geldi. Birden ihtar edildi ki:

"Bu senin eski medrese arkadaşların olan başta Ahmed Hamdi gibi zatlar, dehşetli ve şiddetli bir tahrîbata karşı 'ehvenüşser' düsturuyla, bir kısım vazife-i ilmiyeyi, mukaddesatin muhafazasına sarf edip tehlikeyi dörtten bire indirmeleri, onların mecburiyetle bazı ruhsatlarına ve kusurlarına inşaallah keffâret olur." diye kalbime şiddetli ihtar edildi.

Ben dahi sizleri ve sizin gibilerini, o vakitten beri yine eski medrese kardeşlerim ve ders arkadaşlarımdı diye hakikî uhuvvet nazarıyla bakmaya başladım. Onun için benim bu şiddetli tesemmüm hastalığım vefatımla neticeleşmesi düşüncesiyle, sizi Nur'lara benim bedelime hakikî sahip ve hâmi ve muhafiz olacağınızı düşünerek, üç sene evvel mükemmel bir takım Risale-i Nur'u size vermek niyet etmiştim. Fakat şimdî hem mükemmel değil, hem tamamî değil; fakat ekseriyet-i mutlaka eczaları Nur şâkirtlerinden gayet mühim üç zatin on-on beş sene evvel yazdıkları bir takım sizin için hastalığım içinde bir derece tashih ettim. Bu üç zatin kaleminin benim yanında on takım kadar kıymeti var. Senden başka bu takımını kimseye vermeyecektim. Buna mukabil onun mânevî fiyatı da üç şeydir:

Birincisi: Siz mümkün olduğu kadar Diyanet Riyâseti'nin şubelerine vermek için, mümkünse eski huruf, değilse yeni harfle ve has arkadaşlarımdan tashihe yardım için birisi başta bulunmak şartıyla, memleketteki Diyanet Riyâseti'nin şubelerine yirmi otuz tane teksir edilmektir. Çünkü haricî dinsizlik cereyanına karşı böyle eserleri neşretmek, Diyanet Riyâseti'nin vazifesidir.

İkincisi: Madem Nur Risaleleri medrese malîdir. Siz de medreselerin hem esası, hem başları, hem şâkirtlerisiniz. Onlar sizin hakikî malınızdır. Münasip görmediğiniz risaleyi şimdilik neşrinî geri bırakırsınız.

Üçüncüsü: Tevafuklu Kur'ân'ımız mümkünse fotoğraf matbaasıyla tab' edilsin ki, tevafuktaki lem'a-yi i'câziye görünsün...

Said Nursî

Bediuzzaman Said Nursî'nin ve Talebelerinin 1950'den Sonra Yazdığı Mektuplardan Bazıları

(Demokratların Ezân-ı Muhammedî'yi Arapça olarak okunmasına müsaade etmeleri dolayısıyla yazılan bir hasbihâl.)

Aziz, siddik kardeşlerim,

Evvélâ: Hem sizin, hem bu memleketin, hem âlem-i İslâm'ın mühim bayramlarının mukaddimesi olan, bu memlekette şeâir-i İslâmiye'nin yeniden parlamasının bir müjdecisi olan ezan-ı Muhammedî'nin (*aleyhissalâtü ves-selâm*) kemâl-i ferahla on binler minarelerde okunmasını tebrik ediyoruz. Ve seksen küsür sene bir ibadet ömrünü kazandıran Ramazan-ı Şerifteki ibadet ve dualarınızın makbuliyetine âmîn diyerek rahmet-i ilâhiyeden her bir gece-i Ramazan bir Leyle-i Kadir hûkmünde sizlere sevap kazandırmamasını niyaz ediyoruz. Bu Ramazan'da şiddetli zafiyet ve hastalığımdan tam çalışmamadığım dan sizlerden mânevî yardım rica ediyorum.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Âlem-i İslâm merkezlerindeki mübarek müslüman kardeşlere,

Sizleri, bütün ruh u canımızla tebrik ediyoruz. Eserleriyle fuhûl-ü ulemâ-nın ve fuhûl-ü müfessirîn en yükseği olan Bediuzzaman Hazretleri'ne, kıymettar ve mübarek bir mücahid âlim tarafından yazılmış olan bir tebriki takdim etmiştık.

Bediuzzaman Hazretleri'nin bizlere yazdığı cevâbî mektuplarında, o kıymettar, bînazîr Üstad Bediuzzaman Hazretleri, sizleri binlerle tebrik etmiş ve Anadolu'da Kur'ân ve iman kahramanlarının halefleri olan Nurcularla, Arapistan'daki hakikat-i Kur'âniye'ye müteveccih İslâmları, iki kardeş olarak hizbü'l-Kur'ân'ın dairesi içinde çok saflardan iki muvâfik ve iki müterafik saf teşkil ettilerini müjdelemiştir. Ve o mümin kardeşlerimizin Risale-i Nur'la ciddî alâkalârıyla beraber, bir kısmını Arapçaya tercüme edip neşretmek niyetlerinizden fevkâlâde memnun olduklarını ve mübarek İslâm cemaatlerinin Urfa'daki Nur şâkirtleriyle ve Nur eczalarıyla himayetkârâne alâkadar olmasını yazmaklığımızı bizlere emretmiş bulunuyorlar.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Ey aziz ve necip kavm-i Arab'ın nûranî âzâları! Tarihin âmâkına gömülen ve mâziden istikbale atlayanecdatlarımıza, bu millet-i İslâm'ı parçalamak için bin dört yüz seneden beri hûcüm eden küffar orduları, en nihayet Birinci Harb-i Umumi'de emellerine muvaffak oldular. Türk ve Arap iki hakikî müslüman kardeşin bin senelik sarsılmayan muhabbetlerini pek çok deşiselerle, yalanlarla söndürdüler. Ehl-i İslâm'ın ve nev-i beşerin medâr-i fahri ve bütün mevcudatın sebeb-i hilki ve bütün fuyuzat-ı ilâhiyenin mazharı o âli Peygamberin Ravza-yı Mutahha'sına yüzler sürmek için pek büyük bir iştiyaki kalblerinde yaşattıklarına tahammül edemediler. O âli Peygamber-i Zîşan'ın küçük bir iltifatına mazhar olmak için, ruhlarına varincaya kadar herseylerini feda ettiklerini hazmedemediler. Bin dört yüz seneden beri zeminin yüzünde, zamanın sayfaları üzerinde ve şehidlerin ve gazilerin beyaz kılıç kalemleriyle, kırmızı mürekkepleriyle yazıp tarihe emanet bıraktıkları medâr-i iftiharları, muhteşem yazılarını müslümanlara unutturmak istediler. Bu azimle yürüyen o amansız düşmanlar, pek acı işkenceler altında ezzikleri Türk ve Arap bu iki kardeşi, bir daha ittihat etmemek için en müthiş muahedelerin zincirleriyle bağladılar. Çelik zincirler altında senelerle inlettirdiler. Her türlü şenaati Müslümanlığa icra ettiler.

Heyhat! İnayet-i ilâhiyenin tekrar yâr olacağını, Risale-i Nur gibi pek büyük ve pek harika bir tefsir-i Kur'ân'la ve onun âli müellifi Bediüzzaman'la, Müslümanlığın büyük zaferini bilemediler ve göremediler. O eserler ki, vahdâniyet-i ilâhiye ile risalet-i Muhammediye'yi (*aleyhissalâtü vesselâm*) ve hâkikat-i haşriyeyi o kadar kuvvetli ve hâkikatlı burhanlarla o kadar parlak bir sûrette isbat ediyor ki, şimdîye kadar hiçbir filozof, hiçbir âlim karşısına çöküp itiraz edememiş.

Biz Türkler, seyyidleri kesretle içinde bulunan ve necip kavm-i Arap olan sizlere ve sizinecdatlarınız olan sahabe-i güzîne, Allah namâsına, Peygamber-i Zîşan hesabına sonsuz bir sevgiyi ve nihayetsiz bir hürmeti daima kalbimizde, ruhumuzda besliyoruz ve yaşıyoruz. O âli Peygamber-i Zîşan için ve Onun âli dini için, başta ruhumuz ve herseyimizi feda ya hazırlız.

Cenab-ı Hakkın lütf-u kereminden büyük bir ümit ile yalvarıp istiyoruz ki, sevgili Üstadımız Bediüzzaman Hazretleri'nin verdikleri haber-i besaretle, Türk ve Arap iki hakikî kardeş millet, inşâallah yakın bir âtide ittihat edecek. Ve o ittihat sayesinde, o müthiş düşmanların müslümanlar içine saçıkları fesat tohumları kendi yüzlerine atılacak. Ve zincirler altında inleyen dört yüz

milyon Müslümanlık, yeniden hayat-ı kudsiye-i İslâmiye ile, nev-i beşerin başına geçip, sulh ve müsalemet-i umumiyyeti temin edecek, inşaallah.

Risale-i Nur'un âciz bir şâkirdi
Hüsrev

(Risale-i Nur'un vatana, millete ve İslâmiyet'e büyük hizmetini kabul ve takdir eden Başvekil Adnan Menderes'e Üstadın yazdığı bir mektup.)

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Ben çok hasta olduğum ve siyasetle alâkasız bulunduğum hâlde, Adnan Menderes gibi bir İslâm kahramanı ile bir sohbet etmek isterdim. hâl ve vaziyetim görüşmeye müsaade etmediği için, o surî konuşmak yerine, bu mektup benim bedelime konusun, diye yazdım.

Gayet kısa birkaç esası, İslâmiyet'in bir kahramanı olan Adnan Menderes gibi dindarlara beyan ediyorum:

Birincisi: İslâmiyet'in pek çok kanun-u esasından birisi, ^{وَلَا تَرُرْ وَازْرَةٌ} ^{وَزْرَ أَخْرَى}² âyet-i kerîmesinin hakikatidir ki, "Birisinin cinayetiyle başkaları, akraba ve dostları mesul olamaz." Hâlbuki, şimdiki siyaset-i hâzırada particilik taraftarlığıyla, bir câninin yüzünden pek çok mâsumların zararına rıza gösteriliyor. Bir câninin cinayeti yüzünden taraftarları veyahut akrabaları da-hi şenî giybeler ve tezyifler edilip, birtek cinayet yüz cinayete çevrildiğinden, gayet dehşetli bir kin ve adaveti damarlara dokundurup kin ve garaza ve mukabele-i bilmisile mecbur ediliyor. Bu ise, hayat-ı içtimaiyeyi tamamen zîr u zeber eden bir zehirdir. Ve hariçteki düşmanların parmak karıştırmalarına tam bir zemin hazırlamaktır. İran ve Mısır'daki hissedilen hâdise ve buhûranlar bu esastan ileri geldiği anlaşılıyor. Fakat onlar burası gibi değil; bize nisbeten pek hafif, yüzde bir nisbetindedir. Allah etmesin, bu hâl bizde olsa pek dehşetli olur.

Bu tehlikeye karşı çare-i yegâne: Uhuvvet-i İslâmiye'yi ve esas İslâmiyet milliyetini o kuvvetin temel taşı yapıp, mâsumları himaye için, cânilerin cinayetlerini kendilerine münhasır bırakmak lâzımdır.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² En'âm sûresi, 6/164; Isrâ sûresi, 17/15; Fâtır sûresi, 35/18; Zümer sûresi, 39/7; Necm sûresi, 53/38.

Hem, emniyetin ve âsâyişin temel taşı yine bu kanun-u esâsîden geliyor.

Meselâ, bir hanede veya bir gemide bir mâsum ile on câni bulunsa, hakikî adaletle ve emniyet ve âsâyiş düstur-u esasî ile, o mâsumu kurtarıp tehlikeye atmamak için, gemiye ve haneye ilişmemek lâzım; tâ ki mâsum çıkışcaya kadar...

İşte bu kanun-u esasî-i Kur'ânî hükmünce, âsâyiş ve emniyet-i dahiliyeye ilişmek, on câni yüzünden doksan mâsumu tehlikeye atmak, gazab-ı ilâhînin celbine vesile olur. Madem Cenâb-ı Hak, bu tehlikeli zamanda bir kısım hakikî dindarların başa geçmesine yol açmış, Kur'ân-ı Hakîm'in bu kanun-u esasîsini kendilerine bir nokta-yı istinad ve onlara garazkârlık edenlere karşı siper yapmak lâzım geldiğini, zaman ihtar ediyor.

İslâmiyet'in İkinci Bir Kanun-u Esasîsi: Şu hadîs-i şeriftir: سَيِّدُ الْقُرْمَ خَادِمُهُمْ¹ hakikatiyle, memuriyet bir hizmetkârlıktır; bir hâkimiyet ve bennlik için tahakküm âleti değil... Bu zamanda terbiye-i İslâmiye'nin noksaniyetiyle ve ubudiyetin zaafiyetiyle benlik, enaniyet kuvvet bulmuş. Memuriyeti hizmetkârlıktan çıkarıp bir hâkimiyet ve müstebidâne bir tahakküm ve mütekebbirâne bir mertebe tarzına getirdiğinden; –abdestsiz, kiblesiz namaz kılmak gibi– adalet, adalet olmaz, esasıyla da bozulur. Ve hukuk-u ibad da zîr u zeber olur. Hukuk-u ibad, "hukukullah" hükmüne geçmiyor ki hak olabilsin. Belki nefsanî haksızlıklara vesile olur.

Şimdi, Adnan Menderes gibi, "İslâmiyet'in ve dînin icaplarını yerine getireceğiz." diye ve mezkrû iki kanun-u esâsiye karşı muhalefet edip tam ziddina olarak iki dehşetli cereyan, gayet büyük rüşvetle halkları aldatmak ve ecnebîlerin müdahalesine yol açmak vaziyetinde hûcum etmek ihtimali kuvvetlidir.

Birisı: Birinci kanun-u esâsiye muhalif olarak, bir câni yüzünden kırk mâsumu kesmiş, bir köyü de yakmış. Bu derecede bir istibdad-ı mutlak, her nefsin zevkine geçecek memuriyete bir hâkimiyet sûretinde rüşvet vererek, dindar hürriyet-perverlere hûcum ediliyor.

İkinci hûcum da: İslâmiyet milliyet-i kudsyesini bırakıp –evvelkisi gibi– bir câni yüzünden yüz mâsumun hakkını çığneyebilen, zâhiren bir milliyetçilik ve hakikatte ırkçılık damarıyla hem hürriyet-perver dindar Demokratlara, hem bütün bu vatandaki yüzde yetmiş sair unsurlardan bulunanlara, hem hükûmet aleyhine, hem biçare Türkler aleyhine, hem Demokratın takip ettiği

¹ el-Beyhakî, *Şuabü'l-imân* 6/334; Hatîb el-Bağdâdî, *Târihu Bağdâd* 10/187; ed-Deylemî, *el-Müsned* 2/324; el-Münâvî, *Feyzu'l-kadîr* 4/122.

siyaset aleyhine çalışarak ve serseri ve enaniyetli nefislere gayet zevkli bir rüşvet olarak bir “ırkçılık kardeşliği” veriyor. O zevkli kardeşliğin içinde, o zevkli faydadan bin defa daha ziyade hakikî kardeşleri düşmanlığa çevirmek gibi acip tehlikeyi, o sarhoşluğu ile hissedemiyor.

Meselâ, İslâmiyet milliyetiyle 400 milyon hakikî kardeşin hergün *اللَّهُمَّ اعْفُرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ*¹ dua-yı umumîsiyle mânevî yardım görmek yerine, ırkçılık 400 milyon mübarek kardeşleri, dört yüz serseriye ve lâübalilere yalnız dünyevî ve pek cüz’î bir menfaati için terk ettiriyor. Bu tehlike hem bu vatana, hem hükûmete, hem de dindar Demokratlara ve Türklerde büyük bir tehlike dir. Ve öyle yapanlar da hakikî Türk degillerdir. Necip Türkler böyle hatâdan çekinirler.

Bu iki tâife herseyden istifadeye çalışıp dindar Demokratları devirmeye çalışıkları ve çalıştırıldıkları, meydandaki âsar ile tahakkuk ediyor. Bu acip tahribata ve bu iki kuvvetli muarızlara karşı; kirk Sahabe ile dünyanın kırk devletine karşı meydan-ı muarazaya çıkan ve galebe eden ve bin dört yüz sene zarfında ve her asırda üç yüz-dört yüz milyon şâkirî bulunan hakikat-i Kur’ânîye’nin sarsılmaz kuvvetine dayanmak ve onun içindeki dünyevî ve uhrevî saâdet-i ebediyenin zevklerine o câzibedar hakikatle beraber nokta-yı istinad yapmak, o mezkûr muarızlarınızın ve hem dahil ve hariçteki düşmanlarınızın karşı en lâzım ve elzem ve zarurî bir çare-i yegânedir. Yoksa, o insafsız dahilî ve haricî düşmanlarınız sizin bir cinayetinizi binler yapıp ve eskilerin de cinayetlerini ilâve ederek başkaların başına yükledikleri gibi, size de yükleyecekl er. Hem size, hem vatana, hem millete telâfi edilmeyecek bir tehlike olur.

Cenab-ı Hak sizleri İslâmiyet lehindeki hizmetlerinizde muvaffak ve mezkûr tehlikelerden muhafaza eylesin, diye ben ve Nurcu kardeşlerimiz, yapacağınız hizmete ve mezkûr hakikati kabul etmenize mukabil dua etmeye karar vereceğiz.

Üçüncüsü: İslâmiyet’in hayat-ı içtimaiyeye dair bir kanun-u esasîsı dahi, bu hadis-i şerifin;

الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبَيْانِ الْمَرْضُوصِ يَشُدُّ بَعْضَهُ بَعْضًا

hakikatidir. Yani, “Hariçteki düşmanların tecavüzlerine karşı, dahildeki

¹ Allah’ım! Erkeğiyle kadınıyla bütün müminleri bağışla.

² “Bir mü’mîn diğer mü’mîn için, duvarın birbirini perçinleyen tuğları gibidir.” Buhârî, salât 88; Müslim, birr 65; Tirmîzî, birr 18.

adâveti unutmak ve tam tesanûd etmektir." Hattâ en bedevî tâifeler dahi bu kanun-u esasînin menfaatini anlamışlar ki, hariçte bir düşman çıktıgı vakit, o tâife birbirinin babasını, kardeşini öldürdüklери hâlde, o dahildeki düşmanlığı unutup, hariçteki düşman def oluncaya kadar tesanûd ettikleri hâlde; binler teessüflerle deriz ki: Benlikten, hodfurmuşluktan, gururdan ve gaddar siyasetten gelen dahildeki tarafıgiranе fikriyle, kendi tarafına şeytan yardım etse rahmet okutacak, muhalifine melek yardım etse lânet edecek gibi hadisatlar görünüyor. Hattâ, bir sâlih âlim, fîr-i siyâsîne muhalif bir büyük sâlih âlimi tekfîr derecesinde giybet ettiği; ve İslâmîyet aleyhinde bir zîndîğî, onun fîkrine uygun ve taraftar olduğu için hararetle senâ ettiğini gördüm. Ve şeytandan kaçar gibi, otuz seneden beri siyaseti terk ettim.

Hem şimdî birisi, hem Ramazan-ı Şerîf'e, hem şeâîr-i İslâmîye'ye, hem bu dindar millete büyük bir cinayeti yaptığı vakit muhaliflerinin onun o vaziyeti hoşlarına gittiği görüldü. Hâlbuki, küfre riza küfür olduğu gibi; dalâlete, fiska, zulme riza da fisktür, zulümdür, dalâlettir. Bu acip halin sırrını gördüm ki, kendilerini millet nazarında ettikleri cinayetlerinden mâzur göstermek damâriyla muhaliflerini kendilerinden daha dinsiz, daha câni görmek ve göstermek istiyorlar. İşte bu çeşit dehşetli haksızlıkların neticeleri pek tehlikeli olduğu gibi, içtimâi ahlâki da zîr u zeber edip bu vatan ve millete ve hâkimiyet-i İslâmîye'ye büyük bir sû-i kast hükmededir.

Daha yazacaktım, fakat bu üç nokta-yı esasiyeyi şimdilik dindar hürriyet-perverlere beyan etmekle iktifa ediyorum.

Said Nursî

(Adnan Menderes'e gönderilmek niyetiyle evvelce yazılan içtimâî hayatiımıza ait bir hakikatin hâsiyesini takdim ediyoruz.)

Hâsiye: Eskilerin lüzumsuz keyfi kanunları ve sû-i istimâlleri neticesinde, belki de tahrikleriyle zuhur eden Ticanî meselesini dindar Demokratlara yüklememek ve âlem-i İslâm'ın nazarında Demokratları düşürmemenin çare-i yegânesi kendimce böyle düşünüyorum:

Ezan-ı Muhammedî'nin (*aleyhissalâtü vesselâm*) neşriyle Demokratlar on derece kuvvet bulduğu gibi; Ayasofya'yı, beş yüz sene devam eden vaziyet-i kudsiyesine çevirmek.. ve hâlen İslâm'da çok hüsн-ü tesir yapan ve bu vatan ahalisine âlem-i İslâm'ın hüsн-ü teveccühünü kazandıran, yirmi sekiz sene

mahkemelerin muzir cihetini bulamadıkları ve beş mahkeme de beraaatine karar verdikleri Risale-i Nur'un resmen serbestisini dindar Demokratlar ilân etmeli ve bu yaraya bir nevi merhem vurmalıdırlar. O vakit âlem-i İslâm'ın teveccühünü kazandıkları gibi, başkalarının zâlimane kabahatları onlara yüklenmez, fikrindeyim. Dindar Demokratlar, hususan Adnan Menderes gibi zatların hatırları için, otuz beş seneden beri terk ettiğim siyasete bir-iki saat baktım ve bunu yazdım.

Said Nursî

(Ankara'daki Nur Talebelerinin Bir Mektubu)

Aziz, siddik kardeşlerimiz,

Mektubunuzdan İslâm güneşinin bir ziyasını sezer gibi olduk. Yüzlerce seneden beri insaniyet aleyhine, İslâmiyet zararına mütecâvîz fikir neşreden ehl-i küfrün tâhiplerini tamir için ortaya atılan Risale-i Nur'un –sizlerin mektubunuzdan– gençlerin arasında yayıldığını sezdim. Ebedî hayat yolunun hak perest yolcuları, hayalî boş lâfları terk edip, Risale-i Nur'la küfür tohumlarını eriteceklerdir. Nur'un talebeleri, ehl-i kalb ve imanın hakikî kardeşleridirler. Siz kardeşlerimizin mektupları, bizlere hız veriyor ve verecek. Kur'ân'ın tefsiri olan Risale-i Nur, bize dalâlette kalmanın ve küfürle mücadele etmemenin bu zamanda büyük ahmaklık olduğunu bildiriyor. Komünistliğin, anarşistliğin, masonluğun kuvvet kazandığı bir devirde en mühim bir vazife, Nur'a hizmet etmek ve rızâ-yı ilâhiyi tahsil için onu isteyene vermektir. Bu en baş ve en ehemmiyetli, en kıymetli ve mübarek vazifemizden bizi döndürmek isteyen en ağır hücumlar dahi bizlerin hızını artıracaktır.

Risale-i Nur bize öğretiyor ve isbat ediyor ki; bu dünya, bir misafirhâne-dir. Ebedî hayatı isteyenler, misafirhânedeki vazifelerine dikkat gösterdikleri nisbetté memnun edilirler. Demek ki şimdi en esaslı vazifemiz, bataklıktan kurtulmak isteyen ehl-i dinin, karanlıktan usanmış, gidasız kalmış kalblerin yardımına koşmak, kendimizden başlayarak Nur'un dellâllığını yapmaktadır.

Bilhassa ve bilhassa şurası çok ehemmiyetli ve pek mühimdir ki; en başta ve en evvel Risale-i Nur'u dikkat ve tefekkürle devamlı olarak okumak ve o muazzam eser külliyatındaki Kur'ân ve iman hakikatleriyle kendimizi teçhiz etmek ve bu esas ve şartlarla, o harika eser külliyatını bir an evvel ikmal etmektir. İşte bu nimet-i uzmâya nâil olan her genç ve herkes, bire yüz bin

kuvvetinde kendine, vatan ve milletine faydalı olur; vatan, millet, gençlik ve Âlem-i İslâm içinde hizmet edebilecek bir vaziyete gelebilir. Bunun için, başta Hazreti Üstadımız Bediuzzaman ve onun hakikî ve ihlâslı talebeleri olmaya lâyik sizlerden dua istirham ediyoruz ki; Risale-i Nur'un mecmualarını bir an evvel temin edelim, arayalım, bulalım.. dikkat, tefekkür ve ihlâsla okuyalım.. Kur'ân ve iman hizmetinde bu vaziyette koşalım! Risale-i Nur'un bu asırdaki makbuliyetine işaret eden deliller fazlasıyla mevcut olduğuna göre, insaf sahibi her mümin kardeşimiz, onun tabii bir yardımcısıdır.

Hem madem Risale-i Nur, bu asra has hususiyetler taşıyor. Hem madem binlerce âlimlerin takdirleriyle karşılanıyor. Hem madem Kur'ân'ın dellâlliğini yapan kahraman Üstad, eşine rastlanmayacak bir mükemmeliyetle, dürüst adımlarla, hakikî prensiplerle, bütün hayatını iman ve İslâmiyet'e vakfetmiş, dünyevî hiçbir menfaat aramadan sîr Allah rızası uğruna çalışmıştır. Hem madem bütün kuvvetiyle Nur talebeleri de iman ve İslâmiyet'e Ehl-i Sünnet dairesinde hizmet için hayatlarını dahi çekinmeden veriyor ve süflî menfaat peşinde değildirler. Ve madem yüz binlerce Nur talebeleri bütün tazyik ve tehditlere rağmen bu hakikati fiilen isbat etmişler. Hem her talebe, bugün cereyan eden bâtil felsefenin akîdelerine hakikî, mantıkî cevaplar vermek üzere yetişmişler ve yetişiyorlar.

Hem her ihtiyacımıza Kur'ân cevap veriyor, onda lâzım olan her hakikat sarih olarak vardır. Ve madem Kur'ân, en güzel şekilde ders veren Allah'ın hediyesi, bir nuru ve rahmetidir. Öyle ise bu hazine-i rahmeti ve menba-i hakikati ders veren ve hakikî sûrette gençliğin ve avâmin anlayabileceği bir şekilde bildiren Risale-i Nur'u, dikkat ve tefekkürle ve devamlı olarak, müsait vakitlerimizi boş gidermeden okumak ve yazmak, en büyük bir ibadet ve zevk kaynağıdır. Hâl ve istikbalin ve biz gençlerin, çok leziz ve iştâyakla alacağı gayet nâfi ve vâfi bir ilaç ve bir tiryaktrır, bir mânevî kurtarıcidır. Bu kat'î hakikatler meydanda iken ona bütün kuvvetimizle sarılmamak, baştan aşağı Risale-i Nur'u tetkik etmemek, alâkadar olmamak ancak gafletin eseri olabilir.

Hem kim hakikat peşinde koşuyorsa, Risale-i Nur'dan ders alması lâzımdır ve Nur yolunda giden her münevver, hakikî saadete kavuşacak ve yeryüzünün mahiyetini derk edecktir diye, biz Ankara Nur talebeleri dahi ittifak ediyoruz. Ebedî hayat hazinesini gösteren Kur'ân-ı Hakîm'in nuru olan Risale-i Nur, elbette bir zaman dünyayı çınlatan nurlu sesini yükseltecektir!

Madem İslâm âlimleri –hadis-i şerife göre– dünya ikbal ve heveslerinin peşinde koşmadıkça peygamberlerin en emin vârisleridirler.¹ Biz de Risale-i Nur'u onun tam vârisi biliyoruz. Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsi, hakikî vâris olmanın esasını yaşamış ve yaşıyor. Onun karşısına çıkan körler ve sağırlar ve hıssız gafiller küçüleceklerdir. Böyle muazzam bir olgunluğa sahip olan Risale-i Nur, elbette bütün filozofları, dünya ilim ve hak erbabını çağıracak ve her akl-ı selim ve kalb-i kerîm olan mübarek insanları talebesi yapacak; bu da inşâallah uzakta değil, yakında tahakkuk edecektir!

Dünya, ekseri filozofların ve âlimlerin dediği gibi yepyeni bir oluşun eş-ğindedir. Dünya, nurunu arıyor! Hakikat şâiri Mehmet Âkif,

*“O nuru gönder, İlâhî, asırlar oldu yeter!
Bunaldi milletin âfâkı, bir sabah ister!”*

diye, işte bu nura işaret ettiği, bugün bizce bir hakikattir.

Aziz kardeşlerimiz,

Risale-i Nur'a lâyik olacak şekilde çalışmamız için bize de dua ediniz ki, Ankara muhiti, bizi içine alıp eritmesin. Nur, her ne kadar karanlığı gideriyorsa da, yine onu görecek göz, anlayacak kafa lâzım. Böyle bir muhitte, gözlerimize perde inmesin. Biz biçarelere dua ediniz. Allah hepimizi Risale-i Nur'a sarılmakla aziz din-i mübinimize hizmet edenlerden eylesin, âmîn...

Bir kardeşimiz dedi ki: Bugün, sabah namazından sonra şu misralar mülhem oldu; kardeşlerimize bildirelim.

*Dinim İslâm, kitabım Kur'ân, imanım haktır.
Bu uğurda can vermek, ebedî yaşamaktır.*

Sizleri çok seven
Ankara Üniversitesi Nur Talebeleri

¹ İslâm âlimlerinin peygamberlerin vârisleri olduğuna dair bkz.: Tirmîzî, *ilim* 19; Ebû Dâvûd, *ilim* 1; İbnî Mâce, *mukaddime* 17. Ayrıca onların emin varisler olduğuna dair bkz.: ed-Deylemî, *el-Müsned* 3/75; el-Aclûnî, *Kesfû'l-hafâ* 2/84.

Tâhilîler

Uzun Bir Ayrılıktan Sonra

Belki yirmi yedi-yirmi sekiz sene oldu Üstadı görmeyeli. Onu görmek, mübarek simasını doya doya seyretmek için her zaman gidip ziyaret etmek istedigim hâlde, meşguliyetten bir türlü vakit bulamadım. Fakat o kalblerde yaşadığı için, mânevî varlığı ile daima beraberdim. Bu, gönüllerdeki istiyaki bir dereceye kadar tatmin etmez miydi? Kendisini görüp kucaklıştığımız zaman, onun nuranî simasının verdiği zevk, maddî hasretin de ne kadar büyük olduğunu gösterdi.

Üstadla tanışmamız kırk seneyi geçti. O zamanlar hemen her gün idarehaneye gelir; Akif'ler, Naim'ler, Ferit'ler, İzmirli'lerle birlikte saatlerce tatlı tatlı musahabelerde bulunurduk. Üstad, kendine mahsus şivesiyle yüksek ilmî meselelerden konuşur, onun konuşmasındaki celâdet ve şehâmet bizi de heyecanlandırırırdı. Harikulâde fitri bir zekâ, ilâhî bir mevhibe... En mu'dil meselelerde, zekâsının kudret ve azameti kendisini gösterir. Daima işleyen ve düşünen bir kafa... Nakillerle pek meşgul değil. Onun rehberi yalnız Kur'ân. Bütün feyz ve zekâ kaynağı bu. Bütün o lem'alar, doğrudan doğruya bu kaynaktan nebean ediyor. Bir müctehid, bir imam kadar rey sahibi. Kalbi bir Sahabî kadar imanla dolu. Ruhunda Ömer'in şehameti var. Yirminci asırda devr-i saadeti nefsinde yaşatan bir mümin. Bütün hedefi iman ve Kur'ân.

İslâm'ın gayetü'l-gayesi olan "tevhid" ve "Allah'a iman" esası, onun ve Risale-i Nur'un en büyük umdesidir. Devr-i saadette, Müslümanlığın ilk kuruluş zamanlarında olsaydı, Hazreti Peygamber, Kâbe'deki putların parçalanması vazifesini ona verirdi. Şirke ve putperestlige o derece düşmandır.

Mücahede ile gönüllerde iman ve Kur'ân hakikatlerini yerleştirmek için geçen uzun, bir asra yakın bir ömür. Fazilet ve şehametle geçen bir ömür. Harp meydanlarında, mücahitlerin önünde, kılıç elinde, dim dik ayakta düşmana saldıran bir kahraman. Esurette, düşman kumandanına karşı koyan

bir kahraman. İdam sehpasında, düşman kumandanını düşündüren, insafa getiren bir kahraman...

Millet ve memleket için canını vermekten zerre kadar çekinmeyen bir fedaî. Fitnenin, bozgunculuğun en müthiş düşmanı. Milletin menfaati için, her türlü zulme, işkenceye tahammül ediyor. Ona zulmedenlere beddua bile etmez. Onu zindanlara atanlara, ancak salâh ve iman temenni eder. Gaye uğrunda ölüm, onun için basit bir şeydir.

Kendisi bir çanak çorba, bir bardak su, bir lokma ekmekle tagaddî eder. Elbisesi pek basit ve fakirânedir. Beyaz Amerikan bezinden pamuklu bir hırka. Çamaşırını kirlenmeden değiştirir ve temizletir. Temizliğine fevkâlâde itina eder. Kâğıt parayı tutmaz ve üstünde taşımaz. Mâmelek namına dünyada hiçbir şeyi yok. Kendi için yaşamaz, cemiyet için yaşar.

Yapısı ufak tefektir; fakat heybetlidir, haşmetlidir. Gözleri birer şems-i tâban gibi nur saçar. Bakışları şâhânedir. Maddeten, belki dünyanın en fakir adamıdır, fakat mânevîyat âleminin sultanıdır.

Seksen küsür senenin âlâmi yüzünde bir buruşuk yapamamış, yalnız saçlarını ağartmıştır. Rengi pembe beyazdır. Sakalı yoktur. Bir delikanlı kadar zindedir. Halim ve selimdir. Fakat heyecana geldiği zaman bir arslan tavrı alır, iki dizinin üstüne doğrular, bir şâhenşâh gibi konuşur.

En sevmediği şey siyasettir. 35 senedir bir gazeteyi eline almış değildir. Dünya şunu ile alâkasını kesmiştir. Akşam namazından sonra ferdâsı öğleye kadar kimseyi kabul etmez, ibadetle meşgul olur. Pek az uyur. Talebelerini de siyasetten şiddetle men eder. Memleketin her tarafında 600 bini mütecaviz, belki bir milyonu bulan talebeleri, memleketin en fazileti evlâtlarındır. Üniversitenin muhtelif fakültelerinde müsbet ilimler tahsil eden şâkirtleri pek çoktur; yüzlercedir, binlercedir. Hiçbir Nur talebesi yoktur ki, sınıfının en faziletisi, en çalışkanı olmasın. Memleketin her tarafında bulunan bu yüz binlerce Risale-i Nur talebesinden hiçbirinin, hiçbir yerde âsâyişi muhil hiçbir hareketi, hiçbir vak'ası yoktur. Her Nur talebesi, hükümetin, nizam ve intizamın tabii birer muhafizidir, âsâyişin mânevî bekçisidir.

İstanbul seyahatinden muztarip olup olmadığını sordum:

“Bana ıztırab veren,” dedi. “Yalnız İslâm’ın mâruz kaldığı tehlike-lerdir. Eskiden tehlikeler hariçten gelirdi; onun için mukavemet kolaydı.

Şimdi tehlike içерiden geliyor. Kurt, gövdenin içine girdi. Şimdi, mukavemet güçleştii. Korkarım ki, cemiyetin bünyesi buna dayanamaz. Çünkü düşmanı sezmez. Can damarını koparan, kanını içen en büyük hasmını dost zanneder. Cemiyetin basiret gözü böyle körleşirse, iman kalesi tehlikededir. İşte benim ıztırabım, yegâne ıztırabım budur. Yoksa şahsimin mâruz kaldığı zahmet ve meşakkatleri düşünmeye bile vaktim yoktur. Keşke bunun bin misli meşakkate mâruz kalsam da iman kalesinin istikbali selâmette olsa!”

“Yüz binlerce imanlı talebeleriniz size âtî için ümit ve tesellî vermiyor mu?”

“Evet, büsbütün ümitsiz değilim...

Dünya, büyük bir mânevî buhran geçiriyor. Mânevî temelleri sarsılan garp cemiyeti içinde doğan bir hastalık, bir veba, bir tâun felâketi, gittikçe yeryüzüne dağılıyor. Bu müthiş sâri illete karşı İslâm cemiyeti ne gibi çarelerle karşı koyacak? Garbin çürümüş, kokmuş, tefessüh etmiş, bâtil formülleriyle mi? Yoksa İslâm cemiyetinin ter u taze iman esaslarıyla mı? Büyük kafaları gaflet içinde görüyorum. İman kalesini, küfrün çürüük direkleri tutamaz. Onun için, ben yalnız iman üzerine mesaimi teksif etmiş bulunuyorum.

Risale-i Nur'u anlamıyorlar. Yahut anlamak istemiyorlar. Beni, skolastik bataklığı içinde saplanmış bir medrese hocası zannediyorlar. Ben, bütün müspet ilimlerle, asrı hazır fen ve felsefesiyle meşgul oldum. Bu hususta en derin meseleleri hallettim. Hattâ bu hususta da bazı eserler telif eyledim. Fakat ben öyle mantık oyunları bilmiyorum. Felsefe düzenbazlıklarına da kulak vermem. Ben, cemiyetin iç hayatını, mânevî varlığını, vicdan ve imanını terennüm ediyorum. Yalnız Kur'ân'ın tesis ettiği tevhid ve iman esası üzerinde işliyorum ki, İslâm cemiyetinin ana direğii budur. Bu sarsıldığı gün, cemiyet yoktur.

Bana, ‘Sen şuna buna niçin sataştin?’ diyorlar. Farkında değilim. Karşımda müthiş bir yanım var. Aleveleri göklere yükseliyor. İçinde evlâdim yanıyor, imanım tutuşmuş yanıyor. O yanımı söndürmeye, imanımı kurtarmaya koşuyorum. Yolda biri beni kösteklemek istemiş de ayağım ona çarpmış; ne ehemmiyeti var? O müthiş yanım karşısında bu küçük hâdise bir kıymet ifade eder mi? Dar düşünceler, dar görüşler!

Beni, nefsini kurtarmayı düşünen hodgâm bir adam mı zannediyorlar? Ben, cemiyetin imanını kurtarmak yolunda dünyamı da feda ettim, âhiretimi de. Seksen küsûr senelik bütün hayatımda dünya zevki namına bir şey bilmiyorum. Bütün ömrüm harp meydanlarında, esaret zindanlarında, yahut memleket hapishanelerinde, memleket mahkemelerinde geçti. Çekmediğim cefa, görmediyim eza kalmadı. Divan-ı harplerde bir câni gibi muamele gördüm; bir serseri gibi memleket memleket sürgüne yollandım. Memleket zindanlarında aylarca ihtilâttan men edildim. Defalarca zehirlendim. Türlü türlü hakaretlere mâruz kaldım. Zaman oldu ki, hayattan bin defa ziyade ölümü tercih ettim. Eğer dinim intihardan beni men etmeseydi, belki bugün Said toprakları altında çürümüş gitmişti.

Benim fitratım, zillet ve hakarete tahammül etmez. İzzet ve şehmet-i İslâmiye beni bu hâlde bulunmaktan şiddetle men eder. Böyle bir vaziyete düşünce, karşımıda kim olursa olsun, isterse en zalim bir cebbar, en hunhar bir düşman kumandanı olsa, tezellül etmem. Zulmünü, hunharlığını onun suratına çarparım. Beni zindana atar, yahut idam sehpasına götürür; hiç ehemmiyeti yoktur. Nitekim öyle oldu. Bunların hepsini gördüm. Birkaç dakika daha o hunhar kumandanın kalbi, vicdanı zu'lümkârlığa dayanabilseydi, Said bugün asılmış ve mâsumlar zümresine iltihak etmiş olacaktı.

İşte benim bütün hayatım böyle zahmet ve meşakkatle, felâket ve musibetle geçti. Cemiyetin imanı, saadet ve selâmeti yolunda nefsimi, dünyamı feda ettim. Helâl olsun. Onlara beddua bile etmiyorum. Çünkü bu sayede Risale-i Nur, hiç olmazsa birkaç yüz bin, yahut birkaç milyon kişinin –adedini de bilmiyorum ya, öyle diyorlar. Afyon Savcısı beş yüz bin demişti. Belki daha ziyade– imanını kurtarmaya vesile oldu. Ölmekle yalnız kendimi kurtaracaktım; fakat hayatımda zahmet ve meşakkatlere tahammül ile bu kadar imanın kurtulmasına hizmet ettim. Allâh'a bin kere hamd olsun.

Sonra, ben cemiyetin iman selâmeti yolunda âhiretimi de feda ettim. Gözümde ne cennet sevdası var, ne cehennem korkusu. Cemiyetin, yirmi beş milyon Türk cemiyetinin imanı namına bir Said değil, bin Said feda olsun. Kur'ân'ımız yeryüzünde cemaatsiz kalırsa, cenneti de istemem; orası da bana zindan olur. Milletimizin imanını selâmette görürsem, cehennemin alevleri içinde yanmaya razıyorum. Çünkü vücidüm yanarken, gönlüm gül-gülistan olur.”

Hazret coşmuştu. Bir yanardağ gibi lâvlar saçıyordu. Bir firtına gibi gönül denizini dalgalandırıyordu. Bir şelâle gibi haşmetli zemzemelerle ruhun en derin noktalarına çarpiyordu. Çok heyecanlanmıştı. Millet kürsüsünde coşmuş bir hatip gibi devam ediyor, sözünün kesilmesini istemiyordu. Yorulduğunu hissettim. Bu heyecanlı bahsi değiştireyim dedim:

“Mahkemedede sıkıldınız mı?” diye sordum...

Dinî tedrisata, kadınlarımızın, muhterem hemşirelerimizin, terbiye-i İslâmiye dairesinde iffet ve şereflerini muhafaza etmelerine taraftar olmanın bir suç olduğuna dair kanunlarda bir madde var mı? ‘Kalbe gelen hakikat’ gibi tâbirleri de şahsî nüfuz temini maksadına delil göstermelerinin mânâsını da bu ilimle, hukukla meşgul doçentlerden sorarım.

Üstadla görüşmemiz çok uzamişti. Müsaade alıp ayrıldığım zaman vakit hayli geçmişti.

1952, Eşref Edip

Said Nur ve Talebeleri

Bahtiyar bir ihtiyar var. Etrafi, sekiz yaşından seksen yaşına kadar bütün nesiller tarafından sarılmış. Yaşlar ayrı, başlar ayrı, işler ayrı... Fakat bu ayrılıkta gayrılık yok. Hepsi bir şeye inanmış: Allah'a. Âlemlerin Rabbi olan Allah'a... Onun ulu Peygamberine... Onun büyük kitabına... Kur'ân henüz yeni nâzil olmuş gibi, herkes aradığını bulmuş gibi bir hâl var onlarda. Said Nur ve talebelerini seyrederken, insan kendini âdetâ asr-ı saadette hissediyor. Yüzleri nur, içleri nur, dışları nur... Hepsi huzur içindeler. Temiz, ulvî, sonsuz bir şeye bağlanmak; her yerde hâzır, nâzır olana, Âlemlerin Yaratıcısı'na bağlanmak, o yolda yürümek, o yolun kara sevdalısı olmak... Evet, ne büyük saadet!

Said Nur, üç devir yaşamış bir ihtiyar. Gün görmüş bir ihtiyar. Üç devir: Meşrûtiyet, İttihad ve Terakki, Cumhuriyet. Bu üç devir, büyük devrilisler, yıkımlılar, çökülüşlerle doludur. Yıkılmayan kalmamış. Yalnız bir adam var; o ayaktalı.. Şark yaylalarından, güneşin doğduğu yerden İstanbul'a kadar gelen bir adam. İmanı, sıradaglar gibi muhkem. Bu adam, üç devrin şerirlerine karşı imanlı bağırlını siper etmiş. Allah demiş, Peygamber demiş, başka bir şey dememiş. Başı Ağrı Dağı kadar dik ve mağrur. Hiçbir zâlim onu eğememiş,

hiçbir âlim onu yenememiş. Kayalar gibi çetin, müthiş bir irade. Şimşekler gibi bir zekâ. İşte Said Nur!.. Divan-ı harpler, mahkemeler, ihtilâller, inkılâplar... onun için kurulan idam sehpaları, sürgünler... bu müthiş adamı, bu mâneviyat adamını yolundan çevirememiş! O, bunlara imanından gelen son-suz bir kuvvet ve cesaretle karşı koymuş. Kur'ân-ı Kerîm'de: "Înanıyorsanız muhakkak üstünsünüz."¹ buyuruluyor. Bu Allah kelâmi, sanki Said Nur'da tecellî etmiş.

Mahkemelerdeki müdafaalarını okuduk. Bu müdafaaalar bir nefis müdaafaası değildir, büyük bir dâvânın müdafaaasıdır. Celâdet, cesaret, zekâ eseri, şaheseri...

Niçin Sokrat bu kadar büyütür? Bir fikir uğruna hayatı hakîr gördüğü için değil mi? Said Nur en az bir Sokrat'tır; fakat İslâm düşmanları tarafından bir mürteci, bir softa diye takdim olundu. Onlara göre büyük olabilmek için ec-nebî olmak gerek! O, mahkemelerden mahkemelere sürüklendi. Mahkûmken bile hükmediyordu. O, hapishanelerden hapishanelere atıldı. Hapishaneler, zindanlar onun sayesinde medrese-i Yusufiye oldu. Said Nur zindanları nur, gönülleri nur eyledi. Nice azılı katiller, nice nizam ve ırz düşmanları, bu iman âbidesinin karşısında eridiler, sanki yeniden yaratıldılar. Hepsi halim-selim müminler haline, hayırlı vatandaşlar haline geldiler. Sizin hangi mektepleriniz, hangi terbiye sistemleriniz bunu yapabildi, yapabilir?

Onu diyar diyar sürdürüler. Her sürgün yeri, onun öz vatanı oldu. Nereye gitse, nereye sürülse, etrafi saf, temiz müminler tarafından sarılıyordu. Kanunlar, yasaklar, polisler, jandarmalar, kalın hapishane duvarları, onu mümin kardeşlerinden bir an bile ayıramadı. Büyük mürşidin, talebeleriyle arasına yükselen bu maddî kesafetler; din, aşk, iman sayesinde letafetler haline geldiler. Kör kuvvetin, ölü maddenin bu tahdit ve tehditleri, ruh âleminin ummanlarında büyük dalgalar meydana getirdi. Bu dalgalar, köy odalarından başlayarak, yer yer her tarafı sardı, üniversitelerin kapılarına kadar dayandı.

Yıllardır mukaddesatları çığnenmiş vatan çocukları, mahvedilen nesiller, imana susayanlar, onun yoluna, onun nuruna koştular. Üstadın Nur Risaleleri elden ele, dilden dile, ilden ile ulaştı, dolaştı. Genç-ihtiyar, cahil-münevver, sekizinden seksenine kadar herkes ondan bir şey aldı, onun nuruyla nurlandı. Her talebe, bir makine, bir matbaa oldu. İman, teknîge meydan okudu. Nur Risaleleri binlerce defa yazıldı, teksir edildi.

¹ Al-i İmran sûresi, 3/139.

Gözlerinin nuru sönmüş, iç âlemlerinin ışığı sönmüş, harabeye dönmüş olan körler, bu nurdan, bu ışıktan korktular. Bu aziz adamı, dillerden hiç eksik etmedikleri “İnkılâba, lâiklige aykırı hareket ediyor.” diye, tekrar tekrar mahkemeye verdiler, tekrar tekrar hapishanelere attılar. Kaç kere zehirlemek istediler. Ona zehirler panzehir oldu, zindanlar dershane... Onun nuru, Kur’ân’ın nuru, Allah’ın nuru vatan sınırlarını da aştı. Bütün âlem-i İslâm’ı dolaştı. Şimdi Türkiye’de, her teşekkürün, vatanını seven herkesin, önünde hürmetle durması lâzım gelen bir kuvvet vardır: Said Nur ve talebeleri. Bunların derneği yoktur, lokali yoktur, yeri yoktur, yurdu yoktur, partisi, patırdısı, nutku, alâyi, nümayishi yoktur. Bu, bilinmezlerin, ermişlerin, kendini büyük bir dâvâya vermişlerin şuurlu, imanlı, inançlı kalabalığıdır.

Osman Yüksel Serdengeçti

Bediüzzaman’ı Zehirlediler

Bundan yedi sene önce, kanunların çiğnendiği, beşer haklarının çarmıha gerildiği, hürriyetlerin hîce sayıldığı, şahsî arzu ve ihtiwasâtın kanunlardan üstün tutulduğu bir devr-i rezilânedede, Afyon vilâyetinin Emirdağ kazasına seksenlik bir ihtiyar, bir din âlimi sürülmüyor. Nüfus kütüğüne kaydettirilip burada ikâmete mecbur ediliyor. Tek gayesi, Kur’ân-ı Kerîm’în ahkâmını tebliğ, insanları doğruya, iyiye ve namusluluğa sevk etmek olan bir fikir adamı, nefyediliyor... Her cephesinde kan döktüğü kendi öz yurdunda, engizisyon mahkemelerinin dahi insanoğluna reva görmeyeceği zulme, işkencelere tâbi tutuluyor. Sakalına, bıyığına, kılık kıyafetine karışılıyor, jandarma dipçikleri altında ölüme mahkûm ediliyor.

Sürgün olarak gönderildiği yerde dahi rahat bırakılmıyor. Ecdadından misafir-perverliği; ihtiyarların, garip ve kimsesizlerin yardımına koşmayı miras alan her Türk gibi, bu kaza halkı da, ilmî eserleriyle, ef’âl ve hareketleriyle müsellem olan bu zâtın yardımına koşmayı vicdanî bir vazife telâkki ediyor.

İslâm’ın ve ilmin izzet ve vakarını şerefle muhafaza etmesini bilen ve asla dünya zevkleri için mihnet kabul etmeyen bu şahsin, siyasi hiçbir parti ve teşekkürle de katıyan alâkası yoktur.

Türkiye’de iman ve karakter sahibi her fikir adâmına yapıldığı gibi, bu kimsenin muhtelif defalar evi aranmış, mahkemelere verilmiş, bütün eserleri,

mektupları en ufak teferruatına varıncaya kadar müsadere edilerek suçsuz yere hapishanelerde süründürülmüştür.

Evet, suçsuz yere diyoruz. Çünkü vali ve kaymakamından tutunuz da, karakoldaki jandarmasına varıncaya kadar, Üstada eza ve cefa etmek, hapishanelerde süründürmek bir vesile-i iftihar; Şef'in gözüne girebilmek, terfi-i makam edebilmek gibi süflî hırslarla yanıp kavrulanlar için ise, bulunmaz bir fırsat olmuştur.

Bu zulüm, bu işkencenin sebeplerini, o devrin dine karşı olan temayülünde, vicdan hürriyetine ve İslâmiyet'e yaptığı baskında aramak lazımdır. Bu halin, o devirde hiç de acayıp olan bir tarafı yoktur. Zira o devirde, memlekette dinsiz, materyalist, behimî hislerinin zebûnu, köle ruhlu bir nesil yetiştirmek istenirken, bu zâtın kendi hayatını istihkar derecesinde ortaya atılıp hürriyetle, ahlâkla, imanla meşbû, hayvanî hislerin esiri olmayan bir gençlik istemesi ve bu uğurda çalışması elbette hoş görülmeyecektir. Millet haklarını çığneyip, milyonların sırtından ahtapotlar gibi geçinmeyi şiar edinenler için korkulacak bir haldir bu. Takipler, baskilar senelerce devam etti. Onunla konuşanların, mektuplaşanların, hizmetine koşanların evleri arandı, kendileri Afyon Hapishanesi'nde çürütlerek çoluk-çocukları sokaklarda sürünmeye mahkûm edildi.

Onun el yazması Kur'ân-ı Kerîm'i ile bunun tefsiri olan Risale-i Nur parçaları birer hıyanet-i vataniye evrakı imiş gibi müsadere edilip savcılklara devredildi.

Muhakemesine mevkufen devam edilerek yirmi ay suçsuz yere hapishanede bırakıldı.

Öyle bir an geldi ki, bu vak'aların cereyan ettiği Afyon Hapishanesi, Allah'a inanmaktan ve onun emirlerini yerine getirmekten gayrı hiçbir suçu olmayan mâsum vatandaşlarla dolup taştı. Onlara reva görülen zulüm, işkence, şeytanları bile dehşete düşürdü, ayyûka çıktı, vahşet halini aldı. Nasıl Kudüs-ü Şerif yahudilerin vahşetine ve peygamberlere yapılan zulümlere sahne olmuşsa, Afyon şehri de, insan haklarının çiğnenip vatandaş haklarının çarımıha gerildiği ikinci bir şehir oldu.

14 Mayıs seçimleriyle çeyrek asırın diktatoryası zîr u zeber edilip çatır çatır yıkılırken, millet, kendi mukadderatına hâkim olmaktan duyduğu hudutsuz bir sevinç içerisinde bayram ediyor...

14 Mayıs'tan sonra herşeyin değişeceğini beklerken yine görüyoruz ki, vali ve kaymakamlar eski alışkanlıklarına devam dalar. Taharrî memurları

yne konusan iki-üç vatandaşın peşinde ve yine Bediuzzaman'ın evi taras-
sut altında. Öyle ki, bir jandarma çavuşu bile, elinde arama emri olmadan,
Türkiye Cumhuriyeti kanunlarıyla müeyyed bulunan mesken masuniyetine
tecavüz ediyor. Ve bu cüretkâr, bir türlü ceza görmüyor. Yine Üstadın kılık
kiyafetile uğraşıyor, devr-i sabıkta olduğu gibi, ziyaretine gelenler yine kay-
dedilip karakollara çağrılıyor...

Kendisini milletine hasreden seksen yaşındaki ihtiyar bir din âlimi öldür-
mek isteniyor, hem de Ramazan Bayramı akşamı, iftar yemeğine zehir ko-
nulmak suretiyle.

Bu ne feci, bu ne tahammül edilmez bir haldir! Tecrit edilmiş, daimî bir
tarassut altında, kapısında bekçi. O içerisinde ölümle başbaşa bırakılıyor.

Heyhat! Geliniz, ey ehl-i İslâm, hep beraber alaşalım. Hayır, hayır! Göz-
yaşlarıyla, feryatla tedavisi mümkün değil bu derdin... Allah için uğraşalım.

Nihat Yazar

Bediuzzaman Said Nur

Büyük ve dâhi adamların beşiği olan Türkiye şimdiye kadar, ne kadar
mebzul mücahidler, mücedditler ve bütün mânâsiyla büyük insanlar görmüş-
tür. Onların idrak ettikleri hayat şartları ve gördükleri itibar, buldukları ve maz-
har oldukları hürmet, kadir ve kıymetlerine asla nakîse vermemekle beraber,
yürüdükleri hak yolunda, muhakkak ki, kendilerine büyük kolaylıklar temin
etmiştir. Bu şartların mâkûs tecellîsine ve zulmün en ağırlına mâruz kaldığımız
şu geçmiş yirmi beş yıl, bize ağır mücadele ve mücahedeler içinde yoğunulmuş,
dâvâsının ve imanının azametinden ilham almış ve büyülüğünü dünyanın en
ücra köşelerine yaymış bir dâhi, bir nur ve fazilet timsâli hediye etmiştir.

Nuru birçok muzlim vicdanları aydınlatmış, kudreti birçok zayıf imanlı
insanlara cesaret vermiş, dehâsı birçok nasipsiz insanların ruhuna ilham serp-
miş olan bu büyük adam, hiç şüphe yoktur ki, Said Nur Hazretleridir.

Ondan fazilet ve fedakârlık dersi alan birçok yolunu şaşırılmış insanlar,
kendilerini mesut ve aydınlık bir sahanın ortasında bulmuşlardır. Dehâsı ve
celâdeti kadar imanı da kuvvetli olan bu muhterem insan, yirmi beş yıllık
istibdat ve zulme gözlerini kirpmadan göğüs geren ve onun korkunç işkence
adaletsizliğine imandan doğan bir cüretle karşı koyan tek şahsiyettir.

Bütün müslüman dünyası, bu kutbun câzibesinden kendisini kurtaramamıştır. Türkiye'nin ıssız ve tenha bir kösesinde doğan bu nur, ziyasını Pakistanlara, Endonezyalara kadar yaymış ve kendisiyle beraber milletimizin de şan ve şerefine hâleler eklemiştir.

Ne yazık ki, bağırmızdan fişkirmış, bize şeref kazandırılmış, kararmış gönüllerimizi aydınlatmış, dalâlet yoluna sapmış insanları hak yoluna getirmiş olan bu muhteşem ve mübarek insan, bizden hümet yerine sadece tazyik ve zulüm görmüştür.

Fakat, o bundan ne yilmiş, ne de yolunu değiştirmiştir. Bilâkis, o daha iyi biliyor ki mücadelelez, fedakârlıksız, ıztıapsız hiçbir dâvâ kök tutamaz.

Ne de olsa, ne kadar biz bu güneşin ışığını söndürmek istesek de, onun nuru karanlık gönüllerde birer meşale gibi yanıyor ve bizi aydınlatıyor. Bu, büyük insanın hakkı ve dâvâsının meyvesidir. Ne mutlu kendisine!

Cevat Rifat Atılhan

Bediuzzaman Said Nur

Güzel Türk vatanının yetiştirdiği bütün beşeriyyete örnek insan olarak hediye ettiği büyük dâhi, büyük mûrşid ve muhteşem bir insanın ismidir. Doksan yılı dolduran hayatının her günü birer nur hâlesi, birer fazilet ışığı, bir azim ve iman halkası halinde Türk nesillerinin ruhlarına ve dimağlarına girmiş ve bu nur, senelerle birçok karanlık ruhları aydınlatarak onları doğru, güzel ve ışıklı yollara sevk etmiştir.

İlâhî bir zekânın remzi olan büyük Üstad Said Nur Hazretleri, Allah'ın müstesna bir lütuf ve keremi olan muhteşem dehasını mümin bir azim ve celiâdetle bu aziz milletin hayatı, terakkisi ve yükselişi uğruna harcamış ve onun nuru Türk hudutlarından taşarak komşu memleketlere, Pakistan ve Endonezya'ya kadar yayılmıştır.

Bu nurun ışığı ve insanlara bahsettiği ahlâk ve fazilet şulelerinin tek bir kıymet ve takdir ölçüsünde toplanması mümkün değildir.

Ondaki azim ve irade, ondaki yüksek kanaat ve üstün insan vasfi, hepimiz için örnek teşkil edecek kadar büyüktür.

Yalnız biz değil, yalnız Müslümanlar değil, bütün insanlık bu büyük insanın şahsiyetinde asalet ve necabetin, ahlâk ve faziletin ve bilhassa yüksek imanın bütün göz kamaştırıcı enmuzeçlerini temâşâ edebilir. Bütün Türk çocukların, vatanlarının bu kadar ilâhî bir zekâya, bu kadar muhteşem bir şahsiyete, bu kadar temiz bir insana beşik vazifesi gördüğüne iftihar edebilirler.

Evvelki gün onun bir muhakemesi vardı. Bu muhakemeden iki şey öğrendik: Biri, asıl ve genç Türk neslinin fazilet ve ulüvvü-ü ahlâka, yüksek inanç ve iradeye olan derin saygısı ve yüksek alâkası... Diğer de, lükslerini, zenginliklerini, rütbe ve mevkilerini ve bugünkü fâni ve sefil varlıklarını Türk milletinin sefalet ve geriliğinde arayan ve zehirli ilhamlarını ve direktiflerini ve kuvvetlerini milletlerarası gizli, devirici ve bozguncu Türk düşmanlarından alan bir soysuzlar ve nesepleri belirsiz insanların takındığı tavır... Binlerce münevver Türk gencinin teşkil ettiği büyük topluluktan bir miktar ırkılıerek zehirli, mel'un ve müfsit kalemlerini korkak ve titrek dahi olsa sinsi sinsi aleyhte kullanan ve artık modası geçmiş olan palavralarla bu kıymeti kücümsemek isteyen gürûh.

Şöyledir bir mukayese yapabiliriz: Üstad-ı Azamla –hâşâ, mason üstadı değil- muasır olan büyük adam ve Hindistan'ın kurtuluş rehberi Mahatma Gandhi... Biri, İngiliz ceberutuna, İngiliz emperyalizmine ve onun korkunç istilâ ve istismarına baş kaldırmış ve yıllarca büyük dâvâsına hizmet ederek İngiltere'nin bütün haşmet ve kudretini, azîm iradesi önünde âciz ve meflûc bir hale getirmiştir. Bizim bu tipte yetiştirdiğimiz büyük insanın mücadele ve mesai hayatı ve şekli, birincisine çok benzemekle beraber, fazla olarak ona Cenab-ı Hakkın bahş buyurduğu Müslümanlık ve iman nuru da kendi ziyanını güneş gibi İslâm iklimlerine ve diyardan diyara aşırıp götürmüştür.

Arada sadece büyük ve şayan-ı esef bir fark vardır. Bu fark, birincisine dört yüz milyona yakın bir insan topluluğunun gösterdiği sarsılmaz inanç, hümet ve bağlılık... Bizimkine karşı da –mahdut bile olsa– bazı asalet fukarasi soysuzların açığa vuran istihfaf ve sinsi hücumları.

Yâ Rabbi! Neden bizi böyle her kıymet ve fazileti paçavraya döndürecek kadar pespâyelestirdin? Biliyoruz, sana karşı günahımız çok ve büyktür. Yeter, yâ İlâhî, yeter bu sukut bize!

Cevat Rifat Atilhan

Bediüzzaman Kimdir?

Bediüzzaman, mâhut ve mühlik uçurumlarla dolu olan içtimaî seyrimizi, mânevî değerler bakımından bir nur-u imanî ve ziya-yı irşadî ile taht-ı emniyyete almaya çabalayan ve bu hususta bilmenin, kendi kendini idare etmek; bilmemenin, körü körüne idare olunmak hakikatine vücut vereceğini halk kitleleri arasında temessül ettiren insandır.

Bediüzzaman, ahlâkî kıymetler ve millî hasletlerin pozitif ilimlerle muvazi olarak kat-ı mesafe edemediğini, bu mânâ ve şekil muvacehesinde yetişen çöl kadar kuru ve boş ruhlarla bulanmış gençliğin, istikbalde milletimizin rû-yet ufkunda bir kara belâ olacağı hakikat-i kat'yesini gözlere sokan ve çare-i halâsı da gösteren kimsedir.

Bediüzzaman, şark ve garp arasındaki azîm mufarakatın, şahsiyet mefhumunun daralma ve genişlemesinden neşet ettiğini gören ve asrin maymun taklitçiliğine varan şahsiyetsizliği önünde “şahsiyet” mefhumunun ilâhî yüksekliğini gönüllerin mihrak noktasında sembolleştirmeye tevessül eden âlimdir.

Bediüzzaman, hür adamların, hür memleketinin ilâhî kuruluş felsefesini, akillara ve gönüllere nakşeden din adamıdır.

Bu necip millet, Bediüzzaman gibi nefsindeki menfaat putunu deviren insanların hizmetine çok, ama çok muhtaçtır.

Hukuk Fakültesi’nden
Ziya Nur

Ehemmiyetli Bir Hakikat ve Demokratlarla Üniversite Nurcularının Bir Hasbihâlidir

Şimdi milletin arzusuyla şeâir-i İslâmiye’nin serbestiyetine vesile olan Demokratlar, hem mevkilerini muhafaza, hem vatan ve milletini memnun etmek çare-i yegânesi; “ittihad-ı İslâm” cereyanını kendine nokta-yı istinad yapmaktadır. Eski zamanda İngiliz, Fransız, Amerika siyasetleri ve menfaatleri buna muâriz olmakla mani olurdular. Şimdi menfaatleri ve siyasetleri buna muariz değil; belki muhtaçırlar. Çünkü komünistlik, masonluk, zindilik, dinsizlik; doğrudan doğruya anarşistliği intac ediyor. Ve bu dehşetli tahrib edicilere karşı, ancak ve ancak hakikat-i Kur’aniye etrafında ittihad-ı İslâm dayanabilir.

Ve beşeri bu tehlikeden kurtarmaya vesile olduğu gibi, bu vatanı istila-yı ecânipten ve bu milleti anarşilikten kurtaracak yalnız odur. Ve bu hakikate binaen Demokratlar bütün kuvvetleriyle bu hakikate istinad edip komünist ve masonluk cereyanına karşı vaziyet almaları zorurîdir.

Bir Ezân-ı Muhammedî'nin (*aleyhissalâtü vesselâm*) serbestiyetiyle kendi kuvvetlerinden yirmi defa ziyyade kuvvet kazandılar. Milleti kendilerine ısrârdılar, minnettâr ettiler. Hem manen eski İttihad-ı Muhammedî'den (*aleyhissalâtü vesselâm*) olan yüzbinler Nurcularla, eski zaman gibi farmason ve İttihadçıların mason kısmına karşı ittifakları gibi; şimdi de aynen İttihad-ı İslâm'dan olan Nurcular büyük bir yekûn teşkil eder. Demokratlara bir nokta-yı istinaddır. Fakat Demokrat'a karşı eski partinin müfrit ve mason veya komünist manasını taşıyan kısmı, iki müdhiş darbeyi Demokratlara vurmaya hazırlıyorlar. Eskiiden nasıl "Ahrarlar" iki defa başa geçtiği hâlde, az bir zamanda onları devirdiler. Onların müttefiki olan İttihad-ı Muhammedî (*aleyhissalâtü vesselâm*) efradının çoklarını astılar. Ve "Ahrar" denilen Demokratları, kendilerinden daha dinsiz göstermeye çalışılar. Aynen öyle de: Şimdi bir kısmı dindarlık perdesine girip Demokratları din aleyhine sevketmek veya kendileri gibi tahribata sevketmek istedikleri katiyen tebeyyün ediyor. Hattâ ulemâının resmî bir kısmını kendilerine alıp, Demokratlara karşı sevketmek ve Demokratın tarafında, onlara mukabil gelecek Nurcuları ezmek; tâ Nurcular vasıtâsıyla ulemâ, Demokrata iltica etmesinler. Çünkü Nurcular hangi tarafa meyletseler ulemâ dahi taraftar olur. Çünkü onlardan daha kuvvetli bir cereyan yok ki, ona girsinler.

İşte madem hakikat budur, yirmibeş seneden beri ehl-i ilmi, ehl-i tarîkatı ezen, ya kendilerine dalkavukluğa mecbur eden eski partinin müfrit ve mason ve komünist kısmı, bu noktadan istifade edip Demokratları devirmemek için; Demokratlar mecburdurlar ki hem Nurcuları, hem ulemâyı, hem milleti memnun ve minnettâr etmek, hem Amerika ve müttefiklerinin yardımlarını kaybetmemek için bütün kuvvetleriyle Ezân mes'lesi gibi şeâir-i İslâmiye'yi ihya için mümkün oldukça tamire çalışmaları lâzım ve elzemdir.

Maatteessüf bazı müfrit ve mason ve komünistler, Demokrat aleyhinde olduğu hâlde kendini Demokrat gösteriyorlar ki; Demokratları tahribata sevketsin ve din aleyhinde göstersin, onları devirsin.

Nur Talebeleri ve Nurcu üniversite gençliği namına
Sadık, Sungur, Ziya

(Hazreti Üstadımız'ın 1950'de manevî ihtâra binaen yazdırdığı ve lâhikada neşrolunan bu hasbihâli Eşref Edip Bey, bilahere, Şebîlü'r-reşâd Mecmuası'nda ve Küçük Tarihçe-yi Hayat'ta aynı imzalarla neşretmiş ve Hazreti Üstadımız da tekrar onu lâhikalara dahil etmiştir.)

Demokrat Kardeşlere Tavsiye

Diktatörler ve şefler idaresinde memleketin dinini, imanını, canını, hayatını kasıp kavuran merhametsiz eski devrin farmason kullarının şu can çekişme devrinde Demokratlara tevcih ettikleri silâhların en tesirli, onu kendileşirinden daha dinsiz göstermeye çalışmalarıdır. Bir kısmı dindarlık perdesine bürünerek, Demokratların millete vaad ettikleri din hürriyetini temin etmeyeceklerini propaganda ediyorlar. Bir kısmı da, irticai himaye ediyor, ithamıyla Demokratların din hürriyetlerine taraftarlık etmesini önlemeye, kendileri gibi Demokratları da dini, din müesseselerini tahrip etmeye, din ehlne karşı şiddet göstermeye sevk ediyorlar.

Demokrat Partinin iktidarı ele alır almaz komünistlere karşı şiddetli davranışları, diğer taraftan ezan-ı Muhammedî'nin serbestisini temin etmesi, bu sebeple halkın muhabbetini kazanarak kendi kuvvetinden yirmi defa daha bir kuvvet elde etmesi, Halkçıları müthiş endişeye düşürdü.

Eski devrin din ehlne ve Kur'ân ehli olan Nurculara karşı takip ettiği zalimâne siyasetin onları bu hale düşürdüğü Demokratlar idrak edecek bir seviyede oldukları için, onların pusularına düşmeyeceklerine itimadımız vardır.

Eski devrin belli başlı şârı mâtûmdur. Demokratlar, bekalarını temin etmek isterlerse, tamamıyla bu şâra karşı bir siyaset takip etmeleri icap eder. Bir taraftan komünizme karşı şiddet, diğer taraftan dini ve din ehlini himaye... Açıkça ve mertçe bu yolda yürümek mecburiyetindedir. Bu hususta göstereceği en ufak bir zaaf, yahut en ufak bir samimiyetsizlik onu Halkçının çukuruna düşürür.

Biz Nur talebeleri, katyeni siyasetle iştigal etmeyiz. Bizim yegâne emelimiz, memlekette din hürriyetinin hakiki sûrette temini, dine ve din ehlne ve Kur'ân ehli olan Nurculara karşı çeyrek asırdan beri devam eden zulüm ve taziyikin tamamıyla bertaraf olmasıdır. Demokrat kardeşlere tavsiye ederiz: Devri sabıkın şeytankârâne oyunlarına, hilelerine aldanmasınlar, onların düştükleri dalâlete düşmesinler. Milletin ruhunu ve iradesini onlar gibi istihfaf etmesinler. Komünizme ve dine karşı tuttukları doğru yolda azimle devam etsinler.

Bediuzzaman

Bergson “*Ahlâkla Dinin İki Kaynağı*” adlı son kitaplarından birisinde, bilhassa ahlâkin, bir insan cemiyetinde alçalmış vak'a derekesinden ulvi mefkûre seviyesine, ancak dindar ve temiz şahsiyetler sayesinde yükselebileceği ni kaydeder.

Bu görüş, insanlık ve Müslümanlık tarihinde sayısız örneklerle her zaman tahakkuk eylemiştir. Zaten psikoloji ilmine dayanan terbiye sanatı –an'anevî yollarında– bu umdeye tutunduğu ve yeni bir istikamet verilecek nesilleri bu kabil örnek insanları taklide sevk ettiği nisbettte, bizden evvelki devirlerde, bizden çok mesut insanlar yetiştirmiştir.

Bediuzzaman, hangi cemiyette ve hangi devirde yaşarsa yaşasın, işte bu işaret ettiğimiz örnek insan vasıflarını muhafaza eden temiz ve müstesna şahsiyetlerden birisidir. Türk milletini mahvetmek için casus ellerle perde arkasında yetiştirilmiş ve Türk milletini yalanla, dolanla her saniye aldatmayı kendine bir geçinme sanatı edinmiş bir sürü vatan haini ve millet düşmanı mahlûklar, bu temiz şahsiyetin yillardan beri hayatını cendereye sokmuştur. Sorarız. (Fakat kime soracağınız? Bu sorgudan da ne umacağınız?) Bütün tarihimize, her fırسatta, en korkunç ve amansız düşmanlığını isbat eden Fener Patrikleri muhteşem saraylarında saltanat sürerken, bu aziz toprağın asırlardan beri tapusunu –en az bin senelik bir mülkiyet hakkıyla– etinde ve kalbinde taşıyan Bediuzzaman, bu fesat ocağının bir kapıcısı kadar da mı yaşamak hakkından mahrum kalsın?

Hangımız, yaprakları arasında fikrî ve ruhî seyahatlere kalktıgımız kitaplarımızın, ansızın mukaddes bilinen meskenimize tecavüz edilerek, odamızda baskına uğrayarak ellerimizden kapılıp gasp edilmesine tahammül edebiliriz? Böyle bir hareket –güya taklit edilen– çağdaş medenî cemiyetlerden en geri kalan İspanya'da da vuku bulamaz; hele vukuundan sonra, nâmütenahi, asla tekerrür edemez.

Biz, Bediuzzaman'ın ilim, ahlâk, fazilet ve edep sıfatlarıyla bezenen temiz ve yüksek şahsiyetine gösterilen ve hele son günlerde bütün bütün şiddetlenen kötü muamelelerden ve bu muameleleri ona reva görenlerden nefret ediyoruz. Ahlâksızlık cirkefinin bir tufan halinde her istikamete taşip uzanarak her fazileti boğmaya koyulduğu, Türklerin bu kadar karanlık günlerinde onun feyzini bir sır gibi kalpten kalbe mukavemeti imkânsız bir hamle halinde

intikal eder görmekle teselli buluyoruz. Gecelerimiz çok karardı ve çok karan geceлерin sabahları pek yakın olur.

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ^١

Cevdet Sezer

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ^٢

Çok aziz, çok mübarek, çok müşfik, çok sevgili Üstadımız Hazretleri,

Risale-i Nur'u, himmet ve dualarınızla, dikkat ve tefekkürle okudukça bu muazzam eser külliyatının tilsim-i kâinatın muammasını keşif ve halleden bir keşşaf olduğunu, hâl ve istikbalin bir mürşid-i ekberi ve bir rehber-i âzamı olduğunu yine dua ve himmetinizle idrak ediyoruz.

Evet, Üstadımız Hazretleri! Risale-i Nur'u okuyan her idrak sahibi anlıyor ki; Risale-i Nur, gerek bu asırın, gerekse önmüzdeki asırın beşeriyetini fikir karanlıklarından kurtarıp, tenvir ve irşad edecektr!

Risale-i Nur, yalnız bu vatan ve millet için değil, Âlem-i İslâm ve bütün beşeriyetin ihtiyacına cevap verecek bir külliyat olarak telif edilmiştir. Bugün, tarihte hiç görülmemiş bir fecaat ve felâket içerisinde çırpinan beşeriyet için, halâskâr olarak Risale-i Nur'a sarılmaktan ve ne pahasına olursa olsun, Risale-i Nur'un nurânî ve parlak eczalarını elde edip dikkat ve tefekkürle okumaktan başka bir kurtuluş çaresi yoktur. Risale-i Nur'u okuyan herkes, bu hakikati idrak etmiş ve etmektedir.

Eğer biz muktedir olsak, bu hakikati, kâinata nâzır bir mahalle çırıp, bütün kâinata ilân edeceğiz. Fakat mademki buna muvaffak olamıyoruz ve mademki Risale-i Nur'un cihan-şümûl kıymetini bu derece Üstadımız'ın himmetiyle idrak etmiştiz; şu hâlde o nur ve feyiz hazinesi, irfan ve kemâlât menbaî olan Risale-i Nur'u, bir dakikamızı bile boş geçirmeden, mütemâdi ve devamlı bir şekilde her gün ve her saat okuyacağız ve bu uğurda geceli-gündüzlü çalışacağız inşâallah. Fakat, her an bütün işlerimizde olduğu gibi, bunda da büyük Üstadımız'ın dua ve himmetiyle muvaffak olabileceğiz.

¹ “Muhakkak ki Allah sabredenlerle bareberdir.” (Bakara süresi, 2/153; Enfâl süresi, 8/46).

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Hem şu hakikat zâhir ve bâhirdir ki; bir kimse allâme dahi olsa Risale-i Nur'un ve müellifinin talebesidir, Risale-i Nur'u okumak zaruret ve ihtiyacındadır. Eğer gaflet ederse, kendisini aldatan enaniyetine boyun eğip Risale-i Nur Külliyyati'nı okumazsa, büyük bir mahrumiyete düşç olur.

Fakat biz, idrak ettiğimiz bu muazzam hakikat karşısında beşeriyetin hâlâskârı ve milyarlarca insanların fevkinde olan bir memur-u rabbânîye nasıl minnettâr ve medyun olduğumuzu tarif edemiyoruz! Yine dua ve himmetinizle idrak etmişiz ki; Kur'ân-ı Kerîm'in bir mucize-i mâneviyesi olan harika Risale-i Nur Külliyyati'nın bir satırından ettiğimiz istifadenin, bir miktâr-ı mukabilini dahi ödemeye gücümüz yetişmez! Bunun için, ancak Cenâb-ı Hakk'a şöyle yalvarmaya karar verdik:

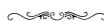
“Yâ Rab! Bizi, ebedî haps-i münferitten kurtarıp bâkî ve sermedî bir âlem-in saadetine nâîl edecek bir hakâikî hazinesinin anahtarını, Risale-i Nur gibi nazırsız bir eseriyle bahşeden sevgili ve müşfik Üstadımız’ı, zâlimlerin ve düşmanların sû-i kastlerinden muhafaza eyle! Kur'ân ve iman hizmetinde daima muvaffak eyle! Ona sıhhât ve âfiyetler, uzun ömürler ihsan eyle!” diye dua ediyoruz.

Evet, Üstadımız Hazretleri! Risale-i Nur'u dikkat ve tefekkürle okumak nimet-i uzmâsına nâîl olan biz bir kısım üniversite gençliği, bir hüsn-ü zan veya bir tahminle değil; tâhkîkî ve tetkîkî bir sûrette, sarsılmaz ve sarsılmayacak olan ilmelyakîn bir kuvvet-i imaniye ile inanıyoruz ki; zemin yüzünün bu asra kadar görmediği bir vahşet ve dehşetin sebebi olan dinsizlik ve ilhadı, Bediüz-zaman, ortadan kaldırmaya inâyet-i Hak ile muvaffak olacaktır!

Bizim bu kanaatimiz, safdilâne veya tahminle değildir; ilmî ve delile müstendir bir tâhkîk iledir. Bunun için, muâriz olan dahi bu hakikati kalben tasdik edecektir.

Dua ve şefkat buyurun, Kur'ân ve iman hizmetinde fedâî olalım! Risale-i Nur'u, bir dakikamızı bile kaybetmeden okuyalım, yazalım, ihlâs-ı tâmma muvaffak olalım!

Üniversite Nur Talebeleri nâmına
Abdülmuhsin

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ^۱

Çok mübarek Üstadımız Hazretleri,

Evvela: Geçenlerde alınan Nur eczalarının hepsi dağıldı; Nurun müştâkları sürur içinde kaldılar. Nurdan kısmetî olanlar, birer birer çıkış ona koşuyorlar. Nur arayan sineler² مَنْ طَلَبَ وَجَدَ وَجَدَ hakikatince buluyorlar. Bu sefer Ziya kardeşimizin getirdiği otuz dört adet Sözler kâşıldı. Asâ-yı Mûsâ'lar Ankara'ya ve Anadolu'nun muhtelif yerlerine dağılıyor...

Risale-i Nur'un perde arkasındaki parlaklığını görmeyenler dahi ona taraftardırlar. Risale-i Nur'un Medresetü'z-Zehrâ'sı Anadolu çapında ve âlem-i İslâm ölçüsünde genişleyeceğini, Risale-i Nur'daki hakikatin yüksekliğinden ve dikkat ve tefekkürle okuyan müminlerin ve ehl-i ilmin arasında vücuda gelen sarsılmaz uhuvvet ve kardeşlikten anlıyoruz. Medresetü'z-Zehrâ'nın bu muazzam faaliyeti, zemin yüzünde bahar mevsiminde olan ilâhî ve muazzam neşir gibi sessiz, gürültüsüz, şâşaasız, gösterisiz ve mütevazi, fakat muazzam bir şekilde cereyan etmektedir. Fitraten acûl olan insanoğlu, âlemde hâkim olan kanun-u ilâhîyi düşünmeyerek, her meselenin istediği vakitte hallolunmasını istiyor; küçük dairelerdeki vazifelerini atlayıp, büyük dairelere sapıyor.

Tohumları atılmış ve sümbül vaktine gelmiş olan Risale-i Nur'un yetiştirdiği hakikî imanlı zâtlar, inşaallah yakın zamanda âlem-i İslâm'a birer numûne-i imtisâl olup nur-u hidayeti göstereceklerdir.

Ankara Üniversitesi Nur talebeleri nâmina
Abdullah

(Ankara'da Nur'lari neşretmek nimet-i uzmâsına nail olmuş büyük bir âlim ve ehl-i kalb bir zatin Üstada yazdığı bir mektuptur.)

Sahîbü'l-ihlâs ve'n-nur ve'l-kemâl ve'l-îrşad, mücahid-i ekber Bediüz-zaman Hazretleri,

Meydan-ı ibtilâ ve imtihana "lillâh" ve "fillâh" için atıldığınız andan bu âna kadar, hukukullah ve hukuk-u ibadîn müdafaa ve muhafazasına leyî ü nehar,

¹ Her türlü noksân sıfatlarından uzak olan Allah'ın adıyla.

² "Kim bir şeyi talep eder ve o istikamette ciddî bir gayret gösterirse onu elde eder." Bkz.: İbnü'l-Cevzî, *el-Müdhîs* s.490; İbni Hacer, *Mukaddimetü Fethu'l-bârî* s.14; el-Übşeyhî, *el-Müstatraf* 2/125; el-Münnâvî, *Feyzu'l-kadir* 6/288.

Hak ve halk huzurunda, zâtınıza has kudret-i ilmiye ve kemâliye ve nuriye ve irşadiyelerinizle fevkâlâde ağır şerait dairesinde “lâyenkatı” denecek derece sa'y ü gayret ve himmetle çalışığınıza, melek, felek, Arş, Kürsi, Levh, Kalem, arz, semavat, âlem-i kevn, ins ve cin ve hariçteki ehl-i insan ve İslâm ve bu abd-i âciz, “eşhedü billâh ilâ âhiri'd-devrân” şahid-i dâimî ve ebedîyiz.

Sâhibü'n-nur olan Bediuzzaman'ımız! Zât-ı Nuriyelerinizin, abd-i aciz, can ve gönülden dostunuzum. Bu dostluğum, gelip geçici, zevale mahkûm dostluklardan değildir. Âlem-i mânâda, “bezm-i ezel-i elestü”deki fitrat-ı zâtî-yelerimizden müntakil dostluk olduğu gibi, âlem-i suhûdumuzda bir yarımda asra tekarrüp buyuran etvâr ve akval ve harekât ve sekenatınızdan ve bu müddet zarfında devr-i istibdat ve Meşrûtiyet ve Cumhuriyet'te birbirinden beter ibtilâ ve imtihan ve çilelerinizden ve tevarih-i muhtelife de âzamî ağır şerait dairesinde divan-ı harb ve sair muhakemelerinizden ve meydan-ı gazalarda harp ve darpler ve meydan-ı ilimde akran ve emsâlinize faik mübahesat ve münakaşat-ı ilmiye ve intiśar buyuran âsâr-ı celile ve cemilelerinizden; ihlâsa makrun a'mâl-i sâliha ve efkâr-ı nuriyelerinizden, cihad-ı asgar ve ekberlerinizin seyir ve temâşâ ve tilâvetinden aldığım ders-i ibret ve hikmetler, zât-ı ek-melinize olan kadim dostluğumu her an arttırdı, son derece tarsin ve tahkim buyurdu, aşka, vecde getirdi. Bu aşk ve şevkle Sultan Hamid zamanından beri zâtınızın ve Nur talebelerinizin hukuk-u umumiye ve hususielerinizin “hasbeten lillâh” müdafaa ve muhafaza ve himayesi için, yakından uzaktan, karınca kudretince, dostluk vecibelerine mânen-maddeten ifâda kusur etmeye âzamî çalıştım, çalışıyorum ve çalışacağım. Bu halime Hak ve halk ve Nur talebelerinizin bir kîsm-ı mühimmi âgâhıtları.

İnşaallah, avn-i Hak ve imdad-ı Muhammediye ile ve cihad-ı asgar ve ekberdeki fî zamanına bî-misal aşk-ı ihlâsiyelerinizle, kariben hak galip, batıl mağlûp olur. Âlem-i insaniyet İslâmiyet'e inkilâp ve medeniyet-i Muhammediye bütün şâşaşıyla tulû buyurur. İns ve cin, melek ve felek hep birlikte id-i ekber eyleriz. Hassaten, bu cihanşümûl bayramımızı doya doya ve kana kana kemâl-i sihhat ve âfiyetle seyir ve temâşalarınıza, rahmet-i ilâhiyeden maa âile duada berdevamız. Cenab-ı Hak, dergâh-ı Ulûhiyetinde dualarımızı Habib-i Kibriya hürmetine müstecab buyursun, âmîn, sümme âmîn...

Pek mübarek kalbî, ruhî, sırrî dostum! Bilmem, abd-i âcizi hatırladınız mı? Her ihtimale karşı hatırlatayım: Yurdun her tarafında mücahede-i milliye devam ederken zât-ı hâkimânelerine, Ankara'da mücahede-i milliyeye birlikte devamı mutazammin, muhtelif eşhastan on sekizi mütecaviz davetnâmeler

geldiği zaman, bu davetlere icabet edip etmemek hususunda, İstanbul'da ika-metgâhınızda, beynimizde takarrur eden günde buluşarak istişare buyurdu-ğunuz alay müftülerinden dost-u kadiminiz Ankaralı Osman Nuri'yim. Son zamanlarda Millî Müdafaâ Vekâleti Müftülüğu'ne tayin olundum. 25 seneye karib burada müftülük yaptım. Üç sene evvel tekaüd oldum. Şimdi Ankara-'da evimde ikamet ediyorum. Zâtınıza ve ehl-i insan ve İslâm'a leyl ü nehar dua ile imrar-ı hayat eyliyorum. En büyük emelim ve arzum, ölmeden evvel, dünya gözüyle zatınızı görmek ve ziyaret etmek, "hasbeten lillâh" bir sohbe-tinizde bulunmaktadır. Bunu can ü gönülden arzu eyliyorum.

Azizlerin azizi azizim,

Kemâl-i tâzimat ve tekrimatla zât-ı hakîmânelerinizi ve talebe-i Nuriyele-rinizi aşk ve şevkle selâmlar ve hatırlar, iki cihanda aziz olmalarını ve olmanızı Hak Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri'nden tazarru ve niyaz eyleriz. Pek müba-rek ellerinizden hasret ve iştîyakla takbil eyler, dua-yı ihlâsiyelerini ve cevab-ı sevaplarınızı bekler, Allah'a emanet eylerim, bizim bir tane "Sahibü'n-Nur ve'l-Azm ve'l-Îrade ve'l-Îrşad" Efendimiz Hazretleri.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي¹

Yâr-ı gâriniz, müntehâ-yı zirve-i hiçâde biricik abd-i gubâr
Osman Nuri

Üstadın Emirdağ'a Gidişi

Üstad Said Nursî, Afyon hapsinden tahliye edildikten sonra, yanındaki talebeleriyle beraber Emirdağ'a gitti. İki sene kadar Emirdağ'da kaldı. 1371 yılının Muharrem ayında Eskişehir'e geldi ve bir buçuk ay kadar Yıldız Otelinde ikamet etti. Üstadın bu gelişî mânidar idi. 1950'ye kadar nefyedildiği mahallerden, hiçbir yere çıkmamıştı; esasen çıkışmasına müsaade edilmemiştir. Çok zaman, yakın bir köye dahi gidemiyordu.

Üstad, Eskişehir'de, müştâk talebeleriyle görüşmüştü, Risale-i Nur'un yeni ve taze meyveleri olan genç Nur talebeleriyle konuşmuş, bir derece hayat-ı içtimaiye ile alâkadar olmuştu. Orada her sınıf halktan talebeleri kesretle bulduğu gibi, askerler içinde, bilhassa havacılardan pek çok Nur talebeleri

¹ Kendinden başka her şeyin fâni olduğu gerçek Bâkî, Allah'tır.

vardı. Bunların her birisi imanlı ve yüksek ahlâk sahibi olup, şeacaat-i milliye-i İslâmiye ile serefrâz, ihlâslı, kalpleri muhabbet-i nebeviye ve cihan değer hizmet-i İslâmiye ve vataniye ile meşbû kimselerdi.

Bir müddet sonra, Üstad, Eskişehir’den Isparta’ya gitti ve yetmiş gün kadar orada kaldı. Bu sırada, İstanbul’daki faal talebeleri, *Gençlik Rehberi*’ni tab’ ettirmişler, bu yüzden Üstad aleyhine dâvâ açılmış ve Üstad, mahkeme için İstanbul’a çağrılmıştı.

Üstad, Isparta ve İstanbul’da iken, “*Nur Âleminin Bir Anahtarı*” ismiyle neşredilen tevhid hakkındaki bahisleri yazmış ve mektup olarak talebelerine göndermişti ki, bu bahisler çok kıymettar birer tevhid hazinesi hükmündedir.

İstanbul Mahkemesi

Bazı üniversiteli gençler, gençliğin iman ve ahlâkına hizmet maksadıyla “*Gençlik Rehberi*”ni İstanbul’da bastırdılar. Bunun üzerine, müddeuemumilik tarafından, 163’üncü maddeye istinaden eser, lâiklige aykırı olarak, devletin temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak maksadıyla yazıldığı, propaganda ve telkin mahiyetinde olduğu iddiasıyla, Üstad, İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesi’ne sevk olunmuştu.

22 Ocak 1952 muhakeme günü olmak itibarıyla, Bediuzzaman Said Nursî, Isparta’dan İstanbul’da gelerek mahkemedede hazır bulunmuştur. Üstadın talebeleri genç üniversiteliler, mahkeme salonunu doldurmuşlardı. Koridorlarda büyük bir kalabalık göze çarpıyordu. Evvelâ iddianame ve ehl-i vukuf raporu okunmuş, Üstadın isticvabı yapılmıştı. Ehl-i vukuf raporunda, “Müellifin bu eserde din düşüncesini yaymaya çalıştığı, gençlere rehber olacak fikirler serd eylediği, müellifin tesettür taraftarı olduğu, kadınların yarımlı çıplak ve açık bacakla dolaşmalarının İslâmiyet’e aykırı ve kadının fitratına zıt olduğunu beyan ettiği, kadını güzelleştiren şeyin terbiye-i İslâmiye dairesinde âdâb-ı Kur’ânîye ziynetî olduğunu söylediği, dinî tedrisat taraftarı olduğu, binaenaleyh devletin temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak istediği...” uzun uzadiya izah edilmiştir.

Bediuzzaman Said Nursî’nin müdafaaasını İstanbul avukatlarından Seniyyüddin Başak, Mihri Helâv ve Abdurrahman Şeref Lâç deruhte etmişlerdir.

Okunan iddianame ve rapor üzerine, Üstad Said Nursî, cevaben, otuz beş senelik hayatını misal göstererek, siyasetle, dünyevî ve menfi cereyanlarla alâkadar olmadığını, kendisini meşgul eden ve nazarını çeken tek şey, hakâik-i imaniye ve hizmet-i Kur’âniye olduğunu, bütün kuvvetyle imanı kurtarmak dâvâsında gittiğini bildirir, müteaddit mahkemelerin beraat ve iade kararlarını zikreder. “*Gençlik Rehberi*” adlı eserinin üniversiteli gençler tarafından bastırılmasının büyük bir memnuniyeti mûcîp olması lâzım geldiğini, içinde bulunduğuumuz asrın menfi cereyanlarına, bilhassa içtimaî bünyemizi sarsan ahlâksızlık ve imansızlık salgınına karşı, “*Gençlik Rehberi*” gibi Risale-i Nur’-un bütün eczalarının külliyyetle intişarının, gençliğe ve mâsum evlâtılara ve kadınlara umumen okutturulmasının, vatan-millet saadeti nokta-yı nazarından gayet elzem olduğunu belîğ bir sûrette ifade etmiş; mezkûr gayeler için, kendi haberi olmadan genç üniversitelilerin tab eylediğini beyan etmiştir.

Mahkeme 19 Şubat 1952 gününe tâlik edilmiştir.

Ikinci muhakeme gününde, Risale-i Nur Külliyatı’ndan çok istifade eden bir çok üniversite talebeleri ve ehl-i irfandan müteşekkil büyük bir kalabalık, mahkemeyi dinlemek üzere erkenden koridorları doldurmuşlardı. Üstad, alkışlarla, üniversiteli Nur talebelerinin kolları arasında mahkeme salonuna girdi, maznun sandalyesine oturdu. Avukatlar da geldiler, yerlerini aldılar. Mahkeme salonunda müthîs bir izdiham vardı. Binlerce kişi mahkemeyi dinlemek üzere salona girmek istiyor, kalabalık, dalgalar halinde kapılardan taşıyordu. Bu hâdisenin zahirî heybet ve ihtişamının aksettirdiği mânâ, daha muazzam ve daha haşmetli idi. *İslâmiyet nurunun mücessem bir timsâl-i müşâhhası olan Said Nursî’ye*, dinî kültürden mahrum olarak yetiştirilen gençlik, tâzim ederek minnettârlığını ifade ediyordu. Güya lisân-ı hâllerileyle, “Ey yirminci asrın zulümâtını Kur’ân’ın nuruyla yaran, ehl-i İslâm’ a nuru ve beşaretli ufuklar gösteren, insanlığı, fitratına müناسip yüksek ve ebedî saadete davet eden büyük mücahid! İnsanlığa, bâhusus bu vatan evlâtlarına yaptığın büyük hizmeti, bizler şükranla karşılıyoruz. Ve istikbal dahi seni takdirle yâd edecektil. Sen mânen ölüme yüz tutan bir nesli, maneviyat âb-ı hayatına kavuşturan bir hekim olarak çok kıymettar ve yüksek bir hizmet ifâ ettin. Yokluğa, ebedî şekavete atılmak istenen bir milleti ve gelecek nesillerini, Kur’ân’ın nuruyla ebedî saadete ulaşımaya ve Allah’ a kavuşturmaya çalıştığını ve hayatını bu uğurda feda ettiğini biliyoruz...

İmanlı nesiller seni takip edecektil;
Yıllarca, asırlarca peşinden gidecektir...” diyorlar.

Salondaki kalabalığın fazla olmasından, mahkemenin devamına imkân kalmamıştı. İntizamı temine tahsis edilen polisler, halkın tehcümüne mâni olamıyordu. Nihayet mahkeme reisinin halka hitaben, “Hoca efendiyi seviyorsanız biraz meydan veriniz ki, mahkemeye devam edebilelim” demesi üzerine, halk çekilmeye başladı. Bu suretle, mahkemenin devamına imkân hâsîl oldu.

“*Gençlik Rehberi*”ni basan matbaacı ve sonra polisler dînlendi. Daha sonra Üstad, ehl-i vukuf raporuna karşı itiraz eyledi. İlkindi namazı vakti geçmek üzere olduğundan, Üstad namaz kılmak üzere müsaade istedi. Mahkeme reisi, Üstadın bu ricasını kabul ederek muhakemeye nihayet verdi.

Üstad, genç üniversitelilerin ve kendisini candan seven talebelerinin kolları arasında koridorlardan geçerken, binlerce halkın tarafından alkışlanıyor, kendisi de iki eliyle sevgili talebelerini selâmlıyordu. Adliye binasının önünde üç-dört bin kişi toplanmış, Üstadi görmek üzere bekliyorlardı. Üstad, binlerce halkın alkış tufanı arasında merdivenlerden indi. Bu arada heyecandan ağlayanlar da vardı. Bu izdiham arasında yaya yürümek kabil olmadığı için, Nur talebeleri tarafından Üstad bir otomobile bindirilerek Sultanahmet Camii'ne gidilmiş ve cemaatle namaz kılınarak ikametgâhına götürülmüştü.

Üstad 5 Mart 1952, son mahkeme günü, yine genç mekteplilerle halkın tabakalarından müteşekkil binlerce kendisini sevenlerin arasında mahkeme salonuna girdi. Mahkeme salonundaki izdihamın geçen defaki gibi mahkemenin devamına mâni olacak dereceye varmaması için, müteaddit polis müfrezeleri Adliye binasının merdivenlerini ve koridorları muhafaza altına almışlar, geçitleri kapamışlardır. Bununla beraber, mahkeme salonu kapıları kadar hincâhın dolmuştu.

Muhakeme başladı; şahit olarak “*Gençlik Rehberi*”ni bastıran üniversite talebesi dînlendi. İfadelerinde, şark ve garbin eserlerini okuduğunu, sonra Risale-i Nur eLINE geçtiğini, bu eserlerden akı, fikri, ruhu ve kalbi son derece müstefid olduğunu, irade ve ahlâkı üzerinde mühim tesirler yaptığını, “*Gençlik Rehberi*”nin, gençlerin iman ve ahlâkını temin ve muhafaza yolunda büyük tesiri olması dolayısıyla, bir hizmet-i vataniye yapmak emeliyle bastırdığını, suç mahiyetini haiz bir şey görmediğini söylemiştir.

*Bediuzzaman Hazretleri 1952 yılında İstanbul'da Fatih Türbesi'nde,
Cuma namazından çıktıktan sonra, fatiha okurken*

*Üstad Bediüzzaman Said Nursî'nin Isparta'da kaldığı evin,
bahçe kısmından görünüşü*

*Üstad Bediüzzaman Said
Nursî'nin Isparta'da kaldığı
evin, önden görünüşü*

Üstadın Müdafaası

Cök uzun süren mazlumane, maceralı hayatımı dair gayet kısa maruzatta bulunacağım. Lütfen dinlemenizi rica ederim.

(Mahkeme, Üstadın müdafaaasını serbest ve rahatça yapmasına meydan verdi. Üstad da geniş ve ferahlı bir müdafaa yaptı.)

Muhterem hâkimler,

Yirmi sekiz sene emsâlsiz ihanetlere, işkencelere, tarassud ve hapislere maruz kaldım. Bütün bu iftira ve isnadların esası birkaç noktaya dayanır:

1- En birinci ithamları, beni rejim aleyle karşı olarak telâkki etmeleridir. Mâlûmdur ki, her hükümette muhalifler bulunur. Âsâyîse, emniyete dokunmamak şartıyla, hiç kimse vicdaniyla, kalbiyle kabul ettiği bir fikirden, bir metoddan dolayı mesul olmaz. Bu hukukî bir mütearifedir.

Dininde çok mutaassip ve cebbar bir hükûmet olan İngilizlerin yüz sene hâkimiyetleri altında bulunan yüz milyondan ziyade müslümanlar, İngilizlerin kûfûr rejimlerini kabul etmeyeip Kur'ân ile reddettikleri hâlde, İngiliz mahkemeleri, şimdîye kadar onlara o cihetten ilişmedi.

Burada ve bütün İslâm hükûmetlerinde eskiden beri Yahudiler, Nasranîler tâbi oldukları memleketin dinine, kudsî rejimine muhalif, zit ve müteriz bulundukları hâlde, o hükûmetler hiçbir zaman kanunlarla onlara o cihetten ilişmediler.

Hazreti Ömer, hilâfeti zamanında, âdi bir Hristiyan ile mahkemedede birlikte muhakeme olundular. Hâlbuki o Hristiyan, İslâm hükûmetinin mukaddes rejimlerine, dinlerine, kanunlara muhalif iken, mahkemedede, onun o hâli nazara alınmaması açıkça gösterir ki, adalet müessesesi hiçbir cereyanı kapılmaz, hiçbir tarafgirliğe kaymaz. Bu, din ve vicdan hürriyetinin bir ana umdesidir ki, komünist olmayan şarkta, garpta, bütün dünya adalet müesseselerinde cări ve hâkimdir.

Ben de, din ve vicdan hürriyetinin bu ana umdesine güvenerek, yüzlerce âyât-ı Kur'âniye'ye istinaden, medeniyetin bozuk kısmına, hürriyet perdesi altında yürüyen mutlak bir istibdada, lâiklik maskesi altında dine ve dindarlara karşı tatbik edilen en ağır bir baskiya muhalefet etmiş isem, kanunlar haricine mi çıkmış oldum? Yoksa, Anayasanın hakiki ve samimî müdafaaşını mı yapmış bulundum? Haksızlığa karşı, zulme karşı, kanunsuzluğa karşı

muhalefet hiçbir hükûmette suç sayılmaz; bilâkis muhalefet meşrû ve samimî bir muvâzene-i adalet unsurudur.

2- Bana zulüm ve cefayı reva gören devr-i sabıkın yaptığı isnadların ikinciisi, emniyet ve âsâyişi ihlâldir. Bu vehim ve hayal ile, bu düzme isnad ile, yirmi sekiz sene bana ceza çektiler. Memleket memleket, mahkeme mahkeme süründürdüler. Zindandan zindana attılar. Kimse ile görüşürmediler. Tecrit ettiler, zehirlediler, türlü türlü hakaretlerde bulundular.

Biz ki, beş yüz bin fedakâr Nur talebeleri, memleketin her tarafında emniyet ve âsâyişin fahrî mânevî muhafızlarıyız; bize böyle bir isnadta bulunmaları, günahların en büyüğüdür. Onlar bize o kadar zalimâne ihanetlerde bulundukları hâlde, biz asla hislerimize kapılmayarak, gönüllerde emniyet ve âsâyiş temin yolunda, iman ve Kur'ân'a hizmet yolunda, gafletle anarşîye sapanları düştükleri fevzâ gayyâsından kurtarmak yolunda çalışmaktan bir an hâli kalmadık.

Muhterem hâkimler,

Şunu kat'î olarak arz ederim ki, bu delilsiz bir iddia değildir. Bizim zulüm ve menfâ sahamız olan altı vilâyetin altı mahkemesi, uzun veince tetkikler neticesinde, emniyet ve âsâyişi ihlâl yolunda hiçbir vukuat kaydetmemiştir. Bu hareketimiz isbat eder ki, Nur mekteb-i irfanının talebeleri, kalbler üzerinde işler, emniyet ve âsâyişin bekçisini kafalara, kalblere yerleştirir. Bizim iman derslerimiz anarşîye karşısındır, bozgunculuğa karşısındır, farmasonlara ve komünistlere karşısındır. Memleketin bütün zabita dairelerinden sorulsun, beş yüz bin Nur irfan mektebi talebesinden birinin olsun nizam ve intizama aykırı bir vukuatı var mıdır? Yoktur. Elbette yoktur. Çünkü hepsinin kalbinde nizam ve intizamın en sağlam muhafizi olan *iman bekçisi* vardır.

Sebilürrâşad'ın 116'ncı nüshasında "Hakikat Konuşuyor" başlıklı makaleerde bu hakikatleri uzun uzadıya izah ettim. Bütün dünyasını, hattâ icap ederse hayatını, hattâ âhiretini dinine feda ettiği, bütün hayatı şehadet eden, otuz beş seneden beri siyaseti terk eden, müteaddit mahkemelerin o kadar incelemelerine rağmen bu yolda bir delil bulunamayan, sekseni aşmiş, kabir kapısına gelmiş, dünya metâînden hiçbir nesneye mâlik olmamış ve ehemmiyet vermemiş bir adam hakkında "Dini siyasete âlet ediyor" diyen, yerden göğe kadar, gökten yere kadar haksız ve insafsızdır.

Biz Nur mekteb-i irfanı şâkirtlerinin Kur'ân-ı Hakîm'den aldığımız hakikat dersi şudur ki: Evde, yahut bir gemide, bir mâsum, on câni bulunsa, adalet-i

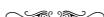
Kur'âniye, o mâsumun hakkına zarar vermemek için, o haneyi, o gemiyi yakmayı men ettiği hâlde,¹ on mâsumu bir tek câni yüzünden mahv için, o hâne, o gemi yakılır mı? Yakılırsa en büyük zulüm, en büyük hiyanet ve gadir olmaz mı? Bu sebeple, âsâyişi ihlâl yolunda yüzde on câni yüzünden doksan mâsumun hayatını tehlikeye ve zarara sokmayı adalet-i ilâhiye ve hakikat-i Kur'âniye şiddetle men ettiği için, biz bütün kuvvetimizle bu ders-i Kur'âniye'ye ittibâen âsâyişi muhafazaya kendimizi dinen mecbur biliriz.

İşte bizi böyle haksız isnadlarla itham eden devr-i sabıktaki gizli düşmanlarımız, şüphe yok ki, ya siyaseti dinsizlige ålet etmek istediler; yahut bilerek, bilmeyerek bozuk ideolojileri memleketimize yerleştirmek gayretine düştüler. Görülüyor ki, nizam ve intizamı bozan, maddî, mânevî memleketin emniyet ve âsâyişini ihlâl eden bizler değil, asıl onlardır. Hakikî bir müslüman, samîmî bir mümin hiçbir zaman anarşîye ve bozgunculuğa taraftar olmaz. Dinin şiddetle men ettiği şey, fitne ve anarşidir. Çünkü anarşî hiçbir hak tanımaz. İnsanlık seciyelerini ve medeniyet eserlerini canavar hayvanlar seciyesine çevirir ki, bunun âhirzamanda Ye'cûc ve Me'cûc komitesi olduğuna Kur'ân-ı Hakîm işaret buyurmaktadır.

İşte, muhterem hâkimler, yirmi sekiz sene bana ve talebelerime böyle eza ve cefada bulundular. Ve mahkemelerde savcılar bize hakaretlerde bulunmaktan çekinmediler. Biz, bunların hepsine tahammül ettik. İman ve Kur'ân'a hizmet yolunda devam ettik. Ve devr-i sabık ricalinin bütün o zulüm ve cefalarını affettik. Çünkü onlar müstehak oldukları âkibete uğradılar. Biz de, hak ve hürriyetimize kavuştuğumuzda sizler gibi adil ve imanlı hâkimler huzurunda söz söylemek fırsatını Allah bize bahsettiğinden dolayı şükrederiz.

هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي²

Said Nursî

Avukat Mihri Helâv'ın Müdafaaından Parçalar

“Risale-i Nur Müellifi, bütün müellif ve muharrirlerin en mütevaziidir. Şöhret ve tekebbürün en büyük düşmanıdır. Bütün dünya metâîna arka çevirmiştir. Ne mal, ne şöhret, ne nüfuz... Bunların hiçbirisi onun pâyine ulaş-

¹ Bkz.: En'âm sûresi, 6/164; Mâide sûresi, 5/32.

² “Bu, Rabbimin bir lütfudur...”

mamıştır ve ulaşamaz. Gandhi bile onun kadar dünyadan elini çekememiştir. Günde elli gram ekmekle ve bir çanak çorba ile tagaddi eden bu büyük adam, yaşıyorsa, ancak Kur'ân ve imana hizmet için yaşıyor. Başka hiç, hiçbir şeyin, onun nazarında kıymet ve ehemmiyeti yoktur. Böyle iken, eserinin medh ü sitayışinde bulundu diye onu suçlandırmaya çalışmak, 163'üncü maddenin cürüm ağına sokmaya uğraşmak, hak ve adaletle, insafla, ilimle, insanı düşünce ile hukuk fikriyle, mantıkla, akıl ve fikirle kabil-i telif midir? Burası yüksek makemenin takdirine aittir.

.....

Hükümete muhalefet bahsi hakkında da birkaç söz söyleyerek mâruzatımı neticelendirmek isterim. Karşınızda kemâl-i saffet ve samimiyetle âdilâne kararlarınıza intizar eden bu asırda zat, ömründe hiçbir defa hilâf-ı hakikat beyanda bulunmaya tenezzül etmiş bir adam değildir. İlk celse-i muhakeme-de, bugünkü hükümetten memnun olduğunu ve muvaffakiyetine dua ettiğini, onun beğenmediği ve tenkit ettiği hükümet, eski hükümetler olduğunu ale-nen söylemiştir. Filhakika, müvekkilim, bütün milletle beraber istibdada kar-şı mücadele etmiş, hürriyet ve demokrasinin tesisine çalışmış ve bu hususta husule gelen muvaffakiyetten dolayı da memnun olmuştur. Risale-i Nur'un gayesi de içtimaî nizam ve intizamı kalblere yerleştirmektir. Siyâsî rical, siyâsî sahada nizam-ı içtimaîyi, milletin hak ve hürriyetlerini temine çalışıkları gi-bi, Risale-i Nur Müellifi de, mânevî sahada, kalblerde bunları yerleştirmeye çalışıyor. Gayeler müsterektir. Bir mekteb-i irfan olan Risale-i Nur'un müellifi ve şâkirtleri âsâyişin, nizam ve intizamın fahrî ve mânevî bekçileridir. Mânevî sahada, kalblerde ve dimağlarda anarşının, bozgunculuğun kalkmasına çal-ışmaktadır. Kemâl-i samimiyetle, hiçbir ivaz ve garazı olmaksızın, hiçbir karşılık beklemeksizin, yalnız Allah rızası için, millet ve memleketin menfa-ati için çalışmaktadır. Bunu yapmak bir cürüm ve cinayet değil, millet ve memlekete bir hizmettir. Muahezeye değil, takdire lâyiktir. Beraatını istemek hakkımızdır. Karar yüksek mahkemenindir.”

Avukat Seniyüddin Başak'ın Müdafaası

Müteakiben, müellifin diğer vekili olan avukat Seniyüddin Başak kalk-mış, kısa birkaç söz söylemiştir:

“Artık mesele aydınlanmış, hakikat güneş gibi tezahür etmiştir. Yüksek

mahkeme herseye vâkif olmuştur. Benim buna ilâve edecek bir sözüm yoktur. Böyle kıymetli, faziletli, millet ve memleket için cansiperane ve hiçbir ivaz ve bedel mukabili olmayarak fisebilillâh çalışan zevâtı buralara getiren, cinayet sandalyelerine oturtan zihniyet hakkında bazı mütâlaada bulunmak isterdim; fakat onun yeri burası değildir. Bunun için ayrıca bir eser yazmak icap eder. Çünkü bu zihniyetle mücadele herkes için bir vazifedir. Yüksek mahkemenin yüksek vicdanı beni müdafaaadan müstağ尼 kılacak derecede itmînanbahâstır. Müvekkilimin beraatini istemekle şeref duyarım.”

Avukat Abdurrahman Şeref Lâç'ın Müdafası

Müteakiben, diğer mümtaz avukat arkadaşları gibi Üstad'ın müdafasını fahrî olarak deruhe eden imanlı ve kudretli meşhur ve mümtaz avukat Abdurrahman Şeref Lâç müdafaya başladı. Evvelâ bir mukaddime yaptı. Dedi ki:

“Sanık olarak huzurunuza gelen seksen yaşını mütecaviz bu mübarek zâtın suça hiçbir münasebet ve taalluku olmadığı, tamamıyla tezahür etmiştir. Yüksek mahkemece de buna tam kanaat hâsil olduğunu, beraatine karar verileceğini de kuvvetle ümit ederim. Ancak, aleyhimizde bir karar verilmemesine binde bir ihtimal olsa da, üzerine aldığım bir mâsumun müdafasını ihmâl etmeyi bir vazifesizlik sayarım. Yüksek Temyiz Mahkemesi'nin kanaat ve nokta-yı nazarnı da hesaba katmak icap eder. Burada bahsedilmemi diye usul noktasından bir eksiklikte bulunmuş olmamalıyım. Onun için müdafâ-mi yapmama yüksek mahkemenin müsaadelerini rica ederim.”

Peki Abdurrahman Bey, son müdafaanızı dinleyeceğiz. Buyurun:

“*Gençlik Rehberi* isimli eser, Kur'ân-ı Azîmûssân'ın emir ve tefsirlerinden ibaret bulunmasına, İslâm dininin ve bu dinin emir ve nasihatlerini ihtiva eylemesine ve Anayasa'nın 70'inci maddesine göre, şahsî masuniyet, vicdan, tefekkür, söz ve neşir hak ve hürriyeti Türkler'in tabîî haklarından olduğu, Anayasa'nın 75'inci maddesine göre de hiçbir kimse, mensup olduğu din ve mezhepten dolayı muahaze edilemeyeceğinden, müvekkilimin Anayasa ile kendisine bahsedilmiş bulunan bu din ve neşir hürriyetinden mahrum edile-rek cezaî tâkibe mâruz bırakılması Anayasa hükümlerine mugayirdir...”

Yukarıda izah ettiğimiz kanunî taraflarımız farz-ı muhâl nazar-ı dikkate alınmaz, Türk Ceza Kanunu'nun antidemokratik 163'üncü maddesine göre

müvekkilimin tâkibi mümkün farz edilirse, isnad edilen suçun tahliline geçer ve şöyle deriz:

“Bir müslüman... Ak saçı, yaşı bir müslüman. Saçını başını ve yaşını bütün ömrü boyunca nurla ağartmış bir müslüman. Saçı, başı, yaşı ve bütün vücutu Allah’ın nuruyla yıkanmış, ter temiz ve bem beyaz bir müslüman. Büttün ömrü boyunca in’âm-ı Hak olan hayatını, Türk milletinin salâh ve hakikî saadeti için vakfetmiş, emr-i ilâhî olan ruhunu, feleğin hakikî mâlîki Allah’a teslim edinceye kadar aynı yolda yürümeye azmetmiş, bina-yı sübâhâni olan bedenini, yalnız Allah yolunda yıpratmış olan büyük bir müslüman, bugün, ‘Demokrasi vardır’ denilen birgün, kalkıyor, yalnız ‘Allah’ diyor, ‘Kitap’ diyor, ‘Resûl’ diyor ve gençliğe, ‘Dikkat!’ diyor. Der demez arkasından savcı (dâvâyî açan savcı) yapışıyor. ‘Gel buraya... Suç işledin!’ diyor.

Ve âfâkî kap kara bir zulmet kaplamıştır.

Fakat, bakın şu asıl ve necip ihtiyar müslümana! Ne kadar sakin ve ne kadar rahattır. Zira kesrette değil, vahdettedir. Gecenin zulmetinden ve gündüzün rengârenginden bîfütürdür. Belâ zindanında safayı seyretmektedir. Cefâ sofrasında vefa bulan, mazhar-ı tecelli olandır. Zira eşya hakikatlerinden haberdardır. Kesafeti letafete kalb etmiştir. Kani çekilmiş, damarlarında kan yerine, feyz-i Hak ve nur cereyan etmektedir ve savcı (dâvâyî açan savcı) bu müslümanı kolundan yakalamış, hapse sürüklemektedir.

Niçin? Neden? Ne yaptı bu pîr-i fânî? Nedir kabahati bu ihtiyar müslümanın? Ne mi yaptı? Bakın, savcıya (dâvâyî açana) göre neler ve neler yaptı?

’Gençlik Rehberi’ adıyla bir kitap çaktı.

A. Lâiklige aykırı hareket etti. Allah, din, iman lâiklige aykırı olur mu? Olur. Peki, başka?

B. Devletin içtimai, iktisadi, siyasî ve hukukî temel nizamlarını dinî esas-lara uydurmak istedi. Nasıl ve ne maksatla yaptı bunları?

C. Şahsî nüfuz temin ve tesis etmek maksadıyla.

Peki, ya siyasî menfaat kasdı var mı acaba? Hayır, bu yok. Ehl-i vukuf da bu maksadı görmemiş. Savcı da bunu diyemiyor. Peki, amma, madem ki siyasî menfaat kasti yokmuş, bu pîr-i fânînin şahsı, cüssesi, bedeni ne ki, dün-yadan ne bekliyor ki nüfuz temin etmek istesin?

Savcı, ‘Ben orasını bilmem’ diyor. ‘İstiyor işte. Hem bunu böylece bilir-kışiler de söylüyorlar.’

Peki, nasıl yaptı bu işleri bu müslüman?

A. Dini, dinî hissiyatı ve dince mukaddes tanılan şeyleri âlet etmek sûre-tileyle.

Nedir bu mukaddes tanılan şeyler? İslâm dini, Müslümanlık hisleri, Al-lah kelimesinin kalbdeki haşyeti, Kur’ân, tefsir... Demek savcı bunları biliyor. Bunların mukaddesat olduğuna inanıyor.

Peki, amma bunları bilmek, inanmak ve sonra söylemek âlet etmek midir? Evet, dâvâyı açan savcıya göre âlet etmektir. Öyleyse savcı da bunları âlet ediyor, hem de siyâsî bir kanuna âlet ediyor, hem de bir müslümanı mahkûm ettirmek için âlet ediyor. Şu hâlde o da 163'üncü maddeye göre suç işlemiyor mu?

‘Hayır!’ der savcı. ‘Ben propaganda yapmıyorum. O propaganda ve telkin yaptı.’ Ne dedi peki? Şunları söyledi:

‘... Bu zamanda, zindika dalâleti İslâmiyet’e karşı muharebesinde nefis-i emmarenin plâniyla şeytan kumandasına verilen fîrkâldardan en dehşetlisı yarımlı çıplak hanımlardır ki, açık bacağıyla, dehşetli bıçaklarla ehl-i imana taarruz edip saldırıyorlar. Nikâh yolunu kapamaya, fuhuş yolunu genişlettirmeye çalışarak, çokların nefislerini birden esir edip, kalb ve ruhlarını kebâir ile yarlıyorlar; belki o kalblerden bir kısmını öldürüler.’

Peki, yalan mı bunlar? Fuhuş teşvik ve nikâhı imha eden fâhişeler gürûhu inkâr mı ediliyor? Gizli ve âşikâr fuhuşla ve devlet eliyle mücadele yok mu? Ceza Kanunu, Fuhuşla Mücadele Nizamnâmesi ve Ahlâk Zabıtası bunlarla geceli gündüzlu mücadele etmiyor mu?

‘Var, var amma, buna biz karışırız; Allah ne karışır?’ diyor savcı. Peki, böyle desin. Desin amma kanun, zabita ve savcı, suç işlendikten sonra işleyeni ve işteeni yakalıyor. Yani iş olup bitmekten sonra, namus pâyimal olup adam öldükten sonra... Daha evvel tedbir almaya kanunen imkân yok; fakat dinen buna imkân var: Allah korkusu ve din. Bu korku sayesinde her türlü rezaletin önü alınabileceğini bildiriyor. İslâm dini bunu emrediyor. Tedbiri evvelden alın diyor. Nasıl? Nasihat edin, ikaz edin, Allah’ı tanıtın, insanın kalbinde Allah korkusu, Allah sevgisi, ateş, cehennem, ebedî azâp, ebedî saadet yer etsin, bilsin, anlasın, sevsin ve korksun; korksun ki fenâliklardan kaçın, hem kendisi

kurtulsun, hem de cemiyet. Savcı da, devlet de, hükümet de, millet de rahat etsin. Bunun için Allah korkusunu ve sevgisini insanlara aşlayın.

Nasıl yapalım bu iş? Söyleyin, yazın, okutun. Peki, amma o zaman propaganda diyorlar. Ne olur? Bunlar Allah'ın emirleri, Kur'ân-ı Azîmûşşân'ın hikmetleri değil mi? Din, sizin en tabii hakkınız değil mi? Kim men eder sizi bundan, (Allah yolundan?) Suç diyorlar buna. Öyle mi? Allah'ın emrini okuyun:

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ
لَنْ يَضْرُبُوا اللَّهَ شَيْئًا وَسَيُحْبَطُ أَعْمَالُهُمْ¹

Meâli: 'Haberiniz olsun ki, o küfür edip halkı Allah yolundan men eyleyen ve hak kendilerine tebeyyün ettikten sonra Peygambere karşı gelenler, hiçbir zaman Allah'a zarrece bir zarar edecek degiller. O, onların amellerini heder edecektir.'

Peki, amma dinlemezlerse? Dinleyenlere, iman edenlere tekrar edin; çünkü yaptığınız iş iyidir: İnsanlar için, cemiyet için, millet için, hükümet için, devlet için hayırlıdır; şerden, belâdan koruyucudur. İman edenlere deyin ki:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ²

Meâli: 'Ey bütün iman edenler! Allah'a ve Resülüne itaat edin de amellerinizi iptal eylemeyin!'

Buna da inanmazlarsa, deyin ki: 'Tehlike, vatan ve milletiniz için tehlike,inde, dinin propagandasında değil, dinsizliktedir.'

Bunu Başvekilimiz de söyledi: 'Sağcılığın memleket için tehlikeli olduğu görülmemiştir. Bugün din propagandasına mâni bir hâl yoktur; tedbir almaya da lüzum kalmamıştır.'

Muhterem hâkimler! Siz bilirisiniz, fakat bir kere de dâvâyı açan savcıya sorunuz, bakalım hayır diyecek mi? Allah'ın emirleri, Kur'ân-ı Azîmûşşân'ın hikmetleri gençlere anlatılmaz, bildirilmezse, propaganda suçtur diye men edilirse, ahlâksızlık, iffetsizlik, köksüzlük, fuhuş, zina, katil suçlarının önüne geçmek yalnız ceza kanunlarıyla kabil midir? Komünizm gibi bütün dünnyayı tehdit eden erzel âfetin, gizli ve âşıkâr, seri ve sinsi tahribatını tamamen neyle önlemek mümkündür?"

¹ Muhammed sûresi, 47/32.

² Muhammed sûresi, 47/33.

Muhterem vatansever, Allah'ına ve mukaddesatına bağlı necip Türk hâkimleri! Şu korkunç küfür propagandasına körpe müslüman Türk çocuklarının temiz ve saf dişağılarını senelerce tahrif ederek felce uğratan korkunç din düşmanlarının akıttiği zehirlere bakın.

Ne korkunç hâl ve tezatlar içindeyiz! Savcı bunu görmez, İslâm dinine ve bütün mukaddes dinlere yapılan bu korkunç taarruz ve hakareti tâkip etmez de, bu taarruzdan gençliğe muhafaza tedbirleri tavsие edeni mi yakalar?

Pek muhterem Türk müslüman hâkimler! Siz Kur'ân-ı Mübîn'in Allah'ın nurunun pirilīları ile dolu olan ve yalnız o nur-u ilâhiyi aksettiren Risale-i Nur, *Gençlik Rehberi*'nden dolayı müvekkilimi mahkûm edemezsınız.

Muhterem, asıl ve müslüman Türk hâkimleri! Pek iyi bilirsiniz ki, hakikî irşad âlimleri enbiyânın vârisleridir. Bu mübarek zatlarda kendilerine miras kalan vaaz u nasihatı, Kur'ân-ı Mübîn'in emirlerine göre yaymakla mükellef-tirler. Vazifesini yaparken hiçbir ücret ve ivazın talibi değildirler. Vazifelerini fisebilillâh yaparlar. Ancak, Allah ve Resûlüün rızasına taliptirler. Son nefeslerine kadar bu mukaddes vazifeye devam ederler. Çünkü bu vazife onlara Allah ve Resûlüün emanetidir. Müvekkilim, bu emaneti ehlîne tevdi ediyor diye nasıl tâkip ve tâzip edilir? Nasıl bu ihtiyar yaşında zayıf ve nahif bünyesi, inanamayacağı ağır bir teklif ile mükellef tutulur: "Gel, zindana gir!"

Bu, en korkunç bir zulüm olur. Bu zulme mâni olmak vazifesi de sizlere emanet edilmiştir.

Bütün fenalıkları, günahları, ahlâksızlığı, rezaleti, fesat ve fitneyi imha edecek nûrdur.....

يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْتِيَ اللَّهُ إِلَّا أَنْ يَتَمَّ نُورُهُ وَلَوْ كَرِهُ الْكَافِرُونَ¹

Meâli: "Onlar Allah'ın nurunu ağızlarıyla söndürmek istiyorlar. Allah ise, muhakkak nurunu tamamlamak, tamamen parlatmak istiyor, kâfirler hoşlanmasalar da..."

Avukat
Abdurrahman Şeref Lâç

Bu müdafaya müteakip Üstad Said Nursî'ye başka bir diyeceği olup olmadığı mahkeme reisi tarafından sorulmuş, mûmaileyh ayağa kalkarak:

¹ Bkz.: Tevbe sûresi, 9/32

“Yalnız bir kelime söylemek için müsaadenizi rica ederim.”

Buyurunuz.

“Muhterem vekillerim benim şahsim hakkında söylemiş oldukları senâ-kâr sözlere ben lâyik değilim. Ben, Kur’ân ve iman hizmetinde çalışan âciz bir adamım. Başka bir diyeceğim yoktur.”

Beraat Kararının Tebliği

Bunun üzerine mahkeme hitam bulmuş; heyet-i hâkime müşavereden sonra ittifakla beraat kararını tebliğ etmiş ve bu karar mahkemedede hazır bulunan üniversiteliler ve halk tarafından şiddetle alkışlanmıştır. Savcılık tarafından temyiz edilmediği için karar kesinleşmiştir.

(Bediüzzaman’ın İstanbul’a Teşrifî Münasebetiyle Üniversiteli Bir Nur Talebesinin Arkadaşına Yazdığı Mektup)

Sevgili Üstadımızın teşrifinden dolayı bizi ve İstanbul'u tebrikinize teşekkür ederim. Bu muhteşem, müstesna hâdiseden dolayı, koca şehir kaynadı; için için bayram yapıyor. Âlimi-cahili, fakiri-zengini, genci-ihtiyarı mahkemelerde, otelde her yerde onu görmeye ve dinlemeye koşuyor.

Rüyalarımız dahi neşe ve ferahlı dolu... Düşmanlarımızın ise yüzleri daha ziyade karardı. Nifaklarının hiçbir şey yapmadığını ve yapamayacağını artık biliyorlar. Üstadımız, İstanbul'un şahsiyet devrinin yâdigârı olan herşeye yeniden can verdiler. Kardeşlerimizin gözünde, şehrin manzarası birdenbirde değişti. Ayasofya, Sarayburnu'na kadar uzandı. Minarelerinde yine ezan-ı Muhammedî (*aleyhissalâtü vesselâm*) okunuyor; içinde, hâfızlar yeniden Kur’ân-ı Kerîm tilâvetine başladılar. Fâtih, her gün türbesinden kalkarak, fethettiği şehrin büyük ve mübarek misafirine, “Hoşgeldiniz!” diyor ve onu tebrik ediyor. Yeni Camiin şerefesinden, Beyoğlu'nun en karanlık ve mülevves izbesine kadar nüfuz edecek ışık tufanını şimdiden görür gibi oluyoruz. Hepsinin, Aya-sofya'nın, Fâtih'in, Sultan Ahmed'in, Eyüb'ün ve Süleymaniye'nin ve bütün müslüman İstanbul'un hicap perdelerini yüzlerinden atışı ve bize daha muhteşem ve daha samîmî görünümleri, bu büyük teşriften ve bu ulvî nurdan... Üstadımız, artık bu şehrin güneşî. O giderse, ufkundaki güneş de onu takip edecek ve milyonluk şehir karar verecek. Tesellîmiz, Fâtih şehrinin Risale-i Nur'la aydınlanacağı ve parlayacağı umididir.

Üstadımızın teşrifini telefonla haber verdikleri zaman, cansız vücudumdan

birdenbire bir cereyan geçti. Öldürücü ve uyuşturucu değil; dirilten, canlandıran bir cereyan... Maddî ve mânevî varlığımın bir anda kuvvet bulup, muazzam bir mîknâsin beni çektiğini hissettim. Ağır Ceza Mahkemesi'ne vâsil olduğum zaman, biraz evvelki tahassüslerimin bütün cemiyette hâkim olduğunu fark ettim. Mahkemenin içi ve dışı tıklım tıklım dolu idi. Kalabalığı yararak içeri girmek istedim; fakat gözüm iki üniversiteli talebenin arasında yürüyen Üstad'a ilişti. Mânâsiyla olduğu kadar, maddesi ve kıyafeti ile de bambaşka olan ve şu anda milyonlarca gözün onun üzerinde toplandığı müstesna varlık, sanki hiçbir şeyle alâkadar değildi ve hiçbir hâdiseden haberi yoktu.

Mahkemenin içindeyim. Ulvî isim zikredilir edilmez, büyük adam koca bir milletin, dinin ve devrin tarihî mümessili olarak içeri girdi. Ufak bir kaynaşmayı müteakip çt yok. Herkes, bu muhteşem ve muazzam ânın mânâsını ve heyecanını duymakta...

“Hastayım” demelerine rağmen, Üstadımızın yerlerinden yıldırım gibi fırlayarak itiraz ve izahları, mahkeme heyetinin hayranlıkla büyük adamı seyri... İkinci celsede daha muazzam bir kalabalık... Üstadımızın, vukufsuz ehl-i vukuf raporuna bizzat verdikleri harikulâde cevaplar ve mahkemenin 5 Mart'a tâlikî... Titreyerek, günah ve zaflarına bin teessûf ve tevbe ederek yaklaşıp, mübarek ellerini sonsuz bir iştâyakla öptüğüm ve içimi ter temiz tutmaya çabaLAYarak gözlerini bulmaya cesaret ettiğim o an, o gün, hâtıralarımın en büyük ve en nâdide yâdigârı olacak. Üniversiteli diğer kardeşlerim, Üstadımızın hızmetinde bulunmakla şeref-i uzmâya kavuşmuşlar. O Üstadımızdan, Cenab-ı Hak ebediyen razı olsun ve bütün talebelerine ve bilhassa benim gibi biçare, zavallı ve ácızlere akl, dirayet, azim ve ihlâs ihsan buyursun, âmîn...

Evet kardeşim, bu asrin mânevî şahı olduğu, hayatı ve eserleriyle sâbit olan bir Üstad'ın eserlerini biz muhtaçlara lutfeden Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükürlerle beraber, şu zamanın yaralarına en müناسip bir ilâç, bir merhem ve zulümâtin tehcümüne mâruz heyet-i İslâmiye'ye en nâfi bir nur ve dalâlet vâdilerinde hayrete düşenler için en doğru bir rehber olan Risale-i Nur'u, ölünceye kadar okuyacağız, neşredeceğiz inşaallah.

الباقِي هُوَ الْباقِي¹

İstanbul Üniversitesi Nur talebelerinden
Kâmil

¹ Kendinden başka her şeyin fâni olduğu gerçek Bâkî, Allah'tır.

Üstad'ın Emirdağ'a Tekrar Gidişi

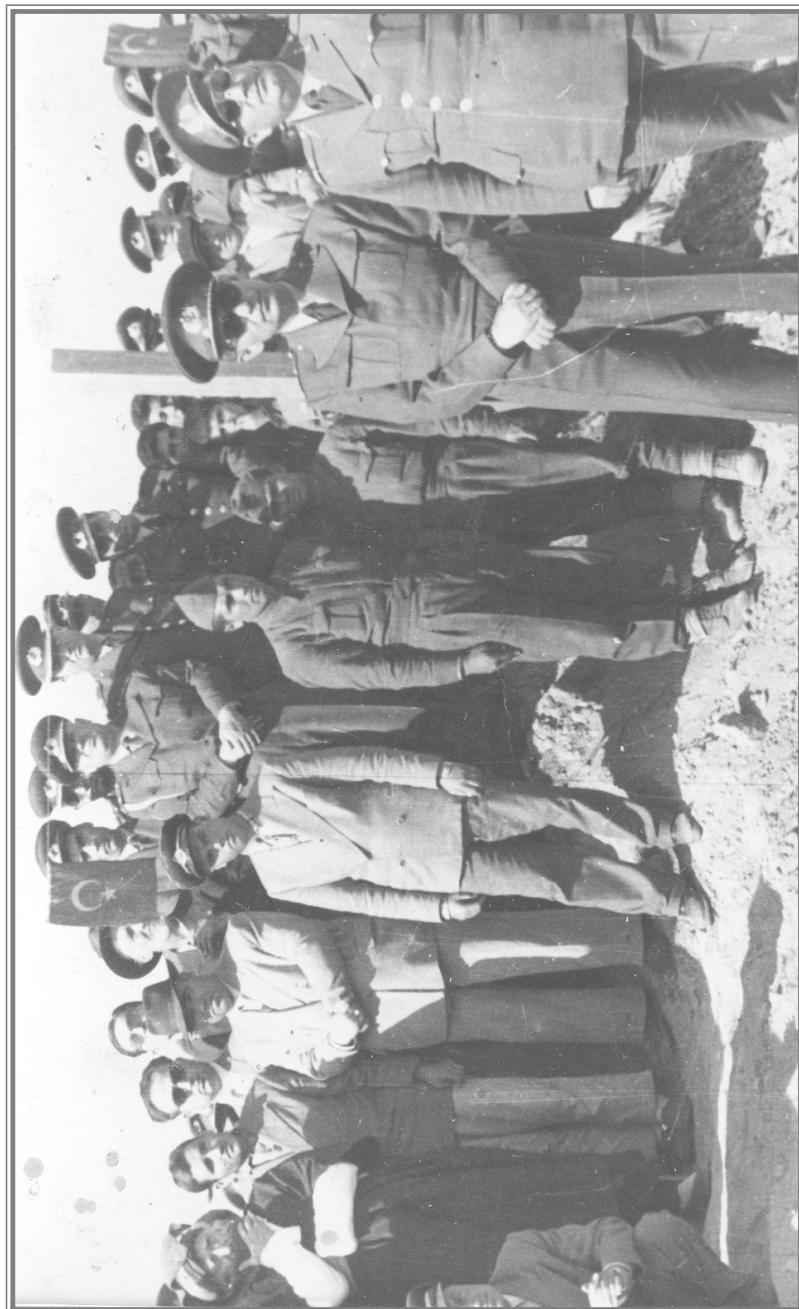
Üstad Bediuzzaman İstanbul'daki muhakemesinin beraatle neticelenmesini müteakip Emirdağ'a geldi. Emirdağ'da Ramazan ayının bir gününde kira çıktıgı zaman, bir başçavuş ve üç silâhlı jandarma yanına gönderilerek, gelecek fikrada beyan edildiği gibi, kendisine şapka giyimesi teklif ediliyor; bu sebeple karakola celbediliyor. Bunun üzerine Üstad bir istida yazarak Adliye ve Dahiliye Vekâletine gönderiyor. Aynı zamanda Ankara'daki bir talebesine de göndererek alâkadar meb'uslara hâdisenin duyurulmasını bildiriyor. Ankara'daki talebeleri, bu şekvânın bir nüshasını, Samsun'da müntesir *Büyük Cihad* gazetesine gönderiyorlar. Yazı, *Büyük Cihad*'da "En Büyük İspat" başlığı altında ve bir hâsiye ilâve edilerek neşrediliyor. Sonra, Ankara ve İstanbul Üniversitesi'ndeki Nur talebeleri de iki-uç makale yazıp, *Büyük Cihad* gazetesine gönderiyorlar ve neşrediliyor. Bu sıralarda Malatya hâdisesi vukua geliyor; dindarlar aleyhinde bir sürü yalan, iftira, tezvir propagandası başlıyor. Bu tahriklere aldanınan bazı şahsiyetler, dinî gazetelerden medâr-i itham noktalar bulmak için çalışıyorlar. Samsun'da da mezkûr "En Büyük İspat" başlıklı yazı ve Üniversite Nur talebelerinin makaleleri dolayısıyla, gazete neşriyat müdürü ile Ankara'dan bu yazıların bazlarını gönderen bir Nur talebesi tevkif edilerek mahkemeye veriliyor. Nurculüğün memlekette inkşâfi aleyhinde gazetelerde beyanatlar, kanaatler ileri sürülmüyor. 600 kadar Nur talebesinin mahkûmiyetini istihdaf eder şekilde, Türkiye'de yirmi beş yerde tahrîr yapılp, bir kısmında dâvâ açılıyor. Neticede, Risale-i Nur'da ve Nur talebelerinde medâr-i itham bir nokta olmayıp, suç bulunmadığı kanaatine varılıyor.

Samsun'da açılan dâvâda evvelâ mahkûmiyete karar verilmişse de, Mahkeme-i Temyizin Risale-i Nur eserleri ve müellifi Bediuzzaman hakkında serd ettiği mütâlaa ile mahkûmiyet kararını esastan bozması sebebiyle tekrar yapılan duruşmada, yazınlarda suç unsuru bulunmadığı kanaatine varılarak beraat kararı verilmiştir.

"En Büyük İspat" başlıklı yazдан dolayı Samsun'da Üstadımız aleyhine de dâvâ açılmıştı. Samsun'a mahkemeye celbi isteniyordu. Çok rahatsız ve ihtiyar olması sebebiyle kaza tabipliğinden aldığı bir raporу nazar-ı itibara alınmayarak, mutlaka mahkemedede bulunması isteniyordu. Nihayet Üstad, Samsun'da mahkemedede bulunmaya karar vererek İstanbul'a kadar geldi. Fakat sıhhatinin bozukluğu ve tahammül edememesinden, yola devam edemeyip heyet-i sıhiyeden bir rapor alıp mahkemeye gönderdi. Raporda, Said

Nursî'nin, yapılan muayene neticesi, ne karadan, ne denizden ve ne de havadan Samsun'a gitmeye vücudu tahammül edemeyeceği yazılı idi. Mahkeme, müddeiumumî şiddetli ısrarlarla Said Nursî'nin mutlaka mahkemedede bulunmasını istemişse de, mahkeme heyeti, sihhiye raporuna istinaden, Bediüzzaman'ın İstanbul mahkemelerinden birinde istinabe sûreTİyle ifadesinin alınmasına karar verdi. Nihayet, devam eden mahkemeler neticesinde, Samsun Mahkemesi, dâvâ mevzuu yazda mahkûmiyeti icap ettirecek bir kasıt görmediğinden, Said Nursî'nin beraatine karar verdi.

Bediuzzaman Said Nursî Hazretleri'nin Isparta Tugay Kumandanlığı Camisi'nin temel atma merasiminde dua etmeleri ve ilk harç koymaları için davet edildiği zaman cami mahallinde çekilen fotoğrafıdır

*Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri Isparta'daki askerî birlikler
için inşa olunan camî-i şerîfin temeline ilk harcı koyarken*

(Üstadımız Bediüzzaman Said Nursî Bu Müdafaayı İstanbul Mahkemesi'nde Okumuş ve Mahkemesi Beraatle Nihayet Bulmuştur.)

Gizli düşmanlarımız, bu Ramazan-ı Şerif'te, tekrar adliyeyi benim aleyhime sevk ettiler. Mesele de, bir gizli komünist komitesiyle alâkadardır.

Birisi: Bütün bütün kanun hilâfina olarak, beni tek başımla ve yalnız olarak kırda ve dağda otururken, üç silâhlı jandarma ile bir başçavuş yanına gönderdiler, "Sen başına şapka giymiyorsun" diye, zorla beni karakola getirdiler. Ben de, adaleti hedef tutan bütün adliyelere söylüyorum ki:

Böyle beş vecihle kanunsuzluk edip kanun namına beş vecihle İslâm kanunlarını kiran adam, hakikî kanunsuzluk ile itham edilmek lâzım gelirken, onların o acip kanunsuzluğu ve bahanesiyle, iki seneden beri vicdanî azâp verdiklerinden, elbette mahkeme-i kübrâ-yı haşirde bunun cezasını çekeceklerdir.

Evet, otuz beş senedir münzevî olduğu hâlde hiç çarşı ve kasabalarda gezmeyen bir adamı, "Sen frenk serpuşunu giymiyorsun" diye itham etmeye, dünyada hangi kanun müsaade eder? Yirmi sekiz seneden beri beş vilâyet ve beş mahkeme ve beş vilâyetin zabitaları onun başına ilişmedikleri hâlde, hususan bu defa İstanbul mahkeme-i âdilesinde yüzden ziyade polislerin gözleri önünde, hem iki ayda yaya olarak her yeri gezdiği hâlde hiçbir polis ilişmediği ve hem Mahkeme-i Temyiz "Bere yasak değil" diye karar verdiği, hem bütün kadınlar ve başı açık gezenler ve bütün askerî neferler ve vazifedar memurlar giymeye mecbur olmadıklarından ve giymesinde hiçbir maslahat bulunmadığından ve benim resmî bir vazifem olmadığından –ki resmî bir libastır– "Bereyi giyenler de mesul olmazlar." denildiği hâlde; hususan münzevî ve insanlar arasına girmeyen ve Ramazan-ı Şerif'in içinde böyle hilâf-ı kanun en çirkin bir şeyle ruhunu meşgul etmemek ve dünyayı hatırlına getirmemek için has dostlarıyla dahi görüşmeyen, hattâ şiddetli hasta olduğu hâlde, ruhu ve kalbi vücutuya meşgul olmamak için ilaçları almayan ve hekimleri çağırmayan bir adama şapka giydirmek, ecnebî papazlara benzettmek için ona teklif etmek ve adliye ile tehdit etmek, elbette zerre kadar vicdanı olan bundan nefret eder.

Meselâ, ona teklif eden demiş: "Ben emir kuluyum." Cebr-i keyfi kanunla emir olur mu ki, emir kuluyum desin? Evet, Kur'ân-ı Hakîm'de, yahudi ve

nasranılere başta benzememek için ona dair âyet¹ olduğu gibi, **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ أَمْنَوْا أَطْبِغُوا اللَّهَ وَأَطْبِغُوا الرَّسُولَ وَأُولَئِكُمْ مُنْكَرٌ**² âyeti, ülül-emre itaatı emreden. Allah ve Resûlünnün itaatine zit olmamak şartıyla, o itaatın emir kuluyum diye hareket edebilir. Hâlbuki bu meselede, an'ane-i İslâmiye kanunları hastalara şefkatle incitmeme, gariplere şefkat edip incitmeme, Allah için Kur'ân ve ilm-i imanîye hizmet edenlere zahmet vermemek ve incitmeme emrettiği hâlde, hususan münzevî, dünyayı terk etmiş bir adama ecnebî papazlarının serpuşunu teklif etmek, on vecihle değil, yüz vecihle kanuna muhalif ve İslâm'ın an'anevî kanunlarına karşı bir kanunsuzluktur ve keyfi bir emir hesabına o kudsî kanunları kırmaktır. Benim gibi kabir kapsında, gayet hasta, gayet ihtiyar, garip, fakir, münzevî, sünnet-i seniyyeye muhalefet etmemek için otuz beş seneden beri dünyayı terk eden bir adama bu tarz muameleler katienen şek ve şüphe bırakmadı ki, komünist perdesi altında, anarsilik hesabına vatan ve millet ve İslâmiyet ve din aleyhinde müthiş bir sū-i kast eseri olduğu gibi, İslâmiyet'e ve vatana hizmete niyet eden ve müthiş haricî târibata karşı cephe alan dindar meb'uşlar ve demokratlara dahi büyük bir sū-i kasttır. Dindar meb'uşlar dikkat etsinler, bu dehşetli suikasta karşı müdafâada beni yalnız bırakmasınlar.^{3(Hâsiye)}

Ey mübarek müşfik ve muazzez Üstadımız Hazretleri,

Bu acip madde ve dinsizlik asrında, nazarlar kısalmış; kalbler, fenalıklar ve kötülüklerle dolmuş. Yalnız ve yalnız, Kur'ân-ı Hakîm'in bu zamandaki en hakikî ve kat'î tereşshühatî olan Risale-i Nur, o kısalmış nazarları, âdetâ maddeânin ruhuna nüfuz ettiriyor; o kötü kalblerin zindan gibi karanlık olan içini, nurla dolduruyor. Bunun için, bu asra "Nur asrı" denmesi müناسıptır.

Risale-i Nur, beşeriyetin bu tamiri imkân olmayan yarasını uhrevî ilâçlarla tedavi ediyor.

¹ Bkz.: Bakara süresi, 2/104; En'âm süresi, 6/14; Ra'd süresi, 13/37; Câsiye süresi, 45/18; Hadîd süresi, 57/16.

² "Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Resûlüne ve sizden olan ülül-emre de itaat edin." (Nisâ süresi, 4/59)

³ (Hâsiye) Rus'un Başkumandanı kasten önden üç defa geçtiği halde ayağa kalkmayan ve tenezzül etmeyen ve onun idam tehdidine karşı izzet-i İslâmiye'yi muhafaza için ona başını

Risale-i Nur ve onun harika müellifi siz mübarek Üstadımız, binlerce münevver gence halâskârlık vazifenizi yapmış ve yapmactasınız. Bunun böyle olduğuna imanları kurtarılan bu âcizler canlı şahitleriz. Bu dehşetli asırda, materializmi, maddeciliği temelinden yıkan, mason ve komünistlerin bâtil ideolojilerini bütün ilim ve idrak muvacehesinde zîr u zeber eden Risale-i Nur, okuyucularına –bu asırın talihli insanlarına– bu dünya ile, hattâ kâinatla bile değişilmez âb-ı hayatı, ebedîlik suyunu, yani beka âleminin biletini olan imanı bahsediyor.

Ey aziz ve mübarek Üstadımız! Bu kadar kıymetli bir hediyeyi bizlere veren siz Üstadımıza ne kadar hürmet ve muhabbet beslesek azdır. Siz kurtarıcı Üstadımızla Risale-i Nur talebeleri arasındaki bağ, ebedî bir bağlılıktır. Bunu hiçbir kuvvet çözemez. Hürmetle mübarek ellerinizden öper, dualarınızı beklerim.

Üniversite Nur talebeleri namına
Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden
Ahmet Atak

eğmeyen; İstanbul'u istilâ eden İngiliz Başkumandani'na ve onun vasıtâsıyla fetva verenlere karşı, İslâmîyet şerefi için, idam tehdidine beş para ehemmiyet vermeyen ve "Tükürün zâlimlerin o hayasız yüzüne!" cümlesiyle ve matbuat lisâniyla karşılayan; ve Mustafa Kemal'in, elli meb'us içinde hiddetine ehemmiyet vermeyip, "Namaz kılmayan haindir." diyen ve Divan-ı Harb-i Örfi'nin dehşetli suâllerine karşı, "Şeriatın tek bir meselesine ruhumu feda etmeye hazırlım!" deyip dalkavukluk etmeyen; ve yirmi sekiz sene, gâvurlara benzememek için inzivâyi ihtiyar eden bir İslâm fedaisi ve hakikat-i Kur'ânîye'nin fedakâr hizmetkârına maslahatsız, kanunsuz denilse ki: "Sen yahudi ve hristiyan papazlarına benzeyeceksin; onlar gibi başına şapka giyeceksin; bütün İslâm ulemâsının icmâsına muhafafet edecekse; yoksa ceza vereceğiz" denilse, elbette öyle herşeyini hakikat-i Kur'ânîye'ye feda eden bir adam, değil dünyevî hapis veya ceza ve işkence, belki parça parça bıçaklı kesilse, cehenneme de atılsa, kat'iyen, yüz ruhu da olsa, bütün tarihçe-i hayatının şehadetiyle, feda edecek!

Acaba, bu vatan ve dinin gizli düşmanlarının bu eşedd-i zulm-ü nemrudânelerine karşı, mânevî pek çok kuvveti bulunan bu fedakârin tahammülü ve maddî kuvvetle ve menâfi cihette mukabele etmemesinin hikmeti nedir? İşte bunu, size ve umum ehl-i vicdâna ilân ediyorum ki, yüzde on zindik dinsizin yüzünden doksan mâsuma zarar gelmemek için, bütün kuvvetyle dahildeki emniyet ve âsâyişi muhafaza etmek için, Nur dersleriyle herkesin kalbine bir yasakçı bırakmak için, Kur'ân-ı Hakîm ona o dersi vermiş. Yoksâ, bir yirmi sekiz senelik zâlim düşmanlarından intikamımı alabilirim! Onun içindir ki, âsâyişi, mâsumların hatırları için, muhafaza yolunda haysiyetini, şerefini tâhir edenlere karşı müdafaa etmiyor ve diyor ki: Ben, değil dünyevî hayatı, lüzum olsa âhiret hayatını da millet-i İslâmiye hesabına feda edeceğim.

Said Nursî

(Bu mektup Samsun'da müntesir Büyük Cihad gazetesinde intișar etmiştir. Müfterilerin tahrîkâtiyla Samsun'da muhakeme açılmasına sebep olmuştur. Muhakeme beraatle neticelenmiştir.)

Âlem-i İslâm'ın halâskârı, ehl-i imanın sertâci, Risale-i Nur'un tercümanı Üstadımız Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'ne,

Bu defa dindar Demokratların delâletiyle Afyon Mahkemesince Risale-i Nur'un serbestiyetine, bütün risale, mektup ve mecmualarının suç mevzuu teşkil etmediğinden iadelerine karar verilmesini, senelerce evvel ilân ettiğiniz "Risale-i Nur benim değil, Kur'ân'ın malidir; Kur'ân'ın feyzinden gelmiştir. Hiçbir kuvvet onu Anadolu'nun sinesinden koparıp atamayacaktır. Risale-i Nur Kur'ân'a bağlıdır; Kur'ân ise Arş-ı Azamla bağlanmıştır. Kimin haddi var ki, onu oradan söküp atsın?" diye olan hakikatli beyanatınızın açık bir tezahürü ve bu ulvî hizmetinizin İlâhî ve Kur'ânî olduğunu parlak bir delili bilerek, bu beraat kararının âlem-i İslâm'ın ve bâhusus bu millet-i İslâmiye'nin saadetlerinin başlangıcı olması itibarıyla, başta, bütün varlığıyla bu zaferleri bekleyen ve Nur ailesine reis ve hakikatler deryasına kaptan tayin edilen ve zulmet-i küfürle tuğyan etmiş insanlığa hâdi ihsan olunan aziz, sevgili Üstadımız ve buna vesile olmakla ehl-i imanı kendilerine dost ve taraftar eyleyen dindar Demokratları ve âdil heyet-i hâkimeyi sonsuz minnetlerle tebrik eder ve arz ederiz ki:

Uzun senelerden beri terakki ve teâlisi için çalışığınız ve uğrunda fedâ-yı nefis ve can eylediğiniz hakikat-i Kur'âniye'nin bugün bütün bir memleket, bir millet çapında ehl-i imanın kalblerine sürurlar getirerek fevkâlâde inkişafı, hizmetine memur kılındığınız ve bilfiil muvaffak olduğunuz kudsî dâvâ ve hizmetinizin ne kadar yüksek ve parlak olduğunu güneş gibi isbat ediyor.

Yirmi beş-otuz seneden beri bütün mânîlere ve sıkıntılara rağmen bu kadar sabır ve metanetiniz ve Kur'ân'dan kalb-i münevverinize gelen Risale-i Nur'un neşri cihetinde bu kadar hizmet ve mücahedeleriniz, istikbalin nesillerine ve İslâm'ın kahraman mücahidlerine bir numûne-i iktida ve imtisâl oluyor. Kur'ân güneşinin sönmeyen nurları ve ebedî lem'aları olan Nur şularıyla cehil ve dalâlet karanlıklarını izale ederek, milyonlar kalbleri o nurla nurlandırıp ehl-i imanı kendinize minnettar ettiniz. Bu vatan ve bu millet, bu tarih ve bu toprak, sizin bu hizmetinizi, bu fedakârlığınızı hiçbir zaman unutmayacaktır. Ebediyet âlemine göç eylediğinizde dahi sizin bu hizmetiniz bir çekirdek olup, ondan fişkiran bir şecere-i âliye her tarafı kaplayacak ve o

Nur ağacının etrafına toplanan büyük cemaatler ve Risale-i Nur'un yükselen ebedî şuaları, o hizmetinizi ilelebed ve daha parlak ve daha şâsaalı idame edecekler.

Siz, Risale-i Nur'un tercümanı haysiyetiyle ve bu iman hizmetinizin İslâm ufklarında parlaması cihetiyile, bu asırın bir hidayet serdarınız.

Kur'ân-ı Kerîm'in on dördüncü asr-ı Muhammedî'deki (*aleyhissalâtü ves-selâm*) aziz dellâlı ve o müthiş zamanın müthiş zulümâtına karşı nur-u Kur'ân'la mukâbele eden büyük fedakârı ve Risale-i Nur'u yüz binler nûshalarını yüz binler talebelerinin kalemleriyle her tarafta neşredip dinsizlige ve küfr-ü mutlaka karşı bir sedd-i Kur'ânî tesis eden muhteşem kahraman sevgili Üstadımız,

Âlemlere rahmetler ve saadetler getiren ve insanlığa selâmet ve teselliler bahşeden bu mukaddes hizmetinizde ehl-i imana zuhurunu müjde verip isbat ettiğiniz ve emareleri gözükmeye başlayan ve bütün kitalara şâmil hâkimiyet-i İslâmiye'nin nurlu ve büyük bayramını bütün ruhumuzla tebrik eder, Cenab-ı Hak'tan uzun ömürlerinize dualar eder, ellerinizden tâzimle operiz.

Ankara Üniversitesi Nur talebelerinden
İsmail, Salih, Atif, Ahmet, Ziya, Mehmet, Abdullah

Üstad Said Nursî'nin Isparta'da İkametleri

1953 senesi yaz aylarında Üstad Emirdağ'dan Isparta'ya geldi. Isparta'da pek çok sadık talebeleri vardı. Daha evvel gönderdiği mektuplarında Isparta'yı taşıyla, toprağıyla mübarek olarak tavsif ediyor ve Risale-i Nur'un zuhuru ve intişilarıyla vücut bulan mânevî hayatının idamesine en kuvvetli medar Isparta olduğunu beyan buyuruyordu. Filhakika, Isparta, Üstadın bu iltifatına lâyik olduğunu uzun senelerdeki hâdiselerin şehadetiyle isbat etmiş ve göstermiştir. Çünkü Risale-i Nur'un birinci medresesi ve telif yeri olan Barla, Isparta'nın bir nahiyesidir. Risale-i Nur'un büyük mecmuları burada telif edilmiştir.

Risale-i Nur'u binler kalemlerle en korkulu zamanlarda yazıp neşredenler Isparta ve köylerindeki talebelerdir. Misal olarak Sav köyünü göstermek kâfidir. Üstad Kastamonu'da bulunduğu zaman, Isparta'nın yalnız Sav köyünde bin kadar kalem senelerce Nur'lari yazmış, çoğaltılmasında çalışmıştır.

Her birisi birer vilâyet kadar, belki daha ziyade Risale-i Nur'a alâka gôsteren ve Nur'ların yayılmasında birer santral misilli çalısan Nur merkezleri Isparta'dadır. Gül ve Nur fabrikaları ve bunların etrafında medrese-i Nuriye şâkirtleri, Mübarekler Heyeti, hep Isparta vilâyeti dahilindedir.

Hem her birisi hizmet-i Kur'âniye itibarıyla birer kutup hükmünde olan Nur talebelerinin medâr-i iftihâr büyük kardeşleri de yine Ispartalıdırlar.

Hem Isparta adliyesi ve emniyeti daima Nur'lara insafla muamele etmiş tir. Üstad, Isparta adliyesine çok defa dua etmiş, sair vilâyetlere bu noktada da Isparta'yı hüsn-ü misal göstermiştir.

Bu ve bu gibi sebepler tahtında, Üstad, âhir ömrünü Isparta'da geçirmek, ölümünü oradaki mübarek sâdik kardeşlerinin arasında karşılamak, mezarını Isparta'da Sav'da veya Barla'da vasiyet etmek üzere Isparta'ya geldi. Kira ile bir eve yerleşti. Yanında dört-beş talebesi vardı. Bu talebeleriyle Üstad, hususî dershane-i Nuriyesini vücuda getirmiştir.

Isparta'daki Hayatından Muhtelif Safhalar^{1(*)}

Mahkeme Safahatı

Afyon Mahkemesi tarafından kitaplar serbest bırakılmadan, Malatya hâdîsesi münasebetiyle bazı vilâyet ve kasabalarda taharriler yapıldı, mahkemeler açıldı. Ezcümle: Mersin'de, Rize'de, Diyarbakır'da Nur'lar ve Nurcular aleyhine dâvâ açıldı; neticede mahkemeler beraat verdi. Birçok vilâyetlerde yapılan taharriler ve soruşturmalarla Nurcular aleyhine umumî bir dâvâ açılması için Isparta Müddeiumumiliği harekete geçti. Sekseni mütecaviz Nur talebesi hakkında iddianame hazırlandı ve dosya soruşturma hâkimliğine tevdi edildi.

¹ (*) Hazreti Üstadımız'ın son Isparta hayatının mühim bir hatrası, bir sahnesi ve bir levhası diyebilceğimiz bir ders dairesi var ki, nedense o çok muaazzam ve büyük hâlikât, buraya yazılmamış. O da: Yanında hizmetinde bulunan talebelere 1954 senesinin başından başlayarak Arabî "Mesnevi-i Nûriye"yi ve Arabî "Îşâratü'l-îcâz"ı ders vermesidir. Ve o münasebetle ve muhtelif vesilelerle hayatının ayrı ayrı safhalarını beyanda bulunmasıdır. Bu derslerden sonra Hazreti Üstad, Mesnevi-i Nûriye'yi ve Îşâratü'l-îcâz'ı tercüme etmesi için biraderleri Abdülmecid Efendi'ye göndermiştir. Hem Risâle-i Nur'un yeni harf ile Ankara'da ve sonra İstanbul'da matbaalarda tab edilmesi için neşredilecek kitaplar Isparta'da hazırlanmış, tashih edilmiş ve matbaalarda tab esnasında hem Ankara hem İstanbul'da tab edilen kitaplar tashih için forma forma Isparta'ya gönderilmiş ve öylece tab edilmiş. Ve bu Nur mecmuaları tab'dan sonra Hazreti Üstad'la beraber defalarca sabah dersleri halinde ve öğle ve ikindi dersleri olarak olunmuştur. Bütün mecmualar bu sürette meydana gelmiştir.

Emniyetin pek çok gizli mensupları, Nur talebeleri arasında dolaşmaya, her hareketlerini kontrola başladilar. Ankara, İstanbul, Adapazarı, Safranbolu, Karabük, Dinar, İnebolu, Van gibi yerlerde araştırmalar, sorgular yapıldı. Yapılan bütün tetkikât ve taharriler neticesi, vatan, millet aleyhinde zerre kadar bir hareket bulunmayıp, bilâkis her vatandaşın göğsünü iftiharla kabartacak ilmî, imanî, vatanî hizmetler, ahlâkî gayret ve faaliyetlerle hareket ettikleri, Risale-i Nur'u okumak, okutmak ve neşrine çalışmaktan başka bir gaye ve maksatları bulunmadığı anlaşılmasıyla; "Nurcularda suç bulamıyoruz, medâr-ı mesuliyet bir hareket ve faaliyetleri görülmemiştir" diye umumen kanaat getirildi. Bu soruşturmalar, Risale-i Nur'un hakkaniyetinin anlaşılmasına vesile oldu. Neticede Nur'ların beraatine karar verildi.

Urfa ve Diyarbakır'daki faal Nur talebeleri birer medrese-i Nuriye kurdu-
lar. Risale-i Nur'u her sınıf halktan, bilhassa talebelerden, gençlerden gelen
cemaate okumak süretille ilmî derslere başladilar. Bu zamanda pek ehem-
miyetli olan talebe-i ulûmun şerefini ihya ettiler. Şark havalısında büyük hiz-
met-i imaniye ifâ olundu. Bir aralık, Diyarbakır'da, orada Nur'larla imana
ve Kur'ân'a hizmet eden faal bir Nur talebesi aleyhine dâvâ açıldı, beraatle
neticelendi, müminlerin sürüre minnettarlığına vesile oldu.

Afyon'da da devam eden mahkeme neticelendi. 1956 tarihinde Risale-i Nur'u inceleyen Diyanet İşleri Müşavire Kurulu verdiği bir raporla, Risale-i Nur'un iman ve ahlâkî tekemmülâta hizmet hususundaki vasfini ilân etti. Afyon Mahkemesi de bu rapora istinaden, Risale-i Nur eserlerinin beraatine ve serbestiyetine karar verdi, huküm kat'ileşti.

Afyon Mahkemesi'nin beraat kararından sonra, Isparta Sorgu Hâkimliği de men-i muhakeme kararı verdi. Böylece, Risale-i Nur, birçok adlı sözgeçer-
den geçerek umumî ve külli bir serbestiyet ve hüsn-ü kabule mazhar oldu.

Nur'ların Neşri

Anadolu'nun birçok yerlerinde Nur'lara hizmet devam etmekle beraber, bilhassa Ankara, İstanbul, Diyarbakır, Urfa medrese-i Nuriyeleri, yalnız bulundukları muhitte değil, çok geniş bir sahada hizmet-i imaniyede bulundular. Bu hizmetleri, yalnız bir kişi değil, bir merkez değil, yalnız mâlûm şahıslar değil, hizmet-i Kur'âniye olduğu için, pek çok vecihlerde, pek çok zatlar tarafından ifâ edildi. İsmi bilinmeyen nice halis talebeler, sadık müminler bu hizmet-i kudsiyede çalışıtlar, nur-u Muhammedî'nin yayılmasına gayret ettiler.

Ankara'da, üniversiteli talebeler ve muhterem hamiyet-perver zatlar, Risale-i Nur mecmularını matbaalarda tab ile her tarafa neşrine, bilhassa yeni harfle istifadeye muntazır kitlenin ellerine ulaşmasına çalıştilar. Risale-i Nur'un külli neşriyatını gençliğin, mekteplilerin deruhte etmeleri, bu hususta büyük fedakârlık göstermeleri ise, bu millet ve vatan için büyük bir saadet oldu. Çünkü hiçbir şahsî menfaat talep etmeden ve yalnız rızâ-yı ilâhî için hareket etmeleri, onların, bu asıl milletin hakikî evlâtları olduğunu gösterdi.

Üstadın Barla'ya Gidişi

Üstad, Barla'dan yirmi küsür sene evvel ayrılmış ve o zamana kadar hiç gitmemiştir. Barla ile, kendi Nurs köyünden ziyade alâkadardı. Çünkü hayat-ı mâneviyesi olan Risale-i Nur burada telif edilmeye başlamıştı. Kur'ân-ı Hakîm'in hidayet nurlarını temsil eden *Sözler* ve *Mektubat* ve *Lemeât-ı Nuriye* buradan etrafa yayılmıştı. Bu itibarla Barla, Risale-i Nur dershanesinin ilk merkezi idi.

Barla'daki hayatı gerçi nefiy ve inzivâ içinde ve tarassut altında geçmekle acı idi; fakat Risale-i Nur hakikatlerinin telif yeri olduğundan, Üstad'ın en tatlı ve şirin hayatı da yine Barla hayatıdır, denilebilir. *Bu defa Barla'ya nefiyle değil, hapisle değil, kendi rızasıyla ve serbest olarak gidiyordu.* Güzel bir bahar günü Barla'ya geldi. Barla'daki talebelerinin mühim bir kısmı Üstadı karşıladılar. Üstad, sekiz senelik ikâmetgâhi olan medrese-i Nuriyesine yaklaşırken kendini tutamadı, mübarek gözlerinden yaşlar boşandı. Haşmetli çınar ağacı da âdetâ kendisini selâmlıyordu. Bir vakitler, yani Barla'da sekiz sene ikametten sonra Isparta'ya celbedilmişti. O zamanki gidişinde mübarek çınar ağacı Üstadı mânen teşyî etmiş, haşmetli kanatları olan dallarının Cenab-ı Hakka olan secdevâri ubûdiyetiyle Üstadı uğurlamıştı. Bu defa da yine uzun bir mufarakattan sonra tekrar Üstada kavuşmanın süruru içinde Hâlik-ı Rahmân'a secde-i şükran kapanıyordu. Üstad, o mübarek çınar ağacına sarılmış, yanındaki talebelerine ve ahaliye kendisini yalnız bırakmalarını söylemiştir. Zaten gözyaşlarını tutamıyordu. Sonra, Nur dershanesi olan odasına girdi ve iki saat kadar kaldı. Hazin ağlayışı dışarıdan işitiliyordu.

Evet, şüphesiz rahmet-i ilâhiyenin nihayetsiz tecelliilerine mazhardı. Bir zamanlar Şarkî Anadolu'dan Isparta havalisine sürülmüştü. Isparta'dan da, dağlar arasındaki Barla nahiyesine nefyedilmişti. Burada ölüp gidecekti. Eski

tarihçe-i hayatının şahadetiyle, çok kahraman ve fedakâr olan bu zat, doğrudan doğruya Kur'ân-ı Hakîm'in hakikatlerini benimseyen, ferdî ve millî sadetî, İslâmiyet hakikatlerine sarılmakta gören ve bunu haykiran ve delâl-i akliye ile ilim meydanına çıkan bir kimse idi.

Üç devir geçirmiş, cebbar kumandanlara boyun eğmemiş, kudsî dâvâ-sından dönmemiş; yaralanmış, zehirlenmiş, ölmemiş; dağlar gibi hâdiselerin dalgalarından yılmamıştı.

Milletleri, kavimleri içine alan, zihniyet ve telâkkileri değiştiren asr-ı hâzinin cereyanları, bu zâti Kur'ân ve iman dâvâsında yolundan çevirememiştir. O, ruhundaki şecaat-i imaniye ile kat'î inanıyordu ki; dâvâ ettiği hakikat bir-gün milletçe benimsenecek, bir Said, binler, belki yüz binler Said olacak... İnsanlık camiasında neşrettiği hakâik-i imaniyenin fütuhatı ve inkişafi başlayacak ve âfâk-ı İslâm'ı saran zulmet bulutları Kur'ân'dan eline verilen bu meş'ale-i hidayetle dağıtilacak; ölmeye yüz tutmuş zannedilen iman ruhu yeniden canlanacak; canlara can katacak, mânen ölmeye yüz tutan millet-i İslâmiye'yi ihyâ edecek; âleme efendi olan İslâmiyet'in -biizzillâh- cihana efendiliğinin maddî mânevî mübesşiri olacaktır.

İşte, bu kudsî hakikatin hâmili ve naşiri olan ve hakikatte bugünkü beşeriyetin medâr-ı iftiharı bulunan bu aziz zat, din düşmanlarının plâniyla –vakityle– bu beldeye gönderilmiş, Anadolu'dan tesis ettirilen rejimin aleyhinde bulunmasına, fiilî müdahalesine mümânaat olunmuştur. Heyhat! Esasen kendisi siyasetten çekilmişti; ehl-i dünyanın dünyasına karışmıyordu. O, istikbali nurlandıracak bir hakikatin telif ve neşrine çalışıyordu. Kâinatın sahibi ve hâdiselerin mutasarrîfi olan Allah, onun hâmisi, muîni ve yardımcısı idi.

İşte, otuz sene sonra tekrar Barla'ya döndüğü zaman, hizmet-i imaniyesinde nail olduğu büyük ikramları, inâyetleri düşünerek, müşâhede ederek mesrur oldu ve sürurundan ağlıyordu, secde-i şükranla varyordu.

Hâl-i hazırda Üstad Isparta'da ikamet eder. Bazen Emirdağ'a, bazen Barla'ya gider. Buraları Risale-i Nur'un telif ve inkişaf merkezleri olduğu için ruhen çok alâkadardır. Hem, kendisi doksan yaşına yaklaştığı ve birçok defalar zehirlendiği için rahatsızıdır. Hastalığı tarif edilmeyecek derecede ağırdir ve şiddetlidir. Ruhen, hissiyatı kuvvetli ve âlem, bâhusus âlem-i İslâm, bilhassa Risale-i Nur dairesi, vücut-u mânevîsi hükmünde olduğundan, her iki vücutundaki ızdıraptan şeddrittir. Gerçi talebelerinin duaları ve neşr-i envâr-ı imaniye o

ıztırabına bir merhem ve devâ ise de, yine de pek vâsi şefkati itibarıyla zaman zaman ıztırabı şiddetlenmektedir. Bu itibarla, tebdil-i havaya çok muhtaçtır. Bir yerde fazla kalamıyor. Tebdil-i havaya çıktıığı zaman hastalığı kısmen azalıyor, rahat nefes alabiliyor.

Üstad, Risale-i Nur kesretle intişar ettiğinden ve her yerde pek çok Nur talebeleri mevcut olduğundan, halklarla konuşmayı tamamıyla terk etmiştir. "Risale-i Nur, benimle sohbetten on derece ziyade faydalıdır." deyip ziyaretçi de kabul etmemektedir. Hattâ yanındaki talebeleriyle dahi zaruret halinde konuşmaktadır.

Artık hayatının son safhasına geldiğini söylemekte, daima içinde yaşadığı ayı çıkarabileceğinden şüphe eder bir vaziyette ecelini beklemektedir. Nur'ların neşriyatından memnun ve müteşekkirdir. Millet ve devletçe İslâmiyet ve saadet yolunda atılan her adımı takdir ve tasviple karşılaşmakta, Hak yolunda yürüyen, İslâmî şeââri ihya edenlere dua etmektedir. Aynı zamanda, âlem-i İslâm'ın maddeten ve mânen selâmet ve saadetini dilemekte ve bu yolda girişilen dahil ve hariçteki gayretlerden hadsiz derecede sevinç ve memnuniyet duymaktadır.

Risale-i Nur'u Kur'ân-ı Hakîm'in bu zamana mahsus bir mucizesi bilmekte, bu vatanı komünizm tehlikesinden Risale-i Nur'daki hakikat-i Kur'âniye muhafaza ettiğini beyan etmekte ve âlem-i İslâm'la hakikî kardeşlige ve uhuvvetle ve ittifaka medar olacağını, dünyevî ve uhrevî saadetimizin bu hakikate yapışmamızda bulunduğunu duyurmaktadır.

Risale-i Nur'un Anadolu'dan başka diğer müslüman memleketlerde yayılmasının elzem olduğu kanaatindedir. Siyasi gayret ve faaliyetlerden evvel, Risale-i Nur'un neşrolunmasının daha menfaattar olacağını ihbar etmektedir.

Bediüzzaman ve Risale-i Nur

Risale-i Nur Nedir ve Nasıl Bir Tefsirdir?

Kur'ân'ın hakikatlerini müspet ilim anlayışına uygun bir tarzda izah ve isbat eden Risale-i Nur Külliyatı, her insan için en mühim mesele olan “Ben neyim? Nereden geliyorum? Nereye gideceğim? Vazifem nedir? Bu mevcudat nereden gelip nereye gidiyorlar? Mahiyet ve hakikatleri nedir?” gibi suâllerin cevabını vâzih ve katî bir şekilde, çekici bir üslûp ve güzel bir ifade ile beyan edip ruh ve akılları tenvir ve tatmin ediyor.

Yirminci asırın Kur'ân felsefesi olan bu eserler, bir taraftan teknik, fen ve sanat olarak maddiyatı, diğer taraftan iman ve ahlâk olarak mâneviyatı cami ve hâvi olacak Türk medeniyetinin, sadece maddiyata dayanan sair medeniyetleri geride bırakacağını da isbat ve ilân etmektedir.

Ecdadımızın bir zamanlar kalblerinde yerleşen iman ve itikat cihetile zemin yüzde yüz mislinden ziyade devletlere, milletlere karşı imanından gelen bir kahramanlıkla mukabele etmesi, İslâmiyet ve kemâlât-ı mânevîyenin bayrağını Asya, Afrika ve yarı Avrupa'da gezdirmesi ve “Ölsem şehidim, öldürsem gaziyim.” deyip ölümü gülerek karşılıyarak, müteselsil düşman hâdisâta karşı dayanması gibi, milletçe medâr-ı iftihar âli seciyemizin bugün biz gençlerde inkişafi, vatan ve millet menfaati bakımından ve istikbalimizin selâmeti noktasından ne derece elzem olduğu mâmûmdur. Mutlaka her hareket ve hizmette maddî bir ücret ve şahsî menfaatler mülâhaza etmek, Türk'ün millî tarihinin şeref ve haysiyeti ile kabil-i telfî olamaz. Bizler, ancak rızâ-yı ilâhî için çalışıyoruz. Bizzat hizmetinde bulunmakla aldığımız telezzüz, kardeş ve vatandaşlarımıza, İslâmiyet'e ve insaniyete yardımında bulunabilmek mazharîyetinden gelen ebedî hayatımıza ait sürur ve ümit, bizim bu babda aldığımız ve alacağımız yegâne hakikî mukabele ve ücrettir.

Risale-i Nur Nasıl Bir Tefsirdir?

Tefsir iki kısımdır:

Birisî: Mâlûm tefsirlerdir ki, Kur'ân'ın ibaresini ve kelime ve cümlelerin mânâlarını beyan ve izah ve isbat ederler.

İkinci kısım tefsir ise: Kur'ân'ın imanî olan hakikatlerini kuvvetli hüccetlerle beyan ve isbat ve izah etmektir. Bu kısmın çok ehemmiyeti var. Zahir mâmûlêm tefsirler, bu kısmı bazen mücâmel bir tarzda dercediyorlar. Fakat Risale-i Nur, doğrudan doğruya bu ikinci kısmı esas tutmuş, emsâlsiz bir tarzda muannit filozofları da susturan bir mânevî tefsirdir.

Risale-i Nur, sâbjektif nazariye ve mütalâalardan uzak bir şekilde, her asırda milyonlarca insana rehberlik yapan mukaddes kitabımız olan Kur'ân'ın hakikatlerini rasyonel ve objektif bir şekilde izah edip insaniyetin istifadesine arz edilen bir külliyyattır.

Risale-i Nur, Kur'ân âyetlerinin nurlu bir tefsiri.. baştan başa iman ve tevhid hakikatleriyle müberhen.. her sınıf halkın anlayışına göre hazırlanmış.. müspet ilimlerle mücehhez.. vesveseli şüphecileri ikna ediyor.. en avâmdan en havassa kadar herkese hitap edip, en muannit filozofları dahi teslime mecbur ediyor.

Risale-i Nur, Nurlu bir külliyat.. yüz otuz eser.. büyülü-küçüklü risaleler halinde.. asrın ihtiyaçlarına tam cevap verir.. aklı ve kalbi tatmin eder.. Kur'ân-ı Kerîm'in yirminci asıldaki –lafzî değil– mânevî tefsiri...

İspat ediyor, akla gelen bütün istifhamları.. zerredden güneşe kadar iman mertebelerini.. vahdâniyet-i ilâhiyeyi.. nübûvvetin hakikatini...

İspat ediyor, arz ve semâvâtın tabakatından, melâike ve ruh bahsinden, zamanın hakikatinden, haşir ve âhiretin vukuundan, cennet ve cehennemin varlığından, ölümün mahiyet-i asliyesinden ebedî saadet ve şekavetin menbaâna kadar, akla gelen ve gelmeyen bütün imanî meseleleri en katî delillerle, aklen, mantiken, ilmen isbat ediyor. Pozitif ilimlerin müşevviki.. riyâzâ meselelerden daha katî delillerle aklı ve kalbi ikna edip, meraklıları izale eden bir şaheser...

Az miktarda bastırılabilen, hiçbir ticârî gaye ve zihniyetle çalışılmayarak bayilere dahi verilmeyen bu eserlerin geliri, mütebaki eserlerin tab'ına hasredilecektir.

Büyük bir titizlik ve hassasiyetle üzerinde durduğumuz mühim bir husus da, Risale-i Nur'un lâyık ellere geçmesi ve onun hakikî fiyatı olarak en az yirmi beş kişinin istifade etmesinin temin edilmesidir.

Bu mânevî tefsir, *Sözler*, *Mektubat*, *Lem'alar*, *Şualar* diye dört büyük kısımdan müteşakkil olup, yekûnu yüz otuz risaledir.

Üstad Bediuzzaman Said Nursî Hazretleri 1959'da İstanbul'a teşrif ettikleri zaman, araba içinde çekilen fotoğrafı.

Üstad Bediuzzaman Said Nursî Hazretleri 1959 yılında Ankara'ya teşrif ettikleri zaman misafir olarak kaldıkları otelden çıkışken

Konusan Yalnız Hakikattir

Risale-i Nur'da isbat edilmiştir ki, bazen zulüm içinde adalet tecelli eder. Yani, insan bir sebeple bir haksızlığa, bir zulme mâruz kalır, başına bir felâket gelir, hapse de mahkûm olur, zindana da atılır. Bu sebep haksız olur. Bu hükmü bir zulüm olur. Fakat bu vâkıa adaletin tecellîsine bir vesile olur. Kader-i ilâhî başka bir sebepten dolayı cezaya, mahkûmiyete istihkak kesbetmiş olan o kimseyi bu defa bir zâlim eliyle cezaya çarptırır, felâkete düşürür. Bu, adalet-i ilâhînin bir nevi tecellîsidir.

Ben şimdi düşünüyorum. Yirmi sekiz senedir vilâyet vilâyet, kasaba kasaba dolaştırılıyorum. Mahkemeden mahkemeye sürüklendiğim. Bana bu zâlimane işkenceleri yapanların bana affettikleri suç nedir? Dini siyasete âlet yapmak mı? Fakat bunu niçin tahakkuk ettiremiyorlar? Çünkü hakikat-i hâlde böyle bir şey yoktur.

Bir mahkeme aylarca, senelerce suç bulup da beni mahkûm etmeye uğraşıyor. O bırakıyor; diğer bir mahkeme aynı meseleden dolayı beni tekrar muhakeme altına alıyor. Bir müddet de o uğraşıyor, beni tazyik ediyor, türlü türlü işkencelere mâruz kılıyor. O da netice elde edemiyor, bırakıyor. Bu defa bir üçüncü yakama yapışıyor. Böylece musibetten musibete, felâketten felâkete sürüklendiğim gidiyorum. Yirmi sekiz sene ömrüm böyle geçti. Bana isnad ettikleri suçun aslı ve esası olmadığını nihayet kendileri de anladılar.

Onlar bu ithamı kasten mi yaptılar, yoksa bir vehme mi kapıldıkları? İster kasıt olsun, ister vehim olsun, ben böyle bir suçla münasebet ve alâkam olmadığını kemâl-i kat'iyetle yakinen ve vicdanen biliyorum. Dini siyasete âlet edecek bir adam olmadığıma bütün insaf dünyası da biliyor. Hattâ beni bu suçla itham edenler de biliyorlar. O hâlde neden bana bu zulmü yapmakta ısrar edip durdular? Neden ben suçsuz ve mâsum olduğum hâlde böyle devamlı bir zulme, muannit bir işkenceye mâruz kaldım? Neden bu musibetlerden kurtulamadım? Bu ahvâl adalet-i ilâhiyeye muhalif düşmez mi?

Bir çeyrek asırdır bu suâllerin cevaplarını bulamıyorum. Bana zulüm ve işkence yaptıklarının hakikî sebebini şimdî anladım. Ben kemâl-i teessürle söylüyorum ki, benim suçum, hizmet-i Kur'âniyemi maddî ve mânevî terakkiyatıma, kemâlâtıma âlet yapmakmış.

Şimdi bunu anlıyorum, hissediyorum, Allah'a binlerle şükrediyorum ki, uzun seneler ihtiyarım haricinde olarak hizmet-i imaniyemi maddî ve mânevî kemâlât ve terakkiyatıma ve azaptan ve cehennemden kurtulmama ve hattâ saadet-i ebediyeme vesile yapmaklığıma, yahut herhangi bir maksada âlet yapmaklığıma mânevî gayet kuvvetli mâniyalar beni men ediyordu. Bu derûnî hisler ve ilhamlar beni hayretler içinde bırakıyordu. Herkesin hoşlandığı mânevî makamati ve uhrevî saadetleri a'mâl-i saliha ile kazanmak ve bu yola müteveccih olmak hem meşrû hakkı olduğu, hem de hiç kimseye hiçbir zararı bulunmadığı hâlde ben ruhen ve kalben men ediliyordum. Rızâ-yı ilâhîden başka fitrî vazife-i ilmiyenin sevkiyle, yalnız ve yalnız imana hizmet hususu bana gösterildi. Çünkü şimdî bu zamanda hiçbir şeye âlet ve tâbi olmayan ve her gayenin fevkinde olan hakâik-i imaniyeyi fitrî ubudiyetle, bilmeyenlere ve bilmek ihtiyacında olanlara tesirli bir sûrette bildirmek; bu keşmeker dünyasında imanı kurtaracak ve muannitlere kat'î kanaat verecek bir tarzda, yani hiçbir şeye âlet olmayacağı bir tarzda, bir Kur'ân dersi vermek lâzımdır ki, küfr-ü mutlakı ve mütemerrit ve inatçı dalâleti kırsın, herkese kat'î kanaat verebilisin. Bu kanaat de bu zamanda, bu şerait dahilinde, dinin hiçbir şahsi, uhrevî ve dünyevî, maddî ve mânevî bir şeye âlet edilmediğini bilmekle husele gelebilir.

Yoksa komitecilik ve cemiyetcilikten tevelli'den dehşetli dinsizlik şahsiyet-i mâneviyesine karşı çıkan bir şahıs, en büyük mânevî bir mertebede bulunsa, yine vesveseleri bütün bütün izale edemez. Çünkü imana girmek isteyen muannidin nefsi ve enesi diyebilir ki: "O şahıs, dehâsiyla, harika makamıyla bizi kandırdı." Böyle der ve içinde şüphesi kalır.

Allah'a binlerce şükürler olsun ki, yirmi sekiz senedir dini siyasete âlet ithamı altında, kader-i ilâhî, ihtiyarım haricinde, dini hiçbir şahsi şeye âlet etmemek için beşerin zâlimâne eliyle mahz-ı adalet olarak beni tokatlıyor, ikaz ediyor; "Sakın" diyor, "iman hakikatini kendi şahsına âlet yapma-tâ ki, imana muhtaç olanlar anlasınlar ki, yalnız hakikat konuşuyor. Nefsin evhamı, şeytanın desiseleri kalmasın, sussun."

İşte, Nur Risalelerinin büyük denizlerin büyük dalgaları gibi gönüller üzerinde husule getirdiği heyecanın, kalblerde ve ruhlarda yaptığı tesirin sırrı budur, başka bir şey değildir. Risale-i Nur'un bahsettiği hakikatlerin ayını binlerce âlimler, yüz binlerce kitaplar daha belîgane neşrettikleri hâlde yine küfr-ü mutlakı durduramıyorlar. Küfr-ü mutlakla mücadelede bu kadar ağır şerait altında Risale-i Nur bir derece muvaffak oluyorsa, bunun sırrı işte budur.

Said yoktur. Said'in kudret ve ehliyeti de yoktur. Konuşan yalnız hakikattir, hakikat-i imaniyedir.

Madem ki nur-u hakikat, imana muhtaç gönüllerde tesirini yapıyor; bir Said değil, bin Said fedâ olsun. Yirmi sekiz sene çektiğim ezâ ve cefalar ve mâruz kaldığım işkenceler ve katıldığım musibetler hep helâl olsun. Bana zulmedenlere, beni kasaba kasaba dolaştıranlara, hakaret edenlere, türlü türlü ithamlarla mahkûm etmek isteyenlere, zindanlarda bana yer hazırlayanlara, hepsine hakkımı helâl ettim.

Âdil kadere de derim ki:

Ben senin bu şefkatli tokatlarına müstehak idim. Yoksa herkes gibi gayet meşrû ve zararsız olan bir yol tutarak şahsimi düşünseydim, maddî-mânevî füyûzât hislerimi feda etmeseydim, iman hizmetinde bu büyük mânevî kuvveti kaybedecektim. Ben maddî ve mânevî herseyimi feda ettim, her musibe-te katlandım, her işkenceye sabrettim. Bu sayede hakikat-i imaniye her tarafa yayıldı. Bu sayede Nur mekteb-i irfanının yüz binlerce, belki de milyonlarca talebeleri yetiştii. Artık bu yolda, hizmet-i imaniyede onlar devam edeceklerdir. Ve benim maddî ve mânevî herseyden ferağat mesleğimden ayrılmaya-cafflardır. Yalnız ve yalnız Allah rızası için çalışacaklardır.

.....

Bize işkence edenler, bilmeyerek kader-i ilâhînin sırlarına, derin tecellîle-rine akıl erdiremeyecek bizim dâvâmiza, hakikat-i imaniyenin inkişafına hizmet ettiler. Bizim vazifemiz onlar için yalnız hidayet temennisinden ibarettir.

Ben çok hastayım. Ne yazmaya, ne söylemeye tâkatım kalmadı. Belki de bunlar son sözlerim olur. Medresetü'z-Zehra'nın Risale-i Nur talebeleri bu vasiyetimi unutmasınlar.

Said Nursî

(İslâmiyet Düşmanlarının Yaptıkları Taarruz ve Hilâf-ı Hakikat Menfi Propagandalarına Mukabil Üniversite Nur Talebelerinin Bir Açıklamasıdır.)

Aziz, siddîk kardeşlerimiz,

İmtihan ve gazanız geçmiş olsun der, sizi tebrik ederiz. Risale-i Nur'un tâhkîkî iman dersleriyle iman mertebelerinde terakki ve teâli edip kuvvetli imanı elde eden Nur talebeleri için öyle taarruzlar, bir cihetten bir imtihandır ve kömürle elması tefrik eden bir mihenktiler. Nur talebeleri için Allah'a iman, Peygambere ittibâ ve Kur'ân-ı Kerîm'le amelden dolayı hapisler bir medrese-i Yusufiyedir. Zulüm ve işkenceler, birer kamçı, birer perçindir. Kader-i ilâhî bize o hücumlarla işaret veriyor ki: "Haydi, durma, çalış!"

Kur'ân ve iman hizmeti uğrunda mahkemelerde konuşmak, Nur talebelerince bir dostu ile sohbet etmektir. Karakollara götürülp getirilmek, çarşı pazara gidip gelmekten farksızdır. Kelepçeler, dinî cihâd-ı ekberin birer altın bileziğidirler. Beşerin zulmen mahkûm etmesi ise, hakikatte Hakk'ın beraat vereceğine bir delildir. Bütün öyle işkence ve zulümler, Nur talebeleri için birer şeref madalyasıdır. Ne mutlu ki, otuz seneden beri Nur talebeleri ağabeylerimiz, bu nimetlere mazhar olmuşlar. Maalesef bizlere ki, bizler bu şeref'lere nail olamadık ve olamayacağımız da. Zira bunları kazandıran devir kapanmak üzeredir.

Risale-i Nur, bu vatan ve millete emniyet ve âsâyîsi temin eden ve kalblere birer yasaklı bırakan imanî bir eserdir. İslâmiyet düşmanlarının tahrîkâtıyla olan müteaddit mahkemelerde Risale-i Nur'a beraatler verilmiştir. Temyiz Mahkemesi ittifakla beraat kararını tasdik ederek Risale-i Nur dâvâsı kazîyye-i muhkeme halini almıştır. Yirmi beş mahkeme de "Risale-i Nur'da suç bulamıyoruz." diye karar vermiştir. Otuz seneden beri yüz binlerle Nur talebelerinin bir tek vukuati görülmemiştir. Bunun için, Risale-i Nur'un neşrine mâni olmaya çalışanlar, emniyet ve âsâyîşin düşmanı ve vatan ve millet haini anarşistlerin hesabına bilerek veya bilmeyerek çalışanlardır.

Risale-i Nur'a ilişen hükümet değildir; çünkü emniyet ve zabita anlamış ki, Bediuzzaman ve Nur talebelerinde siyâsi bir gaye yoktur. Bunların meşguliyeti, sadece iman ve İslâmiyet'tir. İşte o gizli din düşmanlarının taarruzları karşısında Nur talebeleri, Risale-i Nur'daki tâhkîkî iman derslerinin verdiği

iman kuvetiyle metin, salâbetli ve mağlûp edilmez bir hizbü'l-Kur'ân ve fethedilmez bir kale halindedirler. Din düşmanları tarafından hücumlar oldukça, Nur talebelerinin Risale-i Nur'a ve Üstadlarına olan sadakat ve sebat ve faaliyetleri ziyadeleşir, perçinleşir. Bir talebesi, Üstadımıza şöyle yazmış:

“Ey benim aziz kahraman Üstadım! Muarızlarımız arttıkça kuvvetimiz çoğalıyor. Rabb-i Rahîmimize hadsiz şükürler olsun.”

Evet, o bir zamanlar ki, karanlıklı, zulümatalı ve eşedd-i zulüm ve istibdad-i mutlak devrinde herkes susturulmuş; fakat tek bir kimse susmamış ve susturulamamış. Bu yektâ ve nadir kimse olan Bediuzzaman'ın talebeleri de mağlûp edilememişlerdir...

Nur talebeleri, evvelâ kendi imanlarını kurtarmak, bununla beraber din kardeşlerinin de imanlarını kurtarmak için Kur'ân-ı Hakîm'in yüksek ve parlak bir tefsiri olan Risale-i Nur'u okumuşlar ve okutmuşlardır. İmanlarını kurtarmaya çalıştıkları ve rızâ-yı ilâhi için Kur'ân'a ve imana Risale-i Nur'la hizmet ettikleri sırada mâruz kaldıkları hücum ve taarruzlara hiç ehemmiyet vermeyerek, o gizli din düşmanlarının tasallutlarını, saldırışlarını kendileri için iman ve Kur'ân hesabına bir kamçı ve bir teşvikçi hükümune geçtiğine kanaat getirmişlerdir. Otuz senelik bu nevi hâdisâtın ve bu nevi tesiratın neticeleri, bu millet-i İslâmiye muvacehesinde meydandadır.

İşte, Risale-i Nur'un yeni ve müştâk talebeleri olan kardeşlerimiz! Sizler de böyle bir Üstadın ve böyle bir eserin talebeleri olduğunuzdan, sizlerin de bu semereleve ve meyvelere mazhar olup Nur'lara daha ziyade sarilarak, hararet ve istiyakınız daha fazla ziyadeleşmiş olarak Nur'lari sebat ve sadakatle okumak derecesine nail olacağınızdan, hem sizleri ruh u canımızla tebrik ediyoruz. Hem sizlere binler selâm ve dualar edip dualarınızı bekliyoruz.

Nur'lara olan taarruzların bir zararı olsa, yirmi faydası vardır. Elbette yirmi kazanca karşı bir zarar, hiç hükmündedir. Taarruzlar ancak ve ancak Nurun neşriyat ve fütuhatının genişlemesine, inkişafına sebeptir ve millet-i İslâmiye nazarında itimat ve emniyet kazanmasına medardır. Risale-i Nur'un Anadolu genişliğinde ve âlem-i İslâm vüs'atinde, ve Avrupa ve Amerika çapındaki maddî ve mânevî tesirat ve fütuhatına ve neşriyatına şahit olan İslâmiyet düşmanları, yine bazı taarruzlar yapmışlar. Aldığımız haberlere göre, bu taarruzlardan sonra, hususan şark vilâyetlerinde, eskisine nazaran Nurun fütuhatı on gün içinde on misli fazlalaşmış. Hem böylelikle halkın nazarı dikkati Risale-i

Nur'a ve Üstadımıza çevrilmiş, uyuyanlar uyanmış, tembeller harekete gelmiş, ihtiyatsızlar ihtiyata muvaffak olmuşlardır. Bu acı taarruzlar gelip geçici olmakla beraber, sîrî bir korku ve evham yarmak kastıyla yapılan vesileler ve desiseli manevralardır. Ahmak din düşmanları güya Nur talebelerini korkutmak sevdasıyla resmî kimseleri aldatıp tahrik ve âlet etmeye çalışıyorlar. Acalba o gafiller bilmiyorlar mı ki, bizler Nur'un talebeleriyiz? Dinsizlerin, masonların, komünistlerin mâhiyeti gayet derecede zayıftır. Zahiren kuvvetli gibi görünümleri, serseri bir çocuğun bir haneyi bir kibritle mahvetmesi gibi târibatla iş görmelerindendir. Evet, onlar son derece zayıftırlar; çünkü bir serçe kuşu kadar iktidarı olmayan kendi varlıklarına güvenirler. Hem son derece zillet, meskenet ve aşağılık içindedirler; çünkü insanlara kul-köle olup, onlara müräilik, riyâkârlık ve dalkavukluk ediyorlar. Ehl-i iman ise, hususan tâhkikî iman ile imanı inkişaf edenler, kavîdirler, muazzezdirler. Onların her biri bir abd-i aziz ve bir abd-i küllimdir; çünkü onlar, bir Kadîr-i Zülcelâl'e ve bir Hâkim-i Zulkemâl'e ve bir Hâlik-i Kâinat'a ve bir رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ¹ 'a ve bir وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ² e ibadet ederler, kulluk ederler... O'na intisap ederler, hem istinat ederler.

Bu gizli din düşmanları ve münafıklar çoktandır anladılar ki, Nur talebelerinin kefenleri boyunlarındadır. Onları Risale-i Nur'dan ve Üstadlarından ayırmak kabil değildir. Bunun için şeytanî plânlarını, desiselerini değiştirdiler. Bir zayıf damarlarından veya sâfiyetlerinden istifade ederiz fikriyle aldatmak yolunu tuttular. O münafıklar veya o münafıkların adamları veya adamlarına aldanmış olanlar dost sûretine girerek, bazen de talebe şekline girerek derler ve dedirtirler ki: "Bu da İslâmîyet'e hizmettir; bu da onlarla mücadeledir. Şu mâlûmatı elde edersen, Risale-i Nur'a daha iyi hizmet edersin. Bu da büyük eserdir." gibi birtakım kandırışlarla, sîrî o Nur talebesinin Nur'lارla olan meşguliyet ve hizmetini yavaş yavaş azaltmakla ve başka şeylere nazarını çevirip, nihayet Risale-i Nur'a çalışmaya vakit bırakmamak gibi tuzaklara düşürmeye çalışıyorlar. Veyahut da maaş, servet, mevki, şöhret gibi şeylerle aldatmaya veya korkutmakla hizmetten vazgeçmeye gayret ediyorlar.

Risale-i Nur, dikkatle okuyan kimseye öyle bir fikrî, ruhî, kalbî intibah ve uyenîlik veriyor ki, bütün böyle aldatmalar, bizi Risale-i Nur'a şiddetle sevk

¹ "Göklerin ve yerin Rabbi" (Ra'd sûresi, 13/16; İsrâ sûresi, 17/102; Kehf sûresi, 18/14; Meryem sûresi, 19/65; ...)

² "Allah herşeye kâdirdir." (Mâide sûresi, 5/120; Hûd sûresi, 11/4; Rûm sûresi, 30/50; ...)

ve teşvik ve o dessas münafikların maksatlarının tam aksine olarak bir tesir ve bir netice hâsil ediyor. Fesübhullah! Hattâ öyle Nur talebeleri meyda-na gelmektedir ki, asıl halis niyet ve kudsî gayeden sonra –bir sebep olarak da– münafikların mezkûr plânlarının inadına, rağmen dünyayı terk edip ken-dini Risale-i Nur'a vakfediyor ve Üstadımızın dediği gibi diyorlar: "Zaman, *الْحَمْدُ لِلّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي*¹ *İslâmiyet fedaisi olmak zamanıdır.*"¹

Bizim hizmet-i imaniyeye nazaran cam parçaları hükmündeki siyasetle alâkamız yoktur. Diyanet Riyâseti ehl-i vukuf raporunda, "Risale-i Nur kitap-larında siyaseti alâkadar eden mevzular yoktur." demiştir. Hattâ o zaman, yine Afyon Savcısı da iddianamesinde, "Bediuzzaman ve talebelerinin faa-liyeti siyâsi değildir." diye hükmetmiştir. Evet, Risale-i Nur şâkirtlerinin meş-gul olduğu vazife, en muazzam olan mesail-i dünyeviyeden daha büyütür. Siyasetle uğraşmaya vaktimiz yoktur. Yüz elimiz de olsa, ancak Nura kâfi gelir. Amerika, İngiliz kadar servetimiz de olsa, yine imanı kurtarmak dâvâsına hasredeceğiz. Hem birtakım siyâsi işlerle veya bir takım bâtil cereyanlarla ve fikirlerle uğraşmaya zamanımız yoktur. Ömrümüz kısadır, vaktimiz dardır. Üstadımızın dediği gibi, "Fena şeylerle meşguliyet fena tesir eder, fena iz bırakır." Hususan böyle bir asırda "Bâtilî iyice tasvir etmek sâfi zihinleri idlâldir." Evet, menfilikleri öğrenerek mücadele edeceğim gibi saf bir niyetle başlayıp menfi şeylerle meşgul ola ola dinî bağları ve dinî salâbet ve sadakati eski haline nazaran gevşemiş olanlar olmuştur.

Risale-i Nur, nuru yerleştirerek zulmeti izale ediyor, yok ediyor. İyiyi öğ-reterek, fenayı fark ve tefrik ettiriyor ve vazgeçiriyor. Hakikati ders vermekle bâtilden kurtarıyor ve bâtilden mahfuz kiliyor.

Hülâsa-yı kelâm: Biz, ancak Nur'larla meşgulüz. Biz mücevherat-ı Kur'âniye ile iştigal ediyoruz. Bizler, Kur'ân'ın kâinat vüs'atindeki elmas gibi hakikatlerine çalışıyoruz. Bizler ancak bâkiye hizmet ediyoruz. Bizler fâni şey-lere emek sarf etmeyiz. Bizim Risale-i Nur'la olan hizmet-i imaniyemiz, başka şeylerle iştigalimize ihtiyaç bırakmıyor, herşeye kâfi geliyor.

Elhâsil: Üstadımız Bediuzzaman'la ve Risale-i Nur'la mücadele eden insafsız gizli din düşmanları, acz-i mutlakla ebede kadar mağlûbiyettedirler. Bediuzzaman ve Risale-i Nur ise, ebediyen muzaffer ve muvaffaktır. Şahsı çürütmeye çalışmakla Risale-i Nur çürütülemez. Zira, Risale-i Nur, bizatihî

¹ Allah'a hamdolsun; bu Rabbimin ihsanıdır.

hüccet ve burhandır. Onu ve onun müellifini çürütmeye çalışanlar, çürümeye mahkûm olmuşlardır. Numunesi, tarih muvacehesinde meydandadır. Ve hem de çürüyeceklerdir. Risale-i Nur'daki yüksek hakikat, Risale-i Nur'u ebede kadar payidar kılacaktır.

Evet, Nur talebeleri ağırceza mahkemelerinde demişler ki: "Bizi Üstadımız Bediuzzaman'dan ve Risale-i Nur'dan ve bizi bizden ayıracak hiçbir beşerî kuvvet yoktur." Evet, o münafıkların atomları dahi bu hususta âcizdir. Farz-ı muhâl yapabilseler, hattâ cesedimizi öldürseler de, ruhumuz selâmet ve saadetle ebediyete gidecektir. Hem Üstadımızın "Mektubat" mecmuasında dediği gibi deriz: "Birimiz dünyada, birimiz âhirette, birimiz şarkta, birimiz garpta, birimiz şimalde, birimiz cenupta olsak, biz yine birbirimizle beraberiz."

Üstadımız hiçbir mânevî makam iddia etmiyor. Başkaları tarafından kendine verilen büyük ve müstesna payeleri reddediyor. Fakat onun hâl ve ahvâli, fililiyat ve harekâti onun kim olduğunu anlamaya ve isbata kâfidir. Evet, Bediuzzaman'ın, ve Risale-i Nur'un Kur'ân, iman ve İslâmiyet hizmetine mâni olabilmek için, dünyayı elinde tutup çevirecek bir kuvvet lâzımdır.

Hazreti Üstadımızın idam plânlarıyla sevk edildiği mahkemedeki müdafaatlarından, "Büyük Müdafaat" kitabından bazı cümleler:

"Risale-i Nur talebeleri başkalarına benzemez, onlarla ugraşılmaz, onlar mağlûp olmazlar. Risale-i Nur, Kur'ân'ın malidir. Kur'ân-ı Hakîm'den sözülmüştür. Kur'ân ise, Arşı ferşle bağlayan bir zincir-i nuranîdir. Kimin haddi var ki buna el uzatsın? Risale-i Nur, bu Anadolu'nun sinesine yerleşmiştir; hiçbir kuvvet onu söküp atamayacaktır."

Meşhur ve harikulâde bir eser olan Âyetü'l-Kübrâ risalesinden:

"Risale-i Nur, yalnız cüz'î bir tahribatı ve bir küçük hâneyi tâmir etmiyor; belki külli bir tahribatı ve İslâmiyet'i içine alan ve dağlar büyülüğünde taşları bulunan bir muhit kaleyi tamir ediyor. Ve yalnız hususî bir kalbi ve has bir vicdanı İslaha çalışmıyor; belki bin seneden beri tedarik ve teraküm eden müfsit âletlerle dehşetli rahnelenen kalb-i umumiyyi ve efkâr-ı âmmeyi ve umumun ve bâhusus avâm-ı müminînin istinatgâhları olan İslâmi esasların ve cereyanların ve şâairlerin kısmen kırılmasıyla bozulmaya yüz tutan vicdan-ı umumiyyeyi, Kur'ân'ın i'câziyla ve geniş yaralarını, Kur'ân'ın ve imanın ilâçlarıyla tedavi etmeye çalışıyor. Elbette, böyle külli ve dehşetli rahnelere ve yaralara hakkalyakîn derecesinde, dağlar

kuvvetinde hüccetler, cihazlar ve binler tiryak hâsiyetinde mücerreb ilâçlar ve hadsiz edviyeler bulunmak gerektir. İşte bu zamanda, Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyânın i'câz-ı mânevisinden çıkan Risale-i Nur o vazifeyi görmekle beraber; imanın hadsiz mertebelerinde terakkiyat ve inkişafata medar olmuştur ve olmaktadır!..”

Aziz kardeşlerimiz,

Yüzlerce ulemânın susturulduğu ve dinî neşriyatın yaptırılmadığı ve Kur'ân'ın hakikatlerini beyan ve tebliğ etmeye dinen muvazzaf oldukları hâlde cebren yaptırılmadığı ve din adamlarının imha edilmesi gibi dehşetli ve tarihin görmediği bir hengâmda, Kur'ân ve iman ve İslâmiyet'i yıkmak plânlarının tatbik edildiği en müthiş bir devirde ve küfr-ü mutlakın ve dinsizliğin en azgın bir zamanında Bediuzzaman Said Nursî, Kur'ân ve iman ve İslâmiyet'in fedakâr ve pervasız bir müdafii ve muhafizi olarak cihad-ı diniye meydanında yegâne şahîs olarak görülmüştür. Evet, Bediuzzaman, devletlere, milletlere mukabil, değil yalnız bir yerdeki firavunlara, bütün Avrupa dinsizliğine karşı tek başıyla meydan okumuş ve okuyor. Ve Kur'ân hakikatlerini eşedd-i zulüm ve istibdad-ı mutlak içerisinde neşrediyor. “Vazifemiz çalışmaktadır. Bizi galip etmek, mağlûp etmek, muvaffak etmek ve Nur'ları kabul ettirmek Cenab-ı Hakka aittir. Biz, vazife-i ilâhiyeye karışmayız.” demiş ve tarihte misline rastlanmayan zulüm ve işkenceler içerisinde çok zâlimâne muameleler görmüş ve kapısında jandarma ve polis bekletilmek suretiyle Cuma namazına dahi gitmekten men edilmiş ve bütün bu tarihî faciaları kapatmak ve kimseye iştittirmemek için de sıkı bir takyidat altına alınmıştır.

İşte, böyle ağır şartlar içerisinde Risale-i Nur'u Hazreti Üstadımız inâyet-i ilâhiye ile telîf edip, ekserisini Kur'ân harfleriyle ve el yazısıyla neşretemiştir. Böylelikle –aynı zamanda– Kur'ân hattını da muhafaza etmiş ve yüz binlerle müslüman Türk gençleri Risale-i Nur'u okuyabilmek için mukaddes kitabımız olan Kur'ân'ın yazısını öğrenmek nimet ve şerefine nail olmuşlardır. Üstadımız, mâlik olduğu kuvvet-i iman ve ihlâs-ı tamme ile, hakâik-i Kur'âniye ve imaniyeyi avâm ve havas talebelerinin umumunun istifade edebileceğî ve asrin anlayışına uygun yepyeni bir tarz-ı beyanla ifade ve izhar etmiştir. Böylece, Risale-i Nur gibi tap taze ve parlak ve yüksek bir tefsir-i Kur'âniyi inâyet-i Hakla meydana getirmiştir.

Bu hârikulâde eserlerdir ki, bu vatan ve milleti dinsizlik ve komünistlikten muhafaza etmiştir. Hem şâir-i İslâmiye'nin cebren kaldırıldığı ceberut

devrinde, dünya hayatı için kendini mecbur zannederek o kudsî şeâirden fedakârlık yapanların ve din zararına hareket edenlerin ve İslâmiyet'e muhalif fetvalara ve bid'alarla mecbur edilenlerin çokluğu zamanında Bediuzzaman, ne lisân-ı hâlinde, ne lisân-ı kalinde ve ne de fiiliyatında o kadar zulümler çektiği ve idamlarla tehdit edildiği hâlde, en küçük bir değişiklik bile yapmamıştır. Bilâkis, "Ecel birdir, tagayyür etmez. Ölüm, bu âlem-i fenadan âlem-i bekaya ve âlem-i nura gitmek için bir terhistir." deyip mücadeleye atılmış; bid'aları tanıtan ve durdurulan ve şeâir-i İslâmiye'yi muhafaza eden ve sünnet-i seniyyeyi ihyâ eden eserleri perde altında otuz seneden beri neşretmiş ve muhitinde, âdetâ devr-i saadetin bir cilvesini yaşamıştır. Bir sünnet-i seniyyeye muhalif hareket etmemek için, işkenceli bir inzivâyı ihtiyar etmiştir. Otuz seneden beri milyonlara hükmeden dinsiz ve emsâlsız bir istibdad-ı mutlak, Bediuzzaman'ı hiçbir cihetten hiçbir vakit hükmü altına alamamış, bilâkis zalim müstebitler ona mağlûp olmuşlardır.

Risale-i Nur, taklidî imanı tâhkîkî imana çevirip –imanı kuvvetlendirip– iki cihanın saadetini kazandırıp, hüsn-ü hâtîmeyi netice verir. En büyük dinsiz filozofları da ilzam etmiştir. Risale-i Nur'un bir hususiyeti de şudur ki: Diğer mütekellimîne muhalif olarak, ehl-i dalâletin menfiliklerini zikretmeden, yalnız müsbelî ders vererek, yara yapmaksızın tedavi etmesidir. Bu itibarla, bu zamanda Risale-i Nur, vehim ve vesveseleri mahvediyor; akla gelen suâlleri, istifhamları, nefsi ilzam, kalbi ikna ederek cevaplandırıyor.

Risale-i Nur, hem aklı, hem kalbi tenvir eder, nurlandırır; hem nefsi müşahhar eder. Bunun içindir ki, yalnız akilla giden ehl-i mektep ve ehl-i felsefe, ve kalb yoluyla giden ehl-i tasavvuf, Risale-i Nur'a sarılıyorlar. Ve ehl-i mektep ve felsefe anlıyorlar ki, hakikî münevverlik, akıl ve kalp nurunun mezciyle kabildir. Yalnız akilla gitmek, aklı göze indiriyor. Bu hâl ise, bir kanadı kırık olanın mahkûm olduğu sukutu netice veriyor. İhlâslı, hâlis ehl-i tasavvuf idrak ediyor ki, demek zaman eski zaman değildir; böyle bir zamanda, hem kalble, hem akilla bizi hakikat yolunda götürecek ve hakikate vâsil edecek Kur'ânî bir yol lâzımdır ki, biz "zülcenâheyen" olabilelim.¹(Hâşıye) İntibâha gelmiş olan ehl-i medrese vâkif oluyorlar ki, eski zamanda medrese usulüyle on beş senede

¹ (Hâşıye) Yetmiş-seksen senelik bir seyr-u sülukle kutbiyete ve gâvsiyete erişen pek ender zatların bir noktaya kadar gidip "Burası müntehâdır, ilerisine gidilmez." dedikleri mertebeleri, Bediuzzaman, Kur'ân'dan bulduğu bir yolla, ilimle daha ilerisine gittiğini, Arabî "Mesnevî-i Nuriye" mecmuasını mütâlâa eden zatlar söylüyorlar. Büyük bir şaheser olan bu Arabî eseri mütâlâa eden o müdakkik ehl-i ilim, "Bu eserdeki çok derin ve pek ince ve gayet derecede yüksek hakikatlerden ne kadar istifade edebilsek bize kârdır." diyorlar.

elde edilebilen imanı ve İslâmî netice, bu zamanda, Risale-i Nur’la on beş haftada elde edilebiliyor. Üstadımız buyuruyorlar ki: “*Bir sene Risale-i Nur derslerini anlayarak ve kabul ederek okuyan kimse, bu zamanın mühim ve hakikatli bir âlimi olabilir.*”

Risale-i Nur, Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*) Efendimiz'in nuranı meşrebini ve Sahabe-i Kirâm'ın âlı seciyesini beyan eden bir nur ve feyiz hazine-sidir. İşte bu mezkûr vaziyet, bugünkü dünyaya tap taze, nuranı bir hayat ve yepyeni bir veçhe vererek şu hakikati gösteriyor ki: Çoktandır birbirine muarız zannedilen ehl-i mekteple ehl-i medreseyi ve ehl-i tekkeyi, Risale-i Nur tevhid ve telif ediyor. Hem de, muaraza halinde olan şarkla garbi barıştırıyor. İttihad-ı İslâm'ı meydana getirmek için çalışan ehl-i İslâm'a yegâne çarenin Risale-i Nur olduğu, mütehassis zatlar tarafından kabul ve tasdik edilmektedir. Hem, bugünkü dünyadaki ihtilâfları halledecek olan, aklen, fikren terakki etmiş yirminci asır insanlarına hak ve hakikati anlatabilecek yepyeni bir ilmî keşfiyatı ve bir teceddüdü Amerika'da, Avrupa'da, hususan Almanya'da tâharrî eden cereyanlar meydana gelmiş; eğer idrak edebilirler ve görebilirlerse, işte Risale-i Nur Külliyatı... Nitekim bu hakikatin idrak edilmeye başlandığını gösteren emareler, bahtiyar Alman milleti içinde görülmektedir.¹(Hâsiye)

Eski zaman garp filozoflarının çözemedikleri ve yeni zaman filozoflarının da, “Felsefe henüz bunu halledememiştir.” dedikleri düğümler, Risale-i Nur'da, Kur'ân'ın feyzîyle keşif ve halledilerek aklen ve mantiken isbat edilmişdir. Şarkın dâhî hükümlerinin kirk sayfada anlatmaya çalışıkları müşküler, Risale-i Nur'un bir sayfasında veciz bir şekilde ifade edilmiştir.

Bediüzzaman'ın 1935 senesinde idam edilmek üzere verildiği Ağırceza Mahkemesi'ndeki müdafaatından bir-iki cümle: “*Risale-i Nur, sönmez, söndürülemez. Risale-i Nur, söndürülmek için üflendikçe parlayan bir nurdur. Risale-i Nur, tilsim-i kâinatın muammasını keşif ve halleden bir keşşaptır.*”

Hem, haşr-i cismanî meselesinde, hükemâdan İbni Sina gibi meşhur bir dâhinin, “Haşir naklîdir, iman ederiz; akıl bu yolda gidemez.”² dediği bir hakikat, Risale-i Nur'da, hem umumun istifade edebileceği emsâlsiz bir tarzda, Kur'ân'ın feyzîyle, aklen isbat edilmiştir.

¹ (Hâsiye) Avrupa'da Hıristiyanlar içinde bir tek kasabada altmış beş adet sarıklı genç Nur talebesinin çıkması, bunun bir numunesidir.

² Bkz.: el-Gazâlî, *el-Iktisâd fi'l-i'tikad* s.210-213; İbni Haldun, *Mukaddime* 2/1254.

Dalâlet-alûd Avrupa filizoflarının ve sapıkın talebelerinin bazı müteşabih âyât-ı kerîme ve ehadîs-i şerifin zâhirî mânâlarını anlamayarak yaptıkları kasıtlı itirazlara, Risale-i Nur'da aklen, mantıken cevaplar verilerek, o âyetlerin ve o hadislerin birer mucize oldukları isbat edilmiştir. Böylelikle de, bu zamanda fen ve felsefeden gelen dalâlet ve şüpheleri Risale-i Nur kökünden kesmiştir. Risale-i Nur bunu yaparken de müspet bir usul takip etmiştir.

Risale-i Nur, fevkâlâde müstesna bir edebî üstünlüğe mâliktir. En meşhur eserlerle bile kabil-i kıyas olmayan ve başlı başına bir hususiyeti haiz olan üslûbunda yüksek bir belâgat, fesahat ve selâset ve îcâz vardır. Hattâ Bediüzzaman'ın eserlerini âlem-i İslâm'ın israrla arzu etmesiyle Arapçaya tercüme ettirmek için büyük İslâm âlimlerine "Asâ-yı Mûsâ" mecmuası götürüldüğü vakit, okumuşlar ve demişlerdir ki: "Bediüzzaman'ın eserlerini ancak kendisi tercüme edebilir. Risale-i Nur'daki yüksek belâgati ve misilsiz olan fesahat ve îcâzi tercümede muhafaza etmekten ve onun ilmini ihata etmekten âciziz." Bu sûretle o yüksek âlimler, Üstadımızın faziletini ve Risale-i Nur'un kemâlâtını göstermişlerdir.

Bediüzzaman, eserlerinde, hemen bütün büyük müellif ve ediplerden farklı olarak, lafızdan ziyade mânâya ehemmiyet vermiştir. Mânâyı lafza feda etmemiş; lafzi mânâya feda etmiştir. Üslûpta okuyucunun bir nevi hevesini nazara almamış, hakikati ve mânâyı esas tutmuştur. Vücuda elbiseyi yaparken vücuttan kesmemiş, elbiseden kesmiştir. Risale-i Nur'daki akı, kalbi, ruhu ve vicdanı celbeden ve hakikate râm eden o ilâhî câzibedendir ki; çoluğu-çocuğu, genci-ihtiyarı, avâmi-havassı o Nura koşuyorlar ve o câzibedar Nurun pervanesi oluyorlar. Bu hakikatin parlak bir misali olarak, geniş bir talebe kütlesi, az zamanda din düşmanlarını titreten bir hale gelmiştir.

Risale-i Nur'un her cihetten olduğu gibi edebî cihetten de kıymet ve ehemmiyetini ifade etmek, ediplerin, hususan bizlerin bin derece haddinden uzaktır. Bu husustaki karinca kararınca olan sönüük, fakat samimî ve hakikatli ifadelerimiz, Risale-i Nur'dan gördüğümüz azîm istifadeye mukabil sonsuz bir minnet ve şükranımızın ifadesinden ibarettir. Yoksa, bu mevzularda sahib-i salâhiyet ve sahib-i ihtisas, ancak ve ancak Risale-i Nur'un kendi müellifi olabilir.

Risale-i Nur, bu asrın ihtiyacına tam cevap veren yegâne tefsir-i Kur'ânî olduğu, enaniyetini Hakka feda eden fazilet-perver, İslâm ulemâsı tarafından tasdik ve fevkâlâde bir şekilde takdir ve tâhsin edilmiş ve edilmektedir. Elli sene evvel Bediüzzaman Said Nursî'nin telîfatındaki hususiyetler ve bir bahr-i umman gibi onun ilmî dehâsıdır ki, Mısır matbuatında "Bediüzzaman, Fatînü'l-asî'dır." diye yüksek ehl-i ilme hüküm verdirmiştir.

Bediüzzaman, mukabelesiz hediye kabul etmemeyi düstur-u hayat edindiği düşmanlarında da tasdik edilerek, İslâmiyet düşmanlarının ehl-i ilme yaptığı ithamı, bu düsturyla fiilen tezkîb; ve ilmin hiçbir şeye âlet olmadığını yine fiiliyatı ile isbat etmiştir. Ulemâ-yı İslâm'ın şeref ve haysiyetini ve izzet-i İslâmiye ve izzet-i diniyeyi, en zalim ve hunhar hükümdarlar karşısında bile muhafaza ve müdafaa etmiştir. Aç kaldığı zamanlarda dahi, hayatı boyunca olan istığnâ kadesini bozmamış ve “*İktisat ve kanaat iki büyük hazinedir; bunların bereketi bana kâfidir.*” diyerek halklardan istığnâ etmiş ve etmektedir.

Bediüzzaman Said Nursî'nin senelerden beri hapisten hapse, zindandan zindana atılması ve menfâdan menfâya sürülmESİ.. ve kendisine daima taziyikler ve şiddetli zulüm ve dehşetli işkenceler yapılması.. ve on yedi defa zehir verilmesi.. bir günde bir aylık azaplar çektilmesi.. kendisinin ve Risale-i Nur Külliyatının hakkaniyet ve sıdkına birer canlı mührür ve birer parlak delildir. Meselâ, Hindistan'da sormuşlar: “Bediüzzaman nasıl bir kimsedir?” Cevaben denilmiş ki: “Hasta, garip, fakir, mazlum, hediye ve sadakaları kabul etmeyen ve hâlen de çekmekte olduğu o kadar zulümlere rağmen almış senedir dâvâsında vazgeçmeyen bir ihtiyardır.” Onlar da, “Öyleyse o hakikat söylüyor ve küfr-ü mutlaka, dinsizlere, zindiklara boyun eğmiyor, riyâkârlık etmiyor, dalkavukluk yapmıyor ve Kur'ân ve İslâmiyet'e tesirli ve külli bir hizmet yapıyor ki, onlar da ona zulmetmişler” demişler.

Üstadımız Bediüzzaman hakkında, takdîrkâr ve fazilet-perver zafların takdirleri bir senâdan ibaret değildir, bir vâkiâdir, fiiliyat ve icraatinin belki yüzden birisini kısaca âcizane ve noksan bir tarzda nakletmektir. Hem bu mevzunda Risale-i Nur talebelerinin takdîrkâr makale, mektup ve fikraları bir medîh değildir; belki Üstadımızın dinî hizmetini hedef tutan, şahsına taarruz eden vicdansız ve insafsız din düşmanlarına karşı müspet bir müdafaaadır.¹(Hâsiye)

1 (Hâsiye) İns ve cin şeytanları ve dinsizlerin bir desisesi de budur ki: Bazen derler ve dedirtirler: “Üstadınız şahsına kıymet vermiyor; siz ise onun hakkında takdîrkâr mektuplar yazıp, Üstadınızın rızasına uygun hareket etmiyorsunuz.” İşte onlar, Risale-i Nur ve Üstadımızı İslâmiyet düşmanlarına karşı müspet ve nezih bir tarzda müdafaa etmekten men etmek için safdilik damarlarından istifade ile böyle bir fikir ve muğâlata ile Nur talebelerini aldatmaya, iğfal etmeye çalışırlar. Evet, Üstadımız Bediüzzaman, ihlâsının iktizası olarak şahsına kıymet vermeyebilir; bu hal, Üstadımızdaki yüksek bir kemalât ve âlı bir seciyenin temsâlidir. O, şahsına ne kadar kıymet vermiyorsa, bizim onda milyarlar derece fazla kıymet ve ehemmiyeti görmemiz, basiret ve insaniyetin muktezasıdır. Bir lütf-u ilâhîdir. Zira Risale-i Nur gibi parlak bir tefsîr-i Kur'ân olan şaheser, onun varlığından meydana gelmiş ve fışkırmıştır. Öyle bir eserin müellifiyle yalnız bugünkü âlem-i İslâm değil, yalnız asr-ı hazır beseriyeti değil, nesl-i âtideki milyarlar kimseňin hayat ve memâti dâvâsı Risale-i Nur'la alâkadardır...

Böyle olduğu hâlde Üstadımız öyle zatların ve Risale-i Nur talebelerinin hakikatli takdir ve beyanlarına karşı hiddetlenerek, çok defa da hatırlarını kirarak der ki: "Zaman şahîs zamanı değil, şahs-ı mânevî zamanıdır. Risale-i Nur'da şahîs yok, şahs-ı mânevî var. Ben bir hicim. Risale-i Nur, Kur'ân'ın malîdîr, Kur'ân'dan sözülmüştür. Şeref ve hüsün Kur'ân'ındır. Şahsimla Risale-i Nur iltibas edilmiş. Meziyet, Risale-i Nur'a aittir. Risale-i Nur'un neşrindeki harika muvaffakiyet ise, Risale-i Nur talebelerine aittir. Yalnız şu kadar var ki, şiddetli ihtiyacımı binaen Cenab-ı Hak, Kur'ân-ı Hakîm'den bana ilâç ve tiryakları ihsan etti; ben de kaleme aldım. Her nasılsa, bu zamanda birinci tercümanlık vazifesi bana düşmüştür. Ben de Risale-i Nur'un talebesiyim. Bir risaleyi şimdîye kadar yüz defa okuduğum hâlde yine okumaya muhtaç oluyorum. Ben sizlerin ders arkadaşınızım." der.

Bediuzzaman Said Nursî'nin cihanşümûl Kur'ân ve iman ve İslâmîyet hizmetindeki müstesna muvaffakiyet ve zaferinin ve Risale-i Nur'daki kuvvetli tesiratın sırrı, kendisinin ihlâs-ı etemmi kazanmış olmasıdır. Yani, yalnız ve yalnız rızâ-yı ilâhiyî esas maksat edinmiştir. Bu hususta, "Mesleğimizin esası, âzamî ihlâs ve terk-i enaniyettir. İhlâslı bir dirhem amel, ihlâssız yüz batman amele müreccâhtır. İnsanların maddî mânevî hediyelerinden hürmet ve teveccûh-ü âmmeden, şöhretten şiddetle kaçıyorum" der. Ziyaretçi kabul etmemesinin bir hikmeti de bu sır olsa gerek. Hem ihlâsa verdiği gayet fazla ehemmiyet, yüz otuz parça eserinden yalnız "İhlâs Risalesi"nin başına, "Lâakal her on beş günde bir defa okunmalıdır." kaydını koymasından da anlaşılıyor. "Büyük Mahkeme Müdafaati" kitabında, "Risale-i Nur, değil dünyaya, kâinata da âlet edilemez; gayemiz rızâ-yı ilâhîdir." demiştir.

İşte bu sırr-ı ihlâstandır ki, İmam Gazâli (*radiyâllâhu anh*) gibi en meşhur İslâm hukemâlarının eserlerini tetebbu eden muhakkik ve müdakkik bir ehl-i ilim diyor ki:

"Risale-i Nur'dan okuduğum bir sayfanın bana verdiği istifade, diğer eserlerin on sayfasından daha fazladır."

Felsefi eserlerle meşgul bir muallim:

"Ben, bu kadar senedir ilmî ve felsefi eserlerle iştigal ettim. Risale-i Nur kadar beni ikna eden ve garp eserlerinden ve felsefededen aldığım yaraları tedavi eden ve bu zamanın ihtiyacına tam cevap veren bir eseri görmedim."

Bir edebiyatçı:

“Benim aklım nursuz, kalbim mümindi. Risale-i Nur, hem aklımı, hem kalbimi tenvir ve nefsimi ilzam etti. Beni, cehennemî bir azaptan kurtardı.”

Bir doktor:

“Risale-i Nur’dan istifadeye başladığım günü, hayatıma gözlerimi açtığım gün olarak biliyorum.”

Bahtiyar bir üniversiteli:

“Üstadımıza ve Risale-i Nur’a ait bir mektubu, İstanbul’un bir yerinden bir yerine götürmek gibi bir hizmeti, meb’usluğa tercih ederim.”

Otuz sene evvel, ihlâslı ve faziletli ihtiyar bir ehl-i tasavvuf, Lütfü isminde bir genci göstererek: “Bu Nur talebesi benden ileridir.” demiştir ki, bunlar binler itiraflardan birer numûnedir.

Yine bu azîm sîrrî ihlâsa binaendir ki, Risale-i Nur talebeleri, iman ve İslâmiyet hizmetinde ağır şartlar ve kayıtlar ve tahdidatlar içinde muvaffak oluyorlar ve hayatlarını Risale-i Nur'a ve Üstadlarına vakfetmişler. Risale-i Nur'u, sermaye-i ömrür ve gaye-i hayat edinmişlerdir. Risale-i Nur dâvâsı rızâ-yı ilâhî dâvâsı olduğu içindir ki, hamiyet-i İslâmiye'ye mâlik mümtaz avukatlar, Risale-i Nur'un fahri avukatı olmak ve dindar hakperest mücahit muharirler, dünyayı istilâ edecek Nur'un ilânında hissedar olmak şeref ve nimetine mazhar olmuşlardır. Risale-i Nur'un neşriyat ve fütuhatı ve tesirati, sessiz, büyük bir ihtişamla muhteşem bir bahar mevsiminde intişar eden mevcudat gibidir.

İşte, ey Risale-i Nur gibi hadsiz hamd ü senâlara şâyeste olan bir nimet-i azîmeye nail olan Nur kardeşlerimiz! Böyle bir dâhî-yi âzamın, böyle bir mütefakkir-i ekberin, böyle bir müellif-i İslâm'ın ve ulûm-u evvelîn ve'l-âhirîne vâkif böyle bir allâme-i asrın, böyle bir mücahid-i ekberin, böyle bir sahib-i zühd ve takvânın, hakâik-i imaniyenin varlığında âdetâ tecessüm eden böyle bir abd-i külliñin, rızâ-yı ilâhîden başka hiçbir şeye iltifat etmeyen ve âzamî ihlâsin mazharı olan böyle bir tilmiz-i Kur'ân ve hâdim-i İslâm'ın ve “*Bir ferdin imanını kurtarmak için cehenneme de atılmaya hazırlım.*” diyen böyle bir halâskâr-i imanın ve idam için sevk edildiği Divan-ı Harb-i Örfî'de “*Sen de mürtecisin*” ithâmine karşı, “*Eğer meşrûtiyet bir firkanın istibdadından ibaret ise, bütün ins ve cin şahit olsun ki ben mürteciyim. Bin ruhum da olsa, Kur'ân'ın bir tek meselesine hepsini feda etmeye hazırlım!*” diyen ve beraatinden sonra

da, teşekkür etmeyerek, Bayezid Meydanı'ndaki kalabalıkta: "Yaşasın zalimler için cehennem! Yaşasın zalimler için cehennem!" diye bağırarak ilerleyen ve imha plâniyla verildiği mahkemelerde yirmi dört sene evvel "Ey mülhidler! Ey zînîklar! Said, elli bin nefer kuvvetinde demîşsiniz. Yanlışsınız; Kur'ân'a ve imana hizmetim cihetiyle elli bin değil, elli milyon kuvvetindeyim! Titreyiniz, haddiniz varsa ilişiniz!", "Benim ölümüm sizin başınızda bomba gibi patlayıp, başınızı dağıtacaktır. Toprağa atılan bir tohumun üzeri sümbüller vermesi gibi, bir Said yerine yüzler Said size o yüksek hakikati haykıracaktır." ve on beş sene evvel, "Saçlarım adedince başlarım bulunsa, her gün biri kesilse, bu hizmet-i imaniyeden çekilmem!" ve "Dünyayı başıma ateş yapsanız, hakikat-i Kur'âniye'ye feda olan bu başı zînîkaya eğmem!" diyen ve elli sene evvel âlem-i İslâm'ı sömüren sömürgeci cebbar ve zalim bir imparatorluğa karşı, "Tükürün o zalimlerin hayâsız yüzüne!" diye matbuat lisaniyla cevap veren ve Büyük Millet Meclisi'nde, Reis'e: "Kâinatta en yüksek hakikat imandır. İmandan sonra namazdır. Namaz kılmayan haindir; hainin hükmü merduttur. Cenab-ı Hak, Kur'ân-ı Kerîm'inde, yüz yerde edâsını emrettiği namazdan daha büyük bir hakikat olsaydı, imandan sonra onu emrederdi." diyen ve yazdığı bir beyannameden sonra Meclis'te cemaatle namaz kılınmasına başlayan ve Birinci Cihan Harbi'nde gönüllü alay kumandanı olarak esir düştüğü Rusya'da Moskof Çarlığına karşı izzet-i İslâmiye'yi muhafaza edip, kurşuna dizileceği hengâmda Âhirete gitmek için bana bir pasaport lâzımdı." diye ölümü istihkar eden böyle nimet-i uzmâsına mukabil canımızı da feda etsek, ömrümüzü de ona vafetsek, zulümden zulme de sürüklensek, ömrümüzün nihayetine kadar şükran secdesinden de kalkmasak, bize yine ucuzdur.

Üstadımız sık sık der ki: "*Mesleğimiz müsbettir; menfi hareketten Kur'ân bizi men ediyor.*"

Ey seyyid-i senedimiz! Ey ruhumuzun ruhu, kalbimizin kalbi, canımızın canı, cânânimiz, sertâcımız, sevgili Üstadımız Efendimiz! Madem bize menfi harekete izin vermiyorsun. Öyleyse biz de rahmet-i ilâhiyeden niyaz ederek ahdediyoruz ki, din düşmanlığı ile Üstadımıza zulmeden o gaddar, insafsız zalimlerden intikamımızı şöylece alacağız: Risale-i Nur'u ölünceye kadar mütemadiyen okuyacağız ve neşrinde sebat ve sadakatla hizmet edeceğiz. Onu altın mürekkeplerle yazacağız, inşaallah.

Üniversite Nur talebeleri

Üstad'ın Ziyaretçilere Dair Bir Mektubu

Umum dostlarımı, hususan ziyaretçilere dair bir özrümü beyan etmeye mecbur oldum:

Ekser hayatım inzivâda geçtiği gibi, otuz-kırk senedir tarassut ve taarruza mâruz kaldığımdan, zaretsiz sohbet etmekten çekinip tevahhus ediyorum. Hem eskiden beri maddî ve mânevî hediyeler bana ağır geliyordu. Hem şimdî ziyaretçiler, dostlar çoğalmış, hem mânevî mukabele lâzım gelmiş. Şimdi maddî bir lokma hediye beni hasta ettiği gibi, mânevî bir hediye olan ziyaret etmek, görüşmek, hususan başka yerlerden musafaha için zahmet edip gelmek ziyareti dahi, ehemmiyetli bir hediye-i mâneviyedir. Ona mukabele edemiyorum. Hem de ucuz değil. Mânen pahalıdır. Ben kendimi o hürmete lâyik görmüyorum. Mânen mukabele de edemiyorum. Onun için şimdilik aynen maddî hediye gibi, bir ihsan olarak, bana mânevî hediye gibi olan sohbetten –zaruret olmadan– men edildim. Bazı beni hasta eder; maddî hediyenin tam mukabilini vermediğim vakit beni hasta ettiği gibi. Onun için hatırlınız kırılsın, gücenmeyiniz.

Risale-i Nur'u okumak, on defa benimle görüşmekten daha kârlıdır. Zaten benimle görüşmek âhiret, iman, Kur'ân hesabınadır. Dünya ile alâkamı kestiğim için, dünya hesabına görüşmek mânâsızdır. Âhiret, iman, Kur'ân için ise, Risale-i Nur daha bana ihtiyaç bırakmadı. Hususan Tarih-çe-i Hayat'taki mektuplar... Hattâ hizmetimdeki has kardeşlerimle de zaruret olmadan görüşmemiyorum. Yalnız bazı Risale-i Nur'un fütuhatına ve neşriyatına ait bazı kimseler için görüşmek istesem, o zaman görüşmek caiz olabilir. Ve bana sıkıntı vermez.

Bu noktayı bilmeyen ziyarete gelenlere haber veriyorum ki, birkaç sene dir ceridelerle ilân etmişim ki, benimle görüşmek isteyenleri, hususan uzak yerden gelerek görüşmeden gidenleri hususî dualarına dâhil ediyorum. Her sabah da dua ediyorum. Onun için de gücenmesinler.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبْدًا دَائِمًا²

Gayet şiddetli hasta Üstadımıza mühim, resmî bir zattan bir mektup geldi. Diyor ki: "Tarihçe-i Hayat'ın neşrolunmaması için eski partinin mühim adamları, büyük bir tâvizle eski partinin bazı memurlarını bu hatâya sevk etmişler..."

Üstadımız da dedi ki: "Bu *Tarihçe-i Hayat*'in en mühim kısmı üç defa *Sebilürreşad* tarafından, dört defa da otuz-kırk seneden beri hem eski harf, hem yeni harfle neşredilmiş ve içindeki müdafaat parçaları da müteaddit mahkemelerin huzurunda okunmuş ve resmen de neşredilmiş. Yeni olarak, Medine-i Münevvere gibi hariç yerlerden bir-iki âlim zatin, izah ve teşekkür nevinden birkaç hakikatlı mektupları var. Onun için mahkemelerin resmen bunlara ilîsecek hiçbir ciheti yok.

Sâniyen: Risale-i Nur, kirk-elli senede bütün ehl-i siyasetin tazyikatı altında tek başına âlem-i İslâm'da harika bir tarzda neşrolduğu hâlde, şimdi milyonlar nâşırleri varken, değil eski bir parti, dünya toplansa ona karşı bir sed çekemez, mümkün değil. Belki bir ilânnâme hükmüne geçer. Onun için, Nur talebeleri müteessir olmasınlar...

Sâlisen: Hem eski partinin bana karşı zulümlerini helâl ettiğim, hem Kur'ân'ın bir kanun-u esasiyesi olan ^{وَلَا تَرْزُقَ وَازِرَةً وِزْرَ أَخْرَى}³ yani, "Birisinin hatâsı ile başkası, partisi, akrabası mesul olmaz, olamaz" diye, hem Anadolu, hem vilâyet-i şarkiyede Risale-i Nur'la neşredildiği sebebiyle, âsayışe tam kuvvetli bir tarzda hizmet edilmiş. Demek bir mânevî zabita hükmünde, herkesin kalbinde bir yasakçı bırakıyor. Bu noktaya binaen, Risale-i Nur eski partinin dört-beş hatâsını yüz derece ziyadeleştirmeye mânidir. Yüzde beş adamın hatâsını doksan beş de verip yirmi otuz derece ziyadeleştirmemiş. Onun için umum o partinin ekserisi iktidar partisi kadar Risale-i Nur'a minnettar olmak lâzımdır. Çünkü bu dersi, bu kanun-u esasiye-i Kur'âniye'yi Risale-i Nur ders vermeseydi, o beş adamın hatâsı binler adamı da hatâkâr yapardı.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Allah'ın selâmi, rahmeti ve bereketi; sonsuza kadar sürekli üzerinize olsun.

³ En'âm sûresi, 6/164; İsrâ sûresi, 17/15; Fâtır sûresi, 35/18; Zümer sûresi, 39/7; Necm sûresi, 53/38.

Râbian: Katıyen tahakkuk etmiş ki, Risale-i Nur hariçten hücum eden küfr-ü mutlaka karşı bu milleti ve âlem-i İslâmiyet'i muhafaza edecek Kur'ân-ı Hakîm'in mucize-i mâneviyesinden bir derstir ki, dinsiz filozoflardan hiçbirisi ona karşı mukabele çaresi bulamadılar. Katıyen haber aldık ki: Hariçte bazı yerde bir milyon gençler "Müsâlemet-i umumiyyeyi temin edecek Risale-i Nur'dur" demişler. Sulh-u umumî taraftarı Almanya ve Amerika gibi bazı ecnebîlerin de Risale-i Nur'u tercümeye başladığını haber aldık.

Hâmisen: Eğer resmî adamlar bazı yeni kanunlara yanlış mânâlar ve rip bir-iki satırına ilişseler, benim bedelime deyiniz ki: "Bir adamın hatâsına yirmi bin komşusu cezalandırılır mı, hapsedilir mi? Dünyada böyle hükmeden hiçbir kanun var mı?"

İşte her sayfası yirmi satır olan beş yüz sayfalık bir kitabın bir satırında bir adama şiddetli tokat vurmuşsa, evvelâ, isim muayyen değil, orada mesuliyet yok... Şayet olsa da, sansür gibi o satır silinir. O kitabı müsâdere etmek, on bin adamı hapse sokmak gibi kâinatta işitilmemiş bir kanunsuzluk, bir zulüm olduğu gibi, öteki yirmi bin satırlar şimdîye kadar yirmi bin adamın imanını kuvvetlendirdiği cihetle, yirmi bin hasene ve iyilik olduğundan, elbette o hâtayı ve seyyieyi affettirir.

Ben şiddetli hasta olmasaydım daha konuşacaktım. Siz hizmetkârlarım tashih ve ıslah edersiniz. Hattâ müناسip görseniz, mânen polislerin bir vazifesini gören Risale-i Nur'un âsayış hizmetinde polislere büyük bir kuvvet olan derslerine polisler herkesten ziade taraftar olmak lâzım gelirken, şimdî resmen tâharri memuru sûretinde, polislik aleyhinde olan bu hizmeti polislere vermeye ruhum razı değil. Onlara umumen hakkımı helâl ettiğimi söylersiniz.

Sâdisen: Şiddetli bir teessüfle, leyle-i Miraç vaktinde Mirac-ı Şerif, şu hûr-u selâse hürmetine vesile beklerken, *Tarihçe-i Hayat* hasebiyle taharrî hâdisesi şiddetli bir keder verdi. "Sadaka belâyi def eder"¹ mealindeki hadis-i sahihin hükmüyle, Risale-i Nur Anadolu için belâları def eder bir sadaka hükmüne geçtiği, ona beraatler ve serbestiyetler verildiği zaman belâların def edilmesi, ona hücum edildiği zaman belâların gelmesi yüz hâdisesi var ki, bazen zelzele ve firtınalarla kaydedildiği gibi, bu defa da hayatında görmemişim tahtessifir on sekiz dereceye yakın bir soğuk, taarruz ve taharrînin aynı vaktinde geldi.

¹ Bkz.: Hatîb el-Bağdâdî, *Târîhu Bağdâd* 8/207; el-Münâvî, *Feyzu'l-kâdir* 4/236; el-Aclûnî, *Keşfû'l-hâfâ* 2/30.

Üstadımız şiddetli hastalığından fazla konuşamadı. Hasta halinde hizmetkârına dedi: "Merak etmemeleri için berâ-yı mâmûmat bazı dostlara ve bazı resmî zatlara gönderirsiniz."

Şiddetli hasta Üstadımızın
Hizmetkârı

Evet, hizmetkârimin yazdığı doğrudur.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ²

Muhterem Üstadımız,

Mücahede-i mâneviyenize ve sabr-ı cemilinize mükâfaten Cenab-ı Hak tarafından ihsan buyurulan kudsî iman dâvânızın tahakkukunu, Risale-i Nur'un serbest intişarı ile idrak etmiş bulunuyoruz. Senelerden beri devam ede gelen bu kudsî dâvâ, bu ideal ve bu çetin mücadele, zaferle neticelenmiş, Hakk'ın istediği olmuş, gönlümüzün emel ve arzusu yerine gelmiş, iman küfre galebe ederek zulmet perdeleri çatır çatır yırtılarak âfâk-ı cihan, Nur'un parlak ziyası ile aydınlanmıştır. Bu neticeye ve bu zaferle ulaşmak, iman nimetinin sonsuz saadetine kavuşmak ve dolayısıyla da Hakk'a yaklaşmak bahtiyarlığını bizlere, Türk milletine ve belki bütün insanlığa bahşeden Risale-i Nur bu muazzam ve korkunç imansızlık savaşının kurtarıcı atomu olmuş, ruhlarımıza tamir, kalblerimizi takviye, gönüllerimizi fetheylemiştir. Bu bakımdan minnet ve şükranlarımızı sevgili ve muazzez Üstadımıza arz ederken, asırlık ömrü mübareklerinizin geçirdiği hayat safhalarının her âni mücadele, mücahede, işkence, eziyet, zulüm, menfâ dolu korkunç bir devrin çile ve ıztıraplarıyla geçmesine rağmen, azminizin, sadakatinizin, ferâgat ve cesaretinizin ve nihayet o çelikten daha kuvvetli iman ve şuurunuzun, hülâsa, İslâmiyet'i anlayışta, insaniyeti kavrayışta, içte ve dışta örnek insan oluşunuzun ve bilhassa Risale-i Nur Külliyyati'nızın insanlık âlemi üzerine bıraktığı tesir, aksettirdiği mânâ ile daima izinizden, yolunuzdan gidecek

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Allah'ın selâmi, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

olan, giden, gitmeye azmeden milyonlarca Nur talebeleri size meclûb, size müteşekkirdirler.

Muhterem Üstadımız, artık bütün yorgunluğunuza ve ihtiyarlığınıza rağmen çetin imtihanınızın muvaffakiyetle neticelenmesi sayesinde müsterih olunuz. Artık bu kudsî dâvâyı, bu iman ve Kur'ân dâvâsını devam ettirecek istikbalin genç Said'leri yetiştirmiştir. İman nuru ve şuurıyla, onlar bu kudsî ve ulvî dâvâyı yürütecekler ve insâallah kiyâmete kadar devam ettirecekler ve nesilden nesile intikal ettirecekler.

Muhterem Efendimiz, yarın tarihin altın sayfalarında iftihar ve ihtişamla yâd edilecek olan yeni ve mufassal *Tarihçe-i Hayat*'ınızın Ankara'da tab ediliip hitama ermesinin sevinci içinde bayram etmekteyiz. Zira bu *Tarihçe-i Hayat*, ömrünüz boyunca ille-i gaye edindiğiniz imanı kurtarmak dâvânız uğrundaki mücadele ve mücahede sahalarınızı, bin türlü mahrumiyetler içerisinde yorulmak bilmeyen bir azimle maksada vâsıl oluşunuzu ve âleme rahmet olan Risale-i Nur'ların telif, tanzim ve neşri hakkında tatminkâr mâlûmat vermesi bakımından büyük ehemmiyeti haizdir. Bugün milyonlarca insanı coşturup, selâmete götüren bu Nur deryası daima kükreyecek, küfrü boğacak, zulmeti yırtacak, insanlığa hâmi ve halâskâr olacaktır.

Size medyun-u şükranız. En derin sevgi ve muhabbetlerimizle selâm ve hürmetlerimizi arz eder, dua-yı mübareklerinize intizaren ellerinizden operiz aziz, sevgili Üstadımız.

İstanbul Nur talebeleri

(Risale-i Nur Müellifi Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin en son defa vasiyetnâmesi hükmünde Emir-dağ Lâhikası'nın sonunda derc ve neşredilen bir beyanı ile yine Emirdağ Lâhikası'nda neşredilen en son sene kaleme aldığı "Reis-i Cumhur'a ve Başvekil'e" diye olan bir hitabesini bu Tarihçe-yi Hayat'ın sonuna ilave ediyoruz.

Nur talebeleri, Hazret-i Üstad'ın bu vasiyetnâmesinde beyan ettikleri "müsbet hizmet" tarzı ile "Nur'ları" bütün cihana karşı ilan ettiler. Kur'ân-ı Hakîm'in bu zamana müteveccih "müsbet hizmet" telâkkisi ile envâr-ı imaniyeyi akıl ve kalplere yerleştirdiler.)

*Hazret-i Üstad'ın hizmetinde
bulunan talebeleri*

Umum Nur Talebelerine Üstad Bediüzzaman'ın Vefatından Önce Vermiş Olduğu En Son Derstir

Aziz kardeşlerim,

Bizim vazifemiz müsbet hareket etmektir. Menfi hareket değildir. Rızâ-yı ilâhiye göre sîrf hizmet-i imaniyeyi yapmaktır, vazife-i ilâhiyeye karışmamaktır. Bizler âsâyişi muhafazayı netice veren müsbet iman hizmeti içinde her bir sıkıntıyla karşı sabırla, şükürle mükellefiz.

Meselâ, kendimi misal alarak derim: Ben eskiden beri tahakküme ve terzile karşı boyun eğmemişim. Hayatımda tahakkümü kaldırmadığım, birçok hâdiselerle sabit olmuş. Meselâ, Rusya'da kumandana ayağa kalkmamak, Divan-ı Harb-i Örfî'de idam tehdidine karşı mahkemedeki paşaların suâlle-rine beş para ehemmiyet vermediğim gibi, dört kumandanlara karşı bu tavrim, tahakkümlere boyun eğmediğimi gösteriyor. Fakat bu otuz senedir müsbet hareket etmek, menfi hareket etmemek ve vazife-i ilâhiyeye karışmamak

hakikati için, bana karşı yapılan muamelelere sabırıla, rıza ile mukabele ettim. Cercis (*aleyhisselâm*) gibi ve Bedir, Uhud muharebelerinde çok cefa çekenler gibi, sabır ve rıza ile karşıladım.

Evet, meselâ seksen bir hatâsını mahkemedede isbat ettiğim bir müdde-i umumînin yanlış iddiaları ile aleyhimizdeki kararına karşı, beddua dahi etmedim. Çünkü asıl mesele bu zamanın cihad-ı mânevîsidir. Mânevî tahribatına karşı sed çekmektir. Bununla dahili âsâyişe bütün kuvvetimizle yardım etmektir.

Evet, mesleğimizde kuvvet var. Fakat bu kuvvet, âsâyişi muhafaza etmek içindir. *وَلَا تَرُرْ وَأَزْرَةً وَزْرَ أَخْرِيٍّ*¹ düsturu ile ki: “*Bir câni yüzünden onun kardeşi, hanedanı, çoluk-çocuğu mesul olamaz.*” İşte bunun içindir ki, bütün hayatımda bütün kuvvetimle âsâyişi muhafazaya çalışmışım. Bu kuvvet dahile karşı değil, ancak hâricî tecavüze karşı istimâl edilebilir. Mezkûr âyetin düsturuya vazifemiz, dahildeki âsâyişe bütün kuvvetimizle yardım etmektir. Onun içindir ki, âlem-i İslâm'da âsâyişi ihlâl edici dahili muharebat ancak binde bir olmuştur. O da aradaki bir içtilâd farkından ileri gelmiştir. Ve cihad-ı mânevîyenin en büyük şartı da vazife-i ilâhiyeye karışmamaktır ki, “*Bizim vazifemiz hizmettir; netice Cenab-ı Hakk'a âittir. Biz vazifemizi yapmakla mecbur ve mükellefiz.*”

Ben de Celâleddin Harzemşah gibi, “*Benim vazifem hizmet-i imaniyedir; muvaffak etmek veya etmemek Cenab-ı Hakk'ın vazifesidir.*” deyip ihlâs ile hareket etmeyi Kur’ân’dan ders almışım.

Hâricî tecavüze karşı kuvvetle mukabele edilir. Çünkü düşmanın malı, çoluk çocuğu ganimet hükümeğe geçer. Dahilde ise öyle değildir. Dâhildeki hareket, müsbet bir şekilde mânevî tahribata karşı mânevî, ihlâs sırrıyla hareket etmektir. Hariçteki cihad başka, dahildeki cihad başkadır. Şimdi milyonlar hakikî talebeleri Cenab-ı Hak bana vermiş. Biz bütün kuvvetimizle dahilde ancak âsâyişi muhafaza için müsbet hareket edeceğiz. Bu zamanda dahil ve hariçteki cihad-ı mânevîyedeki fark pek azımdır.

Bir mesele daha var; o da çok ehemmiyetlidir. Hükmü Kur’ân'a göre, bu zamanda mimsiz medeniyetin icabatından olarak hâcât-ı zaruriye dörtten yirmiye çıkmış. Tiryakilikle, görenekle ve itiyadla hâcât-ı gayr-i zaruriye, hâcât-ı zaruriye hükümeğe geçmiş. Âhirete iman ettiği hâlde, “*Zaruret var*” diye

¹ En’âm sûresi, 6/164; İsrâ sûresi, 17/15; Fâtr sûresi, 35/18; Zümer sûresi, 39/7; Necm sûresi, 53/38.

ve zaruret zanniyla dünya menfaati ve maişet derdi için dünyayı âhirete tercih ediyor.

Kırk sene evvel, bir başkumandan beni bir parça dünyaya alıştırmak için bazı kumandanları, hattâ hocaları benim yanına gönderdi. Onlar dediler:

“Biz şimdî mecburuz. ^{إِنَّ الصَّرُورَاتِ تُبْيَحُ الْمُحْظُرَاتِ}¹ kaidesiyle, Avrupa’-nın bazı usullerini, medeniyetin icaplarını taklide mecburuz.” dediler.

Ben de dedim: “Çok aldanmışsınız. Zaruret sû-i ihtiyardan gelse, katyien doğru değildir; haramı helâl etmez. Sû-i ihtiyardan gelmezse, yani zaruret haram yoluyla olmamışsa zararı yok. Meselâ; Bir adam sû-i ihtiyariyla haram bir tarzda kendini sarhoş etse ve sarhoşlukla bir cinayet yapsa, hüküm aleyhine câri olur, mâzur sayılmaz, ceza görür. Çünkü sû-i ihtiyariyla bu zaruret meydana gelmiştir. Fakat bir meczup çocuk cezbe halinde birisini vursa, mâzurdur. Ceza görmez. Çünkü ihtiyacı dahilinde değildir.”

İşte, ben o kumandana ve hocalara dedim: “Ekmek yemek, yaşamak gibi zarurî ihtiyaçlar haricinde başka hangi zaruret var? Sû-i ihtiyardan, gayr-i meşrû meyillerden ve haram muamelelerden tevellüd eden hareketler, haramı helâl etmeye medar olamazlar. Sinema, tiyatro, dans gibi şeýlerde tiryaki olmuşsa, mutlak zaruret olmadığı ve sû-i ihtiyardan geldiği için, haramı helâl etmeye sebep olamaz. Kanun-u beşerî de bu noktaları nazara almış ki, ihtiyacı haricinde zaruret-i kat’iye ile, sû-i ihtiyardan neşet eden hükümleri ayırmıştır. Kanun-u ilâhîde ise, daha esaslı ve muhkem bir şekilde bu esaslar tefrik edilmiş.”

Bununla beraber zamanın ilcaatiyla zaruretler ortalıkta zannederek bazı hocaların bid’alara taraftarlığından dolayı onlara hücum etmeyiniz. Bilme-yerek “Zaruret var” zanniyla hareket eden o bîçârelere vurmayınız. Onun için kuvvetimizi dahilde sarf etmiyoruz. Bîçâre, zaruret derecesine girmiş, bize muhalif olanlardan hoca da olsa onlara ilişmeyiniz. Ben tek başıma daha evvel aleyhimdeki o kadar muarızlara karşı dayandığım, zerre kadar fütur getirmedigim, o hizmet-i imaniyede muvaffak olduğum hâlde, şimdî milyonlar Nur talebesi olduğu hâlde, yine müsbt hareket etmekle onların bütün tahkîratlarına, zulümlerine tahammül ediyorum.

Biz dünyaya bakmıyoruz. Baktığımız vakit de onlara yardımcı olarak

¹ Zaruret, haramı helâl derecesine getirir. (eş-Şâtibi, *el-Muvaфakât* 4/145; İbnü'l-Hümâm, *Fethu'l-kadîr* 4/348; Aliyyülkârı, *el-Masnû'* s.121; el-Aclûnî, *Kesfû'l-hâfâ* 2/35)

çalışıyoruz. Âsâyişi muhafazaya müsbet bir şekilde yardım ediyoruz. İşte bu gibi hakikatler itibarıyla, bize zulüm de etseler hoş görmeliyiz.

Risale-i Nur'un neşri her tarafta kanaat-i tamme verdi ki, Demokratlar dine taraftardırlar. Şimdi bir Risaleye ilişmek, vatan, millet maslahatına tamamen zittir.

Bir mahrem risale vardı ki, o mahrem risalenin neşrini men etmiştim. "Öl-dükten sonra neşrolunsun." demiştim. Sonra mahkemeler alıp okudular, tetkik ettiler, sonra beraat verdiler. Mahkeme-i Temyiz o beraati tasdik etti. Ben de bunu dahilde âsâyişi temin için ve yüzde doksan beş mâsuma zarar gelmemesi için neşredenlere izin verdim. "Said, meşveretle neşredebilir." dedim.

Üçüncü meselə: Şimdi küfr-ü mutlak, öyle cehennem-i mânevî neşrine çalışıyor ki, kâinatta hiçbir kâfir ona yanaşmamak lâzım geliyor. Kur'ân'ın "rahmeten li'l-âlemîn" olduğunu bir sırı budur ki: Nasıl müslümanlara rahmettir; âhirete iman, Allah'a iman ihtimalini vermesiyle de, bütün dinsizlere ve bütün âleme ve nev-i beşere rahmet olmasına bir nükte, bir işarettir ki, o mânevî cehennemden dünyada da onları bir derece kurtarmış. Hâlbuki şimdî fen ve felsefenin dalâlet kısmı, yani Kur'ân'la barışmayan, yoldan çıkmış, Kur'ân'a muhalefet eden kısmı, küfr-ü mutlakı komünistler tarzında neşre başladılar. Komünistlik perdesinde anarşistiği netice verecek bir sûrette münafıklar, zindiklar vasıtasiyla ve bazı müfrit dinsiz siyasetçiler vasıtasiyla neşr ile aşılanmaya başlandığı için, şimdiki hayat, dinsiz olarak kabil değildir, yaşamaz. "Dinsiz bir millet yaşamaz." hükmü bu noktaya işaretter. Küfr-ü mutlak olduğu zaman, hakikat-i hâlde yaşanmaz. Onun için, Kur'ân-ı Hakîm, bu asırda bir mucize-i mânevîyesi olarak Risale-i Nur şâkirtlerine bu dersi vermiş ki, küfr-ü mutlaka, anarşistiğe karşı sed çeksin. Hem çekmiş. Evet Çin'i, hem yarı Avrupa'yı ve Balkanları istilâ eden bu cereyana karşı bizi muhafaza eden Kur'ân-ı Hakîm'in bu dersidir ki, o hücumu karşı sed çekmiş, bu sûretle o tehlikeye karşı çare bulmuştur.

Demek bir müslüman mümkün değil, başka bir dine girip, ya Hristiyan ve Yahudi, hususan bolşevik gibi olmak... Çünkü bir İsevî, müslüman olsa, İsâ (aleyhisselâm)'ı daha ziyade sever. Bir Mûsevî, müslüman olsa, Mûsâ (aleyhisselâm)'ı daha ziyade sever. Fakat bir müslüman, Muhammed (aleyhisselâtü vesselâlâm)'ın zincirinden çıksa, dinini bıraksa, daha hiçbir dine girmez, anarşist olur; ruhunda kemâlâta medar hiçbir hâlet kalmaz. Vicdanı tefessüh eder, hayat-ı içtimaiyeye bir zehir olur.

Onun için, Cenab-ı Hakk'a şükür, Kur'ân-ı Hakîm'in işârât-ı gaybiyesi ile, kahraman Türk ve Arap milletleri içinde lisân-ı Türkî ve Arabî ile bu asrı kurtaracak bir mucize-i Kur'âniye'nin Risale-i Nur nâmıyla bir dersi intişara başlamış. Ve on altı sene evvel 600 bin adamın imanını kurtardığı gibi, şimdi milyonlardan geçtiği sabit olmuş.

Demek Risale-i Nur, beşeri anarşistlikten kurtarmaya bir derece vesile olduğu gibi, İslâm'ın iki kahraman kardeşi olan Türk ve Arab'ı birleştirmeye, bu Kur'ân'ın kanun-u esâslerini neşretmeye vesile olduğunu düşmanlar da tasdik ediyorlar.

Madem bu zamanda küfr-ü mutlak Kur'ân'a karşı çıkıyor. Küfr-ü mutlakta cehennemden ziyade dünyada da daha büyük bir cehennem var. Çünkü ölüm madem öldürülüyor. Hergün beşerde otuz bin cenaze ölümün devamına şahadet ediyor. Bu ölüm küfr-ü mutlaka düşenlere, yahut taraftar olanlara, hem şahsin idam-ı ebedîsi ve bütün geçmiş, gelecek akrabalarının da idam-ı ebedîsi olarak düşündüğü için, cehennemden on defa daha fazla dehşetli cehennem azâbı çeker. Demek o cehennem azâbını küfr-ü mutlakla kalbinde duyuyor. Çünkü her bir insan akrabasının saadetiyle mesut, azabıyla muazzep olduğu gibi Allah'ı inkâr edenlerin itikatlarında bütün o saadetleri mahvoluyor, yerine azaplar geliyor. İşte bu zamanda, bu dünyada bu mânevî cehennemi insanların kalbinden izale eden tek bir çaresi var. O da Kur'ân-ı Hakîm'dir. Ve bu zamanın fehmîne göre onun bir mucize-i mânevîyesi olan Risale-i Nur eczalarıdır.

Şimdi Allah'a şükrediyoruz ki, siyâsî partiler içinde bir parti, bir parça bunu hissetti ki, o eserlerin neşrine mâni olmadı; hakâik-i imaniyenin dünyada bir cennet-i mânevîyeyi ehl-i imana kazandırdığını isbat eden Risale-i Nur'a mümanâat etmedi, neşrine müsaadekâr davrandı, nâşırlerine de tazyikattan vazgeçti.

Kardeşlerim, hastalığım pek şiddetli; belki pek yakında öleceğim veya hut bütün bütün konuşmaktan –bazen men olduğum gibi– men edileceğim. Onun için benim Nur âhiret kardeşlerim, "ehvenüşşer" deyip bazı bîcâre yanlışçıların hatâlarına hücum etmesinler. Daima müsbet hareket etsinler. Menfî hareket vazifemiz değil... Çünkü dahilde hareket menfice olmaz. Madem siyasetçilerin bir kısmı Risale-i Nur'a zarar vermiyor, az müsaadekârdır; "ehvenüşşer" olarak bakınız. Daha "âzamüşşer"den kurtulmak için, onlara zararınız dokunmasın, onlara faydanız dokunsun.

Hem dahildeki cihad-ı mânevî, mânevî târibata karşı çalışmaktadır ki, maddî değil, mânevî hizmetler lâzımdır. Onun için, ehl-i siyasete karışmadığı-mız gibi, ehl-i siyaset de bizimle meşgul olmaya hiçbir hakları yok...

Meselâ, bir parti bana binler vecihle sıkıntı verdiği hâlde, hattâ otuz senede hapisler de, tazyikler de olduğu hâlde, hakkımı helâl ettim. Ve azaplarına mukabil, o bîçârelerin yüzde doksan beşini tezyif ve itirazlara, zulümlere mâruz kalmaktan kurtulmaya vesile oldum ki, **وَلَا تَرُرْ وَازْرَةٌ وَرُزْ أَخْرَى**¹ âyeti hükmünce kabahat ancak yüzde beşe verildi. O aleyhimizdeki partinin şimdi hiçbir cihetle aleyhimizde şekvâya hakları yoktur.

Hattâ bir mahkemedede yanlış muhbîrlerin ve casusların evhamlarıyla bizi, yetmiş kişiyi mahkûm etmek için su-i fehmiyle, dikkatsizliğiyle Risale-i Nur'un bazı kısımlarına yanlış mânâ vererek seksen yanlışla beni mahkûm etmeye çalıştığı hâlde, mahkemelerde isbat edildiği gibi, en ziyade hûcuma mâruz bir kardeşiniz, mahpus iken pencereden o müdde-i umumînin üç yaşındaki çocuğunu gördü, sordu. Dediler: "Bu müdde-i umumînin kızıdır." O mâsunun hâtırı için o müddeîye beddua etmedi. Belki onun verdiği zahmetler, o Risale-i Nur'un, o mucize-i mânevîyenin intişârına, ilânına bir vesile olduğu için rahmetlere inkılâp etti.

Kardeşlerim, belki ben öleceğim. Bu zamanın bir hastalığı daha var; o da benlik, enaniyet, hodfuruşluk, hayatını güzelce medeniyet fantaziyesiyle geçirmek iştahı, tiryakilik gibi hastalıklardır. *Risale-i Nur'un Kur'an'dan aldığı dersin en birinci esası benlik, enaniyet, hodfuruşluğu terk etmek lüzumudur. Tâ ihlâs-ı hakikî ile imanın kurtarılmasına hizmet edilsin.* Cenab-ı Hakk'a şükür, o âzamî ihlâsı kazananların pek çok efradi meydana çıkmış. Benliğini, şan ve şerefini en küçük bir mesele-i imaniyeye feda eden çoktur. Hattâ Nur'un bîçâre bir şâkirdinin düşmanları dost olduğu vakit onunla sohbet etmek çoğaldığı için, rahmet-i ilâhiye cihetinde sesi kesilmiş. Hem de ona takdirle bakanlar isabet-i nazar hükmüne geçip onu incitiyor. Hattâ musafaha etmek de tokat vurmak gibi sıkıntı veriyor.

"Senin bu vaziyetin nedir?" diye soruldu. "Madem milyonlar kadar arkadaşların var; neden bunların hatırlarını muhafaza etmiyorsun?"

¹ "Hiçbir günahkâr, başkasının günahını yüklenmez." (En'âm sûresi, 6/164; İsrâ sûresi, 17/15; Fâtır sûresi, 35/18; Zümer sûresi, 39/7; Necm sûresi, 53/38)

Cevaben dedi: “Madem mesleğimiz âzamî ihlâstır; değil benlik, enanîyet, dünya sultanatı da verilse, bâki bir mesele-i imaniyeyi o sultanata tercih etmek âzamî ihlâsin iktizasıdır. Meselâ, harp içinde, avcı hattında, düşmanın top gülleleri arasında Kur’ân-ı Hakîm’in tek bir âyetinin, tek bir harfinin, tek bir nüktesini tercih ederek, o gülleler içinde Habib kâtibine ‘Defteri çıkar.’ di-yerek at üstünde o nükteyi yazdırılmış. Demek Kur’ân’ın bir harfinin, bir nüktesini düşmanın güllelerine karşı terk etmemiş ruhunun kurtulmasına tercih etmiş.”

O kardeşimize sorduk: “Bu acip ihlâsı nereden ders almışsun?”

Demiş: İki noktadan...

Birisı: Âlem-i İslâmiyet’in en acip harbi olan Bedir Harbinde, namaz vakitinde cemaatten hissesiz kalmamak için, düşmanın hücumıyla beraber mücahidlerin yarısı silâhını bırakıp cemaat hayrına şerik olmak, iki rek’at sonra onlar da hissedar olsun diye Fahr-i Âlem (*alseyhissalâtü vesselâm*) bir hadis-i şerifîyle emretemiş olmasıdır. Madem harpte bu ruhsat var. Ve madem cemaat hayatı da sünnet olduğu hâlde, o sünnete riayet etmek en büyük bir hâdise-i dünyeviyeye tercih edilmiş. Üstad-ı mutlakin böyle bir işaretinden bir nûktesîcik alarak, biz de ruh ve canımızla ittibâ ediyoruz.

Ikincisi: Kahraman-ı İslâm İmam Ali (*râdiyâllâhu anh*), *Celcelûtiye*’nin çok yerlerinde ve âhirinde bir himayetçi istemiş ki, namaz içinde huzuruna gaflet gelmesin. Düşmanları tarafından ona bir hücum mânâsı hâtrına gelmemek, sîrf namazdaki huzuruna, pek çok olan düşmanları tarafından bir hücum tasavvuru ile namazdaki huzuruna mâni olunmamak için, bir muhafiz ifriti dergâh-ı ilâhîden niyaz etmiş.

İşte bu bîçâre, ömrü bu zamanda hodfuruşluk içinde yuvarlanan bîçâre kardeşiniz de, hem sebeb-i hilkat-i âlemden, hem kahraman-ı İslâm’dan bu iki küçük nükteyi ders aldım. Ve bu zamanda çok lâzım olan Kur’ân’ın esrarına ehemmiyet vermekle, harp içinde ruhunun muhafazasını dinlemeyerek, Kur’ân’ın bir harfinin bir nüktesini beyan etmiş.

Said Nursî

Reis-i Cumhura ve Başvekile

Kabir kapısında ve seksen küsür yaşında, birkaç hastalıkla hasta bulunan ve ölüme kendini yakın gören bir bîçâre garip ihtiyar der ki:

Size iki hakikati beyan ediyorum:

Evvélâ: Sizlerin Pakistan ve Irak'la gayet muvaffakiyetkârâne ittifakını, bu millete kemâl-i samimiyetle, sürûr ve ferah ile kazanmanızı bütün ruh-u canımızla tebrik ediyoruz. Bu ittifakınızı, inşaallah 400 milyon İslâm'ın sulh-u umumiyesine ve selâmet-i âmmenin teminine katî bir mukaddime olarak ruhumda hissettim. Ve namaz tesbihatındaki kuvvetli bir ihtar ile bunu size yazmaya mecbur kaldım.

Otuz-kırk seneden beri dünyayı ve siyaseti terk ettiğim hâlde, şiddetli bir alâka ile bu ihtar-ı kalbînin sebebi: Elli seneden beri imanı kurtarmak için gayet kısa bir yolu bulan ve Kur'ân'ın bu zamanda bir mucize-i mânevîyesi olan Risale-i Nur'un Arabistan ve Pakistan'da her yerden daha ziyade tesiratı olduğu ve makbul olması, hattâ aldığımız habere göre, mahkemece tesbit edilen miktarın üç misli Risale-i Nur'un talebelerinin o havâlide bulunmalarıdır. Bu sır için âhir hayatında kabir kapısında bu netice-i azîmeyi görmek ve beyan etmeye ruhen mecbur oldum.

Sâniyen: Irkçılık fikri, Emevîler zamanında büyük bir tehlike verdiği ve hürriyetin başında “kulüpler” sûretinde büyük zararı görülmesi ve Birinci Harb-i Ummûmîde yine irkçılığın istimâliyle mübarek kardeş Arapların mücahid Türklerle karşı zararı görüldüğü gibi, şimdi de uhuvvet-i İslâmiye'ye karşı istimâl edilebilir ve istirahat-i umumiye düşmanları gizli dinsizler, yine o ırkçılıkla büyük zarar vermeye çalışıklarına emareler görünüyor. Hâlbuki, menfi hareketle başkasının zararıyla beslenmek irkçılığın seciye-i fitriî olduğu hâlde, evvelâ başta Türk milleti dünyanın her tarafında müslüman olduğundan onların ırkçılıkları İslâmiyet'le mezç olmuş, kabil-i tefrik değil. Türk, müslüman demektir. Hattâ müslüman olmayan kısmı, Türklükten de çıkmışlar. Türk gibi Araplarda da Araplık ve Arap milliyeti İslâmiyet'le mezcolmuş ve olmak lâzımdır. Hakikî milliyetleri İslâmiyet'tir. O kâfidir. Irkçılık, bütün bütün bir tehlike-i azîmdir.

Sizin bu defaki Irak ve Pakistan'la pek kıymettar ittifakınız, inşaallah bu tehlikeli irkçılığın zararını def edecek ve dört-beş milyon ırkçıların yerine, 400

milyon kardeş müslümanları ve 800 milyon suluğ ve müsalemət-i umumiyyeye şiddetle muhtaç Hristiyan ve sâir dinler sahiplerinin dostluklarını bu vatan milletine kazandırmaya tam bir vesile olacağına ruhuma kanaat geldiğinden, size beyan ediyorum.

Sâlisen: Altmış beş sene evvel bir vali bana bir gazete okudu. Bir dinsiz müstemlekât nâzırı Kur'ân'ı elinde tutup konferans vermiş. Demiş ki: "Bu İslâmların elinde kaldıkça, biz onlara hakikî hâkim olamayız, tahakkümümüz altında tutamayız. Ya Kur'ân'ı sukut ettirmeliyiz veya hâl müslümanları ondan soğutmaliyız."

İşte bu iki fikirle, dehşetli ifsat komitesi bu bîçâre fedakâr, mâsum, hâmiyetkâr millete zarar vermeye çalışmışlar. Ben de, altmış beş sene evvel bu cereyana karşı, Kur'ân-ı Hakîm'den istimdat eyledim. Hakikate karşı kısa bir yol ve bir de pek büyük bir "Dârûlfünun-u İslâmiye" tasavvuru ile, altmış beş senedir, âhiretimizi kurtarmak ve onun bir faydası olarak hayat-ı dünyeviye-mizi de istibdad-ı mutlaktan ve dalâletin helâketinden kurtarmaya ve akvam-ı İslâmiye'nin mâbeynindeki uhuvvetini inkişaf ettirmeye iki vesileyi bulduk.

Birinci vesilesi: Risale-i Nur'dur ki, uhuvvet-i imaniyenin inkişafına kuvvet-i iman ile hizmet ettiğine kat'î delil, emsâlsiz bir mazlumiyet ve âcizlik hâletinde telif edilmesi ve şimdî âlem-i İslâm'ın ekseri yerlerinde ve Avrupa ve Amerika'ya da tesirini göstermesi ve ihtilâlcilere ve dinsiz felsefeye ve otuz seneden beri dehşetli bir sûrette maddiyun ve tabiiyun gibi dinsizlik fikrine karşı galebe çalması ve hiçbir mahkeme ve ehl-i vukuf dahi onları cerh edememiştir. İňşaallah bir zaman da, sizin gibi uhuvvet-i İslâmiye'nin anahtarını bulan zatlar, bu mucize-i Kur'âniye'nin cilvesini âlem-i İslâm'a işittireceksiniz.

İkinci vesilesi: Altmış beş sene evvel Câmiü'l-Ezher'e gitmek istiyordum. Âlem-i İslâm'ın medresesidir diye, ben de o mübarek medresede bir ders almaya niyet ettim. Fakat kismet olmadı. Cenab-ı Hak rahmetiyle bir fikir ruhuma verdi ki:

Câmiü'l-Ezher Afrika'da bir medrese-i umumiye olduğu gibi, Asya Afrika'dan ne kadar büyük ise, daha büyük bir darülfünun, bir İslâm üniversitesi Asya'da lâzımdır. Tâ ki İslâm kavimlerini, meselâ: Arabistan, Hindistan, İran, Kafkas, Türkistan, Kürdistan'daki milletleri, menfi ırkçılık ifsat etmesin. Hakikî, müsbet ve kudsî ve umumî milliyet-i hakikiye olan "İslâmiyet milliyeti" ile ^{إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ}¹ Kur'ân'ın bir kanun-u esasîsinin tam inkişafına mazhar olsun.

¹ "Müminler birbirleriyle ancak kardeşler." (Hucurât süresi, 49/10)

Ve felsefe fünnunu ile ulûm-u diniye birbiriyle barışın ve Avrupa medeniyeti, İslâmiyet hakâikiyle tam müsâlahâ etsin. Ve Anadolu'daki ehl-i mektep ve ehl-i medrese birbirine yardımcı olarak ittifak etsin diye, vilâyât-ı şarkiyenin merkezinde hem Hindistan, hem Arabistan, hem İran, hem Kafkas, hem Türkistan'ın ortasında, Medresetü'z-Zehra mânâsında, Câmiü'l-Ezher üslûbunda bir darülfünun, hem mektep, hem medrese olarak bir üniversite için, tam elli beş senedir Risale-i Nur'un hakâikine çalıştığım gibi ona da çalışmışım. En evvel bunun kıymetini –Allah rahmet etsin– Sultan Reşad takdir edip yalnız binasını yapmak için 20 bin altın lira verdiği gibi, sonra ben eski Harb-i Umumü'deki esaretimden döndüğüm vakit, Ankara'da mevcut 200 meb'ustan 163 meb'usun imzası ile 150 bin lira, o zaman paranın kıymetli vaktinde, aynı o üniversite için vermeyi kabul ve imza ettiler. Mustafa Kemal de içinde idi. Demek, şimdiki para ile beş milyon liraya yakın bir tahsisat vermekle, tâ o zamanda böyle kıymettar bir üniversitenin tesisine herseyden ziyade ehemmiyet verdiler. Hattâ dinde çok lâkayt ve garplilaşmak ve an'anattan tecerrüt etmek taraftarı bulunan bir kısım meb'uslar dahi onu imza ettiler. Yalnız onlardan ikisi dediler ki:

“Biz şimdi ulûm-u an'ane ve ulûm-u diniyeden ziyade garplilaşmaya ve medeniyete muhtacız.”

Ben de cevaben dedim:

Siz, farz-ı muhâl olarak, hiçbir cihette ihtiyaç olmasa da, ekser enbiyânın Asya'da, şarkta zuhuru ve ekser hükümanın ve filozofların garpta gelmelerinin delâletiyle Asya'yı hakîkî terakki ettirecek, fen ve felsefenin tesiratından ziyade hiss-i dinî olduğu hâlde, bu fitrî kanunu nazara almayarak “garplilaşmak” nâmıyla an'ane-i İslâmiye'yi bıraksanız ve lâdinî bir esas yapsanız dahi, dört-beş büyük milletlerin merkezinde olan vilâyât-ı şarkiyede millet, vatan selâmeti için dine, İslâmiyet'in hakâikine katıyen taraftar olmak, size lâzım ve elzemdir. Binler misallerinden bir küçük misal size söyleyeceğim:

Ben Van'da iken, hamiyetli Kurt bir talebeme dedim ki: “Türkler İslâmiyet'e çok hizmet etmişler. Sen onlara ne niyetle bakıyorsun?” dedim.

Dedi: “Ben Müslüman bir Türkü, fâsık bir kardeşimle tercih ediyorum. Belki babamdan ziyade ona alâkadarım. Çünkü tam imana hizmet ediyorlar.”

Bir zaman geçti, –Allah rahmet etsin– o talebem, ben esarette iken, İstanbul'da mektebe girmiştir. Esaretten geldikten sonra gördüm. Bazı ırkçı

muallimlerden aldığı aksü'lâmel ile o da Kürtçülük damarıyla başka bir mesleğe girmiştir. Bana dedi: "Ben şimdi gayet fâsik, hattâ dinsiz de olsa bir Kurd'ü salih bir Türk'e tercih ediyorum."

Sonra ben onu birkaç sohbette kurtardım. Tam kanaati geldi ki, Türkler bu millet-i İslâmiye'nin kahraman bir ordusudur.

Ey suâl soran meb'uşlar! Şarkta beş milyona yakın Kurt var. Yüz milyona yakın İranlı ve Hintliler var. Yetmiş milyon Arap var. Kırk milyon Kafkas var. Acaba birbirine komşu, kardeş ve birbirine muhtaç olan bu kardeşlere, bu talebenin Van'daki medreseden aldığı ders-i dînî mi daha lâzım? Veyahut o milletleri karıştıracak ve ırkdaşlarından başka düşünmeyen ve uhuvvet-i İslâmiye'yi tanımayan, sîrf ulûm-u felsefeyi okumak ve İslâmî ilimleri nazara almamak olan o merhum talebenin ikinci hali mi daha iyidir? Sizden soruyorum.

İşte bu cevabımdan sonra, an'ane aleyhinde ve her cihetle garplâşmak fikrini taşıyanlar, kalktılar, imza ettiler. İsimlerini söylemeyeceğim. Allah kusurlarını affetsin; şimdi vefat etmişler.

Râbian: Madem Reisicumhur gayet mühim mesâil-i siyasiye içinde Şark Üniversitesi'ni en ehemmiyetli bir mesele yapıp hattâ harika bir tarzda altmış milyon liranın o üniversitede sarfı için bir kanun çıkarmak derecesinde fevkalâde bir hizmetle medresenin medâr-i iftihari ve kendisine büyük bir şeref verdiren bu medrese-i İslâmiye'ye, eski hocalık hissiyatıyla başlaması, bütün şark hocalarını minnettar etmiş. Ve şimdi orta şarkta sulh-u umumînin temel taşı ve birinci kalesi olan bu üniversitedi yine mesâil-i azîme-yi siyasiye içinde yeniden nazara alması, elbette bu vatan, bu devlete, bu millete bu azîm, faydalı hizmeti netice verecek. Ulûm-u dîniye o üniversitede esas olacak. Çünkü hariçteki kuvvet tâhibatı mânevîdir, imansızlıklıdır. O mânevî tâhibata karşı atom bombası, ancak mânevî cihetinde mâneviyattan kuvvet alıp o tâhibatı durdurabilir.

Madem ellî beş sene bu meseleye bütün hayatını sarf etmiş ve bütün dekaikiyle ve neticeleriyle tetkik etmiş bir adamın bu meselede reyini almak ve fikrini sormak lâzım gelirken, Amerika'da, Avrupa'da bu meseleye dair istişareye kendinizi mecbur bildiğinizden, elbette benim de bu meselede söz söylemeye hakkım var. Hamiyetkâr olan bütün bir millet namına sizden bekliyoruz.

Said Nursî

Risale-i Nur ve Hariç Memleketler

Risale-i Nur'un Hariç Memleketlerdeki Fütuhatına Kısa Bir Bakış

Risale-i Nur, yirminci asrin ilim ve fen seviyesine uygun müsbet bir metodla akla ve kalbe hitap ederek ikna ve isbat yoluyla gittiği için, yalnız Türkiye'de değil, hariç memleketlerde de hüsnü kabule mazhar olmuştur. Eserler, memleketimizde yeni yazı ile matbaalarda basılmadan evvel, başta Pakistan ve Irak olmak üzere diğer İslâm memleketlerinde Arapça, Urduca, İngilizce ve Hintçe tab edilerek bütün âlem-İslâm'a tanıtılmış ve fevkâlâde teveccühe mazhar olarak geniş bir okuyucu kitlesi bulmuştur.

Bediuzzaman, kırk-elli seneden beri, yalnız âlem-i İslâm'da değil, bütün dünyaca tanınmış mümtaz bir şahsiyettir. Kendisi, küçük yaşından beri ilim sahasında ilzam edilmemiş olduğundan, gerek dahilde ve gerekse hariçte nazarlar üzerine çevrilmiştir. Âlem-i İslâm'ın ilim merkezi olan Câmiu'l-Ezher, onun mertebe-i ilmini ve yüksek zekâsını Üniversite Rektörü Şeyh Bahît gibi müdakkik âlimler vasıtasıyla idrak ederken, müsbet ilimlerdeki derin vukufu da bütün dünyaya yayılıyordu. Mısır matbuatında "Fatînû'l-Asr" diye tavsif edilerek hakkında makaleler neşrediliyordu. Kendisi, bundan kırk beş-elli senne önce, Şam'da, içinde yüz ehl-i ilim bulunan on bin kişilik muazzam bir cemaate Câmiu'l-Emevî'de îrad ettiği mühim bir hutbede, âlem-i İslâm'ın geri kalış sebeplerini ve nasıl ilerleyebileceğini izah ederek, âlem-i İslâm'ın ittifakının ne kadar zaruri olduğunu beyan etmişti.

Bu hutbesi bütün âlem-i İslâm'da hayranlıkla karşılanmış ve ilim meclislerinde ismi çok anılmaya başlanmıştır. Onun mücahede ve mücadelelerini işiten ve eserlerini okuyan binlerce kişi ona karşı büyük bir alâka duymaya başlamışlardır. Câmiu'l-Ezher'in hamiyetli talebeleri bir hadis-i şerifin medâr-ı evham olmuş mânâsını Üstad Bediuzzaman'dan sormuşlar ve Üstad hasta olması dolayısıyla talebeleri, Risale-i Nur'dan o meseleye müteallik mevzu-ları ve Üstad tarafından daha evvel o hadis dolayısıyla gelebilecek bir suâle verilmiş kat'î bir cevabı bir araya getirerek göndermişler ve bu cevap gayet takdirle karşılanmıştır. Pakistan Maarif Nazır Vekili Ali Ekber Şâh -şimdi Sind

Üniversitesinde Rektör- Türkiye'ye geldiği zaman, Bediuzzaman'ı ziyaret etmiş ve memleketimizden ayrılrken Üstad ve eserleri hakkında gençliğe bir hitabede bulunmuş ve memleketine muvasalatında da, beraberinde götürdüğü Nur Külliyyati'nın, resmen üniversitede okutturulması ve Urduca'ya tercümesi için teşebbüse geçmiştir. Pakistan'da müntesir Arapça ve İngilizce gazete ve mecmualarda Üstad ve eserleri okyuculara tanıtılmış; Türkiye'deki İslâmî inşaf, Risale-i Nur faaliyetinin bir semeresi olarak belirtilmiş, Üstad Bediuzzaman âlem-i İslâm'ın mânevî lideri olarak zikredilmiş ve "Hazreti Bediuzzaman Said Nursî" diye hakkında birçok makaleler yazılmıştır. Bugün Risale-i Nur, İslâm âlemince, İslâmiyet'e yöneltilen hücumları kırın bir sedd-i Kur'ânî olarak bilinmekte ve kabul edilmektedir.

Risale-i Nur, Avrupa, Amerika ve Afrika'da da hüsн-ü teveccühe mazhar olmuş; başta bahtiyar Almanya ve Finlandiya olmak üzere, birçok memleketlerde okunmaya başlanmıştır.

Bu cümleden olmak üzere, Almanya'da, Berlin Teknik Üniversitesi mescidine Risale-i Nur Külliyyati konulmuş ve Şarkiyat Üniversitesi İlâhiyat Bölümü'nde Risale-i Nur hakkında konferans tertip edilmiştir. Almanya'daki İslâmî fütuhatta Risale-i Nur'un büyük rolü olmuştur.

Yunanistan'ın Gümülcineehrinde Hafız Ali Efendi tarafından açılan dershanede Risale-i Nur dersleri de okutturulmakta ve yüzlerce Risale-i Nur talebesi yetişmektedir.

Finlandiya'da İslâm Cemaati Reisi tarafından Risale-i Nur neşredilmekte ve bu sayede birçok Finli, müslüman olmaktadır.

Japonya ve Kore'de de Risale-i Nur'un birçok okuyucuları bulunmaktadır. Kore Harbi münasebetiyle Türkiye'den Kore'ye giden müteaddit Nur talebeleri tarafından bütün külliyyat oraya götürülmüş; bu eserlerin bir kısmı Japon üniversitelerine ve bir kısmı da Kore kütüphanelerine hediye edilmiştir. Bu vesile ile Japonya'daki İslâm cemaati de Risale-i Nur'dan istifade etmeye başlamıştır.

Hindistan ve Endonezya'daki müslümanlar da Risale-i Nur'dan mahrum kalmamışlardır. Hacca giden bir Nur talebesi, tanıdığı bir Hintli âlime Risale-i Nur Külliyyatı'nı hediye etmiş ve o âlim de eserleri Hintçeye tercüme edeceğini ve bunun kendisi için büyük bir vazife olduğuna inandığını söylemiştir.

Amerika'daki Washington Camii'ne bazı risaleler hediye edilmiş ve buradaki müslümanların da bu eserlerden istifadeleri sağlanmıştır.

Irak'tan gönderilen Risale-i Nur eserleri münasebetiyle, Washington

İslâm Kültür Merkezi Genel Sekreteri tarafından eserleri gönderen Nur talebesine bir teşekkür mektubu yazılmıştır.

Mezkûr beyanatımız, Risale-i Nur'un hariç memleketlerdeki inkişafının mâlûmatımız çevresindeki birkaç numunesidir.

Yakında tab edilecek mucizeli Kur'ân'da, Hâfız Osman hattı aynen muhafaza edilmekle beraber, Kur'ân'ın lafzî mucizeleri gösterilmiştir. Bu Kur'ân'ın, âlem-i İslâm başta olmak üzere bütün dünyaca ne büyük bir alâka ile karşılaşacağı şüphesizdir.

Bütün bunlar, Risale-i Nur'un dünya çapında muazzam bir boşluğu doldurmakta olduğunun delil ve emareleri değil midir? Bütün beşeriyet, Kur'ân'a ve dolayısıyla asırımızda onun mânevî i'câzini isbat ve beyan eden Risale-i Nur'a muhtaçtır.

İşte bu kısımda, Üstad Bediüzzaman ve Risale-i Nur hakkında hariç memleketlerde intișar eden makalelerin bir kısmını, Üstada ve talebelerine gelen mektuplardan bazılarını aşağıya dercediyoruz.

(Sind Üniversitesi'nin Kiyemetli Dekanı Ali Ekber Şah'ın Ankara'daki Bir Nur Talebesine Yazdığı Mektup)

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

Aziz, siddik kardeşim,

Çok zamandan beri size mektup yazmadığım için özür dilerim. İnşaallah bundan sonra sık sık yazacağım. Ve sizden de sık sık yazmanızı rica ederim. Muhabbetimde hiçbir azalma yok; belki bu muhabbet daha da artıyor.

Türkçe bilmiyorum, lâkin sizin Risale-i Nur'u görüyorum ve çok beğeniyorum.

Zeban-i yâr-i men Türkî ve men Türkî nemîdânem,

Çe hûsbûde eger bûde zebaneş der dehânem.

Bu ne kadar iyidir ki, külliyatınızın adı da "Nur"dur ve bu, nûrun dâisidir. Aramızda ruhanî rabita var. Allah'tan, bu ruhanî taallukatlarını çok çok pâyiðar etmesini dua ederim. Türkiye'de iken dostlarınızla da görüşmüştüm. Onların hallerini yazın ve hürmet ve selâmlarımı tebliğ ediniz; mezkûr olurum. Hazreti Nur nasıldı? Onun hakkında yazın ve selâmlarımı ve hulûslarımı, hizmetinde olduğumuzu arz ediniz.

Sabir İhsanoğlu ile görüştüm ve şimdilik onunla beraber oturup Türkiye'ye ait ve sizler hakkında bahsetmekteyim. Bizler biraz daha çalışacağız ve din hizmetinde olacağız. Allah yardım etsin.

Mektuba son verirken sıhhat için dua eder, Cenab-ı Hak'tan müslümanlara emniyet vermesini yalvarırmı.

Din kardeşiniz
Seyyid Ali Ekber Shah
Sind Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı
Haydarabad, Batı Pakistan

Pakistan İslâm Talebe Cemiyeti tarafından gönderilen mektup

(Pakistan İslâm Talebe Cemiyeti Reisi'nden
Üstad Bediuzzaman Hazretleri'ne Gelen Bir Mektup)

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ¹

Pakistan Talebe Cemiyeti yıllık kongresi, Pakistan'ın payitahtı olan Karacılıde Hicrî 14-15-16 Rebiülâhir 1377, Milâdî 8-9-10 Aralık 1957'de toplanacağını bildirmekle şerefyâb oluruz. İslâmîyet uğruna çalışan gençleri teşçi etmek gayesiyle, bu kongre münasebetiyle mesajınızı göndermenizi rica ederiz.

¹ Allah'ın selâmi, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

Belki semâhatlı Efendimiz, Pakistan'daki Müslüman Talebe Cemiyetinin, İslâmiyet'i şiar edindiğini biliyorlar. Ve cihandaki müşkül meseleleri doğruca halledebilecek ancak İslâm dininin olduğuna da inanmaktadır.

Bu cemiyet, Pakistan'da en kuvvetli bir cemiyet, en sağlam bir içtimaî nizam olup, on seneden beri cihanşümûl İslâmiyet fikrini ve yüksek nizamlarını talebe önünde ve topluluklarında isbat etmeye çalışmaktadır.

Ayrıca müsaadelerinizi ve lâyik olduğu şekilde bizim sizde olan ümitlerimizi boşça çıkarmayacağınızdan eminiz. Çok teşekkürler ederiz. Selâmlar...

Din kardeşiniz
İbsar Alim
Pakistan İslâm Talebe Cemiyeti Reisi

(Risale-i Nur'un Pakistan'da Neşriyatını Yaparak Pek Çok Kimselerin Bu Eserlerden İstifadesini Sağlayan Karaçi Üniversitesi Türk Tarih Bölümü Asistanı ve Dört Büyük Gazetenin Muharriri M. Sabir İhsanoğlu'nun Bir Mektubu)

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ^١

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ^٢

Muhterem din kardeşlerimiz,

Kıymetli mektubunuza aldım, çok çok teşekkürler.

Hazreti Üstadımız Said Nursî'nin hâl ve sıhhati nasıldır? Onu seven talebeler ve halk soruyor. Bana haber göndermenizi rica ederim.

Bu ay içerisinde Hindistan'da, İslâmiyet'in ve Türkler'in hakikî düşmanını olan siyonist ve kızıl kâfirlere karşı dört makale neşrettim. Türk-Pakistan dostluğunun esas ve tarihi hakkında da, Karaçi'de bir fıkra neşrettim, size de gönderdim. "İmam" adlı aylık bir gazetede, "Rusya'da Mazlûm Müslüman" başlıklı bir makale yazdım; bunu da gönderdim ve başka Urduca gazetelere de gönderdim. Maksadım, İslâmiyet'e hizmet, Türk edebiyatını tanıtmak ve Türk düşmanlarına karşı, yazmak ve çalışmaktır.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Allah'ın selâmi, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

Burada mühim bir kitap neşretmek istiyorum, bunun için size yazıyorum. Bu hususta Halkçıları tanıttırıyorum ki, bunlar, Türkler'e karşı çalışmışlar ve Cumhuriyet adına bütün milleti aldatıp dindarları zindanlara atmışlardı. Karaci'de neşredilen bu makaleleri bir kitap halinde tab etmek istiyorum. Bize ne kadar materyal verirseniz, hepsi burada neşrolacak.

Bu mektubumdan sonra, size mühim bir mektup yazacağım ve bunda, niçin Üstad'ın İslâm dünyasının en büyük din şahsiyeti olduğu ve bunun gibi hiçbir adam, ne Endonezya, ne Hind-Pak Yarımadası, ne Arap ve ne de Afrika'da çıkmadığı göstereilecek.

Ey Nurcu dostlarım, Türk-Pakistan dostluğu için çalışınız, komünistlerden âgâh olunuz. İftihar ederiz ki, Türkiye ile Pakistan, Bağdat Paktı muahedesinde şeriktir. Yolumuz İslâmîdir; ne Arapçılık, ne İrancılık...

Geçen ay, Seyyid Ali Ekber Şah beni çağrırdı. Bu zat 1950'de Üstadımızı görmüş. Bana çok iyi mâlûmat verdi. O, makalelerle de Üstad'ı tanıtmış ve Yahudiler aleyhinde yazmıştır. Bu zat, Üstad'a selâmlar ve talebelere dualar ediyor ve diyor ki: "Ben iki adamın tesiri altında kaldım: Biri Mevlânâ, diğeri de Said Nursî."

M. Sabir İhsanoğlu

(M. Sabir İhsanoğlu'nun Diğer Bir Mektubu)

Bir habere göre, Menderes Hükümeti, âlem-i İslâm'ın ve dünyanın büyük mütefakkiri olan Hazreti Üstad Said Nursî'nin çok mühim İslâmî eserleri olan Risale-i Nur'un neşri için emir vermiş. Bu haberden, Pakistanlı din yolunda çalışan adamlar büyük bir sevinç içinde kalmıştır. Bu neşir münasebetiyle, Hazreti Said Nursî'yi, talebelerini ve Türk din kardeşlerimizi ruh u canımızla tebrik eder, milleti zulüm ve istibdat ve dinsizlikten kurtaran başta Menderes olmak üzere bütün Demokratlara teşekkür ederim.

Bu hareketten dolayı, Türk milleti aleyhinde yapılan harici propaganda lar kırılacak ve âlem-i İslâm'ın Türkiye'ye olan eski muhabbeti yeniden vücut bulacaktır. Ben, bir Pakistanlı Müslüman, Türkiye'ye hiç gitmedim, Said Nursî'yi görmedim. Lâkin İstanbul Üniversitesi Nur talebelerinin neşrettikleri kitaplardan bazı parçaları mütâlâa ederek hakikî, ruhanî bir lezzet hissettim. Ve şimdi, bu uzak diyarda bir Nur şâkirdi oldum.

Ana dilim Urduca'da yazılmış bu gibi eserler yok. Ve Nursî gibi bir din kahramanı, Hindistan ve Pakistan'da yok. Bu bir hakikattir. Eğer bu eserler Urduca'ya tercüme edilirse, büyük İslâmî hizmetler olacağını ümit ediyoruz. Filhakika, komünizme karşı neşriyat yoluyla mücadele çok zarurîdir. Ve Demokratlar tüzüklerinde buna yer vermiştir. İnşaallah, bu gibi İslâmî faaliyetlerle, Türkler'e karşı çalışan komünistler, farmasonlar ve başkaları mahvolacak ve istikbalde Türkiye eski makamına terakki edecek.., âmîn...

M. Sabir İhsanoğlu

Errabadlı
Pakistan'da bir Nur şâkirdi

(Karaçi Nur Talebeleri Adına Yazılan Bir Mektup)

Karaçi Nur Talebeleri

Pakistan

M. Sabir İhsanoğlu, M.A.(prev)
Department of Islamic History and Culture
University of Karachi
Islamic Republic of Pakistan

Muhterem efendim,

Aziz ve büyük Üstadımız olan Hazreti Bediüzzaman Said Nursî'nin mühim eserlerini aldım. Başka eserlerini görmemiştim. Siz bana ilk defa olarak gönderdiniz. İmtihanım çok yakın. Mayıs'tan sonra Hazreti Üstad hakkında ve onun imanî ve Kur'ânî hizmetlerine ait makaleler yazacağım. İnşaallah, sizlere burada neşrolunan nûshalardan da göndereceğim. Maddeten sizi tanıtmıyorum da, mânen tanırıım. Kur'ân-ı Kerîm'e göre bütün müslümanlar hakikî bir kardeş¹ gibi... Ben size, sizin İslâmî birader ve bâhusus Türkiyeli Müslüman ve Nurcu olmanız haysiyetiyle yazıyorum. Ben bir Pakistanlıyım; Türkiyeli değilim. Ana dilim Türkçe değil, fakat Nur talebesiyim. Bediüzzaman Said Nursî'yi en büyük din ve fikir adamı bilirim ve kendimi bir Nur talebesi ilân ederim. Said Nursî Hazretleri değil sizlerin, bütün İslâm gençliğinin ustasıdır. Maalesef memleketimizde Türkçe bilen yoktur; bunun için Üstadın hizmetlerine nâvâkiftırlar.

¹ Bkz.: Hucurât süresi, 49/10.

Pakistan'dan Risale-i Nur hakkında size mâmûmat veriyorum:

Üstad ve Türkiye hakkında mâmûmat çok azdır. İki yıldır biraz çalışıyorum... Pakistan, Bahara ve Birma gazetelerinde makaleler yazdım. Çok takdir edilip, benden, Türkler ve Risale-i Nur hakkında yazılar rica ettiler. Benim, evvelâ Üstad hakkında mâmûmatım yoktu. Bu meyanda Salih Özcan adlı bir gence, Türkiye'ye dair kitaplar göndermesi için yazdım, bana gönderdiler. Bunlardan birisi *Serdengeçti* idi. Bunda, Risale-i Nur hakkında bir makale gördüm. Okudum, istifade ettim ve Nur hakkında mâmûmat toplamaya başladım. Ben onun eserlerini okuyup yazmayı çok isterdim. O zamandan beri onun yazılarını okudum, düşündüm; o nedir? Bana mâmûm oldu ki: Ona karşı İslâm düşmanları dışında propaganda yapmışlar. Onun hakkında bugüne kadar on iki makale yazdım. *Davet* (Delhi), *İstiklâl* (Rangoon), *Tasnim* (Lahore), *el-Münir* (Layelpur), *Asia* (Lahore), *Muslim* (Dakka), *İnkılâp* (Karachi), *Anjam* ve *Ceng* (Karachi) ve diğer bazı gazetelerde yazmıştım.

Üstad hakkında yazılan bu makaleler, diğer dillere de tercüme edilmiştir. Bugün onu, binlerce belki milyonlarca müslim ve gayrimüslim biliyor, benden, onun hakkında mâmûmat istiyorlar. Her gazete onun hakkında yazmak istiyor. İnşaallah, üç ay sonra bu konuda bütün enerjimle çalışacağım. Düşman-ı İslâm'dan korkmuyorum. Karaçi'de Üstad'ın kitaplarını ve başka Türkçe kitapları topladım ve bir küçük kütüphane tesis ettim. Türkiye'den gelen bütün kitaplar buradadır.

Bu yıl "Türk-Pakistan Talebeler Birliği" adlı bir cemiyet kurmak niyetindeyiz. Nur dostlarımızdan rica ederim ki, Türk-Pakistan dostluğunun bağlarını müstahkem eylesinler; Urdu lisansı da okusunlar. Bu yarımadada yüz otuz milyon Müslümanın millî lisansı yalnız Urduca'dır. Bizler, burada Türkçe için çalışırız. Türkçe bilen, Sibiryâ'dan Arnavutluk'a kadar altmış milyon Müslüman ve Türkiye'deki yirmi beş milyon Türkür.

Nur talebesi kardeşlerime söyülüyorum: Nerede olursa olsun, siyonizme karşı mücadele etsinler. Komünizmin icatçıları yalnız yahudilerdir. Bugüne kadar bu komünistler, İdil-Ural, Kafkasya, Almanya, Kırım, Azerbaycan, Garbî Türkistan ve komşumuz Doğu Türkistan'ı istilâ ettiler. Altmış milyon kardeşimizin hukuku pâyimal oldu. Hindistan dahi bir emperyalisttir. Nehru ve başka Hindular, İslâmiyet'in düşmanıdır. Maalesef, müslüman devletler bunu bilmeyenler. Nehru, Keşmirli Müslümanları öldürdü. Said Nursî'ye gidip Hintli Müslümanlar hakkında söyle ki, kendi memleketinde buna karşı yazılsın. Said Nursî Hazretleri'ne burada çok hürmet vardır. Onu severiz, onun sıhhât ve uzun hayatı için dua ederiz. İslâm dünyasında Said Nursî'nin

eşi yoktur. Mısır'da bir Hasanü'l-Benna vardı (şehit edilmiştir); Yutmız'de İkbal vardı (vefat etmiştir); hâlen bir Mevdudî var. Başka büyük adamlar da vardır; lâkin Üstadımız gibi yoktur. Üstad, İslâm dünyasının cevheridir. Onun hakkında mâmûmat azdır. Onun eserleri Farsça, İngilizce ve Urduca tercüme edilmemiştir. Lâkin istikbalde olacaktır.¹(Hâsiye)

Üstad'ın kıymetli hayatı hapishanede geçmiştir. Halkçılar ona çok mezâlim reva gördü. Elhamdülillâh, bunların devr-i istibdâdi gitmiş, Demokratlar gelmiştir. Biz Pakistanlılar, bunun için Menderes hükümetinin hâmisiyiz. Eğer Demokratlar olmasaydı, ne Türk-Pakistan dostluğu olurdu, ne de Bağdat Paktı ve sizlerle taallukat-ı imaniye...

Kusura bakma, Üstadım Hazretleri'ne çok çok selâmlar ve hürmetlerimi söyle, Nur dostlarımıza da selâm. Üstad'ın büyük ve iyi fotoğrafını gönder.

Yaşasın İslâm kardeşliği ve Türk-Pakistan dostluğu!

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي²

Ev adresim:

Pakistanlı Nur Şâkirî

Romm No. 8

Errabâdî

Üniversity Hostel

M. Sabir İhsanoğlu

Mission Rd.

30.03.1957

Karachi

(M. Sabir İhsanoğlu'nun, Türkiye'de İslâmî İnkışaf Münasebetiyle Memnuniyetini İzhar Eden Bir Mektubu)

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ³

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ⁴

Aziz, siddik, muhterem kardeşlerimiz,

Dört adet mühim mektubunuza, fotoğrafları ve Hazreti Üstad'ın *Sözler* adlı eserini aldım. O kadar memnun oldum ki, beyan edemem. Mektubunuzda okudum ki, Türkiye'de Risale-i Nur ve İslâmiyet inkışaf ediyormuş; buna

1 (Hâsiye) Bu temenni tahakkuk etmiş ve kısa bir zaman sonra eserler tercümeye başlanmıştır.

2 Kendinden başka her şeyin fâni olduğu gerçek Bâki, Allah'tır.

3 Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

4 Allah'ın selâmi, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

çok memnun oldum. Maalesef, eski hükümet Üstad'a karşı muarız idi ve ona çok zulümler etti. Lâkin hakikî müslüman olan bu Menderes, İslâmiyet'i basıdan kurtardı. Var olsun. İnşaallah Türkiye, yakında eski yüksek makamını alacaktır. Üstad ve Risale-i Nur'u neşredenler gibi mühim din adamları Türkiye'de vardır; hükümetiniz niçin bunları İslâmî toplantıya göndermiyor? Salâhiyetli adamlar Türkiye'de çoktur. Kanaatim şudur ki, Üstad gibi âlim dünyada yoktur. Memleketimizden, Hazreti Üstad gibi bir âlim çıkmadı. Maalesef ki, Kızıl Rusya ve kâfir Çin'den çok âlimler geliyorlar ve konferanslar vererek, gençleri yavaş yavaş zehirlemektedirler. Eğer Türk milleti büyük Türk âlimleri gönderirse, Pakistan'da ve bütün İslâm dünyasında büyük tesirleri olacaktır.

Biz Pakistanlılar, Türkiye'yi İslâm dünyasının lideri olarak görmekteyiz.

Türkiye, İslâm dünyasının garbî kalesidir. Türkiye'siz, ittihad-ı İslâm mümkün değildir. Size, Üstad'a dair makalelerimi gönderdim. Üstad'a dair makalemi ve "Şarkî Türkistan'da Çin Emperyalizmi" adlı makalemi neşrettim.

Pakistan'da ne Türkçe okulu, ne kütüphanesi, ne çalışan adamları ve sefaretinizde de Urduca bilen adam yoktur. Onlar Pakistan'ın gençleriyle temasıta değildirler; Urduca neşriyatları da yoktur. Eğer bazıları onları davet etseler, iştirak etmeyorlar. Pres Ateşeliğinizde dine dair mâmûmat ve kitap da yoktur.

Geçen günlerde, Lâhor'da bir İslâmî müzakere oldu. Türkiye'den meşhur zatlar gelmedi. Ankara Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olan Dr. Rehber (Pakistanlıdır) İslâmiyet'in aleyhinde konuştu. Bütün İslâmî dünya onu lânetlediler. Lâkin avâm gazetelerde okuyup onu Türk bildiler ve çok hayret ettiler. Bu adam, dini ve Türkler'i tâhkîr etti. *Sebilürreşad'a* yazıyorum.

Hazreti Üstad'ın müstakil adresi nedir? Hazreti Üstad'a bir adet Kur'an-ı Kerîm ve onun hakkında makaleler neşrolunan mecmuaları takdim etmek istiyorum. Hakkınıza çok makaleler yazdım. Onları toplayıp kitap şeklinde basacağım.

Her zaman Pakistan'ın mühim zatları Hazreti Üstad'a ve sihhatine dair mâmûmat sormaktadırlar. Bizler, buradaki Nur talebeleriyle, Hazreti Üstad'ı buraya davet ederiz.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz
M. Sabir İhsanoğlu

Pakistan’ın en büyük mecmuası “Students’ Voice”da İslâm Kongresi Reisi Zafer Afaq Ansar’ın “İslâm’ın Büyük Rönesansı” adlı makalesinde Risale-i Nur’un muhterem ve muazzez müellifinden şöyle bahsediyor:

.....

Bu hareketlerin asıl merkezini, Said Nursî’nin fazla miktarda talebesi bulunan üniversite ve kültür yerleri teşkil eder. Bu talebeler, “Risale-i Nur talebeleri” adını alır. Bu gençler: “Biz Kur’ân’ı kendimize düstur seçtik. Bizim gayemiz, zevki Allah’ın yolunda aramak ve İslâmiyet’i bütün dünyaya yaymaktır.

Siyonizm, komünizm, Allahsızlık gibi İslâmiyet’e zıt olan cereyanlara karşı mücadele etmektedir.

İslâmiyet’i, bütün Türk gençliğinin tam mânâsıyla benimsemesine çalışmaktadır.

Türkiye’yi, her türlü tehlikeye karşı müdafaa etmektir.

Irkî ve kavmî ayırilıkları bertaraf ederek, İslâm birliğini meydana getirmektedir.”

Hazreti Üstad Nursî tarafından yazılan ve 130 kitap ve risaleden ibaret olan Risale-i Nur Külliyesi bu talebeler tarafından yayılmaktadır.

Pakistan Basınında Risale-i Nur ve Üstad Said Nursî Hazretleri Hakkındaki Neşriyattan Örnekler

(31 Ocak 1958 tarihli “Students’ Voice (Talebelerin Sesi)” Gazetesi, Pakistan İslâm Talebe Cemiyeti tarafından 15 günde bir çıkarılan ve talebeleri istikbalin büyüklerini yüksek İslâmî esaslara göre hazırlamayı gaye edinmiş bir talebe cemiyetinin neşir organıdır. Bu gazetenin “Türk Gençliği Uyanıyor” başlıklı makalesinden:)

Bütün İslâm memleketlerinde ittihad-ı İslâm için çalışan İslâmî teşkilâtlar tâdât ediliip, Türkiye’de de Nur talebeleri bu meyanda zikrediliyor ve en sonra ittihad-ı İslâm için çalışan ve Pakistan’ın en iyi dostları olan Nur talebelerini tanıdık; Nur talebelerinin ustası seksen beş yaşında büyük bir âlim olan Üstad Said Nursî’dir. Hakikat-i İslâmiye için yaptığı mücadele, kendi ana vatanında –yani Türkiye’de– otuz sene işkenceli bir hayat ve sık sık

hapiste yatmasına sebep oldu ve 1952'de serbest bırakıldı. Fakat bu ihtiyanın bakışları hâlâ ateşlidir. Otuz yıllık hapis ve işkenceler onu mağlûp edemedi. Bu mücadeleyle, birbirine çok sıkı bağlı olan Nur talebeleri kitlesini meyda-na getirdi. Üstad Said Nursî, Risale-i Nur eserleri vasıtıyla Türk gençliğini İslâm ideolojisinin en büyük düşmanları olan siyonist ve komünistlerin hile-kâr tuzaklarına düşmekten kurtarmıştır. Türkiye Başvekili Adnan Menderes Risale-i Nur Külliyatının neşrine müsaade ettiği zaman, Türkiye'nin Pakistan Elçisi sayın Selâhaddin Rifat Erbil vasıtasi ile bu büyük adama takdir ve tebriklerimizi bildirmiştik ve bu vesileyle, Üstad Said Nursî ve Nur talebelerini de selâmlamıştık ve bu mektubumuz Türkiye'de binlerle basılarak dağıtılmıştı. Bizim programımız Türkçe'ye çevrildi. Biz de, birkaç önemli Risaleleri, Urduca'ya çevirdik.

Pakistan İslâmî Talebe Cemiyeti'nin onuncu yıldönümünde, Türkiye'deki İslâmî hareketi göstermek için, Türkler'in, İslâm edebiyatı sergisi de vardı. Bu sergide İlâhiyat Fakültesi, Diyanet İşleri Yayınları, bazı Türkçe'ye çevrilmiş İslâmî eserler ve on beş adet Risale-i Nur Külliyatı'ndan eserler vardı. Nur talebelerinin faaliyeti bu sergide harita ve fotoğraflarla ve grafikle izah edildi.

30 Nisan 1958 tarihli Students' Voice gazetesi
“İslâm Dünyasındaki Müsbel Uyanıklık” başlıklı makalede:

Her İslâm memleketinde, İslâmiyet'in hâkimiyeti için yapılan övülmeye lâyık şerefli mücadeleler anlatılıyor ve Türkiye'de yapılan mücadelelerin neticesi olarak hükümet, din hürriyetini sikan bağları gevsetmiştir. Mehmed Âkif materyalist milliyetciliği takbih eden ve halk arasında taze bir heyecan verecek olan *Safahat* isimli eseri yazdı.

Hazreti Said Nursî yılmadan, hakikat-i İslâmiye için mücadele etmektedir. Kendisi, Türkiye'de en büyük cinayet telâkki edilen Atatürk aleyhtarı olmakla itham ve aleyhinde neşriyat yapılmışsa da, bu zulümler, halkın onun etrafında toplamıştır. 130 parça eserin sahibi olan Üstad hapiste iken verilmiş olan zehirlerin tesiriyle ihtiyarlığını geçirmekte olup, bu hâl -seksten yaşını geçtiği hâlde- hakikat-i İslâmiye ve İslâmların saadeti için mücadelelesine mâni olamamıştır.

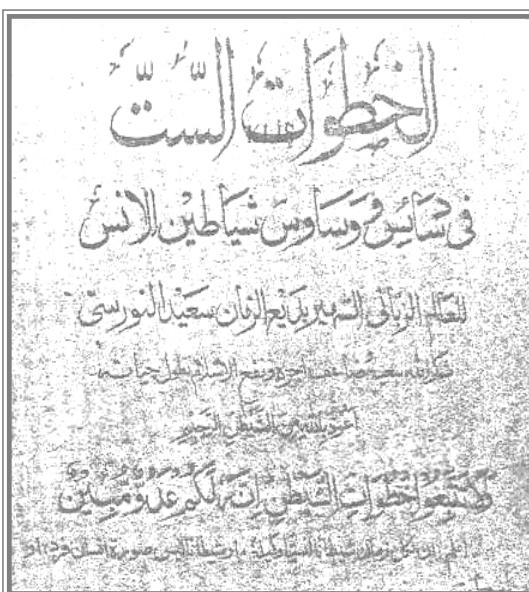
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ فِي الْأَقْصَى وَالْقَنْعَنِ الْكَوْكَبِ الْكَبِيرِ

كتبه الاستاذ الموصي بالتركية عزيز ابو الاستاذ عبد الجليل
كتبه مسلم العدد السادس اثنين الى اصحاب العمل من
اعمالها الكتب طبعت بخط من بحوث العلامة اهل الرأي
جودت عل من مؤلفات العلامة الفقير من رسالة التوبيخ
اعظى الناس اجمعين صدر من طبعه المنور العريق من
المكتبة السليمانية نشر هاشم وابن امانتان وطباقلة في
الاحصل الاستاذ الموصي بالتركية عزيز ابو الاستاذ عبد الجليل
(ابوسعيد)

كُلُّ ذَرْدَنْ وَلَلْمُؤْمِنْ وَالْمُسْرِفُونْ

ان هذه الارشادات الاقتصادية عن الادخار وفي هذه المنشلة ترجمة

Pakistan'da, Arapça ve Urduca olarak muhtelif gazete ve mecmualarda intișar eden
"Risale-i Nur'dan İktisat Risâlesi"nin es-Siddik Mecmuası'ndaki Arapça tercümesi

Pakistan'da, Arapça ve Urduca olarak muhtelif gazete ve mecmualarda intișar eden
"Risale-i Nur'dan Hutuvât-i Sitte Risâlesi"nin es-Siddik Mecmuası'ndaki Arapça tercümesi

(Medine-i Münevvere'de Bulunan ve Nur'un Hakikatini Tam Anlayan ve İslâmiyet'e Hizmet Eden Bir Zâtın Mektubudur)

Gönüller fâtihi pek muhterem ve mükerrem Üstadımız Hazretleri,

Mübârek ellerinizden öper, bütün aziz ve sadakatli talebelerinizle beraber sihhât ve selâmette daim olmanızı bârigâh-ı kibriyâdan niyaz eylerim.

Müslümanlar için en büyük bir bayram diye ancak vasiflendirilebilen be-raatiniz, bütün Nurcuları şâd ve handan eylediği gibi, bendenizi de dünyalar kadar memnun ve mesrur eylemiştir. Nasıl memnun etmesin ki, sizin eserlerinizle birlikte beraatiniz demek, ruhun maddiyata, nurun zulmete, imânın küfre, hakkın bâtila, tevhidin şirkे ve irfanın cehle galip gelmesi demektir.

Yillardan beri önüne sıradağlar gibi engeller, korkunç uçurumlar gibi mâ-niler konulan “Nur çağlayanı”, en sonunda mucizevî bir şekilde bütün sedleri yıkmış, mânileri aşmış, nur ile bütün zulmetleri târûmar eylemiştir.

“Mucizevî harikalarla doğan ilâhî tecellîlerin vasfında kalemler kırılır, fî-kirler gürüler, ilhamlar yanar, kül olur.” derlerdi. Hakikaten bendeniz, şimdi bu müstesna zaferin karşısında aynı aczi bütün varlığımla hissediyorum. Zira tefakkür ve ilhamıma nihayetsiz bir ufuk açlıyor. Cihan, muhteşem bir Nur mâbedini andırıyor... Civarındaki herşey, her yer derin veecd ve istigrâklarla gaşyolunmuş bir hâlde... Her zerrede, ^{وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسْتَحْبِطُ بِحَمْدِهِ}¹ sîrr-i süb-hânîsi tecelli ediyor...

Binaenaleyh bilmiyorum, bu mesut hâdiseyi şanlı bir zafer, şahane bir fetih, ilâhî bir kurtuluş cihanşümûl bir bayram diye mi vasiflendirayım? Zira kudsî dâvânın kazanmış olduğu bu ilâhî zafer, bütün İslâm ve insanlık dün-yasındaki mücahitlerin azimlerine kuvvet, ruhlarına can, imânlarına hız ve heyecan vermiştir.

Evet, azim ve imanları, aşk ve emelleri henüz kemale ermemiş olan bir-çok müslümanlar, maalesef acıklı bir yeis içinde idiler. Böyle bir zaferin tahak-kukunu, hayal ve muhâl görüyordular. Fakat bütün feyz ve nurunu insanlığı tenvir ve irşad için ilâhî bir güneş halinde Arş-ı Âzam'ın pürnur ufklarından inen Kur'ân-ı Kerîm'den alan Nur neşriyatı, durgun gölleri andiran gönülleri deryalar gibi coşturmış, kasvet ve hicran yollarının ümit ve emellere vurduğu

¹ “Hiç bir şey yoktur ki, O'nun hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın.” (Îsrâ süresi, 17/44)

müthiş zincirleri kırmıştır. O nur kaynağından fışkıran o serapa feyiz ve hikmetler saçan eserler, hislerin, fikirlerin ve bilhassa alevler içinde yanın ruh ve vicdanların ezelî ve ebedî ihtiyaclarına cevap verdiği gibi, onları dalga dalga boğucu karanlıklar muhitinden, ter temiz ve pırıl pırıl nur ufuklarına çıkarmıştır.

Yıllarca devam eden uzun bir süküt, derin bir gaflet ve boğucu bir zulmetten sonra ilâhî bir güneş halinde parlayan bu kudsî zafer, nur için yol aramakta olan perişan beşeriyetin yakın bir gelecekte uyanacağını müjdelemektedir. Çünkü din ihtiyacı sîrf müslümanların değil, bil'umum insanların ezelî ve ebedî ihtiyacıdır.

Bugün bedbaht insanlık, din nimetinden mahrum olmanın sürekli hicran ve felâketlerini bağıri yanarak çekmektedir. Bu acıklı buhranın korkunç neticesidir ki, çeyrek asır zarfında iki büyük harbe girmiş ve üçüncüsünün de kapısını çalmak çılglılığını göstermektedir.

Artık bütün insanları kardeş yaparak yem yeşil cennetlerin nurlu ufuklarından esen refah ve saadet, huzur ve âlâyiş rüzgâriyla dalgalandan âlem-şûmûl bir bayrak altında toplayacak olan yegâne kuvvet, İslâm'dır. Zira beşeriyetin bugünkü hali, tipki İslâm'dan evvelki insan cemiyetlerinin acıklı halidir. Bunun için insanlığı o günü ebedî felâketten kurtaran İslâm, bugün de kurtarabilir...

Evet, milyonların, milyarların kalbinde asırlardanberi kanamakta olan o derin yarayı saracak yegâne müşfik el, İslâm'dır. Her ne kadar ufuklarda zaman zaman bazı uydurma ışıklar görülmüş olsa da, müstakbel, bütün nur ve feyzini güneşlerden değil, bizzat Rabbü'l-âlemîn'den alan ezelî ve ebedî yıldızındır. O yıldız, dünyalar durdunda duracak ve onu söndürmek isteyenleri yerden yere vuracaktır.

Cihan-kıymet Üstadım,

Malûm-u fâzılâneleridir ki, son günlerde mukaddes dâvâya hizmet eden bazı tenvir ve irşad hareketleri doğmuş, fakat maalesef hiçbiri Risale-i Nur Külliyyatının gördüğü mühim işi görememiş ve ihraz ettiği ilâhî zaferi kazanamamıştır. Zira bu yol, peygamberlerin, velilerin, âriflerin, salihlerin ve bilhassa canını cânnâna seve seve fedâ eden ve sayısı milyonlara sıçmayan kahraman şehitlerin mukaddes yoludur. Artık bu çetin yolda yürümek isteyenler, her an karşısına dikilecek olan müthiş mâniyaları daima göz önünde tutmaları lâzımdır. Evet, bu yolda yürüyecek olanların, sizdeki sarsılmak bilmeyen imanla,

yüksek ve ilâhî irfanla ve bilhassa harikulâde ihlâs ve ferâgatle mücehhez olmaları gerektir. Çünkü bu mühim vâdide Nur dâvâsının takip ettiği tebliğ, tenvir ve irşad usulü bam başka hususiyetler taşımaktadır. Artık insanın his ve fikrine, ruh ve vicdanına bam başka ufuklar açacak olan bu derin bahsi, dua buyurun da, müstakil ve mufassal bir eserde aziz din ve gönüldaşlarımıza arz etmek şerefine nâil olayım... Çünkü bu nurlu bahis o kadar derin ve o derece mühimdir ki, böyle birkaç sayfalık mektup ve makalelerle asla ifade edilemez.

İman ve Kur'ân nuru ile tertemiz gönlünü fethettiğiniz gençlik, ilâhî zafarinizin en parlak delilini teşkil eden en mühim varlık ve en kıymetli cevherdir. "Nurdan Sesler" in hemen her mîrasında, asıl ve şuurlu ruhuna hitap ettiğim tertemiz gençlik, işte bu hak ve hakikatin bağıri yanık âşıği olan gençliktir.

Nurlu dâvânın kazanmış olduğu bu son zaferin verdiği vecdle dolu bir ilhamla yazdığını şu manzumeyi takdim ediyorum. Kabulünü rica ve istirham eylerim.

Tekrar tekrar ellerinizden öper, kıymetli dualarınızı beklerim, pek muhterem Üstadım Hazretleri.

Mânevi evlâtlarınızdan
Ali Ulvi

(Risale-i Nur'dan Gençlik Rehberi'nin İstanbul Mahkemesi'nde Beraati Münasebetiyle Bağdat'tan Gelen Tebrik Telgrafi)

Sebilürrâşad Mecmuası'na,

İstanbul

Büyük İslâm âlimi Bediüzzaman Hazretleri'nin beraat kararı, bizleri sonsuz bir sevinç içerisinde bıraktı. Bu sevincimize vesile olan bu âdil hükme istinaden, Türk Mahkemesi'ne ve fahrî avukatlarına teşekkürlerimizi, Üstad ve kardeşlerimize tebriklerimizi mecmuanız vasıtasiyla bildiriniz.

Irak
Emced Zuhavi

(Pakistan'daki Nur Talebelerinin Üstad Said Nursî'den İstedikleri Mesaj
Münasebetiyle, Irak'taki Bir Nur Talebesinin Gönderdiği Mektup)

Bundan birkaç gün evvel, Pakistan'da talebeler konferansı vardı. Hazreti Üstaddan bir mesaj istemişlerdi ve bunun tarihî bir tesiri olacaktı. Haber alındı ki, Salih, Nur talebeleri namına bir mesaj göndermiş. Sizlere de yazmışlar ki, acele Hazreti Üstada bildirirsiniz. Konferansta, Hazreti Üstad ve Nur'lar çok methodilmiş. Komünistler tarafından itirazlar yapılmış. Fakat reis hepsini reddetmiş. Hazreti Üstadın fotoğrafları teşhir edilmiş. Yakında Nur ve Nura ait uzun ve resimli bir yazı ile bir mecmua çıkaracakları olmuş. Sonsuz selâm ve dualar.

Ahmet Ramazan

(Bağdat'ta Çıkan ed-Difâ Gazetesinin Muharriri İsa Abdulkadir'in Arabî Makalesinin Tercümesi)

Bağdat'ta çıkan *ed-Difâ* gazetesi Risale-i Nur talebelerinden bahisle diyor ki:

Türkiye'deki Nur talebelerinin İhvân-ı Müslîmîn cemiyeti ile alâkalâri nedir, ne münasebeti var? Hem farkları nedir? Türkiye'deki Nur talebeleri, Mısır'da ve bilâd-ı Arapta İhvân-ı Müslîmîn namında ittihad-ı İslâm'a çalışan cemiyetler gibi müstakîl cemiyet midirler? Ve onlar da onlardan midir? Ben de cevap veriyorum ki:

Nur talebelerinin ve İhvân-ı Müslîmîn Cemiyeti'nin gerî maksatları, hâkâik-i Kur'âniye ve imaniyeye hizmet ve ittihad-ı İslâm dairesinde müslûmanların saadet-i dünyeviye ve uhreviyelerine hizmet etmektir; fakat Nur talebelerinin beş-altı cihetle farkları var:

Birinci Fark: Nur talebeleri siyasetle iştigal etmez, siyasetten kaçıyorlar. Eğer siyasete mecbur olsalar, siyaseti dine âlet yapıyorlar, tâ ki siyaseti din-sizlige âlet edenlere karşı dinin kudsiyetini göstersinler. Siyasi bir cemiyetleri asla mevcut değil.

İhvân-ı Müslîmîn ise, memleket ve vaziyet sebebiyle siyasetle, din lehinde iştigal ediyorlar ve siyasi cemiyet de teşkil ediyorlar.

İkinci Fark: Nurcular, Üstadlarıyla içtima etmiyorlar ve etmeye de mecbur değiller. Kendilerini Üstadlarıyla içtimaa mecburiyet hissetmiyorlar. Ders almak için beraber bulunmaya lüzum görmüyorlar. Belki koca bir memleket

bir dershane hükmünde, Risale-i Nur kitapları onların eline geçmekle, ustad yerine onlara bir ders verir. Her bir risale, bir Said hükmüne geçer.

Hem ellerinden geldiği kadar ücretsiz istinsah ederler. Muhtaçlara mukabelesiz^{1(*)} veriyorlar ki, okusunlar ve dinlesinler. Bu süretle büyük bir memleket büyük bir dershane hükmünde oluyor.

İhvan-ı Müslimîn ise, umumî merkezlerde mürşid ve reisleriyle görüşmek ve emirler ve dersler almak için ziyaretine giderler. Ve o umumî cemiyetin şübelerinde de o büyük ustadla ve naibleriyle ve vekilleri hükmündeki zatlarla yine görüşürler, ders alırlar, emir alırlar.

Hem umumî merkezlerde çıkan ceride ve meccellelerin fiyatını verip, alıp, onlardan ders alıyorlar.

Üçüncü Fark: Nur talebeleri, aynen, âli bir medresenin ve bir üniversite darülfünununun talebeleri gibi, ilmî muhabere vasıtasiyla ders alıyorlar. Büyük bir vilâyet bir medrese hükmüne geçer. Birbirini görmedikleri, tanımadıkları ve uzak oldukları hâlde birbirine ders veriyorlar ve beraber ders okuyorlar.

Amma İhvan-ı Müslimîn ise, memleketleri ve vaziyetleri iktizasıyla meccelleleri ve kitapları çıkarıyorlar, aktar-ı âleme neşrediyorlar; onunla birbirini tanıyor ders alıyorlar.

Dördüncü Fark: Nur talebeleri, bu zamanda ve bugünde ekser bilâd-ı İslâmiye'de intişar etmişler ve çoklukla vardırlar. Bu intişarlarında ayrı ayrı hükûmetlerde bulundukları hâlde hükûmetlerden izin almaya muhtaç oluyorlar ki, tecemmu' edip toplansınlar ve çalışınlar. Çünkü meslekleri siyaset ve cemiyet olmadığından hükûmetlerden izin almaya kendilerini mecbur bilmiyorlar.

Amma İhvan-ı Müslimîn ise, vaziyetleri itibarıyla siyasete temas etmeye ve cemiyet teşkiline ve şübeler ve merkezler açmaya muhtaç bulunduklarından, bulundukları yerlerdeki hükûmetten icazet ve ruhsat almaya muhtaçırlar. Ve Nurcular gibi bilinmiyor değiller. Ve bu esas üzerine, kendilerine umumî merkezleri olan Mısır'da, Suriye'de, Lübnan'da, Filistin'de, Ürdün'de, Sudan'da, Mağrip'te ve Bağdat'a çok şübeler açmışlar.

Beşinci Fark: Nur talebeleri içinde çok muhtelif tabakalar var. Yedi-sekiz yaşındaki, camilerde Kur'ân okumak için elifbâyi ders almakta olan çocukların tut, tâ seksen, doksan yaşındaki ihtiyarlara varıncaya kadar kadın erkek,

1 (*) Yirmi beş sene müddetle el yazmasıyla Anadolu'da neşri bu şekilde olmuştur.

hem bir köylü, hamal adamdan tut, tâ büyük bir vekile kadar ve bir neferden büyük bir kumandana kadar tâifeler Nurcularda var. Bütün Nurcuların bu çok tâifelerinin umumen bütün maksatları, Kur'ân-ı Mecîd'in hidayetinden ve hakâik-i imaniye ile nurlanmaktan ibarettir. Bütün çalışmaları ilim ve irfan ve hakâik-i imaniyeyi neşretmektir. Bundan başka bir şeyle iştigal ettileri bilinmiyor. Yirmi sekiz seneden beri dehşetli mahkemeler dessas ve kıskanç muarızlar, bu kudsî hizmetten başka onlarda bir maksat bulamadıkları için onları mahkûm edemiyorlar ve dağıtmıyorlar. Ve Nurcular, müşterileri ve kendilerine taraftarları aramaya kendilerini mecbur bilmiyorlar. "Vazifemiz hizmettir, müşterileri aramayız. Onlar gelsinler bizi arasınlar, bulsunlar." diyorlar. Kemiyete ehemmiyet vermiyorlar. Hakikî ihlâsı taşıyan bir adamı, yüz adama tercih ediyorlar.

Amma İhvân-ı Müslîmîn ise: Gerçi onlar da Nurcular gibi ulûm-u İslâmiye ve marifet-i İslâmiye ve hakâik-i imaniyeye temessük etmek için insanları teşvik ve sevk ediyorlar; fakat vaziyet, memleket ve siyasete temas iktizasıyla, ziyaðeleşmeye ve kemiyete ehemmiyet veriyorlar, taraftarları arıyorlar.

Altıncı Fark: Hakikî ihlâslı Nurcular, menfaat-i maddiyeye ehemmiyet vermedikleri gibi, bir kısmı, âzamî iktisat ve kanaatle ve fakirî'l-hal olmalarıyla beraber, sabır ve insanlardan istiğnâ ile ve hizmet-i Kur'âniye'de hakikî bir ihlâs ve fedakârlıklâ; ve çok kesretli ve şiddetli ehl-i dalâlete karşı ma¤lûp olmamak için ve muhtaçları hakikate ve ihlâsa dâvet etmeye bir şüphe bir râkmamak için ve rızâ-yı ilâhîden başka o hizmet-i kudsiyeyi hiçbir şeye âlet etmemek için, bir cihette hayat-ı içtimaiye faydalardan çekiniyorlar.

Amma İhvân-ı Müslîmîn ise: Onlar da hakikaten maksat itibarıyla aynı mahiyette oldukları hâlde, mekân ve mevzu ve bazı esbap sebebiyle, Nur talebeleri gibi dünyayı terk edemiyorlar. Âzamî fedakârlığa kendilerini mecbur bilmiyorlar.

İsa Abdulkadir

Bağdat'ta Çıkan, Ehemmiyetli, Siyasî Bir Cerîde Olan
ed-Difâ Gazetesi'nin Muharrirı Isa Abdulkadir Diyor ki:

Nur talebelerinin mürşidi olan Bediuzzaman Said Nursî hakkında "ed-Difâ" gazetesini okuyanlar benden soruyorlar. "Türkiye'deki Nur talebelerinden ve Üstadları olan Said Nursî'den bize mâlûmat ver." diyorlar. Ben de bunlar hakkında kısa bir cevap vereceğim. Çünkü Üstadın, Nur'un ve Nur

talebelerinin Araplarda hakkı olduğu için, Araplar onlardan ciddî bahsetsinler. Zira, İslâmiyet'in madde-i esası olan Araplar Risale-i Nur'dan ziyadesiyle fayda görmeye başlamışlar.

Bu Nur talebeleri, Risale-i Nur'la hem Türkiye'de, hem bilâd-ı Arapta komünistlige karşı muhkem bir sed tesis ediyorlar.

Bu yazı Demokratlar çıkmadan evvelki zamana bakar; onun için Nur talebelerinin adedi hakkında müddeiumuminin dediği gibi, yalnız beş yüz bin değil belki şimdi Türkiye'de milyonları aşmış bulunuyor. Ve her gün de ziya-deleşiyor.

Risale-i Nur ise, öyle geniş bir mikyasla intişar ediyor ki, değil yalnız Türkiye'de ve bilâd-ı İslâmiye'de, hattâ ecnebelerde de iştıyakla istenilir oluyor. Ve Nur'un talebelerinin şevklerini hiçbir şey kıramıyor.

İşte, Nur talebeleriyle Nur risaleleri ve onların bu büyük hizmet-i Kur'âniye'leri Demokrat Hükûmetinin bir büyük hasenesidir ki, mübarek âlem-i İslâm'daki hareket-i İslâmiye bu hükümet-i demokrasiyi takdir ve tahsinle karşılıyor. Bütün Irak ahalî-i Müslimesi ki, Arap, Türk, Kürt, İran, bu İslâmî hizmeti ve kudsî mücahedeyi kemâl-i ferahla karşılıyorlar. Ve Türkiye'deki Türk kardeşlerimiz, garbin yanlış tesiratlarına karşı bunlarla mukavemet gösteriyorlar kanaatindedirler.

İsa Abdulkadir

(Gençlik Rehberi'nin Beraati Münasebetiyle Câmiu'l-Ezher
Üniversitesi Türk Talebelerinin Tebrik Mektubu)

Mektup: Kahire'den 13.04.1952

Muhterem Üstadımız Bediuzzaman Said Nursî Hazretleri'ne,

Kalblerdeki imanı nurlandıran ve umumî nizamın direğî, âhiret yolunun hakikî pusulası olan ve ilhamını Kur'ân-ı Kerîm'den alan eserlerinizden "Gençlik Rehberi" adlı risaleniz suç teşkil ettiği iddiasıyla devam eden mahkemenizin beraat kararını ölçülmez sevinçlerimizle öğrendik. Siz mübarek Üstadımızı ve Demokrat Türk adliyesinin âdil hâkimlerini candan tebrik ediyoruz.

Hayatını İslâmiyet'in sıhhati için vakfeden, Türk milletine hizmet etmemeyi şeref addeden, asrımızda eşine tesadüf edilmeyen bir din mücahidi bulunan Üstadımız! Size, âlem-i İslâm ve insaniyet müteşekkirdir. Bizler, ufak bir

zerresini ifade için, hürmetlerimizi, teşekkürlerimizi bildiriyor, mübarek dualarınızı talep ediyoruz. Allah sizden ve sizi sevenlerden razı olsun.

Câmiu'l-Ezher Üniversitesi Türk talebeleri namına
Hacı Ali Kılınçalp

(İran'lı Bir Nur Talebesinin Üstad Bediuzzaman Hazretleri'ne Bir Mektubu)

(Türkiye Cumhuriyeti'ne tâbi Isparta'nın Barla nahiyesinde mukim pek muhterem, faziletmeâb Bediuzzaman Hazretleri'ne takdim olunur.)

Pek muhterem, faziletmeâb, Üstad-ı muhterem Bediuzzaman Hazretleri'ne,

Herşeyden evvel selâm ve hürmet-i mahsusumu takdim, sıhhat ve afiyette devamınızı Cenab-ı Kadır-i Mutlak Hazretleri'nden temenni ve niyaz eylerim. Lütfen ahvâl-i âcizâname istifsaar buyurulursa, lehülhamd velminne, vücid-u fânîm, baki İran'da, Rizaiye vilâyetine tâbi Mergivar mahallinde Dize karyesinde imrar-ı hayat etmeyeceğimi arz eylerim.

Bu geçen kirk yıl zarfindaki inkılâb-ı zaman dolayısıyla müstağrak olarak uzaklara düşmüş bulunmaklıdım hasebiyle, sıhhat ve afiyetinizden bîhaber kalmış, daima vücid-u muhtereminizi soruşturmak, birinci emel ve arzularım dan iddi. Cenab-ı Hak Hazretleri'ne çok şükür, bugünden beri muhterem kardeşimiz Subay Tayyip İranlı vasıtasiyla sıhhat haberlerinizi aldığımından son derece memnun ve mütehassis oldum. Kadır-i Zülcelâl din-i Mübin-i İslâm'ın hizmet ve saadeti için sizi pek çok zaman lütuf ve himayesinde masun ve mahfuz buyursun, âmîn...

Kıymettar telifatınızdan Nur'un İlk Kapısı, Asâ-yı Mûsa, Rehberü's-Şebâb ve diğer kitaplarınızın birçoğu, muhterem kardeşimiz vasıtasiyla elime geçti ve son derece memnun oldum. İnşaallah, bunlardan behreyâb oluruz. Bu ilk mektubum olmak dolayısıyla fazla tasdî'den içtinâbla hatime verir, sıhhat ve afiyetinize mübeşser, sıhhat ve vücid-u muhtereminizin devamını Hâlik-ı Mutlak'tan niyaz eylerim.

Lütufnamenizi alacağımıza ümitvar, hazretlerinden temenni ve niyaz eylerim efendim.

Merhum Seyyid Abdulkadirzâde, muhibbiniz
Seyyid Abdullah

(Suriyeli Küçük Bir Nur Talebesinin Üstad Bediuzzaman Hazretleri'ne Gönderdiği Mektup)

22 Şevval 1373

Fahrü'l-İslâm Üstad-ı Âzam Bediuzzaman Hazretleri'ne,

Kemâl-i ihtiramlı hâk-i pâ-yı zât-ı âlilerinize yüzümü ve gözümü sürerek öperim. Altı yaşındayım, Ramazan-ı Şerif'in yirmi altıncı gününde Kur'ân-ı Kerîm'i hatmettim. Suriye'de en küçük bir Nur talebesiyim. Arkadaşlarımdan on bir talebe daha Kur'ân-ı Kerîm'i hatmettiler. Hepimiz namaz kiliyoruz. Bu mektupla fotoğrafımı Urfa Nur talebeleri vasıtıyla zât-ı maâl-i sıfat-ı âlilerinize gönderiyorum. Çok rica ederim, mübarek hatt-ı şerîfinizle fotoğrafın arka tarafına bana bir-iki cümle dua yazınız, tekrar fotoğrafımı iade buyurmanızı rica ederim. Pederim Abdülhâdi, hak-i pâ-yı âlilerinizden öper, dualarınızı talep eder.

Suriye Derbasiye nahiyesine tâbi Âliye köyünde

Nur talebelerinden
Hüseyin Abdülhadi

(Risale-i Nur âlem-i İslâm'da olduğu gibi, Avrupa'da da hüsn-ü kabule mazhar olmuştur. Risale-i Nur'un hüsn-ü kabule mazhariyetine numûne olarak Finlandiya'daki "Tampereen İslâmilaisen Sevrakume İmami Habiburrahman Şâkir"ın iki mektubunu dercediyoruz)

İmam Habiburrahman Shakir

الامام حبيب الرحمن شاكر

Tampereen İslâmilaisen Seurakunnan imaami

امام المحللة الاسلامية في تامبرى

Adress: Tampere-Finland Vellamonkatu 21

القائم بتبلیغ الدعوة الاسلامية بفیلاندہ

Pek muhterem kardeşim,

وَعَلَيْكُمُ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ¹

Hediye olarak gönderdiğiniz pek kıymetli eser, yani *el-Mesneviyyü'l-Arabi min Risaleti'n-Nur* isimli kitabı aldım. Bu münasebetle, cenabınıza

¹ Allah'ın selâmi, rahmeti ve bereketi sizlerin de üzerine olsun.

teşekkürlerimi bildiriyorum. Allah-ı Kerîm, her dileğinizi atâ eylesin diye dua ediyorum.

Benim için bu kıymetli hediyeniz çok müfid olacak ve benim tebliğ işlerimde daha yardım edecektir, inşaallah. Size de daima ecir ve sevabı erişip duracağında, sadaka-yı câriye kabilinden olacağında elbette şüphe yoktur.

Kitabın müellifi Said Nursî Hazretleri’ni de bize tanıtmanızı rica ederim. Hürmet ve selâmlarla.

Habiburrahman Şâkir

(Risale-i Nur'un Avrupa'daki İntisarı ve Hüsn-ü Kabule Mazhariyetine
Numûne Olarak Findandiya'daki Nur Talebesi Habiburrahman Şâkir'den
Gelen Diğer Bir Mektup)

Vellamonkatu 21. 12.02.1958

Çok muhterem kardeşlerim,

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ¹

Göndermiş olduğunuz inâyetenamenizi ve dört tane risale “İhlâs”, “Zeylül-’l-Hubab”, “Risale-i Nur hakkında Müellifine Gönderilen Bir Mektup”, “Risale-i Nur Hakkında Verilen Konferans”ları aldım. Teşekkürlerimi takdim ederim efendim.

Evet, büyük Üstad Said Nursî Hazretleri, zamanımızın büyük dâhilerinden ve Allah’ın en büyük sevgili bendelerinden olduğunda asla şüphemiz yoktur. Belki, bu zata 14. asırın müceddidlerinden deyip itikat etsek bile mübalâğa etmiş olmayacağı. Hamdler olsun Allah Hazretleri’ne ki, Türk Milleti hazinelarından zuhur etmiş bu cevheri, inkilâp dolaganlarında gark olup zayı olmasından zamanımıza kadar sakladı; asrimizi, bu zatın vücudu ile ziynetledi. Mûsâ Peygamberi Firavun’un eteğinde beslediği gibi, bu zat-ı mübareki de dinsiz zalimler meyanında cefalar içinde besledi. Geleceklerde de selâmetlikle uzun seneler yaşamamasını bir Allah’tan temenni ederiz. Üstad Bediüzzaman hakkında bizim akidemiz budur.

Mümkün olursa, bizim tarafımızdan huzurlarına arz-ı ihlâsimızı, gaibâne

¹ Allah’ın selâmi, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

muhabbetimizi bildirseniz ve özünden bizim için hayır dualarını vekâleten rica etseniz diye ricada kalıyoruz. Hürmet ve selâmlarla.

Muhlis, dinî, millî kardeşiniz
Habiburrahman Şâkir

(Sorbon Üniversitesi İslâm ve Roma Mukayeseli Hukuk Kürsüsü Profesörü ve Paris İslâm Kültür Merkezi Fahrî Başkanı'nın Üstad Bediüzzaman Hazretlerine Yazdığı Mektup)

21 Cemaziyelahir 1377
İslâmbol

Allah yolunda mücahid muhterem Hazret-i Üstad,

Allah size uzun ömür ihsan eylesin. Göndermiş olduğunuz kıymetli hediyeniz olan kitabınızı ve selâminizi alarak teşekkür ettim. Allah size selâmet versin. Kıymetli, yüksek eserlerinizden istifadeye muvaffak kilsin.

Eskiden beri sizin yüksek vasıflarınızı ve büyük mücahedenizi işitirdim ve daima da işitmekteyim. Allah, birbirinden uzak olanları kavuşturucudur. Bizi, sevgi ve rızasını kazanmakta muvaffak kilsin. Bu fakir ve zelil kul, yüksek ve aziz olan siz Kur'an hâdimine teşekkürlerini arz eder.

Dr. Muhammed Hamidullah

(Washington'daki İslâm Cemiyeti'nin ve İslâm Kültür Merkezi'nin Genel Sekreteri Dr. Muhammed Habilullah'tan, Irak'taki Nur Talebesi Ahmed Ramazan'a Gelen Mektup)

Washington İslâm Kültür Merkezi'ne hediye etmek lutfunda bulunduğu nuz Bediüzzaman Said Nursî'nin "Hutbetü's-Şamiye" ve "Risale-i Nur Mizanları" adlı kitaplara mukabil halis teşekkürlerimin kabulünü rica ederim.

Tekrar tekrar teşekkürlerimi arz eder, iyi ve saadetli günler dilerim.

İslâm Kültür Merkezi Genel Sekreteri
el-Muhlis
Dr. Muhammed Habilullah

(Yunanistan'da Risale-i Nur'un Neşriyatını Yapan ve Yüzlerce Nur Talebesi Yetiştiren Bir Zatin Türkiye'deki Nurcu Kardeşlerine Yazdığı Mektup)

Din ve imana hâdim (hizmet edici), şirk ve küfrü hâdim (yıkıcı) pek aziz kardeşlerim Abdullah, Hüsnü, Abdülkadir, Mehmed ve Süleyman NurdAŞLARIM,

Evvelâ: Pek samimî ve hâlisane yazılan mektubunuza alarak derecesiz memnun oldum. Muhlis beyanlarınız ve derunî tebrikleriniz, hep coşkun dinî aşkıınızdan ve has nura müstağrak ruhunuzdan doğma olduğundan, o Nuren elektrizasyonuyla münevver kalbleri tehyic ve temevvüce düşürmemek mümkün değildir. Onun için, selâm ve muhabbetlerinize mukabil selâm ve meveddetlerimiz bîpâyan olduğu gibi, bu rabita ve iştîyakla da sizleri kucaklar ve İslâmî hasret ve saffetle gözlerinizden öperim.

Sâniyen: Gönderilmesine lutfettığınız “*Hutbe-i Şamiye*”, “*Şekvâ*” ve sair mahkeme kararı ile mektuplar melfufatını alarak fevkalhad memnun oldum. Bunun cevabını vermek üzere iken, Kerkük'ten Ahmed Ramazan kardeşimden gönderilen “*Sözler*” mecmuasını aldım. Onun içinde bînihâye tahassüslerle meşhun-u mesâr oldum. Ona da şimdî sizinle beraber teşekkür babında mektup yazıyorum. Bu memnuniyet ve teşekkûrlere dahi cemaatimizin bütün efrâdi iştirak ederek hepinizi selâmlar ve aziz NurdAŞlarıyla kardaşlanırlar.

.....

Gerek ben ve gerekse bütün ihvanımız Üstad Hazretleri'ne bağlılığı söyle telâkki ediyoruz: Âfak ve enfüsten müstedlel âyât-ı bînihâyeyi en iyi tefsir edecek bir insan-ı kâmile her asır muhtaçtır. Asrımızda şark ve garpta fâzıl ve muktedir çok ulemâ yok değildir; fakat fâni menfaatlerden mütecerrid, sîrf nur-u Bâkî ile mütenevvir ve mütelezziz gavs-ı ferid makamında en ziyade bir mutemedede ihtiyaç vardır. Bu evsaf-ı mebhuse ile Üstad-ı Kebir muttasif olduğundan zamanımızın kutbu mesabesindedir. Ona tebâiyet, tam uyulmaya läyik bir muktedâbihe iktida mânâsındadır. Zamanın müceddidi imam-ı kübâsı fetrete uğradığına göre, böyle bir mürşid-i âzama merbutiyet vâcip derecesine varmıştır. İşte bu sâika, bizi ve onları düşünmeye bile sevk etmeden Üstad-ı Kebir'e raptediyor. Bunu yapan, onlardaki iman bağının, kedisinde mevcut bulunan nur-u aslînin, nur kaynağının merkez sıkletindeki câzibe kuvvetine incizap ve incilâbıdır. Bunlar, bu eserleri şimdî mütalââ ve müzakere etmekle, tahsilleri az zamanda bazısının derhal husuliye münkalib olmaktadır. Yani, derhal Nur mevzuunu idrak kabiliyetiyle mütefeyyiz oluyorlar.

هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّيٍّ¹ ، هَذَا رَحْمَةً مِنْ رَبِّيٍّ²

Onun için, fazl ve rahmetine karşı ne kadar hamd ü senâ edilse azdır.

.....

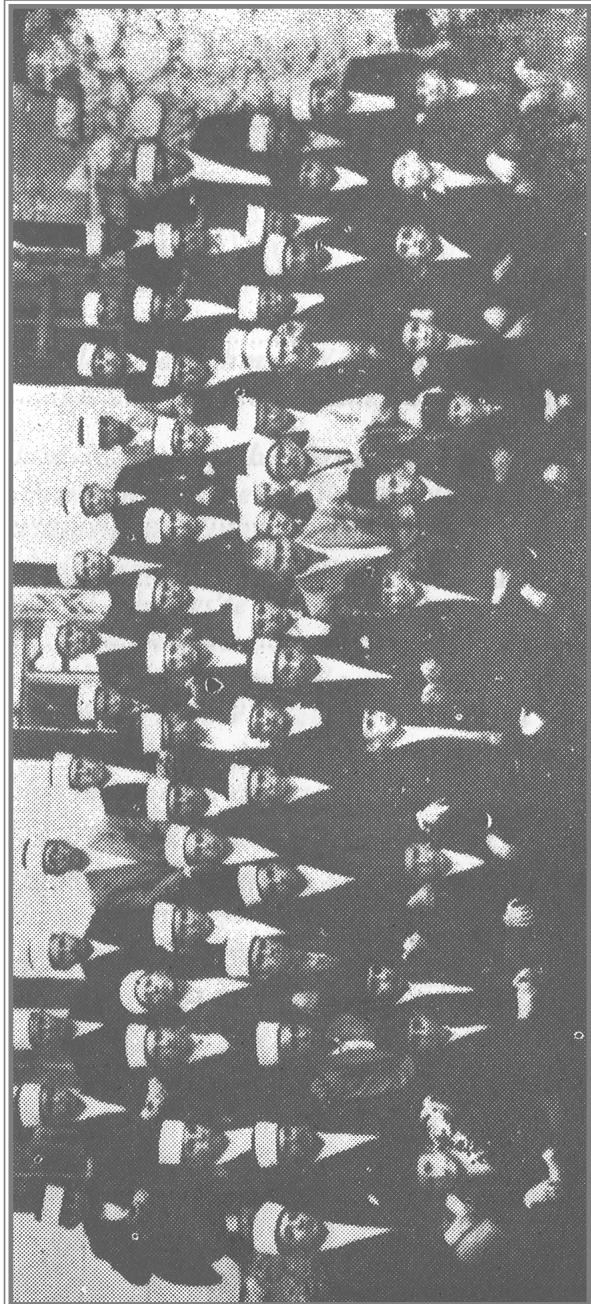
Bu hizmette muvaffak olmak için, sizin bin bir müşkülâtlâ ikazkâr ve irşadkâr hareketleriniz gibi yıkılmaz ve sarsılmaz azim ve metanetler lâzımdır. İnşaallah, her ufukta, her kuturda böyle çalışılması İslâmiyet'in halâs-ı umumisini mücîp ve müntic olacaktır.

Hafız Ali

¹ “Bu, Rabbimin bir lütfudur...”

² “Bu, Rabbimin bir rahmeti, bir lütfudur.” (Kehf sûresi, 18/98)

Risale-i Nur Türkiye'de olduğu gibi Avrupa'da ve Amerika'da da yayılmış ve
birçok okuyucu kitlesi bulmuştur.

(Türkiye'de nesrolan Risale-i Nur Külliyyatı'ndan istifade ederek Kur'an nuru ile nurlanan
Avrupa'daki Nur talebelerinden bir grup, hocalarıyla birarada)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ يَا فَرِدُ يَا حَقِّيُّ يَا قَيْوُمُ يَا حَكَمُ يَا عَدْلُ يَا قُدُّوسُ¹

İsm-i Âzam'ın hakkına ve Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyân'ın hürmetine ve Re-sûl-i Ekrem'in (*aleyhissalâtü vesselâm*) şerefine, bu mecmuayı bastırınları ve mübarek yardımcılarını cennetü'l-firdevs'te saadet-i ebediyeye mazhar eyle, âmîn.

Ve hizmet-i îmâniye ve Kur'âniye'de daima muvaffak eyle, âmîn.

Ve defter-i hasenatlarına Tarihçe-i Hayat'ın her bir harfine mukabil bin hasene yazdır, âmîn.

Ve Nur'ların neşrinde sebat ve devam ve ihlâs ihsan eyle âmîn.

Yâ Erhamerrâhimîn! Umum Risâle-i Nur Şâkirtleri'ni iki cihanda mesut eyle, âmîn.

İnsî ve cinnî şeytanların şerlerinden muhafaza eyle, âmîn.

Ve bu âciz ve bîcâre Said'in kusuratını afveyle, âmîn...

Umum Nur Şâkirtleri Nâmîna
Said Nursî

¹ Yâ Allah, yâ Rahmân: Ey Zâti itibarıyla merhametli olan! Yâ Rahim: Ey rahmetiyle mahlükatına merhamet eden! Yâ Ferd: Ey eşî ve benzeri olmayan! Yâ Hayy: Ey her zaman var olan, diri olan, ezelî ve ebedî hayat sahibi olan! Yâ Kayyûm: Ey kendi Zât'ı ile var olup, zeval bulmayan ve bütün varlıkların varlıkta tutup onları yöneten! Yâ Hakem: Ey hükmü geçersiz kılınmayan Hâkim! Yâ Adl: Ey tam adalet sahibi! Yâ Kuddûs: Ey her şeyi tertemiz yapan ve kendisi eksiklerden uzak ve yüce Zât!